FORUM BENEFICIALE,

SIVE

QUÆSTIONES & RESPONSA CANONICA,

MATERIAM DE BENEFICIIS UNIVERSAM

EX

Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum
Placitis complectentia;

Opus Methodo novâ & clarâ in TRES digestum PARTES, quarum singulæ binis Indicibus, uno Sectionum, Capitum, Paragraphorum, & Quæstionum: altero Rerum & Materiarum in iis contentarum, accuratè ac copiosè instructæ.

PARS PRIMA,

DE

BENEFICIORUM ECCLESIASTICORUM NATURA, ERECTIONE, QUALITATIBUS AD EA OBTINENDA REQUISITIS;

Nec non

BENEFICIATORUM OBLIGATIONIBUS, JURIBUS, ET EMOLUMENTIS.

Ubi

De Beneficiis regularibus, & sæcularibus: de Vicariis, Capellaniis, Parochiis: de requisita ad Beneficia Ætate, Scientia, corporis ac morum Integritate, Legitimitate, Clericatu, sacris Ordinibus, Professione, carentia Censurarum, Monogamia: uti & Residentia, Oblationibus, Decimis, aliisque Juribus Parochialibus.

AUCTORE

P. PETRO LEURENIO,

Societatis JESU, SS. Theologiæ Doctore, & SS. Canonum Professore.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud Hæredes PETRI PüTZ, & JOANNEM PüTZ, Bibliopol.

unter fetten Hennen, neben dem Rosenkrantz.

Anno M.DCC.XXXV.

Cum speciali Privilegio Sac. Cæsareæ Majestatis, & Permissu Superiorum.

PRIVILEGIUM CÆSAREUM.

CAROLUS SEXTUS, Divinâ favente clementiâ electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hispaniarum, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ, &c. Rex, Archi-Dux Austriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Würtembergæ, Comes Tyrolis, &c.

Agnoscimus & notum facimus tenore præsentium universis, quòd, cùm Nobis Nostri Sacrique Imperii fideles dilecti Petri Pütz, quondam Civis & Bibliopolæ Coloniensis Hæredes humillimè exponi fecerint, se in utilitatem publicam Libros duos, Authoris *Petri Leurenii*, Societatis JEsu Sacerdotis, qui hactenus separatim editi fuerant, unâ Editione, sub Titulo: *Leurenii Forum Beneficiale*, cum *Vicario Episcopali*, in folio, quatuor Tomos sive Volumina comprehendente, recusuros esse, huncque in finem Nobis obtentum ad decennium à dictæ Societatis per Provinciam Rheni inferioris Præposito Provinciali, consensum, de dato Hildesii, die vigesimâ septimâ, in forma probante humillimè exhibuisse; vereri autem, ne alii, ut sæpiùs fieri solet, eandem Editionem lucri captandi gratiâ, quod sibi ingenti detrimento foret, imitari conentur; proinde Nobis demississimè supplicârint, ut Cæsareo Nostro Privilegio Impressorio sibi contra quascunque ejusmodi circumventiones consulere benignè dignaremur: Nos submissis pariter & æquis dictorum Hæredum precibus clementer annuendum censuerimus, quemadmodum vigore præsentium annuimus, ac proinde Authoritate Nostrâ Cæsareâ omnibus & singulis Typographis, Bibliopolis, Bibliopegis, & aliis quibuscunque librarium negotium exercentibus firmiter inhibemus, vetamus & interdicimus, ne quis eorum prædictum Leurenii Forum Beneficiale cum Vicario Episcopali, &c. per decennium, ab hodierna die computandum, intra Sacri Romani Imperii, Regnorúmque & Dominiorum Nostrorum Hæreditariorum fines, in simili vel alio typo, modo, atque forma ac idiomate, nec conjunctim, nec seorsim, neque per extractum, neque per compendium, sive in toto, sive in parte, mutatisve titulis recudere, vel aliò recudendum dare, alibive impressum apportare, vendere, vel distrahere, clam vel palam, citra voluntatem & expressum à prædictis Petri Pütz Hæredibus in scriptis obtentum consensum præsumat; Si quis verò Interdictum hoc Nostrum Cæsareum violare aut transgredi ausus fuerit, eum non modò ejusmodi libris, perperam quippe recusis & adductis, à suprafatis Impetrantibus, ubicunque locorum repertis, sive propriâ authoritate, sive Magistratûs loci auxilio vendicandis, de facto privandum, sed & mulctâ insuper viginti Marcarum auri puri Fisco seu Ærario Nostro Cæsareo & parti læsæ ex æquo pendenda, irremissibiliter decernimus puniendum; dummodo tamen hujus Privilegii Nostri Cæsarei, ritèque factæ Censuræ tenor, pro publica quorumcunque notitia,

in

in fronte librorum impressus exhibeatur, & consueta quinque exemplaria ad Arcanam Nostram Cancellariam Imperialem Aulicam, sumptibus Impetrantium, quamprimùm transmittantur. Mandamus igitur omnibus & singulis Nostris & Sacri Romani Imperii, Regnorumque & Dominiorum Nostrorum Hæreditariorum subditis & fidelibus dilectis, cujuscúnque statûs, gradûs, ordinis, conditionis, dignitatis, aut præeminentiæ existant, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, præsertim verò in Magistratu constitutis, ac aliis suo vel Superiorum suorum loco & nomine Jus & Justitiam administrantibus, ne quemquam Privilegium hoc Nostrum temerè & impunè violare aut transgredi patiantur, quin potiùs transgressores præscriptâ pœnâ plecti, aliisque modis idoneis coërceri curent, quatenus & ipsi eandem mulctam evitare voluerint. Harum testimonio literarum, manu Nostrâ subscriptarum, & Sigilli Nostri Cæsarei appressione munitarum, quæ dabantur in Civitate Nostra Viennæ, die octavâ Octobris, Anno millesimo, septingentesimo, trigesimo tertio, Regnorum Nostrorum Romani vigesimo secundo, Hispanicorum trigesimo primo, Hungarici & Bohemici verò vigesimo tertio.

Carolus, mpr. (L. S.)

Vt. F. C. Ep. & Pr. Bamb. & Herbip. Franc. Or. Dux, mppriâ.

Ad Mandatum Sac. Cæs. Majestatis proprium

Joan. Jos. à Schnappauff, m.ppriâ.

FACULTAS
R. P. PROVINCIALIS.

EGO infrascriptus Societatis JESU, per Provinciam Rheni inferioris Præpositus Provincialis, potestate mihi factâ à Patre nostro P. Thyrso Gonzalez, Societatis nostræ Præposito Generali, typis mandari permitto Librum, cui titulus: *FORUM BENEFICIALE*, Auctore P. PETRO LEURENIO, *Societatis ejusdem Sacerdote*, & à deputatis ad id Censoribus ejusdem Societatis lectum & approbatum. In cujus rei fidem hasce literas manu propriâ, & consueto officii Sigillo munitas dedi. Coloniæ, 14. Octobr. 1701.

(L.S.)

JOANNES WESTHAUS.

NOMINA AUCTORUM,

Quorum in hoc Opere auctoritatem allegavimus, nec non paucorum aliorum, eò potissimùm fine hîc relata, ut dum dimidiâ solùm sui parte expressa inter legendum occurrunt, veluti peregrina & incognita Lectorem non detineant.

A*bbas* antiquus.
Nicolaus *Abbas*. Panormitan. Ord. S. Bened. Card.
Andreas *Ab Exea*. J.U. in Acad. Valentina Prof.
Matth. de *Afflictis*. Neap. J.C.
Aymon *Cravetta* à Saviliano Ferrarienſ. J.C.
Didacus *Alaba*.
Arnoldus *Albertinus*. Majoricensis, Episcopus Pacensis.
Mauritius de *Alcedo*. Cantaber SS. Can. Doctor.
Andreas *Alciatus* Mediolanenſ. J.C.
Hieronymus *Albanus*. Bergom. Cardinal.
Joannes *Aldrete*. Hispan. S.J.
Petrus de *Aliaco*. Gallus, Episcopus Cameracenſ. Cardin.
Marius *Alterius*. Roman. Canonic. Theol.
Alphonsus *Alvarez*, *Guerrerus*. J.U.D.
Stephanus *Alvinus*.
Virginius *Alvisel*. Bisontinus. Ord. S. Bened.
Antonius de *Amatis*.
Tranquillus *Ambrosinus*. Senogall. J.C.
Balthasar *Ameserra*.
Joannes de *Anania*. Bononienſ. aliàs Archidiaconus.
Pet. Joannes *Ancharanus*. Regienſ. J.C.
Petrus *Ancharanus*. Bononienſ. Baldi Auditor.
Joannes *Andrea*. J.C.
Petrus *Anellus Persicus*. Italus, Massalubrensis. S.J.
Petrus ab *Angelis*. Carmelit. Discalc.
Josephus *Angles*. Hisp. Valentin. Ord. Min. Episc. Bosanensis.
Cristoph. *Anguiarius*.
Carolus *Antonellus*.
Marius *Antoninus*. Maceratensis.
Petrus *Aragonius*. Ord. S. August.
Joannes *Archidiaconus*, aliàs Joannes de Anania.
Angelus *Aretinus*. J.C.
Antonius *Armato*.
Hieronym. *Arnisa*.
Joannes de *Aruono*. Salernitan. J.C.
Dominicus *Arumaus*. J.C. in Acad. Jenensi.
Didacus de *Avendano*. Segovienſ. S.J.
Stephanus *Auffrerius*. Tolosanus.
Prosper de *Augustino*. Neapolitan. J.C.
Stephan. de *Avila*. Abulenſ. Theol. S.J.
Jo. Honor. ab *Axel*. Ultrajectio. J.C. Advocatus Romanus.
Joannes *Azor*. Lorcitanus. S.J.
Gaspar *Baeça*.

Nicolaus *Baldellus*. Italus. Cortonienſ. S.J.
Baldus de Ubaldis Perusin. J.C.
Dominicus *Bannez*. Hispan. Mondragonenſ. Ordin. Prædicatorum.
Andreas *Barbatias*. Siculus.
Augustin. *Barbosa*. Lusitanus. J.U.D.
Simon Vas *Barbosa*, frater Augustini.
Emanuel *Barbosa*.
Petrus *Barbosa*.
Benedict. de *Barers*.
Francisc. de *Barry*.
Eligius *Bassaus*. Capucinus.
Carolus de *Bancto*.
Stephanus *Bauny*. Gallus. Campan. S.J.
Petrus de *Baysio*.
Francisc. de *Beja*. Lusitanus.
Ægidius *Bellamera*. Romanus.
Petrus de *Bellapertica*. Burgund. J.C.
Oliverius *Beltraminus*.
Bartholom. *Bellenzinus*.
Joan. Maria *Belletus*. Parisiensis.
Guilielm. de *Benedictis*.
Petrus *Beninsendis*. Cæsenas. J.C.
Jacobus *Bensius*.
Rutilius *Benzonius*. Rom. Episc. Lauretanus.
Bermondus, aliàs Vermondus Choveronius, Can. Vivarienſ.
Augustinus *Berojus*. J.C.
Joannes *Bertachinus*. Firmanus.
Christoph. *Besoldus*. J.C. in Acad. Ingolstad.
Andreas de *Bessetis*.
Petrus *Braxius*.
Camillus *Bilottus*, aliàs Bilotta.
Virgilius de *Bocatiis*.
Nicolaus *Boerius*. Montepessolan. J.C.
Henricus *Boich*. Ord. S. Franc. Merseburgenſ.
Matthæus *Bois*.
Ludovicus *Bologninus*. Bononienſ.
Petrus de *Bollo*. Parisiensis Theolog.
Jo. Francisc. *Bonhominus*. Cremonensis, Episcopus Vercellensis.
Martinus *Bonacina*. Mediolanensis. Theolog. J.U.D.
Hippolytus *Bonacossa*. Ferrarienſ. J.C.
Oliverius *Bonartius*. S.J. Belga.
Sigism. de *Bononia*.
Paulus *Burgasius*. Feltrensis.
Franciscus *Bordonus*.
Borgninus, aliàs Cavalcanus, Vicar. Generalis Papiensis.
Camillus *Borrellus*.
Ægidius *Bossius*. Mediolanenſ. J.C.
Henricus *Bottaus*, aliàs de Botis.

Nomina Auctorum.

Thomas *Bozius*, Eugubinus, Congregat. Orator.

Laurentius *Brancatus de Laurea*. Ordin. Minor. Convent. Cardinal.

Sebastianus *Brand*, aliàs Titio Argentinensis. J. U. D.

Georgius *Branden*. Canonic. Augustan.

Barnabas *Brissonius*. J.C. Gallus.

Didaeus de *Bristo*. Lusitanus.

Bernardus de *Brito*. Lusitanus.

Philippus *Braun*. Canonicus. Franco.

Joannes *Brunellus*. J.C.

Jacubus *Buca*.

Adamus *Burchaber*. Bavarus S. J.

Franciscus *Bursattus*. Mantuanus. J.C.

Joan. Bapt. *Burgos de Paz*. Valentin. J.C.

Paulus *Busius*. J.C.

Antonius de *Burrio*. Bononiens. J.C.

Petrus *Caballinus*.

Joannes *Cabassutius*. Aquiseatiensis, Congr. Orator.

Georgius de *Cabedo*. Lusitanus

Didacus *Cabecudo*. Hisp. Ord. Prædic.

Petrus de *Cabrera*.

Joan. Bapt. *Caccialupus*. Italus. J.C.

Bartholom. *Capolla*. Veronens. J.C.

Sebastian. *Cæsar*. Lusitanus.

Hieronym. *Cagnolus*. Vercellensis.

Marcellus *Cala*. Neapolitanus. J.C.

Joannes *Calderinus*. Bononiens. J.C.

Vitalis *Cambanus*.

Jo. Hieron. *Campanilis*.

Thomas *Campegius*. Bononiensis, Episcopus Feltrensis.

Henricus *Canisius*. Noviomagensis, S. J. Patruelis Petri Canisii.

Antonius *Capiccius*. Neapolitanus. J.C.

Joannes *Cappetus*. Belga, Canonicus Insulanus, Theol. Professor.

Benedict. de *Capra*. Perusinus. J.C.

Joan. Mich. *Caputaquensis*.

Prosper *Caravita*.

Ludovicus *Carbo*. Italus è Costaciaro.

Joannes de *Cardenas*. Hispalensis. S. J.

Paulus *Cardinalis*, aliàs Zabarella. Patavin. Ord. S. August.

Cæsar *Carena*.

Martinus de *Carevallo*. Lusitanus.

Petrus *Carozius*. Tudertinus. J.C.

Alexander *Carerius*. Patavinus. J.C.

Bartholom. *Caranza*. Hisp. Ord. Prædic. Archi-Episc. Toletanus.

Guilielm. *Cassadorus*, Episc. Algarensis

Bartholom. *Cassanaus*. Burgundus. J.C.

Marc. Aurel. *Cassiadorus*.

Restaurus *Castalbus*.

Lucas *Castellinus*.

Franeisc. de *Castillo*.

Paulus *Castrensis*, aliàs de Castro.

Ferdinand. *Castropalao*. Legionens. S. J.

Catta, aliàs Catellianus, Mediolanensis.

Borgninus *Cavalcanus*. Firmanus. J.C.

Jacobus *Cavalerius*. Cardinal.

Camillus *Causius*.

Lælius *Cechus*, aliàs Zechus. Canonicus Brixiensis. J.C.

Joannes *Cefalus*, aliàs Cephalus.

Ludovicus *Censius*.

Petrus *Cenedus*. Ordinis Prædicatorum.

Gregorius *Cervantes*, aliàs Servantes.

Hieronym. *Cevalles*. J.C.

Joannes *Chapeauville*. Canonic. Leodiens.

Bruno. *Chassanæus*, aliàs Chassanus, Ordin. Minor. Recollect.

Bartholom. à *Chassaneo*, aliàs Cassanæus.

Angel. Maria *Cherubinus*. Monachus Cassinensis.

Laërtius *Cherubinus*.

Joannes à *Chokier*. Canonic. Cathedr. Leodiensis.

Erasmus à *Chokier*. Leodiensis J.C. Frater Josonis.

Paulus de *Citadinis*.

Julius *Clarus*. Alexandrinus. J.C.

Marc. Anton. *Columna*.

Marsilius *Columna*.

Paulus *Comitolus*. Perusinus. S. J.

Franciscus *Conanus*.

Joan. Bapt. *Confetatus*. Florentinus. J.C.

Aurelius *Corbulus*. J.C.

Antonius *Corduba*.

Franciscus *Coriolanus*. Capucinus.

Pet. Philip. *Corneus*.

Joan. Bapt. *Corradus*. Perusinus, Ord. Prædicatorum.

Pyrrhus *Corradus*. Canonic. Ecclesiæ majoris Neapolitanæ J.C.

Ludovicus *Correa*. Lusitanus, SS. Canon. Doctor.

Joannes *Corrasius*. J.C.

Antonius *Corsetus*. Siculus. J.C.

Bartholom. *Corsetus*.

Joan. Bapt. *Costa*.

Catellianus *Cotta*. Mediolanensis. J.C.

Didacus *Covarruvias*. Toletanus, Episc. Segobiensis.

Aymon. *Cravetta*. J.C.

Joannes *Crotus*.

Marc. Ant. *Cuchus*. Juris Pontificii interpres.

Jacobus *Cujacius*. J.C.

Rodericus à *Cunna*, aliàs à Cunha. Hisp.

Rudolphus *Cupers*. SS. Canon. Doctur.

Franciscus *Curtius*, *Junior*.

Quintus *Curtius*, Senior. J.C.

Camillus de *Curte*.

Rocher. de *Curte*, aliàs Rochus de Cyrte.

Marius *Cusellus*.

Cynus. Pistoriensis. J.C.

Tiberius *Decianus*. Utinensis. J.C.

Philippus *Decius*. Mediolanensis. J.C.

Nicolaus *Delphynas*.

Martinus *Delre*.

Antoninus *Diana*. Panormitanus, Ord. Cleric. Regularium.

Joan. Bern. *Diaz de Luco*. Hispan.

Hyacinthus *Donatus*. Laynensis, Ordinis Prædicatorum.

Joannes *Driedo*. Belga, Professor Lovaniensis.

Franciscus *Duarenus*. Bituricensis, J.C.

Leonardus *Duardus*. Ord. Cleric. Regul.

Petrus *Duennas*.

Jo. Dilectus *Durantes*. Gualdensis. J.C.

Guilielmus *Durandus*, aliàs Duranti, Vasco, Episcop. Mimatensis.

Dynus. Mugellanus J.C.

Paulus de *Eleazar*.

Ludovicus *Engels*. Ord. S. Bened. SS. Can. Salisburgi Profess.

Boëtius *Epo*. Nordahusanus, Frisius.

Antonius de *Escobar*. Valisoletan. S. J.

Alphonsus *Escobar*. Hispan.

Didacus *Espino*.

Nico-

Nicolaus	*Eymericus.* Ord. Prædicat.
Antonius	*Fabricius.*
Andreas	*Fachinaeus.* Foroliviensis, Professor Juris Ingolstadii.
Prosper	*Fagnanus.*
Stephanus	*Fagundez.* Lusitanus. J. C.
Æneas du	*Falconibus.* Italus Sabinus.
Prosper	*Farinacius.* Romanus, J. C.
	Felinus, aliàs Sandæus Ferrariens. J. C. Auditor S. Palatii.
Nic. Rodriq.	*Fermosinus.* Hisp. Episc. Asturicens.
Antonius	*Fernandez.* Bracharensis.
Thomas	*Ferratius.* Brixiensis.
Æmilius	*Ferrettus.* J. C.
Joan. Bapt.	*Ferretius.*
Julius	*Ferrettus.*
Michaël	*Ferrus.*
Joannes	*Filesanus*, aliàs Filesacus.
Vincentius	*Filiucius.* Senens. S. J.
Lactantius	*Finellus.*
Diaz	*Flores de Mena.*
Petrus	*Follerius* de S. Severino. J. C.
Joan. Petrus	*Fontanella.*
Jubertus	*Fornacus.*
Martinus	*Fornarius.* Brundosinus. S. J.
Baptista	*Fragoso.* Lusitanus, S. J.
Didac. Ant.	*Frances.* Episc. Balbastrens.
Laurent. de	*Franchis.* Perusinus, J. C.
Vincent. du	*Franchis.*
Dominicus	*Francus.*
Marcellus	*Francolinus.* Picenus.
Octavius	*Frangipanus*, Episcopus Traicariensis, Nuncius Apost. per German.
Paulus	*Fraxinellus*, Ord. S. August.
Marinus	*Freccia.* Neapolitan.
Carolus du	*Fresne.* Gallus.
Antonius de	*Fuertes.* Hispan.
Raphaël	*Fulgosius.*
Paulus	*Fuscus.* Episc. Ravallensis.
Antonius	*Gabrielius.* Romanus. J. C.
Hieronym.	*Gabriel.* J. C.
Stephanus	*Gaeta*, aliàs Gaët.
Antonius	*Gagliardus.*
Andreas	*Gailius*, aliàs Gail. J. C. Coloniens.
Paulus	*Galeratus.* J. C.
Massa	*Galesius.*
Franciscus	*Galetus.*
Leander	*Galganetus*, aliàs Galganette.
Michaël de	*Gallego.*
Joannes	*Gallemart.*
Camillus	*Gallinius.*
Petrus	*Gambacurta.* Panormit. S. J.
Pet. Andreas	*Gambarus.* Bononiensis.
Joannes	*Garcias.* Gallecus. J. C.
Nicolaus	*Garcias.* Hispan. Canonicus Abulensis.
Martinus	*Garratus.* Landensis. J. C.
Bartholom.	*Gavantus.* Mediolanensis, Ord. Cleric. Regul. S. Pauli.
Joannes	*Geminianus.*
Domin. de S.	*Geminiano.* J. C.
Nicolaus	*Genua.*
Marc. Anton.	*Genuensis.* Italus Barensis, Episcop. Maravi.
Andreas	*Geronda.* Italus. S. J.
Anastasius	*Germonius.* Archidiacon. Taurinens. SS. Can. Profess.
Josephus	*Gibalinus.* Gallus. Gambalitanus. Soc. JEsu.
Hieronym.	*Gigas.* Forosempronien. J. C.
Joan. Nicol.	*Gimon.*
Garcia	*Gironda.*
Marius	*Giurba.*
Antonius	*Gomez.*
Ludovicus	*Gomez*, sive Gomesius.
Remigius de	*Gonni.* Navarrus.
Emanuel	*Gonzalez*, Tellez. Hisp. SS. Can Profess. Salmant.
Hieronym.	*Gonzalez.* J. C. Hisp.
Ludovicus	*Gozadinus.*
Jacobus	*Graffius*, aliàs de Graffiis, Capuanus. Ord. S. Bened.
Achilles de	*Graffis.*
Cæsar de	*Graffis.*
Jacob de	*Graffis.*
Thomas	*Grammaticus.* Neapol. J. C.
Paulus	*Grannutius.*
Stephanus	*Gratianus.* Roman. J. U. D.
Nic. Ant.	*Gravatius.* Brixiensis, J. C.
Bernardus	*Greven.* Westphal. J. U. D.
Paulus	*Grisaldus.* Perusinus Ord. Prædicat.
Petrus	*Gregorius.*
Alph. Alvar.	*Guerrero.* Hispan.
	Guido Papa. Delphinas. J. U. D.
	Guido. Bonus.
Casimus	*Guimier.* Parisinus.
Joannes	*Gutierez.* Hisp. J. C.
Henricus	*Henriquez*, aliàs Enriquez. Lusitanus. S. J.
Franciscus	*Herculanus.*
Antonius	*Hering.*
Joan. Bapt.	*Hodierna.*
Alphonsus	*Hojeda*, de Mendoza, Carmonensis.
	Homobonus de Bonis. Ord. Clericor. Regul. S. Pauli.
Vincentius	*Hondeda.*
Henricus	*Hostiensis*, aliàs Ostiensis, Cardinalis.
Bartholom.	*Humeda.*
Thomas	*Hurtado.* Toletanus, Ord. Clericor. Regular.
Dominicus	*Jacobatius.* Cardinal.
Michaël	*Jason.* J. C.
Joannes de	*Imola.* Bononiensis. J. C.
	Innocentius Papa.
Lælius	*Jordanus.* Roman. Episcop. Acernensis.
Pax	*Jordanus.* Vicentinus, Episc. Tragoriensis.
Marius	*Italia.*
Cæsar	*Lambertinus*, Episcopus Insulanus.
Conradus	*Lancelottus.* J. C.
Joan. Paulus	*Lancelottus.* Perusinus. J. C.
Robertus	*Lancelottus.* Perusinus. J. C.
Jafridus	*Lanfrancus*, de Oriano. J. C.
	Lapus. Hetruscus, Ordinis S. Benedicti.
Ildephons. de	*Lara*, aliàs Perez de Lara.
Martinus	*Laudensis.* J. C.
Julius	*Lavorius.*
L. Bonac. du	*Laurea.* Ordin Minor. Conventual. Cardin.
Paulus	*Layman.* S. J. Ænipontanus, SS. Theolog. Doct. & SS. Can. Professor. S. J.
Petrus de	*Ledesma.* Ord. Prædic. Hisp.
Petrus	*Leander.*
Joan. Franc.	*Leo.* Epiridiensis, Episcopus Telesensis.
Alphons. de	*Leone.* Ordin. Cleric. Regul.
Paulus	*Leonius.* Patavinus. J. C.
Jo. Bapt. du	*Lezana.*

Nomina Auctorum.

Petrus *Lesn an.*
Joaones de *Lignano.* Mediolanens. J.C.
Hieronym. *Lopez.* Gaodiensis. Hisp. S. J.
Ignatius *Lopez* de Salcedo Hisp. SS. Can. Professor Compluti.
Melchior *Lotterius.* Italus. J.C.
Jo. Bapt. de *Luca.* Cardinal.
Car. Ant. de *Luca.* Melphitaons. J.C.
Horatius *Lucius,* aliàs Lucius Calliensis.
Josephus *Ludovicus ab Assisio.* J.C.
Joan. Bapt. *Lupus.*

Hieronymus *Magonius.* Urbevetanus. J.C.
Joannes *Major.* Hadingtonensis, Scotus.
Simon *Majolus.* Astensis, Episcopus Vulturatiensis io Regno Neapolitano.
Troilus *Malvetius.*
Horatius *Mandosius.* Romanus. J.C.
Quintilianus *Mandosius.* Roman. J.C.
Golielmus *Mandrogottus,* aliàs Mandagotus, Nemausensis Archiepisc. & Cardioal.
Valentinus *Mangionius.* Perusinus. S. J.
Franciscus *Mantica.* Utinensis. Cardinal.
Casparus *Manzius.* Germao. U. J. Profess. Ingolstadii.
Carolus *Maranta.*
Robertus *Maranta.* Venusinus. J.C.
Francisc. de *Marcha.*
Joan. Bapt. *Marchesanus.*
Hercules *Marescbottus.*
Hyppolyt. de *Marsilius.* Bononiensis. J.C.
Marta. Neapolitanus. J.C.
Josephus *Mascardus.* Sarzaoens. J.C.
Joan. Anton. *Massobrius.*
Gabriel *Mastrillus.*
Matthæus *Mathesilanus.* Bononiens. J.C.
Petrus *Matthes.*
Joannes *Matienzo.*
Angelus *Matthaacius.*
Sebastianus *Medices.* Floreotinus. J.C.
Michaël *Medina.* Hispan.
Joannes *Medina.* Doctor Theolog. in Academia Complut.
Bartholom. *Medina.* Ord. Prædicator.
Marcellus *Megala.*
Jo. Jacobus *Melillus.* Vigiliensis J.C.
Flores de *Mena.*
Ferdin. Vasq. *Menchaca.* Hisp. J.C.
Emanoel *Mendez de Castro.* Lusitan.
Gonzalez *Mendez de Vasconcellos.*
Andreas *Mendo.* Lucroniens. Hispan. Soc. JEsu.
Ferdio. de *Mendoza.*
Jacobus *Menochius.* Papieosis. J.C.
Thomas de *Mercado.*
Antonius *Merenda.*
Mercurialis *Merlinus.*
Franciscus *Merolla.*
Ludovicus *Mexia.*
Thomas *Mieres.*
Joaones de *Miles.* J.C.
Ludovicus *Miranda.* Ordin. S. Francisci.
Joannes *Moheda.* Aoditor Rotæ Rom. Episcop. Raveilensis.
Andreas *Molfesius.*
Ludovicus *Molina.* Conchensis. S. J.
Joannes *Monachus,* aliàs Joannes de Cressy, Gallus, Ordiois S. Benedicti, Episcopos Meldensis, & Cardin.

Alexander *Moneta*
Joan. Petr. *Moneta.* Mediolan. Congr. Cleric. Regul. S. Pauli.
Sebastianus *Monticellus.*
Pet. August. *Morla.*
Per. Sanz *Morquecho.*
Isidorus *Mosconius.*
Petr. Nicol. *Mozzius.* Maceratens. J.C.
Petrus de *Murga.* Hisp. Ord. S. Beoedicti.

Alesand de *Nevo.*
Antonius *Naldus.* Congreg. Cler. Regul.
Didacos *Narbona.*
Georgius *Natta.*
Marc. Ant. *Natta.* Astens. J.C.
Martinus *Navarrus.* Hisp. J.C.
Petrus *Navarrus.* Hisp. Theol.
Jacobus *Nauclantus.*
Antonius *Neguzantius.*
Joaooes *Nevizanus.* Astensis. J.C.
Laurentius *Nicolartius.* Canonicus Leodiens. ad S. Joannem.

Aotonius de *Nigris.*
Joao. Maria *Novarius.*

Petrus de *Ochagavia.* Navarrus.
Sforria *Oddus.*
Oldradus de Ponte, Laudens. J.C.
Aotonius *Olibanus.*
Felicianus de *Oliva* Lusitan.
Paulus de *Orsano.*
Henricus *Ostiensis,* aliàs Hostiens. Card.
Petrus *Ottobonus,* posteà Papa Alexander VIII.

Christoph. de *Pace.*
Fulvius *Pacianus.*
Mich. Vasq. de *Padilla.* Hispalensis. S. J.
Gabriel *Paleotus.* Cardinalis.
Paludanus. Burgund. Ordin. Prædicatorum.
Guido *Pancirola.* J.C.
Nicolaus *Panormitanus,* aliàs Abbas, Ordinis S. Bened. Card.
Anton. Maria *Papazonus.*
Joaones *Papo crozetus.* Gallus. J.C.
Ludovicus *Paramus.*
Pet. Paulus *Parisius,* Consentinus J.C. Cardin.
Flamminius *Parisius,* Conseotinus. J.C. in Gymnas. Rom. SS. Can. Doctor.
Gaspar *Passarellus.*
Nicolaus de *Passeribus.*
Pet. Maria *Passerinus* de Sextula, Ord. Prædic.
Jo. Francisc. *Pavinus.* Patavious.
Dionysius *Paulus.*
Petrus. *Pechius.* Ziriceus, Professor Juris in Academ. Lovan.
Ludovicus *Peguera.*
Alvarus *Pelegius.*
Pomerius *Pelbartus.*
Franciscus *Pelluzarius.* Placentinus. S. J.
Joannes de *Penna.*
Franciscus *Pennia.* Hispan. J.C.
Gabriel *Penottus.*
Alexander *Peregrinus.* Venetus.
Marc. Anton. *Peregrinus.* Patavinus. J.C.
Benedictus *Pereyra,* seu Pererius. Valentinus. S. J.
Gabriel *Pereyra de Castro.* Lusitanus.
Franc. Caldas *Pereyra.* Lusitao. J.C.
Didacus *Perez.* Hispao.
Ildephonsus *Perez de Lara.* Hispan.
Gaspar de *Perusio.*

Petrus

Petrus de *Perusio*, aliàs Petrus de Ubaldis, vel Uvaldis. J. C.
Laurent. da *Peyrinis*, Genuensis. Ordin. Minimorum.
Stephan. de *Phedericis*. Brixiensis.
Melchior *Phebus*. Lusitanus.
Cosmas *Philiarchus*.
Paulus *Piasecius*.
Albertus *Pighius*. Campensis. J. C.
Arias *Pinellus*. Lusitan. J. C.
Fulgentius *Pinellus*. Lusitan.
Laurent. de *Pinis*.
Henricus *Pirhing*. Bavarus. S. J.
Thadæus *Piso*.
Petrus à *Plaga*, à Moraçs. J. C.
Joan. Bapt. *Plotus*. J. C.
Nicolaus *Plovius*. SS. Can. Doctor.
Joannes *Poncius* Hybernus.
Ludovicus *Pontanus*, seu de Ponte, Rom. J. C.
Oldradus de *Ponte*, Laudensis J. C.
Laurentius *Portellus*, Ordin. Minor. de Observant.
Jac. Philip. *Portius*. Imolensis. J. C.
Antonius *Possevinus*. Mantuanus, S. J.
Martinus de *Prado*.
Joannes *Prapositus*. Attrebas. S. J.
Antonius da *Prato*.
Paudulphus *Prateus*. J. C.
Franciscus *Pregna*.
Philippus *Probus*. Bituricensis.
Jacobus *Putens*.

Paul. Maria *Quarti*. Andriensis Congr. Cleric. Regular.
Stephanus *Quaranta*. J. U. D. Canonic. Neapolitan.
Antonius de *Quintanaduennas*. Alcatarensis. S. J.
Joannes *Quintinus*.

Jacobus *Raggius*.
Antonius *Ragucius*.
Alexander *Raudensis*.
Jul. Cæsarius *Raynerius*.
Ferdinandus *Rebellus*. Lusitanus. S. J.
Petrus *Rebuffus*. Montepessulanus, Juris pontif. Profess. Paris.
Gulielmus *Redoanus*. J. C.
Valerius *Reginaldus*. Gallus. S. J.
Michaël da *Reinoso*.
Antonius *Riccinllus*.
Joan. Aloys. *Riccius*, Canonic. Neapolitan.
Petrus *Ridolphinus*. Roman. J. C.
Hyppolitus *Riminaldus*, Ferrariens. J. C.
Joan. Franc. *Ripa*.
Angelus *Rocha*. Camers. Ord. S. August.
Rocherius, aliàs Rochus de Curta, J. C.
Hieronymus *Roderic*. Lusitan. Ord. Minor. de Observ.
Emmanuel *Rodriquez*.
Joannes à *Rojas*. Hisp.
Rolandus à Valle. Casalens. J. C.
Franc. Hier. *Romanus*.
Josephus de *Rosa*. Neapolitan. J. C.
Albericus de *Rosate*. Bergomensis. J. C.
Antonius de *Rosellis*.
Paulus de *Rubeis*.
Theodosius *Rubeus*, aliàs de Rubeis.
Arnulphus *Rusæus*, aliàs Ruzæus, Canon. Aurelianens. J. C.

Emmanuel *Sa*. Lusitanus. S. J.
Didacus *Sahagum*.
Gregor. *Sairus*. Anglus, Monachus Cassinens.
Sebastianus *Salas*.
Sebastianus *Salelles*. Gandiensis. S. J.
Franciscus *Salgado de Somoza*. in Senatu Galleciæ Advocatus.
Bartholom. *Saliceius*.
Bartholom. *Salonius*. Ordin. S. August.
Gonzalez *Salcedo*.
Franc. Maria *Samuelis*.
Felinus *Sandaus*. Ferrariens. J. C.
Joannes *Sanchez*. Abulensis Theologus, & J. U. D.
Thomas *Sanchez*. Cordubensis. S. J.
Antonius *Sanctarellus*. Andriens. S. J.
Raynaldus *Sandovallius*.
Sebastianus *Sapia*. J. C.
Ludovic. de *Saravia*.
Ludovic. de *Sardis*.
Franciscus *Sarmiento*. Palat. Apost. Audit.
Bernardus *Sannius*. Ordin. Minor. de Observ.
Gregorius *Sayrus*. Anglus, Monach. Cassin.
Albertus *Sbrozius*.
Jacobus *Sbrozius ab Urceano* J. U. D.
Sigismundus *Sbrozius*.
Sigismund. *Scaccius*. Roman. J. C.
Joan. Bapt. *Scortia*. Genuens. S. J.
Joannes *Segura d'Avila*. Ubetens. J. C.
Joannes de *Selva*.
Federicus de *Senis*.
Josephus *Sesso*. Aragonius.
Seraphinus. Cardinalis.
Joan. Bapt. *Segnius*. Bononiens. Congr. S. Salvatoris.
Jacobus *Simancas*. Pacensis Episcopus.
Octavius *Simoncellus*. Calliensis. J. U. D.
Jacobus *Simoneta*.
Emanuel *Soarez*, à Ribeira, J. U. D.
Joan. Franc. *Soarez*. Lusitanus. S. J.
Bartholom. *Socinus*. Senensis J. C.
Marianus *Socinus*. Senensis J. C. Bartholomæi filius.
Marianus *Socinus*. junior prioris frater.
Stanislaus *Socolovius*. Polonus, Canonic. Cracoviensis.
Henricus *Soëfius*, aliàs Zoëfius, Amersfortius J. U. D. in Academia Lovaniensi.
Joannes de *Solorzano*.
Hieronym. *Sorbus*. Capucinus.
Dominicus *Soto*. Segobiensis, Theologus, Caroli V. Confessarius.
Speculator, aliàs Guilielmus Duranti, Vasco, Gallus, Episcop. Mimatensis.
Alexander *Sperellus*. Episcopus Eugubinus.
Didacus *Spino*, aliàs Espino.
Paulus *Squillante*.
Benavenutus *Stracca*. Anconitan. J. C.
Joannes *Staphilaus*. Roman. Episcop. Sibiniensis, S. Palatii Apost. Auditor.
Joannes *Streinius*. SS. Can. Profess. Bambergæ S. J.
Franciscus *Suarez*. Granatensis. S. J.
Gonçalvus *Suarez*, de Paz.
Joan. Petrus *Surdus*. Casalensis J. C.
Laurentius *Sylvanus*. Casalensis J. C.
Christoph. *Sylvestranus*. Veronensis Ord. Carm.
Joannes *Tabiena*. Ord. Prædicatorum.
Ascanius *Tamburinus*, Abbas Passiniacensis Congr. Vallis umbrosæ Generalis.

Thomas *Tamburinus.* Siculus S. J.
Carolus *Tappia.*
Carol. Anton. *Thesaurus.* Taurinensis. S. J.
Thomas de *Thaus.*
Thomasinus. Gallus.
Joan. Bapt. *Thorus.*
Em. Gonzal. *Tellius*, aliàs Tellez.
Joan. Bapt. *Tiberius*, Brixiensis. S. J.
Salustius *Tiberius.*
Aodreas *Tiraquellus.* J. C. Præses in Curia Parisiensi.
Franciscus *Toletus.* Cordubens. Card. S. J.
Fraoc. Bet. de *Tondutus.* Avenionensis.
Fraociscus. *Torreblancus.* Hispan.
Raphaël de la *Torre.* Hisp. Ord. Prædicator.
Franciseus *Torrensis.*
Ascanius *Torrius.* Theol. Roman.
Alexander *Trentacinquius.*
Thomas *Tribus.*
Albertus *Troscius.*
Jo. Ægidius *Trullenchus.* Hisp. Villæ realis.
Domioicus *Tuschus.* Cardinal.
Joannes de *Turrecremata.* Hisp. Ordinis Prædicator. Episc. Sabinens. Cardioal.
Alvarus *Valascus.*
Thomas *Valasco.*
Jacobus *Valdes.*
Franciscos *Valente.* Olyssiponens. S. J.
Gregor. de *Valentia.* Metimneos. S. J.
Joan. Bapt. *Valenzvola.*
Joannes. *Valerus.* Carthusianus.
Rolandus à *Valle.* Casalcosis J. C.
Andreas *Vallensis*, aliàs Aodreas de Vaux, Belga J. C. in Academ. Lovan.
Sebastiaous *Vantius.*
Tho. Tam. de *Vargas.*
Franciscus. *Vargas.* Hisp.
Joannes *Vasaus.*
Meodez de *Vasconcellos.* J. C.
Gabriel. *Vasquez.* Bellemontan. J. S.
Petrus de *Vbaldus*, aliàs Petrus de Perusio. J. C.
Barthulom. *Vechius*, aliàs de Vecchiis.
Feliciauus de *Vega.*
Daniel *Venator.*
Hieronymus *Venerus.*
Joan. Bapt. *Veneriglia.* Episc. Casertanus.
Paul. Æmil. *Verallus.* Rossaoensis, Episc. Caputaquens.
Vermondus, aliàs Bermondus Choveronius Canonic. Vivariensis.
Rochus *Verouensis.*
Alphonsus à *Veracrux.* Hisp.
Octavius *Vestrius.* Forocorneliens. J. C.
Bartholom. *Vgolinus*, è monte Sculo. J. C.
Franciscos *Victoria.* Ord. Predicat.
Hieronym. *Vielmius.* Ordin. Prædicat Episcop. Æmonie.
Joannes *Vigererius.* Granatens. Ord. Prædic.
Gondisalvus *Villadiego.*
Alphonsus *Villagutius.* Neapolitan. Ord. S. Benedicti.
Joan. Bapt. *Villalobos.* Toletan. J. C.
Bonifacius *Vitalinus*, seu de Vitalinis.
Andreas *Victorellus*, aliàs Vittorellus.
Mart. Alph. *Vivaldus.* Hisp. Canonic. Regular. Congr. S. Salvatoris.
Julianos *Vivianus.* Episc. Salooens.
Joao. Bapt. *Vivianus.* Urbioas. J. C.
Franciscus *Vivius.* Aquilanus. J. C.
Marcellus *Vulpe.*
Hermannus *Vulteius.* J. C. io Academia Marpurgensi.
Henricus *Wagnereck*, Bavarus, Theolog. & Cao. Doctor. S. J.
Petrus de *Waldus*, vel de Uvaldis, aliàs Petrus de Perusio.
Josnues *Wamesius*, J. C. in Academia Lovaniensi.
Stephanus *Weims.*
Jacobus *Wiestner.* S. J.
Joannes *Wiringius*, Campens. J. C.
Franciscus *Zarabella*, Paravinus. J. C.
Paulus *Zarabella*, aliàs Cardinal. Ordin. S. Aogustioi.
Paulus *Zachias*, Romanus. J. C.
Sylvester *Zachias.* Romanus.
Melchior *Zambianus.*
Lælius de *Zanchus.*
Udalricus *Zasius*, Constaotiens. Germ. J. C. in Academ. Friburg.
Lælius *Zechus*, Canonic. Brixiensis, J. C.
Thomas *Zerola*, Beneventanus Episcop. Minorensis.
Henricus *Zoësius*, aliàs Soësius.
Hubertus *Zuchardus.* J. C.
Franciscus *Zypaeus*, Mechliens. J. C. Officialis & Vicarius Generalis Antwerpiensis.

SYL-

SYLLABUS
SECTIONUM, CAPITUM, PARAGRAPHORUM, QUÆSTIONUM IN HAC PRIMA PARTE CONTENTARUM.

SECTIO PRIMA.

De Beneficiorum Ecclesiasticorum in genere, natura, origine, erectione, divisione in suas species, & harum singularum conditionibus & qualitatibus.

CAPUT PRIMUM.

De Beneficii Natura, Origine, & Erectione.

PARAGRAPHUS I.

Datur & explicatur Definitio Beneficii.

1. *Qualiter definiatur beneficium Ecclesiasticum strictè acceptum.*
2. *Quid importet* Tò jus *positum in definitione beneficii.*
3. *An & qualiter hoc jus sit spirituale.*
4. *Quid importet* Tò perpetuum.
5. *Quid importent particulæ illæ:* percipiendi fructus.
6. *Quid importent particula:* ex bonis Ecclesiæ.
7. *Num hæc bona debeant esse res certæ & stabiles.*
8. *An talis res certa assignata, v. g. fundus, debeat abdicari, & transferri in dominium Ecclesiæ.*
9. *Quid importent particulæ:* ratione spiritualis officii.
10. *Quid intelligatur per hoc,* auctoritate Ecclesiasticâ institutum.

PARAGRAPHUS II.

De Origine & Erectione Beneficiorum in genere.

11. *Quæ fuerit beneficiorum Ecclesiasticorum origo.*
12. *Quo jure inducta sint beneficia.*
13. *Cujus sit erigere, seu instituere beneficia.*
14. *An ad erectionem beneficii necesse sit Prælati ad hoc habentis potestatem interponi auctoritatem, & consensum expressè.*
15. *Unde præsumatur, dictam auctoritatem ab initio fuisse interpositam.*
16. *An rectè præsumatur, vel arguatur Episcopum præbuisse consensum ex eo, quòd constet hunc ab eo petitum, vel etiam Episcopum dedisse consilium fundandi, & dotandi talis altaris vel Ecclesiæ.*

17. *Quæ sint materialia beneficii præsupposita ejus erectioni.*
18. *Quis sit locus necessarius beneficii.*
19. *An præter locum communem detur locus proprius beneficii, & quis ille.*
20. *An in quibuscunque Ecclesiis erigi possint beneficia.*
21. *Quid veniat nomine dotis beneficii.*
22. *An hæc dos ità necessaria, ut ante eam assignatam Episcopus fundationi beneficii nullatenus consentire possit.*
23. *An si constructâ Ecclesiâ fundator negligat eam dotare, is aut ejus hæredes compelli possint ad dotem præstandam.*
24. *An si ignoretur beneficium ab initio sufficienter dotatum fuisse, per hoc amittat statum beneficii.*
25. *Quænam censenda dos congrua beneficii.*
26. *Quid si beneficium priùs congruè dotatum, postmodùm sit ità depauperatum, ut jam sit sine dote, aut cum dote omninò modica & incongrua.*
27. *An & qualiter dos beneficii fundúsque, in quo ea constituitur, debeant esse libera.*
28. *Quid hic veniat nomine legum beneficii, à quo ea concipienda & approbanda.*
29. *Quandonam constitutiones fundatoris sint tales, ut eas rejicere possit Episcopus, vel etiam si iis consentiat, ea tamen non obligent.*
30. *Quæ conditiones censendæ contra perpetuam legum eas improbantium prohibitionem.*
31. *An leges à fundatore in limine fundationis appositæ, possint deinde consensu Episcopi alterari, aut aliæ insuper apponi, etiam ab ipso fundatore.*

CAPUT II.

De Divisione Beneficii in suas species, & harum singularum specialibus conditionibus & qualitatibus.

PARAGRAPHUS I.

Dividitur Beneficium in primarias suas species.

32. *Qualiter dividatur beneficium.*
33. *Undenam deprehendatur, & innotescat status cujusque beneficii.*
34. *An beneficium in propria sua significatione comprehendat omnes nominatas species, & an sub nomine beneficii absolutè sumpti veniant ea omnes in privilegiis, facultatibus, dispensationibus.*

PARAGRAPHUS II.

De Conditionibus & Qualitatibus beneficii regularis, & sæcularis.

35. *Unde constare possit, aut argui, num beneficium sit regulare.*

36. *An conditio illa beneficii regularis, nempè quòd non nisi regulari sit conferibile, ità essentialiter inhæreat ei, ut non quandóque à sæculari obtineri possit.*

37. *Quandonam id fieri possit.*

38. *Quæ requirantur, ut beneficium regulare per præscriptionem transeat in sæculare, & contra.*

39. *An & qualiter beneficium regulare conferri possit sæculari.*

40. *An beneficium regulare unius Ordinis haberi possit à religioso alterius Ordinis.*

41. *An monachatus sit beneficium regulare.*

42. *An monasteria censeantur beneficia majora.*

43. *Cujus auctoritatem necesse sit intervenire in erectione Ecclesiarum conventualium & regularium, ac monasteriorum.*

44. *An regularia beneficia esse possint in Ecclesia sæculari & contra.*

45. *An Capellania fundata in monasteriis regularium & Ecclesiis Ordinum militarium sint sæculares, an regulares.*

46. *An à regularibus in titulum haberi possint beneficia sæcularia non facta regularia per præscriptionem.*

47. *An constituti in Ordinibus militaribus habere possint beneficia sæcularia.*

48. *An Novitio conferri possit beneficium sæculare.*

49. *An regularis etiam monachus citra dispensationem obtinere possit Episcopatum, etiam in sæculari Ecclesia.*

50. *An nomine Episcopalis dignitatis, ad quam evehi potest religiosus; comprehendantur etiam qualibet alia Prælatura, habentes propriè curam animarum.*

51. *An beneficia parochialia seu curata sæcularia carentia jurisdictione fori externi citra dispensationem religiosi Professi, etiam monachi, quin & mendicantes obtinere possint.*

52. *Quid sit in hoc puncto de jure novo.*

53. *An etiam jure novo ab habendis beneficiis hujusmodi curatis excludantur Canonici & Clerici regulares.*

54. *An religiosi obtinere possint citra dispensationem beneficia duplicia sæcularia, quæ sunt sine cura animarum propriè tali, v. g. præfecturas Ecclesiæ sæcularis Collegiatæ, Præposituram, Decanatum, &c.*

55. *An ad hoc, ut religiosus sive dispensativè, sive citra dispensationem, obtineat beneficium sæculare, egeat licentiâ Prælati sui proprii, & insuper Conventûs.*

56. *An sufficiat licentia data antecedenter ad electionem, collationem, vel præsentationem sub conditione si eligatur.*

57. *A quo Prælato hæc licentia concedenda.*

58. *Quid si Prælatus neget licentiam.*

59. *Quot vota habere debeat regularis, ut obtineat beneficium sæculare, cujus provisio pendet à pluribus suffragatoribus.*

60. *An regularis mendicans creatus Episcopus, si eidem conferatur alter Episcopatus, debeat iterùm in hac secunda electione eligi in concordia; sufficiatq́, non mendicantem in hoc casu eligi à majore tantùm parte.*

PARAGRAPHUS III.

De Qualitatibus beneficii manualis, & perpetui.

61. *Quid in jure sit, & significet manualitas, & unde insit beneficiis.*

62. *An beneficium manuale per præscriptionem quadragenariam possit amittere manualitatem, & fieri perpetuum, & ècontra perpetuum fieri manuale.*

63. *An beneficium perpetuum jurispatronatûs per patronum, accedente consensu Ordinarii, possit fieri manuale.*

64. *An qualitas manualitatis insit beneficiis regularibus omnibus, & ècontrà absit à sæcularibus.*

65. *An ex eo, quòd quis ordinetur Ordinibus sacris ad titulum beneficii ad nutum amovibilis, illud amittat hanc qualitatem manualitatis.*

66. *An manualitas cadat in beneficia parochialia sæcularia.*

67. *An beneficia regularia electiva admittant manualitatem.*

68. *An manualitas cadat in beneficia regularia curata seu parochialia.*

69. *An detur beneficium regulare curatum independenter ab institutione auctorizabili Episcopi inamovibile.*

70. *An detur beneficium regulare neque curatum, neque electivum, propriè inamovibile.*

71. *An Patronus vel etiam collator laicus beneficiatum, cui amovibiliter contulit beneficium sæculare, amovere possit auctoritate propriâ.*

72. *An igitur beneficia manualia potissimùm regularia sint pro libitu sine causa amovibilia.*

73. *Quid si Prælatus, cui pleno jure subest manuale beneficium, promiserit se non revocaturum.*

74. *Quæ censeantur causæ rationabiles removendi talem beneficiatum.*

75. *An & quando, amovendo vel amoto recurrente ad superiorem Prælati removentis pro impedienda amotione: vel impetranda cassatione factæ amotionis sui, is teneatur manifestare & probare causam amotionis.*

76. *Quandonam rectè præsumatur, vel etiam constare censeatur de amovendi malitia, ut vel hinc detur recursus ad superiorem, & locus sit manutenentiæ amoti maximè in regularibus.*

77. *An si superior removens in ipso articulo remotionis causam exprimat, & ea negetur à beneficiato, etiam religioso, an ea debeat justificari, & interim retardetur remotio.*

78. *Quid si à Papa confirmata esset beneficii talis aliàs manualis collatio, an adhuc Prælatus, cui aliàs illud pleno jure subest, beneficiatum amovere possit.*

79. *Quid si ipse Papa contulerit tale beneficium, an adhuc ordinarius collator poterit pro libitu provisum amovere.*

80. *An beneficium manuale ex certa scientia & declaratione collatum à Papa alicui in perpetuum fiat deinde mutatâ naturâ perpetuum.*

81. *An, dum Papa in perpetuum, sive jure devoluto, sive proprio, sive vi reservationis confert tale beneficium aliàs manuale regulari, possit adhuc superior regularis propter crimen aliquod illud auferre proviso.*

82. *An beneficium manuale revocetur per mortem concedentis.*

83. *An beneficia manualia dicantur verè vacare, possintque resignari.*

84. *An beneficia verè manualia sint verè beneficia.*

CAPUT III.

De Capellaniis, Vicariis, Parochiis.

PARAGRAPHUS I.

De Capellaniis.

85. *Unde nomen & origo Capellæ, & Capellaniæ, qualiter inter se differant, quid Capellanus, & qui hoc nomine veniant.*

86. *Quæ*

86. *Quæ capellaniæ sint, & quæ non sint verum beneficium.*

87. *Quandonam Capellaniæ præsumantur esse beneficia.*

88. *Quænam Capellaniæ præbeant titulum ordinationis.*

89. *An, & qualiter Capellania ex non collativa fieri possit collativa auctoritate Ordinarii.*

90. *An, dum fundator noluit Capellaniam esse collativam, Ordinarius accedente consensu patroni possit de ea facere collationem seu institutionem, & sic de non beneficiali facere beneficialem, seu beneficium.*

91. *An, dum constat fundatorem noluisse facere Capellaniam collativam & beneficium, ad hoc, ut habeatur pro beneficio, sufficiat collatam fuisse per 40. annos ut beneficium.*

92. *An, dum Capellania perpetua erecta est auctoritate Episcopi in beneficium, teneat prohibitio illa testatoris, quòd Ordinarius non debeat se intromittere in illius provisionem, sed ea ad solos laicos spectet.*

93. *An Capellaniæ, in quibus non intervenit auctoritas Ordinarii, impetrari possint in titulum beneficii, vel etiam permutari.*

94. *An in Capellaniis erectis auctoritate Episcopi in beneficium teneat, quòd fundator ab earum administratione, cura & visitatione excludat Ordinarium.*

95. *An in Capellaniis non collativis, dum alter cautum non est à fundatore, Episcopus adhuc habeat jus visitandi.*

96. *Circa bona, super quibus fundatæ sunt hujusmodi Capellaniæ non collativæ ex defectu auctoritatis Ordinarii, an sint spiritualizata per hoc, & non ampliùs laicalia, & num pacisci circa similes Capellanias sit simonia.*

97. *An Capellaniæ in eo, cui obveniunt, requirant clericatum, aut certam ætatem.*

98. *An Capellaniæ obligent ad horas.*

99. *Quæ Capellaniæ, & cum quibus beneficiis sint compatibiles.*

100. *An & quæ Capellaniæ requirant residentiam.*

101. *Quot modis Capellania (idem est de alio beneficio) dicatur sacerdotalis.*

102. *Undenam, dum institutio fundatoris, vel statutum aut consuetudo id clarè non exprimit, constet, vel conjectura sumatur, Capellanum esse, vel non esse sacerdotalem actu, vel habitudine.*

103. *Quid si in fundatione Capellaniæ dicatur:* præsentetur sacerdos proximior in sanguine, si inveniatur aliàs Clericus; *num si tempore præsentationis fuerit aliquis sacerdos, is præsentari debeat, etsi sit remotior, & alteri proximiori præferendus, etsi hic posteà adhuc ante institutionem remotioris illius esset jam factus sacerdos.*

104. *Quanta sit obligatio legendi missas impositas Capellaniæ in Ecclesia vel altari à fundatore designato, & ad quid hoc negligens Capellanus teneatur, & quis in eo dispensare possit.*

105. *An & quando numerus missarum ex fundatione impositus Capellaniæ reduci possit per Ordinarium, quando reditus diminuti sunt, & insufficientes.*

106. *Quid juris competat Capellanis Ecclesiæ alicujus Collegiatæ interessendi Capitulo.*

107. *An Capella exstructa in Ecclesia, Ecclesia fiat compatrona ratione situs ei concessi.*

PARAGRAPHUS II.

De Vicariis.

108. Q*ui veniant nomine Vicariorum in jure.* 109. *Quotuplicis generis sint Vicarii in beneficiis.*

110. *Qualiter Vicario perpetuo competat nomen Rectoris.*

111. *Quæ Vicariæ habeant, quæ non rationem beneficii.*

112. *In, seu ex quibus casibus à jure approbatis constitui possit Vicarius temporalis.*

113. *Cujus sit constituere Vicarium temporalem beneficialem.*

114. *An & quando possit Episcopus in parochiali pleno jure subjecta Collegiatæ vel monasterio deputare Vicarium perpetuum.*

115. *Quandonam constituendi Vicarii perpetui.*

116. *A quo constituendi Vicarii perpetui.*

117. *An in constituendo Vicario perpetuo non tantùm nominatio Rectoris principalis, sed etiam consensus Patroni intervenire debeant.*

118. *Parochiæ annexæ monasterio qualis instituendus Vicarius, temporalis an perpetuus, sæcularis, an regularis.*

119. *An, & qualiter Vicarius sibi substituere possit alium Vicarium.*

120. *An & qualiter instituantur Vicarii per concursum.*

121. *An qualiter Vicarii constituendi non sint sine prævio examine, & approbatione Episcopali.*

122. *An & qualiter Vicarius semel constitutus amoveri possit.*

123. *Quænam in assignanda Vicario congrua sint consideranda.*

124. *A quo assignari debeat Vicario congrua.*

125. *Cui incumbat onus suppeditandi Vicario congruam.*

126. *Quanta assignari debeat congrua.*

127. *Quinam in constitutione Piana veniant nomine incertorum computandorum.*

128. *An, & quando assignatâ semel congruâ Vicarius eâ contentus esse debeat.*

129. *Ad quem spectet congrua Vicariæ perpetuæ pro tempore, quo vacat.*

130. *Qualiter Vicarius dicatur curatus, & penes eum cura respectivè ad Rectorem principalem.*

131. *Ad quem spectet cura & administratio beneficii, Vicario perpetuo mortuo, resignante vel deposito interim, dum alius substituitur.*

132. *Quid jurisdictionis in Ecclesia competat Vicario respectivè ad Rectorem principalem.*

133. *Quid juris habeat Vicarius participandi de massa distributionum, aliisque emolumentis.*

134. *An Vicarius Parochi licentiam dare possit alteri presbytero assistendi matrimonio.*

135. *Quæ ætas requiratur in Vicario perpetuo, & intra quod tempus fieri debeat sacerdos.*

136. *An, & qualiter Vicarii perpetui teneantur ad residentiam personalem in suis Ecclesiis.*

137. *An, & qualiter Vicarii perpetui teneantur ad horas Canonicas.*

138. *An, & qualiter Vicarius teneantur ad subsidium caritativum.*

139. *An, & qualiter esse possint plures Vicarii perpetui ejusdem parochialis.*

140. *An plures simul Vicariæ conferri possint uni.*

141. *An, & qualiter Vicario perpetuo mortuo, Ecclesia dicatur vacare per ejus obitum.*

PARAGRAPHUS III.

De Parochiis, & Ecclesiis parochialibus.

142. U*ndè nomen parochi, & quid in jure can. importet.*

143. *An, & qualiter Episcopo nomen parochi tribuatur.*

144. Quid sit parochia, prout est certa diœcesis pars.

145. Quid sit Ecclesia parochialis.

146. Quæ requirantur essentialiter, ut Ecclesia sit parochialis.

147. An, & qualiter distinguantur Ecclesia parochialis & Ecclesia curata, beneficium parochiale & beneficium habens curam animarum.

148. An, & qualiter distinguatur Ecclesia parochialis habitu & actu curata, à curata habitu tantum.

149. Ecclesia parochialis undè dignoscatur.

150. Quæ requirantur, ut Ecclesia probetur parochialis, dum forte dubitatur, an in ea recipientes sacramenta ad id compellantur necessitate juris.

151. Quotuplices sint parochialium Ecclesiarum species.

152. An parochialis Ecclesia nomine veniant, quæ simul sunt Collegiata.

153. An dispositio loquens de parochiis, extendatur ad beneficia habentes accessoriè parochialitatem, seu unitas sibi parochias, & curam habitualiter.

154. Quæ sint vel non sint sufficientes causæ constituendi novam parochiam, dismembrando antiquam.

155. Ad quos spectet erigere novas parochiales.

156. Qualiter præsumantur adhibitæ solemnitates, causa sufficiens, & consensus, seu auctoritas potentis dismembrare.

157. An, & quæ solemnitates, aliáque servanda requirantur ad constitutionem novarum parochialium cum illa dismembratione antiquarum.

158. An Episcopus Ecclesiam simplicem jam constitutam erigere possit in curatam & parochialem, & è contra parochialem reducere ad simplicem Ecclesiam.

159. Undè & quæ constituenda Ecclesiæ noviter erigenda cum dicta dismembratione dos & congrua pro sustentatione novi Rectoris.

160. An, & qualiter parochia constituenda habere separatum territorium, & quot familiis constare debeant.

161. An, & qualiter fines parochiarum præscribantur.

162. An, à quo, & qualiter parochiales inter se uniri possint.

163. An, & qualiter requiratur vocatio & consensus Patroni, & Rectoris ad unionem parochiarum inter se.

164. An, à quo Ecclesia parochialis alteri non parochiali, putà monasterio, Collegiatæ, dignitati, Canonicatui &c. uniri possint.

165. Quot modis Ecclesia parochialis alteri non parochiali uniri dici possit.

166. Quotupliciter monasterium, Collegium vel dignitas jus habere possit in annexam ei parochialem.

167. Undè dignoscendum, parochialem verè, vel etiam pleno jure unitam monasterio, alterive collegio vel beneficio.

168. Quid monasterium, Collegium &c. cui quoad spiritualia etiam, seu pleno jure parochialis subjecta, præstare debeat.

169. Cujus sit factam unionem parochialium dissolvere.

170. Ad quem spectet provisio parochialium non unitarum, seu incorporatarum monasterio, Collegio, &c.

171. An Ecclesiæ parochialis collatio, sede Episcopali vacante, spectet ad Capitulum, vel saltem ad illud spectet ponere tantisper œconomum, aut ad tempus commendare.

172. Ad quem sede Apostolicâ vacante spectet collatio vacantium parochiarum alias eidem sedi reservatarum ex eo, quòd vacent in curia.

173. Quid intelligatur per curiam Romanam, & sedem Apostolicam, in qua, vel apud quam vacare dicuntur beneficia.

174. Ad quem sede Papali vacante spectet collatio parochialium reservatarum aliàs Papæ ex eo, quòd vacent in mense Pontificio.

175. Quæ sit praxis impetrandi parochialem, cujus collatio spectat ad Papam.

176. Sub qua forma impetretur à sede Apostolica parochialis vacans ob non servatam formam in ejus provisione præscriptam servari à Tridentino.

177. An Ecclesiæ parochiali non unitæ constitui possit parochus amovibilis.

178. An parochialis vacans, donec de illius Rectore provideatur, hodiedum adhuc, interim ab Ordinario dari possit alicui in commendam, nempè usque ad sex menses.

179. Quæ sit forma provisionis Ecclesiarum parochialium non unitarum monasterio, collegio, &c.

180. An nominatio, & vocatio plurium ad examen sit de forma concursûs.

181. An necessarium, & de forma, per edictum publicum fieri vocationem omnium, quotquot examinari volunt.

182. Quinam in specie ad concursum admittendi, aut ab eo excludendi.

183. Quid circa terminum pro habendo concursu statuendum, vel prorogandum possint Episcopi.

184. Intra quot dies ab elapso termino præfixo necesse sit fieri examen concursûs.

185. Quid faciendum, ubi intra præfixum terminum nemo, vel unicus tantùm comparet? Quid ubi ex oppositoribus descriptis aliqui non comparuerint ad examen præfixo die, neque etiam se excusent? Quid ubi edicto proposito nullus oppositor comparet, aut nemo ex comparentibus reperiatur idoneus?

186. Quot esse debeant examinatores synodales.

187. Quid si intra annum à celebrata synodo mortui sint, vel aliò commigrârint omnes 6. Examinatores, vel eorum aliqui, & interea habendus concursus.

188. Quid in dictis casibus possit Capitulum sede vacante.

189. An, & qualiter præstatio juramenti facienda ab Examinatoribus juxta Trid. sit de forma concursûs.

190. An ad valorem concursûs spectet, Episcopum aut ejus Vicarium interesse examini.

191. Qualiter peracto examine referre debeant Examinatores.

192. De quibus disquirere, & peracto examine referre debeant examinatores.

193. Quot vota referre quis debeat, ut censeatur approbatus.

194. An, & qualiter ab Examinatorum aliquo occasione hujus munèris commissa Simonia vociat approbatio.

195. An, & qualiter Episcopus voto suo accedere possit ad Examinatores, habeátque votum decisivum.

196. An, & qualiter prælegere unum ex judicatis idoneis solum sit Episcopi, ejúsque Vicarii.

197 Quid in prælectione spectare debeat Episcopus, & undè ab eo æstimanda major idoneitas.

198. An facta ab Episcopo ejúsve Vicario electio minus idonei ex approbatis prætèrito digniore sit ipso jure nulla ob decretum Tridentini.

199. An si magis idoneus ex Examinatis desistat, & ampliùs ad parochiam in ordine, ad quam habitus concursus aspiret, Episcopus possit ex cæteris oppositoribus magis idoneum eligere, an verò de novo alius instituendus concursus.

200. An si semel in examine non repertus idoneus possit iterùm examinari, & illi tunc idoneo reperto beneficium conferri.

201. An, & qualiter, dum non apparet vitium in ipsa relatione, secutáque est electio Episcopi, hæc inducat præsumptionem majoris idoneitatis

in

in praelecto, donec ea elidatur per probationes contrarias.

202. *An, & quando appelletur à mala relatione Examinatorum, & hinc à provisione parochialis.*

203. *An, & quando appelletur à mala Ordinarii electione.*

204. *Quo fructu similes appellationes fiant.*

205. *Cujus sit habere, & indicere concursum.*

206. *In quibus casibus ritè provideatur parochialibus sine concursu.*

207. *An non saltem examen per concursum remitti possit, & absque eo parochialis conferri ei, de cujus idoneitate constat omnibus ipsi Vicario in spiritualibus, Archidiacono, Doctori, &c.*

208. *An in omnibus casibus, in quibus concursum haberi non est opus, adhuc approbatio fieri debeat praevio examine eorundem Examinatorum synodalium cum eadem forma collegiati vel discussionis.*

209. *An à tali examine, vel etiam simpliciter ab examine, & visitatione Episcopi liberent exemptionis privilegia.*

210. *An semel approbati, vel etiam per concursum provisi possint denuo ab Episcopo examinari ac suspendi.*

211. *An praescindendo etiam à concursu, ad beneficia parochialia promovendus semper dignior.*

SECTIO SECUNDA.

De Qualitatibus requisitis in promovendis ad beneficia.

CAPUT I.

De Qualitatibus quasi Physicis.

PARAGRAPHUS I.

De Ætate & Habilitate Corporis.

212. *Quae aetas requiratur ad beneficium simplex, cui sacer Ordo annexus non est.*

213. *An sub genere beneficiorum, pro quibus sufficiunt 14. anni, veniant etiam Canonicatus in Collegiata, etiam insigni, & Canonicatus in Cathedrali, in qua facta non est illa Ordinum distributio, fieri mandata per Tridentinum.*

214. *An quae dicta sunt de aetate requisita vi Concilii Trid. ad Canonicatus Cathedrales, vel alios, aliáve beneficia teneant, si fundator voluisset sufficere minorem aetatem.*

215. *Quae requiratur aetas ad praebendam Canonicatum aliúdve beneficium non curatum, cui sacer Ordo annexus est.*

216. *Quae aetas requiratur ad obtinendam dignitatem in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, cui annexa non est cura animarum.*

217. *Quae aetas requiratur & sufficiat ad dignitates inferiores Episcopatu, & beneficia habentia curam animarum.*

218. *Quae aetas requiratur ad beneficia habentia curam animarum merè accessoriò, & non aequè principaliter.*

219. *Quot anni requirantur in Canonico poenitentiario.*

220. *Quae aetas requiratur ad Episcopatum, Patriarchatum, &c.*

221. *Quae aetas requiratur ad Cardinalatum.*

222. *Quae aetas requiratur ad summum Pontificatum.*

223. *Quae aetas requiratur in Praelatis regularibus.*

224. *Quae aetas requiratur in Abbatissis, Priorissis, &c.*

225. *An provisio facta non habenti actu aetatem ad beneficium, de quo ei provisum, requisitam sit ipso facto nulla.*

226. *Quid requiratur ad incurrendas poenas statutas promotis ante legitimam aetatem.*

227. *Qualiter probetur aetas.*

228. *An Episcopus in requisita aetate dispensare possit.*

229. *Quaenam corporis infirmitas, aut defectus reddat impromovibilem ad beneficium vel officium Ecclesiasticum.*

230. *Quae infirmitas, & defectus corporis directè seu independenter ab eo, quod irregularitatem inducat, & à Clericatu, vel Ordinibus arceat, reddat impromovibilem.*

231. *An patiens vitium corporis impediens celebrationem missae promoveri possit ad beneficium simplex, non requirens nisi subdiaconatum, vel solùm Clericatum.*

232. *An ex defectu usus rationis sint ineligibiles ad Praelaturas infantes, amentes &c.*

233. *An electio talium sit ipso jure irrita.*

234. *An eligi possit in Praelatum, qui frequenter solet inebriari.*

235. *Quid dicendum de daemoniacis.*

236. *Quid dicendum de Epilepticis.*

237. *An electio horum infirmorum sit ipsa jure nulla.*

238. *Quid si post confirmationem superveniat Praelato infirmitas, reddens illum inhabilem ad gubernandum, an teneatur resignare, vel superiores teneantur illum amovere.*

239. *An conferri possit beneficium illi, qui post susceptum Clericatum contraxit irregularitatem ex vitio corporis.*

240. *An semel morbosus praesumatur laborare eodem morbo, adeóque semel repulsus ratione morbi non possit ampliùs eligi, nisi probet se sanatum.*

PARAGRAPHUS II.

De Scientia, & Gradu magisterii requisitis ad obtinendum beneficium.

241. *An requiratur in promovendo ad beneficia scientia literarum.*

242. *Quanta ad hoc ex jure naturae, & divino requiratur scientia.*

243. *Quanta requiratur scientia jure Ecclesiastico pro omnibus beneficiis.*

244. *Quanta requiratur scientia ad beneficium simplex.*

245. *Quae scientia requiratur ad dignitates & Canonicatus, non habentes jurisdictionem aut curam animarum.*

246. *Quae scientia requiratur ad beneficia curam animarum annexam habentia maximè parochialia.*

247. *Quae scientia requiratur ad Episcopatum.*

248. *Quae scientia requiratur in Abbate.*

249. *An promotio penitùs illiterati, vel etiam carentis scientiâ, quam jus ad tale officium requirit, sit ipso jure nulla.*

250. *An illiteratus talis conscius suae illiteraturae, vel etiam in ejus defectu promotores illius teneantur restituere fructus, quos ille percepit.*

251. *Qualiter probetur inscitia litterarum.*

252. *Ad quas dignitates requiratur gradus doctoralis, vel licentiatûs in Theologia, vel jure Canonico.*

253. *An pro obtinenda dignitate, cui annexus est talis gradus, necesse sit hunc esse obtentum in publica Universitate studii generalis.*

254. *An valeat adeptio beneficii requirentis gradum, si is habeatur sine competente scientia, vel etiam*

si

si ei collatio contra formam statutorum Academia, in qua susceptus.

235. *Qualiter gradus magisterii, doctoratûs vel licentia narratus pro obtinendo beneficio sit justificandus.*

256. *Qualiter gradus magisterii in artibus, aut etiam doctoratûs in aliis scientiis, quàm in jure Canonico aut Theologia habeatur in consideratione respectu beneficiorum Ecclesiasticorum.*

257. *Quis dispensare possit, ut illiteratus validè eligi possit.*

PARAGRAPHUS III.
De Legitimitate Natalium.

258. **Q***ualiter, quòd nati ex vero matrimonio sint legitimi, sit extendendum.*

259. *Qualiter hoc ipsum limitandum, nimirùm ut nati ex legitimo matrimonio habeantur, & sint quandóque illegitimi.*

260. *An, & qualiter illegitimi legitimentur per subsequens matrimonium.*

261. *An taliter legitimati sint adhuc irregulares, & promoveri nequeant ad beneficia.*

262. *An, & ad qua munia Ecclesiastica promoveri nequeant illegitimi saculares.*

263. *An, & ad qua promoveri nequeant illegitimi regulares,*

264. *Ad qua sine dispensatione promoveri possint illegitimi religiosi.*

265. *An dicta hac in parte de inhabilitate illegitimorum applicanda quoque sint dubiè illegitimis.*

266. *Quid si filius credat matri, dicente se non esse suum, vel esse quidem suum, sed non mariti sui filium, vel conceptum se ex parentibus non, vel illegitimè copulatis.*

267. *An, & in ordine ad qua Episcopus dispensare possit cum secularibus illegitimis.*

268. *Quis prater Episcopum dispensare possit cum illegitimis sibi subditis quoad Ordines minores, & beneficia simplicia.*

269. *Qualiter dispensatio Papalis in ordine ad habilitandum illegitimum concessa sit intelligenda.*

270. *An hic nomine beneficii simplicis, in ordine ad quod cum illegitimo dispensare potest Episcopus, veniant etiam dignitates, personatus, canonicatus, & portiones cathedrales, non habentes annexam curam animarum, item beneficium simplex habens annexum sacrum Ordinem vel accessoriè curam animarum, vel quod ex statuto requirit legitimitatem.*

271. *Quis dispensare possit cum illegitimis religiosis in ordine ad Praelaturas tam in quàm extra ordinem consequendas,*

272. *Ad qua Ecclesiastica munia & beneficia tam jure antiquo quàm novo Tridentinum specialiter prohibeantur promoveri illegitimi sacerdotum, aliorúmque clericorum.*

273. *Qualiter dicta* quæst. præced. *extendenda & limitanda.*

274. *Quid veniat nomine ejusdem Ecclesia.*

275. *Quid hic veniat nomine beneficii, & ejusdem beneficii, & habere beneficium.*

276. *Quid intelligatur per ministrare in Ecclesia.*

277. *An hic etiam comprehendatur pensio.*

278. *Quid in hoc puncto dicendum de illegitimis religiosorum.*

279. *An etiam Pater nequeat obtinere beneficium in Ecclesia, in qua filius illius illegitimus habuit beneficium.*

280. *An Pater habere possit beneficium in Ecclesia, in qua filius ejus illegitimus jam est beneficiatus.*

281. *Quid dicendum hac in parte de filiis legitimis presbyterorum aliorúmve clericorum.*

282. *Qualiter dicta* quæst. præced. *extendenda & limitanda.*

283. *An Episcopus in decreto illo Tridentini de filiis presbyterorum dispensare possit.*

284. *Quid si Episcopus concesserit filio presbyteri beneficium, & ad titulum illius illum ordinaverit, quod Pater ejus habuit, vel etiam in Ecclesia, in qua Pater ejus ministravit.*

285. *An Pralati regulares cum suis in isto genere dispensare possint.*

286. *Quales conditiones habere debeat dispensatio super defectu natalium, ut sit valida.*

287. *In quo differat legitimatio à tali dispensatione.*

288. *An promotio illegitimi non dispensati ad beneficia sit ipso jure nulla.*

CAPUT II.
De Qualitatibus promovendorum quasi supernaturalibus.

PARAGRAPHUS I.
De Fide promovendi ad beneficia.

289. **A***n, & quo jure infidelis non baptizatus sit impromovibilis ad beneficia.*

290. *Quid hac in re dicendum de infidelibus conversis.*

291. *Quid dicendum de descendentibus ab idololatris, Saracenis, Judais.*

292. *Quid dicendum de neophytis.*

293. *Quid dicendum de hareticis.*

294. *An, & qualiter dicta* quæst. præced. *locum habeant in haretice converso, & occulto.*

295. *An, & qualiter dicta extendenda quoque sint ad credentes, receptatores, defensores, fautores hareticorum, & horum illorum filios, & nepotes.*

296. *Quinam hic vocentur credentes, fautores, receptatores, defensores hareticorum.*

297. *Qualiter hac ipsa quoad hareticorum, eorúmque credentium &c. filios ac nepotes sint limitanda.*

298. *Qualiter dicta sint extendenda ratione beneficiorum, ad qua filii hareticorum, eorúmque fautorum sunt inhabiles.*

299. *An filii hareticorum, eorúmque fautorum sint infames, & vel hinc etiam ad eligendum activè aliósque actus legitimos sint inhabiles.*

300. *An regulares ob delictum ad inquisitionis officium pertinens pœnitentiâ aliquâ affecti etiam post peractam pœnitentiam inhabiles sint ad Pralaturas, & officia religionis sua citra dispensationem.*

301. *An scismaticus purus sit inhabilis ad beneficia.*

PARAGRAPHUS II.
De Clericatu, SS. Ordinibus, professione.

302. **A***n ad quodcunque beneficium requiratur clericatus.*

303. *An collatio beneficii facta alicui tempore collationis non clerico sit ipso jure nulla.*

304. *An Papa laico mansuro laico conferre possit beneficium.*

305. *An prasentatio actu non clerici sit ipso jure nulla.*

306. *An electio actu non clerici sit ipso jure nulla.*

307. *An dicta de nullitate collationis, prasentationis, electionis, locum quoque habeant in clericis conjugatis, vel etiam carentibus executione clericatûs.*

308. *An dicta de inhabilitate non clerici ad beneficia locum quoque habeant quoad pensiones.*

309. *An, & qualiter in impetratione beneficii exprimendus clericatus.*

310. *An ad hoc, ut eligi quis possit in superiorem regularem, requiratur clericatus.*

311. *An ad beneficia habentia annexum S. Ordinem promoveri possint actu tempore promotionis non habentes illum Ordinem.*

312. *Circa annexionem illam Ordinis ad beneficium quid attendatur, sive undè ea annexio dignoscatur.*

313. *Quis dispensare possit, dum actu a fundatore requiritur sacerdotium.*

314. *An, & quis Ordo sacer requiratur actu habitus, & sufficiat, ut quis promoveri possit in Episcopum.*

315. *An, & quo tempore suscipiendi sacerdotii obligatio annectatur Episcopatui.*

316. *An, & quis ordo sacer requiratur in promovendo ad dignitates Episcopatu inferiores, tam sæculares quàm regulares, aut beneficia, quibus cura animarum incumbit.*

317. *Quæ sint dignitates, quibus jure communi annexum sacerdotium.*

318. *An, & quis Ordo sacer susceptus, vel suscipiendus requiratur in Canonicis cathedralium vel collegiatarum.*

319. *Intra quod tempus promotus ad beneficium curatum debeat suscipere sacerdotium, & quo die incipiat illud tempus.*

320. *An, & qualiter non intendentes, negligentes, vel etiam legitimè impediti suscipere intra annum Ordines annexos beneficiis iis excidant, aliterve puniantur & peccent.*

321. *Qualiter objectus circa defectum Ordinis formari, vel etiam excludi possit.*

322. *Quis dispensare possit in promovendis vel promotis ad beneficia, quibus annexus Ordo sacer aptitudine ratione curæ, aut aliàs ex ordinatione Ecclesiæ, quò omnino teneantur eum intra annum recipere.*

323. *An, ut quis promoveatur in Prælatum, vel superiorem regularium, necesse sit esse professum, & quidem expressè in eadem religione, & ità ut aliàs promotio sit ipso jure nulla.*

324. *Quantum tempus à professione requiratur, ut quis eligi possit in Prælatum religionis.*

CAPUT III.

De Qualitatibus eligendorum, aut aliter promovendorum ad beneficia moralibus.

PARAGRAPHUS I.

De Carentia Censurarum.

325. *An excommunicatus excommunicatione majore sit impromovibilis ad quæcunque beneficia tam sæcularia quam regularia, ita ut ejus promotio sit ipso jure nulla.*

326. *An etiam excommunicati tempore electionis, postulationis, præsentationis, dein absoluti confirmatio, institutio, ipso jure sit nulla.*

327. *Qualiter se gerere debeat excommunicatus electus.*

328. *A quo petenda sit dispensatio.*

329. *Qualiter limitanda sit responsio ad* quæst. 1. hujus §.

330. *Quid in hac parte dicendum de excommunicato excommunicatione minore.*

331. *An, & qualiter suspensus sit ineligibilis, vel impromovibilis ad Prælaturas & beneficia.*

332. *An electio suspensi sit ipso jure irrita.*

333. *An, & qualiter interdictus, vel interdictum violans sit ineligibilis, aut aliter impromovibilis.*

334. *An, & qualiter responsio* præced. 9. 2dâ. *sit limitanda.*

335. *An, & qualiter irregularis sit ineligibilis.*

336. *An electio irregularis sit ipso jure nulla.*

PARAGRAPHUS II.

De morum Honestate, & carentia infamiæ.

337. *An vitæ probitas seu morum honestas requiratur, ut quis promoveri possit ad beneficia.*

338. *An promotio carentis morum honestate sit ipso jure irrita.*

339. *Quid sit infamia facti & juris.*

340. *An infamis infamia facti sit impromovibilis ad dignitates & beneficia, ejúsque promotio ex solius infamia facti sit nulla ipso facto.*

341. *An, & quis dispensare possit in infamia facti.*

342. *An infamis infamiâ juris lata sententia, & ipso facto incursâ teneatur in conscientia abstinere, etiam ante sententiam declaratoriam delicti, ab actibus legitimis, ad quos illum dicta infamia inhabilitat.*

343. *An ex delicto famoso, seu infamia facti, dum de cætero delictum non est notorium, incurratur irregularitas.*

344. *An ex crimine saltem enormi, digno depositione, seu cui in jure statuta est pœna depositionis, notorio tantùm per evidentiam facti, cui de cætero statuta non est in specie pœna irregularitatis, incurratur infamia juris, & consequenter irregularitas propriè talis, quæ per pœnitentiam non tollitur, sed eget dispensatione.*

345. *An, & quando ex delicto notorio notorietate juris inducatur infamia juris, & irregularitas propriè.*

346. *Quid si ergò delictum, pro quo in specie non imponitur à jure infamia, sit notorium tantùm alterâ quasi specie notorietatis juris, nimirùm per solam confessionem rei in judicio coram judice legitimo.*

347. *Ex quibus pœnis, ad quas quis per sententiam judicis damnatus fuit ob culpam, & quando incurratur infamia juris, & irregularitas.*

348. *An damnatus ad pœnitentias solennes ex crimine famoso sit infamis & irregularis, ità ut peractâ pœnitentiâ maneat infamis.*

349. *An ex delictis, pro quibus in specie lata est infamia juris ipso jure incurrenda notoriis per evidentiam facti incurratur irregularitas, teneatúrque talis in conscientia se habere, ut irregularem, & abstinere ab actibus legitimis ante sententiam declaratoriam.*

350. *An accusatus in judicio non sententiatus sit per hoc infamis, & ideò ineligibilis.*

PARAGRAPHUS III.

De Bigamia, & servitute impedientibus promotionem ad beneficia.

351. *Quid sit & quotuplex bigamia.*

352. *Quid sit bigamia vera.*

353. *Quid sit, & quot modis contrahatur bigamia interpretativa.*

354. *Quid sit bigamia similitudinaria.*

353. *An bigami tam interpretativè & similitudinariè, quàm verè tales sint impromovibiles ad beneficia.*

356. *An Papa dispensare possit in omni bigamia quoad Ordines & dignitates.*

357. *An idem possit Episcopus.*

358. *An Prælati religiosi dispensare possint cum suis subditis regularibus in bigamia.*

359. *An servi seu mancipia, antequam libertate donati, impromovibiles sint ad beneficia.*

360. *Quid si ergò servus non donatus libertate pervenerit ad Ordines.*

361. *Qui-*

361. *Quinam præterea ob defectum plenæ libertatis à servituti prohibeantur ordinari.*

362. *Quis in hoc impedimento servitutis, sive irregularitate ob defectum plenæ libertatis possit dispensare.*

SECTIO TERTIA.

De Oneribus seu Obligationibus, deque Juribus ac Emolumentis beneficiatorum.

CAPUT I.

De Oneribus Beneficiatorum.

PARAGRAPHUS I.

De Onere residendi Curatorum.

363. **Q***uid sit residentia, & residere.*

364. *Quotuplex sit hæc residentia.*

365. *Quid sit causa efficiens residentiæ præcisa.*

366. *An residere teneantur habentes beneficia parochialia.*

367. *Quo jure hi curati residere teneantur.*

368. *An per consuetudinem fieri possit, ut propriè ac strictè curam habens absit à sua Ecclesia.*

369. *An, & qualiter Papa dispensare possit in hac lege residendi quoad curatos.*

370. *An jure quoque divino, & humano residere teneantur ii, quibus cura animarum non nisi latiùs talis, seu exterior tantùm incumbit.*

371. *Qualiter residere teneantur strictè curati.*

372. *An Parochi aliique curati abesse possint duobus illis mensibus à Concilio illis concessis ex causa, quæ ipsis justa videtur sine approbatione, & licentia Ordinarii.*

373. *An, & quâ licentiâ egeant Episcopi, iisque superiores, aut in jurisdictione similes Prælati absfuturi ultrà tres menses ipsis concessos.*

374. *An, & quis præter Papam aliis curatis inferioribus dare possit licentiam non residendi ultrà bimestre.*

375. *An, dum jus ipsum vel etiam Papa generaliter indulget curato abesse studendi gratiâ, v. g. adhuc hæc causa insinuari debeat Episcopo, ab eo cognosci, peti, & obtineri ab eodem licentia in scriptis.*

376. *Quæ dicuntur justæ causæ non residendi, & quæ censentur justa absentia.*

377. *Efformatâ semel justâ absentiâ ex concursu causæ & licentiæ, quamdiù duret ejus effectus.*

378. *Quinam excusent ab istâ licentia petenda.*

379. *Quid liceat, constituéndumque sit quoad non residendum ratione doctionis.*

380. *An, & qualiter liceat curatis abesse ratione studiorum.*

381. *Ubinam privilegia juris communis quoad curatos absentes ratione studiorum derogatam colligatur per Tridentinum.*

382. *An, & quando negotium proprium vel lis ipsius beneficiati sit causa justæ absentiæ ab Ecclesia.*

383. *An, & qualiter ratione infirmitatis corporalis & spiritualis parochus excusetur à residendo.*

384. *An propter aëris intemperiem, pestem, aliumve morbum contagiosum, vel ob populi furorem excusetur parochus à residentia.*

385. *An ob capitales inimicitias Ordinarius possit parocho licentiam dare non residendi.*

386. *An, & qualiter parochi, aliique curati excusentur à residendo ob servitium præstitum Papæ, Episcopis, Cardinalibus.*

387. *An, & qualiter excusentur parochi curati à residendo ob peregrinationem.*

388. *Quæ pœna jure antiquo ante Trident. statuta animarum curatoribus non residentibus.*

389. *Quæ pœna statuta animarum curatoribus non residentibus jure novo, seu post Tridentinum.*

390. *An, dum absentia à principio justa, fuit concessa ad certum tempus, ultra quod eadem continuatur, requiratur monitio, antequam beneficio spolietur.*

391. *Quid si temerè recessit, sciturque locus, in quo moratur, neque ipse lateat, vel impediat accessum ad se.*

392. *Quid si sciatur locus, sed ipse absens impediat, ne personaliter moneatur.*

393. *Quid si penitùs ignoretur, ubinam degat absens, ità ut nequeat personaliter citari.*

394. *Quid si post citationem comparuerit excusator, vel etiam redierit ipse absens.*

PARAGRAPHUS II.

De Onere residendi aliorum beneficiatorum non curatorum.

395. **Q***uinam præterea beneficiati, & quo jure residere teneantur, & imprimis, quid sit hac in parte circa beneficia simplicia in genere.*

396. *An, & quando exprimenda, præsumenda & arguenda sit qualitas residentialis in beneficiis hujusmodi simplicibus.*

397. *Quid sit in hoc puncto quoad obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, & portiones.*

398. *Quis Canonicis, aliisque præfatis dare possit licentiam non residendi, seu discedendi ab Ecclesia seu loco beneficii.*

399. *An obtinentes dignitates, Canonicatus, portiones &c. licitè, & tutâ conscientiâ possint ultrà tempus à Concilio permissum amittendo distributiones, & omnes fructus, qui residendo lucrifiunt, abesse, & non residere.*

400. *An consuetudine induci possit, ut Canonici tam Collegiatæ, quàm Cathedralis, habentesque dignitates non curatas licitè non resideant, & in absentia percipiant fructus, etiam non constituendo alium, qui loco illorum deserviat Ecclesiæ.*

401. *Circa dictos tres menses à Concilio permissos quietis, & recreationis causâ sumendos continuè vel interpolatim, quid observandum ulteriùs.*

402. *An istis tribus mensibus, qui dantur recreationis causâ absentes non solùm lucrentur fructus seu grossum, sed etiam distributiones quotidianas, maximè stante tali consuetudine, & ordinatione.*

403. *Circa causas justæ absentiæ habentium dignitates, Canonicatus &c. An omnis causa justa excusans à residentia faciat etiam fructus lucrifieri pro rata istius justæ absentiæ.*

404. *An, & qualiter præfati ob negotium necessarium seu evidentem Ecclesiæ utilitatem abesse possint ultra dictos tres menses, & interim lucrari non tantùm fructus grossos, sed & distributiones quotidianas.*

405. *An, & qualiter Canonici præbendati &c. ob servitium præstitum Episcopo licitè absint, & in absentia lucrentur fructus, & distributiones.*

406. *An, & quando servientes Episcopo (idem est de aliis) præter fructus lucrari possint distributiones.*

407. *An, & qualiter Canonici, aliique supradicti absentes ratione infirmitatis excusentur à residentia, lucrentúrque fructus & distributiones.*

408. *An, & qualiter Canonici dictique alii ratione studiorum excusentur à residentia, lucrentúrque fructus, & distributiones.*

409. *An data licentia abessendi ratione studiorum exspiret, & terminetur per assecutionem doctoratûs.*

rius, dum de cætero necdum elapsus est terminus, ad quem concessa.

410. *An, & qualiter Canonici aliique supradicti abesse possint ratione doctionis, & lectionis, & percipere interim fructus & distributiones.*

411. *An Canonici aliique supradicti causâ peregrinationis, maximè ex voto, possint abesse ultra tres menses datos à Concilio, & lucrari interim fructus, & distributiones.*

412. *Quænam præterea in specie sint causa, ob quas à Choro absentes lucrentur etiam distributiones.*

413. *An dicti absentes citra similes causas à choro, & divinis lucrentur ad minimùm fructum suorum beneficiorum, dum de cætero commorantur in loco beneficii.*

414. *An consuetudine induci possit, ut supradicti citra memoratas causas, simileſve in choro absentes lucrentur nihilominùs distributiones, modo sint in civitate, in qua est Ecclesia beneficii.*

415. *An saltem, & quando valeat consuetudo & statutum Capituli circa quotidianas distributiones certo modo dividendas inter Canonicos.*

416. *An statuere possit Capitulum, vel consuetudine induci, ut certis solum horis principalibus assignentur, & fiant distributiones, non verò aliis horis intermediis.*

417. *An quæ dicta sunt de distributionibus quotidianis, intelligenda quoque sint de aliis distributionibus, quæ dantur in Anniversariis defunctorum, ut iis tantùm, qui præsentes sunt funeralibus exequiis, obveniant, & consuetudo contraria non valeat.*

418. *An ad lucrandas distributiones requiratur, ut Canonici non tantùm divinis officiis intersint, sed etiam ut ipsi in choro cantent.*

419. *An obtinentes dignitatem, Canonicatum, vel præbendam teneantur per seipsos obire divina officia suæ dignitati, vel Canonicatui incumbentia.*

420. *An Canonicus satisfaciens suæ obligationi quoad residentiam, & servitium chori, & altaris, possit licitè ordinariè abesse à Capitularibus Congregationibus.*

421. *An Canonici aliique supradicti non residentes, & absentes à Choro, tutâ conscientiâ lucrentur fructus, & distributiones, dum alii præsentes remittunt, & donant.*

422. *Ad quem spectent distributiones amissæ per non interessentes; item fructus præbendæ amissi ob non residentiam.*

423. *An distributiones securè transmittantur ad hæredes, ut alia bona patrimonialia Clericorum.*

424. *Quæ pœna directa in eos, qui dignitates, vel Canonicatus, aut præbendas in Cathedralibus, aut Collegiatis obtinentes sine legitima facultate absunt, seu non resident.*

PARAGRAPHUS III.
De aliis Obligationibus Parochorum.

425. *Qualiter Parochus obligetur administrare Parochianis suis Sacramenta.*

426. *Quæ sit pœna Parochi nolentis ministrare sacramenta, ubi ad ea ministranda obligatus fuit.*

427. *Quæ sit obligatio Parochi circa celebrationem missarum*

428. *Quæ obligatio Parochi assistendi infirmis, & moribundis.*

429. *Quæ obligatio Parochi prædicandi verbum DEI.*

430. *Quæ obligatio Parochi docendi doctrinam Christianam.*

431. *Quæ obligatio Parochi faciendi varias denunciationes.*

432. *Quæ obligatio Parochi faciendi varias annotationes.*

433. *Quæ obligatio Parochi reparandi Ecclesiam, & domum parochialem.*

CAPUT II.
De Potestate, Juribus, Emolumentis Beneficiatorum.

PARAGRAPHUS I.
De Potestate, Jurisdictione ac Præcedentia Parochorum.

434. *Quid possit vel non possit Parochus quoad ministrandum sacramentum pœnitentiæ.*

435. *Quid possit Parochus circa delegationem administrandi sacramenta.*

436 *Quid possit Parochus circa delegationem prædicandi in parochia.*

437. *Quid possit circa dandam veniam non jejunandi diebus jejunii, & laborandi diebus festis.*

438. *An Parochus possit parochianos cogere ad audiendam missam diebus festis in parochia.*

439. *An cogere possit parochianos ad audiendam concionem in parochiali.*

440 *An mulctis, & pœnis cogere possit pueros & rudes ad discendam doctrinam Christianam, & parentes ad mittendum pueros ad eam audiendam.*

441. *An, & qualiter impedire possint Parochi solennitates aut functiones parochiales exerceri per alios in Ecclesia sua parochiali, aut aliis Ecclesiis publicis, vel privatis oratoriis.*

442. *Quid possint Parochi quoad impediendas varias functiones regularium*

443. *An impedire possint fundationem, vel ædificationem monasterii, Collegii, seu Conventûs regularium.*

444. *An Parochi in suos parochianos ferre possint censuram.*

445. *An, & quid agere possit Parochus pro Ecclesia sibi subjecta.*

446 *An, & qualiter Parochi bona Ecclesiæ suæ custodire, alienare, & elocare debeant & possint.*

447. *Qualis sit jurisdictio Parochi respectivè ad loca exempta; item comparativè ad jurisdictionem capituli cathedralis.*

448 *Quæ, & respectu quorum sit præcedentia Parochi.*

PARAGRAPHUS II.
De Juribus parochialibus, & in specie de Jure funerandi.

449. *In quibus consistat jus parochiale, qualem assistentiam juris habeat, qualiter immutetur vel etiam amittatur.*

450. *Ad quem spectent jura parochialia, & respectu quorum dentur.*

451. *Quale jus habeat Parochus circa funera.*

452. *Quale sit hoc jus sepeliendi.*

453. *Quid sit circa jus interveniendi funeribus.*

454. *Quid, & quanta sit quarta parochialis, seu portio Canonica.*

455. *Unde solvenda portio Canonica.*

456. *A quibus solvenda dicta portio parochialis.*

457. *Quænam Ecclesiæ ab hoc onere solvendi dictam quartam sint immunes.*

458. *Cui Ecclesiæ debeatur Canonica portio.*

459 *An in concordia super emolumentis, funeralibus, aliiſque juribus parochialibus inter Capitulum & Vicarium, seu alium ad exercitium curæ deputatum, aliòſque ejusdem Ecclesiæ Clericos, vel etiam inter diversas Ecclesias requirantur solennitates aliàs in concordiis super bonis & juribus Ecclesiæ requiri solitæ.*

PA-

PARAGRAPHUS III.

De Jure percipiendi oblationes, decimas, primitias.

460. *Quid veniat nomine oblationum.*

461. *An, & quo jure debeantur oblationes.*

462. *Ex quibus rebus, & à quibus fieri, aut admitti vetentur oblationes.*

463. *Ad quem spectent oblationes tam quæ jure debentur, quam quæ sponte offeruntur.*

464. *Quid sint decimæ.*

465. *Quotuplices sint decimæ.*

466. *Quo jure debeantur decimæ.*

467. *Ex quibus rebus solvendæ decimæ personales.*

468. *Ex quibus rebus solvendæ decimæ prædiales.*

469. *Quando, & qualiter solvendæ decimæ personales.*

470. *Quando, & qualiter solvendæ decimæ prædiales.*

471. *Ubi solvendæ decimæ personales.*

472. *Ubi solvendæ decimæ prædiales.*

473. *An, & quando laici capaces sint juris decimandi.*

474. *Qualiter jus illud secundarium percipiendi decimas Ecclesiasticas obvenire possit laicis.*

475. *An, & qualiter laicus justè possidens hoc jus decimandi, illud iterùm in alios, etiam laicos, transferre possit.*

476. *Quibus modis jus decimandi obvenire possit Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis.*

477. *Qualiter obveniat iis per transactionem, compromissum, & permutationem.*

478. *Qualiter obveniat illis jus decimandi per donationem seu concessionem.*

479. *Qualiter obveniat illis per consuetudinem vel præscriptionem.*

480. *Quibus personis Ecclesiasticis jure communi debeantur decimæ.*

481. *Quid sit circa jus decimandi respectu Ecclesiarum de novo erectarum intra fines parochiæ.*

482. *Cui Ecclesiæ parochiali pendendæ sint decimæ.*

483. *A quibus pendendæ decimæ, seu quæ personæ ad decimas obligentur debito personali.*

484. *Quæ personæ obligentur debito tantùm reali ad solvendas decimas.*

485. *Num Dominus seu locator, an verò colonus seu conductor prædii solvere debeat decimas.*

486. *An dari possit exemptio ab obligatione solvendi decimas, & qualiter.*

487. *Quid in hoc possit Papa, aliusve Prælatus inferior.*

488. *Quinam de facto à solvendis decimis eximantur jure communi.*

489. *Qualiter concessio specialis privilegii non solvendi decimas valeat, & extendenda vel restringenda sit.*

490. *Quibus modis privilegium non solvendi decimas amittatur.*

491. *An, & qualiter obligati ad decimas ab illis solvendis liberentur per consuetudinem.*

492. *An, & qualiter per præscriptionem detur exemptio à solvendis decimis.*

493. *An transactione, commutatione, similive pacto eximi quis possit à decimis.*

494. *Quæ jure communi pœna statuta non solventibus aut solvi impedientibus, aut aliquo modo usurpantibus decimas.*

495. *Qualiter injustè non solventes, vel detinentes decimas compellendi sint ad earum solutionem.*

496. *Quâ actione Ecclesia, aut ejus loco Parochus vel Episcopus exigere possit decimas sibi debitas.*

497. *Quis sit judex competens in causa decimarum.*

498. *Quale jus habeat Ecclesia, seu ejus Rectores in decimis.*

499. *Quid sint primitiæ, & quo jure debitæ.*

FORI

FORI BENEFICIALIS
PARTIS PRIMÆ
SECTIO PRIMA.
De Beneficiorum Ecclesiasticorum in genere natura, origine, erectione, divisione in species, & harum singularum conditionibus & qualitatibus.

CAPUT PRIMUM.
De Beneficii Ecclesiastici natura, origine, erectione.

PARAGRAPHUS I.
Datur & explicatur definitio Beneficii.

Quæres primò: Qualiter definiendum Beneficium Ecclesiasticum, prout in rigore accipitur à Canonistis?

Respondeo: Quòd sit jus perpetuum percipiendi fructus ex bonis Ecclesiæ, ratione spiritualis Officii auctoritate ecclesiasticâ constitutum. Less. *de jure & just. l. 2. c. 34. n. 1.* Laym. *theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 1. n. 1.* Barb. *de jure Eccles. l. 3. c. 4. n. 8.*

Quæres secundò: Quid importet Tò jus?

Respondeo: Importare primò potestatem legitimam, quæ est incorporeum quid à re ipsa, ad quam datur, distinctum; unde & beneficium inter res incorporeas numeratur. Lott. *de benef. l. 1. q. 3. n. 3.* Laym. *l. c.* Secundò ipsam rationem formalem beneficii; nam neque ipsi fructus percipiendi, utpote quid merè temporale, sunt beneficium; neque ipsum Officium seu ministerium spirituale, illiusve exercendi obligatio aut potestas, utpote quæ sunt solùm fundamentum & causa, ob quam conceditur facultas illa percipiendi fructus. Less. *l. c.* & ex eo Castrop. *tr. 13. d. 1. p. 1. n. 2.*

Quæres 3. An & qualiter hoc jus sit spirituale?

Respondeo: Esse spirituale, non in se formaliter, (est enim in se proportionatum rei, ad quam datur, seu quam intrinsecè respicit, nempè fructibus percipiendis) sed solùm in radice, seu spiritualitatem participare unicè per accidens, & per respectum ad ministerium in se spirituale, jusque exercendi hoc ministerium itidem simpliciter intrinsecè spirituale, cui annectitur. *c. dilecto de præb.* D. Th. *2. 2. q. 100. a. 4.* Barb. *n. 8.* Consequenter quoque, non verò antecedenter ex eo hoc jus censetur spirituale, quòd tam in recipiente, quàm conferente supponat Clericatum; ideo námque possideri nequit, & conferri à laico, quia aliunde spirituale est. Garc. *1. p. c. 2. n. 6. 28. & 34.* Porrò num ex eo, quòd principaliter & in se hoc jus sit quid temporale, rectè inferatur, (ut contendit Garc. *n. 8. & seq.* citans plures alios) vendere beneficium esse simoniam non nisi juris humani, prohibentis venditionem illorum, quæ similem connexionem & respectum dicunt ad spirituale, videbitur alibi.

Quæres 4. Quid importet Tò perpetuum?

1. Respondeo primò: Eam perpetuitatem intelligi, requiri, & sufficere ad rationem beneficii, quæ inest ipsi huic juri seu beneficio, quatenus hoc semel auctoritate Prælati Ecclesiastici constitutum, manet semper, ita ut sublatum ab uno sive voluntate superioris, sive per mortem possessoris non pereat, sed vacet, remaneátque alteri conferendum, secus ac contingit in pensione, quæ cum pensionario extinguitur, & vel hinc rationem beneficii non habet. Castrop. *loc. cit.* Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gl. 5 §. 5.* Paris. *de resign. l. 1. q. 10. num. 69.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 3.* Suar. *de relig. tom. 1. tr. 3. l. 4. c. 25. n. 1.* Nihilominùs

2. Respondeo secundò: Beneficium prout in jure Canonico & communiùs accipitur hoc nomen, esse, & dici perpetuum, quia non tantùm in se modo jam explicato, sed simul etiam in beneficiato, quantum est ex se, perpetuatur, dum ei non datur ad tempus, sed in titulum perpetuum. Less. *loc. cit.* Barb. *loc. cit. n. 11.* C. Tusch. *lit. A. concl. 55.* éstque veluti matrimonium celebratum inter beneficiatum & Ecclesiam. Sanch. *in Decal. l. 7. c. 29. n. 106.* Atque ita jam beneficia manualia, etsi priori modo in se perpetua; quia tamen ex se non perpetuantur quoque in beneficiato, à ratione beneficii communiter accepti recedere dicendum erit. Castrop. *nn. 7.* & apud Gonz. *loc. cit. nu. 21.* Nav. *cons. 27. de præb.* De cætero relictâ hac communi acceptione beneficii, posse ex speciali jure dari beneficium verum, etiam sæculare, neutro modo perpetuum, docet Barb. *loc. cit. n. 12.* Corrad. *in praxi benef. l. 1. c. 6. nu. 281.*

Posséque beneficium ex institutione sua perpetuum conferri ad tempus, & fieri temporale per Papam, non tamen per alium illo inferiorem, tenet Garc. *loc. cit. n. 72.* Corrad. *loc. cit. n. 288.* Et per consuetudinem immemorialem, Garc. *n. 74.* citans Nav. Quin & primitus constitui tale ex fundatione, Garc. *num. 72.* citans Lap. *alleg. 67.* Absque tamen eo, quòd quis titulo talis beneficii non perpetui promoveri possit ad Ordines; cùm titulus ille debeat esse perpetuus. Trid. *sess. 21. c. 2.*

Quæres 5. Quid importent particulæ percipiendi fructus?

1. Respondeo primò: Importare perceptionem, quâ beneficiatus facit fructus suos, seu subjicit dominio suo, citra tamen omne dominium bonorum, ex quibus ii proveniunt; cùm horum bonorum sit solùm administrator, competente illi hac administratione à summo Pontifice; qui solus habet jus plenæ administrationis illorum bonorum. Lott. *cit. q. 3. n. 8.*

2. Respondet secundò idem Lott. *n. 11. & seqq.* Longe majus & pinguius esse hoc jus, quàm ut restringi debeat ad simplicem perceptionem fructuum, & minùs aptè beneficiatum cum usufructuario conferri, cùm ipsum fundum ecclesiasticum veluti suum, more tamen boni patrisfamilias curare, & administrare possit, faciendo etiam ex terra prædiali vineatoriam, juxta *c. ult. de pecul. Cler.* quod usufructuario minimè permittitur, juxta *l. si usus fructus. ff. de usufructu.* Unde hic Auctor in definitione beneficii ponit jus administrandi certum fundum ecclesiasticum. De cætero beneficiatum respectu bonorum stabilium, ex quibus percipiuntur fructus, etsi majus jus habeat, quàm purus usuarius, utpote qui non tantum (quod solùm conceditur usuario) capere potest fructus, quatenus eget ad usum quotidianum; sed etiam de iis in suos aliosve usus pios, dum vivit, disponere; in tantum tamen habere jus minus usufructuario, in quantum hic fructus tam in vivis, quàm post mortem relinquere potest, quibus vult; adeòque nec esse merè usuarium, nec propriè usufructuarium, tenet Laym. *loc. cit. c. 3. n. 8.* Nav. *tr. de redit. q. 1. monito 40. n. 12.*

Quæres 6. Quid importent particulæ ex bonis Ecclesiæ?

Respondeo: Indicari primò, quòd bona immobilia aliáque dominia & jura, ex quibus beneficiorum reditus proveniunt, debeant esse extra bona sæcularia, dicata nimirum cultui divino, rationem adferre videtur Lott. *l. 1. q. 5. n. 43.* dum ait: jus, in quo ratio beneficii constituitur, spirituale esse, non præcisè ex correspectivitate Officii Divini, sed ex eo etiam, quòd emergat ex legitima temporalium dedicatione Deo facta; & vel hinc jam titulo patrimonii promotus ad Ordines, beneficiatus non est; cùm patrimonium illud sit adhuc, & remaneat in bonis sæcularibus, spectétque jure hæreditario ad talem clericum, & morte illius non vacet, sed transeat ad hæredes defuncti; unde & indivisum esse potest cum aliis fratribus; etsi juxta Trid. *sess. 21. c. 2.* alienari nequeat, donec clericus adeptus sit beneficium sufficiens ad sustentationem. Filiuc. *tr. 41. de statu cler. c. 1.* citans Abb. *in c. cum tuis de præb. n. 9.* Azor. *l. 3. c. 4. q. 2.* Secundò, dicta jura & bona pertinere ad particulares quasque Ecclesias, esséque communitatis, eorum tantummodò administratione existente penes Episcopos, aliosque Ordinarios Ecclesiarum tum sæcularium, tum regularium Rectores. Laym. *loc. cit. n. 2.* ex D. Tho. *2. 2. q. 43. in corp. ar. 8.* Neque enim, dum dicuntur esse res Dei & ecclesiæ, intelligitur, ut censuisse putatur Abb. *in c. cum secundum. de præb.* Nav. & alii quidam, quod non sint in hominum dominio & commercio, sed quòd Ecclesiæ his rebus à fidelibus ad cultum DEI ita dotatæ, ut ad profanos usus ampliùs non serviant. Vide Molin. *de just. to. 1. D. 142.*

Quæres 7. Num hæc bona debeant esse res certa & stabilis?

Respondeo affirmativè, sunt enim veluti dos assignata beneficii. Lott. *loc. cit. n. 15.* idque satis indicat Trid. *sess. 7. c. 7.* dum determinat, congruam assignatam pro Vicaria perpetua debere fieri super re certa.

Quæres 8. Num ergo talis res certa assignata, v. g. fundus, debeat abdicari, & transferri in dominium Ecclesiæ?

Respondeo negativè; sufficit enim rem hypothecatam & affectam onere præstandi tales reditus reali perpetuo, non extinguibili cum persona, sed cum re ipsa ad quemcunque successorem transeunte; Vox siquidem ista *assigno* regulatur à jure, & intelligitur facta demonstrationis causâ, super quibus bonis habenda congrua, seu ex quibus desumendi illi reditus. Lott. *n. 18. & seq.* citans Felin. Bart. &c. qui etiam *n. 16.* ait: ipsum quoque annuum redditum in dotem beneficii assignatum, si ex certo fundo debeatur, dici fundum Ecclesiasticum, utpote inhærens fundo, & hinc illius naturam induens; juxta Tiraq. *de jure primogen. q. 49. n. 9.*

Quæres 9. Quid importent particulæ ratione spiritualis officii?

Respondeo: connexionem, quam habere debet jus dictum cum ministerio spirituali, (quale v. g. est decantatio & recitatio horarum, prædicatio verbi Dei, administratio sacramentorum) veluti cum sua causa, ob quam datur. *c. ult. de rescript. in sexto*; ita ut si reditus Ecclesiastici, jusve illos percipiendi sive Clerico sive laico assignentur ob munus vel servitium non spirituale, v. g. cantandi, pulsandi organum, vel ob bellum contra infideles, in remunerationem meritorum, nullatenus sit beneficium Ecclesiasticum. Porrò dum dicuntur dari ob spirituale officium, vel etiam, ut Lott. *loc. cit. n. 25.* ait, ob spiritualis officii temporalem retributionem, ita accipiendum non est, ac si dentur in compensationem & pretium, sed in sustentationem talium personarum, ut eæ à cura sibi providendi liberæ Deo meliùs vacare queant. Garc. *p. 1. c. 2. n. 60.*

Quæres 10. Quid intelligatur per hoc: Auctoritate Ecclesiasticâ institutum?

Respondeo: Significari beneficium ab ista auctoritate superveniente veluti constitutivo ultimo & formâ esse suum consequi, cæteráque, putà, collationem bonorum, designationem redituum, constitutionem altaris &c. esse veluti materialia beneficii, Lott. *l. 1. q. 5. n. 41. & 42.* ita ut impossibile sit, jus illud percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis induere rationem beneficii, nisi auctoritate Ecclesiasticâ constituatur, vel confirmetur, beneficiúmque ullum Ecclesiasticum, quocunque demum nomine veniat, sine ea interveniente erigi; Argumento *c. nemo. & c. nullus. de consecratione. d. 1.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. n. 7.* Selv. *de benef. p. 1. q. 5. n. 29.* Lott. *n. 40.* Barb. *loc. cit. c. 4. n. 15.* Corr. *l. 1. c. 2. n. 16. & 17. &c.* Ratio; solius enim prælati Ecclesiastici est, officia in Ecclesia instituere, iisque proventus Ecclesiasticos annectere, & dispicere, quot & qualibus ministris Ecclesiæ opus sit; ac proinde novos admittere, vel excludere, ne aliàs magna sequatur confusio, Less. *loc. cit. n. 4.* Filiuc. *loc. cit. n. 4.* Proinde dum fundator quis ex assignato Deóque dicato prædio suo constituisset in perpetuum proventus pro onere legendi missas à præsentando per hæredes suos, ad hoc etiam Clerico vel sacerdote, quin & instituendo ab Episcopo, solâ desideratâ auctoritate Ecclesiasticâ, consensu nimirum Prælati Ecclesiastici id admittentis & confirmantis, necdum erit beneficium. Corrad. *loc. cit.* sed solùm dicitur simpliciter pia donatio. Barb. ex Lott. *loc. cit. n. 56.* eritque talis Capellania carens erectione & institutione

Ordi-

Ordinarii laicale quid. Cottad. *loc. cit. n.* 28. Barb. *n.* 20. citans Nav. *consil. 5. de præb. num.* 1. Gonz. & alios, concedendum etiam citra privilegium à laico per modum simplicis deputationis sacerdotis. Lott. *num.* 57. Barb. *num.* 18. Quin & præsentari poterit ad eam laicus, quantum est ex natura talis Capellaniæ, (secus est, quantum est ex mente fundatoris, quæ servanda est) Lott. *n.* 59. citans Abb. *in c.* 2. *de instit. num.* 4. Neque etiam per fundationem talem quæritur fundatori jus aliquod patronatûs, sed stabit in pendenti, usque dum accedat consensus prælati Ecclesiastici. Felin. *in c. ex parte. de rescript. nu.* 2. Lott. *n.* 55. Barb. *n.* 16. Ac denique non subjacet tale legatum, priusquam erigatur in titulum beneficii, provisioni aut collationi etiam Apostolicæ; cùm collatio tanquam necessarium suum antecedens requirat & supponat existentiam beneficii. Cott. *num.* 29. *& seq.* & hinc frequenter tales collationes & provisiones invalidæ declaratæ sunt; & signanter talem nullam declaravit Rota *in una Melphitensi legati pii de anno* 1629. coram Dunezetto apud Cottad. *num.* 28. & Barb. *num.* 15.

PARAGRAPHUS II.

De origine & erectione beneficiorum in genere.

Quæres 11. *Quæ fuerit beneficiorum Ecclesiasticorum origo?*

Respondeo: hanc ferè fuisse ea instituendi occasionem, quòd postquam in primitiva Ecclesia fideles venditorum à se prædiorum suorum pretia Apostolis deferre soliti essent, ut exinde, prout cuique opus erat, distribueretur, Actorum 4. *&* 5. Visum dein fuit expedire magis, ut ipsamet prædia seu immobilia bona Ecclesiis donarentur, ex quorum annuis proventibus ministrorum Ecclesiasticorum sustentationi perpetuò provisum esset, præberenturque certa stipendia singulis proprium nihil possidentibus, sed in communi, Episcopo præsidente, vitam agentibus, certâque vivendi normâ (unde Canonici dicti) adstrictis in una aliqua æde seu Collegio, cui certus præfixus titulus, v. g. S. Crucis, S. Joannis &c. Recedentibus demum à communi illa vita clericis divisæ fuerunt à Dionysio Papa Parochiæ, singulisque Clericis beneficiorum tituli assignati, ex quibus vitæ necessaria sibi possent ministrare. *C.* 1. 13. *q.* 1. Porrò beneficii Ecclesiastici nomen, etsi plures velint usurpatum primò in Concilio Moguntino ad annum 813. longè tamen antiquiùs eo usum Innoc. primùm, qui vixit anno 400. ostendit Barb. *de benef. c.* 4. *n.* 5. citans Epistolam ipsius Innocentii I. *c.* 10. *Volum.* 1. *Concil.* & *c. si monachus ad Clericatum.* 16. q. 1.

Quæres 12. *Quo jure inducta sint beneficia?*

1. Respondeo: inductio seu erectio beneficii, in quantum præcisè est assumptio Clerici ad Divinum Officium, cum deputatione temporalis retributionis ad vitam sustentandam necessariæ, vel etiam beneficium, in quantum nudè jus est ob ministerium spirituale percipiendi fructus ad congruam sustentationem necessarios, juris est Divini, ad minimum positivi, (dico ad minimum, ait enim Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 1. esse juris Divini naturalis; eò quòd militanti & laboranti stipendium, merces, & alimenta jure naturali debeantur) utpote ex præcepto Dei tam in lege Mosaica, quàm Evangelica revelato, dicente Domino ad Aaronem *Num.* 8. *Omnia, quæ sanctificantur à filiis Israel, tradidi tibi & filiis tuis pro officio sacerdotali legitimâ sempiternâ, &c.* Apostolo etiam 1 *ad Cor.* 9. hoc institutum legis veteris in lege nova retentum, & à Christo renovatum disertè attestante his verbis: *Nescitis, quòd qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt, edunt? Et qui altari deserviunt, cum altari participant; ita & Dominus ordinavit, qui Evangelium annunciant, de Evangelio vivere*, ipsoque Christo de operario Evangelico dicente, *Luc.* 10. *Dignus est enim operarius mercede suâ.* Lott. *l.* 1. *q.* 5. *num.* 49. *& seq.* Unde jam beneficiatus ex patrimonio suo sæculari dives, adhuc jure divino exigere potest ex rebus Ecclesiæ portionem fructuum, non solùm ut debitum alimentum, sed & ut stipendium operæ, cùm pro Ecclesia laboret & militet, neque hàc eum portione Papa privare potest, nisi fortè ubi is ultro cedat hoc suo jure, ita ut ex suo patrimonio, non ex beneficio dato vivere velit. Azor. *loc. cit.*

2. Si verò spectetur beneficiorum inductio secundùm formam illam, quâ beneficiales constituti sunt tituli; deputatique singulis reditus certi ex talibus prædiis, juribus, &c. cum tali vel tali onere, pro hoc vel illo officio, &c. est juris merè positivi humani. Lott. *loc. cit. n.* 53. *& seq.* plenèque subjecta potestati Papæ, utpote qui in hoc sensu beneficia conjungere, dividere, extinguere, augere, minuere, nova erigere ad nutum, ad tempus, sub vel sine conditione conferre &c. potest. Abb. *in c. constitutum. de religios. domib. n.* 15. & cum eo passim alii, quos cumulat Bursat. *cons.* 125. Atque hoc sensu intelligendi sunt illi, qui institutionem beneficiorum absolutè esse juris humani pronunciant. Moscon. *de majestate milit. Eccl. l.* 1. *p.* 3. *c.* 1. Marsil. & alii apud Barb. *de benef. c.* 4. *num.* 7. & qui copiosè variis adductis textibus id probat Selva, quem vide *q.* 4. ubi etiam *num.* 23. *&* 24. asserit Cardinalatus, & Patriarchatus jure Ecclesiastico inductos, *& n.* 28. eodem jure, sive ex ordinatione Ecclesiæ esse deputationem personarum, quæ in Episcopatibus præsident, creationem seu erectionem Episcopatuum, limitationem, quâ mediante quisque suis limitibus contentus esse debeat; juxta quod intelligendum, quod dicitur *c.* 1. *d.* 22. Episcopatuum Cathedras & Ecclesiarum cujuscumque ordinis dignitatem institui ab Ecclesia Romana, etsi de cætero Episcopi prout repræsentant Apostolos, & sumuntur *in c. novo. d.* 22. & diœceses, ut sumuntur *c.* 1. *d.* 1. sint de jure divino, non secùs ac Papatus.

Quæres 13. *Cujus sit erigere seu instituere beneficia?*

Respondeo: Beneficia majora, hoc est, Cathedrales, aliasque dignitates solus Pontifex instituere potest, *c.* 1. *d.* 22. Glossa *ibidem* communiter recepta, *Verbo: Omnes.* Lott. *cit. q.* 5. *num* 12. *& seq.* citans Mandos. *de signat. gratia. tit. de erectione.* ita ut in hoc Episcopi potestas penitùs deficiat. Imol. *in c. olim. de consuet. n.* 1. Lott. *n.* 15. Quod tamen intelligendum non nisi de dignitate noviter erigenda; nam restaurare antiquam, quæ fortè defecisset, cùm facilis sit reditus ad statum pristinum, poterit Episcopus, si accedat Capituli consensus, & congrua dos reassignetur. Felin. *in c. cùm accessissent. de constitut. n.* 14. *& seq.* Præposit. *in cit. c.* 1. *column.* 2. Lott. *loc. cit.* Porrò quæ beneficia veniant nomine dignitatis, dicetur infrà. Vide interim Lott. *à num.* 17. minora verò beneficia, hoc est, destituta omni jurisdictione, quantumcunque de cætero curata sint, (jurisdictio namque fori pœnitentialis non est propriè jurisdictio. Butr. in *c. cùm Ecclesiarum. de offic. Ordinar. num.* 23. Lott. *num.* 37.) erigi & institui possunt auctoritate Episcopali, seu ab Episcopo. *c. Episcopi d.* 80. Item ab habente jurisdictionem quasi Episcopalem, (qualis hîc intelligitur esse ea, quam habent Prælati quidam Episcopo inferiores, etiam extra congregationem seu Collegium suum diffusam per totum aliquod territorium certis limitibus finitum, ita ut ea vigeat in Parochos & Parochianos ad exemplum jurisdictionis Episcopi. Lott. *num.* 51.) Abb. *cons.* 69. *n.* 3. Lamb. *de jurepat. l.* 1. *p.* 2. *q.* 9. *a.* 5. *num.* 1. Lott. *n.* 49. dedicatio námque illa temporalium pro beneficio Ecclesiastico non pertinet ad Ordinem, sed quasi ad Ordinem; cùm sufficiat dedicatio vel etiam consecratio verbalis, quæ magis ad dignitatem Episcopalem, quàm Ordinem spectat. Franc. in *c. Abbates. de privil. in* 6. *n.* 3. Lott. *n.* 52. qui nihilominùs *n. seq.* citans quoque pro hoc Ant. de Butr. *cons.* 19. *n.* 19. & Franc. *loc. cit.* censet hoc jus dedicandi, & consequenter potestatem erigendi beneficia dictis prælatis infe-

inferioribus non competere, ubi solemniter benedicti, pontificalibusque ornamentis, putà mitrâ & baculo insigniti nòn fuerint; eò quòd per horum insignium Pontificalium concessionem hæc facultas dedicandi temporalia pro beneficio implicitam habens benedictionem transfundi videatur; & iis deficientibus, non tantùm Ordo, sed etiam dignitas & majestas illa Pontificia, cui hæc facultas attribuitur, desideretur. De cætero Prælatus nullus inferior quantumcunque exemptus absque suffragio Episcopi diœcesani, aut sine speciali privilegio Sedis Apostolicæ, auctoritatem habet erigendi beneficium. *c. Auctoritate. de privil. in 6.*

Quæres 14. Num igitur ad erectionem beneficii necessè sit interponi auctoritatem & consensum Episcopi, alteriúsve Prælati habentis ad hoc potestatem expressè?

Respondeo: sufficere, ut id fiat tacitè; unde si Episcopus sciens statum rei, conferat altare vel Capellam jam fundatam seu dotatam, & ordinatam per fundatorem quempiam, satis dicetur, illam vel illud, in beneficium Ecclesiasticum collativum instituisse. Ægid. *in c. super hoc. de renunc: n.* 18. Lott. *l.* 1. *q.* 5. *num.* 63. Actus enim conferendi in titulum perpetuum non potest cadere nisi in beneficium Ecclesiasticum, adeòque gestus ab Episcopo sciente statum talis Capellæ, nondum scilicet Auctoritate Ecclesiasticâ, erectæ in beneficium, satis indicat præsentem ejus voluntatem erigendi illam in tale; secus tamen est, si solùm concedat facultatem in tali altari vel Capella celebrandi. Lott. *n.* 65. Corr. *l.* 1. *c.* 2. *n.* 23. cùm actus celebrandi cadat etiam in oratoria privata non dotata, & in his sine licentia Episcopi celebrari nequeat, juxta *c. si quis etiam. de consecratione. d.* 1.

Quæres 15. Dum agitur de non arguendo consensu Episcopi ex actu aliquo positivo eum involvente, sed de præsumptione solùm in præteritum, undenam præsumatur interpositam fuisse ab initio Auctoritatem Ecclesiasticam?

Respondeo: id indicari ex statu præsente, qui si in reliquis se conformet statui beneficii, putà, quia Ecclesia ædificata reperitur in forma debita, habet dotem & Rectorem, ipse consensus Episcopi ab initio præbitus præsumitur, Card. *cons.* 11. *num.* 6. Archid. *in cit. c. nemo num.* 3. Lott. *nu.* 68. Barb. *cit c.* 4. *n.* 23. Corr. *c.* 2. *n.* 63. uti etiam in dubio, ubi non constat, an talis fundatio sit beneficium nec ne, habendum est pro beneficio, si reperiatur collatum per Ordinarium in titulum beneficii, & ita attendendus est ultimus ejus status. Corr. *loc. cit. n.* 58. *&* 59. citans plures Rotæ decis. & collatio ipsa sustinenda, quatenus in continente non docetur de statu contrario. Corrad. *n.* 62. citans Calder. *cons.* 43. *de præb.* De cætero ubi constat de anteriori statu Laicalitatis & temporalitatis, ob defectum auctoritatis Ecclesiasticæ primitùs non interpositæ, non est attendendus status ultimus. Corrad. *loc. cit. n.* 31. Rota *decis.* 2. *de præb. in Recent.* Adeoque attendendum etiam non est, quòd in provisione ultimi possessoris adfuerit intentio Ordinarii, quia in inducenda qualitate beneficii attenditur tantùm fundatio & erectio. Corrad. *n.* 41. Quare nec ista Ordinarii institutio arguit illud exercitè vi illius institutionis fuisse erectum auctoritate Episcopi; nisi constet Ordinarium scientem statum beneficii id fecisse, juxta dicta paulò antè: ubi nimirum fundator non disposuit contrarium; nam si constet, fundatorem noluisse Capellaniam esse collativam, non sufficit, quòd ut talis collata fuerit, etiam spatio 40. annorum, sed requiritur tempus immemoriale. Corrad. *cit. n.* 59. citans Garc. *in addit. ad p.* 1. *c.* 2. *n.* 115. *& seq.*

Quæres 16. Num ergo rectè præsumatur vel arguatur, Episcopum præbuisse consensum, quòd constet, hunc ab eo petitum, vel etiam Episcopum dedisse consilium fundandi & dotandi talis altaris vel Ecclesiæ?

Respondeo negativè, Barb. *cit. c.* 4. *num.* 22. Lamb. *l.* 1. *p.* 1. *q.* 9. *a.* 2. *num.* 131. Lott. *l.* 1. *q.* 32. *num.* 6

Quæres 17. Quæ sint veluti materialia beneficii præsupposita ejus erectioni?

Respondeo: Esse prædia & reditus, quæ pro dote applicantur, fundus ipsiúsque Ecclesiæ, vel altaris rude ædificium, Ecclesiæ vel altaris consecratio; item Officium Divinum, quod beneficio annectitur, leges fundationis: atque ita materia hæc partim spiritualis, partim est profana. Lott. *l.* 1. *q.* 7. *n.* 8. suntque hæc tria, locus fundationis, dos beneficii, & leges fundationis, in quorum examine officium superioris Ecclesiastici erigentis consumitur. Calder. *de jurepat. cons.* 20. *nu.* 1. Lott. *l.* 1. *q.* 13. *n.* 1.

Quæres 18. Quis sit locus necessarius beneficii?

Respondeo: Ecclesia aliqua vel Capella; requiritur namque, ut beneficium habeat Ecclesiam, Selva. *q.* 5. *sub initium*, nempe certam aliquam, in qua erigatur, seu cui adscribatur; neque enim beneficium & titulus separantur respectu loci, cùm ibi dicatur consistere beneficium, ubi impenditur officium, Rota *decis.* 9. *de præb. in antiq.* Lott. *loc. cit. n.* 127. & hoc, etiamsi dos sit constituta alibi, cùm veluti accessoria sequatur naturam & consistentiam beneficii. Oldr. *consil.* 257. *nu.* 15. Navar. *cons.* 6. *de verb. signif.* apud Lott. *nu.* 28. & etiamsi beneficiatus de facto officium expleat alibi, cùm ad hunc effectum attendatur destinatio. Rota *cit. decis.* 9. *& decis.* 119. *in Recent. n.* 3. apud Lott. *n.* 29. Porrò nomine Ecclesiæ non venit hic universalis fidelium collectio, prout sumitur *c. Ecclesia.* 8. *de consecr. d.* 1. neque particularis Canonica collectio Clericorum in aliqua domo Deo dicata; prout etiam sumitur *cit. c.* neque Prælatura ipsius Ecclesiæ, aut ejus reditus, ut sumitur c. *quoniam.* & *c. querelam &c. ne prælati vices suas.* Sed ipsa sacra domos, prout est ædificium constans parietibus, & tecto, auctoritate Episcopi ad hoc destinatum, ut sumitur in *c. nemo. d.* 1. Lott. *cit. q.* 13. *n.* 3. quæ si major est, templum dicitur. Bellamer. *in c. & hoc dicimus.* 16. *q.* 7. dicitur etiam quandoque Basilica, quòd in ea Regi Regum serviatur. Selva. *loc. cit. num* 30. De cætero dicitur quandoque etiam martyrium; dum in honorem martyris alicujus, seu ejus memoriæ & reliquiis singulariter posita est. Lott. *num.* 48. ex Euseb. *Hist. Eccl. l.* 11. *c.* 17. *&* 19. quamvis ad differentiam templi martyrium olim dicebatur quodcunque ædificium sacrum, in memoriam alicujus rei in illo loco gestæ. Lott. *num.* 47. aliàs Capella, Sacellum, Sacrarium, Oratorium, Selva. *ibid.* quamvis oratorium generaliter potiùs significet locum quemcunque ad orandum statutum, adeòque comprehendat etiam privata oratoria, quæ fiunt sine auctoritate Episcopi, remanente loco profano, in quibus celebratur super portatili, cujus usum permittere potest Episcopus. Lott. *q.* 13. *num.* 49. Nulla interim admissa differentia, sive Ecclesia sit consecrata solenniter per unctionem illam chrismatis, sive simpliciter solùm instructâ auctoritate Episcopi, ritèque deputata pro habendis ibi Officiis Divinis, juxta *c. nemo Ecclesiam.* Lott. *loc. cit. n.* 7.

Quæres 19. An præter hunc locum communem beneficiorum (qualem Ecclesiam dicit Lott. l.1. q.30. n.1.& 2. *dum in ea erigi possunt plura beneficia & tituli) detur locus proprius beneficii, & quis ille?*

Respondeo: hunc esse & dici Altare, quod beneficio in ejus erectione assignatur, & in quo bene-

ficiatus

ficiatus per se, vel per alium pensum suum absolvit. Lott. *loc. cit. & num.* 3. hinc beneficiatus servire dicitur Altari, & de Altari vivere. Possunt autem ad unum altare plura constitui beneficia. Rochus *de jurep. V. & dotavit. n.* 30. Lott. *loc. cit. nu. 40.* uti & *q. 2. n. 44.* sub diversis tamen invocationibus. Lott. *ibid.* citans Rotam *in una Hipporegiensi Capellania S. Martini. 5. Decemb. Anno* 1628. quin & sub eadem invocatione, & extra casum, in quo destructo Altari priore ad aliud altare ejus beneficium transfertur. C. de Luca *jurep. d.* 17. *nu.* 3. Quòd si non appareret, an Altare fuerit nec ne erectum in beneficium, attenditur illius ultimus status; altare enim, quod datur in titulum, dicitur beneficium, & venit appellatione beneficii. Decius *cons.* 210. *n.4.* apud Lott. *cit. q.* 30. *num.* 39. quamvis tamen literis Apostolicis concernentibus materiam provisionis exponatur Altare pro Ecclesia seu beneficiali titulo, Abb. *in c. 1. de success. ab intest.* Lott. *num.* 41. utpote qui est locus, cui affixum est munus à Clerico persolvendum. Lott. *q. 2. num. 44.* uti & nomine Altaristæ venit ipse Rector seu Minister Altaris. Rota *decis.* 216. *num. 2. p. 2. in Recent.* Porrò non secus ex constructione, fundatione, & dotatione altaris acquiritur juspatronatûs, quàm ex dotatione, fundatione, & constructione Ecclesiæ. Lamb. *de jure pat. l. 1. p. 1. q. 11. a. 9. num. 9.* Lott. *loc. cit. n. 12.* Ac demum dum Altare extructum in Ecclesia habet dotem suam, & Rectorem, & aliquid ei, sive imagini in eo depictæ legatur vel offertur, totum illud eidem Altari acquiritur per accessionem, ut loquitur Abb. *loc. cit.* hoc est, accedit ad dotem dicti Altaris. Lott. *loc. cit. nu.* 34. si verò non habeat dotem neque Rectorem, acquiritur ipsi Ecclesiæ, in qua est altare, præcipuè si est Ecclesia regularis. *c. 1. de statu monach.* Maresch. *variar. resol. l. 2. c. 42. num.* 3. apud Lott. *n.* 36.

Quæres 20. *An in quibuscunque Ecclesiis erigi possint beneficia, etiam cum reservatione jurispatronatûs & conditionibus juri communi aliàs contrariis, etiam dum ipsæ Ecclesiæ, & altaria, aut Capellæ in iis existentes sunt de hujusmodi jurepatronatûs, aut etiam, dum earum Ecclesiarum Prælati seu Rectores contradicunt?*

Respondeo affirmativè: cum consensu tamen Ordinarii; cùm id tendat ad cultûs Divini augmentum, nullumque prædictis Prælatis seu Ecclesiarum Rectoribus infertur præjudicium, utpote qui neque prætextu fundi quidquam prætendere possunt, cùm solus dotans & construens in Ecclesia juxta consuetudinem ubique ferè receptam in ecclesia fiat patronus, Ecclesia verò aut ejus Rector ratione fundi non fiat compatrona, nec compatronus. Neque etiam dum dictæ Ecclesiæ jam sunt de jurepatronatûs sive singularium personarum, sive Collegii aut Universitatis, horum patronorum consensus ad hoc requiritur, cùm ipsi non habeant jus in fundo Ecclesiæ, sed tantùm præsentandi in ea Rectorem aliáque sibi ex fundatione reservata: proinde, ut responsum, hujusmodi erectiones dicto modo impediri nequeunt; cùm beneficia hujusmodi ubique erigi possint. Ita ferè Corrad. *l. 4. c. 6. n. 42.*

Quæres 21. *Quid veniat nomine dotis beneficii?*

Respondeo: certa bona eorúmque proventus assignati beneficio, pro illius tanquam matrimonii spiritualis cum Ecclesia initi supportandis oneribus. Paul. de Cittadinis *de jurepat. p. 13. nu. 5. & seq.* Lott. *l. 1. q. 31. num.* 1. numerantur autem inter hæc omnia alimenta Rectoris, juxta *c. cum secundum Apostolum. de preb.* impensæ ad sarta tecta habenda illius Ecclesiæ vel altaris, *c. 1. de Eccl. ædif.* ac pro luminibus aliáque sacrâ suppellectili, juxta *C. altaris palla. de consecr. d.* 1.

Quæres 22. *Num hæc dos congrua ita necessaria, ut ante eam assignatam Episcopus fundationi beneficii nullatenus consentire possit?*

Respondeo affirmativè, *c. nemo Ecclesiam. 9. d. 1.* Lott. *cit. q. 13. nu. 2.* cum communi; qui etiam *n.* 60. & 61. monet observare debere Episcopum in hac dotis constitutione, ut nuncupatum fiat hoc nomine, & non nomine stipendii vel salarii pro Capellano vel Sacerdote, eò quòd etiam Oratoria, Hospitalia, aliáque loca pia habere possint bona, ex quibus personæ Ecclesiasticæ percipiant reditus, absque eo tamen, quòd sint beneficia.

Quæres 23. *Quid si ergo constructâ Ecclesiâ fundator negligat eam dotare, num is aut illius hæredes compelli poterunt ad præstandam dotem?*

Respondeo affirmativè: Gl. *in c. piæ mentis. 16. q. 7. verbo collata.* Lott. *cit. q. 31. n.* 4. qui tamen addit, nisi malit perdere jus totum patronatûs. Sic etiam, ubi quidem dos aliqua collata, sed insufficiens, compelli poterit ad dotem complendam. Lott. *loc. cit. num. 7.* Lamb. *de jurep. l. 1. p. 1. q. 5. a. 13.* cùm paria sint nullam, vel incongruam assignâsse dotem. Lamb. *a. 21. n. 1.* Tenentque hæc etiamsi constructio facta esset absque auctoritate Episcopi. Abb. *cons. 19. p. 2. n. 2.* Non tamen tenent de Capella vel altari aliquo in Ecclesia jam erecta & competenter dotata constructo simplicis devotionis causâ. Lott. *loc. cit. n. 6.*

Quæres 24. *Quid si ignoretur beneficium ab initio sufficienter dotatum fuisse, an per hoc amittat statum beneficii?*

Respondeo negativè; neque enim benè infertur: non habet dotem, ergo non est beneficium, eò quòd multa contingere potuerint, ut dos etiam penitus interiret. Lott. *cit. q. 31. n. 24.* citans Bertran. *volum. 6. cons. 257. num. 1.* quod tamen intelligendum credo de beneficio habito semper tali, etsi prima ejus dotatio aliter probari non possit. Illud nihilominus & nihil aliud operabitur hic defectus dotis, quòd dicatur beneficium de pertica & impermutabile cum alio, quod dotem habet. Lott. *n. 25.* Gomez. *l. 1. decis.* 28. nimirùm ob fraudem, quæ regulariter semper præsumitur, etiam dum permutatur, cum beneficio habente tenues reditus. Abb. *in c. verò simile. de præsumpt. n. 22.* Lott. *n.* 28. Paris. *de resign. l. 14. q. 4. n. 8.* Tholosan. *de benef. c. 31. num.* 15. & alii, quos vide apud Tiraq. *ad l. si unquam. c. de revoc. donat. num.* 122. & Lott. *loc. cit.* quamvis purgatâ hac suspicione fraudis ex facto & auctoritate superioris, (Papæ scilicet scientis, & tamen talem permutationem admittentis citra fraudem cujuspiam: quod ideo vix practicari posse ab inferiore Papâ censet Lott. *nu.* 29.) promotio talis fieri, & sustineri potest, Decius, *cons. 210. n. 5.* Gomez. *loc. cit.* Contradicit nihilominùs huic doctrinæ Zoës: citans pro se Jo. And. tenet namque beneficium non habens fructus rectè permutari cum habente fructus; cùm non curetur de fructibus, sed tantùm agatur de jure spirituali, cujus fit permutatio: nec posse præsumi fraudem, cùm ex generali regula nemo præsumatur malus, nisi probetur; & cuilibet liceat uti jure suo, si aliud nihil concurrat, quod fraudem faciat; ut si morti vicinus vel senex permutet pingue cum tenui. Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q. 15.*

Quæres 25. *Quænam censenda dos congrua beneficii?*

1. Respondeo: quamvis de hoc statuere spectet vel maximè ad arbitrium judicis; Bursat. *l. 3. cons.* 80. *num.* 15. Menoch. *casu* 149. *n.* 34. Lott. *loc. cit. n.* 8. hoc tamen arbitrium regulandum aliis circumstantiis, quàm quibus id regulatur in statuendo de dote mulieris; in hac enim expenduntur

facultas donantis, legitima mulieri debita, & alia hujusmodi, de quibus vide Menoch. *loc. cit. num. 2.* quæ non conveniunt rationi statuendæ hujus dotis Ecclesiasticæ, Lott. *loc. cit. nu. 9. & 10.* De cætero ubi non est taxata quantitas dotis à jure, prout factum à Trid. *sess. 24. c. 13.* in Cathedralibus & Parochialibus, illud potissimùm considerandum, an sufficiat ad impensas onerum altaris ex lege fundatoris adjectorum, & sustentationem necessariam ipsius beneficiati in tali ministerio, non habitâ ratione alimentorum, vel congruæ sustentationis extra hujusmodi ministerium. Lott. *n. 13.* uti nec habitâ ratione conservandi splendoris vel dignitatis familiæ beneficiati; habito tamen semper, ut dictum, respectu ad ministerium, quod exhibet, & cui convenienter alendus. Unde si beneficium esset residentiæ præcisæ & continuæ, utique constituenda foret dos sufficiens pro sustentanda vita in loco ipsius beneficii, inspectâ etiam loci ipsius qualitate, num v. g. ex majori populi frequentia ibidem sit major annonæ caritas. Lott. *num. 14.* ita tamen juxta Abb. *in c. conquerente de cler. non resid. n. 1.* ut dos nunquam sit minor 50. aureis, quot annis percipiendis.

2. Porrò notandum, longè diversam ab hac quæstione esse illam, quæ occasione pluralitatis beneficiorum proponi solet; nimirum quodnam beneficium censeatur sufficiens ad honestam sustentationem Clerici; ibi enim responderi solet, præter rationem ipsam dignitatis, & status beneficii, habendam insuper rationem status & conditionis ipsiusmet beneficiati, putà nobilitatis, dignitatis, &c. quam habet independenter à tali beneficio, ratione cujus ampliorem familiam & mensam requirit, pluribúsque eget; de quo vide tantisper Molin. *tr. de just. D. 145. a. 7.* Azor. *l. 6. c. 10. q. 8.* Pith. *ad tit. 5. l. 3. n. 34.*

Quæres 26. Quid si ergo beneficium priùs ritè & congruè dotatum, postmodum sit ita depauperatum, ut jam sit sine dote, aut cum dote omninò modica & incongrua?

1. Respondeo primò: Dum beneficium est Ecclesia Parochialis, fundata à populo, is cogi potest ad redintegrandam dotem usque ad sufficientiam, propter necessitatem administrationis sacramentorum. Lott. *cit. q. 31. n. 16.* citans Archid. *in c. si plures. 16. q. 7.* manente apud quemlibet de populo potestate agendi de rei vindicatione contra occupatores bonorum, quæ priùs habebat Ecclesia. *c. si quis presbyterorum. de rebus Ecclesiæ non alienand. ibid. Gl.* Lott. *n. 17.* Quin & apud illum ipsum, qui bona alienavit, non obstante quocunque juramento. Lott. *n. 17.* Surd. *de alim. tit. 7. q. 38. n. 8.* cum pluribus aliis apud Barb. *in cit. c. si quis n. 8.* ubi addit, posse Ecclesiam hoc casu nullo restituto pretio res malè alienatas repetere, nisi fortè pretium sit conversum in utilitatem Ecclesiæ; quod ipsum tamen admodum clarè liquere deberet. Greg. *decis. 116. n. 3.* Lott. *loc. cit.* ubi námque Ecclesia spoliata est, etiam facto sui Rectoris probato primo extremo illicò restituitur, Veral. *p. 3. decis. 170.* Rota *decis. 473. n. 2. p. 2. in Recent.* aliíque apud Lott. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Si beneficium tale fundatum fuerit à privato, dósque ejus totaliter perierit, tenebitur fundator illud redotare; qui tamen hoc onere liberabitur cedendo jure suo, & si absque ulla cessione prævenerit tertius quis in redotando, ad hunc transibit jus patronatûs, secundum tamen eam distinctionem, quam adhibet Lamb. *l. 1. q. 6. a. 4. n. 5.* si verò non totaliter, sed solùm notabiliter interierit dos, vel etiam à principio insufficiens omninò constituta fuerit, supplenti dotem usque ad sufficientiam non acquiritur jus patronatûs sine consensu patroni prioris, ubi beneficium est juris patronatûs. Lamb. *loc. cit.* Lott. *n. 21.* Ubi verò beneficium est liberæ collationis, illud redotans priore dote penitus amissâ, efficitur patronus. Dote illius tantùm valdè diminutâ non per quodcunque supplementum quæritur supplenti jus patronatûs, quantum est de jure communi. Lamb. *loc. cit. nu. 2.* Abb. *in c. quoniam. de jurepatronatus* apud Lott. *nu. 22.* & hinc si intuitu talis augmenti concedatur alicui à Papa jus patronatûs, dicetur illi competere ex privilegio, non ex dispositione juris. Lamb. *loc. cit.* Lott. *n. 23.*

Quæres 27. An & qualiter dos beneficii fundúsque, in quo ea constituitur, debeant esse libera?

1. Respondeo: quemadmodum dos debet esse libera, ità & fundus, dum in eo seu in manso (mansus enim idem est quod mensus, id est, ager certæ dimensæ quantitatis, ut ex lexico juridico Lott. *cit. q. 31. n. 35.*) & non ut decimis constituitur, immunis esse debet à quocunque tributo, non solùm respectu ipsius dotantis, sed & cujusvis alterius: juxta Gl. *ad c. si quis basilicam. d. 1. de consec.* juxtaque *c. secundum Canonicum 23. q. 8.* qui tamen textus posterior intelligitur de dote ipsa, piéque oblatis; non verò de aliis titulo emptionis, aut simili acquisitis Ecclesiæ. Gl. & Turrecrem. *ibid.* apud Lott. *n. 37.*

2. Nihilominùs dote constitutâ in fundo Emphyteutico seu feudali, qui pendit canonem Domino directo, nullum huic creatur præjudicium, cùm transeat id onus cum fundo in Ecclesiam. Suar. *in defens. fidei. l. 4. c. 2. n. 5. & seq.* cit. à Lott. *n. 37.* Requiritur autem consensus Domini directi, eò quòd per constitutam in eo dotem auferatur à Domino directo omnis spes devolutionis ad eundem, quod fieri absque ejus consensu esset intolerabile. Lamb. *loc. cit. n. 3.* Lott. *n. 40.* Unde consensu hoc non præstito, cogitur Ecclesia hujusmodi vendere alicui privato, locóque fundi recipere pretium. Jason. *in l. fin. de jure Emphyt. n. 91.* Gratian. *forens. discept. c. 481. n. 67.* Rota *q. 1. decis. 368. n. 1. decis. 603. n. 1. Recent.* & alii apud Lott. *n. 41.*

3. Ubi tamen subjectio, pro qua aliquid penditur, procedit potè à jure jurisdictionis, vi cujus principes sæculares imponunt tributa, vectigalia, similiáque onera, tunc si fundus assignetur in dotem, seu simpliciter donetur Ecclesiæ, protius talis subjectio dissolvitur, manétque fundus liber penitus & exemptus, juxta *c. secundum Canonicam.* Lott. *n. 42.* Suar. *loc. cit. n. 13.* Jo. Guttier. *in tr. de gabell. q. 92. n. 62.* idque tam jure humano, quàm divino, ut ait Bonif. 8. *c. quanquam. de censib.* & hoc præscindendo à constitutione contraria ipsius fundatoris, seu dotantis, Lott. *n. 44.* posse enim hunc alias in limine fundationis adjicere, ut etiam onera ista perferantur ab Ecclesia, & ad eam transeant, (cùm cuique donanti rem, etiam Ecclesiæ liberum sit adjicere, quas vult conditiones & onera, *c. verum & c. de apposit. condit.*) dicendum est. Anchar. *cons. 217. n. 3.* Loffred. *cons. 3. n. 23.* apud Lott. *nu. 43.* Qualiter verò hæc immunitas suffragetur Colonis Ecclesiæ, quò minus teneantur solvere gabellas de parte fructuum illos contingente, & alia onera à dominis temporalibus imposita subire, vide apud eundem Lott. *n. 45. & seq.* fusè.

Quæres 28. Quid veniat hîc nomine legum beneficii, à quo eæ concipiendæ, constituendæ & approbandæ?

1. Respondeo ad primum, intelligi constitutiones & ordinationes, juxta quas deinceps administrandum est beneficium?

2. Respondeo ad secundum, eas prout voluerit, constituendi & concipiendi facultatem esse, & relinqui penes fundatorem beneficii. Abb. *in c. significatum. de præb. in 5.* plurimùm siquidem voluntati fundatorum quoad has leges in limine fundationis constituendas deferunt jura. Butr. *in c. cum dilectus. de consuetud. n. 44.* Lott. *l. 1. q. 32. n. 2.* voluerúntque eas quasi vim legis obtinere. Auth. *de nuptiis. § disponat.* idque in favorem Ecclesiarum, ut alliciantur alii, & non retrahantur à fundationibus. *l. in re mandata. c. mandati.* Anch. *cons. 129. n. 1.*

3. Respondeo ad tertium: Eas examinandi admit-

mittendique auctoritatem esse penes Episcopum, seu habentem potestatem erigendi beneficium; hujus enim uti est examinare locum erectionis & dotis congruentiam, ita etiam futurum beneficii regimen. Calder. *de jurepat. cons. ult. in 1. colum.* Unde etiam quatenus hæ leges deflectunt ab orbita juris, id totum pendet ab auctoritate Episcopi. Burr. *loc. cit. n.* 10. Imol. *in idem c. cum dilectus. n. 22.* eáque propterea dicatur causa efficiens harum legum à Lamb. *l. 1. p. 1. q. 9. a. 2. n. 69.* Ita tamen, ut si Episcopus sine legitima causa deneget his legibus consentire, possit fundator recurrere ad superiorem, qui eum cogat ad consentiendum; vel si contumax maneat, ipse superior consentiat. Felin. *in c. cum venerabilis. de except.* Lamb. *n.* 112. Lott. *n.* 17.

Quæres 29. Quandonam constitutiones fundatoris sint tales, ut eas rejicere possit Episcopus; vel etiam, si iis consentiat, eæ tamen non obligent?

Respondeo primò: Dum sunt impossibiles; impossibilium enim nulla est obligatio; impossibilibus autem æquiparatur primò, quæ nimiam difficultatem habent, *l. cum heres.* ff. *de stat. liber.* secundò: quæ turpes sunt, seu contra bonos mores, Papinian. *in l. filius. de condition. instit.* Lott. *cit. q. 32. n. 27.* Tertiò: quæ sunt contra substantiam beneficii; qui enim contra substantiam beneficii leges meditatur, utique destruit, quod agit; cùm iis positis subjectum corrumpatur, *l. cum precario.* ff. *de precario.* Quartò: Quæ sunt contra perpetuam legum eas improbantium prohibitionem. Denique hæ leges, uti & quæ sunt contra substantiam beneficii, à juris consulto dicuntur derisoriæ, *in l. si stipul. 2. de verb. oblig.* Ratio horum omnium est, quia hæ leges, seu potiùs harum conditionum impletio, non est in cujusvis potestate. JC. *in cit. l. filius.* Cujac. *ad quæst. l.* 16. Lott. *n.* 31.

Quæres 30. Quæ leges seu conditiones censendæ sint contra perpetuam legum eas improbantium prohibitionem?

1. Respondeo: non censeri eo ipso à jure improbatas conditiones, quòd aliquid à jure prohibitum contineant, etsi enim simpliciter tantùm à jure exorbitent, adhuc tamen ab Episcopo admittendæ sunt; neque ille tales admittendo quidquam contra jus moliri censetur; cum id faciat ipsius juris permissu. Burr. *in c. dilectus. n. 42.* etiam res ipsas Ecclesiasticas servituti subjiciendo. *in c. hoc consultissimo. de rebus Ecclesiæ non alien. in 6.* quin & in qualibet dispositione juris novi inductiva semper præserventur contrariæ fundatorum ordinationes, ut in *Clem. quia contingit. de relig. domib. C. Eleutherius.* 18. *q.* 2.

2. Respondeo secundò ex mente Rotæ apud Lott. *cit. q. 32. n. 32.* videri eas intelligi conditiones, quæ reflexè, & in individuo prohibentur apponi; ex mente verò Lott. *loc. cit. n.* 3. eas, quæ per prohibitionem perpetuam, quæ habet causam à jure perpetuo & immorabili (subintellige nimirum superiore, v. g. naturali aut divino, quod à jure humano immutabile est) reprobantur, ita ut hæc perpetuitas opponatur possibilitati ipsius juris, uti similiter in materia prohibitionis nuptiarum apud Sanch. *de matr. l. 4. d. 4. n. 8.* Hinc tametsi pueris beneficia Ecclesiastica conferri jus prohibeat, tamen quia hæc prohibitio est variabilis, utpote à mero jure positivo humano dependens, & toleranda adhuc est lex fundatoris mandans puerum, imò infantem institui in beneficio; uti pro hoc binas Rotæ decis. citat Lott. *n.* 34. sic, licèt neque Episcopus, neque ullus alius beneficiatus eligere sibi possit successorem, juxta *c. Episcopo. 8. q. 1.* quia tamen hæc absoluta prohibitio non habet causam perpetuam à jure naturæ, nihil est, quin si in fundatione dispositum fuerit, ut Rector beneficii designet sibi successorem in eodem beneficio, hæc dispositio servanda erit, uti concludit Lamb. *cit. q. 9. a. 3. nu.* 18. Lott. *nu.* 38.

Quæres 31. Num leges à fundatore in limine fundationis appositæ possint deinde ex consensu Episcopi alterari, aut aliæ insuper apponi, etiam ab ipso fundatore?

Respondeo negativè: Gl. *in c. cum dilectus. de consuetud. verbo. constitutum.* Abb. *n.* 5. Imol. *n.* 22. Rota *decis. 561. n. 2. p. 2. in Recent.* Lott. *cit. q. 32. n. 8.* contra plures alios, quos citat Garc. *p. 7. c. 1. n.* 105. quorum plures volunt, id posse Episcopum cum consensu patroni successoris fundatoris pro una alteráve vice dispensando contra ordinationem fundatoris; saltem ubi id non fieret in præjudicium certæ personæ, quæ deberet præsentari. Hinc beneficium semel constitutum in libertate non potest redigi in servitutem, Bald. *in c. significavit. de testib. p.* 1. nec magis gravari, quàm fuerit gravatum in fundatione. Lott. *n.* 11. *& seq.* Contrarium tamen quoad hoc postremum tenet Azor. *p. 2. l. 6. c. 26. q. 3. in fine.* ubi ait: beneficio vacanti potest Episcopus aliquod onus imponere, ita ut ad quemcunque beneficium transeat, cum eo onere transeat; ait tamen Lott. *l. 3. q. 27. n.* 19. liberam esse hac in re facultatem Episcopi in superinducenda beneficio residentia, urgente necessitate vel utilitate Ecclesiæ ex defectu ministrorum; sic quoque tradit Laym. *ad c. significatum. de preb. n. 40.* citans pro hoc Glossam *in idem c.* Imolam *ibid. n.* 9. Abb. *n.* 7. & Glossam *in c. penul. de magistris. V. unius.* In specie posse Episcopum cum Capituli sui consensu ex rationabili causa, dum vacat beneficium, ei adjicere onus, v. g. ut deinceps illud obtinens doceat scripturam, vel habeat Catechesin. Item licèt Capellania ex prima fundatione, unius tantùm in hebdomade aut duarum missarum onus habeat, ex justa causa aut necessitate posse ab Episcopo augeri hunc numerum missarum; si nimirùm reditus sufficiant, & Ecclesia frequentiore sacrificio egeat. Quòd si tamen beneficium sit jurispatronatûs, adhibendum consensum Patroni, qui illum rationabiliter negare non potest, ubi adest talis causa vel necessitas. Vide dicenda inferiùs, ubi quid possit patronus. Item ubi, qualiter collatio fieri debeat sine diminutione. Probabile quoque videtur, quod ait Garc. *p. 7. c. 1. n.* 103. clarum videtur posse patronum fundatorem (etsi secus sit de patrono successore fundatoris) etiam ex post facto tollere seu alterare conditiones seu qualitates tempore fundationis appositas cum consensu Episcopi, saltem ex justa causa, dum nempe hæc mutatio foret utilis Ecclesiæ; citátque pro hac sententia Lamb. Felin. Guttierez, & plures alios. Multóque igitur minùs prælatus inferior Episcopo, v. g. Capitulum Cathedrale, aut Ecclesia aliqua Cathedralis, etsi jus habeat conferendi beneficia, eorum naturam & institutionem per nova statuta mutare potest absque Episcopi auctoritate. Laym. *loc. cit.* ex Abb. *ibidem.* *n.* 2.

CAPUT SECUNDUM.

De divisione beneficii in suas species subalternantes, & harum singularum specialibus conditionibus & qualitatibus.

PARAGRAPHUS I.

Dividitur beneficium in suas primarias species, &c.

Quæres 32. Qaliter dividatur beneficium?

1. Respondeo primò in genere, cùm beneficiorum Ecclesiasticorum una sit substantia & forma, sed diversæ penitus qualitates, ex quibus veluti unum ab altero diversum judicatur; unumquodque imaginem seu speciem ex dictis qualitatibus ei impressis contrahit; ea dicitur seu vocatur status beneficii seu conditio. Lott. *l. 1. q. 34. n. 1.* quamvis autem impressio ista certarum qualitatum, quæ facit beneficium à beneficio specie differre, sit diversissima, ut propterea à statu beneficiorum quasi innumeræ eorum species consurgant; ad tres tamen ferè species hæ qualitates reduci possunt. Prima eorum, quæ differunt inter se ratione collatariorum, & hæc efformant duplicem statum beneficiorum, regularem & sæcularem, prout nimirum debita sunt conferri Clericis, vel regularibus, vel sæcularibus, non attento an collator sit regularis, an sæcularis. Altera eorum, quæ differunt ratione annexi, putà certi servitii, Ordinis, dignitatis, officii, vel etiam debiti conferri personæ certæ qualitatis, putà filio familias, magistro, vel Doctori; unde beneficia dicuntur patrimonialia, doctoralia, sacerdotalia, parochialia, curata, &c. Lott. *n. 6. 12. & seq.* Tertia eorum, quæ differunt ratione actûs provisionis beneficii; dum nimirum ea vel est libera, vel fit ad electionem, nominationem, vel præsentationem alterius; unde diversus insurgit status beneficiis impressus, ut inde judicetur vel liberum, vel servum. Lott. *num.* 11. Unde jam magis enucleatè

2. Respondeo secundò: Dividitur primò in sæculare & regulare. *ex c. cum de beneficiis. c. cum singula. de præb. in 6.* Sæculare est, quod per Clericos sæculares, hoc est, omni religiosorum voto & regulâ solutos regitur, & administratur. Castrop. *de benef. d. 1. p. 2. n. 2.* Azor. *p. 2. l. 3. c. 1. q. 4.* Cui sæcularitati non obest, quòd ad regulares ejus collatio aut præsentatio pertineat, aut quòd ipsi religioni unitum sit, Gonz. *ad reg. 8. gl. 8. n.* 38. Sanch. *in sum. l. 7. c. 29. n. 13.* apud Castrop. *loc. cit.* Regulare, quod solis religiosis confertur; utpote iis solis ex fundatione, seu institutione, seu consuetudine, vel præscriptione addictum, ut Abbatia, Prioratus, Canonicatus, regularis, & aliquæ parochiæ. Castrop. & Azor. *loc. cit.* Garc. *p. 7. c. 20.* dum autem non constat esse regulare, præsumitur semper sæculare; quia hoc Ecclesiæ est favorabilius, utpote quæ in regimine & administratione beneficiorum sæcularium procedit liberiùs; Sanch. *loc. cit. c.* 12. Garc. *p. 6. c. 1. num.* 12. Barb. *de potest. Episcopi. parte 3. alleg. 56. num.* 167. Tusch. & alii apud Castrop. possessio autem adjudicanda est secundùm ultimum statum, in quo beneficium vacavit; ut si vacavit per obitum possessoris regularis, regulare censeatur. Barb. *ibid. n.* 168. Garc. *p. 7. c. 10. n. 34.* & alii apud Castrop. per statum enim præcedentem beneficium est constitutum in possessione, à qua sine manifesta ratione removeri non potest. Castrop. *ibid.*

3. Secundò: Dividitur beneficium tam regulare, quàm sæculare, in duplex & simplex; duplex est, quod aliquâ qualitate juris affectum est. Azor. Castrop. *loc. cit.* qualitatum verò nomine hîc veniunt jurisdictio aliqua in Clerum, aliósve v. g. parochianos, administratio & dispensatio rerum Ecclesiasticarum, præeminentia aliqua localis, seu gradus honorificus in choro seu Collegio Clericorum, Azor. & Castrop. *loc. cit.* unde beneficium duplex quadrifariam dividitur; beneficium enim conjunctum cum eminentia & jurisdictione fori externi in clericos, etiam dum caret jurisdictione pro foro interno & pœnitentiali, dicitur dignitas. Castrop. *loc. cit.* Laym. *Theol. Mor. l. 4. tr. 2. c. 4. n. 4.* dum verò absque ulla jurisdictione fori externi & judicialis conjunctam habet jurisdictionem fori interni pœnitentialis, potestatémque & jus administrandi populo sacramenta alia, dicitur simpliciter & propriè beneficium curatum. Azor. *loc. cit.* Dico propriè; magis enim largè seu impropriè beneficium habens jurisdictionem solam spiritualem fori contentiosi seu judicialis, dicitur adhuc curatum, *C. dudum. de electione.* ibi AA. Decius *in c. ad aures. de rescript. n. 16.* Bursar. *cons. 352. n. 2. l. 4.* Nav. Mand. &c. quos citat & sequitur Garc. *p. 1. c. 6. n. 6.* De cætero in ordine ad effectum incompatibilitatis ea solùm parochialia habitu dicenda erunt curata, quando est spes probabilis recuperandi actus, nec sint lapsi anni 40. absque parochianis, idque ex sententia Greg. XIII. & S. Congreg. Concil. *super c. 17. sess. 24. Trid.* Garc. *p. 5. c. 3. n. 120. & 121.* Item ea, quæ parochialem non nisi secundariò & accessoriè annexam habent; censeri debere simplicia & non curata, ait Garc. *ibid. n. 122.* citans Menoch. *de arb. l. 2. casu 201. n. 67.* Felin. *in c. nostra de rescript.* Decium *in c. ad aures. tit. eod.* & se ipsum *p. 2. c. 4. n. 192. & p. ult. c. 2. n. 12.* item quæ ex constitutione vel consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices curati in sede illius vacante, non sunt curata; cùm propter solum exercitium curæ accedentale ille vices gerens non dicatur habere beneficium curatum. Garc. *loc. cit. n.* 125. citans Old. *cons.* 102. Decium & Felin. *ubi antè* Menoch. *n.* 68. item ait Garc. *n.* 126. ea quæ habent onus perpetuum administrandi sacramenta & adjuvandi Rectorem, esse adhuc simplicia, eò quòd ex isto exercitio curæ jure penes alium remanente non debet beneficium censeri curatum. Verùm subdit Garc. *n.* 127. videri quoad hoc obstare sacram Congreg. cujus declarationem refert *p. 3. c. 2. n.* 167. ut etiam in ordine ad effectum residendi, illa dicit Garc. *n.* 128. videri curata, quæ curam animarum habent annexam, etsi ea per plures administretur. Denique qualiter in ordine ad personaliter residendum beneficia aliàs simplicia dicenda sint curata, vide Garc. *p. 3. c. 2. n.* 163. si solùm conjunctam habent præeminentiam in Ecclesia, choro, processionibus etiam supra seniores absque omni jurisdictione & administratione dicitur personatus. Castrop. *loc. cit.* qualis est præpositura in Cathedralibus & Collegiatis insignibus in Germania, Pirh. *ad l. 3. tit. 5. n.* 10. quamvis autem personatus & dignitates sumuntur quandoque pro eodem, argumento *c. cum accessissent. de constitut.* propriè tamen non est dignitas. Hinc si quis impetret literas, ut ei provideatur de personato; non potest ei provideri de dignitate habente jurisdictionem. Pirh. *loc. cit.* citans Chok. *in precibus primariis sect. 2. V. personatus.* Si denique conjunctam habet aliquam administrationem rerum Ecclesiæ sine tali præeminentia & absque omni jurisdictione, dicitur officium. Castrop. & Laym. *loc. cit.* quale est thesaurarii seu custodis, primicerii, &c. qui jure communi & ratione sui officii alios Canonicos non præcedunt: verùm notandum cum Abb. *in c. de multa. de præb. num.* 21. & Tholosano *in instit. novis. c. 10. n. 18.* in his omnibus debere attendi con-

consuetudinem locorum; dum quod in una Ecclesia est dignitas, vel personatus, in alia Ecclesia est simplex beneficium, & vice versâ; & quòd in multis locis quodlibet beneficium curatum vocetur personatus. Vide Pirh. *loc. cit.* De cætero beneficiorum horum duplicium alia dicuntur majora, ut Papatus; nam & huic competit nomen beneficii, juxta *c. 1. de maledicis.* Cardinalatus; dicuntur enim Cardinales adjutores, fratres & consiliarii Papæ, *c. fundamenta. de elect. in 6.* Item Episcopatus, qui & ipse beneficium dicitur, *c. felices. de pœnis. in 6.* tametsi sublimes hæ dignitates communi beneficiorum nomine non veniant in canonibus strictæ interpretationis. Alia dicuntur media. Abb. *in c. majoribus de prabend. n. 1.* ut sunt cæteræ dignitates, item personatus & officia. Pirh. *loc. cit. n.* 10. quamvis Lott. *l. 1. q. 26. n. 20. & seq.* fusè probet monasteria & Abbatias esse adnumeranda majoribus beneficiis. Beneficium verò simplex dicitur, quod præter ministerium divinas in choro laudes canendi, vel Officium Divinum legendi, aut certas missas legendi, neque jurisdictionem ullam, neque specialem præeminentiam, neque administrationem habet; tale est omnis Canonicatus etiam Cathedralis tam sæcularis, quàm regularis Capellania. Castrop. Laym. *loc. cit.* citatus à Pirh. *n.* 13. Porrò in dubio non præsumitur duplex, sed simplex, cùm qualitas non præsumatur, nisi probetur, Tusc. *l. 6. concl. 63. n. 4.* Garc. *p. 1. c. 6. n. 8.* apud Castrop. *loc. cit.* adeòque non neganti, sed asserenti beneficio incumbere curam, incumbit probatio, Bursat. Menoch. *de arbit. l. 2. casu* 201. *n.* 62. Staph. *de lit. gratia. tit. de stat. benef. num.* 1. & alii apud Garc. *loc. cit. n. 8.*

4. Tertiò: Dividitur beneficium in manuale & non manuale; manuale est, quod confertur revocabiliter, utpote à conferente ad nutum ex causis aliis, quàm à jure permissis auferibile. gl. *in clem. etsi principalis. de rescrip. V. Electione.* Azor. *loc. cit.* talia ferè sunt omnia beneficia regularia, nec curata, nec electiva, ut officium Custodis, Thesaurarii, Prioris, intellige Claustralis, qui sub Abbatis obedientia constitutus ab eo pro libitu amoveri potest. Rodriq. *regular. qq. to. 1. q. 34. a. 2.* Laym. *loc. cit. n. 5.* Non manuale, quod confertur irrevocabiliter, nimirùm in titulum perpetuum non auferibile sine gravi causa in jure expressa. AA. iidem juxta *c. 1. de constitut.* Pirh. *n.* 16. citans Laym. qualia spectato jure communi sunt omnia beneficia sæcularia, ideòque in eorum impetratione id exprimendum non est; quia præsumitur id cognitum Papæ.

5. Quartò dividitur in Electivum & Collativum. Electivum est, quod providetur per Electionem à superiore confirmandam, maximè (non tamen unicè, ut vult Corras. *p. 2. c. 1. n.* 12. Staph. & alii apud Garc. *l. c. n.* 16. si in electione servetur forma *capitis quia propter.* Mascard. *de prab. concl.* 172. Navar. *de prab. cons. 3.* Zerol. & alii plures apud Garc.) dum autem quis ita eligeretur ab aliquibus, ut illorum electio non egeret confirmatione, beneficium non tam Electivum, quàm Collativum dicendum est, & ipsa talis electio diceretur provisio. Garc. *p. 1. c. 6. n. 23. & 26.* citans pro hoc Rotam contra Oldr. sentientem tale beneficium adhuc Electivum, si aliàs in electione servata fuit forma capitis *quia propter.* Collativum, quod nec electione, nec præsentatione, aut nominatione eget, sed pro libitu habentis ad hoc potestatem confertur. Azor. & Garc. *loc. cit.* His additur mixtum, quod nominante seu designante patrono superior confert. AA. iidem. Porrò in dubio nunquam præsumendum est electivum aut mixtum; quia præterquam quòd esse electivum & mixtum sint qualitates beneficio extrinsecæ & accidentales, præjudicant provisioni liberæ Ordinariorum. Castrop. *cit. n. 5.* Plures beneficiorum divisiones videri possunt apud Selvam *1. p. q. 2. n. 26.* Rebuff. Corras. & alios.

Quæres 33. Undenam deprehendatur, & immutetur status cujusque beneficii?

1. Respondeo primò: Modus ille deprehendendi statum cujusque beneficii est duplex: primus, per veram ejus probationem, quæ nimirum elicitur aut ex fundationis tenore. *c. cum monasterium. cum seq. 16. q. 7.* aut ex legitima præscriptione, *c. cum de beneficio. de prabend. in 6.* quæ tamen præscriptio, ubi repugnat statui ultimo beneficii, eget plenâ & concludente probatione, ut Seraph. *decis.* 1120. *nu.* 1. Lott. *l. 1. q. 34. nu. 18. & 19.* Secundus per probationem præsumptam; quæ nimirum oritur ex simplici ultimo statu, v. g. si beneficium aliquando fuit curatum, postea verò rectum tanquam sine cura, haberi debet pro non curato. Lott. *n.* 20. citans *cit. c. cum de benef.* Bald. *in l. si mater tua. n. 1. Cod. ne de statu defunct.* Felin. *in c. nostra. de prab. n. 44.* Decium *cons.* 126. *num.* 1. & Rotam; ita ut jam nihil magis protritum, quàm illud; cùm agitur de judicanda natura beneficii, attendendus est ultimus status beneficii. Lott. *nu.* 21. citans Marschot. *var. resol. l. 1. c. 55. per totum.* Genuens. *in praxi Neapolit. c.* 101. *per tot.* Cujus ratio est, quòd status ille præsens consideretur tanquam subjectum possessionis existentis apud Ecclesiam sive beneficium; unde consequuntur duo: primum & principale, ne Ecclesia vel beneficium privetur commodo possessionis: alterum ut talis status ab initio censeatur impressus, ut Innoc. *in c. postulâsti. de jurepat. nu.* 1. & Abb. *in c. nobis. tit. eod. nu. 8.* Lott. *num. 22. & seq.* Porrò quia talis status, ut dictum, innititur nudæ & simplici præsumptioni, quemadmodum præsumptio cedit veritati, juxta *l. continuus. de verb. oblig.* & *l. ult. quod metus causâ.* ita & hic status præsumptus cedit proditioni, sive manifestationi status contrarii legitimè impressi, argumento *cit. c. cum de beneficio.* & ibi Gemin. *n. 8.* Franc. *n. 5.* Lott. *à n. 37.* citans insuper Felin. *in c. in nostra. de rescript. num. 44.* & Rotam; cujus ratio est evidens; quia dato statu anteriore legitimè impresso jam non agitur simpliciter de inducendo novo statu, sed simul de immutando præcedente, quæ mutatio contingere non potest, nisi detur status fortior & prævalens; qualis est legitimè præscriptus. Lott. *n.* 39. Ac propterea sicut, cùm agitur ad effectum simplicis justificationis gratiæ, potest constitui perpetua regula, ut sufficiat ultimus status hic præsumptus; nisi deducatur ex titulo aliquo erroneo, & infecto, vel qui non probatur effectuatus ex subsequente possessione; ita ubi agitur cum tertio, qui probavit anteriorem statum legitimè impressum, nullo modo attenditur status ultimus præsumptus. Lott. *à nu.* 40. citatis pluribus AA. & Rotæ decis. manutenendo in quasi possessione non dabitur in præjudicium ullius tertii. Toodut. *p. 3. c. 166. n. 312.*

2. Respondeo ad alterum: ut status præcedens legitimè impressus contrario statu mutetur, debent concurrere plura. Primò tempus 40. annorum completum & continuum. *c. cum. de benef.* ubi gl. *V. legitima.* Lott. *l. 1. q. 34. num. 45.* citans Gonz. *gl. 7. n. 24.* Seraph. *decis. 950. num. 2.*

3. Secundò quòd tam provisi quàm providentes intra dictos 40. annos sint in bona fide. Lott. *n.* 46. citans Gemin. *in c. cum de benef.* & ibi AA. passim; ita ut bona fides hæc sit continua per totum illud tempus, & non sufficiat (quod voluit Abb. *in c. cum de benef. n. 1.* & cum sequens Gemin. *ibid. n. 9.*) non datâ bonâ fide in primo continuari possessionem cum bona fide per alios; cùm conjungi nequeant tempora ad firmandum statum, sed deducendum veniat totum tempus illud, quo possessor malæ fidei beneficium obtinuit. Lott. *n.* 47. citans Covar. *super reg. possessor. §. 9. num. 6.* & Rotam; subdit etiam Lott. *n. 48.* ex Abb. *in c. consultationibus. de jurep. nu. 5.* induci bonam fidem, & malam excludi; ubi ignoratur status beneficii, secundùm quem provisus illud non potest obtinere.

4. Tertiò potestas mutandi beneficium in ipso collatore, sicut etiam in ipsa institutione seu productione

ne

ne substantiæ & qualitatis beneficii, requiritur factum vel Papæ vel Episcopi; ita in collatione ipsa requiritur alterutrius factum, ita ut inferiores Prælati, etsi ad eos spectet collatio, non possint conferendo mutare statum beneficii. Lott. *n.* 49. citans Lap. Gemin. Archid. *in c. cum de beneficio.* Poterit autem Episcopus, vel alius habens jurisdictionem quasi Episcopalem statum hujusmodi mutare, si duo concurrant: primum, si ad ipsos pertineat collatio; si enim ad alios spectet collatio, collatio Episcopi utpote nulla nihil operabitur, deficitque in illo bona fides. Alterum ut status præcedens non fuerit inductus per ipsum Papam; sicut enim, ubi Papa prohibet v. g. beneficium conferri aliis, quàm regularibus, si Episcopus conferat sæculari, nihil agit propter expressam prohibitionem superioris, maximè si adjunctum sit decretum irritans; ita ubi Papa statum induxit, non potest inferior illum mutare propter prohibitionem illius tacitam, juxta decis. Rotæ. Lott. *n.* 50. *&* 51.

5. Quartò: Voluntas mutandi debet concurrere ab initio. Lott. *n.* 52. citans Selv. *p.* 3. *q.* 11. *nu.* 40. Rebuff. *super concord. tit. de collat. gl.* 2. *V. regularia.* Rotam. *decis.* 368. *num.* 4. *p.* 2. *in Recent.* Ut autem de voluntate ejusmodi doceatur, necessè est, doceri antiqui statûs scientiam in eo, de cujus voluntate agitur; cùm nemo velle possit, quod ignorat. Lott. *n.* 53. *&* 54. ubi: quòd ignorantia hæc in dubio præsumatur, juxta *c. ignorantiam. de reg. juris in* 6. & quòd, qui scientiam supponit, eam debeat probare, juxta *l. omnes. de agricul.* Item necessè est, docere de voluntatis illius manifestatione, cùm voluntate in mente retenta nihil quæratur, *l. si repetendi. c. de condict. ob caus.* Lott *num.* 57. & quòd illa sit clara & perspicua; unde si detur aliqua compatibilitas cum statu antiquo, non est censendus superior animum habuisse mutandi Lott. *n.* 58. citans Calder. Sic v. g. si religiosus præponatur Ecclesiæ sæculari, licèt eam rexerit per 40. annos, non censebitur Ecclesiæ illius status immutatus de sæculari in regularem; quia nisi superior hoc declaraverit, non censebitur unquam voluisse, ut regularis ibi deserviat regulariter, sed sæculariter; ac ita nequidem simplicem usum circa regimen mutare. Lott. *n.* 59. citans Lap. & Gemin *in c. cum de benef.* Sic si Episcopus contulit beneficium non factâ mentione jurispatronatûs, non censetur mutatus status, nec interturbata possessio patroni; præsumitur enim, quòd contulerit, si patrono placuerit. Lott. *n.* 62. Sic si Papa in perpetuum provideat beneficium aliás manuale, sumitur interpretatio pro exclusione voluntatis mutandi statum; quia potest fieri interpretatio pro dispensatione in persona, absque eo, quòd Papa habuerit voluntatem mutandi statum. Lott. *n.* 63. Atque ita licèt provisiones Apostolicæ, si de contrario non appareat, optimè declarent statum; dum tamen agitur de mutatione, vix erit, ut immutent statum beneficii. Lott. *n.* 64. ex Ægid. *decis.* 107. Achill. *de jurep. decis.* 15. *&c.* adeòque etiam non attenduntur ad istum effectum tales provisiones, uti nec ipsorum Ordinariorum, ubi constat de statu antecedente contrario. Lott. *n.* 67. Adde, quòd in Papa potissimùm concurrat duplex præsumptio non habitæ istiusmodi voluntatis mutandi, nimirum, quia factum circa statum præcedentem ignorat; & quia est difficilis circa usum potestatis in mutando, idque etiam locum habeat, etiamsi Papa provideat motu proprio; quia inde non removetur defectus intentionis ipsius, ut Paris. *conf.* 1. *nu.* 7. *l.* 1. Gab. *de claus. conclus.* 2. *n.* 18. Lott. *nu.* 68. *&* 69. Eadem quòd nimirum ad mutandum statum beneficii præter 40. annos requiratur potestas & intentio mutandi, & ut mutatio facta sit bona fide &c. habet Tond. *in qq. benef. p.* 3. *c.* 166. *n.* 8. Ubi ex Rota dicit hoc intelligendum, quando de legitimo statu anteriore evidenter constat.

Quæres 34. An beneficium in propria sua significatione comprehendat omnes jam nominatas species: item an sub nomine beneficii absolutè sumpti veniant ea omnes in privilegiis, facultatibus, dispensationibus, &c.

1. Respondeo quoad primum affirmativè, (juxta tamen dicta superiùs de perpetuitate *ad q.* 4.) gl. *in c. si gratiosè. de rescript. V. beneficia.* Abb. *in c. postulâsti. de rescript. n.* 2. Selv. *de benef. p.* 1. *q.* 3. Garc. *p.* 1. *c.* 6. *n.* 37. Tusc. *lit. B. concl.* 59. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Unde etiam, dum à jure in materia, etiam strictâ profertur, nomen *beneficii*, venire omnia curata & dignitates, nisi exceptio vel ratio singularis beneficia distinguat, docet Felin. *in c. postulâsti. n.* 11. Rebuff. Gregor. & alii, quos citat & sequitur Garc. *cit. c.* 6. *n.* 74.

2. Respondeo quoad secundum: in facultate & privilegio alicui concesso conferendi beneficia, comprehendi beneficia omnia tam duplicia, etiam dignitates, quàm simplicia; cùm hæc facultas sit favor & gratia principis communi juri non derogans, adeóque latæ interpretationis, in quo cessat ambitio; cùm ejus effectus derivetur in alium. Tusch. *loc. cit.* Azor. *loc. cit. c.* 44. *q.* 7. *&* 8. Gonz. *loc. cit. gl.* 6. *n.* 25. & alii, quos citat & sequitur Castrop. *num.* 8. contra Rebuff. & alios quosdam apud Garc. Neque etiam magnopere præjudicans Ordinario (ut vult Rebuff.) ex eo, quòd is necessariò debeat conferre, ut Franc. apud Garc. *n.* 46. quia potestas conferendi datur tali non privativè, sed cumulativè cum Ordinario; vel etiam quia sic jus conferendi Ordinario non minuitur, sed juvatur; quemadmodum fieri non dicitur præjudicium parochis ex eo, quòd religiosis concedatur potestas absolvendi. Castrop. *loc. cit.* Excipiuntur nihilominùs beneficia electiva, eò quòd præsumi nequeat Pontificem velle per talem concessionem mutare naturam beneficiorum, qualiter ea mutaretur in electivis, si independenter ab electione eorum provisionem alicui concederet. Corras. *cit. c.* 5. *n.* 8. Decius *de elect. in c.* 1. *n.* 4. Gambar. *de off. Legati. l.* 3. *n.* 114. Castrop. *nu.* 9. citans Paris. *p.* 4. *cons.* 31. *n.* 21. Gonz. Gomez. & alios contra Selv. *p.* 3. *q.* 11. *n.* 29. Abb. Imol. Staph. Rebuff. Felin. &c. quos citat & sequitur Garc. *loc. cit. n.* 28. *& seq.* fusè probans contrarium, nempe dum simpliciter mandatur provideri de dignitate, vel etiam beneficio primo, quod vacaverit, non expresso aliquo provisionis modo, excludi quoque dignitatem & beneficium electivum.

3. Respondeo tertiò: In facultate alicui concessa, ut provideatur de primo beneficio vacaturo, non comprehendi neque dignitatem, neque etiam Canonicatum Ecclesiæ cathedralis, propter beneficiorum istorum præeminentiam & majoritatem, ut Garc. *num.* 56. sed solùm beneficium simplex, competens tamen; juxta stylum námque & consuetudinem restringitur ex mente concedentis, quantum fieri potest, talis concessio, ne ambitionem foveat. Castrop. *n.* 10. Garc. *loc. cit. n.* 49. *& seq.* citans alios. Tenent hæc, dum talis concessio ad concessionem supplicantis obvenit; secùs, si literæ concedantur motu proprio. Franc. *in c. cum illis. de præb. in* 6. Staph. & alii apud Garc. *n.* 57. etsi ipse censeat tunc adhuc excipi curata, citans pro hoc Abb. *in c. ad aures. de rescript. n.* 5. Gonz. *gl.* 6. *n.* 10. Rotam *decis.* 6. *de præb. in novis.*

4. Respondeo quartò: Similiter, vel potiùs à potiori in dispensatione; utpote quæ semper est strictæ interpretationis, non veniunt dignitates, nec præbendæ cathedralis, nec curata, Rota *decis.* 2. *de filiis presb. in novis.* Menoch. *casu* 201. *num.* 62. Franc. Corras. Rebuff. quos citat & sequitur Garc. *n.* 60. contra Majol. *de irregul. l.* 6. *c.* 9. *n.* 2. Gambar. *de off. Leg. n.* 157. tenentes, quòd dispensatus ad beneficium, sit etiam dispensatus ad beneficium curatum. Addit etiam Garc. *n.* 62. citans pro hoc Rotam, Felin. Selv. Rebuff. simplicem dispensationem ad beneficia non tantùm non comprehendere præbendas, sed nec alia beneficia Ecclesiæ Cathedralis. Nibilominùs dum dispensatio fieret motu proprio, comprehendi adhuc beneficia quæcunque, docent Abb. *in c. in cunctis. de elect. num.* 8. Felin. *in c. postulâsti de rescript. n.* 13. Sanch. *de matrim. l.* 8. *d.* 1. quos citat & sequitur

Garc.

Garc. *num.* 64. Item comprehendentur omnia (exceptu Epiſcopatu, propter præeminentiam dignitatis ſpeciali notâ dignam; quia eſt culmen dignitatum. Abb. *in c. cum dilectus. de conceſſ. præb. n.* 1. & *in c. cum Vintonienſis. de elect. n.* 8. Sayr. *de cenſ. l.* 6. *c.* 11. *num.* 27. Garc. *n.* 66. *& ſeq.* contra Henriq. *in ſum. l.* 13. *c.* 57. *§.* 5. & alios, cenſentes diſpenſatum ad curatum, eo ipſo diſpenſatum ad Epiſcopatum, & diſpenſatum ad omnes Ordines ſacros, eſſe eo ipſo diſpenſatum ad beneficium curatum etiam Pontificale) ſi diſpenſatio eſt ad quæcunque beneficia; cùm tali diſpenſatio ſit exuberans. Felin. *loc. cit. nu.* 4. Garc. *loc. cit.* citans pro hoc Mandoſ. Jaſon. & alios contra Rebuff. & Gonz.

PARAGRAPHUS II.

De conditionibus & qualitatibus Beneficii regularis & ſæcularis.

Quæres 35. Unde conſtare poſſit aut argui, quòd beneficium ſit regulare?

Reſpondeo: de hoc conſtare poteſt ex Bullis variis Pontificum; harum enim aſſertioni, præſertim in materia beneficiali, ſtandum eſt; præſertim ſi dictæ aſſertiones ſummorum Pontificum eſſent antiquæ, & ſæpiùs repetitæ per longam annorum ſeriem. Tondut. *in qq. benef. p.* 3. *c.* 166. *n.* 1. citans Maſcard. *de prob. concl.* 622. *n.* 6. *&* 15. & Mar. Antonin. *Var. reſol. c.* 20. *n.* 2. *&* 3. quæ Pontificiæ aſſertiones per multas & repetitas enunciativas, quibus enunciatur beneficium collatum tanquam regulare, cùm dictæ enunciativæ antiquiſſimæ per longam annorum ſeriem continuatæ probant verum & antiquum ſtatum regularem beneficii; quia tales enunciativæ habent vim famæ & privilegii ad effectum regularitatis probandæ. Tondut. *ibid.* citans *n.* 2. Buratt. *deciſ.* 636. *num.* 4. & *Rotam deciſ.* 163. *p.* 1. *Recent.* Idem quoque conſtat ex fundatione, dotatione vel inſtitutione beneficii, Azor. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 26. *q.* 3. Verùm hæc generalia ſunt ad probandum quemcunque ſtatum beneficii; ſpecialia verò ad arguendum, beneficium eſſe regulare, ſerviunt, quòd ſæpiùs datum fuerit in Commendam; ex quo illius qualitas regularis comprobatur. Tondut. *loc. cit.* juxta Rotæ *deciſ.* 202. *n.* 4. *p.* 1. *Recent.* Item quia collatum fuit tanquam dependens ab alio beneficio regulari ſeu domûs cujuſdam regularis. Tondut. *n.* 4. ex Ludoviſ. *deciſ.* 370. *n.* 3. Vel etiam, ut Azor. *loc. cit.* dum de hac qualitate regularitatis non conſtat ex fundatione, ea arguatur ex eo, quòd non niſi clericis regulæ certæ religionis aſtrictis conferatur à collatoribus.

Quæres 36. Num conditio illa beneficii regularis, quòd nimirum non niſi regulari ſit conferibile, juxta c. cùm de beneficio. de præb. in 6to. *ita eidem inhæreat eſſentialiter, ut non quandoque à ſæculari obtineri & adminiſtrari queat?*

Reſpondeo negativè.

Quæres 37. Quandonam igitur id fieri poſſit?

1. Reſpondeo primò: Ex plenitudine poteſtatis Pontificiæ; dum nimirum Papa ſciens beneficium eſſe regulare; conferret Clerico, quem ſcit eſſe ſæcularem. *cit. c. cum de beneficio. in fine.* Dico ſciens; ſi enim aliàs non expreſſâ qualitate beneficii & perſonæ impetrantis ſæcularis etiam à Papa impetraret quis beneficium regulare, impetratio foret nulla, Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 7. *n.* 4. Sanch. *in decal.* apud Caſtrop. *de benef. D.* 1. *p.* 3. *ad initium.* etiamſi ea procederet ex motu proprio; cùm hæc clauſula: *ex motu proprio,* ſuppleat ſolùm ſubreptionem ex cauſis extrinſecis, non autem eam, quæ provenit ex perſonæ inhabilitate, & intrinſeca beneficii qualitate. Sanch. *loc. cit.* Idem eſt, dum Papa ſimpliciter mandâſſet Titio, (qui eſt Clericus ſæcularis) conferri beneficium; conferri enim nequiret, niſi ſæculare; reſtringi enim deberet talis conceſſio ſecundùm qualitatem perſonæ impetrantis, & materiam ſubjectam, ut conſtat ex *c. cum de beneficio.*

2. Secundò: urgente neceſſitate; dum nimirum non adeſſent idonei regulares, beneficio regulari præfici poteſt ſæcularis, & contra. *c. inter quatuor. de religioſ. domib. ibid.* Abb. Rebuff. *tit. de diſpenſ. cum regular. n.* 40. Garc. *p.* 7. *c.* 10. *n.* 16. citans Corraſ. Azor. *l.* 3. *c.* 26. *q.* 5. convenientiùs enim eſt, beneficium gubernari per Clericos diverſæ profeſſionis, quàm omni gubernatione deſtitui. Pirh. *ad tit.* 5. *l.* 3. *n.* 116. Poſſéque id fieri auctoritate Epiſcopi, adjicit Azor.

3. Tertiò: Ex jure novo, (ſpectato enim jure antiquo, nempe *cit. c. cum de beneficio.* id fieri non poterat; ſed nec in hac parte diſpenſare Epiſcopus. Caſtrop. *loc. cit. §.* 1. *n.* 1.) nimirum Trid. *ſeſſ.* 14. *c.* 10. poſſunt beneficia regularia (intellige ſimplicia, v. g. portiones Monachales & Canonicales, & his ſimilia; quæ enim adminiſtrationem habent, ut Abbatia, Prioratus, non niſi Profeſſis conferri poſſunt, ut declaravit S. Congregatio 12. Decemb. Anno 1585.) conferri, etiam ab ordinariis Collatoribus (ut habet eadem declaratio) ſæcularibus, qui tamen habitum iſtius Ordinis ſuſcipere ſtatim ac beneficium acceperint, ut cenſet Caſtrop. *loc. cit. n.* 2. & profeſſionem emittere (poſt expletum nimirum annum probationis & non antè, ne profeſſio ſit invalida, Garc. *loc. cit. n.* 15. Caſtrop. *loc. cit.* citans Sanch. *in Decalog.*) teneantur. De cætero præſcindendo ab hoc Trid. conceſſo nequidem Novitiis conferri poſſe regularia, etiam ſimplicia, tenet Garc. *n.* 4. citans pro hoc *c. nullus. de elect. in 6to. Clem.* 1. *de ſtatu Monachorum.* Franc. *in c. Beneficium. de regul. in 6to.*

4. Quartò: minùs propriè ob mutatam qualitatem, dum nimirum beneficium regulare non manens tale tranſivit jam in ſæculare per præſcriptionem.

Quæres 38. Quænam igitur requirantur, ut hâc ratione beneficium regulare per præſcriptionem tranſeat in ſæculare, & contra?

1. Reſpondeo: Requiri, ut in eo ritè & ſcienter inſtituti ſæculares Clerici, unus (unus enim etiam actus, dum habet tractum ſucceſſivum, ita ut relinquat effectum continuatum per tempus à jure requiſitum ad præſcriptionem, eandem perficit) vel plures illud poſſederint in titulum, & adminiſtrârint pacificè, abſque contradictione per annos 40. continuos, non obſtante, quòd dein iterum inſtitutus regularis illud adminiſtrârit, niſi fortè id factum per annos 40. novam inducendo præſcriptionem, iterum ex ſæculari fecerit regulare, *cit. c. cum de benef.* Garc. *p.* 7. *c.* 10. *num.* 35. citans plures Rotæ deciſ. Gonz. *cit. gl.* 7. *n.* 36. Sanch. *in decalog. c.* 29. *n.* 17. Caſtrop. *d.* 1. *p.* 3. *§.* 4. *n.* 3. *&* 2.

2. Non ſufficit itaque primò, indulgentiâ & auctoritate Papæ illud poſſeſſum jure ſolùm adminiſtrationis aut commendationis, uti videmus hoc modo plures Abbatias, Prioratus, ſimiliáve à Cardinalibus, aliiſque Prælatis regularibus poſſideri, abſque eo quòd deſinant eſſe beneficia regularia; cùm non conferantur iis in titulum, ſed jure adminiſtrationis, & vel hinc non tam conferantur, quàm commendentur. Azor. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 26. *q.* 3. Caſtrop. *loc. cit.* Neque rectum fuiſſe à ſæcularibus tanquam Vicariis vel conductitiis Clericis, cùm Vicarius non tanquam Rector in eo conſtitutus ſuo, ac velut proprium, ſed alieno nomine beneficium poſſideat. Gl. *in cit. c.* Franc *ibid. n.* 3. Sanch. *loc. cit. n.* 22. Pirh. *loc. cit. n.* 122.

3. Neque ſufficit ſecundò, ſæcularem ſimpliciter inſtitutum in beneficio ut Rectorem, ſed requiritur inſti-

institutum, ut & instar sæcularis Rectoris. Franc. *loc. cit. n. 9.* Sanch. *n.* 23. Castrop. *n. 5.* Pith. *loc. cit.* Corrad. *l. 1. c. 6. n.* 328. ubi etiam ostendit, unde cognoscendum, an sæculare rectum fuerit per regulares ut regulare; sufficit tamen in prima institutione hanc qualitatem expressam, quia præsumitur successoribus eodem modo conferri, ipsosque possessionem habitam continuare. Felin. *in c. in nostra &c. de rescript. n. 4.* Pith. & Castrop. *loc. cit.*

4. Non tertiò hoc ipsum adhuc sufficit, nisi insuper hoc fiat, seu hæc qualitas in collatione beneficii exprimatur animo & intentione imprimendi beneficio regulari statum beneficii sæcularis. AA. iidem.

5. Non sufficit quartò decennium, ut volunt quidam putantes, ad hoc ut sæculare beneficium transeat in regulare, requiri annos 40. ut verò regulare transeat in sæculare, sufficere decem, ideo quòd in posteriori statu beneficium quasi reducatur ad primævum statum suum juri conformem; & vel sic præscriptio hæc non tam adversetur, quàm conformetur juri, secùs ac contingit in priore; nam ut legenti textum *cit. c. cum de beneficio.* patet, idem est modus præscriptionis in regulari, qui est in sæculari beneficio; insuper beneficium esse regulare, non est contrarium dispositioni juris, sed potiùs hæc ejus qualitas habetur ex jure, ut patet ex *cit. C.* Ac denique malè sic dicitur beneficium reduci ad primævum statum suum; quia primævus ejus status non fuit alius quàm regularis; vel si is fuerit sæcularis, dum beneficium per præscriptionem, vel privilegium mutatum est in regulare, is ita extinctus est, ac si nunquam fuisset. Vide de hoc pluribus Castrop. *loc. cit.*

6. Denique neque hæc omnia sufficiunt ad hoc, nisi in possessore fuerit bona fides; possessor enim malæ fidei nunquam præscribit. Gonz. *gl. 8. n. 35.* Sanch. *loc. cit. n. 26.* Pith. Castrop. *loc. cit.* ultra hæc non requiri titulum, nisi fortè, ubi præscriberetur contra jura Episcopalia, de quo vide Pith. *loc. cit. n. 121.* Porrò quæ hic dicta sunt & requisita ad mutationem beneficii regularis in sæculare per præscriptionem, eâdem ratione applicanda sunt mutationi sæcularis in regulare. Vide dicta §. *præced. ad q. 35.*

Quæres 39. An & qualiter beneficium regulare sæculari conferri possit?

Respondeo: Posse beneficia regularia sæcularibus conferri, modò habitum suscipere, & lapso probationis anno professionem emittere teneantur. Tondut. *qq. benef. p. 3. c. 196. n. 2.* juxta expressa verba Trid. *sess. 14. c. 10.* ubi: *Regularia beneficia in titulum regularibus professis provideri consueta, si per obitum vel resignationem, vel aliàs in titulum obtinentis vacare contigerit, religiosis tantùm ejusdem Ordinis, vel his, qui habitum omninò suscipere & professionem emittere teneantur.* Ampliatur hoc ipsum, ut talibus dicta beneficia in eo casu conferri possint etiam ab ipsis ordinariis Collatoribus. Tondut. *loc. cit. n. 3.* citans Barb. *in decis. Apostolicis. c. 65. nu. 1.* Hanc tamen esse differentiam inter provisiones tales factas ab ordinariis Collatoribus, & illas, quæ fiunt auctoritate Sedis Apostolicæ, ait Tondut. *loc. cit. n. 4.* ut provisio facta ab ordinario Collatore non sufficiat, nisi provisus per annum integrum permanserit in Novitiatu, (pro quo citat seipsum Tondut. *qq. benef. p. 1. c. 87. & 88.*) in provisi verò Apostolici literis soleat apponi clausula illa: *Ut is coram certis Commissariis à Papa ad id deputatis intra tempus assignatum, vel statim professionem emittere possit & debeat*; quòd enim dicitur professionem emissam ante expletum annum Novitiatûs esse nullam, procedit solùm in professione emissa in claustro, & coram Superiore regulari, de qua loquitur Trid. *sess. 25. c. 15.* & *c. officii. de Elect. in fine.* Dum autem ad effectum collationis beneficiorum deputantur Executores, qui ex *reg. 59. Cancell.* possunt recipere ad professionem provisum etiam nondum elapso anno Novitiatûs, non est expectandum aliquod tempus, sed est arbitrarium Executori, ad quem spectat præficere monasterio, ut hoc faciat secundùm rei & personæ qualitatem. Tondut. *n. 5. in fine.* citans Abb. *in cit. c. officii num. 5.* Quòd si tamen in rescripto ad possessionem certum tempus constitutum est, illud observandum est. Tondut. *loc. cit. n. 6.* Non poterit tamen Ordinarius illa beneficia conferre sub conditione futuræ professionis, si ea administrationem habent; quia in illis requiritur professio expressâ tempore collationis factæ per Ordinarium. Tondut. *loc. cit. n. 7.* citans Gonz. *gl. 8. n. 75.* qui dicat, sic declaratum à S. Congregatione Concil. Trid. item Barb. *ad Trid. sess. 13. c. 10. n. 10.* De cætero etsi communis regula sit: regularia beneficia regularibus, & sæcularia sæcularibus conferenda sunt. *c. cum singula. de præb. in 6. Clem. 1. de elect.* poterunt tamen regularia sæcularibus manentibus talibus, & contrà sæcularia regularibus conferri in subsidium, nimirùm deficientibus personis capacibus. Tondut. *loc. cit. num. 23.* citans Gonz. *gl. 8. n. 43.* Garc. *p. 7. c. 10. n. 16.*

Quæres 40. An beneficium regulare unius Ordinis haberi possit à religioso alterius Ordinis?

Respondeo negativè, Trid. *sess. 14. c. 10.* Nav. *cons. 4. de regular. n. 23.* Rodriq. *qq. reg. to. 1. q. 34. a. 8.* Sanch. *l. 7. in Decal. c. 29.* & alii apud Castrop. *loc. cit. §. 1. n. 3.* qui etiam addit citans pro hoc *c. cum singula. de præb. in 6to. Clem. 1. de suppl. negl. præl.* beneficium regulare solitum administrari per religiosos alicujus Conventûs non posse aliis religiosis, etsi ejusdem Ordinis conferri; cùm religiosi istius Conventûs privari nequeant jure habito ad tale beneficium.

Quæres 41. An monachus eò ipsò, quò monachus est, regulare beneficium habeat; hoc est, an monachatus sit beneficium regulare?

Respondet affirmativè Gl. *in clem. Dispendiosam &c. de judiciis V. beneficiis.* sentitque monachatum esse beneficium non secùs ac Sacristæ, conferrique hoc ipso, quòd à Superiore in monachum quis recipitur; ac ideo habet jus petendi alimenta ex ipso Cœnobio, è contra negat Abb. *in cit. Clem.* monachum habere simpliciter ac propriè officium vel beneficium, sed solùm votum in Capitulo, & ratione hujus jus quoddam spirituale & simile in multis juri, quod habet verus beneficiarius; secùs tamen sentit de Canonico regulari. Abbati adhæret Azor. *loc. cit. q. 7.* idem docet Lott. *l. 1. q. 33. n. 24. & seqq.* dum ait, portionem illam, quam quilibet monachus vel regularis sumit de mensa monasterii, minùs propriè dici beneficium regulare; nisi fortè agatur de Canonicis regularibus, & quidem Cathedralis Ecclesiæ alicujus, existentis nimirùm in manibus regularium ex institutione, privilegio, vel consuetudine.

Quæret 42. Num monasteria censeantur beneficia majora?

Respondeo: juxta Abb. *in c. per tuas. de Simon. nu. 7* Jo. Andr. *in c. majoribus. de præb. n. 1.* censeri inter beneficia medium locum tenentia, juxta Lott. verò, qui pro hoc quoque citat Tholos. *de benef. c. 10. num. 9.* & alios. *l. 1. q. 26. n. 6. & n. 17. & seq.* ubi id fusè probat, spectare ad beneficia majora ex prærogativa dignitatis, ordinationis, & symbolizationis, quam habent tum cum Episcopatibus, in quantum nimirum Abbas est pastor monachorum, non secus ac Episcopus aliorum. *c. officii. de Elect.* nec secus ac Episcopus per Electionem Conventûs, & confirmationem Papæ constituitur, ac inde recipit ordinariam jurisdictionem cum mero imperio in monachos sibi subjectos, & quidem immediatè à Pontifice stante etiam monasterio Abbati pro territorio. *c. illorum. de sent. Excom.* Tum cum Ecclesiis Cathedralibus in multis, maximè in puncto provisionis.

c.fi

c. si quis deinceps. 16. q. 7. quatenùs nimitum servatur in providendis Abbatiis per ipsum Pontificem eadem forma, quæ servatur in providendis Cathedralibus seu Episcopatibus. Vide de his Lott. Loquitur autem is de monasteriis seu Ecclesiis monasteriorum, quæ Abbatiæ regulares dicuntur.

Quæres 43. Cujus auctoritatem necessè sit intervenire in erectione Ecclesiarum conventualium & regularium ac monasteriorum?

1. Respondeo primò: necessè est, ut interveniat licentia Episcopi diœcesani. *c. quidam. 18. q. 2.* Trid. *sess. 25. de regular. c. 3.* Tamb. *de jure Abb. to. 3. D. 5. q. 1.* Miran. *to. 1. q. 33. a. 1.* Ita ut nec religiosi exempti possint ædificare in loco non exempto absque consensu Episcopi, Ricci. *p. 4. decis.* 168. Barb. *de jure Eccl. l. 2. c. 12. n. 6.* Nec sufficit ad hoc consensus Vicarii Episcopi, Calder. *de off. Vicarii. cons. 3.* Necessarius tamen non est consensus Episcopi ad mutationem monasterii de loco in locum. Barb. *loc. cit.* uti nec ad ampliationem monasterii. Barb. *n. 10.* citans Rodriq. *to. 1. q. 49. a. 9.* sufficitque post Ecclesiam constructam. Ricc. Barb. *ll. cit.* Porrò declaravit Clem. VIII. in constitut. sua, quæ incipit: *Quoniam &c.* non posse Ordinarios dare hanc licentiam ad ædificandos novos Conventus cujuscunque Mendicantium Ordinis, (censuit S. Congregatio 19. Decemb. Anno 1620. comprehendi etiam monasteria monialium. Barb. *loc. cit. n. 7.*) *nisi vocatis priùs & auditis aliorum in iisdem civitatibus & locis, ubi ædificandum est, Conventuum Prioribus & Superioribus, & aliis interesse habentibus, & causa, servatis servandis, cognita constiterit, &c.* Quam constitutionem innovavit & ampliavit Greg. XV. in constitutione, quæ incipit: *Cùm alias &c. die 17. Aug. Anno* 1622. prohibendo, ne erigantur hujusmodi monasteria, nisi in iis saltem 12. monachi seu religiosi habitare, ac ex redditibus & consuetis eleemosynis sustentari valeant, (comprehendi etiam monasteria non Mendicantium, indicat Barb. *n. 18.*) & nisi Priores seu Procuratores aliorum monasteriorum non solùm in prædictis, sed etiam in aliis per 4000. passuum circùm vicinis locis ad id vocati & auditi fuerint, & erectioni tali consenserint, apud Barb. *loc. cit.* Unde ab his Pontificiis dispositionibus induci formam isti concessioni Episcopali, ita ut ejus omissio non solùm illicitam, sed & invalidam reddat concessionem, tenent Tamb. *loc. cit. n. 11.* Ricc. *p. 2. decis. 75.* Gratian. *discep. forens. to. 3. c. 527.* & alii, quos citat sequiturque Barb. qui & addit ex decis. Rotæ 30. *p. 3 divers.* dispositiones illas non habere locum, ubi non adessent alii Mendicantes, ut ex Ricc. *p. 4. decis.* 168. in mutatione unius monasterii in alium locum.

2. Respondeo secundò: præter præfatum Episcopi consensum requiri adhuc summi Pontificis auctoritatem; nam *c. 1. de excess. præl. in 6.* & *c. unic. de relig. domib. in 6.* statuitur, ne Prælati religionum recipere valeant Conventum, seu locum sine speciali Sedis Apostolicæ indulgentia, non obstantibus quibuscunque privilegiis, nisi de hac prohibitione specialem mentionem faciant. Tamb. *loc. cit. n 3.* Barb. *loc. cit. n. 11.* Neque hanc juris communis dispositionem abrogavit Trid. *loc. cit.* Sed solùm statuit, ut alia insuper adhiberetur licentia, nempe Episcopi, ut declaravit S. Congregatio teste Campanil. apud Barb. uti & factas à Pontificibus concessiones variis religiosis ædificandi ubique de sola licentia Ordinarii, revocavit Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum & regularium Præpositorum, approbante Greg. XV. 17. Aug. Anno 1621. & latissimè motu proprio Urban. VIII. *in constit. Romanus Pontifex 24. Aug. Anno* 1624. de qua vide Barb. *n. 15.* ubi & 17. *& seq.* multa de monasteriorum subjectione & exemptione à jurisdictione Ordinarii, & in qua distantia ab aliorum Ordinum monasteriis ædificandum.

Quæres 44. Num regularia beneficia esse possint in Ecclesia sæculari & contrà?

Respondeo: posse esse in Ecclesia regulari Capellanias sæculares manuales nullum titulum præbentes, ac proinde æquipollentes illi missarum celebrationi, quæ ex devotione à divina eleemosyna fit; ita tamen, ut si exigatur, contribuere teneantur in impensas desuper necessarias candelarum, vini, hostiarum, paramentorum; secùs tamen est de Capellaniis vel beneficiis perpetuis in titulum sic decisum, ait C. de Luca *de regular. D. 1. n. 65.* Vide eundem *de regul. d. 64. n. 4. & seq.* ubi ait: posse in Ecclesia regulari inservire Clericos sæculares, ibique capellas seu beneficia habere, modò non sint in altari majore, adeò, ut redoleant ipsius Ecclesiæ principalem Rectoriam seu Prælaturam: uti & econtrà Regulares in Ecclesiis sæcularibus; utpote quæ habent usum precarium Ecclesiarum sæcularium, earum naturam non immutant. Posse etiam in Ecclesiis regularium esse vera beneficia sæcularia ex fundatione manentia talia, ostendit Corrad. *l. 1. c. 6. n. 329. & seq.* Hinc

Quæres 45. Num Capellaniæ fundatæ in monasteriis regularium, & in Ecclesiis Ordinum militarium sint sæculares, an regulares?

1. Respondeo primò: hoc ipso non esse regulares: dubium enim non est posse in iis fundari Capellanias non nisi per sæculares Clericos administrandas, accedente consensu Ordinarii & Conventûs. Lamb. *p. 1. l 1. q. 3. a. 16.* & alibi Garc. *p. 7. c. 10. n. 37.* quos citat & sequitur Castrop. *loc. cit. §. 4. n. 6.* Unde

2. Respondeo secundò: si ex fundatione constet eas fundatas esse, ut per sæculares administrentur, erunt sæcularia beneficia; idem est, dum de facto per sæculares administrantur; non autem constat ex fundatione aut per præscriptionem à regularibus institutos. Castrop. *loc. cit. n. 5.* Qui tamen paulò pòst addit sequentia: Quòd si tamen ex fundatione non constet pro sæcularibus tales Capellanias esse institutas; neque etiam constet per sæculares 40. annis gubernatas esse, præsumendæ sunt regularia beneficia, eò quòd fundatæ sint in monasteriis ac conventibus; quia non est facilè præsumendum, conventum consensisse, ut tales Capellaniæ sibi unitæ à sæcularibus gubernarentur. Mascard. *de prob. concl.* 172. *n. 17.* Rodriq. *loc. cit. n. 3.* Sanch. *loc. cit. n. 27.* quos citat Castrop.

Quæres 46. An à regularibus in titulum haberi possint beneficia sæcularia simplicia, non facta regularia per præscriptionem, v. g. Canonicatus, Vicariæ non curatæ, &c.

1. Respondeo negativè: *c. cùm de beneficio. c. super eo. de regular.* Tamb. *de jure Abb. to. 3. d. 9. n. 4.* expressè loquens de monachis. Less. *de just. l. 2. c. 41. nu. 99.* (addens quoque hanc rationem, quòd in beneficiis simplicibus cesset ratio curæ & doctrinæ, ob quam promotio regularis ad Ecclesiam sæcularem est concessa) Covar. *de testam. l. 3. c. 2. num. 3.* Sanch. *l. 7. in Decal. c. 29. n. 75.* Garc. *p. 7. c. 10. nu. 28.* Suar. *de relig. to. 4 l. 3. c. 19. n. 26.* & alii cum communi, quos citat Castrop. *loc. cit. p. 3. §. 1. nu. 5.* Extenditque se responsio etiam ad Canonicos regulares: sic enim expressè decisum à Rota, & S. Congregatione super c. 10. sess. 14. Trid. apud Garc. *n. 29. & 31.* sic sentire omnes, ait Tondut. *qq. benef. p. 1. c. 180. n. 10.* excepto Viviano solo, quem meritò reprobat Corrad. *in pr. dispens. l. 6. c. 1. n. 26.*

2. Neque in hoc dispensare potest Episcopus, cùm nullibi hæc potestas ei collata reperiatur. Abb. *in c. quod Dei. de statu monach. n. 5.* Less. *l. 2. c. 41. nu 99.* apud Pith. *ad tit. de præb. n. 117.* Sanch. *loc. cit. n. 76.* Castrop. *loc. cit.* Tondut. *loc. cit.* citans Corrad. *ubi antè.* Potest verò dispensare Pontifex, ut non secùs ha-

habeant ea in titulum, quàm Abbatias suas, utpote quod non nisi jure Ecclesiastico statutum. Pirh. *loc. cit.* Navar. *comment. 4. de regul. n. 69.* Garc. *loc. cit. à n. 38.* Nec obstat, quòd *c. cùm ad monasterium. de statu monach.* dicatur abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis adeò annexa est regulæ monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam dare, &c. Nam præterquam, quòd Papa in voto solenni religionis dispensare possit, eò quòd solennitas voti sit de jure positivo Canonico, ut habet communissima Theologorum & Canonistarum; de quo vide Abb. *ad cit. c. cùm ad monast.* Felin. *in c. si quando. de rescript.* Menoch. *de præsump. l. 2. præsump. 10. n. 53.* Less. *l. 2. c. 4. dub. 11.* Valent. *to. 3. d. 6. q. 6. p. 7.* Sanch. *de matrim. l. 8. d. 8.* & alios quamplurimos congestos apud Garc. *loc. cit. num. 43.* qui & ipse *numeris seq.* id fusè probat: præterquam etiam, quòd voto solenni paupertatis non nisi ex constitutione Ecclesiæ repugnet dominium retinendum vel acquirendum, sed magis usus. Garc. *n. 64. & 87.* Azor. *l. 12. c. 6. q. 4.* cum communiore; adeóque Papa dispensare possit, ut etiam manens monachus professus obstrictus voto solenni haberet dominium fructuum beneficii: Præterquam denique, quòd verè religiosus esse possit absque voto solenni, ut constat ex constit. Gregor. XV. contingere in Societ. Jesu: Præter hæc omnia, inquam, opus non est indulgere ex hoc capite religioso proprietatem, neque propter hoc eum eximere aut extrahere à religione, sed sufficit talem regularem manentem regularem habere dispensationem & administrationem rerum, qualem aliàs habent beneficiari regulares fructuum suorum beneficiorum regularium. Garc. *n. 88.* Nav. *de redit. Eccl. q. 1. monito 8. & 10.* quem vide, & apud Garc. *n. 89.* alias interpretationes cit. c. *cùm ad monast.*

Quæstio 47. An constituti in Ordinibus militaribus habere possint beneficia secularia?

Respondeo: si verè religiosi sunt, hoc est, tria vota substantialia emiserunt, ut milites S. Joannis Hierosoly. & Teutonici, beneficia sæcularia habere non possunt, Garc. *p. 1. c. 4. n. 21.* Navar. *l. 3. de regular. cons. 10. n. 9.* Rodriq. *qq. regul. to. 1. q. 34. a. 5.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 8. n. 42.* Lamb. & alii apud Castrop. *loc. cit. p. 3. §. 3. n. 1.* Quibus licèt ipse consentiat, *num.* tamen *seq.* contrarium censet probabile, citátque pro hoc Sanch. *in Decal. l. 6. c. 29. n. 103.* citatusque ab eo Gamb. *de off. legati. n. 269.* Sic idem probabile esse docet Pelizar. *in man. regular. to. 2. tr. 8. c. 6. sect. 4. n. 234.* loquens expresse de militibus S. Joannis, dátque Castrop. hanc rationem, quòd hujusmodi milites in communi modo vivendi statum sæcularem habeant, & sæculares reputentur; quòd autem capaces sint beneficiorum regularium, intellige proprii ordinis, id esse favorem religionis, adeoque inde non inferendum, non esse capaces sæcularium; nam faciliùs id concedendum puto istiusmodi militibus, cùm propriè religiosi non sint, eò quòd castitatem non nisi conjugalem voveant. Vide plura de his militibus apud Azor. *tom. 1. l. 13. c. 3.* Garc. *p. 1. c. 4.*

Quæres 48. Utrùm Novitio conferri possit beneficium sæculare?

Respondeo: conferri posse validè. Sanch. *in Decal. c. 4. num. 22.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 2. §. 5.* Garc. *p. 7. c. 10. n. 5.* manet enim sui juris; nec minùs capax est recipiendi tempore Novitiatûs novi beneficii sæcularis, quàm ante Novitiatum habiti retinendi; neque etiam per acceptationem illius renunciare censetur religioni; cùm possit eo animo acceptare, ut si religio non placeat, illud possit retinere; sin minùs professione factâ vacet; unde jam sequitur primò: quòd novitius cum alio beneficium suum commutare possit non secùs ac alius Clericus sæcularis. Sanch. *loc. cit. n. 22.* Pirh. *loc. cit. n. 123.* Secundò: si beneficium vacet, quod ex fundatione sua v.g. debetur primogenito familiæ, & is sit Novitius, nequaquam possit conferri alteri; sed conferendum illi, vel differendam illius collationem, si potest, quousque ille professionem emittat. Sanch. *n. 23.* Castrop. *n. 6.* His tamen non obstantibus minùs decens est dare Novitio beneficium sæculare, (intellige, quod ei aliàs debitum non est) ne ei ansa detur redeundi ad sæculum. Castrop. *loc. cit. n. 5.* Pirh. *loc. cit.*

Quæres 49. Num regularis etiam monachus citra dispensationem obtinere possit Episcopatum etiam in sæculari Ecclesia?

Respondeo affirmativè; *Clem. 1. de elect. c. si religiosus. c. nullum religiosum. c. quærendum. de elect. in 6.* Garc. *loc. cit. n. 30.* cum communi.

Quæres 50. An nomine dignitatis Episcopalis, ad quam evehi potest religiosus, comprehendantur etiam quælibet aliæ Prælaturæ habentes propriè curam animarum?

Respondeo: utrumque videri probabile. Affirmativam tenet Less. *l. 2. de just. c. 41. n. 99.* inquiens: regularis capax est dignitatis in Ecclesia sæculari, v. g. Præposituræ, Decanatûs; si propriè habent curam animarum sæcularium, &c. Item Gl. *in cit. clem.* & Imol. *n. 4.* Franc. & Jn. And. *in c. si religiosus.* Abb. *in c. Dei timorem. de statu regul. n. 5.* & alii apud Castrop. *loc. cit. n. 6.* In idem inclinare videtur Engels *ad tit. de Capell. monachorum. n. 6.* etiam absque eo, quòd limitationem istam addat, modò sint propriè curata; quin & Less. *loc. cit.* subjungit: si verò istæ dignitates non habent curam animarum, nisi respectu Capituli, dubium est; tamen probabile est, esse & tum religiosum earum capacem; quia nusquam prohibetur, ita Sylv. *V. religio. 7. q. 4. & 6.* ex Abb. Ad hoc tamen, ut addit Less. & alia beneficia sæcularia non est regularis promovendus, nisi necessitas vel magna Ecclesiæ utilitas postulet, ne & monasteria præcipuis viris spolientur, & ambitioni porta aperiatur. De cætero contrarium sentientibus Castrop. *n. 7.* Suar. *de relig. to. 4. l. 3. c. 19. n. 27.* & aliis pluribus, quos refert Mandos. *de signat. gratia. tit. Dispensatio pro obtin. benef.*

Quæres 51. An beneficia parochialia seu curata sæcularia, carentia jurisdictione fori externi, citra ullam dispensationem religiosi professi etiam monachi, quin & mendicantes obtinere possint?

1. Respondeo affirmativè: scilicet monachos (etiam mendicantes; nullus enim in jure textus est, qui hos excipiat. Sanch. *cit. l. 7. c. 29. n. 37.* Less. *l. 2. c. 41. dub. 12. num 98.* Castrop. *loc. cit. n. 12.* contra Duennam. Rodriq. Imol. Rebuff. relatos à Sanch.) non solùm ad tempus & in Commendam, sed & in titulum istiusmodi beneficia obtinere posse, quantum est de jure antiquo. *c. quod Dei timorem. de statu monachorum.* Castrop. *loc. cit.* Pirh. *loc. cit. n. 118.* etiamsi officio concionandi inepti sint, modò aliàs apti sint ad docendum parochianos; quod munus docendi videtur in cit. textu venire nomine officii prædicandi, Sanch. *in Decal. loc. cit. num. 4.* Lamb. *l. 2. p. 1. q. 7. a. 19. n. 22.* Garc. *p. 7. c. 10. num. 18.* Castrop. *loc. cit.* contra Rosel. Sylv. &c. apud Garc. nullâ iis ad hoc opus dispensatione Episcopi. Tamb. *de jure Abb. to. 3. D. 9. n. 5.* Covar. *c. 2. de testam. num. 3.* Lamb. *num. 13.* Sanch. *loc. cit. n. 35.* citans quàm plurimos contra Gonz. *ad reg. 8. gl. 7. num. 52.* Bellamet. apud Castrop. Si enim hâc egerent, nequaquam diceretur *cit. c.* eos ad regimen parochialium ordinari posse: non enim dicitur, posse fieri, quod extraordinario remedio, quale est dispensatio, eget, ut Castrop. *loc. cit.* ex Innoc. Sed neque egentibus eâ indirectè, quatenùs assumpti ad talia beneficia vivere debent extra claustra, administrare fructus beneficii, déque iis disponere: ad hoc enim iis potestatem facere potest religiosus eorum Prælatus, & non Episcopus. Quinimò dum tale beneficium pleno jure subest Conventui vel Prælato regulari, potest is independenter ab Episcopo illud suo religioso conferre (etsi & tunc Episcopi sit, illum exami-

nare

nare & visitare, ut constat ex Trid. *sess. 7. c. 7. sess. 24. c. 3. & 18. de reform.* nisi fortè Prælatus ibi haberet jurisdictionem quasi Episcopalem; tunc enim ad eum quoque spectat examinare ad beneficia parochialia, & approbare Confessarios, ut probat Less. *l. 2. loc. cit. num. 98.)* secùs ubi beneficium non ita subest Conventui. Opus enim tunc est præter consensum Prælati auctoritate Episcopi, non secùs ac dum sæcularis Clericus assumitur. Castrop. & Less. *loc. cit.* ita etiam, ut tunc à Prælato suo nequeat deponi; quia quoad hoc exemptus est ab illius jurisdictione, & subjectus Episcopo. Less. *n. 16.* remittens ad *C. in Parochia. 16. q. 1.* & Sylvestrum.

2. Limitat tamen hanc ipsam doctrinam, quòd regulares attento jure communi absque ulla dispensatione habere possint sæcularia curata primò, nisi speciale religionis alicujus statutum obstat, vi cujus ad nullum beneficium sæculare promoveri possint, ut contingit in Societate JEsu. Secundò: modò concurrat utilitas aut necessitas Ecclesiæ sæcularis curatæ, eò quòd talis concessio juris dimanârit ad favorem boni animarum, adeóque dicta necessitas aut utilitas exigat, ut monachus tali Ecclesiæ præficiatur. Tamb. *loc. cit. n. 6. & 7.* citans Sanch. *in Decal. loc. cit. c. 41. num. 99.* Rodriq. *qq. regular. to. 1. q. 34. num. 5. &c.* Tertiò: modò Ecclesia illa, cui regularis præficitur, sit actu curata, non autem solùm habitu, eò quòd, ut dictum, privilegium illud à jure concessum regularibus in favorem animarum, quod tunc cessaret, quando Ecclesia non esset actu curata. Tamb. *num. 8.* citans Sanch. *ubi antè n. 41.* Quartò: modò non sit præscriptio quadragenaria, ut Ecclesia illa regatur per sæculares cum exclusione regularium. Tamb. *n. 9.* citans Sanch. *ubi antè num. 42.* Selv. *de benef. p. 3. q. 11. num. 133. &c.* Quintò: modò regularis sui superioris licentiam obtinuerit. Tamb. *nu. 10.* juxta *c. religiosus. de elect. in 6.* Ac denique limitatur à Tondut. *qq. regular. benef. p. 1. c. 180. num. 12.* & aliis, modò habeat sic provisus socium ejusdem Ordinis, juxta *c. Monachi. de statu Monach.*

Quæres 52. Quid ergo de jure novo?

Respondeo: jure novo citra privilegium beneficia sæcularia curata habere non possunt monachi. Corrad. *p. 2. dispens. l. 6. c. 1. n. 18.* citans binas S. Congregationis declarationes. Castrop. *loc. cit. n. 10.* Garc. *n. 20. 21. & 31.* citans Felin. Rebuff. Covar. Bellarm. Navar. item Suar. *de relig. to. 4. tr. 8. l. 3. c. 19. n. 27.* Rebuff. *in pr. de dispens. cum regular. num. 5.* & omnes pro responsione nostra ad seq. quæstionem citandi contra Engels *ad tit. de Capell. Monach. à n. 8.* citantem Less. Azor. Tamb. &c. (qui tamen plerique loqui videntur de jure communi; cùm se fundant in *c. quod Dei timorem. de statu Monach.)* & fusè probantem contrarium; siquidem ex Concil. Lateran. sub Alex. 3. in *c. Monachi &c. de statu Monachi*, id, quod jam aliàs permissum, revocari videtur, & prohiberi. Garc. *n. 21.* ad quod se revocans S. Congregatio *ad c. 10. sess. 14.* Trid. ait: *Regulares sunt incapaces beneficii simplicis, non autem curati juxta dispositionem c. quod ad Dei timorem; licèt non hodie, cùm obstet Concilium Lateran.* in declaratione verò ad c. 18. sess. 24. ait: *Quæritur, an Ecclesia parochiali ex necessitate, nempe ob penuriam sacerdotum regularis perpetuò præfici possit? Respondit S. Congregatio, permitti posse, ob id autem hodie necessariam esse dispensationem contra opinionem communem antiquorum DD.* quod ita de stylo observari consuevit, &c. Insuper de regulari translato ab uno ad alium Ordinem expressè ait ipsum Trid. *sess. 14. c. 11.* quòd etiamsi Canonicorum regularium fuerit, ad beneficia sæcularia etiam curata omninò incapax existat. Neque in hoc etiam, eum non translatis dispensare posse videtur Episcopus, cùm non possit contra Canones & Concilia dispensare. Garc. *n. 21.* Affirmátque apud eundem & apud Gonz. *ad reg. 8. gl. 7. n. 54.* Mandos. *in praxi sign. gratia. tit. de dispens. Monach. pro benef.* hodie non dispensari cum Monacho ad beneficium curatum obtinendum, prout in Bulla Pauli IV. continetur, quæ est constitutio illius 28. & incipit: *Postquam divina bonitas. de dato 13. Cal. Aug.* 1558. ubi etiam disponitur privari quibuscunque beneficiis, etiam curatis, regularem, qui absque Apostolica dispensatione illa obtinuit. Gonz. *loc. cit.* In necessitate autem, dum nimirùm non inveniuntur Clerici sæculares idonei, censet Castrop. *n. 11.* beneficia talia non esse adhuc conferenda regulari in titulum, sed in Commendam ex eo, quòd alius provisionis modus non sit necessarius, & hic sit aptior: poterit siquidem, quandocunque reperietur minister sæcularis idoneus, removeri, & sic decisum videatur à S. Congregatione in declaratione *ad c. 18. sess. 24.* Trid. poteritque hoc ipsum facere Episcopus, prout habetur in eadem declaratione. Vide Garc. *n. 31.* Observandum etiam, quod ait Lott. *l. 1. q. 34. n. 60. & 61.* nihil prohibet, quò minùs regulares promoveantur ad Parochialem, non tanquam claustralis, sed tanquam rector & Clericus sæcularis, ita ut tanquam alienatus à monasterio, cum eo nullam retineat communicationem, nec (tantùm si aliàs non deberet stare solus. Gl. *in c. unicum. de supplend. neglig. pral. V. revocari.)* tenetur ibi habere socium, ut voluit Abb. *in c. constitutis. de elect. n. 2.* Et hinc est, quòd licèt regularis non possit præsentari ad beneficium consuetum regi per sæculares; id tamen intelligendum sit, si præsentetur tanquam claustralis, non verò si præsentetur ut sæcularis Clericus, Gl. *in Clem. unicam. V. sæcularibus de supplend. neglig. prælat.* Ita Lott. circa quod tamen adverte, quod ait Card. de Luca. *de regular. D. 36. n. 11.* Certum est, quòd admissâ illâ facultate (nimirùm habendi Parochialem sæcularem) illa non solvit à vinculo religionis, neque religiosum professum efficit Clericum sæcularem, sed solùm eum habilitat, ut vivere possit extra claustrum in habitu Clerici sæcularis sub jurisdictione Ordinarii; ut quandoque per gratiam specialem concedi solet aliquibus religiosis ex pio motivo.

Quæres 53. An etiam jure novo ab habendis beneficiis istiusmodi curatis excludantur Canonici & Clerici regulares?

1. Respondeo affirmativè: Pirh. *loc. cit. num. 118.* Garc. *n. 33.* citans pro hoc Gonz. *gl. 7. n. 53.* (ubi is expressè: hodie nulli regulares, etiamsi sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Apostolica beneficia curata, neque in perpetuum, neque ad tempus, & quidem in editione novissima de Anno 1676. etsi Tamb. *loc. cit. n. 12.* dicat, quòd Gonz. in posteriori editione sui operis de veritate meliùs edoctus sententiam oppositam tenuerit, idémque de eo testetur Corrad. *in p. 2. disp. l. 6. c. 1. n. 10.* quòd *loc. cit.* nempe *n. 53.* in addit. in secunda impressione dicat, quòd re maturiùs consideratâ contrarium est tenendum; tum quia de jure communi Canonicus regularis potest obtinere Parochialem, *c. quod Dei timorem*; tum etiam quia per Concil. Trid. non modò est aliquid abrogatum, imò potiùs approbatum *sess. 14. c. 11.* dum statuit, quòd hujusmodi Canonici translati de uno ad alium Ordinem non possint obtinere beneficia curata: unde quoad non translatos videtur Concilium approbare dispositionem juris communis) & Prosperum de Augustino *in appendice bullarii V. regular. Canon. pag. 577.* sic expressè tenet Corrad. *loc. cit. n. 13.* ubi, postquam oppositæ sententiæ fundamenta omnia retulisset, concludit his verbis: *Absolutè dicendum, Canonicis regularibus non posse citra Sedis Apostolica dispensationem concedi Parochialem Ecclesiam, prout non modò testantur omnes peritissimi, & antiquissimi Curiales, sed & multi Pontifices significârunt, teste Sanch. in Decal. to. 2. l. 7. c. 26. num. 71.* testatúrque idem Corrad. sic resolutum per S. Congregationem præpositam negotiis Episc. & regular. *in una Cremon. de Anno* 1630. (vel ut habet Barb. *Anno* 1603.) his verbis: *Canonici regulares, non obstante c. quod Dei timorem. non admittantur ad curam Parochialium Ecclesiarum absque Sedis*

Apostolica dispensatione, *&c.* Item Barb. *juris Ecclesiast. l. 3. c. 4. num 80.* citans pro hoc Navar. *in summa Bullar. tit. de Canon. regular. n. 2.* Mirand. *in man. Prælat. to. 1. q. 32. a. 5.* Laurent. de Franchis *de controv. inter Episc. & regular. in quæst. var. q. 86* Sanch. *ubi antè &c.* ac dicens, quamvis contrarium viderit in Curia ad instantiam Canonicorum regularium Lateranensium per aliquos advocatos approbatum; sibi tamen non minimum injectum scrupulum per aliam DD. resolutionem asserentium dispositioni istius *cap. Quod Dei timorem.* fuisse derogatum per concordata Concilii Lateran. sub Leone X. & sic jam non licere Canonicis regularibus sæcularia beneficia curata obtinere. Item Tondut. *qq. benef. p. 1. c. 18. n. 15.* ubi ait: cum hac sententia concludendum, & non esse recedendum à dictæ Congregationis declaratione; etsi fateatur se aliàs, priùs quàm citatos AA. legisset, consuluisse pro sententia opposita ad instantiam & requisitionem D. Gigard. Canonici regularis S. Aotonii Viennensis. Item C. de Luc. *de regul. d. 36. num.* 11. loquens de Canonico regul. ad Parochiam sæcularem promoto ait: ideòque manet regularis incapax beneficiorum sæcularium, iis exceptis, quæ per Papam scienter cum dispensatione hujus obstaculi sibi collata fuerint; Quamvis idem Card. *in annot. ad Trid. d.* 13. postquam *ibid. n. 1.* dixisset, disponi in decretis Trid. ut regulares beneficiorum sæcularium sint incapaces, asserat *n. 5.* In Canonicis autem regularibus adesse videtur quædam specialitas, ut servitio Ecclesiarum sæcularium curam animarum habentium addici valeant, citárque pro hoc postremo Pignatell. *consult. Can. 44.* Item tenet nostram responsionem Pelizarius *in man. reg. to. 2. tr. 8. c. 6. sect. 4. n. 236.* Omnium verò fusissimè nostram hanc responsionem tenet, & acriter tuetur, & specialiter quidem de incapacitate Canonicorum regularium Ordinis Præmonstratensis Jacob. Pignatelli. *to. 1. consultat.* 44. ubi, pòstquam præmiserat fusè fundamenta sententiæ oppositæ, *num.* 13. inquit: statuendum tamen omninò est, Canonicos regulares Ordinis Præmonstratensis cæterósque alios Regulares esse incapaces Ecclesiis Parochialibus sæcularibus, tam quoad eas, quæ sunt jurispat. quàm quoad alias generaliter; cùm non possit assignari respectu capacitatis major ratio in una, quàm in alia; nec à sacris Canonibus super hoc ulla reperiatur constituta diversitas. Item *n. 20.* dicit: *Hanc sententiam esse certissimam judico; præsertim post Trid. & num. 24. ubi, quòd hodie requiratur dispensatio Pontificis, ut Canonicus regularis ad sæcularem promoveri possit, quòdque hoc sit indubitatum, etiam inspectâ mente S. Concilii per Eminentissimos Patres & Interpretes declaratâ, probatur ex sensu S. Congregat. Concilii, cui solenne est decernere, quòd nullus hodie regularis absque dispensatione Papæ obtinere possit sæculare beneficium, licèt curatum, ut in una Cremonens. 1. Septemb.* 1630. *in una Tarrinens. 27. Octobr. ìcu, ut neque Canonicus regularis, non translatus degere possit extra claustra in habitu presbyteri sæcularis sub prætextu, quòd obtineat beneficium sæculare, &c.* Et tenere videntur omnes ii, qui expressè de regularibus loquuntur, ut Castrop. *loc. cit.* citans Piacés. Sanch. &c. Contrarium sentientibus Engels *loco suprà cit.* Vivian. *in pr. jurispat. in appendice ad c. 2. l. 6.* ubi etiam testatur S. Carolum Borromæum, prævio concursu Anno 1584. contulisse Parochialem quandam Ecclesiam Canonico regular. Lateran. Paris. *de resign. l. 2. q. 1. n.* 111. ubi ait: *Canonicus regularis potest ex dispensatione Episcopi obtinere curatum*; sic resolutum dicens à Rota *in Metensi. paroch. 16. Novemb* 1552. teste Caputaq. *decis.* 85. *p. 1.* ubi testatur esse communiorem. Eadem habet Paris. *l. 4. q. 5. n. 5.* & fusè Tamb. *de jure Abb. to. 3. d. 9. quæsito. 8. n. 11. juncto n.* 13. ubi absolutè ait: *Canonicos regulares tam de jure communi, quàm novo absolutè sine speciali Sedis Apostolica dispensatione cum solu suorum Superiorum licentia posse beneficia sæcularia* (etiam absque eo, quòd *n. 13.* addat *curata*) *in titulum obtinere:* citat pro hoc Pennotum *l. 2. histor. tripart. Canonic. regular. c. 72.* Item fusissimum Consilium Domini Vincentii Parentis contra quosdam apud Garc. *n. 24.*

2. Pro nostræ sententiæ fundamento afferuntur pluta responsa Pontificum teste Sanch. *loc. cit.* & declarationes S. Congregationis. Prima harum *ad c. 10. sess. 14.* Trid. sic habet: *Regulares sunt incapaces beneficii simplicis, etiamsi essent Canonici regulares; non autem beneficii curati juxta dispositionem c. quod Dei timorem &c. licèt non hodie, cùm obstet Conc. Lateran.* Altera *ad c. 18. sess. 24. S. D. N. Gregor. XIII. noluit licere Canonicis regular. Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu summi Pontificis, assumere curam animarum ad tempus &c. multóque minùs beneficium curatum.* Tertia, quam refert Garc. *n.* 32. est de Clerico quodam regulari, vetito à Papa admitti ad concursum, eò quòd Concil. Lateranen. prohibuerit regulares habere sæculares parochiales, & maximè declaratio illa allata à Barbosa, & istæ allatæ à Pignatelli. qui etiam *loc. cit. n. 20. & 22.* ex ipsis Trid. verbis *sess. 14. c. 11. ubi taliter translatus, etiamsi Canonicorum regularium fuerit ad beneficia, etiam curata omninò incapax existat*, hoc format argumentum, quòd Concilium dicto loco non loquatur, ut volunt Adversarii, de Canonico ad strictiorem regulam translato; sed alio simplici regulari ad ipsos Canonicatus regulares translato, eò quòd si secùs intellexisset Concilium, vana fuisset hæc resolutio, seu hoc decretum; cùm jam certum esset, per Concilium Lateran. relatum in *c. monachi. de statu monach.* quòd taliter translatus tanquam effectus filius alterius religionis strictioris omninò erat incapax hujusmodi beneficiorum; sed quia in translato ad Canonicos non modò erat dubium; sed contrarium expressè dispositum per *c. quod Dei timorem. eodem tit.* Ideo Concil. Trid. ad corrigendam hujusmodi dispositionem statuit, quòd etiamsi sit de iis, hoc est, etiamsi ad Canonicos ipsos regulares, qui aliàs admittebantur, fuerit translatus ad beneficia præfata, omninò sicut alii (intellige Canonici illi regulares, ad quos translati) incapax existat, subjungitque Pignatelli *n. 22.* neque ex eo, quòd de translatis solummodò mentio fiat, ad istos restringenda dispositio ea Trid. quasi, ut arguunt Adversarii, in non translatis dispositio *cit. c. quod Dei timorem.* incorrecta remaneat. Advertendum siquidem est, quòd Concilium de translatis locutum fuit ratione facilioris & frequentioris contingentiæ, ut benè colligitur ex lectura totius textûs, & præsertim sub initium; ubi: *Quia verò regulares de uno ad alium Ordinem translate facilè à Superiore suo licentiam standi extra monasterium obtinere solent*; non autem, ut excluderet, quin de aliis omnibus etiam non translatis esset intelligenda; in quibus eadem & major ratio prohibendi militabat. Format & aliud argumentum ex suprà dictis idem Pignatelli *à n. 26.* hoc modo: quòd Sedes Apostolica judicare consuevit, idem semper & ubique judicandum est, juxta *c. in causis. de re judic* Sed ita de incapacitate Canonicorum regularium ad dicta beneficia statuere & judicare consuevit hæc Sedes; nempe Pius V. in constitutione sua: *Lubricum vitæ genus.* ubi dictum Canonicum S. Georgii esse capacem pro obtinenda Ecclesia Parochiali sæculari, concurrente tamen expresso Sedis Apostolicæ permissu. Et Gregor. XIII. prout refertur à S. Congreg. *suprà cit.* Item responsa sacræ Congregationis habent vim interpretationis authenticæ, atque adeò vim legis, juxta Suar. *de ll. l. 6. c. e. n. 2.* Et S. Congregatio semper solita est respoodere contra capacitatem Canonicorum regularium. Ac denique *c. illud. quod Dei timorem.* ideo permittit Canonicis curam animarum, quam negat monachis; quia dicti Canonici, ut *ibidem* dicitur, regulæ inserviunt laxiori, sive non ita strictam vitam vivunt, ac monachi; sed Canonici regulares successu temporis vitam cœperunt ducere strictiorem vi constitutionum suarum; adeóque nunc militat eadem ratio in his Canonicis, quæ in monachis militabat; & sic eadem juris censura eos afficiat, necesse est; dum enim lex fundatur in religione. ita accipit Canonicos regulares, sicut & monachos; cùm Canonicus regularis æquè ac monachus esse non potest Patrinus elevando Baptizatum de fonte, quia textus

id

id prohibens monachis, fundatur in religione. Et quod specialiter concernit Præmonstratenses, contra illos sic arguit Pignatelli. *l.c.n.19.* quòd ipsa, quæ hac in parte prætendunt, privilegia satis arguant, ipsos de jure communi capaces non esse; cùm jus singulare sive privilegium ostendat, jus commune esse in contrarium, dictáque privilegia, si quæ sint, recipere interpretationem passivam à jure communi, adeóque intelligenda solùm in casu, quo non reperiantur sacerdotes sæculares idonei ad curam. Et in specie de Canonico regulari ait: docere Host. Innoc. *in c. quod Dei timorem.* Gate. *p.7.c.10.n.19. in fine.* Lamb. *de jure pat. l.2. p.1. q.7.a.19. nu.22. & a.22.n.1.* Rebuff. *in p.2. de dispens. cum regular. n. 40.* Attenditur enim semper necessitas & utilitas Ecclesiarum in præficiendis regularibus ad curam animarum. Gloss. *in c. quod Dei timorem. V. regimen.* Corrad. *pr. benef. p.1. c.5. n.7. juncto c. Priscis. c. monachi. c. eum pro utilitate. 16. q.1.* Et hinc, ut ait Pignat. *n. 19.* in casu permisso requiritur dispensatio Episcopi; quam non nisi ex justa causa & necessitate concedere possit; pro quo citat Bellam. *decis. 718.* Paris. *l.4. q.5. n.5.* Barb. *ad c. quod Dei timorem. n.2.* additque *in fine cit. n. 19.* Pignat. ex Germon. valdè laudari Episcopos, qui tales dispensationes negant. Ac denique sic concludit contra eosdem Præmonstratenses Pignatelli *n. 30.* Unde nullum profectò fundamentum Præmonstratenses constituere possunt super assertis privilegiis, contentis in diplomate Clem. VII. quia, ut perspicuè videre est, loquitur tantùm de parochialibus ad collationem ipsorum Abbatum pertinentibus, & eorum Ordini unitis, quatenus autem de aliis loqueretur, esset per Concil. Trid. & decretum Gregor. XIII. abrogatum; ac præcipuè per Constitutionem Pii IV. quæ incipit: *In Principis Apostolorum sede*, in fine Concilii appositam: quia Pontifex revocat expressè omnia privilegia, indulta, exemptiones, dispensationes, immunitates, aliáque jura quomodolibet concessa monasteriis, Abbatibus, Conventibus, Regularibus, omnibúsque cujusvis gradûs & qualitatis personis ad terminos Concilii cum clausula sublata & decreto irritante; sed neque illis suffragari posse, ait *n. 31.* aliud diploma Greg. XIII. confirmatorium constitutionum, & privilegiorum Ordinis Præmonstratensis; cùm & illud loquatur tantùm de parochialibus unitis, ac sub conditionibus, quatenùs non sunt decretis S. Concilii repugnantia, nec reservationes & affectiones Apostolicas impediant.

3. Oppositæ sententiæ fundamenta sunt: Primum, idque potissimùm apud Engels. Gonz. in editione 2. *loc. cit. n. 11.* quòd Trid. *sess. 14. c. 11.* prohibendo Canonicum regularem ad alium Ordinem translatum ad sæculare beneficium, etiam curatum, assumi, etiam tacitè innuat, non translatum assumi posse; cùm exceptio firmet regulam, etiam in casibus non exceptis, adeóque indè rectè inferatur, alios religiosos non translatos beneficiorum sæcularium curatorum capaces esse: verùm ad hoc satis responsum est à Pignatelli. Secundum, quòd Rota *in una Papiensi juris pat. 6. Martii. Anno 1598.* coram Seraph. sic resolverit, quòd, licèt sæcularia beneficia non sint conferenda regularibus, possint nihilominùs curata conferri Canonicis regularibus. Tamb. *cit. n. 11.* Pennot. *loc. cit. n. 5.* Item quòd S. Congregatio Anno 1602. (quam declarationem refert Gabr. Pennot. apud Tamb. *loc. cit.*) id declarârit his verbis: *Congregatio Concilii censuit decretis ejusdem Concilii Canonicum regularem non prohiberi obtinere beneficia curata, nisi fuerint ex iis translatis, de quibus habetur in decreto c. 11. sess. 14.* Atque ita tam Rota, quàm S. Congregatio longè post illud decretum aliud, quod emanâsse dicitur Anno 1581. senserit, adeóque dicendum sit, illud non fuisse prax: demandatum, vel promulgatum, (ut id expressè dicit Pennot. de decreto illo facto auctoritate Gregor. XIII.) ne aliàs cogamur dicere Rotam illud contempsisse, aut ignorâsse. Tamb. *loc. cit.* de qua etiam declaratione ait Corrad. *loc. cit.* quamdiu non constat de intentione Papæ, declarationem nihil facere, quin nec sufficere, Papam sic aliquando voluisse, cùm posteà potuerit voluisse contrarium; quia voluntas non reducta ad actum legis vel dispositionis nihil operatur.

Tertium fundamentum sumitur ex facto illo S. Caroli Borom. quo contulit sæcularem parochiam Canonico regulari Anno 1584. quam provisionem verbatim refert Pennot. Adeóque triennio post illud decretum.

Quæres 54. An religiosi obtinere possint citra dispensationem beneficia duplicia sæcularia, quæ sunt absque cura animarum propriè tali, putà præfecturas Ecclesiæ Collegiatæ sæcularis, v.g. Præposituram, Decanatum, &c. dum hæ sunt cum sola jurisdictione aliqua fori externi in eos, qui sunt de Collegio, vel etiam absque jurisdictione omni, habentes solùm œconomicam veluti gubernationem in convocando Collegio, deliberandóque & disponendo cum illo de rebus ad Collegium spectantibus?

Respondeo affirmativam contradictionis partem censeri probabilem à Pelizar. *in man. regular. To.2. tr.8. c.6. sect.4. n.235.* Item à Less. *loc. cit.* ubi tamen addit, ad similia regularem non esse promovendum, nisi necessitas vel magna Ecclesiæ utilitas id postularet: utramque partem probabilem censet Sanch. *in decal. loc. cit. n.72.* pro utraque citans plures AA. etsi affirmativam censeat probabiliorem contra Castrop. *loc. cit. n. 8.* negativam putat probabiliorem.

Quæres 55. An ad hoc, ut religiosus sive dispensativè, sive citra dispensationem obtineat beneficium sæculare, egeat licentiâ Prælati sui proprii, & insuper Conventûs?

Respondeo ad primum affirmativè: ad secundum negativè. *C. si religiosus. de elect. in 6.* Quamvis autem ibi solùm mentio fiat de electione ad Prælaturam, requiritur tamen ea ad quodlibet aliud beneficium; cùm ratio talis textûs etiam in aliis locum habeat; quia nimirùm religiosus liberam voluntatem non habet; sed subjectam suo superiori. Sanch. *loc. cit. n. 57.* Rodriq. *to.1. qq regular. q.34. a.5.* Castrop. *loc. cit. n 16.* Pirh. *loc. cit.* Vide de his & seq. Pelizar. *loc. cit.* Hâc tamen licentiâ non eget, ut obtineat à Papa beneficium, cùm religiosi omnes sint Pontifici immediatè subjecti. Sanch. & Castrop. *loc. cit.* Neque eâ eget ad acceptationem summi Pontificatûs. AA. iidem contra Rodriq. & alios apud Sanch. cùm hæc jam ab ipso jure concessa sit. *C. licet. de elect.* ubi habetur, nullum impedimentum apponi posse à duabus partibus Cardinalium præter hæresin, adeóque nec impedimentum non habitæ licentiæ. Neque obtento beneficio parochiali in ullum eget Prælati licentiâ, ut relicto illo beneficio, alterum acceptet, cùm acceptatione prioris beneficii manserit sui juris, & exemptus à Prælati regularis obedientia, quæ est ratio, ob quam Prælati licentia expostulabatur, Castrop. *loc. cit.* citans Sanch. Imol. Anchar.

Quæres 56. Num sufficiat licentia data antecedenter ad electionem, collationem, vel præsentationem sub conditione, si eligaris?

Respondeo negativè, cùm *Clem. fin. de elect.* expressè dicatur: *Cùm concessa religioso à superiore suo licentia, ut electioni vel provisioni, si quam de ipso fieri contigerit, suum dare possit assensum, ambitionis vitio viam paret, nullius eam existere volumus firmitatis:* hinc licentia hæc semper subsequi debet provisionem. Sanch. *loc. cit. n. 60.* & antecedere acceptationem: aliàs hanc non reddit firmam; quod enim à principio nullum est, tractu temporis convalescere nequit. Sanch. *c. 16. num. 63.* Castrop. *loc. cit.*

Quæres 57. A quo Prælato hæc licentia concedenda?

Respondeo; probabiliùs sufficere licentiam Prælati, cujus tunc est ille religiosus, nisi obster speciale statutum vel privilegium, (sicut in Societate Jesu licentiam ad Prælaturas nullus concedere potest præter Generalem illius) Sanch. *n. 65.* citans plures alios. Castrop. *n.* 19. contra Franc. Calder. &c. dicentes, necessarium licentiam illam concedi à Prælato, in cujus manibus religiosus ille emisit professionem.

Quæres 58. Quid si Prælatus neget licentiam?

Respondeo: si injustè id faciat, compellendum à suo Superiore; tunc autem injustè eam censetur negare, ubi non solùm utilitas, sed & necessitas Ecclesiæ urgeret. Gl. *in c. quam sit.* 18. *q.* 2. *V. ad ordinandum.* Anchar. *ad c. si religiosus. de elect. in 6. nu. 4.* Gamb. *de auctor. Legati à latere l. 8. c. ultimo. nu. 23.* quos citat & sequitur Castrop. *loc. cit. n.* 20. Quamvis enim utilitas Ecclesiæ, ad quam promovendus, sit causa sufficiens, ut hanc licentiam concedere possit, juxta *tex. c. pro utilitate.* 16. *q.* 1. Non tamen tenetur Prælatus ex obligatione utilitati isti Ecclesiæ sæcularis providere, præsertim ubi talis religiosus etiam suo Conventui foret utilis. Castrop. *loc. cit.*

Quæres 59. Quot vota habere debeat Regularis, ut obtineat beneficium sæculare, cujus provisio pendet à pluribus suffragatoribus, sive fiat per electionem, sive per postulationem, sive per præsentationem, vel nominationem, aliámque vocationem seu provisionem, &c.

Respondeo: si est regularis, cujuscunque demùm Ordinis Mendicantium, & beneficium Prælatura; secùs est, si beneficium est simplex, v. g. Canonicatus. Lamb. *de jurep. l. 2. p.* 1. *q. 7. a.* 20. Sanch. *loc. cit. n. 50.* quos citat & sequitur Castrop. *loc. cit.* §. 2. *n.* 2. uti &, si est curatum absque jurisdictione; nimirùm parochiale, quia hoc propriè non est Prælatura, & constitutio, de qua paulò pòst, pœnalis & exorbitans à jure antiquo. Castrop. *n. 9.* citans Sanch. *loc. cit. n. 56.* contra Lamb. *loc. cit.* Franc. & Anchar. *in c. quorundam. de elect. in 6.* Et extra administrationem proprii Ordinis (probabiliùs enim, quoad non mendicantes excipiuntur Prælaturæ proprii Ordinis, juxta Castrop. *n. 6.* contra Sanch. *n.* 49. & alios ab eo citatos) eget omnium eligentium votis; ita ut vel uno deficiente vel contradicente jus nullum illi acquiratur ad dictam Prælaturam, nequeatque ullatenus consentire, etiam accedente licentiâ proprii Superioris regularis, etiam Generalis, sitque talis ejus vocatio omninò irrita. Si verò est religiosus non mendicans, cujuscunque demùm Ordinis, requiritur & sufficit major pars eligentium; sic expressè statuit Bonifac. VIII. & habet textus *cit. c. quorundam.* Disparitatis hujus rationem hanc assignant Lamb. *loc. cit. n. penult.* Sanch. *n. 44.* apud Castrop. *loc. cit. n.* 1. quòd mendicantes ob professionem excellentioris paupertatis & vitæ magis fugere debeant lites, & discordias, ambitionisque vias. Porrò circa posterius observandum ex Castrop. *n.* 2. dum suffragatores jure Collegii, seu quatenùs sunt pars Collegii, suffragantur, necessariò requiri majorem partem votorum, quæ talis est respectu totius numeri actu eligentium, adeoque requiri, ut v. g. ex 10. votis datis habeat pro se ad minimum *6.* (non obstante textu requirente solùm, ne à minore parte fiat electio, cùm hoc ipso tacitè insinuet faciendam à majore parte. Castrop. *ibid.*) si verò suffragantur jure solùm proprio, & singulari, sufficere habere absolutè majorem partem votorum; hoc est plura præ aliis nominatis, v. g. ex decem habere solùm 4. dum reliqua 6. divisa sunt; scilicet tria data Titio, & alia tria Cajo, juxta *c. quoniam. de jurepat.* quòd si tamen etiam in hoc casu, dum nimirùm singuli suffragantur jure privato; à 4. v. g. tantùm data fuissent vota pro uno, reliquis non pronuntiantibus suum votum, non dicitur electus à majore numero, foretque electio talis adhoc nulla. Castrop. *ibid.* citans Sanch. & Lamb.

Quæres 60. An igitur regularis mendicans creatus Episcopus, si eidem conferatur alter Episcopatus, debeat iterùm in hac secunda electione eligi in concordia, sufficiátque non mendicantem in hoc casu eligi à majori tantùm parte?

Respondeo: tametsi negativam probabilem reputet Castrop. *n. 4.* eò quòd talis jam exemptus ab obligationibus Religionis, indueritque statum superiorem; textusque loqui videatur de solis religiosis indigentibus licentiâ religiosi Prælati, decretumque hoc insuper sit odiosum & restrictivum electionis à jure communi statutæ. Affirmativam tamen putat probabiliorem, & in praxi tenendam ob communem DD. sensum; & quia, etsi ab oneribus Religionis talis sit exemptus, non tamen à substantialibus Religionis, quia verè religiosus est, citatque pro hac parte Gl. *in cit. c. quorundam. V. religiosus.* & Sanch. *loc. cit. n.* 28.

PARAGRAPHUS III.

De qualitatibus Beneficii manualis & perpetui, &c.

Quæres 61. Quid in jure sit, & significet manualitas, & unde insit beneficiis?

1. Respondeo ad primum: manualitatem in jure nihil esse aliud, quàm rei tanquam juris nostri apprehendendæ, abducendæque facultatem: argumento *l. tertius. ff. de servis export. l. si hac lege. ff. de in jus vocand.* ut fusè Brisson. *de verb. juris signif.* apud Lott. *l.* 1. *q.* 33. *n.* 1.

2. Respondeo ad secundum: hanc quæstionem beneficiis aliquibus inesse non à jure communi, sed contingibiliter, & quasi extrinsecùs advenientem. Lott. *ibid. n. 3.* Siquidem perpetuitas est aliàs qualitas propria beneficii. Castrop. *de benef. d.* 1. *p. n. 4.* Unde & in dubio beneficium præsumitur non manuale. Castrop. *loc. cit. nu.* 16. exprimendaque est manualitas, & probanda ad evitandam subreptionem explicitè, si beneficium est sæculare; si verò est regulare, sufficiet id fieri implicitè, narrando nimirùm regularitatem. Lott. *n. 4.* Porrò in beneficiis sæcularibus constituitur hæc qualitas manualitatis in substantia beneficii vi dispositionis adjectæ in limine fundationis per fundatorem tam Clericum, quàm laicum: in regularibus verò non tam afficit naturam beneficii, quàm sua est in obedientia; & procedit ex virtute professionis religiosi; hic enim, cùm sit sub obedientia sui superioris, nec habeat velle aut nolle, statim ac revocatur, cogitur beneficium dimittere. Lott. *n. 5. & seq.*

Quæres 62. Num beneficium manuale per præscriptionem quadragenariam possit amittere manualitatem, & fieri perpetuum; & contrà perpetuum fieri manuale?

Respondeo affirmativè: dum nimirùm inducitur consuetudo manualitati contraria, qualis foret, dum tentans revocare beneficium impediretur, (intellige ab alio, quàm beneficiato ipso; si enim is solus per potentiam resisteret remotioni, & esset refractarius, inducere consuetudinem rationabilem, & præscribere nequiret, quia careret bonâ fide, argumento *c. cum inter vos. de consuetud. & c. cùm non liceat. de prescrip.*) quia hæc esset contraria potestati revocandi, secùs verò est, dum consuetudo non contrariaretur manualitati, qualiter ei non contrariatur omissio revocationis, modò ea sit libera: beneficium enim manuale non dicit revocationem, sed potestatem expeditam revocandi; adeoque dum conferens beneficium

habet

habet hanc potestatem, etsi per mille annos nunquam faceret revocationem, non inducitur consuetudo contraria manualitati; ita ferè Castrop. *d. 1. p. 5. num.* 21. concilians sententiam hoc in puncto negativam (quam alias absolutè tenent Rebuff. *de pacif. poss. num. 277.* Abb. *in c. ad nostram. nu.* 11. Sanch. *in decal. c.* 29. *n.* 117. contra Gamb. *de off. Leg. l. 4. c. 1. n.* 19. hoc nixi fundamento vero, quòd ex actibus meræ facultatis induci nequeat consuetudo, juxta *c. Joannes. de Clericis conjug.* & *l. qui jure familiaritatis. ff. de acquir. poss.*) cum affirmativa.

Quæres 63. Num beneficium perpetuum jurispatronatûs per patronum, accedente consensu Ordinarii, possit fieri manuale, & ad nutum amovibile?

Respondeo: Navar. *l. 1. cons.* 9. vel juxta impressionem Venetam *cons.* 11. *de off. ordinar.* multùm inclinare in partem affirmativam, (in quo casu desineret esse beneficium ab Episcopo conferendum, perditque patronus jus præsentandi ad illud, & acquirit libertatem ponendi & tollendi, quando & quoties voluerit. Corrad. *in pr. benef. l. 1. c. 6. n.* 287.) eò quòd expediat, Capellanias jurispatronatûs esse potiùs manuales, quàm perpetuas; cùm sic Capellanus magis incumbat servitio Capellæ, & impletioni onerum, meliùsque vivat ob timorem amotionis. C. de Luca. *de jurep. d.* 15. *n.* 11. ait: multùm sibi placuisse hanc Navat. rationem, satisque visam probabilem, unde plùs quàm centies consuluerit volentibus piè disponere, ut ab erectione beneficiorum juris patronatûs abstinerent, & erigerent, seu fundarent hujusmodi Capellas manuales tanquam species pii legati, absque Ordinarii auctoritate; tum etiam ad evitandum devolutiones seu derogationes, aliasque beneficialium subtilitates, ob quas jus patronatûs amitti vel inutile reddi solet: verùm tamen de stricto jure videri, sibi id non sufficere; quia cùm beneficium jam constitutum sit in statu suo perpetuitatis, beneficiis sæcularibus connaturalis, ista immutatio sapere videatur speciem aliquam alienationis vel dismembrationis, quæ etiam in spiritualibus sine causa & solennitate prohibita sit.

Quæres 64. Num hæc qualitas manualitatis insit beneficiis regularibus omnibus, & econtrà absit à sæcularibus?

Respondeo negativè: etsi enim beneficia sæcularia præsumantur perpetua, quia ferè omnia sæcularia sunt perpetua. *c. 1. de Capell. Monach.* & Gl. *ibi. c. veniens. de filiis presbyt.* apud Castrop. *loc. cit. n.* 16. Regularia econtra præsumantur manualia, quia ferè omnia sunt talia. Gonz *ad reg. 8. gl. 5.* apud Castrop. Interdum tamen regularia sunt perpetua, & sæcularia sunt manualia; quia sic constitutum ex fundatione, vel privilegio Apostolico, vel præscriptione. C. de Luca. *de benef. d. 97. num. 5.* Castrop. *loc. cit.* Gonz. *n. 8.* Garc. *p. 1. c. 2. num.* 72.

Quæres 65. Num ex eo, quòd quis ordinetur sacris Ordinibus ad titulum beneficii, v. g. Capellaniæ ad nutum amovibilis, illud amittat hanc qualitatem manualitatis seu amovibilitatis?

Respondeo negativè: maximè si fiat absque consensu patroni: non enim potest Ordinarius, etiam cum consensu patroni tollere vel mutare qualitatem fundationis. Garc. *loc. cit. n.* 91.

Quæres 66. Num manualitas cadat in beneficia parochialia sæcularia?

Respondeo probabiliùs, quòd non: etsi enim Castrop. *cit. num.* 16. dicat, istiusmodi beneficia rarò vel nunquam esse manualia, & Corrad. *in pr. benef. l. 3. c. 9. n. 36. & seq.* In Ecclesiis parochialibus difficulter admitti manualitatem, quia parochorum remotio & variatio non leviter præjudicat Ecclesiæ; Rota tamen, ut testatur Gonz. *cit. num.* 6. Postquam eadem ex causa dubitâsset, an laicus fundans Ecclesiam parochialem possit parochum constituere ad nutum amovibilem, in partem negativam inclinavit. Corrad. *l. 3. c. n.* 2. Et habetur decretum S. Congreg. *ad c. 18. sess. 24.* quo dicitur: *Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoveri à patronis, etiam quòd allegarent esse in possessione sic faciendi; etiamsi jus patronatus esset alicujus communitatis, sed perpetuò illius Ecclesiæ permanebit.* Unde etiam, si Ecclesia parochialis unitur monasterio, ita tamen ut per sæcularem regatur, etiamsi is à monasterio præsentetur, non poterit ullatenùs ab ista Ecclesia, nisi per Episcopum ex rationabili causa removeri, consuetudine etiam vel statuto quovis contrario non obstante; sic enim definivit expressè Bonif. VIII. *in c. unic. de Capell. Monach. in 6.* adeòque non erit beneficium manuale, sed erit Vicaria perpetua. Gonz. *gl. 5. cit. n.* 52. quia ista Vicaria non est regulare beneficium, sed sæculare: proinde sæcularis beneficii naturam tenere debet. Castrop. *loc. cit. n.* 18.

Quæres 67. Num beneficia regularia electiva manualitatem admittant, sumendo beneficium regulare pro quacunque præfectura regulari, quocunque nomine nuncupetur?

Respondeo negativè, Azor. *loc. cit. q. 5.* Lott. *n.* 73. cum communi; hæc enim eo ipso, quòd per electionem conferuntur, non habentur à superiore simpliciter, sed à majore quadam vi & potestate: nempe ab ipso Collegio, in quo radicatur, & à quo fluit & refluit omnis jurisdictio. Argumento *c. 3. 4. & 5. causa 18. q. 2.* Lott. *loc. cit. n.* 74. Talia sunt Abbatia, Prioratus, Conventuales, (secùs est de claustrali Prioratu; qui præterquam quòd non per electionem constituatur, sed v. g. per Abbatem, non est administratio aliqua aut officium cum jurisdictione; sed simplex quædam procuratio & agentia, indeque revocabilis ad nutum. Argumento *c. cùm ad monasterium. de statu monachorum.* Lott. *n. 70.*) & similia, quæ, etiamsi à Conventu conferantur, viâ electionis obtineant; à Conventu tamen removeri non possunt, nisi in causis in jure expressis: nam ubi tales electi sunt, ulteriùs non subjacent potestati Conventûs. Lott. *n.* 75.

Quæres 68. Num manualitas cadat in beneficia regularia curata, hoc est, parochialia? Supponitur enim de jure neque esse prohibitum monasterio, habere curam animarum; sive quia habet populum, sive quia Ecclesia aliqua parochialis illi est unita, vel de mensa ipsius monasterii, juxta Clem, unic. de excess. Prælat. *Lott.*n.84. *Neque etiam jus simpliciter improbare consuetudinem regendi vel exercendi curam per ipsos regulares, adeòque id consuetudine, vel etiam ex fundatione induci posse. Rota* Decis.204. p.2. Recent. *Abb.* in c. de capell.monach. *n.6. Lott.* cit.l.1. q.33.n.87. *Neque his obstare* c. placuit secundum 16. q.1. *ubi vetuit Eugenius per monachos exerceri curam animarum: eos enim solos tangit, qui temerario ausu exeuntes de claustris motu proprio se ingerunt curæ animarum in Ecclesiis. ibid. Rot. loc. cit. Turrecrem. &c. quos citat & sequitur Lott.* n.82. *Neque* cit.c.1.de capell. monach. *ubi Urbanus III. vetuit in Ecclesiis, in quibus monachi habitant,*

regi populum per monachos: intelligitur namque solùm de Rectore amovibili. Lott. n. 86. *De cætero quoad alios religiosos non monachos nullatenùs egit. His suppositis quæstio, ad quam nunc*

1. Respondeo: beneficium regulare curatum posse esse ad nutum amovibile ex lege fundationis constituente, quòd cura debeat esse penes monasterium, aut ejus prælatum, & tamen ea actualiter immediatè exerceri ab aliquo illius monasterii religioso amovibiliter ad nutum. Rebuf. *cons. 113. n. 1.* citánsque illum Lott. *cit. q. 33. n. 94. & seq.* Suppono siquidem hæc duo: curam animarum, & hujus curæ exercitium distincta esse, & ab invicem separabilia; ita ut apud unum sit cura saltem habitualis, apud alterum nudum exercitium. Abb. *in c. exstirpanda de præb. in 6.* Mandos. quos sequitur Lott. *n. 89. & l. 1. q. 20.* Suppono secundò: hanc fundatoris legem etsi videatur esse contra jus commune, servandam esse juxta dicta suprà. Unde poterit jam in hoc casu religiosus, seu obedientiarius ad libitum Prælati amoveri, absque eo etiam, quòd contradicatur illi, quod responsum fuit ad *q. 29.* Quódque sequatur absurdum illud, de quo Gl. *in c. unicum. de capell. monach. in 6.* fore nimirùm ratione illius amovibilitatis matrimonium temporale inter Ecclesiam talem & præfectum curæ animarum; in ea siquidem Abbas seu Prælatus in dicto casu est sponsus seu rector Ecclesiæ; & non obedientiarius ille; quia absque omni titulo nudum exercitium alieno nomine promovet; quemadmodum, dum in quibusdam Collegiatis sæcularibus cura est penes Capitulum, is, cui ea à Collegio committitur, præsertim non in perpetuum, (neque enim teneri Ecclesiam Collegiatam præcipuè regularem, quæ pleno jure sibi subjectam habet parochialem, præscindendo etiam à lege fundationis sic jubente, curam exercere per Vicarium perpetuum. Gloss. *in Clem. unic. de excess. Prælat.* Bellam. &c. quos citat & sequitur Lott. *n. 93.* Etsi ad id teneatur vi *cap. exstirpanda. de præb. in 6.* ubi non pleno jure, sed titulo tantùm simplicis unionis subjectam habet Ecclesiam, uti *cit. c. exstirpanda* explicat; & cum præcit. gl. conciliat. Prob. apud Lott. *loc. cit.*) non dicitur illam administrare suo, sed alieno nomine, & jure.

2. Respondeo secundò: idem fieri posse per præscriptionem 40. annorum. Lott. *n. 97.*

3. Respondeo tertiò: econtrà beneficium regulare curatum non erit removibile, dum præsentatus à monasterio regularis ab Episcopo confirmatur, seu instituitur jure aliquo singulari, seu privilegio, aut lege fundatoris contra dispositionem juris communis, (quod aliàs ut ex *c. 1. de Capell. monach.* & *c. unico eodem tit. in 6.* vult in iis institui presbyterum sæcularem in Vicarium perpetuum) sic statuente Lott. *n. 98.* Pith. *ad tit. de præb. n. 14.* citans Azor. *p. 2. l. 3.* c. 26. *q. 5.* Vide etiam Suar. *tom. 4. de relig. l. 3. c. ultim. n.* 23. & Sanch. *in Decal. l. 7. c. 29. n. 118.* Tunc enim inamovibilitatem illius obedientiarii operabitur auctoritas Episcopi, & prærogativa curæ populi. Felin. *in c. per tuas. de major. & obed. n. 4.* Franc. *in c. unic. de capell. monach. in 6. n.* 5. apud Lott. *loc. cit.* Duæ siquidem hîc concurrunt institutiones: prima collatoria tituli, quæ est à Prælato regulari talis monasterii: secunda est institutio, quæ dicitur auctorizabilis; & est ab Episcopo tantùm cadens in ipsam curam; & licèt, dum Ecclesia parochialis pleno jure pertinet ad monasterium, non videatur Episcopo permissa ista institutio auctorizabilis, quæ nec in exemptis locum habet, ut Seraph. *decis.* 1304. *n.* 3. in effectu tamen implicita est provisioni factæ ab Abbate monasterii, qui censetur jure proprio instituere Vicarium institutione collativâ, & eundem instituere vice Episcopi institutione auctorizabili. Anchor. & Jo. Andr. *in c. de monachis. de præb.* apud Lott. *n. 100. & 101.*

Quæres 69. Num ergo etiam detur beneficium regulare curatum independenter à tali tam implicita, quàm explicita institutione Episcopi inamovibile?

Respondet affirmativè Lott. *n. 102. & seq.* dando hunc casum, dum nimirùm monasterium haberet Prioratum; qui, licèt non sit Conventualis, est tamen curatus, & cura non exercetur per illum ipsum Priorem, sed per presbyterum sæcularem; in hoc namque casu presbyterum quidem illum amoveri non posse propter implicitam saltem institutionem auctorizabilem Episcopi; Priorem verò ex eo, quòd Prioratus ille jam non sit simplex administratio, debeántque tales Priores promoveri ad sacerdotium, & residere in Prioratibus vel administrationibus; non autem in monasteriis, ut docet Jo. Andr. *in c. 2. de statu monach. n.* 10. adeóque si promotus ad sacerdotium intuitu, & ad titulum talis Prioratûs inde mox moveatur ex voluntate Abbatis, reperiat se ordinatum, & non habere titulum. Quinimò ex eo solùm, quòd jurisdictionem habeat, actu super illum ipsum Vicarium suum. Verùm an hæ rationes sufficiant, dubito.

Quæres 70. Num detur beneficium etiam regulare neque electivum, neque curatum, saltem propriè inamovibile?

Respondeo affirmativè, Lott. *n.* 113. *& seq.* & hunc dando casum, dum regularis ex collatione Prælati sæcularis fungentis vice Prælati regularis (ubi nimirùm Ecclesia regularis esset Cathedralis, vel Cathedrali unita; tunc enim Episcopus est etiam loco Abbatis, juxta *c. causam. q. 9. de judiciis.* & Abb. *ibi n. 2.* Aoch. *n. 4.* Host. & alii apud Lott. *n.* 114.) in dicta Ecclesia obtinet Canonicatum vel dignitatem regularem, ab ea moveri non poterit; non à Prælatis suis regularibus, quibus aliàs subjectus esset, ob solam promotionem de ipso factam ab Episcopo. *c. ne pro cujuslibet.* 16. *q.* 1. Felin. *in cit. c. causam. n.* 5. Neque ab Episcopo, ut Abbate: non enim accepit illud ab eo, quà tali; cùm Episcopus sæcularis, cujus est Ecclesia aliqua Cathedralis regularis, dum confert in ea regulari alicui beneficium, censeatur illud conferre ut Episcopus, non tanquam Abbas; adeóque sicut actum collationis non exercet, sicut Abbas; ita etiam eundem non exerceat in dictum regularem, ut obedientiarium suum, seu subjectum sibi quoad concernentia instituta regularia, quæ Episcopus talis peragit mediante personâ alicujus regularis; & hinc jam ab eo non sicut aliàs regularis à suo Prælato regulari pro libitu amoveri potest; sed solùm sicut Clericus alius sæcularis à suo Episcopo, non nisi ex causis urgentibus à jure expressis. Lott. *n.* 117. & 118. Secùs tamen esset, ubi Episcopus quis conferret beneficium, ut Abbas obedientiario suo; non enim tunc respectu talis beneficii solveretur jus obedientiæ, quò minùs amoveri posset. Lott. *n.* 119.

Quæres 71. Num patronus vel collator laicus (dum fortè talis est ex privilegio) beneficiatum, cui amovibiliter contulit tale beneficium sæculare, amovere possit auctoritate propriâ.

Respondeo negativè, Lamb. *de jurep. l. 2. p. 3. q. 1. a. 10. & 14.* Vivian. *tr. eod. p. 2. l. 12. c. 3. n. 13.* quos citat, & sequitur Card. de Luca *de benef. d. 80. n. 22. & seq.* ubi ait improbabile, ac à jure prorsùs contradictorium esse, quòd laicis competere debeat jus propriâ authoritate destituendi Capellanum, quem auctoritate suâ præcisè instituere, & deputare non poterant, non solùm ex regula generali, quòd unumquodque solvendum est cum eo vinculo, quo ligatum est; sed à fortiori, quia difficiliùs conceditur facultas destituendi, quàm instituendi: neque ab una ad alteram inferre liceat, ut etiam patet ex eo, quòd collator inferior possit conferre beneficium, vel in eo ad aliorum præsentationem instituere, & tamen non possit institutum seu provisum admittere ad

ejusdem

ejusdem beneficii resignationem, quæ admittenda est per ordinarium vel alterum, penes quem est jurisdictio ordinaria, vel quasi, ob quam nomine Ecclesiæ distractum facere possit. Proinde competit quidem tali collatori facultas amovendi hujusmodi Capellanum, utpote qui titulum prætendere non potest, nec continuationem invito tali collatore; sed nonnisi per viam, quâ deputatio seu institutio facta fuit, instando nimirùm apud Ordinarium, aut alium legitimum superiorem, ut illum amoveat, ac ita illo amoto patronus iterùm præsentare possit alium, vel collator rursùs conferre alteri. Et tenent hæc à fortiori, ubi talis Capellanus esset curatus, (fortè ex speciali aliqua conniventia, vel privilegio, cùm aliàs tales Capellani curati debeant esse perpetui) de quali loquitur de Luca, quem nimirùm Societas aliqua laicalis, (adeóque jam incapax tituli ac Rectoriæ Ecclesiæ, ita ut penes eam residere non possit cura habitualis, seu Rectoria, uti aliàs contingit in Capitulis, monasteriis, aliisque corporibus, seu Universitatibus Ecclesiasticis) cui gratuitò concessa Ecclesia parochialis, aliàs conferri solita in titulum, & habente Rectorem proprium, sibi delegerat amovibiliter, instituendum tamen ab Ordinario. Nec obstant decisiones plures circumferri solitæ in *una Hispalensi juris amovendi Curatum;* siquidem ibi agitur de curato, quem sibi Episcopus tanquam Vicarium ad exercitium curæ constituerat in parochiali Ecclesia, annexa Episcopatui, non solita conferri in titulum; (uti sæpiùs in Hispania contingere, ait Card. de Luca *n. 16.* ut Ecclesiæ parochiales distinctæ non sint; sed universa cura est penes Episcopum, omnésque parochiales annexæ sunt Episcopatui) hunc enim, cùm ipse Episcopus sit, & maneat Rector talis Ecclesiæ, cui commissæ oves pascendæ, mediante ministro, pro libitu suo, & auctoritate propriâ amovere poterat, absque eo, quòd cura illa pateretur quid damni, aut eæ oves ad momentum manerent sine pastore.

Quæstio 72. An igitur beneficia manualia, potissimùm regularia, sint pro libitu, absque causa removibilia?

1. Respondeo primò: vel potiùs suppono, priusquam respondeam, non esse hîc quæstionem de Capellaniis, similibúsve officiis, quæ quidem manualitati seu liberæ amotioni obnoxia sunt; rationem tamen beneficii non habeant; quales sunt primò Clerici vel presbyteri, qui per administratores Ecclesiæ, vel etiam alias pias societates, & congregationes laicales sub annua vel menstrua mercede conducuntur, absque ulla Episcopi institutione pro missis celebrandis, aliisque peragendis, concernentibus Ecclesiæ, vel oratorii dictarum congregationum cultum vel servitium: hos enim constat esse merè conductitios, adeóque ad nutum more famulorum amovibiles sine causa, vel auctoritate superioris; quoties ipsius Ecclesiæ leges particulares aliter non disponunt. Card. de Luca *de benef. D. 80. n. 12. & 17.* Secundò: qui ab Episcopo, Capirnlo, vel monasterio deputantur tanquam Vicarii ad exercitium curæ, vel servitium Ecclesiæ unitæ Capitulo, dignitati, vel etiam Episcopatui; nam & hi ut famuli conductitii sunt ad nutum absque causâ amovibiles. de Luca. *n. 16.* Tertiò: qui sine titulo aliquo collatitio ad servitium Ecclesiæ per illius Rectorem, vel per Capitulum Cathedralis seu Collegiatæ, aut per Congregationem Capellanorum quandam Capituli speciem constituentium assumuntur ex prærogativa, & per quandam speciem necessitatis, (eò quòd naturales seu indigenæ admitti debeant ad Ecclesiæ talis servitium) ut supportatis aliqoibus oneribus juxta statuta talis Ecclesiæ admittantur etiam ad participationem massæ communis; quamvis hi ob quæsitum illud jus, & hunc quasi titulum resultantem à statuto, vel consuetudine talis Ecclesiæ ob nationalitatem removeri ita pro libitu nequeant. de Luca *n. 14.* His suppositis,

2. Respondeo secundò: posse talem beneficiatum sine causa removeri validè; nec posse remotum contra removentem conqueri. de Luca *de benef. d. 97. num. 6. & 7.* absolutè dicens, posse ea possessoribus auferri per superiorem ad ejus arbitrium sine causa, ideóque amotis negari remedia possessoria redintegrandæ, vel retinendæ contra amoventem. Idem absolutè ait Corrad. *pr. benefic. l. 1. c. 6. n. 270.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. num. 4.* Sanch. *l. 7. in Decal. c. 29. num. 111.* Less. *l. 2. c. 41.* Garc. *p. 1. c. 2. num. 87.* Azor. *to. 2. l. 3. c. 26. q. 2. n. 13.* Suar. *to. 4. de relig. l. 3. c. ultimo. n. 21.* quos citat & sequitur Castrop. *de benef. d. 1. p. 5. n. 3.* Beneficiarius enim non potest possidere tale beneficium, nisi pro tempore, quo non fuerit ab eo revocatum, quia solùm pro eo tempore fuit concessum: ergo revocatione factâ non habet jus diutiùs illud possidendi; & hinc spoliatus sine causa beneficio, nullo modo potest contradicere Prælato spolianti; quia nullam in tali spoliatione patitur injuriam. Neque recurrere ad Superiorem, ut injustitiam reparet; sed ad summum, ut impediat malitiosam revocationem. Innoc. *in c. insinuante, &c. qui Clerici vel voventes.* apud Castrop. *n. 4.* Porrò intelligenda hæc, dum beneficium pleno jure subditur Prælato revocanti. Sanch. *n. 118.* Suar. *n. 23.*

3. Respondeo tertiò: non posse talem sine causa rationabili revocari licitè; tum quia generale est, quemlibet obligatum esse in suis actionibus habere finem honestum; tum quia variatio Rectorum solet esse Ecclesiæ damnosa, adeóque ut hujusmodi periculum honestetur, gravi causâ moveri debet Prælatus ad amotionem. Castrop. *n. 5.* citans Rebuff. & Suar. *suprà.* Neque plus, quàm illicitum importare videntur textus illi *clem. unic. de supp. negl. prel.* & *c. cùm ad monasterium. de statu monach.* ubi non permittitur simpliciter revocatio regularis à beneficio, sed modificatè, scilicet cùm oportuerit. Neque etiam verba illa Divi Gregor. relata in hac materia *c. illa præpositorum. 67. q. 3. restringenda sub ratione potestatis velle præpositorum*: non enim sonant, ut ex iis, uti & ex iis textibus arguere videtur Lott. *l. 1. q. 53. num. 31. & seq.* quòd, ubi caret ratione, potestas ista amovendi suspendatur, quò minùs operetur validè; quin potiùs contrarium indicant, potestatem non restrictam manere potestatem. Porrò eo ipso, quòd revocatio procedat sine ratione, atque ita resolvitur in impetum censeri eam factam malitiosè, censet Lott. *n. 32.* citans Menoch. *consil. 69. n. 34. & seq.*

Quæstio 73. Quid si ergo Prælatus, cui pleno jure subest manuale beneficium, promiserit se non revocaturum?

Respondeo: adhuc revocare illum posse validè, cùm per hanc promissionem non mutetur natura beneficii, quæ est, ut pro voluntate conferentis removeri possit. Sanch. *loc. cit. num. 125.* pluribus id probans Gonz. *loc. cit. §. 6. n. 4.* apud Castrop. *n. 9.* neque etiam fieret in hoc casu revocatio illicitè, cùm hæc promissio, utpote contraria naturæ talis beneficii, vires nullas habeat, non secùs ac promissio non revocandi testamentum, vel precarium, juxta *l. cùm precario. ff. de precario.* Sanch. Gonz. *loc. cit.* contra Navar. *l. 3. consil. 20. de regular.* Rodriq. *to. 3. q. 29. a. 9.* apud Castrop. *n. 10.* qui & ipse *n. 11.* consentit cum Sanch. si promissio facta non revocandi absolutè, vel non revocandi, tametsi causa honesta intercedat, quæ aliàs revocationem honestare posset. Quod idem est, & valet adhuc revocatio, etsi juramento firmata promissio; quia neque juramentum mutat naturam beneficii. Sanch. *n. 128.* Gonz. *loc. cit.* Perjurus tamen erit Prælatus in omnibus illis casibus, in quibus aliàs obligatus non esset revocationem facere, quia pro omnibus illis videtur jurâsse, & consequenter ex juramento obligari non revocare. Castrop. *num. 12.*

Quæstio

Quæstio 74. Quæ censeatur causa rationabilis removendi talem beneficiatum?

Respondeo: eam esse non tantùm culpam aliquam beneficiarii, sed quamcunque utilitatem vel commoditatem Ecclesiæ vel religionis, si beneficiatus est religiosus; cùm hæc remotio non sit pœna, neque actus justitiæ vindicativæ; sed prudentis regiminis beneficii. Suar. *loc. cit.* apud Castrop.

Quæstio 75. An, & quando recurrente amovendo vel amoto ad superiorem Prælati removentis pro impedienda amotione, vel impetranda cassatione factæ amotionis suî, is teneatur manifestare & probare causam amotionis?

Respondeo: non videri teneri illam manifestare, multóque minùs probare causam, cur eum amoveat vel amoverit; nequaquam autem debere cassari factam ab eo remotionem, quamdiu non constat, nec præsumitur, illum agere, vel egisse malitiosè, (qualiter etiam in dubio non præsumitur odium vel calumnia, sed probari debet, C. de Luca *de benef. d.97. n.11.*) ita sentire videtur Suar. *cit. l. 3. c. 19. n. 20.* & citans illum Castrop. quidcunque in contrarium dicat Lott. *n. 39. & seq.* nimirùm satis non esse, quòd Collator, dum tale beneficium contulit eâ lege, ut sine causa revocare non posset, affirmet in genere causam subesse, (quod vult sufficere, si collatum beneficium sine ea lege) sed debere etiam eam specificare, ut possit discuti, an rationabilis sit; & quidem, dum adest præsumptio malæ voluntatis, non sufficere fieri indaginem causæ summariè & extrajudicialiter: videtur namque id esse contra naturam talis beneficii, non posse illud revocare (intellige validè) sine causa.

Quæstio 76. Quandonam rectè præsumatur, vel etiam constare censeatur de amoventis malitia, (intellige positiva, & non merè privativa, consistens in pura carentia causæ moventis) & vel hinc detur recursus ad Superiorem, & locus sit manutenentiæ amoti, maximè in regularibus?

1. Respondeo primò: si pendente accusatione vel inquisitione adversùs beneficiatum fieret remotio.

2. Secundò: si contra consuetudinem receptam, ne beneficiatus intra tantum tempus moveatur, absque aliqua culpa moveretur; quia vel sic de culpa constaret, & sic remotio cederet in infamiam beneficiati. Navar. *de regul. consil. 2. n. 66.* Suar. *num. 20.* Gonz. *loc. cit. n. 48.* C. de Luca. *l. ult. cit. num. 13.* ubi ait: licèt de stricto jure, non probato odio vel calumniâ, possit adhuc moveri talis beneficiatus, etiam non curando, quòd superior non sit solitus movere, tamen ea quadam non scripta æquitate videri competere recursum, vel querelam ad Superiorem pro interpositione arbitrii super aliqua saltem summaria cognitione causæ, ob quam fiat amotio, cùm non soleat dari casus amotionis absque aliquo odio, vel præjudicio in fama: & hoc maximè locum habere, dum beneficia vel officia, quæ de jure sunt manualia, & obedientiaria: in religionibus enim mendicantibus, ex certis tamen statutis religionis, vel ex usu conferuntur ad certum determinatum tempus, vel etiam ad vitam, dum ab iis removentur ante hoc tempus, nullâ causâ manifestatâ, unde justissimè relinquuntur illis recursus ad Superiores, maximè ad S. Congregationem Regularium, quæ cognoscit de causis, quibus non subsistentibus redintegrat ob præjudicium, quod in fama resultat amotis contra stylum, & infra tempus consuetum. Vide C. de Luca *loc. cit. n. 16.* plúsque est hac in parte in Religionibus militaribus, putà Hierosolymitana & similibus, in quibus Commendæ, ac Prioratus, & dignitates non sunt ex mera gratia; sed potiùs ex aliqua justitia ratione ancianitatis vel benemerentiæ conferuntur ad vitam; quæ etsi ratione obedientiæ dicantur manualia (quod tamen procedit largiùs) si moveantur sine causa, appellationi & recursui in promptu est locus, præsertim cùm de facto magis regulari videantur jure beneficiorum sæcularium; & hinc talis amotio sine manifesta causa vix practicabilis est sine aliquo dedecore, vel etiam injustitia. Vide de Luca. *n. 22.*

3. Tertiò: si ad instantiam beneficiati fieret inquisitio adversùs Prælatum, quia tunc præsumi potest ex animo vindictæ facere remotionem. Nav. *loc. cit.* Sanch. *n. 115.* apud Castrop.

Quæstio 77. Si Superior removens in ipso articulo remotionis causam exprimat, & ea negetur à beneficiato, etiam religioso, an ea debeat justificari, & interim retardetur remotio?

Respondet ad primum affirmativè Lott. *n. 44.* ad secundum autem sub distinctione, nimirùm si causa nullam infert infamiam moto, est tamen rationabilis, v g. fundata in majore bono religionis, neque differendam executionem, neque restituendum illicò motum in pristinum locum; sed solam inquirendam veritatem, & si ea non subsistat, dein servato juris ordine motus restituatur, citátque pro hoc Innoc. *in c. olim. de accusat. num.1.* Si verò causa infert infamiam; quia est causa famosa, retardandam executionem; & si ante ejus plenam excussionem removeatur, illicò restituendum; citátque pro hoc Innoc. Vitalin. & Rotam; nisi tamen prætendatur crimen circa malam administrationem; servandam enim tunc regulam, ut propter solam suspicionem dilapidationis priverur possessor commodo possessionis, juxta *c. ultim. de accus.* Gl. *in c. 1. ut lite pendente.* Lancell. *de attent. lit. pend. declaratione 4. nu. 20.*

Quæstio 78. Quid si à Papa confirmata esset beneficii talis aliàs manualis collatio, an adhuc Prælatus, cui aliàs illud pleno jure subest, beneficiatum movere posset?

Respondeo affirmativè: si simpliciter tantùm confirmavit: tunc enim confirmatio illa est tantùm quædam factæ collationis approbatio, non mutans naturam beneficii. Secùs si ex certa scientia confirmat in titulum perpetuum; cùm Papa possit omnium beneficiorum naturam immutare. Rebuff. *de pacif. possess. n. 279.* Sanch. *n. 129.* Gamb. *de off. Leg. l. 4. c. 1. n. 18.* Gonz. &c. apud Castrop. *n. 13.* iis consentientem; in dubio autem nunquam censetur Papa sic beneficii manualis collationem confirmare, ut impediat in conferente potestatem removendi provisum. Gamb. *loc. cit.*

Quæstio 79. Quid si ergo Pontifex ipse contulerit tale beneficium, an adhuc Ordinarius collator poterit pro libitu provisum removere?

1. Respondeo primò affirmativè; si Papa id fecerit jure devoluto. Castrop. *loc. cit.* Lott. *cit. q. 33. n. 95.* citans Gemin. *in c. præsenti. de off. Ordinar. in 6. n. 9.* Felin. *in c. per tuas. de Maj. & obed. n. 3.* tunc enim Papa non aliter confert, quàm debeat conferre collator Ordinarius; quia supplet ejus negligentiam, & præstat, quod is præstare debebat, *clem. unic. de suppl. neglig. prał.* & *ibi* Gl. Castrop. *loc. cit.* nisi tamen in hoc casu exprimat, addátque clausulam: *Quoad vixeris.* Lott. *n. 56.* citans Decium *ad c. ad nostram. de confirm. util. vel inutil.* & Felin. vel nisi id conferat præcedente aliquâ reservatione, (quæ est beneficii alicujus vacaturi per habentem ad id potestatem ad se facta avocatio, ita ut reservata conferre ampliùs inferiores ordinarii nequeant. Azor. *p. 2. l. 6. c. 36.*

c. 36. q. 1.) tunc enim cenſetur velle, ut beneficium perpetuò ſit penes proviſum; cùm per reſervationem videatur inducta perpetuitas, donec reſervatio conſumatur. Lott. *n. 57.* citans Lapum.

2. Reſpondeo ſecundò affirmativè: dum Papa ſimpliciter illud confert nomine proprio, & jure concursûs, ut diſtributor omnium beneficiorum. Lott. *n. 58.* Caſtrop. *n. 14.* citans Gonz. qui etiam addat ad hunc effectum emanâſſe *regulam* 38. *aliàs* 37. *Cancell.* Sanch. *num.* 135. contra plures apud eundem tenentes, non poſſe tunc removeri beneficiatum ad libitum, niſi per Papam, & per Ordinarium, non niſi ex cauſis, propter quas beneficium per ſe perpetuum auferri poteſt.

3. Reſpondeo tertiò: quòd ſi tamen Papa, ex hoc nimirum jure concursûs & proprio ſimpliciter conferens, ſæculari conferret tale beneficium, ſciens ejus naturam, cenſebitur ejus ſtatum voluiſſe pro ea vice invertere, & in perpetuum, hoc eſt, pro toto ejus vitæ tempore ei conferre. Lott. *n. 60.* citans Rebuff. *loc. cit. n.* 335.

Quæſtio 80. *Num igitur beneficium manuale ex certa ſcientia & declaratione collatum à Papa alicui in perpetuum, fiat dein, mutatâ naturâ, perpetuum?*

Reſpondeo negativè: ſed cùm primùm vacaverit per mortem vel reſignationem, reddi rursùs amovibile, ſicut erat priùs; cùm Papa ſic illud conferens non mutet naturam beneficii abſolutè, ſed ſolùm ſuſpendat pro vita beneficiatii revocationem, Rebuff. *loc. cit. n. 279.* Sclv. *p. 3. q. 11. n.* 131. & alii, quos refert Sanch. *nu. 141.* apud Caſtrop. *n. 15.*

Quæſtio 81. *Num ergo etiam, dum Papa ſic in perpetuum, ſive jure devoluto, ſive proprio, ſive vi reſervationis confert tale beneficium aliàs manuale, regulari, poſſit adhuc Superior regularis propter crimen aliquod illud auferre proviſo?*

Reſpondeo: id eum poſſe juridicè procedendo, citra tamen quæſtionem aliquam cadentem ſuper validitate aut injuſtitia gratiæ Apoſtolicæ. Felin. *in cit. c. cùm tuas. n. 4.* citans alios. Abb. *conſil. 25. n. 2.* apud Lott. *n. 62.* iis conſentientem, & *n.* 63. addentem; id etiam tenere in ſæculari: nimirùm poſſe etiam hunc proviſum à Papa ob ſuperveniens delictum per Epiſcopum deponi; cùm reatus tollat privilegium, juxta Bald. *in præſenti materia. ad c. illud de major. & obed. n. 2.*

Quæſtio 82. *An beneficium manuale revocetur per mortem concedentis?*

Reſpondeo negativè: quia mors non revocat voluntatem præexiſtentem juxta *c. ſi delegatus de off. deleg. in 6.* Abb. *in c. fin. de precar. n. 6.* Rebuff. *loc. cit. n. 276.* Sanch. *n. 118.* & alii apud Caſtrop. *n.* 16. qui tamen ait, ſecùs eſſe, ſi beneficium conceſſum ad beneplacitum concedentis; eò quòd tum beneficium, concedente mortuo, non amoveatur per revocationem, ſed per temporis impletionem, quo fuit conceſſum; fuiſſe enim conceſſum, dum conferens beneplacitum haberet, quòd beneplacitum morte illius finiatur, & ceſſet, juxta *c. ſi gratiosè. de reſcript. in 6.* citans pro hoc Sanch. & Gonz.

Quæſtio 83. *An beneficia manualia dicantur verè vacare, poſſintque reſignari?*

Reſpondet affirmativè Lott. *l. 1. q. 7. n.* 16. citans pro hoc præter Gl. & Rotam Gonz. *ad reg. de menſibus. gl. 5. §. 6. n. 14.* econtrà ſentit Card. de Luca. *de benef. D. 97. n.* 18. cùm non dentur in titulum, ſeu titulum verum non habeant, (quamvis Corr. *l. 1. c. 6. n.* 281. dicat, poſſe conferri in titulum, nempe amovibilem) non poſſe dici vacare & conferri, intelligendo hoc de vacatione vera & propria ad effectus juris, illum præſertim reſervationis vel affectionis; poſſe nihilominus largo modo dici vacare per mortem naturalem vel civilem, vel per remotionem.

Quæſtio 84. *Pro clauſula hujus materiæ de manualitate beneficiorum, num beneficia verè manualia, ſeu ad nutum removibilia, ſint verè beneficia?*

Reſpondeo: præter ea & juxta ea, quæ dicta ſunt *c. præcedente ad quæſtionem* 4. de perpetuitate, dici poſſe & eſſe verè beneficia. Garc. *p. 1. c. 2. n. 77.* citans Pariſ. &c. Lott. *loc. cit.* dum dicitur perpetuitatem illam beneficio eſſentialem non reſpicere connexionem ſtabilem inter beneficium & beneficiatum, ut docere viſi Gamb. *de off. leg. l. 4. n.* 11. Gonz. & alii apud Lott. *loc. cit. n.* 14. ſed connexionem oneris & illius, ut ita dicam, emolumenti recompenſativi, quod onus correſpondénſque ei jus omninò idem habent pro tempore obtinentes ea, ac obtinentes cætera beneficia in perpetuum. Lott. *ibidem n. 15.* Sed neque ſimplex remotio & manualitas eſt contra naturam beneficii, ſed remotio temeraria, & quæ procedit à laicis, eorumque puro arbitrio. Lott. *n. 17. & ſeq.* Unde & Capellaniam ex diſpoſitione teſtatoris conferibilem & amovibilem ad nutum patroni laici ſine ulla cauſa legitima dicit *n.* 21. non eſſe beneficium Eccleſiaſticum, niſi æquivocè tantùm; quin etiam revocabilitas illa ad nutum non impedit, quò minùs dicantur collata in perpetuum; cùm perpetuitas hæc ſpectetur in potentia tantùm; quatenus non providentur ad tempus certum & præfinitum, ut benè declarat Federicus de Senis. Vitalin. Sclv. *p. 3. q. 68. n. 3. & 4.* Azor. *p. 2. l. 3. c. 16. q. 12.* quos citat Lott. *n. 20.* Neque denique obſtat, quòd in iis locum non habeant regulæ de annali & triennali poſſeſſione, ſicut in cæteris beneficiis juxta Gonz. *loc. cit. n. 9.* aut etiam reſervatio; Peculiaris enim hujus rei eſt ratio omninò non concernens ſubſtantiam beneficii Eccleſiaſtici. Lott. *n. 22. & 23.* Prioris quidem, quòd Superiori, ad quem ſpectat revocatio, nullum currit tempus, ex quo illa in ejus arbitrio poſita eſt. Mandoſ. *ad reg. de annali. q. 3. 4. & 5.* Lott. *n. 25.* Poſterioris verò, quòd revocationes ideo fiant, ut Papa ipſe provideat efficaciter, ita ut gratia ejus non fruſtretur, ſed duret, adeòque præſumptâ hâc mente Pontificis, quâ vult beneficium à ſe profectum manere, juxta *c. decet. de reg. juris in 6.* Tales reſervationes generales ſe non extendunt ad manualia, ne is, ad quem ſpectat jus revocandi, revocando reddat inutilem proviſionem Apoſtolicam: Papa enim, ut dictum, non intendit mutare naturam beneficii. Lott. *num.* 23. citans Calder. *conſil. 26. de præbendis.*

CAPUT

CAPUT TERTIUM.

De Cappellaniis, Vicariis, Parochiis.

Cùm de qualitatibus beneficii ſimplicis & duplicis in genere ſpeciale nihil occurrat, quod non commodiùs explicetur, agendo de eorum ſingulis in ſpecie, immediatè ad eorum ſpecies tranſimus.

PARAGRAPHUS I.

De Cappellaniis.

Quæſtio 85. Unde nomen & origo Capellæ & Capellaniæ: qualiter inter ſe differant; quid Capellanus, & qui hoc nomine veniant?

1. Reſpondeo ad primum: tentoriolum, quod in caſtris erigebant Francorum Reges, ut in eo res divina peragerctur, reponerentúrque SS. Reliqoiæ, quas ſecum ad prælia procedentes deferebant, appellabatur Cappella; à Cappa, tegumenti genere, quo contectum erat: hinc nomine Cappellæ ad jus Canonicum traducto modò ſignificatur altare in æde ſacra exſtructum; modò Oratorium ſeu ſacra ædicula à templo ſejuncta, aliquando oratorium extra templum quidem poſitum, ſed ipſi templo annexum ſeu adhærens; aliquando locus ſacer in templo Cancellis clauſus, & ſeparatus unum aut plura altaria continens; unde & in jure Canonico extat titulus de Cappellis monachorum. Azor. *p. 2. l. 3. c. 8. q. 2.*

2. Reſpondeo ad ſecundum: Cappellam à Capellania ſic diſtingui, ut Cappellæ nomine magis propriè veniat altare in aliqua æde ſacra ab aliis altaribus ſejunctum; vel etiam, ut Felin. *tr. 4. c. 1. n. 15.* ædicula Eccleſiæ adhærens: unde literæ Apoſtolicæ deſervientem Cappellæ vocant Rectorem Cappellæ, deſervientem verò dicto tali altari Cappellanum in ſacra æde N. Barb. *l. 3. juris Eccleſiaſt. c. 5. n. 25.* Azor. *loc. cit. c. 1. q. 5. in fine.*

3. Reſpondeo tertiò: uti olim ſacerdotes dicto tentoriolo Caſtrenſi præfecti dicebantur Capellani, ita & modò dicuntur Cappellani, qui oratoriis illis vel altaribus deſerviunt ſtatis diebus in illis Sacra faciendo, prout Cappellæ inſtitutio poſtulat. Azor. *cit. c. 8. q. 2.* Non tamen vox *Capellanus* ſemper ſacerdotem ſignificat. Lott. *l. 2. q. 47. n. 60.* de quo, ubi examinabitur, quæ Cappellaniæ ſint ſacerdotales; etſi aliàs veniant Cappellani Eccleſiæ alicujus, etiam in qua Canonici ſunt, appellatione presbyterorum & beneficiatorum ejuſdem. Lott. *l. 1. q. 15. n. 26.*

Quæſtio 86. Quæ Cappellaniæ ſint, & quæ non ſint verum beneficium Eccleſiaſticum?

1. Reſpondeo primò in genere: quotieſcunque Cappellania erecta & dotata eſt auctoritate Epiſcopi, eſt verum beneficium. Gloſſ. communiter recepta *in Clement. 2. de decimis. V. Beneficiorum.* Selv. & alii paſſim apud Azor. *loc. cit. q. 3.* Hinc Capellaniæ, etiam ad nutum amovibiles accedente auctoritate Epiſcopi taliter inſtitutæ ſunt vera beneficia. Garc. *p. 1. c. 2. n. 82.* Corrad. *l. 1. c. 6. n. 285.* contra Barb. *de jure Eccleſiaſt. l. 3. c. 9. n. 15.* citantem pro ſe Navar. *conſil. 5. de preb.* Sayr. Cavaler. &c. Addit tamen, ſi ſemel iterùmque talis Cappellania manualis collata fuerit per Ordinarium, id ſolùm ſufficere, ut reputari & judicari debeat beneficium Eccleſiaſticum, citatque pro hoc Rebuf. *de pacif. poſſeſ. n. 349.* Guidonem Papam, &c. Gaudétque Capellanus ratione talis Capellaniæ privilegio fori, etſi eſſet tantùm Clericus primæ tonſuræ, juxta decret. Trid. *ſeſſ. 23. c. 6.* apud Garc. *loc. cit.* Vide dicta *q. ultimâ. c. præced.*

2. Reſpondeo ſecundò: Econtrà quotieſcunque Capella erecta non fuit auctoritate Epiſcopi, non erit verum beneficium, juxta ſæpiùs dicta: hinc etiamſi Capellania ex ordinatione fundatoris eſſet perpetua & inamovibilis, haberet pro dote terras ſeu bona, maximè ſtabilia, non accedente ad ejus fundationem auctoritate Epiſcopi, non erit beneficium. Corrad. *loc. cit. n. 28.* Garc. *l. n. 102.* Verùmque id eſt, etiamſi ad titulum illius factis ordinibus initiarentur illius poſſeſſores. Corrad. *ibid. n. 44.* quin imò etiamſi conſtaret fundatorem intendiſſe verè creare beneficium. Corrad. *n. 53.* ac denique etiamſi ipſe Epiſcopus eſſet earum fundator, ſi fundavit eas tanquam laicus ex bonis propriis, non verò Epiſcopali auctoritate. Barb. *loc. cit. n. 3.* citans plures alios.

Quæſtio 87. Quandonam præſumantur Cappellaniæ eſſe beneficia?

Reſpondeo: ex onere præcisè adminiſtrationis ſeu faciendi celebrari miſſas, vel ex denominatione Capellaniæ, non oriri præſumptionem beneficii. Corrad. *l. 1. c. 2. n. 22.* De cætero in dubio Capellaniæ præſumuntur beneficia. Barboſ. *loc. cit. n. 1.* citans Gonz. &c. Garc. *l. cit. n. 113.* Corrad. *l. 1. c. 2. n. 59.* qui tamen addunt, id verum, ſi appareat de una collatione vel inſtitutione Ordinarii; ac ſecùs eſſe in claris: dum nimirùm conſtat fundatorem noluiſſe eam collativam, contra Zevall. & alios tenentes, quòd licèt conſtet, Capellaniam ex fundatione non eſſe collativam; ſi tamen ex conſenſu patronorum expreſſo vel tacito, vel ex negligentia efficiatur collativa, & poſtea iterùm vacet, licèt opponatur non eſſe collativam; ultimus tamen ſtatus ſit attendendus in ejus proviſione. Lott. etiam *l. 1. q. 5. n. 62.* ait nimis laxum pronuntiatum Rebuf. *in pr. tit. quid ſit beneficium. n. 8.* In dubio Capella fundata ad ſerviendum in ea Deo, licèt non appareat de approbatione Epiſcopi, præſumitur beneficium Eccleſiaſticum; proinde regulandum ſecundùm illam doctrinam, quam tradit ex Ægidio *n. 61.* Porrò neceſsè eſt, ut impetrans Capellaniam probet illam eſſe beneficium, ait Corrad. *l. 1. c. 2. n. 36.*

Quæſtio 88. Quænam Cappellaniæ præbeant titulum Ordinationis?

1. Reſpondeo primò: Capellania ad nutum amovibilis, etiamſi collativa ſit & beneficium, nequit eſſe titulus ordinationis; quia deeſt ſtabilitas & perpetuitas, requiſita ad titulum ordinationis. Corrad. *loc. cit. n. 49.* Barb. *loc. cit. n. 19.* ubi tamen hanc facit exceptionem, niſi talis Capellania amovibilis habeatur in Capella Papæ; tenet enim eas ſufficere pro titulo ordinationis, & citat pro hoc Navar. *conſil. 20. de temp. ordin.* Riccium *in praxi fori Eccleſiaſt. reſol. 334. in fine.* Sayr. Molſes &c. Aliam exceptionem addit de Luca *ad Trid. d. 14. n. 33.* nimirùm niſi titulus beneficii ex natura ſua manualis, per accidens hîc & nunc in hac perſona ordinanda foret perpetuus, ex eo, quòd ii, ad quos pertinet amovere, id agere (nempe ordinari) validè permittant; quin

etiam *n.* 55. addit sufficere Capellaniam, (aliùdve servitium Ecclesiasticum, non tamen meram famulatus speciem habens, ut est conductio, v. g. ad pulsandum organum) quæ etsi specialem vel personalem titulum nullum tribuant, tribuit tamen, seu annexum habet tale jus, quod tituli æquipolleat, ita ut illud servitium, etiam ex parte recipientis sit necessarium, neque competat admittentibus libera facultas talem dimittendi, juxta praxin frequentem Ecclesiarum parochialium; quin & Collegiatarum, etiam Cathedralium, ad quarum servitium ex consuetudine loci cives seu nationales, habentes certas qualitates cum numero præfinito, vel sine eo recipiuntur ad participationem cujusdam massæ communis, & ad talis servitii titulum Ordines conferri posse, receptum esse ait: cùm beneficio vel Capellæ perpetuæ titulatæ spectato effectu æquipolleat; idem habet, & explicatiùs proponit *de benef. d. 80. n. 14.*

2. Respondeo secundò: Capellaniæ perpetuæ præbent titulum ordinationis, non tantùm eæ, quæ ab initio auctoritate Episcopi erectæ in beneficium; sed etiam eæ, in quarum primæva institutione, etsi non intervenerit auctoritas Ordinarii, posteà tamen non reluctante fundatoris auctoritate erectæ sunt in beneficium per collationem & Canonicam institutionem. Barb. *loc. cit. n. 23.* Quin & illæ, quæ nec collativæ, nec beneficium sunt; licèt enim ad eas non possit quis ordinari tanquam ad titulum beneficii, poterit tamen ad eas ordinari tanquam ad titulum patrimonii. Garc. *loc. cit. n. 112.* citans Trid. *sess. 21. c. 2.* Card. de Luca *ad Trid. d. 14. n. 33.*

Quæstio 89. *Num & qualiter Capellania ex non collativa fieri possit collativa auctoritate Ordinarii?*

1. Respondeo: hoc fieri posse, ut, dum nimirùm Capellania, quæ ob non intervenientem in primæva ejus fundatione auctoritatem Ordinarii non nisi ad statum Capellaniæ non collativæ, seu habentis solam rationem legati pii evaserat, & in eo etiam ad tempus aliquod permanserat, superveniente demùm auctoritate Ordinarii erigeretur in beneficium per collationem & institutionem Canonicam, non reluctante fundatoris voluntate. Corrad. *l. 2. c. 11. n. 17. & seq.* citans Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. n. 58.* Salcedo, Zevall. quos citat & sequitur Garc. *p. 1. c. 2. n. 108. & seq.* sub limitatione tamen paulò pòst subjungenda. Censetur autem hæc voluntas non reluctari, dum fundator in constitutione sua nihil addidit, per quod ratio collativæ seu beneficialis excluderetur; sed simpliciter solùm bona sua legavit Capellæ vel altari alicui, ut legantur in eo hebdomadatim certæ missæ nominando insuper simpliciter patronos: tunc enim factâ per accedentem Ordinarii auctoritatem erectione simplicis talis Capellaniæ in beneficialem, dicta testatoris voluntas non mutatur, utpote quæ talem erectionem non prohibuit; quin potiùs interpretativè saltem illam voluit. Testator enim simpliciter instituendo Capellaniam, videtur velle instituere beneficium Ecclesiasticum. Garc. *loc. cit. n. 109.* Sed dicitur solùm per talem adjectionem non contrariam alterari. Corrad. & Gonz. *loc. cit.* quod ipsum licet Ordinario. Corrad. *ibidem.* citans Bald. *in l. si testamentum. c. de testam.* Cùm id fiat, ut piæ testantium voluntates debitæ executioni mandentur, firmiùs conserventur, & Episcopus sit executor demandatus omnium piarum dispositionum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, juxta Trid. *sess. 24. c. 8.* Corrad. *loc. cit.* qui etiam sic frequenter practicari asserit allatis exemplis aliquot. Hanc doctrinam veram esse asserit Garc. in Capellaniis institutis in ultima voluntate, in quibus non solet intervenire auctoritas & erectio Ordinarii, nisi post mortem testatoris, quando effectum sint habituræ. Item in Capellaniis institutis inter vivos, etiam irrevocabiliter, quarum effectus differtur ad mortem. Non tamen in Capellaniis institutis inter vivos, & statim effectuatis per positionem Capellani; quia ex quo fundator non requisivit auctoritatem Ordinarii, non videtur velle facere beneficium Ecclesiasticum; sed Capellaniam non collativam, adeoque eam erigere posteà in beneficium, esset mutare voluntatem & dispositionem fundatoris. Idem censet in Capellaniis, in quibus dicitur, quòd Capellanus ponatur per patronos.

Quæres 90. *An, dum fundator noluit Capellaniam esse collativam, Ordinarius, saltem accedente consensu patroni, possit de ea facere collationem & institutionem, & sic de non beneficiali eam erigere in beneficium?*

Respondeo negativè, Garc. *n.* 105. citans pro hoc AA. quamplurimos, & aliquot Rotæ decisiones ad finem.

Quæres 91. *An, quando constat fundatorem noluisse facere Capellaniam collativam & beneficium, ad hoc, ut habeatur pro beneficio, sufficiat collatam fuisse per 40. annos ut beneficium?*

Respondeo affirmativè, Garc. *p. 1. c. 2. n. 115.* ubi postquam inclinâsset in sententiam requirentem ad hoc tempus immemoriale, argumento *c. 1. de præscriptione in 6. juncta auth. de nuptiis § disponat.* Oppositum, quod tenet Azor. verum censet, juxta *c. cum de beneficio de præb. in 6.* & ait *cit. c. 1* requirens tempus immemoriale ad hujusmodi præscriptiones loqui de casu, in quo jus commune est contrarium, non autem sola lex privata fundationis.

Quæstio 92. *An dum Capellania perpetua erecta est auctoritate Episcopi in beneficium Ecclesiasticum, (quod postremum addo, quia nil vetat, quò minus etiam Capellania non collativa constituatur, sicut quodvis aliud pium legatum Episcopo approbante absque eo, quòd hæc approbatio ad hanc constitutionem sit necessaria, adeòque absque eo, quòd vi hujus approbationis ultrò datæ, aut ex superabundante requisitæ erigatur in beneficium) teneat prohibitio illa testatoris, quòd Ordinarius non debeat se intromittere in illius provisionem; sed ea ad solos laicos spectet?*

Respondeo negativè, Garc. *p. 1. c. 2. n. 97.* citans Gonz. *loc. cit. n. 42.* Lamb. *de jurepatr. p. 1. l. 1. a. 10.* Mandos. Covar. &c. Quomodò si auctoritas Episcopi interveniat ad erigendam Capellaniam in titulum & creandum beneficium, dicta conditio adhuc erit nulla, tametsi Episcopus ipse in ejus fundatione consenserit in talem conditionem. Garc. *ibidem* contra Gonz. Videtur enim talis conditio contrariari ipsi naturæ beneficii. Econtrà verò dictâ auctoritate non interveniente non tantùm tenet, & observanda est dicta conditio per fundatorem ipsum adjecta. Garc. *ibid. n. 98.* Verùm etiam, dum, postquam testator ex assignatis bonis jussit annuatim, vel etiam (quod addo) hebdomadatim dici tot missas per Clericum à certo patrono nominandum, patronus ipse primò adjecit dictam conditionem, quod facere poterit etiam declarando dictam Capellaniam non esse servitium, sed potiùs memoriam seu anniversarium missarum; ita ut non solvatur subsidium, prout hoc solvi non debet ex talibus memoriis. Corrad. *l. 1. c. 2. n. 24.*

Quæstio 93. *An Capellaniæ, in quibus non intervenit auctoritas Ordinarii, impetrari possint in titulum beneficii, vel etiam permutari?*

Respondeo ad utrumque negativè : utrumque patet: cùm enim non sint beneficia, conferri in titulum beneficii nequeunt. Corrad. *n.* 26. Lott. *l.* 1. *q.* 5. *n.* 64. Sed & propterea talis Capellaniæ permutatio facta in manibus Ordinarii tanquam de beneficio Ecclesiastico, & hinc secuta collatio non subsistit. Corrad. *ibid.* citans Buiat.

Quæstio 94. An in Capellaniis erectis auctoritate Episcopi in beneficium, teneat, quòd fundator ab earum administratione, cura & visitatione excludat Ordinarium?

Respondeo affirmativè, excepto casu negligentiæ. Trid. *sess.* 22. *c.* 8. *&* 9. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 98. citans declarationem super hoc Pauli V. emanatam Anno 1606. Porrò non censetur exclusus à visitatione Ordinarius per hoc, quòd in fundatione alicui alteri (intellige absque exclusione positiva Ordinarii) simpliciter committatur visitatio. Garc. *loc. cit. n.* 99. *& seq.*

Quæstio 95. Num in Capellaniis non collativis, dum aliter cautum non est à fundatore, Episcopus adhuc habeat jus visitandi?

Respondeo affirmativè: etsi enim beneficia non sint; sunt tamen opus pium, & sic possunt ab Episcopo visitari. Barb. *de jure Eccl. l.* 3. *c.* 5. *n.* 11. citans pro hoc AA. plures. Garc. *n.* 104. citans *allegat. c.* 8. *&* 9. *sess.* 22. Trid. contra Paris. *l.* 4. *consil.* 34. Gonz. *loc. cit. n.* 35. quem tamen ait *n.* 45. videri sentire contrarium.

Quæstio 96. Circa bona, super quibus fundatæ sunt hujusmodi Capellaniæ non collativæ ex defectu auctoritatis Ordinarii, an sint spiritualizata per hoc, & non ampliùs laicalia; & num pacisci circa similes Capellanias sit simonia?

1. Respondeo ad primum: bona istiusmodi remanere & reputari bona laicalia, ac proinde subjecta potestati Principum & Magistratuum sæcularium; tametsi eis opera pia & missarum onera annexa sint. Barb. *loc. cit. n.* 6. citans ordinationem Regiam Lusit. Perez de Lara & alios; unde etiam *n.* 7. *&* 8. testatur tales Capellanias privatâ auctoritate institutas, tanquam profanas jure sanguinis aut hæreditario devolvi in Lusitania ad instar fidei commissorum seu majoratuum, successionémque harum Capellaniarum in Hispania juxta regulas majoratuum regulari. Et hinc quoque est, quòd dictis Capellaniis imponi non possit subsidium bonis & reditibus Ecclesiasticis imponi solitum, ut insinuat Garc. *loc. cit. n.* 105.

2. Respondet ad secundum negativè Barb. *loc. cit. num.* 3. ex Gonz. *loc. cit. num.* 25. nimirùm pactum factum ratione talis Capellaniæ absque auctoritate Papæ non esse simoniacum ex eo, quòd Capellania talis non sit quid spirituale, sed laicale & temporale, ut docent Guido Papa *Decis.* 187. Navar. *cons.* 5. *de præb. n.* 1. & alii apud Barb. *loc. cit. n.* 5. De Capellis etiam existentibus in Ecclesia quoad cæmenta & ornamenta, ipsumque situm materialem, ait de Luca *in Miscel. d.* 28. *nu.* 12. quòd sint in hæreditate profana, & citra simoniam in commercio profano. Addit etiam *de jurep. d.* 53. *n.* 2. 3. *&* 5. non tantùm jus præsentandi ad dictas Capellanias donari, sed etiam concessionem ipsius Capellæ & juris illius honorifici, quod ex Capellarum usuali dominio resultat, fieri posse absque omni consensu Ordinarii; cùm nihil detur spirituale, ut contingit, cùm datur jus patronatûs redolens formalem servitutem Ecclesiæ vel beneficii, sed solùm usuale quoddam dominium, competens ratione rerum materialium, pretio æstimabilium, adeò ut veniat in hæreditate, vendique possit pro pretio ipsis materialibus proportionato absque aliqua spiritualitatis mixtura, adeóque sine omni simonia; citátque pro hoc Rodriq. *in qq. reg. q.* 58. *a.* 2. Lott. *l.* 2. *q.* 4. *n.* 10. *& seq. &c.*

Quæstio 97. An Capellaniæ in eo, cui obveniunt, requirant Clericatum aut certam ætatem?

1. Respondeo primò: Capellanias illas etiam sub nomine beneficiorum fundatas & nuncupatas, quæ institutæ sunt absque auctoritate Ordinarii, obvenire posse (ubi aliter cautum non est à fundatore) laicis seu carentibus primâ tonsurâ, etiam infantibus & fœminis, quia merè laicales sunt, & sub regulas beneficiorum non cadunt. Luca *de benef. d.* 8. *n.* 18. citans Borsat. *Decis.* 1. *n.* 17. *& d.* 95. *n.* 1. & *ad Trid. d.* 24. *n.* 10. Ac proinde nullam etiam requirunt ætatem. de Luca *ibid.* citans Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. Ventrigl. *in annot. rerum Ecclesiast. annot.* 6. *de ætate benef. n.* 9. Nihilominùs requiritur, & in iis quandoque indirectè certa ætas, quatenùs nimirùm fundator certam qualitatem requirit, quæ sine certa ætate haberi non potest, v. g. quia voluit, ut obtinens tale legatum seu Capellaniam sit Clericus, seu habeat primam tonsuram, quæ non datur nisi habentibus certam ætatem; in quo casu necessaria est ætas non tanquam principale requisitum ipsius Capellaniæ, vel improprii beneficii, sed tanquam antecedens ad illam qualitatem Clericatûs, sine qua neque ætas sufficeret. Luca *ibidem n.* 2. citans decis. Rotæ 270. coram Ottoboni.

2. Respondeo secundò: Capellania erecta in titulum beneficii auctoritate Episcopi, etiam citra dispositionem fundatoris, requirit clericatum, quia regulatur more aliorum beneficiorum. Nihilominùs ex ordinatione fundatoris dari poterit puero ante primam tonsuram titulo sæculari, donec fiat Clericus, qui suo tempore tenebitur ordinari, & dum capax sit, recitare horas, eò quòd id non repugnet, si accedat Ordinarii auctoritas, non ut ante primam tonsuram teneat quis eam in titulum beneficii, quod fieri nequit; sed ut pro eo tempore non sit beneficium, donec fiat Clericus, & ex tunc eam teneat ut beneficium: accedente tamen collatione Ordinarii; nisi fortè in principio, quo eam obtinuit, intervenerit ejus auctoritas. Corrad. *l.* 1. *c.* 5. *n.* 125. ex Garc. *p.* 1. *c.* 2. *n.* 30. qui tamen *n.* 31. subdit, quòd videatur nihilominùs requiri, ut fundator talis Capellaniæ collativæ expressè ita disponat, quòd ea dari possit puero ante primam tonsuram titulo sæculari; si enim simpliciter disponeretur, quòd dari possit puero ante primam tonsuram, non valeret dispositio.

Quæstio 98. An Capellaniæ obligent ad horas?

1. Respondeo primò affirmativè de iis, quæ institutæ auctoritate Ordinarii. Barb. *loc. cit. nu.* 21. Azor. Sanch. &c. cum communi.

2. Respondeo secundò negativè de cæteris. Barbos. *ibid. num.* 4. Garc. *loc. cit. n.* 104. citans plures alios.

Quæstio 99. Quænam, & cum quibus beneficiis incompatibiles sint Capellaniæ?

1. Respondeo primò: uti in genere duo beneficia uniformia, quia nimirùm ambo sunt ejusdem nominis & ministerii, v. g. duæ dignitates, vel duo Canonicatus ejusdem Ecclesiæ sunt incompatibilia, juxta *c. de multa. de præb.* Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 10. *num.* 35. cum communi; ita in specie ab uno simul haberi non possunt, ut patet, duæ Capellaniæ fundatæ super eodem altari habentes eadem onera.

2. Respondeo secundò: duas Capellanias fundatas in ejusdem Ecclesiæ diversis Capellis, vel etiam in ejusdem Capellæ diversis altaribus (quin &, ut censeo, idem est, si fundatæ sint in eodem altari) ad diversos tamen fines, & cum diversis oneribus, non sunt incompatibiles, secundùm Nav. *cons.* 16. *de præb.* qui testatur vidisse se, id pluries practicarú. & Gonz. apud Card. de

Luca.

Luca. *de benef. d. 57. n. 4.* qui etsi suum ibi judicium suspendat; ait tamen non videri urgere congruam in contrarium rationem, & expresse ipse de Luca *de jurep. D. 17. num. 4. & 5.*

3. Respondeo tertiò: sed neque incompatibilis est Capellania cum alio diversi nominis & instituti beneficio in eadem Ecclesia, v. g. cum Canonicatu Cathedralis vel Collegiatæ. Card. de Luca. *loc. cit. n. 6.* citans Rotam *decis. 489. p. 2. Recent.* Gonz. *loc. cit. n. 43.* Paris. *de resign. l. 3. q. 1.* qui testatur, hanc esse communem ac veriorem contra Hojed. *de incompat. benef. p. 1. q. 20. n. 25.* & Azor, qui *p. 2. l. 3. c. 8. q. 6.* ait, ut Capellania & aliud beneficium simplex simile vel dissimile in Ecclesia eadem habeatur, requiri specialem Papæ indulgentiam. Tametsi enim duo beneficia difformia in eadem Ecclesia, quorum utrumque est residentiale, ex natura sua seu præcisè (qualiter beneficia principaliter curata, nec non dignitates & Canonicatus Cathedralis, aliáve à Trid. specificata vi ejusdem veram ac præcisam residentiam exigunt, & annexam habent, de quo vide de Luca *loc. cit. n. 5. & d. 58. n. 3.*) sunt incompatibilia, ita ut ex inconcussâ Datariæ praxi, ut ait de Luca, & fatetur Gonz. *loc. cit. num. 42.* obtineri nequeant dignitates & Canonicatus in eadem Ecclesia, duo tamen beneficia difformia ejusdem Ecclesiæ, quorum unum est residentiale verè ac præcisè, alterum non est residentiale, vel solùm residentiale causativè, hoc est, habens onus servitii alicujus, v. g. interveniendi horis vespertinis, vel Processionibus, inducentis residentiam, non sunt incompatibilia. de Luca *cit. num. 6.*

4. Respondeo quartò: Capellania requirens residentiam sive ex institutione sua, sive ex consuetudine loci, incompatibilis est cum alio quocunque beneficio requirente pariter residentiam in diverso loco, ut patet: vide Azor. *loc. cit.* verùm de hac incompatibilitate ex professo *in 3. p. sect. 1. c. 1.*

Quæstio 100. *An, & quæ Capellaniæ requirant residentiam?*

1. Respondeo primò in genere: Capellaniæ etiam erectæ in beneficium, simplices tamen, seu non habentes annexam curam animarum, etsi annexum iis onus celebrationis missarum in certo altari, dum aliunde, putà, ex speciali fundatoris ordinatione vel statuto, aut consuetudine (ad quam probandam non sufficit prædecessores resedisse, cùm sit in materia facultativa; sed quòd id fecerint coactè, & non voluntariè, urgente nimirùm præcepto. Lap. *ad Bald. cons. 170.* apud Garc. paulò pòst citandum. *n.* 88.) illis impositum non est præceptum residendi, residentiam non requirunt; ideóque ex generali consuetudine receptum, (licèt beneficia omnia simplicia, exceptis præstimoniis, de jure eam requirant; de quo vide Garc. *p. 3.* Cort. *n. 1.* citantem pro hoc quamplurimos) Azor. *p. 2. l. 3. c. 8. q. 5.* Zerol. *in pr. Episc. V. beneficium. §. 7.* de Luca. *de benef. d. 58. nu. 2.* Garc. *p. 7. c. 1. n. 86. & seq.* citans Mand. Felin. Zechum, Hojed. ac præcipuè Lap. *Alleg. 35.* communiter recepta, ut ait de Luca. *loc. cit. nu. 2.* Item plures declarationes S. Congregationis, & Rotæ decis. manifestè id continentes. Verumque id est, etiamsi ultra onus celebrationis missarum servitium aliud impositum haberet, v. g. cantandi in choro, quòd residentiam personalem præseferre videretur, positúmque expresse esset in fundatione: *Capellaniam hanc obtinens cantet, vel serviat,* Luca *loc. cit. n. 3.* Garc. *loc. cit. nu. 89.* contra Nav. *consil. 6. n. 3. de Clericis non resid.* docentem, verbum: *Cantet vel serviat,* in fundatione Capellaniæ positum idem importare, quod resideat; quod intelligitur de personali residentia: poterit enim & tunc adhuc Rector Capellaniæ talis per substitutum satisfacere; uti manifestum videtur ex decis. Rotæ *in una Brixiensi Capellaniæ. 2. Martii Anno* 1598. apud Garc. *n. 88.* generaliter sic decidentis: *Capellania non requirit personalem residentiam, nisi fundator jusserit, quòd Capellanus per se ipsum inservire teneatur.* Secùs autem esse videtur, ubi fundator dixisset: *Intersit vel assistat in choro:* hæc enim idem, quod *resideat*, importare videntur; adeóque imponendo hanc interessentiam & assistentiam, imposuisse videtur residentiam personalem. Garc. *loc. cit. n.* 89. Quamvis & in eo adhuc casu non importari nisi residentiam causativam seu impropriam, inducentem amissionem fructuum seu emolumentorum, aut distributionum, non verò propriam ac veram inducentem incompatibilitatis effectum, docet de Luca *d. 57. cit. n. 6. & d. 58. n. 6. & d. 59. n. 4.* &c.

2. Respondeo secundò: in particulari Capellania interveniente auctoritate Ordinarii fundatâ cum obligatione residentiæ personalis, dum postmodum ejus fructus adeò diminuti sunt, ut non sint sufficientes & proportionati ampliùs tali oneri, non obligat ad residentiam, saltem Ordinario tollente hanc obligationem. Garc. *cit. p. 7. c. 1. nu.* 126. Docet etiam in genere Lott. *l. 3. q. 27. nu.* 19. his verbis: Libera est hæc in re facultas Episcopi, non solùm in superadducenda residentia ex causa prædicta, (nimirùm urgente necessitate vel utilitate Ecclesiæ ex defectu ministrorum) sed etiam in tollenda, si ob tenuitatem fructuum non reperiatur, qui velit provideri; ut etiam latè probat Monet. *de commut. ult. volunt. c. 11. n. 15.* apud eundem, ut id eum posse in eo casu annuente patrono, aut etiam eo invito, si vocatus consentire noluerit; patet ex generali doctrina, quâ docent DD. *ad c. nos quidem de testam.* posse Ordinarium in tali casu diminuere, seu reducere onera à fundatore imposita: cùm, ut ait Felin. *ad c. cum accessissent. de constit. n. 29.* cessantibus reditibus cessare debet ordinatio testatoris. Vide de hoc Garc. qui pro hac materia citat Lamb. *l. 3. q. 6. n. 7.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 24. q. 6. &c.*

3. Respondeo tertiò: Capellaniæ, quæ nullos fructus habent in absentia, sed omnes inter Capellanos & beneficiatos præsentes distribuuntur, absentibus nihil percipientibus, requirere videntur personalem & præcisam residentiam; ita ut illas obtinentes ad eam teneantur, & cogi possint, non obstante consuetudine contrariâ. Garc. *p. 3. c. 2. n.* 188. idque ob decis. aliquam S. Congreg. quam ad fusum *ibidem* recitat Garc. quámque se originaliter vidisse ait apud eundem Gonz. *gl. 5. n. 1.* plura tamen in contrarium adducente Nav. *consil. 4. de cler. non resid. n. 1. & seq.* Quin imò tenere responsionem, etiam non obstante consuetudine immemoriali, ostendit Garc. *loc. cit. num.* 197. Verùm & de hoc onere residendi accuratiùs infrà *sect. 3. c. 1.*

Quæstio 101. *Quot modis Capellania (idem est de alio beneficio) dicatur sacerdotalis?*

Respondeo tribus: primò: dum requirit eo tempore sacerdotium, quo jus obtinetur in Capellania. Secundò: dum requirit illud eo tempore, quo à patrono nominatur seu eligitur. Tertiò: dum ita solùm illud requirit, ut, qui eligitur, nominatur & offertur, fiat sacerdos intra annum ab eo tempore computandum, quo nactus est pacificam Capellaniæ possessionem; alioquin vel ipsâ, vel ejus fructibus sit privatus. Azor. *l. 6. c. 24. q. 4.*

Quæstio 102. *Undenam, dum institutio fundatoris, vel statutum, aut consuetudo id clarè non exprimit, constet, vel conjectura sumatur, Capellaniam esse, vel non esse sacerdotalem; seu obtinentem illam debere esse aptitudine tantùm, vel actu sacerdotem, & legere missas per se ipsum?*

1. Respondeo primò: Capellania sacerdotalis est, & requirit in promovendo sacerdotium actu tempore præsentationis seu provisionis, dum dicitur in fundatione vel statuto: *Præsentetur sacerdos;* vel *promoveatur Capellanus, qui missam celebret;* vel *assumatur persona ido-*

idonea ad celebrandum : vel etiam ut insinuat Garc. *n.97. præsentetur presbyter vel Rector causâ celebrandi missas, &c.* Qualitas enim adjuncta verbo, juxta L. *in delictis ff. de noxalibus.* intelligitur secundùm tempus illius, Garc. *p. 7. c. 1. n. 58.* citans plures pro hoc decis. Rotæ, & dicens esse communiorem contra Azor. *l. 6. c. 24. n. 4.* in cujus sententiam inclinabo. *sect. seq.* ubi de SS. Ordinibus requisitis in beneficiato, & Corrad. *l. 2. c. 10. n. 117.* in quantum ii volunt, id verum esse, dum fundator est laicus, non verò, dum est Ecclesiasticus, vel statutum Ecclesiæ sic loquitur; sufficere enim tunc posse intra annum fieri sacerdotem: pro hac doctrina citatur à Garc. *n. 63.* Lamb. *p. 1. l. 2. a. 27. q. 7.* & Anton. Genuens. Item contra Ferret. qui vult id solùm tenere, dum sacerdotium annexum est per verba negativa, dicente v. g. fundatore: *Capellania conferatur nonnisi sacerdoti.* Item contra Zerol. *p. 1. V. beneficium §. 8.* qui vult posse instimi non sacerdotes, modò tamen infra annum fiant sacerdotes, dum Ecclesia fundata hâc conditione, ut ad illam instituantur tot presbyteri, qui quotidie celebrent; item contra Gonz. *gl. 5. n. 104. & seq.* qui idem cum Zerol. docet, & insuper addit, dum fundator diceret: *Præsententur sacerdotes & non alii;* adhuc sufficere, esse in ea ætate, ut saltem intra annum fieri possit sacerdos. Huic ferè inhæret Perez. de Lara *l. 2. c. 5. n. 16.* apud Garc. *n. 63.* nimirùm dum fundator requirit presbyteratum per verba mixta affirmativa, sufficere præsentari idoneum ad presbyteratum; ac denique contra Paris. *de resign. l. 4. q. 9. n. 34.* qui vult in iis casibus, in quibus requiritur ætas 25. annorum & sacerdotium, posse resignari & provideri beneficium non sacerdoti, habenti tamen dictam ætatem. Ratio responsionis nostræ est, quòd, qui non est sacerdos actu, sed solùm aptitudine, non dicatur verè, nec absolutè & simpliciter sacerdos; adeóque in eo non verificentur verba requirentia sacerdotium. Garc. *n. 67.* Contra dictam Corradi & Azor. distinctionem est, quòd si in fundatione laici verba illa importent, quòd Capellania sit sacerdotalis actu, idem etiam importare debeant in fundatione personæ Ecclesiasticæ. Attendenda námque hîc solùm sunt verba fundationis, & eorum vis. Garc. *loc. cit. n. 83.* Secundò: requiritur actu sacerdotium, dum fundator vel statutum dicit, aut consuetudo habet, ut provisus sit Capellanus vel sacerdos: particula enim illa *vel* est solùm declarativa. Zech. *de rep. Eccl. c. de beneficiar. n. 4.* Tuschus *Lit. E. concl. 57.* apud Garc. *loc. cit. n. 60. & 72.*

2. Respondeo secundò: Capellania ex eo, quòd fundator dixit, Capellanum debere celebrare missas seu divina officia, non est sacerdotalis, nec actu, nec aptitudine; sed conferri potest simplici Clerico, etiam tantùm primæ tonsuræ, qui eam per substitutum administret. Card. de Luca. *de benef. d. 61. n. 3. & 7.* Garc. *loc. cit. n. 85. & seq.* citans pro hac responsione AA. quamplurimos, pluresque Rotæ & S. Congreg. decis. clarissimas ad longum. Vide etiam Gonz. *l. c. gl. 5. n. 72.* Item Lott. *l. 2. q. 47. à n. 34.* ubi ait: Annexio sacerdotii minimè argui potest ab annexione oneris celebrandi ob separabilitatem facti celebrationis ab ipso onere; quod ut per alium non possit absolvi, nullo jure cautum est; pro quo citat præter alios Felin. *in c. cum omnes. de constitut. n. 3.* dicentem ita de generali consuetudine servari; & ait hanc sententiam sæpissimè probatam à Rota, cujus plures decis. adducit *n. 35.* Unde quamvis fundator vel statutum referat onus illud celebrandi ad personam beneficiarii; dum tamen expressè non removet hanc facultatem celebrandi per alium, quæ est à jure communi, potiùs censetur voluisse conformare se cum eo jure, quàm ab ejus orbita recedere: cùm omnis dispositio nudis verbis prolata vestiatur à jure communi. *l. quæro. ff. locati.* Lott. *n. 36.* Atque ita tunc inflectitur ea relatio, ut stet demonstrativè ad qualitatem oneris, non autem dispositivè ad qualitatem personæ, ut Lott. *n. 37.* Rationem responsionis præter eam, quam afferam infrà *loc. cit.* hanc quoque affert Garc. *n. 92.* ex eo tunc posse isti oneri satisfieri per substitutum, quòd non sit in eo casu electa industria personæ, & hinc valeat, quòd quis per alium facit, per se ipsum facere videtur.

3. Respondeo tertiò: Capellania erit quidem sacerdotalis, ut Lott. *n. 38.* citans Gonz. *gl. 5. n. 100. & 107.* non tamen adhuc erit sacerdotalis actu, sed solùm aptitudine, ubi fundator dixit, Capellanum debere celebrare per se ipsum, seu debere personaliter deservire, vel debere residere. Garc. *n. 98.* citans Gonz. *loc. cit. n. 100.* Nav. &c. Item declar. S. Congreg. de Anno 1604. quam se authenticè vidisse testatur, quæ inter cætera sic habet: *Si ex fundatione cautum, ut Capellanus per se ipsum celebret missas, simplici adhuc conferri potest clerico, in ea tamen ætate constituto, ut intra annum ad sacerdotium promoveri queat.*

4. Respondeo quartò: Capellania ex hoc erit adhuc sacerdotalis aptitudine, quòd præter onus legendi missas habet onus juvandi curatum in cantando, & aliis similibus assistendi in choro: tunc enim censetur injunctum servitium personale non tantùm chori; sed etiam missarum; adeóque eas non poterit curare legi per alium. Garc. *loc. cit. n. 89.* Filinc. *tr. 41. c. 1. n. 15.* Porrò quis dispensare possit quoad dictam qualitatem requisitam à fundatore, & qualiter ei derogetur per provisionem Apostolicam, vide ex dicendis *sect. seq. loc. cit.* Vide quoque Garc. *loc. cit. n. 102. & seq.* fusè de hoc. Ac denique qualiter providendum in casu voluntatis fundatoris ambiguæ, deducendæ ex verbis vel conjecturis, vide apud Card. Luca *de benef. d. 86. ferè per tot.* ubi etiam, quæ distinctio inter vocabula *presbyter* & *sacerdos* in hoc vel illo idiomate, in quo conscripta est fundatio. Plura de hoc vide, ubi de ætate requisita ad singula beneficia. *sect. seq.*

Quæstio 103. *Quid si ergo in fundatione Capellaniæ dicatur: Præsentetur sacerdos proximior in sanguine, si invenitur aliàs Clericus, num si tempore præsentationis fuerit aliquis sacerdos, is præsentari debeat, etsi sit remotior, & alteri proximiori præferendus, etsi hic posteà adhuc ante institutionem remotioris illius esset jam factus sacerdos?*

Respondeo affirmativè: attendi enim debet tempus præsentationis. Garc. *loc. cit. n. 73.* citans pro hoc Perez de Lara, & decis. Rotæ.

Quæstio 104. *An, & quanta sit obligatio legendi missas impositas Capellaniæ in Ecclesia, sacello, vel altari a fundatore designato, & ad quid hoc negligens Capellanus teneatur; & quis in eo dispensare possit?*

1. Respondeo ad primum affirmativè: non enim satisfieret aliàs voluntati fundatoris. Corr. *l. 2. c. 11. n. 20. & 27.* cum communi. Respondet idem ad secundum *n. 22.* Capellanum citra legitimam causam celebrando alibi peccare mortaliter. Respondet ad tertium: non tamen teneri illum missas lectas alibi legere denuò in loco designato: quia jam in substantia satisfactum oneri missarum injuncto à fundatore, neque ad ullam aliam restitutionem: quia non privavit fundatorem fructu beneficii. Corrad. *ibidem. n. 23. & 24.* citans Barb. *de potestate Episc. alleg. 24. n. 36.* & Fraxinell. *de oblig. sacerd. sect. 4. corol. 5. §. 3.*

2. Respondet ad quartum: dispensare in hoc non posse Episcopum; (etiam consentientibus hæredibus) cùm non agatur in hoc puncto de voluntate hæredum, sed fundatoris. Navar. *de orat. c. 5. n. 2. & 12.*) cùm verò sic derogaret menti fundatoris, quod non potest. Corrad. *n. 25. & 26.* Nequidem dum Capellanus ratione studiorum abest, & ut sentire videtur Barb. *loc. cit.* ex Henriq. Corr. *ibid.* ubi ait: & in hoc casu de necessitate petendum indultum Pontificium, censeri à peritissimis

tissimis

tissimis Curialibus, uti & *num.* 20. ait, praxin ipsam docere, non nisi de licentia Papæ licere dictas missas celebrare alibi.

Quæstio 105. *An, & quando numerus missarum ex fundatione impositus Capellaniæ (idem est de Vicariis, alisque similibus beneficiis) reduci possit per Ordinarium, quando reditus diminuti sunt & insufficientes tali oneri?*

Respondeo: tametsi Episcopi in Synodo diœcesana, uti & Abbates, Generalisque Ordinum in Capitulis Generalibus ex concessione Trid. *seff.* 25. *c.* 4. *de reform.* (cujus concessionis varias limitationes, explicationes, & variorum super ea sententias vide apud Garc. *loc. cit. n.* 127. *& seq.* Vide etiam Barb. *de potest. Episc. alleg.* 29) possint, re diligenter perspectâ, prout major Dei honor & utilitas Ecclesiarum & necessitas exegerit, reducere missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum eisdem Ecclesiis: ubi ob multitudinem eisdem satisfieri non potest: vel eleemosynæ pro iis celebrandis adeò tenues, ut non facilè inveniatur, qui velit se huic oneri subjicere, idemque etiam possint vi ejusdem indulti circa Anniversaria defunctorum officia, ut declaravit S. Congreg. super hoc interrogata ab Archiepiscopo Neapolitano apud Corr. *cit. n.* 11. hanc declarationem verbotenùs recitantem. Quamvis tamen & hæc ipsa concessio illis sublata videatur vi decreti à S. Congregatione editi auctoritate Urban. VIII. ad Annum 1625. quod plura salutaria hac de re continet, & ad fusum recitatur à Corr. *loc. cit. n.* 10. uti & responsiones ejusdem S. Congreg. ad plura dubia super hoc decreto orta. Nibilominùs, neque ante, neque per dictum Concilium potuisse, aut posse Episcopos reducere numerum missarum impositarum beneficio seu Capellaniæ, cùm de illis missis non loquatur Trid. ut patet; adeòque talem reductionem factam ab Episcopo esse nullam, recurrendumque esse pro tali reductione obtinenda ad Sedem Apostolicam, docent Corr. *loc. cit. n.* 5. *& seq. usque ad* 20. Barb. *cit. alleg.* 29. *n.* 9. Rodriq. *qq. regular. to.* 1. *q.* 43. *a.* 13. Garc. *cit. c.* 1. *n.* 13. citans apertissimas hac super re declarationes S. Congreg. quibus tamen non repugnat quosdam Episcopos speciale à Pontifice indultum habere reducendi ista missarum onera in fundatione imposita, ut videre est apud Corr. *n.* 6. Quin & absolutè casu imminutorum adeò redituum beneficii, ut beneficiatus suo muneri & officio satisfacere commodè non possit, posse per Ordinarium reduci missas impositas beneficio, docet Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 24. *q.* 6. Eò quòd tacita sit ea patroni (credo, per patronum intelligit fundatorem) pro eo casu voluntas.

Quæstio 106. *Quid juris competat Capellanis Ecclesiæ alicujus Collegiatæ interessendi Capitulo?*

1. Respondeo primò: Capellani etiam provisi in titulum (idem est de aliis beneficiatis, quocunque nomine veniant, inferioribus Canonicis) non sunt de Capitulo, neque votum habent; Capitulum enim constituitur à solis Canonicis. de Luca. *de Canonicis. d.* 20. *n.* 6. Barb. *de Canon. c.* 37. Neque vocari debent ad communes tractatus cum Canonicis. Lott. *l.* 1. *q.* 15. *n.* 27. citans Gloss. *in c. penult. de Cler. non residentibus.* Idemque verum dicit, etiam respectu emolumentorum, quorum participes sunt, qualia sunt anniversaria & similia. *n.* 28. Procedereque, etiamsi participent de massa communi, & de omnibus aliis. *n.* 29. nisi fortè talis participatio iis competeret jure proprio, (v.g. dum massa conflatur ex bonis propriis & reditibus ipsorum; secùs si ex reditibus bonorum Ecclesiæ; tum enim competeret iis jure Ecclesiæ, Lott. *num.* 31.) vocandi namque tunc essent juxta regulam: *Quod omnes tangit.* Lott. *n.* 30. citans Vitalin. *in Clem. ut ii. de atate & qualitate. n.* 3. Paris. *l.* 4. *consil.* 90. *nu.* 12. &c. Quod ipsum, ubi fieret ex consuetudine in Ecclesiis istiusmodi patrimonialium receptitiis etiam Collegiatis & Cathedralibus, tolerabile esse, ait de Luca *loc. cit. n.* 12. In iis Capitulis, quæ congregantur pro negotiis œconomicis, ac recta administratione massæ, in qua tales presbyteri sunt æquè interessati, & consequenter etiam in electionibus Officialium in idem tendentibus, putà procuratorum & similium; nequaquam autem tolerandum tanquam manifestum abusum juris, ut intervenire debeant, ac votum habeant in actibus aliis jurisdictionalibus & præeminentialibus, v.g. Electionibus Vicarii Capitularis sede vacante, Canonicatuum, aliorumque beneficiorum ejusdem Ecclesiæ.

2. Respondeo secundò: Poterit nihilominùs per consuetudinem induci, ut sint simpliciter de Capitulo, ut in eo vocem habeant non tantùm Capellani beneficiati, sed & simplices talis Ecclesiæ presbyteri carentes titulo collativo. Luca *loc. cit. n.* 7. *&* 8. ubi etiam ait, requiri, ut talis consuetudo contra jus sit immemorialis, vel centenaria, vel saltem quadragenaria, cum titulo putativo seu colorato, ejusque fama benè probata.

Quæstio 107. *An Capellæ exstructæ in Ecclesia, Ecclesia fiat compatrona ratione sitûs ei concessi?*

Respondeo ... dari possit participatio jurispatronatûs & duo patroni, unus ratione sitûs seu fundi, alter ratione fundationis; seu unus ratione constructionis, alter ratione dotationis; & hinc quoque Abb. *ad c. ad audientiam. de Ecclesiis adif. num.* 11 dicat, Ecclesiam concedentem situm ratione soli effici compatronam; idem tamen Abb. ait, de facto servari contrarium, & talem esse communem consuetudinem, testatur Lamb. *l.* 1. *q.* 8. *a.* 6. *n.* 4. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 10. *n.* 12. &c. apud Card. de Luca *de jurepat. d.* 53. *n.* 6.

PARAGRAPHUS II.
De Vicariis, &c.

Quæstio 108. *Qui veniant nomine Vicariorum in jure?*

Respondeo primò: latissimè sumendo, nomine Vicarii venire omnes, quotquot vices aliorum, (in quorum locum sufficiuntur, gerunt, Azor. *l.* 2. *c.* 6. *q.* 1. Latè sumendo illud in jure civili veniunt, qui in locum alterius magistratûs, absentis scilicet, mortui, vel impediti substituuntur ab iis, qui ad hoc à lege potestatem habent. Barb. *de jure Eccl. l.* 3. *c.* 6. *num.* 1. In jure verò Canonico variam esse hujus nominis usurpationem, & pluribus convenire, qui ad tres classes seu species revocari possunt, juxta Laym. *ad c.* 1. *de off. Vicarii. in* 6. *n.* 1. Prima est eorum, qui à Canone constituuntur, ita ut propriam & ordinariam jurisdictionem obtineant, subordinatam tamen principaliori, qualis est Archidiaconus respectu Episcopi, juxta *c.* 1. *de off. Archid.* Secunda eorum, qui ab homine nimirum Superiore Ordinario constituuntur, ita ut potestatem vel jurisdictionem diversam obtineant à constituente; quorum aliqui habent delegatam ad universitatem causarum, alii ordinariam: tales sunt quoad jurisdictionem fori externi Vicarii, seu Decani rurales seu foranei, qui jurisdictionem delegatam & omninò dependentem ab Ordinario habent, à quo pro arbitrio ipsius deponi possunt: quandoque tamen ordinariam quandam habent subordinatam Episcopo; dum nimirùm constituuntur per electionem Capituli ruralis ab Episcopo seu ejus Vicario confirmatam. Laym. *ad c.* 1. *de off. Archipresb.* Tales verò quoad jurisdictionem fori interni sunt Vicarii parochiarum, quorum item aliqui jurisdictionem seu curam animarum ordinariã habent, intellige secundùm exercitium, seu utilem, non directam, ut Laym. *ad c.* 1. *de off. Vicarii in* 6. Alii jurisdictionem seu partem jurisdictionis delegatam, qui dici solent cooperatores parochorum. Tertia eorum, qui ab homine ita constituuntur, ut jurisdictionem non diversam, sed eandem habeant cum constituente,

tuente, quamvis alio modo, nempe cum dependentia ab eo, qui, licèt ordinariam jurisdictionem sibi concessam habeant, nullum tamen in ea jus vel titulum obtinent; sed veluti operâ locatâ deserviunt, ideóque temporales sunt & amovibiles, & propriè dicuntur substituti in eadem jurisdictione. Laym. *l. antè cit. n. 1.* Huc spectant Vicarii Generales in Spiritualibus Episcoporum, quos jurisdictionem habere ordinariam, & non delegatam, vide probatum apud Laym. *loc. cit. n. 2.* His omnibus accedunt Vicarii in beneficiis, de quibus in præsenti.

Quæstio 109. Quotuplicis generis sint Vicarii in beneficiis?

Respondeo: esse duplicis generis; alios temporales, alios perpetuos, Abb. *ad c. extirpandæ. de preb. n. 5.* Barb. *loc. cit. n. 2.* Temporalis Vicarius dicitur ille, qui auctoritate alicujus in locum alterius ad tempus, vel ad voluntatem constituentis sufficitur; nimirùm in officio beneficiali. Azor. *p. 2. l. 3. c. 6. q. 1.* Barb. *loc. cit. n. 50.* Et Vicaria temporalis, quæ ad tempus, non in perpetuum duratura est; scilicet usque dum cesset causa, vel elapsum sit tempus, ob quam, vel usque ad quod talis Vicaria concessa est. Barb. *ibidem.* Vicarius perpetuus dicitur, qui auctoritate Ordinarii constituitur in beneficio curato, v.g. unito in perpetuum alicui Cathedrali, alteriusve Ecclesiæ, Collegio, monasterio, beneficio, &c. ita ut nec ipse Ordinarius adimere ei possit administrationem, nisi ex causis legitimis in jure expressis. Azor. & Barb. *loc. cit.* Vicarios istiusmodi perpetuos minùs propriè dici Vicarios ex eo, quòd omnis cura in eos transfusa sit, gerántque administrationem auctoritate juris independenter à Rectoribus principalibus & directis, (etsi non nisi per respectum ad Rectorem principalem vocentur Vicarii; cùm Vicarius sit nomen ad aliud, Ægyd. *decis. 701. n. 3.* apud Corrad. & supponat jus habituale parochialitatis in alio. C. Luca *de decimis. d. 11. n. 5.*) asserit idem Corrad. *l. 3. c. 9. n. 10.* ex Lott. *l. 1. q. 33. n.* 110.

Quæstio 110. Qualiter Vicario perpetuo competat nomen Rectoris?

1. Respondeo primò: venire tales Vicarios perpetuos quandoque nomine Rectorum, & nomina *Rector*, *Vicarius perpetuus*, tanquam synonyma confundi, unúmque pro alio poni. Corrad. *n.* 13. Barb. *loc. cit. n. 27.*

2. Respondeo secundò: Vicarium perpetuum curatum, etsi non sit propriè Rector Ecclesiæ, dici tamen propriè ac verè Rectorem curæ animarum. Lott. *loc. cit.* Barb. *n.* 26. citans Abb. *in c. ex parte. de off. Vicar. n. 3.* seu esse Rectorem actualem in administratione curæ animarum; dum interim solus Rector habitualis est verè & propriè sponsus Ecclesiæ: unde & percipit fructus dotis; Vicarius autem reputari solet tanquam minister pro solo exercitio, pro cujus etiam salario seu mercede participationem solùm aliquam obtinet emolumentorum, ac fructuum loco congruæ. de Luca *in Miscel. d. 29. n. 6.* Sed neque ratio perpetuitatis inducat curato Rectoriam, seu jus proprium independens; sed solùm jus quoddam quasi famulatûs irrevocabile. de Luca. *de parochis. d. 17. n.* 5.

3. Respondeo tertiò: ex Lott. *l. 1. q. 20. n.* 122. *& seq.* docente, quòd si simplex exercitium curæ (quòd aliàs non ita ac cura ipsa seu jus parochiæ exigit demandari per intitulationem in ipsa Ecclesia, sed absque ea committitur ad tempus amovibiliter) committatur in perpetuum, ac ita fiat intitulatio in exercitio, eum, cui committitur, dici Rectorem ac verum parochum; citátque pro hoc Innoc. & Host. *in c. cùm non ignoret. de preb.* cùm vi istius intitulationis perpetuæ Ecclesia desinat esse parochialis superiori immediato, fiátque parochialis Vicario. Lott. *ibidem n. 24.* citans tex. *clem. 1. de off. Vicarii.* & Bellamir. *cons. 38. n. 4.* modò tamen emolumenta parochiæ non fuerint, seu remaneant reservata alteri; hoc enim casu intitulatio non cecidisset super alio, quàm simplici exercitio, Lott. *n.* 125. certissimum enim hoc est signum judicandi, ad quem jure proprio cura pertineat, nempe ad eum, qui decimas, funeralia, &c. per se percipit. Lott. *n.* 126. citans Abb. *in c. pastoralis. de his, quæ fiunt à prælato n. 2.* & Felin. *in c. dilectus. de offic. Ordinar. n. 1.* Quamvis apud talem Superiorem semper remaneat cura habitualis, adeóque per hoc non dissolvatur conjugium illud spirituale inter eum & Ecclesiam semel per se ipsum contractum; Lott. *n.* 127. *&* 128. intelligendo tamen id de habitu originali, non de præsentiali; quia in effectu considerato statu de præsente, cura ipsa actu & habitu est penes Vicarium. Lott. *n.* 129. Idem ferè docet Barb. *loc. cit. n.* 16. nimirùm dum certa portio monasterio vel Collegio Canonicorum, cui Ecclesia parochialis unitur, reservatur, & reliqui fructus cedunt Vicario, ipsum Vicarium censeri debere principalem; secùs dum Vicario assignatur certa portio cæteris fructibus, seu emolumentis relictis monasterio.

4. Respondeo quartò: in dispositionibus, quæ de Rectoribus Ecclesiarum meminerunt, ex proprietate sermonis, præcipuè in materia pœnali, odiosa & exorbitante, non comprehendi Vicarios perpetuos.

Quæstio 111. Quæ Vicariæ habeant, quæ non habeant rationem beneficii Ecclesiastici?

1. Respondeo primò: Vicarias perpetuas in parochialibus esse vera beneficia Ecclesiastica. *c. postulâsti. de rescriptis.* ubi dicitur: *Non enim carere beneficio dici debet, cui competenter de Vicaria perpetua proventibus est provisum.* Garc. *p. 1. c. 2. n. 93.* Less. *de jure & just. l. 2. c. 24. n. 3.* Azor. *p. 2. l. 3. c. 6. q. 5.* Barb. *loc. cit. n.* 18. Omnia enim, quæ ad beneficium constituendum requiruntur, in Vicaria perpetua reperiuntur. Barb. *ibidem.* eáque portio, quæ tali Vicario ex annuis beneficii (intellige principalis) proventibus detracta destinatur, beneficium judicatur. Azor. *loc. cit.* Habent etiam Vicarii perpetui jus & verum titulum in Ecclesia. *c. ad hæc. de offic. Vicar.* Gamb. *de off. legati, de lat. l. 6. tit. de dispens. n.* 10. Gonz. apud Barb. etiamsi in solo exercitio curæ instituti. Lott. *l. 3. q. 27. n.* 159. & dicuntur habere beneficia curata. Garc. *p. 9. c. 2. n. 289.* Proinde non tantùm dispositiones omnes, quæ de beneficio mentionem faciunt, procedunt in Vicariis perpetuis. Barb. *cit. n.* 18. Garc. *loc. cit. n. 286.* Card. de Luca *de Parochis. d. 21. n. 7.* loquens de Vicariis erectis in titulum perpetuum; sed etiam, quæ de beneficio curato dispositâ sunt, Garc. *ibidem.* Barb. *n. 20.* citans Paris. *l. 3. q. 1. n.* 115. Gonz. Rebuff. Navar. &c. Atque ex his jam infertur, si hæ Vicariæ regulentur jure communi beneficiorum, posse non secùs ac quodlibet aliud beneficium in favorem resignari, Corrad. *l. 3. c. 9. n. 4.* citans Hojed. *de incompat. benef. l. 1. c.* 15. Item permutari, prout hoc in praxi receptum testatur Paris. *l. 2. q. 1. n.* 112. apud Corrad. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Vicariæ temporales, etsi curatæ, beneficia Ecclesiastica non sunt, nec tituli beneficiales. Barb. *loc. cit. n. 58.* Garc. *p. 1. c. 2. n. 93.* Corrad. *l. 3. c. 9. n. 29.* cum communi; beneficiarii itaque non sunt Vicarii Ecclesiarum curatarum ad nutum laicorum amovibiles. AA. iidem, de Luca *de benef. d. 80. n.* 20. *& seq.* Neque etiam ab Ordinario deputati pro parochiali usque ad provisionem. Neque deputati usque ad tempus Rectoris; neque Ecclesiarum parochialium annexarum Episcopo, Capitulo, dignitati, &c. utpote amovibiles. de Luca *de benef. d. 8. n.* 16. Atque ex his jam sequitur, non regulari istiusmodi Vicarias jure beneficiali; ac proinde non requirere collationem seu institutionem. Corrad. *n.* 28. non intrare in iis regulam *de annali.* Barb. *loc. cit. n.* 59. citans Mandos. *in reg. de annal. q. 13. n.* 1. Nec comprehendi in reservationibus. Barb. *ibidem.* citans Hojed. Gregor. &c. Nec ratione Vicariæ obligantur ad horas Canonicas, nisi in casibus aliquibus; sed de hoc infrà. Nec denique gaudent prærogativis

&

& emolumentis, quibus gaudent Vicarii perpetui. Barb. *n.* 16. citans Gonz.

Quæstio 112. *In quibus, seu ex quibus casibus à jure approbatis constitui possit Vicarius temporalis?*

Respondeo ex sequentibus: Prima: dum quis legitimè habet plures Ecclesias, in quibus inservire & residere nequit, inserviet per se ipsum in una, in aliis Vicarium constituere compelletur, Barb. *loc. cit. n.* 52. Secunda: ob negotia, quibus ipse Rector ratione muneris sui distinetur; quo jure Episcopus plures Vicarios instituit. *c. ad hæc. de offic. Archid.* Barb. *ibidem.* Tertia: ratione peregrinationis ad pia loca, præsertim ad terram sanctam. Barb. *ibidem.* citans *c. fin. de voto.* Quarta: ratione ægritudinis corporis, & valetudinis incommodæ, ut constat ex toto titulo *de cler. ægrot.* Barb. *ibid.* Quinta: ratione justæ absentiæ Rectoris approbatæ ab Episcopo. *c. relatum. de cler. ægrot.* Barb. *ibid.* citans Ugolin. *de off. Episcopi c.* 54. Sexta: ratione diversæ nationis, cui Rector præficitur, utentis diversâ linguâ ab idiomate Rectoris, *c.* 5. *de off. Ordinar.* Barb. *loc. cit.* Septima: dum Rector removetur à ministerio, vel officio, vel loco. *c. ad audientiam. de Eccl. ædif.* Barb. *n.* 53. Ugol. *loc. cit.* Octava: dum Rector fit religiosus, & versatur in Novitiatu. *c. de Monach. de præb.* Barb. *ibid.* Nona: ratione necessitatis vel utilitatis Ecclesiæ, majorisque incrementi cultûs divini, *c. illud.* & *c. nihil.* 7. *q.* 1. Barb. *loc. cit.* Decima: ubi Ecclesia dispensativè conceditur alicui in minore ætate constituto. *c.* 2. *de ætate & qualit.* vel ubi parochus ipse nondum sacerdos est. Barb. *loc. cit.* Undecima: quando beneficium simplex alteri cuipiam injungitur; tum enim solet constitui Vicarius non perpetuus. Barb. *n.* 54. citans Azot. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 29. *q.* 1. Duodecima: dum Vicariæ perpetuæ uniuntur, tunc ad nutum possidentis instituitur Rector. Barb. *n.* 55. citans Hojed. *de incomp. p.* 1. *c.* 15. *n.* 6. Gamb. *de off. legati in uniendo. n.* 102. Decimo tertia: in vacatione Ecclesiæ parochialis, donec de Rectore provideatur. Trid. *sess.* 24. *c.* 18. Barb. *n.* 56. Ac denique dum beneficium est unitum mensæ Episcopi vel Capituli, constitui potest Vicarius temporalis. Barb. *n.* 54. citans Gloss. *in Clem.* 1. *de excess. prel.* & *in Clem.* 1. *de suppl. negl. prel.* Quod ipsum tamen distinguit Lott. *l.* 1. *q.* 33. *num.* 93. juxta dicta *c. præced.* ita ut Ecclesia Collegiata, præcipuè regularium, quæ habet parochialem pleno jure sibi subjectam, de jure communi non teneatur curam exercere per Vicarium perpetuum, sed possit exercitium alicui committere amovibiliter; Ubi verò non habet parochialem pleno jure subjectam, sed titulo tantùm simplicis unionis, teneatur administrare curam per Vicarium perpetuum ex dispositione *c. exstirpanda. de præb.*

Quæres 113. *Cujus sit constituere Vicarium temporalem beneficialem?*

1. Respondeo primò: Ecclesiâ parochiali vacante, deputare pro ea Vicarium, donec ei de Rectore provideatur, spectat semper ad Episcopum; vel sede vacante ad ejus sedis vacantis Vicarium. Garc. *n.* 10. in cujus diœcesi sua est parochia. Trid. *sess.* 24. *c.* 18. Barb. *n.* 56. Lott. *l.* 2. *q.* 31. *n.* 12. etiam ubi illius collatio spectat ad alios. Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 10. Unde id non poterunt inferiores, etiamsi exempti, nisi habeant statum nullius diœcesis, adeóque obtineant jurisdictionem quasi Episcopalem, sitque in usu cogendi Synodos, déque his omnibus constet. Lott. *ibidem. n.* 13. Garc. *loc. cit. n.* 8. Leonis. *in thesaur. fori Eccl. p.* 2. *c.* 18. *n.* 52. Barb. *loc. cit.* uti & *de potest. Episc. p.* 3. *alleg.* 6. *num.* 3.

2. Respondeo secundò: in casibus tamen repentinis, si Vicaria est ad præsentationem alicujus Collegii, illud quamprimùm constituere potest Vicarium ad custodiam, donec Episcopus sit factus certior, & providerit. Garc. *loc. cit. num.* 11. dicens, hanc esse declarationem quandam sacræ Congregationis *ad c.* 18. *sess.* 24. Trid. non tamen, quòd Collegium in eo casu dare possit jurisdictionem aliàs non habenti, & approbationem ad Sacramentum pœnitentiæ administrandum; sed quòd possit illum ponere tantùm ad custodiam. Porrò quid velint sibi verba ista Trid. *loc. cit. si opus fuerit*, (semper enim opus erit constitui Vicarium tantisper, ne cura animarum patiatur) declarat S. Congregatio apud Garc. *loc. cit. n.* 13. nimirùm posse contingere, ut in ista Ecclesia vacante adessent alii ministri Sacramentorum; qui intereà curam quoque illam, quæ ad defunctum spectabat, exercerent; vel etiam, ut vicini parochi libenter illud præstarent; vel quia, dum nemo hoc onus subire vellet, constitui possint aliqui mercenarii diurni vel hebdomadarii, qui id facerent; adeóque in his & similibus casibus opus non esse institui alium intereà Vicarium.

3. Respondeo tertio: de cætero nominatio & deputatio Vicariorum ad nutum amovibilium in Ecclesiis vel beneficiis unitis pertinet ad Capitulum vel ad Prælatum monasterii, cui ea unita sunt, & Episcopus solùm debet approbare, & admittere, daréque licentiam administrandi Sacramenta, ubi idoneus repertus fuerit Vicarius, absque eo, quòd ulla alia requiratur collatio vel institutio. Barb. *loc. cit. num.* 63. citans Garc. *p.* 1. *c.* 2. *n.* 93.

Quæstio 114. *An nihilominùs, & quando possit Episcopus in tali parochiali, etiam quæ pleno jure subditur Collegiatæ, vel monasterio, deputare Vicarium perpetuum?*

1. Respondeo ad primum affirmativè, Corrad. *l.* 3. *c.* 9. *n.* 16. idque vi Trid. *sess.* 7. *c.* 7. statuentis, quòd Ordinarii deputare possint Vicarios perpetuos in quibuscunque beneficiis curatis, quæ unita reperiuntur Ecclesiis Cathedralibus, Collegiis, vel monasteriis, non obstantibus privilegiis. Hisce comprehendi monasteria quæcumque etiam exempta, & Ecclesias quomodocunque iisdem, eorúmque mensis unitas, docet ibi Corrad. citans pro hoc Barb. *de potest. Episc. alleg.* 71. *n.* 100. Item procedere etiamsi in literis unionis expressa sit clausula: ut possint deservire per Vicarios amovibiles; si literæ ante Concil. Trid. emanârint; secùs si post illud. Garc. *p.* 11. *c.* 2. *num.* 9. Flores de Mena. *Variar. qq. l.* 1. *q.* 10. *n.* 36. *& seq.* quos citat & sequitur Barb. *loc. cit. n.* 3.

2. Respondeo secundò: nihilominùs, ut ex ipsis Concilii verbis intelligitur, requiritur, ut Episcopus id faciat in visitatione; ita ut videatur non dari Ordinario hæc jurisdictio à Concilio, nisi in visitatione. Corrad. *loc. cit. n.* 18. ex Garc. *p.* 11. *c.* 2. *n.* 12. saltem dum beneficia unita sunt monasteriis & locis regularibus & exemptis. Barb. *loc. cit. n.* 4. citans pro hoc Flores de Mena. *num.* 47. Navar. *de stat. Monach. cons.* 11. *nu.* 7. Item requiritur justum arbitrium Episcopi, sive ut intercedat justa causa; poterit enim aliàs ab istiusmodi perpetuitate Vicarii appellari; cùm aliàs dictum Concilium, nempe *sess.* 25. *de regular. c.* 11. concedat, quòd possint Vicarii temporales deputari, & tantùm id remittat Ordinarii arbitrio; ut si viderit expedire, deputet Vicarium perpetuum. Iidem AA. Corrad. *num.* 19. *&* 20.

3. Respondeo tertiò: de cætero non posse Episcopum in vim Trid. deputare Vicarium perpetuum in sequentibus casibus, quos enumerat Barb *loc. cit. n.* 6. *& seq.* Primò; dum à tempore immemoriali unio facta est, & ex tunc constat Vicarios fuisse ad nutum amovibiles scientibus & consentientibus Ordinariis, & nunquam Vicarium perpetuum fuisse constitutum. Citatur à Barb. pro hoc Flores de Mena. *loc. cit. n.* 44. Sanch. *in Decal. l.* 7. *c.* 29. *n.* 191. Putat nihilominùs Corrad. *l.* 3. *c.* 9. *n.* 6. derogare Concilium istiusmodi consuetudini immemoriali, citans pro hoc declarationem S. Congregationis ejusdem Concilii. Secundò: dum unio facta est per viam pacti & concordiæ à Sede Apostolica cum clausula: *Deserviendo beneficio per Vicarium amovibilem:* citantur pro hoc AA. iidem. Tertiò: dum beneficium unitum est monaste-

tuente, quamvis alio modo, nempe cum dependentia ab eo, qui, licèt ordinariam jurisdictionem sibi concessam habeant, nullum tamen in ea jus vel titulum obtinent; sed veluti operâ locatâ deserviunt, ideóque temporales sunt & amovibiles, & propriè dicuntur substituti in eadem jurisdictione. Laym. *l. antè cit. n. 1.* Huc spectant Vicarii Generales in Spiritualibus Episcoporum, quos jurisdictionem habere ordinariam, & non delegatam, vide probatum apud Laym. *loc. cit. n. 2.* His omnibus accedunt Vicarii in beneficiis, de quibus in præsenti.

Quæstio 109. *Quotuplicis generis sint Vicarii in beneficiis?*

Respondeo: esse duplicis generis; alios temporales, alios perpetuos, Abb. *ad c. extirpandæ. de præb. n. 5.* Barb. *loc. cit. n. 2.* Temporalis Vicarius dicitur ille, qui auctoritate alicujus in locum alterius ad tempus, vel ad voluntatem constituentis sufficitur; nimirùm in officio beneficiali. Azor. *p. 2. l. 3. c. 6. q. 1.* Barb. *loc. cit. n. 50.* Et Vicaria temporalis, quæ ad tempus, non in perpetuum duratura est; scilicet usque dum cesset causa, vel elapsum sit tempus, ob quam, vel usque ad quod talis Vicaria concessa est. Barb. *ibidem.* Vicarius perpetuus dicitur, qui auctoritate Ordinarii constituitur in beneficio curato, v. g. unito in perpetuum alicui Cathedrali, aliisve Ecclesiæ, Collegio, monasterio, beneficio, &c. ita ut nec ipse Ordinarius adimere ei possit administrationem, nisi ex causis legitimis in jure expressis. Azor. & Barb. *loc. cit.* Vicarios istiusmodi perpetuos minùs propriè dici Vicarios ex eo, quòd omnis cura in eos transfusa sit, gerántque administrationem auctoritate juris independenter à Rectoribus principalibus & directis, (etsi non nisi per respectum ad Rectorem principalem vocentur Vicarii; cùm Vicarius sit nomen ad aliud, Ægyd. *decis. 701. n. 3.* apud Corrad. & supponat jus habituale parochialitatis in alio. C. Luca *de decimis. d. 11. n. 5.*) asserit idem Corrad. *l. 3. c. 9. n. 10.* ex Lott. *l. 1. q. 33. n.* 110.

Quæstio 110. *Qualiter Vicario perpetuo competat nomen Rectoris?*

1. Respondeo primò: venire tales Vicarios perpetuos quandoque nomine Rectorum, & nomina *Rector*, *Vicarius perpetuus*, tanquam synonyma confundi, unúmque pro alio poni. Corrad. *n.* 13. Barb. *loc. cit. n. 27.*

2. Respondeo secundò: Vicarium perpetuum curatum, etsi non sit propriè Rector Ecclesiæ, dici tamen propriè ac verè Rectorem curæ animarum. Lott. *loc. cit.* Barb. *n.* 26. citans Abb. *in c. ex parte. de off. Vicar. n. 3.* seu esse Rectorem actualem in administratione curæ animarum; dum interim solus Rector habitualis est verè & propriè sponsus Ecclesiæ: unde & percipit fructus dotis; Vicarius autem reputari solet tanquam minister pro solo exercitio, pro cujus etiam salario seu mercede participationem solùm aliquam obtinet emolumentorum, ac fructuum loco congruæ. de Luca *in Miscel. d. 29. n. 6.* Sed neque ratio perpetuitatis inducat curato Rectoriam, seu jus proprium independens; sed solùm jus quoddam quasi famulatûs irrevocabile. de Luca. *de parochis. d.* 17. *n.* 5.

3. Respondeo tertiò: ex Lott. *l.* 1. *q.* 20. *n.* 122. *& seq.* docente, quòd si simplex exercitium curæ (quòd aliàs non ita ac cura ipsa seu jus parochiæ exigit demandari per intitulationem in ipsa Ecclesia, sed absque ea committitur ad tempus amovibiliter) committatur in perpetuum, ac ita fiat intitulatio in exercitio, eum, cui committitur, dici Rectorem ac verum parochum; citátque pro hoc Innoc. & Host. *in c. cùm non ignoret. de præb.* cùm vi istius intitulationis perpetuæ Ecclesia desinat esse parochialis superiori immediato, fiátque parochialis Vicario. Lott. *ibidem n. 24.* citans tex. *clem. 1. de off. Vicarii.* & Bellamir. *cons. 38. n. 4.* modò tamen emolumenta parochiæ non fuerint, seu remaneant reservata alteri; hoc enim casu intitulatio non cecidisset super alio, quàm simplici exercitio, Lott. *n.* 125. certissimum enim hoc est signum judicandi, ad quem jure proprio cura pertineat, nempe ad eum, qui decimas, funeralia, &c. per se percipit. Lott. *n.* 126. citans Abb. *in c. pastoralis. de his, quæ fiunt à prælato n. 2.* & Felin. *in c. dilectus. de offic. Ordinar. n.* 1. Quamvis apud talem Superiorem semper remaneat cura habitualis, adeoque per hoc non dissolvatur conjugium illud spirituale inter eum & Ecclesiam semel per se ipsum contractum; Lott. *n.* 127. *&* 128. intelligendo tamen id de habitu originali, non de præsentiali; quia in effectu considerato stanti de præsente, cura ipsa actu & habitu est penes Vicarium. Lott. *n.* 129. Idem ferè docet Barb. *loc. cit. n.* 16. nimirùm dum certa portio monasterio vel Collegio Canonicorum, cui Ecclesia parochialis unitur, reservatur, & reliqui fructus cedunt Vicario, ipsum Vicarium censeri debere principalem; secùs dum Vicario assignatur certa portio cæteris fructibus, seu emolumentis relictis monasterio.

4. Respondeo quartò: in dispositionibus, quæ de Rectoribus Ecclesiarum meminerunt, ex proprietate sermonis, præcipuè in materia pœnali, odiosa & exorbitante, non comprehendi Vicarios perpetuos.

Quæstio 111. *Quæ Vicariæ habeant, quæ non habeant rationem beneficii Ecclesiastici?*

1. Respondeo primò: Vicarias perpetuas in parochialibus esse vera beneficia Ecclesiastica. *c. postulâsti. de rescriptis.* ubi dicitur: *Non enim carere beneficio dici debet, cui competenter de Vicaria perpetua proventibus est provisum.* Garc. *p.* 1. *c.* 2. *n.* 93. Less. *de jure & just. l. 2. c. 24. n. 3.* Azor. *p. 2. l. 3. c. 6. q. 5.* Barb. *loc. cit. n.* 18. Omnia enim, quæ ad beneficium constituendum requiruntur, in Vicaria perpetua reperiuntur. Barb. *ibidem.* eáque portio, quæ tali Vicario ex annuis beneficii (intellige principalis) proventibus detracta destinatur, beneficium judicatur. Azor. *loc. cit.* Habent etiam Vicarii perpetui jus & verum titulum in Ecclesia. *c. ad hæc. de offic. Vicar.* Gamb. *de off. legati, de lat. l. 6. tit. de dispens. n.* 10. Gonz. apud Barb. etiamsi in solo exercitio curæ instituti. Lott. *l. 3. c. 27. n.* 159. & dicuntur habere beneficia curata. Garc. *p. 9. c. 2. n. 289.* Proinde non tantùm dispositiones omnes, quæ de beneficio mentionem faciunt, procedunt in Vicariis perpetuis. Barb. *cit. n.* 18. Garc. *loc. cit. n. 286.* Card. de Luca *de Parochis. d.* 21. *n. 7.* loquens de Vicariis erectis in titulum perpetuum; sed etiam, quæ de beneficio curato disposita sunt, Garc. *ibidem.* Barb. *n. 20.* citans Paris. *l. 3. q. 1. n.* 115. Gonz. Rebuff. Navar. &c. Atque ex his jam infertur, si hæ Vicariæ regulentur jure communi beneficiorum, posse non secùs ac quodlibet aliud beneficium in favorem resignari, Corrad. *l. 3. c. 9. n. 4.* citans Hojed. *de incompat. benef. l.* 1. *c.* 15. Item permutari, prout hoc in praxi receptum testatur Paris. *l. 2. q. 1. n.* 112. apud Corrad. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Vicariæ temporales, etsi curatæ, beneficia Ecclesiastica non sunt, nec tituli beneficiales. Barb. *loc. cit. n. 58.* Garc. *p. 1. c. 2. n. 93.* Corrad. *l. 3. c. 9. n.* 29. cum communi; beneficiarii itaque non sunt Vicarii Ecclesiarum curatarum ad nutum laicorum amovibiles. AA. iidem, de Luca *de benef. d. 80. n.* 20. *& seq.* Neque etiam ab Ordinario deputati pro parochiali usque ad provisionem. Neque deputati usque ad tempus Rectoris; neqoe Ecclesiarum parochialium annexarum Episcopo, Capitulo, dignitati, &c. utpote amovibiles. de Luca *de benef. d. 8. n.* 16. Atque ex his jam sequitur, non regulari istiusmodi Vicarias jure beneficiali; ac proinde non requirere collationem seu institutionem. Corrad. *n.* 28. non intrare in iis regulam *de annali.* Barb. *loc. cit. n.* 59. citans Mandos. *in reg. de annal. q.* 13. *n.* 1. Nec comprehendi in reservationibus. Barb. *ibidem.* citans Hojed. Gregor. &c. Nec ratione Vicariæ obligantur ad horas Canonicas, nisi in casibus aliquibus; sed de hoc infrà. Nec deoique gaudent prærogativis

&

& emolumentis, quibus gaudent Vicarii perpetui. Barb. *n.* 16. citans Gooz.

Quæstio 112. *In quibus, seu ex quibus casibus à jure approbatis constitui possit Vicarius temporalis?*

Respondeo ex sequentibus: Prima: dum quis legitimè habet plures Ecclesias, in quibus inservire & residere nequit, inserviet per se ipsum in una, in aliis Vicarium constituere compelletur, Barb. *loc. cit. n.* 52. Secunda: ob negotia, quibus ipse Rector ratione muneris sui distinetur; quo jure Episcopus plures Vicarios instituit. *c. ad hac. de offic. Archid.* Barb. *ibidem*. Tertia: ratione peregrinationis ad pia loca, præsertim ad terram sanctam. Barb. *ibidem.* citans *c. fin. de voto.* Quarta: ratione ægritudinis corporis, & valetudinis incommodæ, ut constat ex toto titulo *de cler. ægrot.* Barb. *ibid.* Quinta: ratione justæ absentiæ Rectoris approbatæ ab Episcopo. *c. relatum. de cler. ægrot.* Barb. *ibid.* citans Ugolin. *de off. Episcopi c.* 54. Sexta: ratione diversæ nationis, cui Rector præficitur, utentis diversâ linguâ ab idiomate Rectoris, *c.* 5. *de off. Ordinar.* Barb. *loc. cit.* Septima: dum Rector removetur à ministerio, vel officio, vel loco. *c. ad audientiam. de Eccl. adif.* Barb. *n.* 53. Ugol. *loc. cit.* Octava: dum Rector fit religiosus, & versatur in Novitiatu. *c. de Monach. de præb.* Barb. *ibid.* Nona: ratione necessitatis vel utilitatis Ecclesiæ, majorisque incrementi cultûs divini, *c. illud. & c. nihil.* 7. *q.* 1. Barb. *loc. cit.* Decima: ubi Ecclesia dispensativè conceditur alicui in minore ætate constituto. *c.* 2. *de ætate & qualit.* vel ubi parochus ipse nondum sacerdos est. Barb. *loc. cit.* Undecima: quando beneficium simplex alteri cuipiam injungitur; tum enim solet constitui Vicarius non perpetuus. Barb. *n.* 54. citans Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 29. *q.* 1. Duodecima: dum Vicariæ perpetuæ uniuntur, tunc ad nutum possidentis instituitur Rector. Barb. *n.* 55. citans Hojed. *de incomp. p.* 1. *c.* 15. *n.* 6. Gamb. *de off. legati in nuendo. n.* 102. Decimo tertia: in vacatione Ecclesiæ parochialis, donec de Rectore provideatur. Trid. *sess.* 24. c. 18. Barb. *n.* 56. Ac denique dum beneficium est unitum mensæ Episcopi vel Capituli, constitui potest Vicarius temporalis. Barb. *n.* 54. citans Gloss. *in Clem.* 1. *de excess. prel.* & *in Clem.* 1. *de suppleud. negl. prel.* Quod ipsum tamen distinguit Lott. *l.* 1. *q.* 33. *num.* 93. juxta dicta *c. praced.* ita ut Ecclesia Collegiata, præcipuè regularium, quæ habet parochialem pleno jure sibi subjectam, de jure communi non teneatur curam exercere per Vicarium perpetuum, sed possit exercitium alicui committere amovibiliter; Ubi verò non habet parochialem pleno jure subjectam, sed titulo tantùm simplicis unionis, teneatur administrare curam per Vicarium perpetuum ex dispositione *c. exstirpanda. de præb.*

Quæres 113. *Cujus sit constituere Vicarium temporalem beneficialem?*

1. Respondeo primò: Ecclesiâ parochiali vacante, deputare pro ea Vicarium, donec ei de Rectore provideatur, spectat semper ad Episcopum; vel sede vacante ad ejus sedis vacantis Vicarium. Garc. *n.* 10. in cujus diœcesi sita est parochia. Trid. *sess.* 24. *c.* 18. Barb. *n.* 56. Lott. *l.* 2. *q.* 31. *n.* 12. etiam ubi illius collatio spectat ad alios. Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 10. Unde id non poterunt inferiores, etiamsi exempti, nisi habeant statum nullius diœcesis, adeóque obtineant jurisdictionem quasi Episcopalem, sitque in usu cogendi Synodos, déque his omnibus constet. Lott. *ibidem. n.* 13. Garc. *loc. cit. n.* 8. Leonis. *in thesaur. fori Eccl. p.* 2. *c.* 18. *n.* 52. Barb. *loc. cit.* uti & *de potest. Episc. p.* 3. *alleg.* 6. *num.* 3.

2. Respondeo secundò: in casibus tamen repentinis, si Vicaria est ad præsentationem alicujus Collegii, illud quamprimùm constituere potest Vicarium ad custodiam, donec Episcopus sit factus certior, & providerit. Garc. *loc. cit. num.* 11. dicens, hanc esse declarationem quandam sacræ Congregationis *ad c.* 18. *sess.* 24. Trid. non tamen, quòd Collegium in eo casu dare possit jurisdictionem aliàs non habenti, & approbationem ad Sacramentum pœnitentiæ administrandum; sed quòd possit illum ponere tantùm ad custodiam. Porrò quid velint sibi verba ista Trid. *loc. cit. si opus fuerit*, (semper enim opus erit constitui Vicarium tantisper, ne cura animarum patiatur) declarat S. Congregatio apud Garc. *loc. cit. n.* 13. nimirùm posse contingere, ut in ista Ecclesia vacante adessent alii ministri Sacramentorum; qui intereà curam quoque illam, quæ ad defunctum spectabat, exercerent; vel etiam, ut vicini parochi libenter illud præstarent; vel quia, dum nemo hoc onus subire vellet, constitui possint aliqui mercenarii diurni vel hebdomadarii, qui id facerent; adeóque in his & similibus casibus opus non esse institui alium intereà Vicarium.

3. Respondeo tertio: de cætero nominatio & deputatio Vicariorum ad nutum amovibilium in Ecclesiis vel beneficiis unitis pertinet ad Capitulum vel ad Prælatum monasterii, cui ea unita sunt, & Episcopus solùm debet approbare, & admittere, datéque licentiam administrandi Sacramenta, ubi idoneus repertus fuerit Vicarius, absque eo, quòd ulla alia requiratur collatio vel institutio. Barb. *loc. cit. num.* 63. citans Garc. *p.* 1. *c.* 2. *n.* 93.

Quæstio 114. *An nihilominùs, & quando possit Episcopus in tali parochiali, etiam quæ pleno jure subditur Collegiatæ, vel monasterio, deputare Vicarium perpetuum?*

1. Respondeo ad primum affirmativè, Corrad. *l.* 3. *c.* 9. *n.* 16. idque vi Trid. *sess.* 7. *c.* 7. statuentis, quòd Ordinarii deputare possint Vicarios perpetuos in quibuscunque beneficiis curatis, quæ unita reperiuntur Ecclesiis Cathedralibus, Collegiis, vel monasteriis, non obstantibus privilegiis. Hisce comprehendi monasteria quæcumque etiam exempta, & Ecclesias quomodocunque iisdem, eorúmque mensis unitas, docet ibi Corrad. citans pro hoc Barb. *de potest. Episc. alleg.* 71. *n.* 100. Item procedere etiamsi in literis unionis expressa sit clausula: ut possint deservire per Vicarios amovibiles; si literæ ante Concil. Trid. emanârint; secùs si post illud. Garc. *p.* 11. *c.* 2. *num.* 9. Flores de Mena. *Variar. qq. l.* 1. *q.* 10. *n.* 36. *& seq.* quos citat & sequitur Barb. *loc. cit. n.* 3.

2. Respondeo secundò: nihilominùs, ut ex ipsis Concilii verbis intelligitur, requiritur, ut Episcopus id faciat in visitatione; ita ut videatur non dari Ordinario hæc jurisdictio à Concilio, nisi in visitatione. Corrad. *loc. cit. n.* 18. ex Garc. *p.* 11. *c.* 2. *n.* 12. saltem dum beneficia unita sunt monasteriis & locis regularibus & exemptis. Barb. *loc. cit. n.* 4. citans pro hoc Flores de Mena. *num.* 47. Navar. *de stat. Monach. cons.* 11. *nu.* 7. Item requiritur justum arbitrium Episcopi, sive ut intercedat justa causa; poterit enim aliàs ab istiusmodi perpetuitate Vicarii appellari; cùm aliàs dictum Concilium, nempe *sess.* 25. *de regular. c.* 11. concedat, quòd possint Vicarii temporales deputari, & tantùm id remittat Ordinarii arbitrio; ut si viderit expedire, deputet Vicarium perpetuum. Iidem AA. Corrad. *num.* 19. *&* 20.

3. Respondeo tertiò: de cætero non posse Episcopum in vim Trid. deputare Vicarium perpetuum in sequentibus casibus, quos enumerat Barb *loc. cit. n.* 6. *& seq.* Primò; dum à tempore immemoriali unio facta est, & ex tunc constat Vicarios fuisse ad nutum amovibiles scientibus & consentientibus Ordinariis, & nunquam Vicarium perpetuum fuisse constitutum. Citatur à Barb. pro hoc Flores de Mena. *loc. cit. n.* 44. Sanch. *in Decal. l.* 7. *c.* 29. *n.* 191. Putat nihilominùs Corrad. *l.* 3. *c.* 9. *n.* 6. derogare Concilium istiusmodi consuetudini immemoriali, citans pro hoc declarationem S. Congregationis ejusdem Concilii. Secundò: dum unio facta est per viam pacti & concordiæ à Sede Apostolica cum clausula: *Deserviendo beneficio per Vicarium amovibilem:* citantur pro hoc AA. iidem. Tertiò: dum beneficium unitum est monaste-

rio monachorum aut mendicantium. Sic enim restrinxisse dicitur Pius V. decretum illud Trid. in motu quodam proprio incipiente: *Ad exequendum pastorale off debitum*, *&c.* sub dato Kalend. Novemb. Anno 1567. quem refert Quaranta in summa Bullarii. apud Barb. *loc. cit. n. 9.* cui derogatum non fuit per Constitutionem Greg. XIII. incipientem: *In tanta rerum*, *&c.* Nam præterquam, quòd hæc Constitutio tantùm procedat quoad Vicarios parochialium unitarum monasteriis; Idem Gregor. postmodùm o.etenus (ut testatur Campanil. *in divers. juris Can. rubricas. l. 7. c. 6. n.* 121. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. n. 79.* apud Barb. *loc. cit.*) revalidavit dictam Pii V. constitutionem cum hac limitatione: modò cum religioso illo designando in Vicarium amovibiliter unus duntaxat religiosus extra claustrum maneat. Quartò: dum ex privilegio renuntiationis causâ concesso beneficium esset unitum cum clausula ponendi Vicarium ad nutum amovibilem; quia in generali privilegiorum derogatione, qualem ponit Trid. *cit. c. 7.* non comprehendi privilegia remunerationis gratiâ concessa, multis probant Flores de Mena & Sanch. *loc. cit.* apud Barb. *n.* 10. Quintò, dum pro bono pacis & cessatione litium, rectâque beneficii administratione expediret nihil innovari, sed institui Vicarium ad nutum amovibilem; Trid. enim, ut dictum est, non omisit id liberæ voluntati Episcoporum, sed justo arbitrio eorum; AA. iidem, & Barb. *n.* 11. Sextò: dum ex privilegio pontificio post Trident. concesso unitum esset beneficium parochiale cum clausula, instituendi Vicarium ad nutum amovibilem; cùm enim Trid. derogans privilegiis *c.* 7. non potuerit restringere potestatem Pontificiam, loquitur tantùm de privilegiis ante id decretum concessis. Barb. *n.* 12. citans Garc. *p. 11. c. 2. n.* 5. Flores de Mena *loc. cit. n. 49.* qui tamen posterior *n. 50.* exigit privilegium illud ex certa scientia aut motu proprio, aut cum expressa Trid. derogatione concessum; uti id intelligitur, dum ex verbis privilegii constiterit, hanc mentem fuisse Pontificis, & in dubio præsumendum, cùm illud decretum Trid. satis sit notorium, qui etiam *n.* 51. observat, in his ipsis casibus, in quibus non est integrum Episcopo constituere Vicarium perpetuum, teneri tamen curare, ut beneficio benè deserviatur: aliàs adhuc posse eum constituere in illo Vicarium perpetuum; cùm privilegium ob ejus abusum amittatur.

Quæstio 115. *Quandonam constituendi Vicarii perpetui?*

Respondeo: si quæstio procedit de tempore, Vicarios perpetuos constitui non posse, priusquam erectæ Vicariæ perpetuæ: Hinc etiam, ubi Ordinarius voluerit in executionem dicti decreti Trid. Vicarios temporales in perpetuos mutare, debet priùs erigi Vicaria perpetua; cùm Vicarii perpetui tunc non possint institui absque erectione simili Vicariæ, qualis titulus beneficialis antè non erat, dum constituebantur absque omni collatione & institutione Vicarii ad nutum amovibiles. Corrad. *l. 3. c. 9. n. 27.* Barb. *l. c. n. 4.* Garc. *loc. cit. p.* 15. Ac proinde non poterit Episcopus procedere ad dictam erectionem & positionem Vicarii perpetui, nisi citatis & auditis partibus. AA. iidem. Neque etiam non nisi in visitatione. Corr. *n.* 19. ex Garc. *n.* 12. citante pro hac declarationem S. Congregationis. Porrò sic factam erectionem de Vicaria amovibili in perpetuam per Episcopum non alterare unionem jam factam quoad exercitium curæ, ait Barb. *n.* 13. Pergitque monasterium, cui unitum tale beneficium erat, nominare seu præsentare Vicarium perpetuum instituendum ab Ordinario. Corrad. *loc. cit. sub n.* 31. in formula erectionis istiusmodi Vicariarum, quam utiliter leges; qui etiam ibi observat, fieri quandoque erectionem hujusmodi Vicariarum ad partem, hoc est sine aliqua provisione; quandoque etiam simul, hoc est, unà cum provisione, ita ut unico contextu erigatur & conferatur. De cætero non institui Vicariam perpetuam in Ecclesia curata & parochiali de jure, quando ea habet Rectorem, nisi illa parochialis sit annexa alicui Ecclesiæ, notat Corrad. *cit. c. 9. n. 8.* citans *c. exstirpanda. de preb.* & Gloss. *ibidem. V. perpetuo.*

Quæstio 116. *A quo constituendi Vicarii perpetui?*

1. Responden primò in genere: Vicarium perpetuum non constitui nisi vel per Papam, vel per Episcopum, vel per ipsum curatum seu principalem Rectorem. Lott. *l. 1. q. 20. n.* 130. Hæ enim sunt tres illæ personæ, à quibus omninò necessè est pendere, & quidem immediatè cujuscunque Ecclesiæ curam. Host. *in c. cùm non ignoret. de preb.*

2. Respondeo secundò in particulari: Vicarios perpetuos in parochialibus unitis non ad liberam Ordinariorum deputationem, sed ad nominationem illorum, ad quos spectant Ecclesiæ unitæ vel beneficia, in quibus erigitur Vicaria, spectat. Sic expressè statuit Pius V. in Constitutione sua, cit. Barb. *loc. cit. n. 45.* Garc. *p. 9. c. 2. n.* 294. Atque ita nominatio ac veluti institutio Vicarii perpetui pertinet ad Rectorem principalem, v. g. qui parochiam suo beneficio aut prælaturæ unitam habet; præcedente tamen examine & consensu Episcopi sive Ordinarii. Laym. *ad tit. de off. Vicarii. n.* 1. Atque hæc constitutio Piana locum etiam habet, dum Vicariæ tales vacant in mense reservato, vel cadunt sub alia reservatione, ita ut non obstante tali reservatione possit dicta præsentatio seu nominatio, & deputatio fieri, modò deputati Vicarii expediant novam provisionem, & solvant annatam, ad quod tenebuntur, antequam ad possessionem admitti possint; de quo vide Barb. *loc. cit.* & Garc. fusè. *n. 304. & seq.*

Quæstio 117. *An in constituendo Vicario perpetuo non tantùm nominatio Rectoris principalis, sed etiam consensus patroni intervenire debeat?*

Respondeo: si parochialis Ecclesia unita sit Prælaturæ seu beneficio electivo, in institutione Vicarii non est requirendus consensus Patroni; quia is per unionem, saltem, si cum illius consenso facta fuit, censetur amisisse jus præsentandi, nisi id specialiter sibi reservârit, Laym. *ad c. 3. de off. Vicar. n.* 3. citans Gl. *in idem caput. V. Episcopi:* Lapum *in Clem. unic. de off. Vicar.* & se ipsum *Theolog. Moral. l. 3. tr. 2. c. 9. n. 9.* In aliis verò casibus, v. g. dum propter amplitudinem parochiæ constituta est Capella, seu Ecclesia filialis principaliori subjecta, ita ut in ea Vicarius à principali Rectore cum Episcopi approbatione ponendus sit; requirendus est quoque patroni consensus, & simultanea præsentatio, hoc est, Vicarius perpetuus pro ista Capella præsentari debet Episcopo à Rectore principali & patrono simul; cùm patrono competat præsentare ad titulum parochiæ à se fundatæ, dotatæ & ædificatæ. Laym. *ibid. n.* 4. citans pro hoc Innoc. & Butrio *in cit. c. 3.* Lapum & Zabarel. *in cit. Clem. unic.*

Quæstio 118. *Parochiæ annexæ monasterio qualis instituendus Vicarius, temporalis, an perpetuus; sæcularis, an regularis?*

1. Respondeo ad primum: inspiciendum est, quid ante hac consuetum fuerit, & quid in literis factæ unionis seu incorporationis contineatur; quia Status Ecclesiæ non facilè immutandus est, argumento *c. sicut. de suppl. negl. prel.* ubi id notat Andr. Butrio &c. Laym. *ad cit. c. 8.* citans Garc. *p. 11. c. 2. n. 4.* Barb. *de potest. Epis. p. 3. alleg. 72. & 189.* Salvo tamen semper eo, quòd, ut dictum, Episcopus, si Ecclesiæ expedire videatur, possit ordinare, ut Ecclesia deinceps per Vicarium perpetuum ordinetur, tametsi antehac semper temporalem habuerit: excipiendo tamen iterùm ab hoc ipso decreto Trid. casus paulò antè enumeratos.

2. Respondeo ad secundum: si Rector principalis sit sæcularis, v. g. Præpositus aut Capitulum Collegiatæ sæcularis, institui non potest regularis; si autem

tem

rem Rector principalis est regularis, v. g. Abbas vel monasterium, cui unitur parochia, constitui potest regularis ad nutum amovibilis, nisi in literis unionis expressum sit, ut per Vicarium sæcularem administretur parochia, vel nisi longissimo tempore per sæcularem administrata sit, præsertim si intitulatus fuerit. Laym. *loc. cit.*

Quæstio 119. *An, & qualiter Vicarius sibi substituere possit alium Vicarium?*

1. Respondeo primò: Vicarius, etiam perpetuus & intitulatus nequit sibi substituere alium Vicarium perpetuum. *c. clericos de offic. Vicar.* Luca *de paroch. d. 17. nu. 3.* Azor. *l. 3. c. 6. q. 10.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 8. n. 4.* Laym. *ad c. 4. de off. Vicar. n. 1.* dicens, de hac re neminem dubitare; nam nequidem ipse parochus seu Rector ordinarius Ecclesiæ talem Vicarium instituere potest, Laym. *ibid.* Cumque idem titulus Vicariæ spectare simul nequeat ad duos, non magis Vicarius perpetuus Vicarium perpetuum sibi deligere potest, quàm Rector alium secum Rectorem: quòd autem procurator ad litem vel inceptum negotium possit sibi substituere alium, inde est, ait Azor. *loc. cit.* quòd is tunc evadat quasi Dominus litis vel negotii.

2. Respondeo secundò: potest nihilominùs Vicarius perpetuus sponte seu proprio jure ex justa causa substituere sibi Vicarium temporalem ad breve tempus. Barb. Castrop. Laym. *loc. cit.* cum communi, non obstante, quòd industria Vicarii ad sui constitutionem delecta sit, & in propria persona residere teneatur, ut *ibid.* Barb. Quinimò poterit id tradendo illi totum officium seu administrationem suam. Laym. *loc. cit.* citans Host. *in cit. c. 4. n. 5.* Butrio & Zabarel. Cùm Vicarius perpetuus non sit delegatus, sed ordinariam curam & jurisdictionem habeat; adeóque non minùs id possit, quàm parochi aliique curati non Vicarii. Castrop. *loc. cit.* Laym. citans Innoc. Item poterit id absque eo, quòd requirendus sit consensus patroni, etiamsi beneficium esset jurispatronatûs laicorum, Castrop. *loc. cit. n. 2.* citans Lamb. *l. 3. q. 5. a. 10. n. 1. & seq.* Porrò tempus breve specificat Castrop. *ibid.* nempe 15. dierum. Azor. *loc. cit.* unam alterámve hebdomadam; qui etiam addit, dummodò raro substituat. Laym. ad duos menses extendit, dum Vicarius perpetuus à parochiali abesse cogitur, quin etiam, si præsens est, infirmitate tamen detinetur, ait esse probabile, quòd etiam ultra 2. menses non requisito Ordinarii consensu uti possit operâ Vicarii, totum ei officium suum commendando. De cætero, ubi infirmitas excedit duos menses, debet ab Ordinario habere licentiam, ejusque auctoritate constitutum Vicarium.

3. Respondeo tertiò: Vicarius temporalis alium etiam Vicarium temporalem, committendo ei totum Vicariæ suæ officium, substituere sibi nequit, nisi de licentia Ordinarii expressâ vel tacita. Laym. *loc. cit. n. 3. & 2.* citans Sanch. *l. 3. d. 31. n. 2.* & hoc, quantum est de jure communi; ait enim quibusdam in locis consuetudinem interpretari, quòd Ordinarius constituens in parochiali Vicarium etiam temporalem, permittat ei facultatem ex justa causa ad breve tempus substituendi sibi alium, totum ei officium suum commendando: ita ferè ille, citans se ipsum *in Theolog. Moral. l. 5. tr. 6. c. 10. ass. 6. nu.* 13. De cætero Vicarius temporalis citra requisitum Ordinarii consensum, dum solus officium suum implere nequit, adsciscere sibi cooperatorem non prohibetur. Laym. *loc. cit. n. 2.* vel etiam unum alterúmve ei casum delegare exemplo delegati ad universitatem causarum, nunquam tamen totum ei officium commendando. Laym. *ibidem.* & Castrop. *n. 4.*

Quæstio 120. *An & qualiter instituantur seu deputentur Vicarii per concursum?*

1. Respondeo primò: in deputatione Vicarii, donec de Rectore Ecclesiæ vacantis provideatur, per eum, ad quem id spectat, opus non est concursu nec examine; modò aliàs sit idoneus. Garc. *p. 9. c. 2. n. 18.* Corr. *l. 3. c. 3. n.* 17.

2. Respondeo secundò: etiam alias Vicarias perpetuas parochialium unitarum, quas administrat extraneus, seu qui non est de Collegio, cui annexa est Ecclesia curata, non conferri per concursum; cùm illæ provideantur ad nominationem & præsentationem illorum, quorum beneficio, dignitati vel Collegio parochiales Ecclesiæ sunt annexæ, & non ad liberam Ordinariorum electionem, sed solùm ad simplicem eorum approbationem prævio examine deputentur tales Vicarii. de Luca *de parochis. d. 37. n. 38.* qui etiam plura habet de hac materia digna lectu *ibidem d. 10. & seq.* Barb. *cit. c. 6. n. 35.* Corr. *l. 3. c. 9. n. 45.* Lott. *l. 2. q. 31. n. 21.* Garc. *p. 9. c. 2. n. 289.* Ricc. *in praxi fori Eccles. resol.* 338. *n. 1.* Et sæpissimè Rota, ut videre est apud Lott. etiam ex mente S. Congreg. ut videre est apud Garc. Sed neque requiritur, ut examen præsentati fiat ab Examinatoribus synodalibus, sed sufficit examen & approbatio Ordinarii. Garc. *n. 293.* Atque ita in hac provisione Ecclesiarum talium unitarum per Vicarios perpetuos, etiam intitulatos, locus non est dispositioni, Trid. *sess. 24. c. 18.* super forma providendi per concursum, utpote quod loquitur de ipsis parochialibus, & non de Vicariis parochialium unitarum. Garc. *n. 292.* Cùm etiam in talibus Vicariis, quibus commissum tantùm est simplex exercitium curæ animarum in talibus parochialibus, non intret eadem ratio, quæ in aliis parochis. Lott. *loc. cit.* Vide etiam Card. de Luca. *de jurepat. d. 17. n. 15.* Neque res illa ullam ampliùs habet difficultatem; cùm sit manifestè decisum per cit. constitut. Pii V *Ad exequendum*, 4. annis, ut notat Garc. *loc. cit.* & Gonz. *loc. cit.* apud Corrad. *loc. cit.* posteriorem publicatione Tridentini; unde etiam, ut ait Garc. *n.* 296. decretum Concilii Toletani statuentis servandam quoque in provisione harum Vicariarum, concursum, contra jus est, & eget confirmatione Papæ, & aliàs non valet: Eàdem autem Constitutione comprehendi quoque istiusmodi Vicarias erectas ante Trident. testatur Corrad. *loc. cit.* qui etiam addit, se in Dataria Apostolica observâsse, pro majore declaratione adjici signanter de deputatione Vicariorum istiusmodi perpetuorum, & erectione hujusmodi Vicariàrum unitarum factâ auctoritate Apostolicâ hæc verba: *Etiam nullo desuper habendo concursu:* quinimò *n. 46.* ait, hæc in tantum procedere, ut si concursus adhibeatur, ubi in prædictis Vicariis adhibendus non esset, nulla prorsùs sit provisio Vicariæ inde secuta ob decretum irritans in Constitut. Pii V. Neque in hoc casu suffragaretur Episcopo ulla quasi possessio faciendi concursum; cùm enim cit. Constitutio Piana det formam per modum legis generalis cum clausula & decreto irritante, talis quasi possessio nullius est considerationis. Card. de Luca *ad Trid. d. 37. n.* 33. & *de paroch. d. 37. n.* 38. Lott. *loc. cit. n. 25.* citans pro hac re plures claras Rotæ decisiones, in quarum etiam una clarè dictum, nihil referre in hoc casu, quòd is, cui facta unio, seu ad quem vi istius unionis spectabat nominatio Vicarii, consenserit in concursum, cùm per actum talem liberæ permissionis, vel merè facultativum etiam ad mille annos nihil unquam censeatur de jure suo remittere, quod alteri quæratur, juxta doctrinam communem Bart. *in l. quò minùs. ff. de fluminibus. n. 27.* quem Auctores alii ubique amplectantur; quos vide apud Lott. & Luc. *loc. cit.* Quin etiam nihil referre, si is, cui unita parochialis, aliquando rejectus fuisset ab Ordinario, à simplice nominatione vel præsentatione impeditiva concursûs. Lott. *n.* 28. nisi tamen concurreret legitimi temporis decursus. Idem *n.* 29. Quamvis tamen etiam in his actibus delitescere videtur error juris, qui excludit consensum & patientiam, ut ait Lott. *n.* 30. citatis pluribus: in corporalibus autem sine scientia & patientia nequit formari ulla possessio.

3. Respondeo nihilominùs tertiò: opus esse concursu, seu Vicarias tales per concursum conferendas, si non solùm cura actualis, seu curæ exercitium, sed insuper cura etiam habitualis, seu cura in totum de

Recto-

Rectore parochialis Ecclesiæ avocata fuit, & translata in Vicarium, (uti quandoque fit transferendo sic totaliter curam etiam in Vicarium temporalem. Barb. *loc. cit. n. 34.* de Luca *de paroch. d. 37. n.* 39. Corrad. *loc. cit. n. 9.)* quod ipsum videndum ex literis erectionis Vicariæ, & tenore unionis, jure communi statuente, ut, dum Ecclesiæ vel beneficio accessoriè unitur parochialis, cura in habitu sit penes eum, cui facta est unio, Lott. *loc. cit. n. 23.* uti & *l. 2. q.* 10. n. 148. & ex eo Corrad. *loc. cit.* uti & *n.* 47. ubi & hujus rei indicium certum inquit, si Vicarius perpetuus percipit fructus, & solvit tantummodò aliquid illi, cui unio facta est. Idem dicendum de Vicariis de per se existentibus, ubi nullus adest Rector, vel non apparet de unione, (quæ, etsi dicantur, non sunt tamen veræ Vicariæ) tumirùm ad eas obtinendas requiri concursum, docet Barb. *loc. cit. n. 39.* Gare. *p. 9. c. 2. n. 298.* Secùs tamen adhuc esse, nimirùm non intrare formam Trid. seu non requiri concursum, ubi Ecclesia parochialis, vel cura annexa est dignitati, vel Canonicatui stanti principaliter de per se, etiamsi ipsum quoque exercitium sit penes possessorem dignitatis vel Canonicatûs, docet de Luca *de Paroch. d.* 37. *n.* 36. Observandum etiam ex eodem *n.* 43. quòd, cùm unio dicatur in jure odiosa, ideòque in dubio non præsumenda, sed perfectè & concludenter probanda; hinc fundatam esse intentionem Ordinarii super concursu; & actus tales alicujus Collegii vel dignitatis prætendentis jus aliquod in Ecclesiam talem parochialem potiùs referendos ad jus patronatûs vel protectionem, seu aliam subjectionem, quàm ad formalem vel omnimodam dependentiam. Consequenter Ordinarium in dubio partes suas impleturum, si indicat concursum, affigatque edicta, quæ ita servire poterunt non tantùm ad invitandum volentes concurrere, sed etiam ad excitandum illum, qui prætendit habere curam habitualem, ut deducat sua jura; quæ si concludenter probet, abstinebit Ordinarius à concursu, & providebit ad nominationem.

Quæstio 121. *An, & qualiter Vicarii constituendi non sint sine prævio examine & approbatione Episcopali?*

Respondeo: tametsi nominatio Vicarii perpetui spectet, ut dictum, ad Rectorem principalem; is tamen ab eo institui nequit sine prævio examine & consensu Episcopi seu Ordinarii. Trid. *sess.* 7. *c.* 7. *de reform.* Laym. *ad c. 3. de off. Vicar. n.* 1. Verùmque id est etiam in omnibus iis casibus, in quibus concursum institui non oportet. de Luca *ad Trid. d.* 37. *n.* 35. Sed neque exemptionis privilegia, quibus gaudent Ecclesiæ vel monasteria, quibus parochiales unitæ, suffragantur, quò minùs Vicarii, etiam pro exercitio curæ ipsiusmet Ecclesiæ principalis ipsius monasterii, vel inferioris Prælati, quamvis exempti subjiciantur examini. Card. de Luca *loc. cit.* Barb. *cit. l. 3. c. 6. n.* 47. testans sic decisum à S. Congregatione Concilii; qui etiam *n.* 48. ait, in specie censuisse eandem Congregationem, quòd Episcopus possit examinare & approbare Vicarios parochialium unitarum & dependentium à Religione Hierosolymitana. Rationem hanc dat de Luca, quòd etsi jurisdictio diœcesano seu Episcopo commissa non contingat materialem Ecclesiam, in qua cura animarum exercenir, minùsque jurisdictionem seu superioritatem personalem illius, qui eam exercet in ejus causis indifferentibus, quæ cum dicto exercitio connexionem non habent; contingit tamen ipsius diœcesani clerum & populum, cum quo cura exercenda est: cùm enim agatur de præficiendo ovibus particularem subordinatum pastorem congruum; ac rationabile sit, ut ipsarum ovium primus ac principalis Pastor inquirat, an ille sit, nec ne idoneus minister, cui propriæ oves pascendæ committi valeant, atque ita exemptionis privilegio non obstante, eundem visitare & corrigere potest in iis, quæ hoc munus concernunt, aut cum eo connexionem habent; cùm eadem sit ratio in præponendo, quæ est, an præpositus benè se gerat, nec ne: ita ille citans se ipsum *de regul. d.* 1. Atque ex his deducit *n.* 40. tanquam probabilius, quòd possit Ordinarius occasione visitationis, vel etiam extra illam ex suspicione ob justum aliquod motivum conceptâ, (ad cujus formalem justificationem non tenetur) tales Vicarios perpetuos vel temporales absque forma concursûs præpositos denuò examinare, ac ubi non benè versatos compererit, suspendere, donec profecerint, deputando Vicarium vel cooperatorem provisionaliter seu tantisper, non autem in titulum, eò quòd etiam, qui docti fuerint, desertis studiis tractu temporis effici possint indocti & inidonei. Idem in specie de Vicariis illis Ecclesiarum annexarum Ordini Hierosolymit. tenet Barb. *loc. cit. n.* 49. etsi addat, censuisse S. Congregationem, debere Episcopum illos, si idonei reperti fuerint, simpliciter, & non ad tempus tantùm approbare, nec posse illos subjici novo examini pro mero Episcopi libitu. Nihilominùs dum à prælato non habente jurisdictionem quasi Episcopalem confertur regulari vel sæculari annexa monasterio parochia sæcularium, vel etiam alia, aut Vicaria parochialis perpetua, non egere talem approbatione Episcopali; eò quòd jam habeat beneficium parochiale, quo Tridentino satisfactum est, ut audire possit confessiones, docent Medina, Bannez, Gallo apud Henriq. *l. 7. de indulgent. c. 2. n. 2.* ut refert And. Mendo *in Bullam Cruciatæ diss.* 22. *c.* 2. *n.* 3. quamvis ipse dicat, contrariam sententiam esse veram stando rationi, eò quòd non habens jurisdictionem Episcopalem, vel quasi talem, non possit approbare in ordine ad sæculares, respectu quorum à Concilio reservatur approbatio Episcopis. Addit tamen consulendam esse praxin, consuetudinem aut privilegia, ut dignoscatur, num talis egeat ulteriori approbatione.

Quæstio 122. *An & qualiter Vicarius semel constitutus amoveri possit?*

1. Respondeo primò: Vicarius perpetuus non potest removeri, etiamsi Rector principalis moriatur. Barb. *loc. cit. n.* 36. Corr. *l. 3. c. c. nu.* 3. Lott. *l. 3. q. 17. n. 171.* Hojed. *de incomp. benef. l.* 1. *c.* 15. *n.* 12. & DD. communiter *ad c. exstirpandæ. de præb.* Unde etiam præsentatus à Monachis ad eorum Ecclesias parochiales, & ab Episcopo institutus removeri nequit ab ipsis Monachis, non obstante consuetudine vel statuto quovis in contrarium; sed si aliqua causa rationabilis existat, propter quam Vicarius debet privari, poterit illum Episcopus privare Vicariâ, sicut quemlibet beneficiatum suo beneficio, juxta *c. auicum. de Capell. Monach. in 6to.* Corrad. & Hojed. *loc. cit.* Habet enim talis Vicarius Vicariam in titulum & jus in beneficio, & titulum unitum ipsius Ecclesiæ, remanente solùm directo penes Rectorem. Corr. & Lott. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Econtrà Vicarius, quem constituit Episcopus loco absentis studiorum gratiâ ad septennium, juxta *c. cum ex eo. de Elect. in 6.* intra septennium est amovibilis. Lott. *loc. cit.* contra Lapum *in cit. c. cum ex eo. n.* 2. putantem hunc adinstar Vicarii perpetui sine causa moveri ab Episcopo non posse.

Quæstio 123. *Cùm assignanda sit congrua portio in fructibus beneficii Vicario, (etiam temporali) quin & ei, qui tantisper constituitur, dum Ecclesiæ de Rectore provideatur, juxta Trid.* sess. 24. c. 18. *Fundatur enim justitia congruæ super qualitate muneris, nimirùm curæ animarum seu exercitii illius, quo cessante cessat etiam ipsa congruæ assignatio, etiamsi ad nutum superioris quis administret illud. Lott.* l. 2. q. 12. n. 24. *tum de jure communi.* c. extirpandæ. de præb. *tum ex decreto Trid.* sess. 6. c. 2.

& sex aliis in locis , quæ ordine recitat Barb. cit. l. 3. c. 6. num. 40. *Quænam in assignatione illius veniant consideranda?*

Respondeo: multa, nimirùm qualitates & circumstantias loci , beneficii , personarum , morum, regionis, aliáque recensita à Rebuff. *in tr. de congrua portione. q. 8. q. 8. n. 61.* & Surdo *tr. de aliment. tit. 4. q. 25. nu. 44.* Præcipuè verò ad quatuor habendum respectum: nimirùm conditionem personæ, Ecclesiæ situm, regionis consuetudinem , & Ecclesiæ facultates. Vanlonz. *cons. 54. nu. 44.* apud Barb. *n. 42.*

Quæstio 124. A quo assignari debeat Vicario congrua?

1. Respondeo primò : Episcopi seu Ordinarii esse assignare congruentem fructuum perceptionem , juxta Trid. *sess. 7. c. 7.* Laym. *ad c. 3. de off. Vicar. n. 1.* Vel potiùs arbitrari de sufficientia illius, dum ea assignatur Rectori seu Vicario à monasterio; neque enim, dum monasterium (cui v. g. ob inopiam à Papa concessa est Ecclesia , ut inde percipere possit fructus omnes) præsentat Vicarium Episcopo ab eodem instituendum , ita ex abrupto fit illa institutio, sed non aliter ad eam proceditur , quàm præviâ assignatione congruæ , ad quam præstandam Episcopus monasterium illud compellet. Lott. *loc. cit. n. 19.*

Quæstio 125. Cui incumbat onus suppeditandi Vicario congruam?

Respondeo ei, qui percipit decimas, aliáque parochialia emolumenta , etiamsi non haberet curam habitualem , sive etiamsi nullam haberet curæ participationem ; quinimò etsi esset laicus , de Luca *de paroch. d. 18. n. 3.* dicens, hanc esse regulam, & citans pro hoc Rotam *decis. 420. p. 1. Recent.* Porrò cùm Capitulum , v. g. cui annexa est cura , non teneatur constituendo Vicario dare ultra id , quod percipit à parochia & parochialibus emolumentis , ut de jure certum esse , ait de Luca. *loc. cit. n.* 10. & *d. 20. n. 6.* dum id nimis parum est pro congrua , ad supplementum tenebitur , & compellendus est populus mediis Ecclesiasticis ; de jure enim receptum est , quòd, quando emolumenta , quæ ratione curæ percipiuntur , non sufficiunt ad parochi congruam sustentationem , cogi debeat populus ad ea supplenda , juxta dispositionem Trid. *sess.* 21. c. 4. Ac ita etiam de jure communi cautum, præsertim ubi populus nullas solvit decimas , vel ita exiguas , ut non sufficiant ad congruam curati sustentationem , testatur *loc. cit.* citans Abb. & Surd. Barb. *ad cit. locum Trid. nu.* 15. Quia tamen sæpè difficile est, absque exercitio gladii spiritualis id à populo extorquere , ait idem Luca se consuluisse , ut ab Episcopo augeantur nonnihil emolumenta illa parochialia ratione administrationis Sacramentorum solvi solita à populo.

Quæstio 126. Quanta assignari debeat congrua?

1. Respondeo: Trid. quoad hoc nihil certi statuisse, sed Ordinarii arbitrio remisisse pro facti qualitate , & oneris proportione. Card. de Luca *ad Trid. d. 9. n. 7.* Quoad Vicarios seu œconomos deputatos Ecclesiæ vacanti , donec de Rectore provideatur, censuit S. Congregatio *ad cit.* 18. *sess.* 24 congruam portionem esse duos aureos singulis mensibus ; hanc tamen declarationem non obstare , quò minùs pro his major congrua assignari possit ; ubi necessarium pro temporum & locorum circumstantia , censet Garc. *loc. cit. n.* 17. & ex eo Corrad. *l. 3. c. 3. n.* 15. Nihilominùs non posse vi istius aliarúmque declarationum S. Congregationis, quas citant iidem ; quin & vi ipsius Trid. illius decreti assignari Vicario tali vacantis Ecclesiæ omnes fructus pro congrua : cùm ea à Concilio restringatur ad certam portionem istorum fructuum , tenent iidem AA. citantes pro hoc Nav. *cons. 5. de offic. Ordinar.* nisi fortè , ubi omnes fructus conjunctim non excederent congruam.

2. Quoad cæteros autem Vicarios superveniens Concilio Constitutio Pii V. *Ad exequendum.* hujus portionis modum & quantitatem definit his verbis: *Ut non major centum , nec minor quinquaginta scutorum annuorum* (seu ducatorum monetæ regionis , ut ait de Luca) *summa , computatis omnibus etiam incertis emolumentis & aliis obventionibus communiter percipi solitis eis omninò assignetur . &c.* remanente arbitrio circa medium inter utrumque extremum. de Luca *ibidem n. 8.* ita tamen , ut eatenùs congrua hæc minor esse non possit 50. scutis , quatenùs ipsius Ecclesiæ curatæ unitæ emolumenta sunt majora ; secùs si illa ad hanc summam non ascendant , in quo casu sufficiet Capitulo vel alteri curam habitualem habenti omnia emolumenta assignare , vel ut fieri solet in exiguis quibusdam Cathedralibus vel Collegiatis, assignari Vicario, qui etiam fit Canonicus, portionem massæ grossæ distributionum , supplendo, quod deest, admittendo servitium curæ loco servitii chori. de Luca. *n. 9.* citans se ipsum *de paroch. d. 20.* E contrario autem summa 100. scutorum (cujus excessus prohibetur) intelligitur de congrua pro ipsius Vicarii mercede ac sustentatione, non autem , ubi populi numerus vel Ecclesiæ qualitas, aliæque facti circumstantiæ majores operarios , aliósque sumptus exigunt , adeò ut quandoque praxis doceat , quòd etiam 300. vel 400. &c. assignentur Vicario, qui alia onera supportare debeat. de Luca *n.* 10. Unde etiam quandoque in erectione Vicariæ facta à Papa plus pro congrua assignatur, quàm determinatum.

Quæstio 127. Quænam in dicta constitutione Piana veniant nomine incertorum computandorum?

1. Respondeo primò : venire decimas frumenti & vini , quia hæ penes Vicarium sunt incertæ; quatenus nimirùm non scit , quantum ex iis possit percipere. Corrad. *l. 3. c. 9. n.* 23. Item venire quotidianas distributiones , aliásve obventiones & emolumenta , quæ incerta sunt respectu summæ , quæ in specie ignoratur ; certificatur tamen ex eo , quòd in præteritum communiter , atque ut plurimùm consuevit percipi. Barb. *de jure Eccl. l. 3. q. 6. num. 44.* Ratione tamen distributionum non tantùm minutarum , sed etiam massæ , ut vocant , grossæ , quando computando non veniant in congrua , quæ datur Vicario, dum is est simul Canonicus, vide de Luca. *de paroch. d. 20. n. 7. & 8* computari etiam primitias, ait Lott. *l. 2 q. 12. n.* 23. ex Mantica *decis. 269. n. 2. & 6.*

2. Respondeo secundò : non intelligi in dicta constitutione Piana omninò incerta , (quia venter non debet pendere ab incerto , cùm non patiatur dilationem. Corrad. *loc. cit.*) qualia sunt, quæ merè ratione personalis laboris & officii habentur , ut funeralia, aliáque similia jura parochialia. Barb. ex Leo. *Thes. fori Eccl. p.* 1. c. 31. *n.* 6. Quamvis rectiùs dicere videatur de Luca *de paroch. d.* 18. *n.* 12. citans se ipsum *de benef. d.* 90. & *de jurep. d.* 10. Similia jura parochialia solvenda occasione sepulturæ (distinguendo hic eam partem , quæ vulgò dici solet pro stola , ab ea , quæ datur ratione honorificæ associationis funeris ac laboris merè personalis , uti hæc distinguit idem Luc. *cit. n.* 9.) & Sacramentorum , putà Baptismi, Matrimonii computanda esse in congrua , quia non sunt talia , quæ possunt esse nulla ; cùm non possit populus non mori , non nasci , non baptizari ; & in pluribus parochiis præter horum jurium emolumenta nulli alii sunt reditus , unde congrua constituatur. Item quæ ex merè voluntaria accidentali devotione obveniunt , ut sunt eleemosynæ altarium & similia, adeò ut ex plurium annorum experimento quandam certitudinem , saltem moralem non habeant : secùs autem , dum dicta moralis certitudo accedit , cùm tunc in fructu seu reditu veniant , Card. de Luca *loc. cit. n. 8.* citans se ipsum *de paroch. d. 17. & seq.* & *de benef. d. 90.*

Qua-

Quæstio 128. An, & qualiter assignatâ semel à principio congruâ, Vicarius eâ contentus esse debeat?

Respondeo, debere illum eâ esse contentum, & non posse impugnare conventionem supra congruam semel factam: sic decisum à Rota *decis.* 230. *num.* 3. *p.* 6. *Recent.* testatur ex Paulo de Rubeis Barb. *loc. cit. nu.* 43. Corr. *loc. cit. nu.* 24. de Luca *de paroch. d.* 19. *n.* 3. Licèt autem tenuitas assignationis ab initio factæ non sufficiat, ut ea augeri debeat, Lott. *cit. q.* 12. *n.* 26. Hoc ipsum tamen non procedit, ubi ita tenuis effecta congrua, ut Vicarius se sustentare nequeat, & sustinere onera Ecclesiæ; (uti contingere posset, si ab initio congrua non esset assignata in speciebus, seu fructibus victui sufficientibus; sed etiam pecuniâ, quæ ob sensim auctam annonæ caritatem jam minus sufficiens esset. Lott. *loc. cit. nu.* 27.) tunc enim non agitur de Vicarii tantùm, sed & Ecclesiæ & Ordinis clericalis præjudicio. Corrad. Barb. *loc. cit.* Lott. *n.* 28. Quod ipsum tamen in dubio non præsumitur, adeóque ex parte actoris justificari debet, quo casu solum supplementum necessitatis peti posset. Luca *loc. cit.* In summa itaque, si inter Rectorem & Vicarium semel facta conventio seu concordia super aliquorum bonorum seu jurium assignatione, præsertim si diu servata, servanda erit; etiamsi tractu temporis unius vel alterius partis læsiva seu præjudicialis efficiatur, quoties læsio ad iniquitatem non reducitur. de Luca *de paroch d.* 33. *n.* 11.

Quæstio 129. Ad quem spectet congrua Vicariæ perpetuæ pro tempore, quo vacat?

Respondeo: cùm Vicariæ istiusmodi perpetuæ erectæ in titulum regulentur jure beneficiorum, & fructûs beneficii, etiam curati, pro tempore vacationis, quoties non intrat constitutio Julii III. ad favorem Cameræ, de jure pertinent ad Ecclesiam, atque ex ejus persona ad successorem; hinc detracto solùm salario, quod Ecclesiâ vacante præstari debet œconomo seu Vicario provisionali ad præscriptum Trid. congruæ annales decursæ tempore vacationis spectabunt ad Vicarium perpetuum defuncti, seu aliter decedentis successorem. de Luca *de paroch. d.* 21. *n.* 8. Adeòque hoc dependet tantùm, ubi tam erectio Vicariæ, quàm assignatio congruæ jam effectum sortita est, ita ut agatur de tempore vacationis ob cessum vel decessum possessoris; tunc enim congrua jam taxata dicitur dismembrata à monasterio vel Capitulo, ejúsque bonis ac redditibus; non verò procedit, ubi erectio nondum effectuata est, sed solùm adest sententia vel provisio de erigendo; cùm tum adhuc secuta non dicatur dicta dismembratio, seu bonorum separatio. de Luca *ibid. n.* 9.

Quæstio 130. Qualiter Vicarius dicatur curatus, & penes eum cura respectivè ad Rectorem principalem?

1. Respondeo primò: Vicarios (intellige non intitulatos) non dici propriè curatos; cùm is, qui vice alterius curam exercet, curatus non dicatur. Lott. *l.* 1. *q.* 20. *n.* 149. citans Felin. Vide eundem *n.* 140. & dicta suprà *ad q.* 1. *de Vicariis.*

2. Respondeo secundò: Vicarium perpetuum, & non Rectorem principalem, seu habentem curam habitualem, tantùm dici curam animarum habere. Barb. *l.* 3. *juris Eccl. c.* 6. *n.* 30. Vide dicta suprà.

3. Respondeo tertiò in genere: curam (intellige habitualiter seu habitualem) residere penes Prælatum seu Rectorem beneficii uniti; curæ verò exercitium seu curam actualem penes Vicarium in illo beneficio unito deputatum. Barb. *loc. cit. n.* 28. *& seq.* cum communi.

4. Respondeo quartò specialiùs: cùm cura animarum incumbit Capitulo, non ut singulis, sed ut universis, (uti sæpè fit, & benè; licèt enim jus parochiæ seu curæ sit quid individuum, secùs ac exercitium curæ, quod dividuum est; adeóque nequeat esse divisum in plures; potest tamen esse apud unumquemque multorum in solidum, exemplo jurisdictionis, aliorumque jurium individuorum, atque ita inter Capitulum & Ecclesiam contrahi matrimonium spirituale; cùm pluralitas in hoc sensu non consideretur, nisi ad constituendam universitatem, & consequenter ad unam personam fictam; ac ita capitulum seu Canonici in universum esse, & dici Rector Ecclesiæ & sponsus. Lott. *loc. cit. n.* 125. *& seq.*) illúdque eam administrat per plures, vel unum ministrum amovibilem, verus Rector est ipsum Collegium. Lott. *l.* 1. *q.* 14. *n.* 93. citans Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 6. *n.* 71. Videtúrque tunc per illud aliud non committi, quàm nudum officium circa ea, quæ sunt Ordinis sacerdotalis, retentis his, quæ sunt jurisdictionis & regiminis. Lott. *ibid. n.* 94. citans Lapum *Alleg.* 5. *n.* 7. Si verò eam administret per Vicarium perpetuum, aut per unum ex obtinentibus dignitatem in ipsa Ecclesia; tunc is quidem dicitur curatus, non curâ collegii, seu curâ familiæ; sed curâ parochianorum, nihilominùs jus illud principaliter radicatur in ipso collegio, curáque habitualis ipsa apud illud residet. Lott. *ibid. nu.* 100. *& seq.* qui tamen *nu.* 104. addit: quòd si Collegium habet Prælatum, tanquam ipsius Collegii caput omnem jurisdictionem & omnem curam, quæ aliàs ipsi Universitati competeret; apud ipsum Prælatum esse. Porrò contingere potest, ut cura exerceatur in Collegiata, & tamen cura non pertineat ad Collegium, neque etiam illa Collegiata sit curata; imò ut Collegiata sit simul curata, & tamen cura jure aliquo speciali spectet ad aliquem extraneum, qui tunc erit verus sponsus & Rector. Lott. *l.* 1. *q.* 20. *n.* 131. *&* 53. Quin etiam, ut Ecclesia sit Cathedralis & simul curata; curáque neque penes Capitulum universim, neque penes ullum ex Canonicis; sed tota resideat penes Episcopum, qui & ipse tunc dicitur Rector illius. Lott. *ibid. nu.* 133. qui tamen non nullum ex Canonicis vel beneficiatis illius Ecclesiæ invitum gravare poterit, ut illius curæ exercitium subeat, Lott. *n.* 134. citans Gonz. *cit. gl.* 6. *n.* 70.

5. Respondeo quintò: quòd si in Ecclesia aliqua non Collegiata plures subordinati administrent curam, dicendum erit, curam habitualem esse penes eum tantum, & hunc solum dici Rectorem, qui principalis est in ordine, & cui alii subordinantur. Lott. *ibidem n.* 139. citans Jo. And. & Butr. *in c. cùm non ignores. de præb.* præcipuè si ille colligeret jura & emolumenta illius Ecclesiæ, & cæteri de manu illius suas portiones; illud enim, ut dictum aliquoties, signum est clarissimum (etsi per accidens quandoque fallat, dum alius, qui non est verus Rector, jure aliquo speciali, imò laicus ex indulto Papæ perciperet decimas, & alia quædam. Lott. *loc. cit. n.* 135.) Rectoriæ persistentis penes eum etiam curæ habitualis. Lott. *ibidem n.* 140.

6. Respondeo sextò: quòd si in tali Ecclesia non Collegiata cura administraretur per plures non subordinatos inter se, neque adesset Capitulum, vel Collegium aliquod, per quod cura illa demandaretur, singuli non dicuntur sponsi & Rectores illius Ecclesiæ, ne plures sponsi uni Ecclesiæ tribuantur; & quia jus parochiæ est individuum, neque etiam ullus eorum, sed vel proprius curatus, qui illis omnibus præest, vel si talis non sit, ipse Episcopus; vel denique, si nec sit Episcopus, ipse Papa; & isti habebuntur instar Vicariorum talis sponsi seu Rectoris. Lott. *ibid. n.* 141. citans Host. Imol. *in c. cùm non ignores.* & alios plures.

7. Respondeo septimò, ex de Luca *de parochis d.* 37. *n.* 40. *&* 41. diligenter attendendum, an superioritas vel alia præeminentia vel potestas, quam Capitulum vel monasterium, vel dignitas aliqua habet in parochiali, importet curam habitualem ratione formalis unionis, seu quòd ea sit membrum ac de mensa, vel econtra dictum jus, potestas vel Superioritas importet solùm qualitatem patronalem, vel protectionem, &c. universo jure habituali ac actuali residente penes providendum, non curato vocabulo seu nuncupatione, an scilicet dicatur Rector, an Vicarius, quoniam non verborum formulæ, sed substantia veritatis attendi debet.

Quæ-

Quæstio 131. Ad quem spectet cura & administratio beneficii, Vacario perpetuo mortuo, resignante, vel deposito, interim dum alius substituitur?

Respondeo: esse penes Rectorem principalem. Laym. *ad c. querelam. de jurejurando. num. 3.* ita ut dum cura habitualis Ecclesiæ parochialis unitæ monasterio spectat ad ejus Prælatum, hæc exire possit in actum, & dictus Prælatus eam exercere seu actu administrare dictam Ecclesiam. Laym. *in qq. can. de elect. q.* 208. *in fine.*

Quæstio 132. Quid jurisdictionis in Ecclesia competat Vicario respectivè ad Rectorem principalem?

1. Respondeo primò: Vicariom perpetuum habere jurisdictionem ordinariam, seu curam animarum ordinariam secundùm exercitium, seu ordem. Laym. *ad c. 1. de off. Vic. in 6. n.* 1. sed neque Vicarius parochialis temporalis jurisdictionem delegatam habet, sed quasi ordinariam; cùm non habeat diversam, sed eandem cum eo, cujus vices gerit, exercet ad modum, quo de Vicario generali Episcopi dicitur, sitque ei substitutus in ordinaria jurisdictione, officio, & cura. Laym. *ibidem n. 3.* Secùs est de Vicariis temporalibus illis, qui loco alterius absentis aut infirmi constituuntur. Laym. *ibid.*

2. Respondeo secundò: exercitium juris parochialis in pertinentibus ad curam animarum spectat ad Vicarium, licèt exercitium juris parochialis in pertinentibus ad extraneam defensionem, vindicationem, & forum contentiosum pertineat ad principalem Rectorem; unde & capellæ seu parochiæ unitæ monasteriis dicuntur monachorum, non Vicariorum. Zabarell. *in clem. unic. de off. Vicar. q.* 10. apud Laym. *ad c. 3. de off. Vicar. n. 2.*

3. Respondeo tertiò: Vicarius perpetuus postquam institutus vix quidquam ampliùs dependet à Rectore principali; cùm jus reale beneficii curati ordinariâ auctoritate consecutus sit, quo spoliari non potest, nisi per judicis sententiam ob crimen. Laym. *ad c. 3. de off. Vicar. n.* 2. habeátque administrationem, seu curæ exercitium auctoritate juris de per se, in còque nullo modo dependeat à Rectore principali. Hinc primò non potest per illum in exercitio curæ impediri. Anchoran. *in c. exposuisti. de præb. in* 6. apud Barb. *l. 3. juris Eccl. c. 6. n.* 31. Lott. *l. 1. q. 33. n.* 109. Secundò: nequit Rector Vicario invito ullatenus se ingerere in ipsius curæ exercitio prætextu curæ habitualis in Ecclesia deserviendi & administrandi sacramenta; quia tota cura actualis Vicario à jure commissa est. Lott. *loc. cit. n.* 111. Barb. Laym. *ll. cit.* citantes Abb. *in c. exstirpandæ. de præb. n.* 15. & Azor. *p. 2. l. 3. c. 6. q. 2.* Tertiò: nequeunt monachi, quorum monasterio annexa est parochia ratione curæ (intellige habitualis) in ea, prædicare: cùm potestas ligandi & solvendi sit penes alium, nempe Vicarium. Gl. *in c. adjicimus. 16. q.* 1. apud Lott. *n.* 108. Quartò: Non tenetur Vicarius de cura respondere Rectori principali. Lott. *ibidem. n.* 107. Denique pro juribus Vicariæ suæ retinendis aut recuperandis absque mandato Rectoris principalis agere potest Vicarius perpetuus. Laym. *loc. cit. n.* 2. citans Sylv. Vide Eundem Laym. *loc. cit. n. 2.* citans Sylv. Vide Eundem Laym. *p. 2. pag.* 348.

Quæstio 133. Quid juris habeat Vicarius participandi de massa distributionum, aliisque emolumentis?

1. Respondeo ad primum: Cùm distributiones dicantur merx laboris, seu salarium operatiorum psallentium in choro; aliáque divina pro cultu Ecclesiæ celebrantium; Vicarius, qui non est de corpore beneficiatorum, neque deputatus ad servitium chori & Ecclesiæ, sed tantùm ad exercitium curæ & ministerium Sacramentorum, debet esse contentus

suâ congruâ jam constitutâ extra has distributiones. Card. de Luca *de paroch. d.* 17. *n.* 6. Participatio tamen distributionum practicari solet, quando Vicarius est unus de Capitulo, seu Collegio, cui annexa est cura, dictæque distributiones cedunt in locum congruæ; ita ut ad instar Canonici pœnitentiarii assistens in confessionali aut aliàs in exercitio curæ & administratione sacramentorum impeditus, habeatur pro assistente in choro. de Luca *ibidem.*

2. Respondeo ad secundum: regulariter loquendo, seu de jure ordinario jura omnia & emolumenta parochialia spectant ad eum, cui cura habitualis competit, adeoque Vicarius seu alio nomine nuncupatus ad solam curam actualem seu ejus exercitium deputatus jure operarii censendus est; ac proinde contentus esse debet congruâ suâ tanquam salario seu mercede operis ac laboris. de Luca. *de paroch. d. 22. n. 7.* citans plures Rotæ decisiones.

Quæstio 134. An Vicarius parochi licentiam dare possit alteri presbytero assistendi matrimonio?

Respondeo: de Vicario perpetuo intitulato certum est, quòd possit; de eo etiam, quem parochus ad universitatem curæ & administrationem sacramentorum deputavit, ait de Luca *ad Trident. d.* 26. *n.* 26. dicendum videri, quòd iste non possit quidem alium Vicarium ad eandem universitatem deputare; possit autem dare licentiam specialem, & partes suas in negotio particulari alteri committere, &c. idem docent etiam de eo, quem parochus ad breve tempus absentiæ suæ constituit, ut totam curam gerat; Sanch. *de matrim. l. 3. d. 31. n.* 15. Squil. *de privileg. cler. c. 2. n. 34.* apud Barb. *de off. paroch. c. 1. n. 38.* Unde inferri videtur, ut habetur in indice Card. de Luca *ad Trid.* posse talem Vicarium dare licentiam alteri bresbytero assistendi matrimonio. Quòdsi etiam adest consuetudo, ut talis parochi delegatus ad universam parochiæ curam, dum & ipse abest, ad breve tempus substituat sibi alium ministraturum omnia Sacramenta (in quo casu parochus vice curatum instituens conscius talis consuetudinis tacitè videtur dare facultatem delegato suo substituendi sibi alium subdelegatum ad universitatem causarum, qui tunc non tam delegatus delegati istius, quàm ipsius parochi censetur) posset sic institutus à vice curato dare alteri licentiam assistendi etiam matrimonio. Barb. *loc. cit.* ex Squil *n.* 35. qui etiam *n.* 37. addit, quòd parochus præsens assumeret Vicarium locantem operas suas ad eum juvandum, hic Vicarius nequeat delegare; quia non censetur ipsi vices suas plenè commisisse parochus.

Quæstio 135. Quæ ætas requiratur in Vicario perpetuo, & intra quod tempus fieri debeat sacerdos?

1. Respondeo ad primum, requiri ut sit 25. annorum inchoatorum. c. *cùm in cunctis. de elect.*

2. Respondeo ad secundum: requiri, ut intra annum à pacifica possessione Vicariæ, & legitimo impedimento cessante, promoveatur ad sacerdotium. *c. licet canon. de elect.* juxta *Clem. unic. de off. Vicarii.* Ratio est, quia curam animarum ac beneficium veluti curatum habet. Laym. *ad. c. ult. de offic. Vic.* Unde jura, quæ hac in parte constituta sunt parocho seu de Rectore parochialis Ecclesiæ, etiam in Vicario perpetuo locum habent. Azor. *p. 2. l. 3. c. 6. q. 7.*

Quæstio 136. An & qualiter Vicarii perpetui teneantur ad residentiam personalem in suis Ecclesiis?

1. Respondeo ad primum affirmativè: quia habent beneficium veluti curatum. Laym. *loc. cit.* cum communi.

2. Respondeo secundò: circa hoc onus ac modum residendi Vicario tali congruunt ea, quæ de parocho disposita sunt. C. de Luca *ad Trid. d. 4. n.* 11. ac proinde

inde ficat de parocho constituitur circa materialem ejus habitationem per plures S.Congreg.declarationes, ut ea sit prope Ecclesiam, sive intra ipsius parochiæ limites in loco commodo, omnibusque opportuno in domo parocho destinata. de Luca *ibid.*ita idem dicendum de habitatione Vicarii perpetui.

Quæstio 137. *An & qualiter Vicarii perpetui teneantur ad recitandas horas Canonicas?*

1. Respondeo primò: Vicarium perpetuum obligari ad eas; quia est verè beneficiatus, ut constat ex c. *postulâsti. de rescript.* & quia Vicarius talis in Ecclesia tali parochiali verè curatus est quoad exercitium & effectum, licèt quoad habitum & proprietatem cura sit penes Rectorem principalem. Laym. *Theol. Mor. l. 4. tr. 2. c. 6. n. 8.* citans Gloss. *ad c. super eo. de prab. in 6.*

2. Respondeo secundò: Vicarios temporales ratione Vicariæ ad horas Canonicas non obligari. Laym. *ibid.* & Barb. *l. 3. juris Eccl. c. 6. n. 62.*

3. Respondeo tertiò: excipiendos, quòad hos temporales Vicarios casus sequentes. Primò: si specialiter deputatus sit ad officium Canonicum vice alterius in choro cantandum; Secundò: si ei plena administratio beneficii cum auctoritate & consensu Episcopi, tametsi ad tempus & amovibiliter, commissa sit; tunc enim ex tacita conditione & pacto commissi censetur, ut omnia officia præstet; si nimirum principalis, cujus Vicarium agit, officium non persolvat. v.g. si alicui commendetur Ecclesia interim, dum beneficiarius puer, qui puer scilicet orare non potest, adolescat: aut si parocho, qui ob incurabilem infirmitatem beneficio præesse nullo modo potest, Vicarius vel Coadjutor ab Episcopo designetur, ita ut administrationem etiam in temporalibus habeat, & solùm aliquam portionem congruam parocho infirmo relinquere teneatur, juxta Abb. *in c. de rectoribus. de instituit. n. 5.* Tertiò: si beneficium, quod monasterio unitum est, auctoritate Episcopi committatur alicui Vicario, quamvis ad nutum amovibili: ita ferè Barb. ex Laym. citatque uterque Suar. *de relig. l. 4. de Hor. can. c. 22. n. 15.*

Quæstio 138. *An & qualiter Vicarius teneatur ad subsidium charitativum?*

1. Respondeo ad primum: Vicarium, præsertim investitum seu intitulatum, teneri ad subsidium charitativum, uti & ad alias actiones, quæ aliàs ab Episcopo beneficiatis imponuntur. *c. 2. de suppl. negl. prel.* & *c. de monach. de prab.* Laym. *in cit. c. 2. n. 5.* Hæc enim sunt jura, quæ Pontifex ait, Vicariis persolvenda esse.

2. Respondeo ad secundum: persolvendum hoc subsidium juxta ratam portionem, quæ Vicariis ex officio provenit. Nihilominùs interdum Vicariis, aliisque pensionariis portio assignatur omnino libera, ita ut totum onus principali Rectori incumbat, tametsi is aliàs exemptus sit, (non enim exemptus est ratione populi & Ecclesiæ parochialis Episcopo subjectæ; cùm unio fieri censeatur salvo jure Episcopali. Laym. *l. 4. Theol. Mor. tr. 2. c. 17. q. 5.* Abb. *in c. pastoralis. de donat. in 6.* & *ibid.* DD. communiter) in quo casu necesse non est, ut Vicario designetur certa portio redituum ex beneficio, sed sufficit ei dare congruentem sustentationem, & tunc omnia alia onera, etiam hospitalitatis exercendæ incumbunt principali, v.g. monasterio, juxta *Clem. 1. de jurep.* Laym. *loc. cit.*

Quæstio 139. *An & qualiter esse possint plures Vicarii perpetui ejusdem parochialis?*

1. Respondeo primò: etiamsi beneficium unicum sit & individuum, adeò ut ejus Rectoria importet verum matrimonium spirituale, non admittens duplicitatem personarum; adhuc tamen fieri potest non solùm, ut dum penes plures repræsentantes unam personam fictam v. g. penes omnes Collegii Canonicos est Rectoria principalis seu cura habitualis, plures deputentur ad ejusdem curæ exercitium Vicarii (etsi enim Rectorum seu parochorum pluralitas de jure prohibita sit, ne una mulier plures viros habeat; id tamen non procedit nisi in eo, qui verus Rector & sponsus est Ecclesiæ; non autem in hujusmodi Vicariis, qui operariorum potiùs jure censendi sunt; de Luca *ad Trid. d. 9 n. 5.*) verùm etiam ut nullo existente Rectore, qui formaliter sponsi vel capitis personam gerat, plures sint personæ materiales dictam formalem unicam personam repræsentantes; vel quod veriùs dicitur, ad exercitium deputatæ cum participatione fructuum ac emolumentorum. Card. de Luca *de jurepatron. d. 7. n. 6.* Sed neque dum collegio vel capitulo annexa est cura, aliquid statutum à Trid. aut alibi in jure de constituendi Vicarii unicitate vel pluralitate, & bene; cum id ex facti qualitate pendeat, an scilicet unus tantùm supplere possit, vel plures requirantur, de Luca *ad Trid. loc. cit. n. 4.*

2. Respondeo secundò: idem tamen Vicariæ titulus ad duos spectare non potest. Laym. *ad c. 4. de off. Vicar. n. 3.* quemadmodum nec ullius alterius beneficii titulus duorum esse potest.

Quæstio 140. *An plures Vicariæ simul conferri possint uni?*

Respondeo negativè, si in titulum seu in perpetuum conferantur, adeoque habeant curam animarum. Laym. *ad c. 2. de off. Vicar.* Corrad. *in pr. benefic. l. 3. c. 9. n. 14.* eadem enim prorsus est ratio de duabus Vicariis perpetuis, quæ de duabus parochialibus, aut duobus beneficiis personalem residentiam requirentibus, quæ est ratio, cur duo beneficia curata retineri non possint; quòd nimirum utrumque requirat personalem residentiam. Corrad. *ibid.* atque ita duæ Vicariæ sunt inter se incompatibiles: Unde etiam est, quòd obtinens Vicariam perpetuam in beneficio curato, si assequatur secundam Vicariam habentem curam animarum, vel quodcunque aliud beneficium, non potest resignare primam Vicariam ad favorem alterius; quia vacat ipso jure per adeptionem secundi talis beneficii curati. juxta *c. de multis. de prab.* & *Extrav. Execrabilis. tit. eodem.* Laym. *ad c. 1. de off. Vicar.* Corrad. *loc. cit. n. 2.*

Quæstio 141. *An, & qualiter Vicario perpetuo mortuo Ecclesia dicatur vacare per ejus obitum?*

1. Respondeo ad primum affirmativè: & hoc ipsum operatur talis Vicariæ perpetuitas, & quia habetur in titulum. Corr. *loc. cit. n. 11.* Lott. *l. 1. q. 33. n. 112.*

2. Respondeo ad secundum: dici etiam hoc casu Ecclesiam vacare tanquam viduatam secundario Prælato. Lott. *ibidem.* citans Bellam. *decis. 701. n. 5.* & Stap. *de Lit. gratia. rubrica de qualitate & statu benef. n. 10.*

PARAGRAPHUS III.

De Parochis, & Ecclesiis Parochialibus, &c.

Quæstio 142. *Unde nomen Parochi, & quid in jure canonico importet?*

Respondeo, arbitrari quosdam apud Azor. *p. 2. l. 3. c. 12.* parochi nomen in Ecclesiam traductum à gentilium parochis (quales dicebantur, qui ad salem, lignaque, hoc est, rerum omnium copiam Regum, Principum ac populorum legatis Romam missis suppeditanda destinati) eò quòd Episcopali auctoritate illis præfecti, ut plebi verbi divini ac Sacramentorum pabulum præbeant, & his favet verbi Etymon, deductum à græco παρέχω, quod præbere significat. Alii nomen parochi derivant à græco πάροικος, quod accolam seu incolam, uti & parœcia (quo nomine jam olim tempore D. August.

August. in eodem sensu Ecclesiastico, quo modò usurpatur, usos fuisse Christianos ex eodem August. *l.* 14. *de civit.* testatur Barb. *juris Eccl. l.* 2. *c.* 10. *n.* 11.) accolarum conventum seu habitationem significat, eò quòd tali habitato, suisque limitibus clauso districtui ad gerendam animarum curam præficiatur parochus. Zech. *de rep. Ecclesia. c.* 28. *n.* 1. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 6. *n.* 39. apud Barb. *loc. cit. n.* 13.

Quæstio 143. *An, & qualiter Episcopo nomen Parochi tribuatur?*

1. RESpondeo primò: Ecclesiam Cathedralem esse Ecclesiam Episcopi, & hunc respectu illius dici propriè & immediatè parochum, non verò respectu aliarum parochialium. Barb. *l.* 3. *c.* 26. §. 2. *n.* 13. citans Abb. *in c. cum contingat. de off. ordinar. n.* 7. Rebuf. *de decim. q.* 7. *n.* 7. Monetam. &c.

2. Respondeo secundò: Dum juxta morem ferè generalem Hispaniæ (præcipuè diœcesis Toletanæ, & Hispalensis, teste de Luca *de regular. d.* 1. *num.* 43.) in diœcesi non sunt parochiæ distinctæ, nullusque parochus proprius in titulum, tota diœcesis dicitur unica parochia, cujus Rector seu parochus universalis est Episcopus, qui in singulis locis vel Ecclesiis curam exercet per Clericos ad nutum ab eo amovibiles, qui & propterea parochi non sunt, nec dicuntur. de Luca *de decim. d.* 1. *n.* 4. idem habet *d.* 17. *n.* 10.

3. Respondeo tertiò: de cetero, ubi sunt parochiæ distinctæ, & in qualibet adest proprius Episcopus, dici non potest Rector seu parochus totius diœcesis. Lott. *l.* 1. *q.* 20. *n.* 61. citans Gonz. *ad reg.* 8 *gl.* 6. & Rotam *decis.* 309 *n.* 4. *p.* 2. *divers.* Parochia namque dicitur patrimonio curæ, ut patet ex assignatione limitum unicuique facta. Lott. *n.* 62. sed neque ullo modo dici potest Rector cujuslibet parochiæ intra suam diœcesin: sic enim obtineret plura curata contra juris dispositionem. Lott. *n.* 64. Unde etiam limitatâ ac sic efformatâ parochiâ Episcopus nullatenus pro se obtinere potest parochiam aliquam in titulum diversum à titulo sui Episcopatûs; Multòque minùs, si Ecclesia vacaverit sub prætextu, quòd sit Parochus totius diœcesis suæ, potest in se suscipere curam, ita ut per hoc videatur consumpta vacatio, quò minùs Ecclesia de alio Rectore sit providenda: ex illa namque partitione erectus est novus titulus, novumque & proprium jus ab omni alio titulo & jure sejunctum pro sacerdote, qui illius curam particularem subiturus est. Lott. *ibidem n.* 67. & 68. His tamen non obstantibus jus habet Episcopus, quatenus cura totius diœcesis illi demandata est, in se ingerere possit in cura cujuslibet parochiæ, & in ea pro libitu se occupare. Lott. *n.* 69. ex Præpos. *in c. quacunque* 10. *q.* 1.

Quæstio 144. *Quid sit parochia, prout est certa diœcesios pars; dicitur enim quandoque parochia tota diœcesis juxta* c. liquis ordinatus. & duo seq. dist. 92. *Azor.* loc. cit. q. 2.

RESpondeo: est locus seu districtus, in quo degit populus alicui Ecclesiæ deputatus certis finibus limitatus. Barb. *cit. l.* 1. *c.* 26. *n.* 14. Bellamer. *cons.* 38. *n.* 8. Tusch. *lit. p. concl.* 94. *num.* 1. Mantic. *decis.* 48. *n.* 1.

Quæstio 145. *Quid sit Ecclesia parochialis?*

RESpondeo: esse eam, quæ habet territorium ac populum certis limitibus Episcopi auctoritate distinctum, in quem jus consistens in cura animarum exercet sine prærogativâ vel prælatione. Definitio hæc sumpta partim ex Azor. *p.* 2. *l.* 9. *c.* 3. *q.* 14. Partim ex Barb. *loc. cit. n.* 17. citante C. Tusch. *lit. p. concl.* 93. *n.* 1. & Federic. de Senis *cons.* 49. & 86.

Quæstio 146. *Quænam requirantur essentialiter, ut Ecclesia sit, & dicatur parochialis?*

RESpondeo requiri sequentia: Primò: ut in ea sit potestas fori pœnitentialis, sive solvendi & ligandi in foro pœnitentiali. Corrad. *in pr. benef. l.* 3. *c.* 5. Barb. *cit. l.* 2. *c.* 20. *n.* 18. Secundò: ut hæc potestas exerceatur de necessitate, hoc est, ut non tantùm Rector in ea possit administrare Sacramenta circum habitantibus, & hi illa ab eo recipere; sed & is, & hi ad hoc teneantur; cùm in ista reciproca & vicissitudinaria necessitate administrandi & recipiendi Sacramenta potissimùm consistat ratio curati. Corrad. & Barb. *loc. cit.* referentes plures alios, uti & Rotæ decisiones. Tertiò: ut ei præpositus in illa exerceat curam nomine suo & non alieno. Corrad. *loc. cit.* & Barb. citans pro hoc & sequente Ricc. *in praxi Fori Eccles. resol.* 561. Rebuff. &c. Quartò: ut solus, & non cum aliis eam administret; quod ipsum ad rationem curati requiri, tenet Corrad. ita ut si eidem Ecclesiæ præficiantur duo, qui confessiones audiant, baptizent &c. non dicantur curati, citat pro hoc Gonz. *ad regul.* 8. *q.* 6 *num.* 35.

Quæstio 147. *An & qualiter distinguantur Ecclesia Parochialis & Ecclesia curata; beneficium parochiale, & beneficium habens curam animarum?*

RESpondeo: hæc ita distingui, ut omnis parochialis dicatur & sit curata, non verò omnis curata sit parochialis. Ita tenent Cott. *loc. cit. n.* 3. Barb. *loc. cit. n.* 20. *in fine.* citans Hojed. *de incompat. benef. p.* 1. *c.* 13. *n.* 2. Rebuff. &c. Laym. *ad c. licet canon. de elect. n.* 1. dum ait, per Ecclesiam parochialem, ad cujus regimen Trid. *sess.* 7. *c.* 12. requirit annos 24. completos, intelligi omne beneficium curatum, id est, cui cura animarum per se incumbit, licèt alioquin sit personatus vel dignitas. Pari modo beneficium habens curam animarum tanquam latiùs patens distingui à Parochiali beneficio, ex Innoc. *ad c. cum satis. de officio Archid.* docet Azor. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 12. *q.* 5. eò quòd curam animarum habere præter parochos dicantur quoque ii, qui absque jurisdictione fori pœnitentialis jurisdictionem exercent in Clericos, vel etiam laicos, ita ut jure eos excommunicare, suspendere, similesque censuras & pœnas Ecclesiasticas infligere, & ab iis absolvere, aliáque quòad res Ecclesiasticas statuere possint, absque eo, quod per hoc habere dicantur beneficium parochiale, juxta *c. dudum. de elect.* Gl. *ibid.* Nihilominus quòad Ecclesiam curatam & parochialem, nullum inter eas se agnoscere discrimen, ait Lott. *l.* 1. *q.* 20 *n.* 55. eò quòd, dum contigerit ad Ecclesiam aliquam v. g. ruralem populum circùm eam habitantem accedere, & in ea ab ejus presbytero recipere Sacramenta; vel presbyter tali Ecclesiæ ab Episcopo præfectus est cum constitutione certæ plebis per suos limites distinctæ, & jam illa Ecclesia sit parochialis, imponere in quam eo ipso modo, nempe per assignationem illam territorii (per hanc namque confertur jurisdictio ordinaria juxta Imol. quem citat Lott. *in Clem. dudum. de sepult. n.* 32) inducta est reciproca illa necessitas administrandi Sacramenta, activè in presbytero, passivè in populo, in qua consistit substantia parochialitatis: vel simpliciter solùm presbyter ille approbatus est ad audiendum ibi confessiones, aliáque Sacramenta administranda, & jam Ecclesia nec parochialis nec curata dicetur: sed dicitur simpliciter in ea constituta gratiosa quadam ordinatio favore animarum, & presbyter ille, qui confluentes illic ad Sacramenta admittit, non dicetur curatus, sed nudus & simplex minister alterius, à quo illic confluentes ad recipienda inibi Sacramenta potestatem sunt consecuti. Ita ferè Lott. citans Imol. supra. Oldra. *cons.* 67. *n.* 2. & alios, quos in hoc secuta fuerit Rota. De cetero tamen non diffitetur Lott. *n.* 57. posse esse curam animarum, hoc est, exerci-

tium & nudum ministerium sine parochialitate, & in hunc sensum explicandam decisionem Rutæ 5 a. *p.* 2. *divers.* quam pro se citant AA. alii.

Quæstio 148. Qualiter distinguantur Ecclesia parochialis habitu & actu curata à parochiali habitu tantùm curata?

Respondeo: Parochias dici actu vel habitu tantùm curatas, prout vel actu vel habitu tantùm habent populum; contingere namque potest, ut populus locum & Ecclesiam deserat aliò commigrando, v. g. ob pestem ibi sævientem, ob bellum diuturnum, ob soli sterilitatem, vel cœli intemperiem, in quibus casibus dicitur Ecclesia jure quidem & habitu habere populum, non actu; etsi propterea non desinat esse parochialis. Azor. *loc. cit. q. 7.* de cetero non desinit Ecclesia esse parochialis actu, si parochiani, qui in parochia habitant, ex aliquâ causa vel culpâ ibi non percipiant divina; quia ad effectum ut curatus consequatur jura parochialia, sufficit, quòd per illum non stet, quòd non ministret Sacramenta. Corrad. *l. 3. c. 5. n. 9.* citans Abb. *ad cap. exstirpanda.* & Rebuf. neque enim parochiani percipiendo sacramenta in alienâ parochiâ efficiuntur alterius parochiæ. Quin etiamsi Parochus neglexerit ministrare sacramenta parochianis, qui ea de causa fuerint coacti ad ea percipienda alibi, hæc culpa curati non mutat statum Ecclesiæ. Corrad. *loc. cit.* citans Mareschot. *variar. resol. l. 2. c. 95. n. 2.* ubi ait, id procedere, si constet Ecclesiam habere limites, intra quos adsint habitatores, nec probetur illos recessisse, vel saltem remansisse 10. personas, quæ sufficiunt ad constituendam parochiam, multoque minus excluditur parochialitas, aut Ecclesia desinit esse parochialis actu ex eo, quòd de illa non resederint penes dictam Ecclesiam; cùm id potiùs sonet solum abusum; quemadmodum Ecclesia dicitur actu collegiata, dum sunt in ea Canonici, licèt non resideant; culpa enim & abusus non operatur, ut Ecclesia desinat esse Collegiata. Corr. *loc. cit. n. 11.* citans pro hoc plures Rotæ decisiones; sed neque Parochialis habitu tantùm talis amittit sua jura & privilegia ex eo, quòd cesset in ea exercitium parochialitatis, sed ea semper reservantur, licet talis Ecclesia effecta jam beneficium simplex; unde videmus quandoque simplicibus beneficiis competere ea, quæ aliàs competunt parochialibus. Corr. *n. 12.* Porrò Ecclesiæ parochialis Rector habitualis & actualis aliud sonant juxta sæpe dicta; ille enim est Monasterium, Collegium vel Prælatus, aliusve, cui vel cujus beneficio unita est parochialis; hic verò est Vicarius illius actualem exercens curam. Card. Luca *in Miscell. d. 1. n. 25.*

Quæstio 149. Ecclesia parochialis unde dignoscatur?

1. Respondeo eam non dignosci ex eo, quòd fontem baptismalem habeat, & inibi aliqui baptizentur; vel etiam quòd simul cœmiterium habeat, in quo aliqui jus sepulturæ habent; quia hæc duo Ecclesiæ non parochiali ex consuetudine vel privilegio, vel concessione superioris Antistitis seu Episcopi competere possunt. Azor. *loc. cit. q. 3.* Corr. *loc. cit. n. 5.* citans Card. Anchoc. Imol. *in Clem. 1. de baptismo.* Decium *in c. ad aures. de rescript. n. 10.* sed neque ex decimarum, oblationum & primitiarum receptione; cùm decimæ possint acquiri Ecclesiæ non parochiali ex alio titulo, quàm ex jure divino, ex quo Ecclesiæ parochiali debentur. Item etiam aliunde concedi primitiæ & oblationes, licèt de cætero perceptio decimarum, oblationum & primitiarum, uti & actus baptizandi sint jura parochialia. Corrad. *loc. cit.* Barb. *cit. c. 20. n. 20.*

2. Respondeo secundò: dignosci parochialem ex eo, quòd habeat populum certis distinctum finibus loci seu territorii, vel aliter; quod addo, quia fieri potest authoritate Episcopi, ut parochiæ per certas tantùm familias, etsi promiscuè cum aliis habitent, distinguantur. Azor. *ibid.* C. Luca *de Paroch. d. 24. n. 3.* Barb. *loc. cit. n. 22.* qui etiam in ea sacramenta recipere ipso jure compellitur, præsertim si in ea singuli ex assignato illi districtu annuè confiteantur & Eucharistiam in Paschate sumere consueverint. Azor. *ibid.*

Quæstio 150. Quæ requirantur, ut Ecclesia probetur parochialis, dum fortè dubitatur, an in ea recipientes sacramenta ad id compellantur necessitate juris?

Respondeo sequentia: quæ Barb. *loc. cit.* congerit ex Card. Tusch. *litt. P. concl. 94. n. 3. & 4.* Primò: quòd habeat populum sibi deputatum, distinctum certis limitibus. Secundò: quòd is ibi diebus festivis audiat missam; juxta Trid. *sess. 23. c. 14.* Tertiò: quòd ibi recipiant sacramenta. Quartò: quòd ibi passim sepeliantur, etiam non factâ aliquâ electione per defunctos, aut ibi existentibus sepulturis majorum. Quintò: quòd in ea asservetur Eucharistia; quæ aliàs in parochialibus debet retineri, ita ut in aliis non retineatur, nisi ex indulto Apostolico, quod habent regulares juxta notata *in Clement. 1. de privil.* & Piacens. *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. n. 7.* Sextò: quòd ibi fiant oblationes. Septimò: quòd recipiat decimas.

Quæstio 151. Quotuplices sint parochialium Ecclesiarum species?

Respondeo, esse varias; aliquæ enim sunt unicæ in loco habentes alias inferiores Ecclesias tanquam adjutrices & membra subordinata: aliæ, ubi earum plures in civitate vel loco existunt juxta ordinariam ac regularem naturam inter se distinctos fines, distinctumque populum habent, ita ut unum ovile cum alio non confundatur; aliæ verò absque ista finium distinctione oves proprias sic distinctas habent per solam distinctionem familiarum; aliæ ne quidem istam distinctionem habent, sed jure cujusdam communionis universalis, quælibet pro suo posse universo populo, seu accedentibus promiscuè sacramenta administrat, hanc autem posteriorem speciem Trid *sess. 24. c. 13.* parùm commendat, jubetque per Ordinarios reduci ad secundam speciem (quo tamen Concilii decreto non comprehendi parochias tertiæ speciei; nimirum distinctas ipsâ familiarum distinctione, ait Barb. *cit. c. 20. n. 22.* etsi contrarium insinuet de Luca) ita ferè idem de Luca *in Miscel. d. 1. n. 31.* Porrò ratione præeminentiæ cujusdam quandoque Ecclesiæ parochiales sortiuntur diversas nuncupationes & qualitates; dum nimirum una vel tanquam in loco antiquior, vel in primævo statu unica, postmodum verò ex fidelium multitudine divisa major seu matrix dicitur; aliæ verò filiales. In quo casu omnes in jure parochiali sunt æquales, cum omnimoda independentia; una tamen ad instar Decani seu primæ dignitatis in Capitulo aliquam majorem habet prærogativam; ubi verò Ecclesiæ ab una aliqua dependent cum omnimoda subordinatione, tunc licèt pro communi usu loquendi matricis quoque ac filiarum nomen adhibeatur; impropria tamen est locutio; quia reipsa tunc unica tantùm est parochialis; aliæ autem dicuntur inferiores Ecclesiæ adjutrices tanquam membra, pro commodioris juris parochialis & curæ exercitio. de Luca *loc. cit.* citans seipsum *de Parochis d. 32. & seq.* Similiter ubi Ecclesiarum ab invicem independentium una ratione antiquitatis vel alterius præeminentiæ est major seu prima in loco, ad eum scilicet effectum, ut ibi v. g. majores solemnitates celebrari debeant, atque ad eam aliæ inferiores accedere, impropriè appellatur matrix comparativè ad aliam tanquam filiam, ex qua, seu ex cujus territorii & populi parte efformata est alia cum erectione formali sui in titulum distinctum, & omnimoda independentia à priore. de Luca *de decimis d. 12. n. 12.*

Quæstio 152. Num Parochialis Ecclesiæ nomine veniant, quæ simul sunt collegiatæ?

Respondeo: non venire in odiosis, adeóque strictæ interpretationis, idque ob specialem ejus qualitatem (quemadmodum dici solet in materia odiosa,

nomine

nomine *Clericorum* non comprehendi Episcopos vel Regulares; eò quòd, licèt & ipsi sint Clerici, tamen specialem qualitatem habeant, ob quam communi Clericorum nomine in materia strictæ interpretationis comprehendi non debeant) atque ita, v. g. dum *c. licèt Canon.* statuit, ut, nisi quis parochialem Ecclesiam consecutus intra annum fiat presbyter, ipso facto absque alia sententia eà privatus existat, &c. non comprehenditur is, qui obtinuit parochialem, quæ simul collegiata est, ita ut Præpositus, v. g. qui hoc ipso simul est Parochus ejusdem Ecclesiæ seu Rector plebis, teneatur fieri intra annum sacerdos, ni velit privatus existere istâ Ecclesiâ. Ita expresse ob prædictam rationem, nimirùm ob specialem talis Ecclesiæ qualitatem statuit Bonif. VIII. *in c. statutum. de elect. in 6.* Laym. *ibid.* uti & ad *c. 3. de postul. n. 1.* vide de Luca paulò pòst citandum. Neque his obstat, quòd, dum Ecclesiæ alicujus præpositus est etiam ibi Canonicus vel Capellanus, statuta pœnalia & onerosa loquentia de Canonicis vel Capellanis, cadant etiam in talem præpositutam; nam id verum est, si præpositura, Canonicatus, vel Capellanatus censeantur diversa beneficia, adeóque etiam in casu, si alicui Collegii Rectori dispensato super pluralitate beneficiorum parochialis Ecclesia de novo conferatur, statuta odiosa de parochis in talem quoque Rectorem cadent; secùs verò dum Ecclesia simul est collegiata & Parochialis, & Rector illius hoc ipso etiam est Parochus, absque eo, quòd per hoc duo beneficia habeat. Hinc

Quæstio 153. In genere, an dispositio loquens de parochis extendatur ad beneficia, quæ accessione habent parochialitatem, seu parochias unitas, & curam habitualiter?

Respondeo negativè: semper enim habenda est ratio principalioris qualitatis, nempe Ecclesiæ collegiatæ, & secundùm hanc accessoria quasi qualitas, nempe parochialitatis, aliæque conditiones regulandæ sunt. Laym. *ad cit. c. statutum.* Actus enim regulantur à principali & prædominante, non autem ab accessorio & consecutivo; & consequenter cura (intellige habitualis; secùs enim est, ubi Canonicatui fixè annexum est ejusdem curæ exercitium. C. Luc. *de benef. d. 16. & 952.*) accessoriè annexa dignitati vel Cannonicatui non alterat ipsius dignitatis naturam seu qualitatem, neque reddit beneficium verè curatum tam ad effectum formæ concursûs, ætatis, residentiæ requisitæ aliàs ad beneficium verè curatum, quàm expressionis curæ aliàs faciendæ in quacunque provisione beneficii curati. C. de Luca *de benef. d. 77. n. 3.* & fusiùs *ibid. d. 24. n. 6. & seq.* Sed potiùs parochialis Ecclesia amittit veluti naturam suam, & induit naturam & conditiones collegiatæ tanquam principalioris, dum ad eam evehitur, vel ei unitur. Laym. *ad cit. c. statutum.* De cætero notandum ex de Luca *de benef. d. 14. n. 7.* uti & ad Trid. *d. 16. n. 4.* quòd parochiales sæpè signa & denominationem collegiatarum habent, absque eo, quòd verè tales sint: sic præsertim in loco, ubi sunt unicæ matrices, habent Clericos & Capellanos nationales illi adscriptos pro illius cultu & Rectoris adjutorio, qui massam faciant, & vulgò Capituli denominationem de facto habent, Syndicum constituunt, missam conventualem celebrant, aliáque similia òs, quæ in collegiatis fiunt, præstant. Sed hæc sunt signa æquivoca attendenda quidem pro adminiculis collegialitatis, habentis alias probationes univocas pro iis supplendis & corroborandis, non autem quòd se solis eam probent.

Quæstio 154. Quæ sint, vel non sint sufficientes causæ constituendi novam parochiam, dismembrando antiquam?

1. Respondeo esse sequentes. Primò: ubi ob locorum distantiam aut difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta & divina officia audienda accedere non possunt. Barb. *loc. cit. n. 23.* citans Gonz. *ad reg. 8. gl. 6. n. 96.* possuntque hoc in eo casu Episcopi etiam invitis Rectoribus, (& addit Azor. *p. 2. l. 3. q. 7.* etiam patronis) juxta *c. ad audientiam. de Ecclesiis ædif.* Assignando etiam pro arbitrio suo in sustentationem novi parochi fructus ad Ecclesiam matricem quomodocumque pertinentes, aut si necesse fuerit, compellendo populum Ecclesiæ noviter erectæ ad necessaria eidem sacerdoti subministranda, juxta dispositionem Trid. *sess. 21. c. 4.* Corrad. *l. 3. c. 1. n. 1.* Barb. *loc. cit.* qui tamen *l. 2. juris Ecclesiastici c. 2. nu. 8.* hoc ipsum sic limitat ex Menoch. & Riccio: nisi in loco minimè difficili nec incommodo adesset oratorium vel Ecclesia cum fonte baptismali, & cæteris ad parochiam necessariis; ibique poneret Rector sacerdotem in sui adjutorem.

2. Secundò: ubi multitudo fidelium excrevit, & Ecclesia una evidenter non est sufficiens propter novarum habitationum distantiam; possunt tunc, etiam cum alterius Ecclesiæ præjudicio, ædificari & constitui novæ parochiæ. Barb. *l. ult. cit. n. 11.* Præjudicium enim, quod alteri Ecclesiæ inferri potest præter damnum ædificii cohærentis, est participatio sumptuum in constructione, aut impensarum pro sustentatione novi Rectoris, vel damnum in jurisdictione etiam oblationibus, quæ fieri solent Ecclesiæ. Barb. *ibid.* ubi multa de constructione aliarum Ecclesiarum.

Tertiò: licèt *in cap. ad audientiam* expressa non sit, expressis tamen ibidem æquipollens, adeóque sufficiens causa est dismembrandi antiquam, & constituendi novam parochiam, dum antiqua parochia, quæ prius erat extra mœnia, ampliatâ dein urbe iisdem includitur, ita ut nocturno tempore ob clausas urbis portas parti parochianorum extrà habitanti non pateat recursus ad parochum, aut hujus ad illos, ac ita maxima patiantur animarum pericula in repentinis casibus infirmitatis & mortis, (dum tamen, ut rectè hunc casum limitat C. de Luc. *de paroch. d. 34. n. 6.* neque in vicinia adest alius, cui pro istis casibus parochiani commendari possent) Corr. *l. 3. c. 2 n. 7.* fusè ex Lapo *alleg. 66.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 26.* qui etiam *nu. 27.* causam aliam similem addit: nimirùm si existat medius fluvius vel torrens inter Ecclesiam & partem populi illi subjecti, qui sæpè exundans ita obsideret iter, ut aliquando infirmi cogantur sine Sacramentis mori.

4. Respondeo secondò: de cætero, ubi in Ecclesiis parochialibus, vel etiam baptismalibus populus ita sit numerosus, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, vel pluribus infirmis providendis & divino cultui peragendo, non est causa sufficiens dividendi parochiam, aut constituendi aliam cum præcedentis præjudicio, neque etiam erigendi coadjutoriam; sed in vim Trid. *sess. 21. c. 4.* cogendi per Ordinarium Rectores, vel alios, ad quos spectat, ad adjungendum sibi tot sacerdotes, quot sufficiunt ad administranda Sacramenta, & cultum divinum peragendum. Lott. *loc. cit. n. 28.* Barb. *l. ult. cit. n. 9 & 10.* Corrad. *l. 3. c. 1. n. 1. & c. 2. n. 1.* citantes desuper declarationem S. Congregationis; multóque minùs reputabitur pro justa causa constituendi parochiam novam, si Ecclesia non sit capax totius populi, ac ita deformis; tum, quia neque Trid. neque cit. c. *ad audientiam.* id consideravit; tum quia huic difficultati occurri potest per ampliationem Ecclesiæ, vel per exstructionem novæ Capellæ in proprietate parochialis antiquæ; uti etiam inundationi, similibusque incommoditatibus per novam exstructionem vel situationem in loco commodiore. *Can.* enim citat. *Ad audientiam,* uti & *cap. 1. de rebus Eccl. non alien. in 6.* (qualis alienatio intercurrit in tali dismembratione Ecclesiarum, ejúsque jurium ac fructuum. Corr. *loc. cit. n. 2.*) non quamcunque distantiam, sed talem, quæ est cum magno incommodo; item necessitatem non quamlibet, sed evidentem, quæ est talis, ut ei aliud remedium aptari nequeat, pro causa sufficiente talis dismembrationis & novæ parochialis constructione requisivit. Lott. *loc. cit. n. 29. & seq.* Corrad. *loc. cit. sub n. 2.* His tamen non obstantibus, utiliter observan-

dum, quod monet de Luca *ad Trid. d. 16. n. 2. & seq.* certam generalem regulam circa hoc punctum statui non posse, ac errare illos, qui cum aliquibus S. Congreg. declarationibus, & Rotæ decis. aut DD. aliquorum traditionibus pro hujusmodi nova erectione facienda vel neganda in sola litera procedunt; cùm sit potius quæstio facti ex singulorum casuum particulari qualitate, ac individuis circumstantiis decidenda; quia simul stare possunt, ut in uno casu, eâdem populi multiplicatione, eâdemque distantiâ, vel itineris asperitate, aliisque causis accidentibus, id denegandum sit, in altero concedendum; eò quòd diversi mores regionis, vel minor prioris parochialis majestas & decor in uno casu permittant, in altero prohibeant. Sic v. g. fieri potest, ut, ubi tanta est populi ac Cleri multitudo, ut in Ecclesia parochiali antiqua eædem functiones, cultúsque divinus idem pari cum decore continuari, quin & pari modo in nova exerceri possit; vel etiam ut sit distantia de se sufficiens ad istiusmodi dismembrationem; & tamen ex aliunde accidente illam fieri non expediat: nimirùm, quia prudenter timentur hîc & nunc, quæ ex hujusmodi parochianorum duplicitate nasci quandoque solent, scissuræ & factionariæ æmulationes inter utriusque Clerum & populum. Econtrà autem contingere potest, ut ubi minor est distantia, vel etiam minor populus, aut territorii amplitudo, adeóque faciliùs occurri posset per destinationem Vicariorum & coadjutorum, vel exstructionem Ecclesiæ adjutricis, fieri tamen expediat & possit dicta dismembratio: nimirùm ob parochianorum antipathiam, vi cujus pars prima alterius æmula non ferret istam suî, suæque Ecclesiæ adjutricis ad illam alterius partis Ecclesiam primariam subjectionem. Unde concludit de Luca prudenti benéque regulato arbitrio, nempe Ordinarii, id commissum esse.

Quæstio 155. Ad quos spectet erigere novas parochiales?

1. Respondeo primò: id posse Ordinarios authoritate sibi desuper tanquam Sedis Apostolicæ delegatis impertitâ, vi *cit. cap. ad audientiam.* & *c. 4. sess. 21.* Trid. Rebuff. *in praxi. tit. de erectione in parochialem.* Mand. *in praxi sign. gra. tit. erectiones.* Leo *in Thes. fori Eccl. p. 2. c. 2. n. 68.* quos citat, sequitúrque Corrad. *l. paulò antè cit.* Porrò quoties Papa (ad quem quandoque recurritur, ubi de similium parochialium erectionibus ordinariâ authoritate factis dubitari contingit, ut parochialis ordinariâ jam authoritate erectæ confirmatio, seu nova erectio ab ipsa Sede Apostolica impetretur. Corrad. *ibid. sub n. 4.*) concedit similes erectiones, in quibus pro causa allegatur dicta locorum distantia & difficultas, semper rescribit Ordinario, ut authoritate Apostolicâ erigat, servatâ formâ *cit. c. ad audientiam.*

2. Respondeo secundò: dum parochialis jam erecta habet tamen Rectorem ad nutum amovibilem ex fundatione vel consuetudine, petitur ejusdem Ecclesiæ statûs mutatio, ut exinde Rector amovibilis fiat perpetuus: talis mutatio spectat ad Papam, cùm præter hunc nullus possit mutare conditiones in limine fundationis adjectas de consensu Ordinarii. Moneta. *de commut. ult. vol. c. 15. n. 348.* Ugol. *de off. Episc. c. 52. §. 10.* & alii, quos cit. & sequitur Corrad. *sub n. 4.*

Quæstio 156. Qualiter præsumantur adhibitæ solennitates, causa sufficiens, & consensus seu authoritas potentis dismembrare?

1. Respondeo ad primum: pro inducenda præsumptione solennitatis extrinsecæ, quam allegat possessor, sufficiet decursus temporis non minor 30. annorum. Lott. *cit. q. 28. n. 38.* citans Imol. *in c. pervenit. de emptione & vend. n. 10. & 13.* modò tamen probetur consensus illius, de cujus præjudicio agitur. Lott. *ibidem* citans Menoch. *de præsump. l. 3. præsump. c 32. n. 64.*

2. Respondeo ad secundum: pro inducenda præsumptione substantiæ ipsius actûs, & consequenter pro inducenda præsumptione causæ, utpote à qua actus substantiatur, & mensuram justitiæ accipit, nullius temporis lapsum sufficere, adeóque, nisi causa sit evidens, nullius temporis lapsum sufficere ad dismembrationem sustinendam. Lott. *n. 37. 39. & 40.* Et quamvis præsumenda sit veritas causæ, ubi versamur in dubio, & cæteræ solennitates sunt adhibitæ, ut Gemin. *cons. 48. n. 6.* Et in ipsa hac materia dismembrationis decidit Rota apud Seraph. *decis. 414. nu. 2.* sublatâ tamen causâ actus clarè & evidenter manet minùs solennis, adeóque sublatâ causâ non admittit præsumptionem solennitatis ex tempore. Lott. *n. 41. & 42.*

3. Respondeo ad tertium: supposito defectu causæ ex lapso temporis inutiliter præsumitur authoritas Episcopi, seu alterius inferioris Papâ, cùm inferior Papâ non possit dismembrare, aut dismembrationem authorizare sine causa, resistente Concilio Turonensi relato in *c. Majorib. de Præb.* Lott. *n. 43.* Et licèt deficientibus quoque causis supradictis Papa possit adhuc cum dicta dismembratione constituere parochialem; pro inducenda tamen præsumptione authoritatis Papalis nullius temporis cursus sufficit, nisi probatâ ipsius Papæ scientiâ circa talem dismembrationem. Lott. *n. 44.* citans Menoch. & alios plures. Unde quod Barb. *l. 1. juris Eccl. c. 20. n. 19.* ait, & pro hoc citat quàm plures; Superioris authoritate & consensu ex lapsu temporis præsumi erectam parochialem, quando in illa divina officia sunt celebrata, intelligendum ad summum credo de parochia erecta absque tali dismembratione.

Quæstio 157. An, & quæ solennitates aliáque servanda præter dictas causas requirantur ad constitutionem novarum parochialium cum dicta dismembratione?

1. Respondeo primò: requiri certas solennitates, dum dismembratio & constitutio novæ parochialis fit per Ordinarium: (secùs dum fit à Papa, ejusdem authoritate supplente solennitatem. Corrad. *n. 4.*) proceditur namque in tali negotio dismembrationis tanquam in specie formalis alienationis, rigorosè; ideoque requiritur copulativus concursus justæ causæ & solennitatis. Card. de Luc. *de paroch. d. 35. n. 6.*

2. Respondeo secundò, ex Corrad. *n. 5.* servanda esse sequentia, ob quæ & similia non servata sæpè hujusmodi erectiones pro invalidis declaratas esse, habet experientia, eodem Corrado teste: primò, ut Episcopus inquirat, an dictæ causæ sufficientes hic & nunc verè adsint, v. g. an prima Parochialis tam sit ampla, ut tempore hyemali ob inundationes & nives parochiani non possint sine magno incommodo congruis temporibus adire parochiam; nam ut addit Lott. *loc. cit. n. 33.* hujusmodi causæ veritas non debet dependere ex assertione partium vel etiam ipsius Episcopi, aut alterius dismembrationem authorizantis, sed de ea debet positivè constare ex processu desuper facto. de Luca. *de Paroch. d. 35. n. 6.* etsi non scrupuloso & juxta juris subtilitatem, sed simplice, ut dicitur *in una Tolet. parochialis. de Madrito* 19. *Novemb. an.* 1601. Sufficiet tamen pro verificatione causæ accessus Ordinarii ad locum, illiusque inspectio, ut Lott. *n. 36.* ex Lapo *alleg. 66. n. 7.*

3. Secundò: ut hâc inquisitione factâ Episcopus consentiat novæ parochialis exstructioni, juxta *c. nemo. de consecra. d. 1.*

4. Tertiò: ut exquiratur & præbeatur consensus Rectoris prioris parochialis. Ab. *in cit. c. ad audient.* Card. de Luca. *de paroch. d. 35. n. 6.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 6. & seq.* Secùs ac requiritur ejus vocatio & consensus in unione Ecclesiæ. Lott. *ibidem n. 7.* citans Imol. *n. 12.* Anch. *n. 5.* Gl. *V. vocatus.* & alios *in Clem. si una. de rebus Ecclesiæ non alien.* Unde & in literis expeditis super dismembratione à Cancellaria apponitur clausula: *Vocatis vocandis;* vi cujus

Recto-

Rectori permissa appellatio, ita ut, si intra decendium datum ad appellandum procedatur ad executionem, ea sit nulla. Lott. *loc. cit. n. 8. & 9.* Requiritur autem hæc vocatio non tantùm ob ejus interesse; quippe cui grave per talem dismembrationem seu alienationem partis infertur præjudicium. Lott. *ibidem* cum communi; sed tanquam forma inducta ad rigorem juris observandum in favorem publicum, ne Ecclesiæ depauperentur, ut dicitur *in alia Tolet. parochialis. de Madrito. d. 1. Febr. an.* 1602. apud Corrad. *loc. cit.* quod tamen postremum negat Lott. *n. 11. & 12.* cùm id non dicatur in *cit. c. ad audientiam*; & si id verum, Episcopus etiam cum causa non posset procedere ad dismembrationem, Rectore invito. Porrò sufficere pro validitate dismembrationis, si superveniat talis consensus, putat Lott. *ibid.* citans Innoc. *in* c. *dudum de rebus Ecclesiæ non alienandis. in 6. n. 3.* ac ita per supervenientem hunc consensum tractatui, si quis prærequiritur, in quo deliberatum, num oporteat fieri dismembrationem ob utilitatem Ecclesiæ, alienatio convalescat propter utilitatem Ecclesiæ ex nunc, non ex tunc. Lott. *n.* 14. & 15. citans Gl. *in cit.* c. *dudum. V. tractatus.* Sufficiet etiam hic consensus ex ante vel ex post præbitus, etiamsi scripto expressus non sit; secùs ac contingit in decreto superioris alienationem necessariò præcedente, quod scripturam exigit. Lott. *n.* 13. citans Innoc. Non tamen sufficiet hunc consensum esse tacitum & implicitum. Lott. *ibid. n. 16.* citans Glossam *in c. dudum.* & ita decisum à Rota. Denique Rector beneficii, cujus hîc consensus requiritur, non est Vicarius, cui solum curæ exercitium commissum, sed penes quem residet cura habitualis. Lott. *n. 18. & seq.* Et ubi is est Capitulum, non sufficit consensus singulorum de Capitulo, sed requiritur consensus capitulariter. Lott. *n.* 21. citans Felin. *in* c. *cùm omnes. de constit. n. 24. & 28.* Rotæ *decis. 344. p. 1. in recent. n. 6.* Ubi verò vacaret Ecclesia dismembranda, debet in ordine ad hunc effectum illi deputari ab Episcopo defensor, qui corrumpi nequeat, cujus sit disquirere de legitimitate & veritate causæ. Lott. *n.* 22. citans Gl. *in* c. *dudum. v. defensore.* De cætero consensus patronorum minimè requiritur, vel curatur. Lott. *num.* 23. citans latè sic decisum à Rota.

5. Quartò: ut curato prioris parochialis compensetur id, quod illi detrahitur, ut commodè valeat in prima Ecclesia habere sustentationem, juxta *c. ad audientiam.*

6. Quintò: ut curato prioris Ecclesiæ servetur jus patronatûs, seu jus præsentandi Rectorem novæ Ecclesiæ, idque quasi in recompensationem aliquam; quod tamen intelligendum ait Corr. secundùm Abb. *in cit. c. ad audientiam*, ubi Ecclesia antiqua contulit aliquid de suo pro dote Ecclesiæ noviter erectæ; ac ita acquiritur jus patronatûs Ecclesiæ matrici, ejúsque Rectori, non verò hujus Rectoris consanguineis. Lott. *n. 47.*

7. Sextò: ut pro facultate loci competens honor matrici conservetur, juxta c. *ad audientiam*, nimirùm aliqua pensatio arbitrio Episcopi moderanda, prout etiam ait Corrad. ex Lott. *loc. cit. n. 46. & seq.* Eidem matrici in signum subjectionis reservari possint ea, quæ aliàs jure parochiæ in filialem transfunderentur, ut sunt jura sepulturæ, baptizandi.

8. Septimò: ut Rectori novæ Ecclesiæ pro illius sustentatione assignentur oblationes pro modo parochiæ dismembratæ, quo nomine etiam veniant decimæ, ita ut Ecclesia filialis habeat fundatam intentionem super perceptione decimarum contra Matricem, juxta Abb. *in c. cùm contingat. de decimis. n. 8.* & plures Rotæ decisiones apud Corrad. Verùm hoc in defectu aliorum redituum; dum enim dotata esset sufficienter nova Ecclesia, decimas deberi matrici maximè accedenta observantiâ, dicitur *in una Mediolanensi decimarum*, apud Corrad. cùm certum sit, ut idem Corrad. *n. 6.* ipso jure non transferri in novam parochialem. Vide de hoc C. Luc. *de decimis dis.* 12. *n. 2. & seq.* præclarè disserentem.

Quæstio 158. *An sicut Episcopus erigere potest novas Ecclesias parochiales à fundamentis, ita etiam Ecclesiam simplicem jam constitutam erigere possit in curatam & parochialem; & econtrà parochialem reducere ad simplicem Ecclesiam, seu beneficium simplex?*

1. Respondeo ad primum affirmativè: nimirùm ob augmentum cultûs divini, aliâque legitimâ causâ subsistente. Corrad. *l. 3. c. 3. n. 12.* Azor. *p. 2. l. 5. c. 29 q. 25.* & c. *30. n. 3.* Garc. *p. 12. c. 5. num. 3.* Barb. *de potest. Episc. alleg.* 68. *per totum.* qui quoque omnes asserunt, non obstare declarationem S. Congregationis, quam refert Garc. & inter cætera sic habet: *Nec beneficia simplicia in curata converti ab Ordinario possunt*, eò quòd subintelligatur: cessante causâ & necessitate. Porrò parochialis Ecclesiæ erectionis formam vide apud Corr. *l. 3. c. 2. n.* 11.

2. Respondeo ad secundum negativè: sic enim cavetur expressè per Trid. *sess. 25.* c. *16.* ne beneficia curata in simplicia convertantur, & si parochialis Ecclesia per Episcopum convertatur in simplex beneficium, ipsa conversio fit prorsùs nulla, vide Corrad. *loc. cit. n. 13.* Intelligendúmque hoc ipsum est, ut habet Declaratio S. Congreg. *super cit. c.* 16. *Trid.* etiamsi fiat conversio in aliqua tantùm parte fructuum parochialis; item ut ne quidem dismembrare possit beneficium curatum, & unire beneficio simplici, etiam ex parte minore fructuum parochiæ, constituendo beneficium simplex, ut habet altera & tertia ejusdem S. Congregat. declaratio; ac denique ut ne quidem separare possit ab Ecclesiis parochialibus beneficia simplicia sive oratoria iis unita; etiamsi iis separatis parochiales non egeant, ut habet quarta declaratio. Vide has declarationes apud Corrad. *loc. cit.* & Garc. *part.* 12. c. 2. *n.* 87. Posse verò Papam reducere parochiales ad simplicia beneficia, præsertim ubi causa aliqua intercedit, dubium non est, & constat experientiâ. Corrad. *loc. cit. n.* 14.

Quæstio 159. *Unde, & quæ constituenda Ecclesiæ noviter erigendæ cum dicta dismembratione dos & congrua pro sustentatione novi Rectoris?*

1. Respondet ad primum Card. Luc. *de decim. d.* 12. *n* 8. cùm ad istiusmodi novas erectiones cum tali dismembratione procedi non soleat, nisi cum minimo, quo fieri potest, antiquæ Ecclesiæ præjudicio, adeóque ut patiatur quidem præjudicium illud diminutionis jurisdictionis populi, alterúmque hinc natum diminutionis emolumentorum parochialium, non verò illud diminutionis decimarum, in quo frequenter præcipua parochiarum dos consistit; hinc Ordinarios solere ad istas novas erectiones, quæ sunt cum formali dismembratione, procedere; quatenùs illa parochianorum pars vel communitas, quæ id petit, & cujus interest istam dismembrationem fieri ob dicta magna incommoda distantiæ accedendi ad antiquam parochiam, congruè dotet novam parochiam; adeò, ut antiquæ dos illud detrimentum saltem in hac parte non patiatur, possíntque, si necessè est, compellere ad hoc parochianos illos Ordinarii, ut dictum suprà. Quibus tamen non obstantibus, possunt iidem Ordinarii, præsertim ubi proventus matricis copiosi sunt, & parochianorum pars illa avulsa egentior, ex fructibus quomodocunque ad matricem pertinentibus hanc novæ Ecclesiæ dotem, & novi Rectoris congruam desumere, juxta dicta *ibidem.*

2. Respondet ad secundum in genere Azor. *p. 2. l. 3.* c. 12. dotem parochialis Ecclesiæ debere esse tantam, ut ex ea unus presbyter cum altero Clerico ministro commodè sustentari possit, & quando opus sit, uti hospitalitate, juxta c. 1. *de præb. in 6.* & *c. quisquis, de vita & sanctitate Cleric.* Addit C. de Luc. *de paroch. d.* 18. *n.* 2. juxta mentem Trident. *sess. 7.*

c. 7. & constitutionis Pianæ, de qua suprà, majorem esse debere dotem Ecclesiæ parochialis, quàm congruam Vicarii cujusdam perpetui in parochiali. Porrò dum beneficii parochialis ab initio congruè dotati dos omninò, vel ex parte interierit, cujus sit redotare illud, vide dicta suprà.

Quæstio 160. An, & qualiter parochiæ constituendæ habere separatum territorium, & quot familiis constare debeant?

1. Respondeo ad primum: parochiam quamlibet, regulariter loquendo, (quod addo ob parochias distinctas tantùm certis familiis, alias promiscuè habitantibus) debere habere territorium suum separatum & divisum, in quo non est licitum alteri parochiæ aliquid facere. Barb. *l. 1. juris Ecclesiastici c. 20. n. 15.* & apud illum Tusch. *l. p. conclus. 95. n. 7.* & alii.

2. Respondeo ad secundum: ad minus decem familiis constare debet. Barb. *ibid. n. 16.* Et licèt Corrad. *l. 3. c. 5. n. 10.* dicat sufficere 10. personas ad constituendam parochiam, id tamen intelligit de parochia semel constituta, quòd ea perlistat, modo 10. personæ remaneant; nam in fine ejusdem numeri ait, paucitatem istam domorum, vel personarum, nempe trium domorum, in quibus sint Communicantes 15. vel quinque, in quibus sint Communicantes 20. vix sufficere, ut parochia erigatur, juxta *cap. unic. 10. q. 5.* & Gl. *ibidem.*

Quæstio 161. An, & qualiter fines parochiarum præscribantur?

1. Respondeo primò: fines parochiarum, (idem est de diœcesibus) dum clarè & manifestè distincti sunt, non præscribuntur. Barb. *loc. cit. n. 28.* citans Menoch. *conf. 147. n. 44.* cùm enim in utilitatem publicam authoritate publicâ sint constituti & distincti, juxta *c. 1. d. 80.* & Trid. *sess. 14. c. 9.* & *sess. 24. c. 13.* sunt immutabiles, ne alias privatâ cujusque præscribentis authoritate sublatis antiquis passim novi constituti tam in jurisdictione, quàm reliquis ad publicam utilitatem spectantibus frequentem & maximam confusionis & incertitudinis pariant occasionem; secùs ac contingit in finibus prædiorum, utpote qui privati tantùm juris privatâ cujusque authoritate constituuntur & mutantur, juxta *l. 1. c. finium regundorum.* Unde licèt intra fines parochiæ vel diœcesis admittatur præscriptio ad effectum, ut præscribens intra illus obtineat jurisdictionem, vel jura Episcopalia, vel parochialia, juxta *c. ad aures. de præscriptione:* fines tamen ipsi præscribi non possunt, ut desinant esse, qui antè erant, vel restringantur, & alii extendantur, & sint, ubi non erant. Ita ferè Barb. *ibid.*

2. Respondeo secundò: si tamen fines diœcesium vel parochiarum non sunt certi, præscribuntur 30. annis, intra limitea tamen tantùm ejusdem provinciæ. Barb. *n. 29.* citans Menoch. &c. Si tamen Episcopus locum alterius diœcesis convertit ad fidei Catholicæ unionem, præscribit spatio 3. annorum, nisi intra hunc terminum repetatur, juxta *cit. c. 1. de præscriptione.* Barb. *n. 3.* Porrò quot modis probentur hi finea, vide apud eundem Barb. fusè *loc. cit. n. 31. & seq.* Vide etiam de hoc Card. Luc. *de paroch. d. 32. n. 2.*

Quæstio 162. An, à quo, & qualiter parochiales inter se uniri possint?

1. Respondeo ad primum & secundum: possunt Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ Legati, sine tamen præjudicio obtinentium (ita ut unio effectum non sortiatur ante eorum mortem vel resignationem. Laym. *ad c. 4. de ætate & qual. præfic. n. 4.* & *Theologiæ moral. tr. 2. c. 9. n. 9.*) quarumcunque Ecclesiarum parochialium & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum inter se, vel non curatorum cum curatis facere uniones propter earum paupertatem, & in cæteris casibus à jure præmissis, (super quibus declarationes aliquas refert Zerol. *in praxi Episcopali p. 2. V. unio*) etiamsi dictæ Ecclesiæ vel beneficia essent generaliter vel specialiter reservata, aut qualitercunque affecta; quæ uniones etiam non possint revocari, nec quoquo modo infringi, vigore cujuscunque provisionis, etiam in causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis. Ita ferè ad verbum Trid. *sess. 21. c. 5.* porrò non comprehendi hoc decreto parochiales, quæ sunt juris patronatûs, habet declaratio S. Congreg. *sup. cit. cap.* Quòd si tamen in casu denegati pro unione consensûs patroni necessitatibus talium parochialium succurri non potest remediis positis, *c. 13. sess. 24.* compelli possunt patroni illarum Ecclesiarum ad præstandam congruam sustentationem Rectoris, vel permittendam unionem, ut habet altera ejusdem S. Congreg. declaratio. Vide Laym. *loc. cit.*

2. Respondeo ad tertium: ad validitatem unionis talis, dum ea fit per Ordinarium, requiri copulativè solennitatem & causam; siquidem tam suppressio vel unio non secùs ac dismembratio redolent speciem prohibitæ alienationis bonorum ac jurium Ecclesiæ, de Luc. *de benef. d. 47. n. 6.* & *de paroch. d. 10. nu. 5.* Item ad *Trid. l. post citando*, cum hac tamen differentia solennitatis, quòd in hujusmodi unionibus & dismembrationibus non requiratur beneplacitum Apostolicum, sicut illud requiritur in vera & formali alienatione bonorum Ecclesiæ; sed sufficiunt solennitates ad normam antiquioris juris Canonici, nempe consensûs Capituli, prioris Rectoris, populi aliorùmque interessatorum. C. de Luc. *ad Trid. d. 8. n. 11. & 12.* Cùmque juxta generalem regulam alienationum causa consistat in necessitate vel magna utilitate; In præsente quoque generalem regulam, quæ sit causa sufficiens ad istiusmodi uniones, statui non posse, cùm pendeat ex facti ac singulorum casuum circumstantiis, ait idem C. de Luc. *loc. cit. n. 13.* Porrò dum unio fit per Papam, authoritas Apostolica supplet consensum patroni, aliásque solennitates, sine quibus Ordinarius, etiam accedente causâ, ad hujusmodi actus procedere nequit. Non tamen authoritas Apostolica supplet causam. C. de Luc. *de benef. d. 47. n. 12.* quod postremum, credo, intelligi, dum Papa non procedit ex certa scientia; hâc enim scientiâ deficiente, corruit unio ex mentis defectu. Lott. *l. 1. q. 28. num. 162.* De cætero namque, dum ex certa scientia, (nempe præjudicii, quod per hoc patrono vel collatori infertur) etiam absque causa, & cum præjudicio alterius id potest. Lott. *ibid. n. 160.* citans Bald. *l. 1. conf. 1. n. 2.* Rotam *decision. 506. p. 2.*

Quæstio 163. An igitur absolutè, & qualiter requiratur vocatio & consensus patroni & Rectoris ad talem unionem Parochialium inter se?

1. Respondeo ad primum affirmativè: cùm enim per unionem Ecclesia minuatur quodammodò capite, ejus defensio in hoc casu competit patrono, cùmque per unionem perdatur patronatus, agitur de ejus præjudicio. Lott. *l. 1. c. 28. n. 167.* citans Zabor. *conf. 96. sub n. 3.* Videtur autem Lott. *ibidem* agere in genere de Ecclesiis & beneficiis quibuscunque juris Patronatûs.

2. Respondeo ad alterum affirmativè, juxta paulò antè dicta ex C. de Luc. dum autem Lott. *loc. cit. n. 171. & seq.* ait: omnes consentire, vocationem & consensum Rectoris non esse necessarium, cùm nullum ei fiat præjudicium ex eo, quòd de ratione unionis sit, quòd suspendatur ejus executio, donec qui beneficium unitum obtinet, cedat vel decedat, juxta *c. consultationibus. de donat.* Calder. *de reb. Eccl. non alien. conf. ult. n. 2.* Vera est ejus doctrina, modò juxta morem aliorum beneficiorum dicta unio parochialium non consequatur suum effectum ante mortem Rectoris.

Quæstio 164. An & à quo Ecclesia parochialis alteri non parochiali, putà

Mo-

Monasterio, Abbatiæ, Collegiatæ, vel etiam dignitati, Canonicatui, &c. uniri possit?

1. Respondeo ad primum affirmativè: sic enim docet praxis & experientia, plures parochiales uniri dictis Ecclesiis non parochialibus & beneficiis noncuratis: quod si factum post Trid. referendum est ad authoritatem Apostolicam. de Luc. *ad Trid. d.* 8. *n.* 19. Unde

2. Respondeo ad secundum: tametsi olim cum Capituli consensu posset Episcopus loco alicui alteri pio seu religioso donare jura & reditus Ecclesiarum parochialium cum Patroni consensu, juxta *c. pastoralis. de donat.* nunc autem per Trid. *sess.* 24. *c.* 13. prohibitum esse Episcopis, parochialem Monasterio, Abbatiæ, dignitati, Canonicatui, vel alteri beneficio simplici unire. Laym. *ad c. 2. de suppl. negl. prel. n.* 3.

Quæstio 165. *Quot modis Ecclesia parochialis alteri non parochiali conjungi & uniri dici possit?*

Respondeo: potissimùm tribus; vel enim ita conjungitur alteri, ut ei subjecta sit, & illa altera sit principalis, & tunc sequitur naturam principalis; quippe quod accidit ad alterum, sequitur naturam illius, ad quod accidit, si illud sit principale, vel ita conjungitur alteri, ut hæc sit parochiali subjecta tanquam principali & superiori, & jam hæc altera sequitur conditionem parochialis, v. g. ut qui ad eam promovetur, debet fieri intra annum sacerdos; vel denique Parochialis conjungitur alteri non Parochiali, ita ut ei subjecta non sit, sed æquè principalis ac illa. Ita ferè Azor. *p.* 2. *l.* 6. *q.* 8. Verùm non omnes hi modi conjunctionis veram unionem sonant seu continent.

Quæstio 166. *Quotupliciter Monasterium, Collegium vel dignitas jus habere possit in annexam ei parochialem?*

1. Respondeo tripliciter: primò ob merum jus patronatûs, quod variis modis acquiri potest Monasterio, putà, quia vel Ecclesiam ædificavit, dotavit, ejúsve ædificationi fundum suum donavit; vel quia hoc jus ei donatum, vel cum rerum universitate, v. g. per emptionem castri aut dominii ad illud transiit; & in hoc sensu loquitur *Clem.* 3. *cap.* 2. *de supplenda neglig. prel.* dum ait, quòd Monasterium præter præsentationem Rectoris faciendam Episcopo neque reditus ex parochia recipere, neque jus ullum in Presbyterum sibi usurpare possit. Laym. *ad cit. c.* 2. *n.* 7.

2. Secundò: ob jus liberè conferendi; etsi enim jus commune refragari videatur: potest tamen jure aliquo singolari Monasterium hoc jus nancisci. *Clem. unic. c. de suppl. negl. Prel.* cùm jus conferendi neque sit jurisdictionis, neque Ordinis Episcopalis. Lott. *l.* 2. *q.* 12. *num.* 5. Sed neque hoc jus conferendi adhuc incorporationem vel unionem dicit, aut infert, potéstque esse absque ea da institutione collativa & authorizabili, quando ea competat Monasterio. Vide utiliter Lott. *l.* 2. *q.* 12. & *l.* 1. *q.* 33. *n.* 107.

3. Tertiò: ob factam incorporationem parochiæ, quæ duplici modo fieri potest Monasterio, Collegio, Canonicatui: primò quoad temporalia tantùm, quales incorporationes, uniones, vel potiùs donationes parochialium, ita ut relictâ portione congruâ presbytero, reliqui proventus vel eorum pars pertineret ad Monasterium, facere solebant Episcopi, juxta *c. pastoralis. de donat.* Abb. & Innoc. *ibid.* eâ lege, ut Monasterium, Collegium, &c. nihil omnino juris seu in presbyterum, seu in curam populi sibi vendicet: & in hoc casu necessè non est, ut præsentatio presbyteri ad Monasterium spectet, dum solùm reditus temporales donati sunt, & non simul etiam jus præsentandi. Laym. *ibid.* Secundò, quoad temporalia & spiritualia simul, in quo casu dicitur fieri propriè unio & incorporatio pleno jure, & parochialis spectare ad Monasterium, eique subjici jure pleno. Laym. *ibid.* Et tunc extinguitur velut beneficium curatum, ita etiam, ut patronus talis curatæ Ecclesiæ juspatronatûs amittat. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 165. factâque unione censeatur esse Rector principalis talis beneficii, qui Collegium, Monasterium, seu is, qui Abbatiam, Canonicatum, cui unitum est beneficium curatum, obtinet, isque præsentare debeat Vicarium. Laym. *ibid. nu.* 4. citans Barb. *de off. Episcopi q.* 3. *alleg.* 72. *num.* 189. Garc. *p.* 11. *c.* 2. *n.* 3. Quod si insuper tunc non solùm Monasterium secundùm se, sed & ratione populi exemptum est à jurisdictione Episcopi, ita ut Abbas monasterii jurisdictionem quasi Episcopalem habeat in populum, possitque sine ulla dependentia ab Episcopo instituere & destituere Vicarios in dicta Ecclesia, hæc dicitur spectare ad monasterium jure plenissimo. Laym. *ibid.* citans Rodriq. *tom.* 1. *qq. reg. q.* 36. *a.* 1. Abb. *in c.* 3. *de prævid. n.* 1. Alvinum *de potestate Episcopi.*

Quæstio 167. *Unde dignoscendum Ecclesiam verè, vel etiam pleno jure unitam Monasterio, vel alteri Collegio aut beneficio?*

1. Respondeo primò: quòd Ecclesiæ parochiales prope Monasterium ædificatæ sint in illius fundo, aut etiam ab eo dotatæ, non arguit eas unitas vel subjectas curæ Monasterii, juxta *c.* 2. *de suppl. negl. prel* (ubi Urbanus III. vetans regi tales Ecclesias per monachos, de iis solùm loquitur monachis, qui hoc solo titulo curam sibi deposcebant. Laym *loc. cit.*) Etsi enim, qui Ecclesiam pro cura populi Episcopi subjecti fundat, ædificat vel dotat, jus patronatûs acquirat; non tamen acquirit curam aut reditus talis Ecclesiæ, nisi id ultrò concessum ab Episcopo; qualiter id olim frequenter concedebatur monasteriis, ædificare in fundo suo, vel dotare Ecclesias eo pacto, ut ipsorum curæ subjectæ essent, atque ita parochiales ab initio seu origine sua regulares per Vicarium Regularem regerentur; quamvis etiam interdum parochiales per proprios sæculares Rectores administratæ posteà incorporatæ sint monasteriis pleno jure. Ita ferè Laym *loc. cit.* Pro hoc igitur dignoscendo inspiciendas esse ante omnia literas unionis, & quidnam eò usque observatum fuerit; quia Status Ecclesiarum non facilè est immutandus. Laym. *ibid.* Dein videndum, num deputetur pro ista Ecclesia à Monasterio Vicarius temporalis, an verò perpetuus nominetur: plus enim juris in Ecclesiam parochialem habet monasterium, si deputatus Vicarius est temporalis, quàm dum is est perpetuus; cùm enim Vicarius temporalis jus nullum seu titulum habeat, omne jus parochiæ est penes principalem seu Monasterium. Laym. *loc. cit. sub n.* 10.

2. Secundò: principaliter inspiciendum, penes quem resideat universitas bonorum ac jurium Ecclesiæ, illorum præsertim, quæ sunt magis propria & peculiaria juris parochialis; si enim ea residet penes eum, cui unio facta prætenditur, penes eum dicitur verè residere jus totum parochiale & cura. C. de Luc. *de par. d.* 10. *n.* 6. Et dum econtrà monasterium vel alius consequitur solùm emolumentum aliquod, cùm id referri possit ad pensionem perpetuam, vel ad censum, vel ad quandam patronalem præsentationem in recognitionem dominii vel protectionis, potiùs arguit jus aliquod patronatûs similisve servitutis. C. de Luca. *ibid. n.* 7. quàm unionem perfectam seu incorporationem; dum autem constat, Ecclesiam esse de jure patronatûs Monasterii, rectè arguitur non esse ei verè unitam; cùm jus Patronatûs dicatur servitus, quæ non datur respectu domini in re propria, qualis est Ecclesia, utpote quæ per formalem unionem dicitur effecta nudum prædium alterius Ecclesiæ seu Collegii, cui facta est unio. C. de Luc. *ibid. n.* 8.

3. Tertiò: Inter alia signa Ecclesias pleno jure, id est, etiam quoad spiritualia spectare ad Monasterium, numeratur illud ab Alvino *de potest. Episc. c.* 14.

c. 14. n. 3. apud Laym. *loc. cit. n. 9.* si Abbates illius teneantur iis suppeditare calicem, missale, altaris paramenta, aliáque hujusmodi, obligentúrque ad conservationem fabricæ totius vel partis Ecclesiæ.

Quæstio 168. Quid Monasterium, Collegium, &c. cui unitur etiam quoad spiritualia, seu pleno jure parochialis, præstare debeat?

Respondeo primò: debet assignatâ congruâ redituum portione præsentare idoneum Vicarium ab Episcopo examinandum, & instituendum temporalem, vel perpetuum; regularem, vel sæcularem respectivè ad dicta superiùs circa hoc punctum de Vicariis. Vide Laym. *loc. cit. n. 8.* Secundò: debet sarta tecta Ecclesiæ parochialis conservare, idque in defectum redituum, qui pro fabrica assignati esse solent. Argumento *c. de his. de Eccles. ædif.* Laym. *n. 9.* Tertiò: reparare paramenta altaris. Laym. *ibid.* Quartò: suppeditare calicem, missale, juxta paulò antè dicta; dum enim Monasterium in tali Ecclesiâ percipit commoda, annuos proventus, etiam onera sustinere debet; neque enim, ut ait *l. unic. de caducis tollendis.* ferendus est, qui lucrum quidem amplectitur, onus autem eidem annexum contemnit.

Quæstio 169. Cujus sit unionem factam dissolvere?

Respondeo: dum unio duarum Ecclesiarum facta est per Ordinarium, cessante causâ depauperationis, ob quam facta erat unio, posse ab Episcopo denuò fieri divisionem; eadem siquidem manus, quæ ligaverat, solvere potest, atque Ecclesias ad primævum statum reducere. C. de Luc. *de paroch. d. 35. n. 8.* De cætero materiam hanc unionis & dismembrationis Ecclesiarum etiam parochialium vide fusiùs & ex professo tractatam *p. 3. sect. ult. c. 1.* ubi de unione beneficiorum.

Quæstio 170. Ad quem spectet collatio Ecclesiarum parochialium non unitarum seu incorporatarum Monasterio, Collegio, &c.

Respondeo: tametsi Episcopus in tota diœcesi sua intentionem fundatam habeat super provisione & collatione Ecclesiarum inferiorum Cathedralium, sicque ab initio statutum. Abbas *in c. cùm venissent. de instit. n. 10.* Gl. *in c. quanquam. de elect. in 6.* Staph. *de lit. gratia. in prælud. n. 3.* apud Lott. *l. 2. q. 2. n. 2.* Originetúrque hoc jus in Episcopo à jure communi, juxta *c. cùm olim. de præscrip.* Parisius *de resig. l. 8. q. 9. n. 15.* Ugol. *de off. Ep. c. 50. §. 2. n. 1.* Bellam. *decis. 69. n. 3.* Rota *decis.* 381. *n.* 1. *p. 2. recent.* apud Lott. *loc. cit. n. 3.* Potest nihilominùs de jure speciali conferendi beneficia etiam privativè spectare ad alium inferiorem Episcopo. Lott. *loc. cit. n. 54. & seq.* Quin & nominatim illud jus conferendi beneficia sæcularia, & Ecclesias parochiales sæculares hâc ratione competere potest etiam monasterio. Lott. *l. 2. q. 12. num.* 5. etiam absque eo, quòd eæ illi incorporentur, juxta dicta superiùs.

Quæstio 171. An Ecclesiæ parochialis collatio, sede Episcopali vacante, spectet ad Capitulum, vel saltem ad illud spectet ponere tantisper Ecclesiæ œconomum, aut commendare eam ad tempus?

1. Respondeo ad primum negativè: tametsi eæ aliis conferri nequeant, quàm magis idoneis ex concursu approbatis. Garc. *p. 9. c. 2. n.* 115. testans sic sentire Congregationem, in quocunque demùm mense hæ vacent. Corrasius *Tr. de beneficiis p. 2. c. 7. sub nu. 4.* quem citat & sequitur Lott. *l. 2. q. 2. n. 27.* atque sententiam Corrasii canonizatam à Rota *in una Abulensis Parochialis* 1. *Febr.* 1593. coram Millino contra Rebuff. *in tractatu de nominatione q. 8. n. 49.* docentem in genere, ne diuturna vacatio contingat, posse Capitulum constituere administratorem, qui provideat de beneficiis, quorum collatio est necessaria: quod idem est, ut rectè Lott. *n. 25.* ac affirmare, quod quæritur. Ratio responsionis tamen non est, quam affert Corras. quòd nimirùm, sede vacante, in Capitulum non transeant nisi ea, quæ à jure nuncupatim ei permissa, inter quæ non est ista beneficiorum parochialium vel etiam aliorum provisio, (per istam enim expressionem aliquorum curatorum non excluditur potestas Capituli circa ea, quæ sunt jurisdictionis ordinariæ; ea enim omnia generaliter & universaliter lex ipsa, seu jus nominatim transfert in Capitulum. Pavin. *de off. & potest. Capituli sede vac. p. 1. q. 1. n. 3.* Navar. *de temp. ordin. concil. 44. n. 1.* Paris. *de resignatione l. 7. q. 22. n. 26.* Garc. *p. 5. c. 7. n. 4.* & alii, quos citat Lott. *n. 29.*) sed ea, quam idem Lott. *num.* 30. *& seq.* affert; nimirùm quòd ex una parte collatio beneficiorum non pertineat ad jurisdictionem illam ordinariam Episcopalem, ut dictum aliás, etiamsi provisio facienda sit ex necessitate, seu sit collationis necessariæ; ex altera vero parte etiam ista collatio ei nominatim permissa non sit; tum etiam, quòd, ubi electa est industria personæ Episcopi, (uti ea electa censetur à jure, dum ejus judicio remittitur prælectio unius præ alio, qualis contingit in casu provisionis parochialium per concursum) non transit ea potestas ad alium; unde etiam seclusâ reservatione, quâ aliàs beneficia omnia pertinentia ad collationem Episcopi post mortem Episcopi, durante sedis Episcopalis vacantiâ, reservantur Sedi Apostolicæ; ut fusè Corrad. *l. 3. c. 6. n. 50. & seq.* adhuc Capitulum, sede vacante, collationem parochialium, in quocunque mense eæ vacaverint, facere non poterit. Lott. *loc. cit. n.* 51. ex Garc. *p. 9. c. 2. n.* 115. attestante, sic sentire sacram Congregationem.

2. Respondet ad secundum & tertium quoque negativè Lott. *n. 2. & seq.* & ex eo Corrad. *loc. cit. n.* 53. eò quòd, licèt id posset in terminis juris communis, secundùm juris Regulas, ad Capitulum, sede vacante transeunt omnia jura Episcopalia tam temporalia, quàm spiritualia, juxta *c. ult. & penult. de suppl. negl. præl. in 6.* hodiedum tamen *per reg.* 2. *Cancell.* omnia beneficia vacantia, sede Episcopali vacante, sint reservata Papæ; ubi autem Papa habet providere, ipsi soli seu ministris ejus competit hoc jus custodiæ, ac ideo non videtur permissa Capitulo deputatio œconomi, aut etiam temporaria commenda, quòd collatio tunc non pertineat ad successorem in Episcopatu; ita ille *num.* 40. citans Abb. *in c. bonæ memoriæ. de appel. n. 13. &* 12. id omnium meliùs declarantem; dum autem AA. alii potestatem illam deputandi œconomum, vel ad tempus commendandi parochialem, astruunt Capitulo, sede vacante, id ait Lott. procedere cessantibus reservationibus & affectionibus Apostolicis, & nominatim sic intelligendos esse Rebuff. *de nominatione q. 8. n. 50.* & *in praxi q. 77. & 8.* & Azor. atque ita generatim de beneficiis omnibus, adeóque etiam parochialibus, quorum libera collatio spectat ad Episcopum, docet Laym. *ad c. cùm vos. de off. Jud. Ordinarii. n. 3.* quòd, licèt Capitulum, sede vacante, ea conferre nequeat, possit tamen interim, dum Rector constituitur, œconomum constituere, sicut & beneficium ad 6. menses commendare, citátque pro hoc Abb. *ad cit. c. cùm vos. n. 2.* & se ipsum *Theol. Moral. tr. 4. c. 7. num.* 13.

Quæstio 172. Ad quem, Sede Apostolicâ vacante, spectet collatio vacantium parochialium, aliàs eidem Sedi reservatarum ex eo, quòd vacent in Curia?

1. Respondeo primò: posse eas liberè conferri ab Ordinariis. *c. si Apostolica. de præb. in 6.* quod verbotenùs recitat Corrad. *loc. cit. n.* 58. ubi etiam additur hæc ratio: ne ipsarum vacatio diuturna periculum valeat animabus afferre. Habetur quoque *ibid.*

idem

idem esse de iis parochialibus, quæ apud Sedem Apostolicam, seu in Curia, vivente adhuc Pontifice, vacant, si de iis per eum ante obitum non fuerit ordinatum: adeóque regula Cancellariæ disponens, quòd beneficia reservata, quæ tempore obitûs Papæ manserunt vacantia & non provisa, censeantur reservata, non habet locum in vacatione parochialium, quæ ante obitum Papæ vacârunt in Curia, & de quibus in vita non disposuit. Ita Gonz. *loc. cit. n.* 133. *& seq.* sed neque derogatum dispositioni hujus textûs per *c.* 2. *de præb. in* 6. ubi dicitur: *Omnia beneficia vacantia in Curia sint Papæ reservata*: aut per ullum textum alium, ut testatur Gonz. *ad reg.* 8. §. 5. *in Proœm. n.* 128. apud Corrad. *loc. cit.* Neque obstat, ut contrà obmovet Vasconcell. *de divers. Jur. argum. l.* 1. *c.* 2. apud Garc. *in addit. ad p.* 5. *c.* 1. *num.* 789. quòd beneficia vacantia in mensibus reservatis non possint conferri per Ordinarium; quia sunt affecta; id enim non procedit in parochialibus; cùm hæ vi textûs excipiantur; quin & signanter & expressè hæ excipiuntur in constit. Pauli V. reservantis collationem beneficiorum Ecclesiæ vacantium, Sede Apostolicâ vacante, apud Corrad. *loc. cit.* Neque sufficit, quòd de novo fiat lex vel constitutio disponens, quòd quæcunque beneficia vacantia in Curia, etiam curata, sint reservata, ita ut nullo casu liceat Ordinario de iis disponere, nisi specialiter exprimeretur de parochialibus vacantibus in Curia, Sede Apostolicâ vacante, ita ut Casus citati *c. si Apostolica.* specialiter comprehendatur. Corrad. *ibid.* Neque denique ut responsum etiam ex mente Pauli V. à Lancellot. tunc Auditore Rotæ, Episcopus mox conferens talem parochialem, etiam in Curia vacantem, contraveon Tridentino stamenti, Episcopum debere statim habitâ notitiâ vacationis Ecclesiæ parochialis idoneum in ea constituere Vicarium, donec ei de Rectore provideatur; cùm non disponat hoc modo contra Concilium, sed solùm utitur juri suo, & sic nemini facit injuriam. Gonzal. *ad reg.* 8. §. 1. *Proœm. n.* 42. Paris. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 4. ac præcipuè Mareschot. *variar. resol. l.* 2. *c.* 95. *n.* 7. apud Corrad. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: pari modo posse in dicto casu parochiales etiam à quolibet inferiore collatore, dum aliàs ad eum spectat earum collatio, conferri; modò fiat collatio sive ab Episcopo, sive alio inferiore intra 6. menses, & examine prævio, juxta præscriptum Trid. *sess.* 24 *n.* 18. Mareschot. *loc. cit.* Massob. *in praxi habendi concursum. requisito* 7. *dub.* 43. apud Corrad. *in fine num.* 58. Insuper requiritur, ut collatio sive ab Ordinario, sive ab alio inferiore facienda fiat, Sede Papali adhoc vacante ante diem creationis novi Pontificis. C. de Luc. *de benef. d.* 25. *n.* 4.

3. Respondeo tertiò: contrarium dicendum de aliis Ecclesiis curatis non parochialibus. Corr. *n.* 59. citans Franc. *in cit. c. si Apostolica n.* 1. Item de Ecclesiis parochialibus collegiatis, & de Ecclesiis habitu tantùm, & non actu parochialibus; in his enim cessat ratio expressa in *cit. c. si Apostolica*; nimirùm ne ipsarum vacatio diuturna creet periculum animabus; nec non quia dicta constitutio est correctiva, & proptereà strictæ interpretationis. Franc. *loc. cit. n.* 2. Item de parochialibus unitis dignitati alicui, sive Cathedralis, sive Collegiatæ Ecclesiæ: dum enim hæc unio facta est accessoriè tali dignitati, accessoriúmque reguletur secundùm suum principale, eadem in hoc casu habetur ratio talis parochialis, quæ ipsius dignitatis, cui unita; adeóque cùm prima dignitas collegiatarum & cathedralium per *regulam* 4. *Cancellariæ* sint & remaneant reservatæ seu affectæ, etiam mortuo Papâ, per futurum summum Pontificem providendæ; idem dicendum de parochialibus iis accessoriè unitis. Corrad. *loc. cit.* Verùm hæc tertia responsio procedit in casu, quo istiusmodi Ecclesiæ vacant in Curia, & hinc præcisè reservatæ sunt: dum enim sede vacante vacant extra Curiam, etsi reservatæ aliàs ob reservationem mensium non secùs ac alia beneficia conferri poterunt ab Ordinariis, juxta dicta *ad q. præcedentem.*

Quæstio 173. Incidenter utiliter, tum etiam in ordine ad dicenda part. seq. *quid intelligatur per Curiam Romanam & Sedem Apostolicam, in qua, vel apud quam vacare dicuntur beneficia.*

1. Respondeo cum Lott. *l.* 2. *q.* 27. primò: valdè diversa esse Urbem Romanam, & Curiam Romanam; ista enim continentibus ædificiis finitur, *l.* 2. *de verbo signif.* hæc motu locali ita est circumscribilis, ut ibi esse intelligatur unà cum Apostolorum liminibus, ubi est Papa. Lott. *loc. cit. num.* 1. *&* 2. citans Gonz. *ad reg. de mensibus. gl.* 13. §. 1. *n.* 2. Mandos. *ad reg.* 5. *Cancel. q.* 2. *n.* 2. & apud hunc Abb. & Innoc. *in c. ego N. de jurejurando.* Baldus verò in Rub. ff. *de rerum divis. in* 26. dicens: Romam esse, ubi Papa est, etiamsi esset inclusus in aliquo tuguriolo; Romam pro Romana Curia quasi per metonymiam accipit. Lott. *ibid.* atque ita de hac ipsa transferibili Curia, & non de alia, intelligitur prærogativa illa, quòd quivis conventus apud illam teneatur adversariis suis respondere, juxta *c. ult. de foro comp.* ita ut privilegium illud minimè competat urbi Romanæ, absente ab ea cum sua Curia Pontifice. Lott. *num.* 3. citans Barb.

2. Respondeo secundò: non tamen ibi esse Curiam Romanam, ubi est Papa cum solis suis domesticis, vel etiam Officialibus, cúmque ipsa contradictarum audientia, ut Vitalin. *in Clem. ne Romani. de elect. n.* 2. *&* 3. sed ubi est cum sacro Cardinalium senatu, atque ita cum ipsa sede in tota majestate sua repræsentata. Lott. *n.* 8. *&.* 9. sicque sumitur Curia non pro ipso loco, in quo senatus cogitur, sed pro ipso senatu, cujus quia princeps est membrum nobilius seu caput, juxta *l. jus senatorum. c. de dignit.* is in eo, seu in Curia sumpta pro senatu, & non alibi, dicitur habere sedem suam regiam. Lott. *n.* 6. & absque eo senatus esse non potest; quemadmodum dum Cardinales in unum coëunt ob defectum personæ Principis, nempe Papæ, Congregationem simplicem, non verò dicuntur habere senatum seu consistorium. Lott. *n.* 7. citans Paleot. *de sacro consist. consult. p.* 5. *q.* 3. Hinc

3. Respondeo tertiò: Curiam Romanam separari quidem posse ab urbe Romana, non tamen ab ipsa Sede Apostolica, neque Sedem ab ipsa Curia, ita ut sicut Curia Romana ibi censetur esse, ubi est sedes, ita sedes dicatur esse, ubi est Curia, & pro Curia Romana sæpè ponatur Sedes Apostolica. Lott. *n.* 10. citans Gemin. *in c. præsenti. de præb. in* 6. *n.* 4. Jo. And. *in c.* 2. *tit. eod. in* 6. Gl. *in caput statutum de præb. in* 6. *notab.* 2. atque ita malè à Barb. reprehendi Covar. dum *in pract. qq. q.* 4. *n.* 10. censuit, Sedem Apostolicam non intelligi, ubi est Papa simpliciter, sed ubi est Papa cum suis consiliariis, id est, cum sacro senatu. Lott. *n.* 11. Hinc infero, &

4. Respondeo quartò: idem esse vacare in Curia, & vacare apud sedem; seu eandem esse vacationem in Curia, quæ apud sedem. Lott. *n.* 14. cit. Gl. *in c. statutum. notab.* 1. Simonet. *de reservat. q.* 30. *n.* 2. Mandos. *ad reg.* 5. *q.* 1. *n.* 16. contra Gomes. *ad reg. de triennal. q.* 31. Covarr. *in pract. q.* 36. (etsi is *ibidem* quoque dicat contrarium esse opinionem communiorem) Gonz. *loc. cit. n.* 49. & Rotam *in una Cordub. Capellaniæ.* 25. *Octobr.* 1596. quos citat Lott. *n.* 15. & quibus adhæret Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 2. *p.* 16. *n.* 2. sentientes, omnem vacationem apud sedem dici vacationem in Curia, sed non contrà. Sic namque etiam *c.* 2. *de præb. in* 6. textus eandem, quam priùs dixerat, vacationem apud sedem, postmodum vocat vacationem in Curia, ut etiam observat Jo. Andr. *loc. cit.* apud Lott. *n.* 17. Minùs autem rectè dicitur ab adversariis, eam solam vacationem, quæ contingit per obitum in Curia, vel in alio loco intra duas diætas, (intellige legales, quarum una continet 20. leucas, ut Gl. *in c. præsenti de præb. in* 6. seu 20. milliaria, juxta *l. vicena millia* ff. *si quis Cantionib.* Castrop. *loc. cit.*) dici propriè vacationem apud sedem; omnem autem aliam vacationem in Curia, quæ non fit per obitum, impropriè dici vaca-

tionem

tionem apud sedem. Ex eo námque non diversificantur hæc duo: vacare in curia, & vacare apud sedem; sed solùm diversificantur ipsæ vacationes, seu modi vacandi in curia, nempe per obitum & aliter, tendentes ad diversimodas reservationes. Lott. *n.* 18. sed & minùs benè opponitur: Sede Apostolicâ vacante, esse adhuc existentiam ipsius sedis, & consequenter vacationem apud illam, & tamen non dari curiam deficiente personâ principis: nam mortuo Papâ non moritur vel extinguitur jus principis, sed illud remanet vivum, nempe quoad radicem in sacro senatu; quoad authoritatem verò in ipso Christo. Lott. *n.* 21. & 22. Minùs etiam benè opponitur, sedem ab Urbe moveri non posse, ut ipse Lott. dixerat *p.* 1. *q. ult.* & tamen moveri posse ab Urbe Curiam. Sedes námque Apostolica alia est spiritualis & immobilis, de qua intelligitur, quòd creditur sedem Romanam seu Ecclesiam Romanam esse Ecclesiarum omnium magistram: alia visibilis & transferibilis, nimirùm sedes & thronus Principis, quem is in senatu, tanquam ejus caput, habet, secundùm dicta ad initium hujusq. Lott. *n.* 24. apud quem numeris sequentibus fusè tractatum vide, an ex qualibet vacatione in Curia, vel apud sedem emergat reservatio; & num, & qualiter omnia reservatio emergens ex vacatione in Curia, vel apud sedem dicatur clausa in corpore juris, de quo nos infrà *p.* 3.

Quæstio 174. *Ad quem, Sede Papali vacante, spectet collatio parochialium reservatorum aliàs Papæ ex eo, quòd vacent in mense Pontificio?*

1. Respondeo primò: per concordata Germaniæ ibidem Episcopi, aliíque Collatores provident de beneficiis omnibus, quæ, sede Papali vacante, vacare contigerit, & ad eorum aliàs collationem propriè spectant. Pirh. *ad tit. de præb. n.* 347. citans Chockier *in reg.* 2. *Cancellariæ n.* 9.

2. Respondeo secundò: vacante Sede Papali, etiam absolutè & ubique cessare omnem reservationem mensium, ita ut Episcopi (idem est de aliis collatoribus) possint liberè conferre omnia beneficia vacantia in omnibus mensibus, idque donec novus Pontifex fuerit electus, isque regulas Cancellariæ denuò publicârit, quod facere solet postridie suæ electionis. Pirh. *ibid. n.* 354. citans Chorkier. *in reg.* 8. *n.* 18. Garc. *p.* 5. *c.* 1. 643. His consentit Corrad. *l.* 3. *c.* 6. *n.* 57. ubi ait, provisionem factam ab Ordinario de beneficiis, Sede Apostolicâ vacante, in quolibet mense vacantibus validam esse, nisi ipsa beneficia sint aliàs affecta, & *num.* 58. ubi expressè: Parochiales Ecclesiæ in mensibus reservatis vacantes, Sede Papali vacante, validè conferri possunt per Ordinarium, testatúrque pluribus exemplis (utpote quæ sunt de parochiis etiam extra Curiam vacantibus in mense Pontificio, & huic aliàs tantùm reservatis) passim sic practicari, approbante Datariâ Apostolicâ, & variorum Pontificum Auditoribus; quin & ipso Clem. VIII. etsi fortè ad hoc malè applicet textum *c. si Apostolica. de præb. in* 6. utpote qui non loquitur, nisi de parochiis vacantibus in Curia, & vel hinc unicè aliàs in quocunque mense vacent reservatis, adeóque tantùm liberat ab hac reservatione, quæ resultat ob vacationem in Curia. de Luc. *de benef. d.* 24. *n.* 5. citans Barb. *in collectan. ad c. si Apostolica. in fine.* Gasp. de Perusio *de reserv. q.* 5. Garc. *p.* 5. *c.* 1. *n.* 1n3. contra Zerol. *in praxi p.* 1. *V. beneficium.* §. 3. Gonz. *ad reg.* 8. §. 5. *proœm. n.* 137. Pax Jord. *de benef. l.* 10. *tit.* 2. *n.* 57. (quibus re ipsâ consentire videtur Corrad. *loc. cit.* ut patet ex exemplis ab eo adductis) credentes dictam decretalem intelligendam generaliter & indefinitè in quibuscunque parochialium vacationibus, sive in Curia, sive extra Curiam, sive Sede Papali vacante, sive plenâ vacent; sive reservatæ ob mensem Pontificium, in quo vacant, sive ob vacationem in Curia, sive ob aliam affectionem: unde etiam negat de Luc. in genere beneficium, (adeóque & parochiale) quod vacavit in mense Papali, Pontifice adhuc vivente mansit improvisum, ob mortem Papæ supervenientem, posse per Ordinarium conferri, eâdem sede adhuc vacante, (secùs si vacare cœpisset in mense Pontificio Pontifice mortuo, seu sede vacante) eò quòd beneficium semel reservatum vel affectum sit, & maneat tale, eâdem sedis vacatione durante, ita ut Ordinarius in ejus provisione se ingerere nequeat; quamvis per mortem Papæ exspirent regulæ Cancellariæ reservatoriæ, quibus fuerat reservatum, citátque pro hoc Anchar. *cons.* 138. *n.* 3. Gemin. *cons. q.* 3. *n.* 16. Gonz. *cit.* §. 5. *proœm. n.* 85. Rotam *decis.* 12. *de præbendis in noviss.*

Quæstio 175. *Quæ sit praxis impetrandi parochialem reservatam Pontifici, seu cujus collatio spectet ad Pontificem, qui de ea providet Oratori præviâ Ordinarii attestatione de illius idoneitate, cujus attestati formulas vide apud Corrad.* l. 3. c. 5. n. 1.

1. Respondeo primò: dum verè parochialis est habitu & actu, id exprimendum in supplica, (cujus pariter vide formulam *ibid.*) dicendo: *Cum Ecclesia Parochialis* (neque enim idem erit dicere: *Cùm Ecclesia curata*; quia etsi omnis parochialis sit curata, non tamen omnis curata est parochialis, juxta dicta supra) absque expressione tamen qualitatis curæ, cùm qualitas parochialia necessariò implicet curam, (quamvis dum cura animarum exercetur per parochum in Cathedrali, quæ simul parochialis est, necessariò dicendum sit: *Cum beneficium Cathedralis Ecclesiæ N quæ etiam parochialis existit, &c.*) sicque habere stylum Datariæ & Cancellariæ, testatur Corrad. *loc. cit. n.* 4. atque ita etiam in quibuscunque impetrationibus beneficiorum, quibus cura animarum incumbit, hujus curæ incumbentis necessariò faciendam esse mentionem, cautum est *regula* 57. *Cancell.* juxta expressum textum *c. cum illis. de præb. in* 6. secus tamen, ubi est cura animarum tantùm jurisdictionalis; non enim tunc vitiatur impetratio per non expressionem illius, v. g. si impetretur Archidiaconatus, non expressâ ab Oratore curâ fori contentiosi; cùm eam de jure habeat, & quod de jure certum est, expressione non egeat. *c.* 1. & *c. ad hæc. de off. Archid.* Felin. *in c. super literis. de rescript. n.* 8. apud Corrad. *loc. cit.*

2. Secundo: dum Ecclesia est solùm habitu parochialis, non est opus in ejus impetratione facere mentionem de cura, (utpote quam quis propriè habere dicitur, secundùm Abb. *in cap. dudum. de elect. notab.* 6. & Decium *in c. ad aures. de rescript. n.* 6. ad quem pro administratione Sacramentorum parochiani coguntur accedere, & ipse ea ex necessitate administrare; qualis non est, ubi Ecclesia Parochianis destituitur) Corr. *loc. cit. n.* 6. & 7. citans Felin. *in c. postulasti. de rescrip. n.* 1. habentur enim & regulantur istiusmodi parochiales juxta hodiernam Datariæ, Cancellariæ & Rotæ praxin, ut beneficia simplicia, teste Corrad. *num.* 6. unde & compatibiles sunt cum aliis beneficiis personalem residentiam requirentibus, vel etiam cum aliis curatis habitu & actu simul. Corrad. *n.* 7. citans Gl. *in c. licet. de elect. in* 6. Bursat. *cons.* 152. Marcum. Anton. *variarum resol. l.* 1. *resol.* 53. *n.* 4. Hojed. *de incompat. benef. p.* 7. *c.* 13. *n.* 58. & in similibus ex mente Cancellariæ locum non habet. *c. de multa. c. in cunctis. c. sicut canon. de electione.* de quibus vide Corr. *n.* 8. Neque in iis locum habet decretum Trid. *sess.* 24. *c.* 12. quo præcipitur, ut provisi de quocunque beneficio habente curam animarum intra 2. menses à die adeptæ possessionis emittant professionem fidei, & jurent in manibus Episcopi, se mansuros in obedientia Romanæ Ecclesiæ; id enim intelligitur tantùm de cura actuali. Corrad. *sub n.* 9. Quin etiam gratia non est obreptitia, si in supplica narratum fuit, Ecclesiam esse sine cura. Felin. *loc. cit.* apud Corrad. *n.* 7. maximè, cùm per annos plures caruit parochianis, & verisimiliter nulla spes est, ut Ecclesia talis parochialis ad actum revocetur. Garc.

p. 5.

p. 5. c. 3. n. 111. apud Corrad. *loc. cit.* (in quo casu locum non habet declaratio Gregorii XIII. declarantis Parochialem tantùm habitu habentem curam comprehendi verbis: *c. de multa. de præb.* sed solum in casu, ubi probabilis spes est recuperationis actûs. Garc. *loc. cit. num. 121.* apud Corrad. *num. 9.*) & multò maximè, si lapsi essent anni 40. sine parochianis: tunc enim status beneficii esset immutatus, & beneficium erit simplex, juxta *c. cum beneficio. de præb. in 6.* Paris. *de resig. l.* 10 *q. 2. n. 87.* apud Corrad. *sub n. 9.* Imò in hoc casu dici potest: *Cum simplex beneficium;* & absque eo, quòd necessè sit dicere: *Parochialis habitu, & non actu,* quamvis tamen & in hoc casu contrarium requirant Dataria & Cancellaria, teste Corrad. *sub n. 9.* nimirùm in supplica Papæ porrigenda debere exprimi, quòd Ecclesia sit parochialis habitu, & non actu; licèt enim habeatur tanquam simplex, non tamen secundùm Datariam Apostolicam amittit nomen parochialis. Gonz. *gl. 6. nu. 89.* Et licèt nunc sit beneficium simplex, potest tamen dari recuperatio actûs, si revertantur parochiani; in quo casu tenebitur ejus Rector mox promoveri. Corrad. *n. 9.* cùm per reditum parochianorum ipsa Ecclesia recuperet statum suum pristinum quasi jure postliminis. Mareschot. *variar. resol. l. 2. c. 95. num. 2.* nisi interim Ordinarius illi subtraxerit limites, eosdem alteri parochiæ attribuendo. Corrad. *ibid.* citans Host. *in c. quia nonnulli. de clericis non resid.* & Lott. *l. 1. q. 20. num.* 153. Unde in supplica dici non poterit: *Cum perpetuum simplex beneficium;* sed dici debet: *Cum parochialis Ecclesia habitu, non tamen actu.*

3. Tertiò: si spes est probabilis, Ecclesiam talem recuperaturam actum per reversionem parochianorum, (v. g. in casu, ubi causa recessûs parochianorum fuit incursus latronum; quia adhibito huic malo per superiores remedio, probabile est, parochianos in patriam & locum suum rediturOS) & facta non fuit mentio eorum in supplica, gratia est subreptitia. Corrad. *sub n. 9.* testans sic resolutum *in una Firmana parochialis.* 16. *Decemb.* 1558. multòque magis, si narratum fuit esse beneficium sine cura. Corrad. *ibid.* citans Garc. *p. 5. c. 3. n. 112.* Rebuff. &c. Felin. *in c. postulâsti.* Card. &c. Sed & Dataria & Cancellaria ob spem reductionis de habitu ad actum nunquam dispensat ad unum curatum habitu, & alterum actu. Corrad. *ibid.* Porrò hic dicta de Ecclesiæ qualitate & statu narrando in supplica juxta adhibitas distinctiones locum quoque habent circa similes Ecclesias jam obtentas, nimirùm in ordine ad impetrandum aliud beneficium habendum unà cum illis. Corrad. *sub n. 9.*

4. Respondeo secundò: exprimendum quoque in supplica nomen Sancti, sub cujus invocatione est parochia, sicut etiam servatur de quocunque alio beneficio, nisi illud curatum esset intus Ecclesiam Cathedralem; nimirùm dum incumberet cura ipsi Cathedrali; tunc enim necessaria non est ista expressio nominis Sancti invocationis ipsius Cathedralis simul parochialis; uti etiam id necessè non est, quando parochialis in aliquo loco est unica:) tunc enim sufficit dicere: *Cum parochialis Ecclesia loci seu oppidi N.* ac ita, etiamsi ipsa parochialis fuerit matrix illius loci. Corrad. *loc. cit. num.* 15.

5. Respondeo tertiò: exprimendum quoque modum vacationis, ut si vacaverit per obitum; sed quia hoc commune omni beneficio, hac de re alibi. Vide tantisper (qualiter nimirùm idipsum exprimendum) apud Corr. *num. 16. & seq.*

Quæstio 176. Sub qua formula impetretur à Sede Apostolica parochialis vacans, ob non servatam formam in ejus provisione præscriptam servari à Trid. & Pio V.?

Respondeo: Etsi non prohibeatur, quin & consultiùs fortè sit; non tamen opus est in supplicatione Papæ porrigenda exprimere distinctè ac præcisè causam, propter quam, vel in quo forma dicta servata non fuerit, sed sufficit Pontificem in genere intellexisse istius formæ non observantiam, ut usus Datariæ habet. Corrad. *loc. cit.* quin etiam *n.* 28. exhibet istiusmodi supplicæ formulare. Requiritur tamen postmodum coram judice Executore verificare defectum prædictæ formæ, qui primò & ad amussim erit verificandus per impetrantem. Corrad. *cit. num.* 28. citans pro hac re decis. plures Rotæ. Anchar. *cons. 254. n. 3.* Innoc. *in c. super his. de accus.* & alios cit. à Paris. *de resign. n. 11. q. 14. num. 9.*

Quæstio 177. Num Ecclesiæ parochiali non unitæ constitui possit Parochus amovibiliter?

Respondeo negativè, etiam non obstante consuetudine quâcunque contrariâ. Corrad. *l. 3. c. 9. n. 39.* citans Gonz. *gl. 5. §. 6. n. 60.* & ab hoc relatam S. Congreg. declarationem *ad cit. c. 18. Trid. sess. 24.* ubi sic declaratum fuit in præsentatione communitatis alicujus, allegantis consuetudinem amovendi Rectorem; testatùrque ipse Corrad. *n. 41.* à Cardinal. Conc. Trid. interpretibus sic responsum Cardinali Caraffæ Archi-Episc. Neapolit. 11. Aug. 1618. ut in parochiali Ecclesia S. Petri & Pauli nationis Græcorum ab ejusdem nationis hominibus nominetur parochus ad eorum nutum amovibilis, nullatenùs ab Amplitudine vestra illustriss. est permittendum, &c. Quin etiam videtur id verum, non obstante fundatione fundatoris laici sic statuentis; Nam in hoc, quòd fundator non possit constituere, ut Rector præsentetur amovibilis ad nutum Patroni, teste Gonz. *loc. cit. n. 6.* inclinavit Rota *in una Toletana juris nominandi, de 29. Novembr.* 1585. *coram Blanchetto;* in parochialibus enim Ecclesiis difficile admitti consuevit (vel etiam, ut ait Corrad. *l. 3. c. 1. n. 1.* non debet admitti) manualitas; eò quòd sicut matrimonium carnale ad tempus non contrahitur, ita nec spirituale. Corrad. *loc. cit. n. 36. & 39.* Nihilominùs etsi de jure communi status beneficii curati sit status perpetuitatis, non manualitatis, ut Ægid. *decis.* 203. Abb. *in c. constituent. de elect. n. 2.* apud Corr. *n. 41.* posse tamen hunc statum mutari 40. annis completis cum possessione & statu manualitatis, insinuat Corrad. *ibid.* citans *c. cùm de beneficio. de præb. in 6.* Franc. Genuin. prob. *ibidem.* Porrò qualiter parochiæ unitæ Monasterio, Collegio, alterive beneficio provideri possint per Vicarios non perpetuos, vide *suprà c. 2. q. 26.* Item C. de Luc. *ad Trid. d. 9. n. 1.*

Quæstio 178. Num parochialis vacans, donec de illius Rectore provideatur, hodiedum adhuc possit interim ab Ordinario alicui dari in Commendam, nempe usque ad 6. menses, juxta c. nemo deinceps. de elect. in 6. c. commissa eod. tit. *&c.* quanto de divortio, *in quibus duobus posterioribus cap. dicitur, quòd Episcopus non possit commendam talem factam ad 6. menses prorogare iterùm ad alios 6. menses, ne inde fiat fraus?*

Respondeo negativè: suprà dicta enim jura hodiedum correcta sunt per Trid. ut ipsa S. Congregatio declaravit his verbis: *Commenda, quæ ad 6. menses in Ecclesiis curatis fieri poterant ab Ordinariis, juxta c. nemo. de elect. in 6. ampliùs post Trid. locum non habent, cum debeat in iis deputari Vicarius ad formam c. 18. sess. 24.* Corr. *l. 3. c. 3. n. 20.* Garc. *p. 4. c. 4. n. 15.* Quin & specialiter non poterit Parochialis dari in commendam illi, qui per examen magis idoneus judicatus fuerit & electus; interim, dum is bullas à Papa obtineat, uti nec is constitui potest tantisper in ea Vicarius; siquidem habitâ notitiâ vacantis Parochiæ mox debet in ea constitui Vicarius, adeóque non exspectandum tempus, quo dignior nominetur isti Ecclesiæ præficiendus. Garc. *p. 9. c. 2. n. 21. & 22.* citans pro hoc declarationem apertam Cardinal. de anno 1595.

ad Episcop. Placent. quam se in forma authentica vidisse testatur.

Quæstio 179. Quæ sit forma provisionis Ecclesiarum parochialium non unitarum Monasterio, Collegio, &c.

Respondeo: hanc formam fusè præscribi à Trident. *sess.* 24. *c.* 18. quam dein ampliavit, seu magis declaravit Pius V. *constit.* 47. sub decreto annullativo provisionis, ubi dicta forma servata non est. Hujus formæ compendiosam expositionem & elucidationem dat C. de Luc. *de Paroch. d.* 37. *per totum*, qui eam amicorum suorum alicui proviso de Episcopatu instructionis loco submisit, dictorúmque ibi breve compendium repetit ad Trid. *d.* 32. *n.* 2. his ferè verbis: Forma igitur est, ut secutâ vacatione in quocunque demùm mense, sive Papali & reservato, sive Ordinario nullâ habitâ temporis distinctione, vel etiam ratione præsentis, vel non præsentis, realis vel personalis affectionis alicujus Apostolicæ illicò Ordinarius aut ejus Vicarius generalis Vicarium provisionalem, qui Sacramenta ministret, aliásque functiones parochiales peragat, donec provisio sequatur, cum honesta congrua constituat. Dein quando Episcopo opportunum videbitur, infra 6. vel respectivè 4. menses concursum indicat, mediante affixo in Ecclesia parochiali, aliisque locis consuetis desuper edicto, in quo statuto termino decem dierum (aut plurium, modò non excedatur terminus dierum 20. prohibetur enim Episcopus in constit. Pii V. terminum ultra alios 10. dies prorogare) invitentur pro certo loco, die, hora concurrere volentes ad subeundum examen coram Ordinario aut ejus Vicario, ab Examinatoribus synodalibus, hoc est, in ultima diœcesana synodo (intellige vera & formali, quæ est Congregatio legitima, quam facit Episcopus cum Clericis sibi subjectis in sua diœcesi, ad tractandum de his, quæ curæ parochiali incumbunt, & spectant ad reformationem, & bonum regimen Episcopatûs. Henr. Bottæus *de synodo Episc. p.* 1. *n.* 3. *&* 5. apud Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 6. non verò ea, quæ fortè ad hunc solùm effectum nominandi examinatores synodales fuisset congregata. Garc. *ibid. n.* 68.) ad hoc deputatis (ex quorum numero ad examinandum pro concursu ab Episcopo seligi & designari non possunt pauciores quàm tres) absque mixtura seu interventu aliorum non synodalium, hoc est, unà examinantium ferentiúmque votum decisivum super approbatione vel reprobatione examinatorum, ita ut sic formaliter interveniente, vel uno non synodali (secùs est de interveniente solùm materialiter, verbi gratiâ, pro assistentia Episcopi absque examine, & qualiter frequens praxis docet, quòd, ipso Episcopo præsidente, interveniat quoque ejus Vicarius generalis, ac etiam Cancellarius, aliique Officiales vel familiares; quin & interventum hunc; nam dum ab iis ad majorem aliquam Episcopi satisfactionem fiunt Interrogationes aliquæ examinandis, & peracto quoque examine eorum judicium in forma discursiva, vel consultiva profertur, prodesse potiùs experientiâ suâ testatur de Luca *ad Trid. d.* 32. *n.* 13. ad occurrendum nimirùm aliquando collusionibus & machinationibus examinatorum etiam hi audeant tam facilè reprobare, quos constat se benè gessisse) vitietur actus, vide & hoc punctum fusè roboratum à Corr. *l.* 3. *c.* 3. *à n.* 32. Habito examine super literatura (cujus examinis varius est stylus pro examinatorum arbitrio, laudabiliorem & frequentiorem Card. de Luc. *de paroch. d.* 32. *n.* 18. dicit illum, ut singuli separati interrogentur super iisdem) & inquisitione ac ponderatione super vita, moribus, prudentia, aliisque muneri parochiali congruis referendum Episcopo, quos dignos seu idoneos approbent, quos indignos reprobent, ut ex iis, qui cum majore suffragiorum parte inter candidatos seu approbatos fuerint adscripti, Episcopus illum præeligat, quem magis idoneum credit; ac demùm ubi ad ejus liberam provisionem collatio spectat, faciat illam præelecto; ubi verò spectat ad Papam ex reservationis alteriúsve affectionis causa, testimoniales literas det præelecto ad obtinendam in vi earum provisionem Apostolicam; vel etiam, ubi provisio ad alium inferiorem spectat, similes literas ad hunc directas concedat præelecto, ita ut provisio ad dictum præelectum restringatur. Ita ferè citatus C. de Luca. Advertit circa hæc Less. *l.* 2. *c.* 34. *n.* 85. multa ex his passim non esse recepta; quamvis meritò omnia recipi deberent, unde ibi irritæ non sunt collationes, non factæ secundùm hanc formam. Advertendum etiam est ad ipsa postrema verba *cit. c.* 18. *Trident.* licebit etiam synodo provinciali, si quæ in suprà dictis circa examinis formam addenda, remittendáque esse censuerint, providere. Atque cùm ex his constet provisionis parochialium formam consistere, potissimùm in concursu ritè instituendo pro majore dictorum elucidatione.

Quæstio 180. An nominatio & vocatio plurium ad examen sit de forma concursûs, ita ut si de uno tantùm facta sit quantumcunque idoneo, concursus sit nullus?

Respondeo affirmativè: requiri enim pluralitatem pro forma, satis indicant verba illius Concilii: Idoneos Clericos nominet. Lott. *loc. cit. n.* 52. ubicunque autem pluralitas pro forma requiritur, nunquam resolvitur in singularitatem, juxta Tiraq. *ad l. si unquam, l. de revocat. donat. num.* 252. & Bald. *l.* 5. *consil.* 403. *n.* 3. Unde etiam ut Lott. *n.* 56. si ex pluribus oppositoribus unus tantùm fuerit examinatus, & approbatus, concursus redditur suspectus, juxta decis. 1148. *n.* 5. apud Seraph. Portò si plures se opposuerint & descripti sint, omnes debere examinari, vel saltem ad examen singulariter vocari, ait Lott. *n.* 54. eò quòd ubi est certus, vel certi oppositores, non sufficit vocatio per edictum, sed exigitur singularis vocatio.

Quæstio 181. An necessarium, & de forma per edictum publicum fieri vocationem omnium, quotquot examinari volunt?

Respondeo: hanc vocationem per edictum publicum esse in arbitrio Episcopi aut synodi provincialis pro more regionis. Lott. *l.* 2. *q.* 31. *n.* 46. *&* 47. Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 36. *& seq.* contra Zerol. *in praxi Ep. p.* 1. *V. parochia.* §. 2. *d.* 2. & Zochum *de rep. Eccl. c.* 28. *de paroch. num.* 6. putantes, edictum publicum esse de forma ex constit. Pii V. cùm tamen dicat Conc. *cit. c.* 18. expressè: Episcopus verò, qui jus patronatûs habet, intra 10. dies vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquos Clericos coram deputandis examinatoribus nominet; liberum tamen sit etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, &c. Et dein subditur: etsi Episcopo aut synodo provinciali videbitur magis expedire, per edictum publicum vocentur, qui volunt examinari, &c. Unde jam liberum est Episcopo absque tali edicto nominatos à se vel ab aliis delatos singulatim vocare; & hæc est vis dictæ clausulæ: si videbitur. Menoch. *de arbit. l.* 1. *q.* 8. *n.* 2. Portò, si synodus provincialis ita statuit, servandum est, & vocatio facienda per edictum publicum. Garc. *n.* 36. & sic habet declaratio S. Congreg. apud illum *ibidem n.* 37.

Quæstio 182. Quinam in specie ad concursum admittendi, aut ab eo excludendi?

1. Respondeo primò: Episcopus admittere nequit ad concursum habendum pro parochialibus vacantibus per resignationem factam in manibus suis consanguineos, affines, vel familiares, tam suos aliorúmque collatorum, quàm resignantis, idque vi Bullæ Pii V. editæ super resignatione beneficiorum; sic habet declaratio S. Congreg. quam vide apud Corr. *cit. l.* 3. *c.* 4. *n.* 10. Et Garc. *c.* 20. *n.* 207. Contrarium est, dum parochiæ vacant per obitum; sive vacent in mense Ordinario sive Apostolico. Garc. *loc. cit. n.* 212. Corr. *loc. cit. n.* 111. citans quoque desuper

Rotæ

Rotæ decisionem, ac testans, se vidisse desuper literas Card. Lancellotti tunc præfecti S. Congreg.

2. Respondeo secundò: Rector Ecclesiæ alicujus parochialis, aut alterius beneficii curati de jure non impeditur, quò minùs possit admitti ad concursum pro altera parochia vacante; nec est in potestate Episcopi illum non admittere. Lamb. *p. 1. l. 2. q. 7. a. 5.* Garc. *p. 9. c. 2. n.* 207. Corrad. *loc. cit. n.* 12. citantes pro hoc claram S. Congreg. declarationem. Quin etiam valere non videtur constitutio synodi Diœcesanæ vel provincialis, quâ statueretur, ne habens beneficium curatum admittatur ad concursum pro alio curato intra 3. vel 4. annos. Corrad. *ibid.* Garc. *n.* 209.

3. Respondeo tertiò: qui elapso termino edicti re adhuc integrâ, hoc est, examine pro concursu necdum habito, comparet, petitque admitti ad examen, potest & debet admitti. Corr. *l. 3. c. 4. n.* 23. Garc. *n.* 206. citátque uterque claram desuper declarationem S. Congreg. manu Card. Matthæi subscriptam, quâ adductâ, idem resolvit Rota *in una Calguritana portionis 22. Aprilis anno 1602. coram Ortembergo* apud Garc. additque insuper rationem; quòd nimirùm id æquitas & favor Ecclesiæ suadere videatur, cujus interest, plures oppositores concurrere: quâ ratione etiam eliditur ratio in contrarium petita à jure, quod videtur jam quæsitum oppositoribus intra tempus præfixum jam descriptis, ne post præfixi temporis lapsum describantur ampliùs alii; nam cùm principaliter agitur de utilitate Ecclesiæ, hæc est attendenda. Corr. & Garc. *ll. cit.* Sed neque terminus præfigitur, ut posteà nequeant alii admitti, sed ut sciatur, non esse ampliùs exspectandum. AA. iidem. Idem resolvit Rota *in una Firmana parochialis 6. Martii* 1592. *coram Pamphilo*, in qua non solùm agebatur de potestate, sed & necessitate admissionis: ubi etiam dicitur non obstare *consilium* 3. Oldradi, eò quòd is agat ibi de accusatione & oppositione criminum vel objectuum, quæ statum hominum respiciunt, ideòque lapsus temporis à judice præfixi omnibus viam claudit, ut ampliùs audiri non debeant. Garc. *loc. cit.* neque etiam in provisionibus beneficiorum edictum circumducitur, sicut in judicialibus, ut Gl. *in cap. Ecclesia. de elect.* & alii apud Riccium *in praxi fori Eccl. decis.* 423. Porrò tenet responsio, etiamsi (ut quandoque fit) additum non fuit in edicto, quòd etiam illius termino elapso possint admitti, qui volunt. Corrad. & Garc. *ibid.* Item etiamsi alii oppositores sive denominati ab Episcopo descripti jam intra tempus præfixum contradicant, & de novo comparens docere nequeat de impedimento & ignorantia. Gonz. *ad reg. 8. gl. 9.* §. 1. apud Corrad.

Quæstio 183. *Quid circa terminum pro habendo concursu statuendum vel prorogandum possint, vel non possint Episcopi?*

1. Respondeo primò: quamvis tam productio, quàm restrictio hujus termini videatur à Trident. relicta Episcopis arbitraria vi istorum verborum: *Vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum*: nihilominùs per subsequentem Pii V. constitutionem productio istius termini constringitur 20. diebus, ut dictum, ita ut si ultra 20. dies extendatur, concursus habitus post 20. dies ab edicto sit nullus, propter decretum irritans dictæ constitutionis. Lott. *l. 2. q. 31. n.* 41. testans sic sæpissimè responsum in Rota.

2. Respondeo secundò: quamvis terminum semel constitutum Episcopus prorogare non teneatur. Corr. *l. 3. c. 3. n.* 28. citans Barb. id tamen poterit, non tantùm semel, sed & pluries, donec compleatur totum spatium 20. dierum: non enim consumitur facultas prorogandi per unicum actum. Lott. *l. 2. q. 31. n.* 42. Quòd si tamen Episcopus præfigeret terminum 10. dierum, & pateretur illum prorsùs elabi. Lott. *n.* 44. ait, se credere, non posse tunc concursûs ab eo alium præfigi terminum; eò quod constitutio illa Piana concedat facultatem prorogandi, non autem noviter statuendi; prorogatio autem non fiat de termino elapso, sed de eo, qui adhuc durat, juxta *l. sed etsi manente. ff. de precar.* & Tiraq. *de retract. convent.* §. 1. *gl. 7. sub n.* 24.

3. Respondeo 3. Quòd si nemo comparuerit intra præfixum terminum, non prohibetur Episcopus edicta renovare toties, quoties ei videbitur durante termino 6. mensium ei competente ad providendum, eò quòd tunc nemini præjudicet. de Luc. *ad Trid. d. 32. n.* 29.

4. Respondeo quartò: de cætero intra hujusmodi terminum, seu currente adhuc tantùm, & nondum elapso, fieri nequit examen, ita ut, si secùs factum, concursus, factáque in eo approbatio, & secuta provisio sit nulla; eò quòd exspectatio lapsûs termini sit de forma & substantia, sic decisum à Rota referens Corrad. *n.* 24. recitat desuper ex Barb. declar. S. Congreg. Cessaret tamen hæc nullitas, sustineretúrque, quasi ex hoc ipso convalescens examen, nullo deinceps intra eum terminum comparente ad concurrendum. Corrad. *n.* 25. Lott. *n.* 50. & 51. citans Lamb. *de jurep. l. 2. p. 2. q. 6. a. 25. num.* 1. Calder. *cons.* 1. *de elect.*

Quæstio 184. *Intra quot dies ab elapso termino præfixo in edicto, necessè sit fieri examen concursûs.*

Respondeo: cùm hac de re nihil determinârit Trid. videtur id relictum arbitrio Episcopi, cui si ita videbitur, poterit juxta Corr. *l. 3. c. 4. n.* 25. id differre ad 3. 4. vel sex dies, cùm per hanc dilationem cura animarum non patiatur detrimentum; supponitur námque provisum Ecclesiæ parochiali de idoneo Vicario.

Quæstio 185. *Quid faciendum, ubi intra præfixum terminum nemo, vel unicus tantùm ad concursum comparuerit? Quid ubi ex oppositoribus descriptis aliqui non comparuerint ad examen in die pro examine & concursu deputato, neque etiam se excusent? Quid ubi edicto semel proposito nullus comparet, vel ex oppositoribus nemo reperitur idoneus?*

1. Respondeo ad primum: tunc posse Episcopum liberè conferre parochiam, vel etiam, dum collatio spectat ad inferiorem collatorem, liberè eligere illum ab inferiore collatore providendum. C. Luc. *ad Trid. d. 32. n.* 35. Posse etiam (& hoc laudabiliter) de novo edicta proponere, cùm vel sic nemini, nisi sibi ipsi, libertatique suæ, quam per istam non comparentiam acquisivit, præjudicet. C. Luc. *ibid. n.* 28.

2. Respondeo ad secundum casum: in eo opus non esse edictum aliud proponere, aut propositum prorogare, (vel ut habent verba declarat. S. Congreg. apud Garc. *cit. p. 9. c. 2. n.* 215. non esse proponendum aliud edictum) sed illum, qui comparuit, examinandum, & idoneus si repertus fuerit, eidem beneficium esse conferendum, nisi qui descripti sunt, excusent se, legitimo impedimento detineri, quò minùs valeant ad concursum accedere: tunc enim poterit Episcopus legitimè terminum prorogare. Ita ferè S. Congreg. Prosp. de S. August. *ad summam Bullarii Quaranta V. parochialium benef. collatio.* apud Garc. *loc. cit.* & Corrad. *cit. l. 3. c. 4. num.* 24.

3. Respondeo ad tertium: etsi concilium præcipiat, ut omnes adscripti examinentur, subsistere nihilominùs, si v. g. duo solùm ex 4. adscriptis comparentes examinati & idonei reperti fuerint, cùm dicta Concilii verba subintelligant: quatenùs veniant ad examen; esset enim aliàs in potestate unius adscripti nolentis venire die ipso pro examine concursûs indicto impedire, ne ulteriùs procederetur. Ita ferè his verbis S. Congregatio apud Garc. *n.* 217.

4. Respundet ad quartum & quintum casum, eadem S. Congregaöo super *cit. sepè c. 18. sess. 24. Trid.* binis inter alias (quas quoque legere est apud Garc. *n.* 219. & 220.) declarationibus. Prima sic habet: *Beneficia curata, quorum reditus adeo exigui sunt,* (specificatur hæc tenuitas in alia ejusdem Congregationis declaratione. *ad cit. c.* 18. nempe fructus non excedentes 24. ducatos auri de camera) *ut ea nullus idoneus requirat, (& vel hinc nullus compareat) vel compareant in concursu presbyteri, ita rudes, ut neque vulgarem linguam calleant, Sanctiss. D. N.* (scil. Gregor. XIII.) *ex sententia Congregationis dixit (potiùs quàm ut permittantur* diu vacare) *esse conferenda illis, quos inter omnes majoris literatura esse cognoverit Episcopus, eosdémque ampliùs erudiri curabit; ubi verò ob Dominos temporales, vel aliam justam causam concursus non esset liber, & fructus parochiales essent pingues, dixit, ponendos Vicarios, donec conferri possunt magis idoneis servatâ formâ* Trid. Secunda declaratio sic habet: *Si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licèt Concilium non videatur necessariò requirere edictum per concursum, fuit tamen tutiùs judicatum aliud edictum proponi, ut suprà, & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui prævio examine sine concursu beneficium conferatur.*

Quæstio 186. *Circa numerum examinatorum synodalium, quot eorum esse debeant?*

Respondeo: in synodo constitui possunt plures, non tamen nimis multi, v.g. plores quàm 20. Corrad. *l.* 3. *c.* 3. *n.* 29. citans Barb. ad minimum autem 6. constitui debent, ita ut si pauciores deputati sint, non solùm hujusmodi depntatio, sed & deinceps examen concursûs habitum, etiam ab eorum tribus vel quatuor, sit nullum, quia vel hoc ipso factum contra formam à Tridentino præscriptam. Corrad. *ibidem.* Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 66. Quin etiam licèt Examinatores maneant, donec in subsequente synodo deputentur novi, etiamsi hæc synodus ultra annum differatur. Garc. *n.* 73. Neque enim pro forma requiritur, ut Examinatores singulis annis deputentur in synodo, modò post annum maneant saltem 6. Garc. *n.* 75. hoc ipso tamen, quo intereà tot moriuntor, vel aliò commigrant, ut non maneat ampliùs numerus senarius, aliorum quoque superstitum munus exspirat. Corrad. *loc. cit. n.* 35. citans pro hoc Barb. & claram S. Congreg. declarationem. Proinde non solùm eligendi io synodo alii loco mortuorum, sed etiam de novo eligendi illi, qui supererant, vel alii loco illorum. Garc. *n.* 74. ubi etiam indicare videtur, satis esse, quòd, qui supererant, relinquantur, non sufficiendo alios in illorum locum, uti videntur, relinqui, si solùm in locum mortuorum sufficiantur alii.

Quæstio 187. *Quid igitur faciendum, ubi intra annum à celebrata synodo mortui, vel aliò commigrârint omnes 6. illi examinatores, aut eorum aliqui; intereà verò vacet parochia aliqua per concursum conferenda intra eundem annum?*

1. Respondeo: in primo casu posse Episcopum per se ipsum absque celebratione synodi, adhibito tamen consensu Capituli, deputare alios Examinatores, non tamen pauciores quàm sex, & ex iis dein eligere tres ad minimum ad examen concursûs secum perficiendum. Corrad. *lo. cit. sub n.* 35. Lott. *l.* 2. *q.* 31. *n.* 71. Relaxatur enim rigor juris, ubi ob impossibilitatem (qualem in dicto casu facit necessitas illa præcisa, seu cui aliter opportunè succurri non potest, dum ex una parte collatio parochiæ moram non patitur; ex altera verò Episcopus non teneatur, ut Lott. *n.* 72. vel etiam non possit intra eundem annum bis habere synodum, ut Garc. *n.* 71. & Corrad. *n.* 35. & etiam tantisper, donec synodus habeatur, alium examinatorem synodalem substituere nequeat, ut habet S. Congreg. apud Garc. *n.* 81.) servari non potest, & ubi forma exacta impleri nequit, sufficit actum fieri eo modo, quo potest. Tiraq. *de legibus connub. gl.* 16. *n.* 6. Paris. *l.* 7. *q.* 5. *n.* 19. apud Garc. *num.* 71. ac per consequens jam non servatâ formâ illâ aliàs per Trid. præscriptâ, quoad assumendos Examinatores non nisi ex iis, qui in synodo ab Episcopo electi, & ab eadem synodo approbati, non vitiat secutum examen. Corrad. *loc. cit.* Paris. *l. c. n.* 17. allegans alios. Illud nihilominùs vi decreti Clem. 8. quod per modum responsi & rescripti datum Episcopo Civitatensi recitant Corrad. *loc. cit.* Leo *in thes. fori Eccl. p.* 2. *c.* 3. *n.* 25. Massob. *in praxi habendi concursum requisito.* 12. *d.* 3. servandum Episcopo, ut Examinatores illos desumat ex antiquis examinatoribus synodalibus, sive qui in anterioribus aliquando synodis fuêre deputati Examinatores, si supersint; & si non supersunt, ampliùs sex eorum, sumat, quotquot eorum supersunt, addendo illis de novo tot alios, ut numerus senarius compleatur; & si nulli ex illis antiquis supersint, omnes novos assumat. Porrò si post annum à celebrata synodo defectus est Examinatorum synodalium, id jam imputabitur Episcopo, agêrque is jam formaliter contra formam à Tridentino decretam, & consequenter irritus erit concursus, cùm elapso anno à celebrata synodo, Episcopus mox possit & debeat habere novam synodum, & in ea constituere Examinatores. Lott. *cit. q.* 31. *n.* 73. Garc. *loc. cit. n.* 92. Corrad. *loc. cit.* citans Barb. *de potest. Episc. in addit. ad alleg.* 60. *n.* 49. procedítque idipsum, etiamsi elapso anno isto Episcopus novus primò advenisset, cùm tempus, nimirùm annus, habendi synodum non currat à die obtenti Episcopatûs, sed habitæ ultimò synodi. Corrad. *ibid.* Garc. *n.* 93. Unde jam, licèt Examinatores semel deputati in synodo, quamdiu eorum adhuc supersunt 6. maneant, munúsque suum exercere possint, donec synodus alia celebretur, etsi hæc ultra annos aliquot differatur, contra quod præcipit Tridentinum, Corrad. *loc. cit.* si tamen deficiente eorum numero senario elapso anno, Episcopus assumat reliquos de novo redintegrando, etiam dictum numerum per subrogationem aliorum novorum, absque habita nova synodo, in qua isti confirmati, & hi de novo deputati, concursus foret nullus. Corrad. *loc. cit.* citans Barb. Verumtamen dicta Episcopi culpa & negligentia nullum præjudicium creat patronis laicis Ecclesiarum parochialium, præsentatisque ab ipsis legitimè, quoad jus ad rem per legitimam præsentationem iis quæsitum, dum hi examinati per Examinatores non synodales instituti sunt; etsi enim, ut habet resolutio Rotæ *in una Casalensi parochialis* 9. *Novemb.* 1597. *coram Seraph.* quam vide apud Garc. *n.* 95. & Corrad. *loc. cit.* invalida sit talis institutio ob non servatam formam Trid. præsentatio tamen valida fuit, præsentatóque verè quæsitum jus ad parochiam; quod ipsum censetur ei præservatum per clausulam: *Modò non sit alteri jus quæsitum.* Sed neque præsentatio talis annullatur per constit. Pii V. utpote quæ non loquitur de patronis præsentantibus, sed de provisione facta ab Episcopis aliisque inferioribus, ac proinde Rota talem præsentatum instituit servatis servandis, per *Clem. Auditor de rescript.* ut ait Garc. *n.* 95. ex sententia DD. *in c. si confirmationes, de elect. in* 6. Neque obstat, quòd talis præsentatus institutus ab Ordinario sine examine facto ab Examinatoribus synodalibus se ingesserit in administrationem ante validam institutionem, & sic inciderit in pœnas. *c. avaritia. de elect. in* 6. quia cùm esset io possessione vigore institutionis Ordinarii, cessat pœna *cit. cap.* tum ratione bonæ fidei, tum quia in materia pœnali quælibet causa colorata excusat. Decius *consil.* 452. *n.* 12. & Gloss. *in c. fin. de elect. in* 6.

2. Respondeo nunc ad secundum: quamvis si ex 6. Examinatoribus aliqui intra annum mortui aut aliàs absentes sint, totam facultatem examinandi unà cum Episcopo & Vicario (Garcias habet: *Vel Vicario*) spectabit ad superstites eo anno durante, etiamsi tantùm unus superesset. Corrad. *loc. cit. n.* 34. Garc. *loc. cit. n.* 69. qui etiam ait id conforme Concilio. Elapso tamen isto anno, cùm, qui supersunt infra numerum senarium, juxta dicta *quæst. præc.* non sint ampliùs

syno-

synodales Examinatores, fieri legitimè examen non poterit, nisi in nova synodo, seu Eaaminatores novi deputentur, sive ii omnes sint novi, sive partim sint ea iis, qui jam olim fuerunt Examinatores. Sequitur ea dicta *respons. praced.* Estque contra Lott. *cit. q. 31. n. 84.* ubi ait: si adhuc supersunt tres ex deputatis in priore synodo eaaminatoribus, etiam anno elapso à priore synodo, cum his habendo examen videri satisfactum formæ præscriptæ à Concil. Tridentino.

Quæstio 188. *Quid in dictis casibus possit Capitum, sede Episcopali vacante?*

1. Respondeo: posse Capitulum seu ejusdem Vicarium, sede Episcopali vacante, dum post anoom elapsum ab ultima synodo habita adhuc remanent 6. Examinatores in ultima synodo deputati, legitimè habere concursum cum illorum tribus. Neque etiam teneri post dictum annum elapsum habere synodum, (uti ad id vi Tridentini tenetur Episcopus) si hanc habere non potest, nisi pro casu necessitatis, cui aliter provideri nequit, ut vult Lott. *cit. quæst. 31. & 83.* Siquidem non est necessitas talis habendi synodum in ordine ad deputandos Examinatores pro habendo concursu, si hunc, eaistentibus eorum adhuc sea, cum eorum tribus habere potest.

2. Respondeo secundò: si verò elapso anno isto non ampliùs eatent dictorum Examinatorum sex, legitimè habere concursum nequit, nisi priùs in synodo ad hoc congregata, 6. constituerit Eaaminatores, quia in hoc casu, cùm ex una parte non extent ampliùs Examinatores synodales, (ii enim, qui fortè adhuc supersunt, non sunt jam ampliùs hoc ipso Examinatores synodales, juxta dicta paulò antè ad quæstionem) ex altera parte Capitulum potestatem habeat celebrandi synodum, (ut absolutè docet Garc. *loc. cit. n. 64.* & docere videntur plerique, qui tenent synodum diœcesanam cogere, esse de Lege jurisdictionis. Pavin. *de off. & potestate Capituli sede vacante p. 1. q. 7. n. 3.* Henr. Bottæ. *de synodo Episcopali p. 1. q. 4. n. 40.* apud Lott. *n. 77.* aut certè si non ad effectum decernendi statuendique generaliter & universaliter super statu diœcesis, saltem pro casu necessitatis alicujus præcisæ occurrentis, & in specie deputandorum hic & nunc necessariò Examinatorum synodalium, ut Lott. *loc. cit. à n. 80.*) imputabitur jam ipsi Capitulo, agetúrque ab eo formaliter contra formam à Trid. præscriptam, adeóque nulliter, si non ilicò curaverit convocari synodum, vel ex hac præcisè causa deputandi novos Examinatores, ut Lott. *n. 84.* (à quo tamen in hoc postremo dissentit Garc. juxta relata ea eo suprà, quòd censeat necessè deligi legitimos Examinatores in synodo formali & vera, quam ait non esse illam ex dicta solùm causa congregatam) & in ea Examinatores delegerit. Est quoque in tantum responsio nostra contra Lotterium, in quantum is *loc. cit.* tenet, si ex antiquis Eaaminatoribus etiam post elapsum annum à celebrata ultimò synodo superfuerint adhuc tres, posse cum iis solis legitimè adhuc habere eaamen concursûs.

Quæstio 189. *An, & qualiter præstatio juramenti, quæ Examinatoribus injungitur vi verborum Tridentini* cit. c. 18. jurentque omnes ad sancta Dei Evangelia, se quâcunque affectione postpositâ fideliter munus suum executuros, &c. *cum attactu Evangeliorum, sit de forma, ita ut, si omittatur, examen & concursus per eos habitus sit omninò nullus?*

1. Respondeo ad primum affirmativè. Card. de Luc. *de paroch. d. 3. n. 4.* Garc. *p. 9. c. 2. n. 354.* Lott. *l. 2. q. 31. n. 92.* Corrad. *l. 3. c. 4. n. 26.* conformiter ad plures S. Congreg. declarationes.

2. Respondeo secundò: hoc juramentum præstari solere publicè in synodo, dum mox, ut electi & denuntiati Eaaminatores præsentes, singuli à Magistro cæremoniarum vocati & deducti in manibus Episcopi illud emittunt. Corrad. *loc. cit.* apud quem, uti & apud Garc. *loc. cit. n. 317.* vide hujus juramenti formulam. Lott. *num. 91.* dicto loco & tempore præstandum illud probat ex eo, quòd Concilium immediatè post requisitas in Eaaminatoribus qualitatea illud adjiciat, adeóque sicut illæ sunt excutiendæ in ipso deputationis actu, ita eodem tempore præstandum juramentum, virtute copulæ, sub qua est continuata oratio. Garc. verò *n. 356.* censet id eapedire quidem, non tamen esse necessarium. Idem tenet Corrad. *loc. cit.* nimirùm tempus, quo præstari debeat, non esse de forma, sufficeréque, ut præstetur, antequam fiat concursus, etiam eatra synodum, & in manibus Notarii, per cujus attestationem illud probari sufficit, cùm concilium solùm dicat: *Examinatores jurent.*

3. Respondeo tertiò: præstandum juramentum illud tactis Evangeliis, ita ut hoc non facto, non servetur forma Concilii. Garc. *num. 358.*

4. Respondeo quartò: sufficere juramentum illud semel & generaliter de fideliter exercendo munere Eaaminatoris esse præstitum, & opus non esse, ut præstetur in quolibet concursu. Card. Luc. *ad Trid. d. 32. n. 8.* Lott. *n. 94.* Garc. *n. 359.*

Quæstio 190. *An ad formam adeòque ad valorem concursûs spectet, Episcopum aut ejus Vicarium interesse examini?*

Respondeo affirmativè; ait enim Concil. *Examinentur ab Episcopo, sive eo impedito ab ejus Vicario.* Quod idem dicendum, etsi collatio spectet ad alios etiam eaemptos. Lott. *l. 2. q. 31. n. 57.* insinuat tamen Card. de Luc. *ad Trid. d. 32. n. 12.* concursum haberi posse coram alio præsidente ad id ab Episcopo deputato. Sed neque per Concilii verba tollitur, quò minùs coram seu à Vicario haberi possit examen concursûs, etiam Episcopo non impedito; posita namqua sunt admonitionis causâ, & ad insinuandum, convenire, ut ab Episcopo ipso non impedito habeatur concursus & eaamen. Garc. *p. 9. c. 2. n. 119.* Non tamen potest Vicarius absque speciali mandato facere ipsam collationem parochialis judicato & electo magis idoneo. Garc. *p. 5. c. 8. n. 109.*

Quæstio 191. *Qualiter peracto examine referre debeant Examinatores?*

1. Respondeo primò: debere illos simpliciter referre, qui sint idonei; non verò quis ex examinatis sit magis vel minùs idoneus; majoris enim vel minoris idoneitatis æstimatio, non secùs ac ipsum eligere ea idoneis magis idoneum ad Episcopum vel ejua Vicarium spectat. Lott. *cit. q. 31. n. 98.* referens sic decisum à Rota *in Barcin. paroch. 29. Novemb.* 1613. Garc. *p. 9. c. 2. n. 112.* dicens, hanc sententiam esse certam ex Conc. & declar. S. Congreg. contra Ledesm. *tr. 7. c. 1. concl. 7. difficul.* 13. qui etsi fateatur sententiam nostram probabilem, probabiliùs tamen ait esse, Examinatores ex officio & sub gravissimo peccato teneri non solùm dignos, sed etiam digniores nominare. Item contra Navar. apud eundem Garc. qui dicit teneri ad hoc Examinatores ex justitia commutativa. Ubi tamen notandum ex Garc. *n. 114.* quod dum AA. alii uti Zech. *de rep. Eccl. c. 28. de paroch. n. 7.* simpliciter dicunt, Examinatorum esse renuntiare, qui magis sint idonei, intelligere magis idoneos respectu eorum, qui non sunt idonei. Rationem quoque subdit Lott. *n. 101. & 102.* quòd major idoneitas constare possit ex aliis, quàm ea literatura, circa quæ cùm canones plurimum deferant judicio Ordinarii, utpote quæ ei magis nota esse possunt, ea quo gregis cura & indagatio præficiendorum ad eum pertinet, cura discernendi habiliorem ipsi sit relinquenda. Ait nihilominùs *n. 99.* se non credere, vitiandum ex eo examen ipsamq; relationem, si fiat de uno tanquam magis idoneo,

neo, cùm, quia superlativum perpetuò supponit positivum, adeóque ubi unus dicitur magis idoneus, ibi alii quoque dicuntur idonei, videatur hac in parte satisfactum Trid. ex eo, quòd Episcopus non propterea arctetur in hoc sequi judicium Eaaminatorum, sicque responsum testatur *in una Nicensi parochialis* 19. *Martii* 1628. *coram Durano.* Addit etiam Garc. *n.* 110. *& seq.* posse tamen Eaaminatores, privatim præsertim Episcopo petente, renuntiare, quis ea indicatis idoneis sit magis idoneus: Et nisi Episcopo de hoc constet, poterit, & debebit se privatim informare de hoc ab Eaaminatoribus. Quin & si in hoc casu nolit scire, quis sit dignior, sed solùm qui sint digni, peccare Episcopum mortaliter, censent Medina & Lud. Lopez. apud Garc. *loc. cit.*

2. Neque opponas contra responsionem nostram, quòd si Examinatores juridicè non nominent digniorem, sed solùm dignos, nunquam posse esse locum appellationi à relatione Examinatorum tanquam irrationabili judicio, quæ tamen appellatio conceditur, ut *in Ripana parochiali* 23. *Jun.* 1608. *coram Pamphilo* apud Lott. *n.* 103. Sed neque constare posse, quòd Episcopus elegerit dignum, digniore prætermisso. Nam ad primum dico, gravamen non deduci ea eo, quòd Examinatores renuntiârint coopppositores æquè vel non æquè dignos, sed quia vel renuntiârunt idoneos, qui idonei non erant, vel econtrà non idoneos, qui idonei erant, ita ut defectus examinis & vitium hujusmodi relationis semper insinuat in ipsam præelectionem Episcopi. Lott. *loc. cit.* Ad secundum dico, non debere de hoc constare ex Actis primæ instantiæ, neque ex examine habito coram Episcopo, sed ex examine faciendo coram judice appellationis, ejúsque Examinatoribus, ut dicitur in constitutione Pii V. Garc. *n.* 113.

3. Respondeo secundò: debere relationem fieri ab omnibus Examinatoribus, non autem ab aliquibus tantùm, juxta quod dicitur de sententia plurium, quibus causa commissa est. *c. prudentiam de officio deleg.* Gl. *ibid. V. circa formam datam.* apud Lott. *n.* 104. *& seq.*

4. Respondeo tertiò: debere collegialiter in eodem ipso loco & actu, nimirùm una à peracto eaamine proferri vota, sive scripto sive oretenùs pro diversis locorum stylis. C. de Luc. *ad Trid. d.* 32. *n.* 9. ita ut non attendantur vota, quæ in diverso loco vel tempore singulariter præstaotur juxta regulam, quam in electionibus aliísque actibus collegiativis habemus. Luc. *ibid. n.* 11.

5. Respondeo quartò: licèt Concilium non expresserit, an vota Examinatorum palam, an secretò fieri debeant; magis tamen eapedit, ut palàm inter se sua vota conferant, dein Notario jubeant, ut in actis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Cajum verò reprobatum. Sic habet S. Congregatio *ad cit. c.* 18. *Trid.* apud Garc. *n.* 107.

Quæstio 192. De quibus disquirere, & de quibus peracto examine referre debeant Examinatores?

1. Respondeo ad primum: in hoc examine disquirendum est Examinatoribus, non simpliciter tantùm de doctrina; mandatur enim etiam ipsis Eaaminatoribus à Concilio eacussio aliarum qualitatum, putà morum, prudentiæ, &c. adeóque inquisitio ab illis facienda super omnimoda idoneitate, evadente aliàs concursu nullo. Lott. *cit. q.* 31. *nu.* 97. sic responsum referens à Rota *in Barcinon. parochialis.* 29. *Novemb.* 1613. *coram Buratto*, etsi *n.* 101. insinuet, officium Eaaminatorum esse, impensiùs agere de literatura; eò quòd major Episcopo incumbat cura, & supponatur notitia cæterorum.

2. Respondeo ad secundum primò: ab Examinatoribus debere fieri relationem de omnibus repertis idoneis, & non de eo tantùm, qui ipsis videtur magis idoneus, constat ex verbis Concilii: *Renuntientur, quotquot idonei judicati.*

3. Secundò debere fieri relationem, non tantùm de literatura seu scientia, sed etiam de moribus, doctrina, prudentia aliísque rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis; nam hoc quoque habent verba Concilii *cit. c.* 18. ita ut si fecerint relationem solùm quoad literaturam, relinquendo reliqua Episcopo, etiamsi hic ita velit, imprimis juxta Garc. *cit. c.* 2. *n.* 106. peccent mortaliter, quia non implent suum officium, dein etiam ipsa provisio parochialis subsecuta sit nulla, cùm Concilium clarè loquatur, dicens contrarium, & dans formam cum dicto irritante. Garc. *p.* 6. *c.* 2. *n.* 239. *& seq.* ubi ait, proinde non valere, quod dictum *in una Casalen. parochialis* 2. *Martii* 1584. *coram Robustino.* sed tenendum à Rota resolutum *in Casalen. paroch. Anno* 1586. *coram eodem Robustino.* censet tamen Lott. *cit. q.* 31. *num.* 107. *& seq.* opus non esse explicare singula singulatim, sed sufficere implicitam relationem per universalem, vel saltem indefinitam orationem, veluti si enuntientur tales idonei, cùm hoc sensu intelligatur facta relatio respectu omnium necessariorum & requisitorum de jure, argumento *c. super inordinata de praeb.* ac proinde etiam de moribus, ætate, &c. testatur Lott. sic resolutum ex mente S. Congreg. à Rota in *Albigan. concursus* 28. *Aprilis* 1614. *coram Cavalerio.* Nihilominùs ut addit Lott. *n.* 110. Generalis relatio contraheretur propter specificationem aliquorum ea prædictis, ita ut tunc quoad alia posset videri facta relatio negativè, seu non idoneitatis, ac proinde Examinatores sic perperàm referendo non fecisse officium suum. Porrò reperitur forma præscripta per Clem. VIII. sub dato 8. Aprilis 1596. tam respectu parochialium, quàm simplicium, nimirùm ut teneantur Examinatores, absoluto examine, referre omnes repertos idoneos ratione scientiæ ad curam animarum, licèt in iis legitima ætas desit, etsi nullus repertus idoneus ad curam, teneantur referre, quotquot idonei ad beneficium simplex. Quod tamen intelligendum ait Lott. *n.* 128. dum agitur de provisione beneficii simplicis, non verò si de curato; dum enim eatat aliquis idoneus ad curam animarum, non esse jam opus referre de aliorum idoneitate ad simplicia, citátque pro hoc decisionem Rotæ 505. *n.* 1. *in recent. p.* 2.

Quæstio 193. Quot vota referre quis debeat, ut censeatur approbatus vel reprobatus?

Respondeo: tam approbatum, quàm reprobatum pendere à conclusione majoris partis votorum, juata regulas generales electionum, præsentationum, &c. quæ universitatis vel collegiativo jure fiunt, ut scilicet major pars dicatur illa, quæ medietatem congregatorum etiam in uno vel in dimidio voto excedit, habitâ comparatione omnium Congregatorum; non autem comparativè ad minorem partem in diversas sententias abeuntem, v. g. ut dum 3. vel 5. sunt eaaminatores, 3. vel respectivè duo concludant, de Luca, *ad Trid. d.* 32. *n.* 9. *de paroch. d.* 1. *n.* 18.

Quæstio 194. An, & qualiter ab Examinatorum aliquo occasione hujus muneris commissa simonia noceat approbato?

1. Respondeo: Examinatorum horum munus juxta Tridentinum omninò gratuitum esse debet, omnéque emolumentum sub quovis prætextu simoniacum reputatur.

2. Si tamen hæc turpitudo ab iis, vel eorum aliquo committeretur, id præjudicare non debet concurrentibus aliàs idoneis, quibus de justitia approbatio debita erat, ubi hi conscii & participes non sunt, dum nimirùm ab eorum conjunctis vel benevolis ipsis ignaris id factum est ad evitandam injustam reprobationem. Adhuc tamen, quando de hoc habenur aliqua diffamatio, quæ scandalum saltem de facto præbere valeat, reputatur hoc ipsum justum motivum in præelectione postponendi illum, qui aliàs magis dignus præeligi debebat. C. de Luc. *cit. d.* 32. *n.* 16.

n. 16. citans se ipsum *de benef. d.* 70. *& de paroch. d.* 8.

Quæstio 195. *An , & qualiter Episcopus voto suo accedere possit ad Examinatores , habeátque votum decisivum?*

1. Respondeo primò : accedere potest Episcopus ejúsve Vicarius, quibus magis videbitur , dum Examinatores sunt 4. vel sex , vel singularia. Sic habet in terminis Trid. *cit. c.* 18. & in eo solùm casu votum decisivum habet Episcopus ejúsve Vicarius , ut habet S. Congregatio ad *cit. c.* 18. Parisius *de resign. l.* 8. *q.* 9. *n.* 105. Garc. *n.* 55. Dicuntur autem vota tunc singularia , cùm ex tribus Examinatoribus unus approbat unum , quem alter reprobat , & tertius nec reprobat nec approbat. Garc. *n.* 62. Hinc dum Examinatores singuli approbant unum diversum , quem reliqui reprobant , hæc accessio Episcopi locum non habet , nec is censetur approbatus , pro quo cum uno Examinatore stat Episcopus , reliquis Examinatoribus eum reprobantibus ; hîc enim vota nec sunt paria, nec singularia. Corrad. *l.* 3. *c.* 4. *n.* 13. Garc. *n.* 63. contra Ledesm. tenentem, posse accedere Episcopum parti , cui voluerit , si Examinatores tres singuli divisi in suis votis , vel eorum duo pro uno , & tertius pro altero. Sic v. g. Examinatores sunt Cajus , Titius, Sempronius : examinati Petrus , Paulus , Joannes; Cajus approbavit Petrum , reprobatum à Titio & Sempronio, Titius approbavit Paulum , reprobatum à Cajo & Sempronio, Sempronius approbavit Joannem , reprobatum à Cajo & Titio. Episcopus accedendo suo voto , v. g. ad Cajum , & per hoc faciendo, ut jam pares sint approbantes & reprobantes Petrum, non censetur vincere ; adeóque adhuc nullus istorum trium videtur approbatus similiter , dum unus solus examinatus à tribus Examinatoribus , ab uno eorum approbatus , à reliquis duobus reprobatus , accedente Episcopo ad illum approbantem , adhuc iste examinatus dicetur reprobatus. Item dum Examinatores sunt 5. & quilibet eorum approbavit unum ex examinatis, quem cæteri 4. reprobârunt , Episcopus accedens ad unum illorum , non vincet cæteros 4. reprobantes eundem , nullúsque ex examinatis erit approbatus, tametsi unus jam per accessum Episcopi pro se habeat duo vota , & cæterorum singuli non nisi vota singularia ; econtrà 4. existentibus Examinatoribus , dum singuli examinati dimidiam tantùm votorum partem habent pro sua idoneitate ; Episcopus potest ad partem , ad quam voluerit accedere , & sic reddere approbatum , qui à duobus erat reprobatus , adeóque necdum per reliquos duos votantes pro ejus idoneitate approbatus. Sic censuit S. Congreg. apud Garc. *n.* 57. Potest etiam Episcopus ejúsve Vicarius , dum quidam ex examinatis ultra dimidiam partem votorum consecuti sunt , & hoc ipso jam approbati , unus verò ex examinatis tulit omnium examinatorum suffragia , hoc omisso eligere unum ex aliis. Sic habet declaratio S. Congregationis, quam recitat Garc. *cit. p.* 9. *c.* 2. *n.* 109. Quòd si tamen duorum Examinatorum unus à trium examinantium uno solo fuit approbatus , alter ab omnibus tribus , nequaquam poterit Episcopus illum ab uno solo approbatum præeligere; quia hic nequidem censetur approbatus idoneus. Vide declat. S. Congreg. *ad cit. c.* 18. *Trid. in prætermissis solitis appons ad calcem Tridentini.*

2. Respondeo secundò : hanc Episcopi seu Vicarii accessionem debere fieri in ipso actu , atque in forma collegiativa , tanquam per speciem electionis , vel actus Capitularis , hoc est , in ipso examine, seu coram ipsis Examinatoribus simul congregatis , & non separatim ; nam approbatio & reprobatio eorum , qui examinantur , non potest fieri separatim , sed Examinatoribus simul cum Ordinario congregatis. C. de Luc. *ad Trid d.* 32. *n.* 11. Garc. *n.* 58. Quamvis electio ex approbatis facienda ab Episcopo ex post facto & separatim fieri possit , cùm ad ipsum solum spectet. Garc. *n.* 58. modò id fiat intra statutum terminum 6. mensium , ne aliàs devolutioni sit locus , atque ita praxis frequens docet , in magnis præsertim diœcesibus , ut vota approbatorum absenti ab urbe , in qua habetur concursus , vel etiam extra diœcesim , transmittantur , ut præelectionem faciat ad effectum propriæ vel alienæ provisionis. C. Luc. *loc. cit. n.* 12. fieri enim potest , ut concursus habeatur coram Vicario generali & Examinatoribus simul congregatis, præelectio autem ab Episcopo absente. Luc. *de par. d.* 1. *num.* 2.

Quæstio 196. *An , & qualiter præeligere unum ex judicatis idoneis solius sit Episcopi ejúsve Vicarii?*

1. Respondeo ad primum affirmativè juxta verba Concilii & desuper repetitas sæpè S. Congregationis declarationes , quas vide apud Garc. *p.* 9. *c.* 2. *num.* 108. & Corrad. *l.* 3. *c.* 4. *num.* 8.

2. Respondeo secundò : Episcopus non ex votorum calculo , numero & collectione potest eligere, sed debet suo judicio eligere magis idoneum, seu eum, qui sibi videtur magis idoneus, sic censuit S. Congreg. apud Garc. *n.* 109. unde non tenetur in hac præelectione Episcopus , vel alter superior , ad quem pertinet , sequi majorem numerum suffragiorum ; sed sufficit , quòd eligat unum ex jam approbatis , juxta dicta *in responsione* 1. *ad quæstionem præcedentem.* C. Luc. *ad Trid. d.* 32. *num.* 25. Quinimò sufficit præelectum esse illum , cujus approbatio ex Episcopi vel Vicarii adhæsione resultârit , dum nimirùm vota Examinatorum erant paria. C. Luc. *ibid. n.* 26. testans se scribente , non sine magna tamen discrepantia , sic fuisse à S. Congreg. decisum. Atque hujus resolutionis probabilia fundamenta à se recenseri in *suis parochialium adnotationibus. d.* 1.

3. Respondeo tertiò : sed neque Episcopus præeligere potest illum ex idoneis, quem maluerit, sed quem magis idoneum reputabit , cùm ejus judicium benè regulatum esse debeat , idque etiam seclusâ illâ formâ conciliari vi juris communis , cùm beneficia curata liberæ etiam collationis non nisi dignioribus conferri debeant. C. Luc. *loc. cit. n* 17. Quamvis idem *de paroch. d.* 1. *n.* 25. dicat , secluso isto conciliari decreto, attentâque dispositione juris communis , etiam in parochialibus , Episcopum habere liberum arbitrium eligendi eum , quem reputat idoneum , absque illa forma vel restrictione ad approbandos vel reprobandos ab Examinatoribus , remanente solùm quæstione concernente forum internum , an teneatur conferre digniori , vel sufficiat conferre digno ; ac proinde dictum decretum Conciliare remanere à jure exorbitans & correctorium , adimens Episcopis facultatem aliàs competentem. Vide dicenda q. ult. hujus sect. & citatum ibi D. Thom.

Quæstio 197. *Quid in præelectione spectare debeat Episcopus , & unde ab eo æstimanda major idoneitas?*

1. Respondeo , observanda esse sequentia : primò, etsi Concilium in æstimanda majore idoneitate , quicquid est , totum deferat arbitrio Episcopi , debet tamen ipse illud non ex proprio affectu, sed judicio rationis restringere , ne etiam facta ab ipso præelectio revocetur tanquam irrationabilis. Lott. *l.* 2. *q.* 31. *n.* 135.

2. Secundò , morum gravitatem & honestatem in promovendis tantùm fieri per sacros Canones , ut imprimis ubique præferatur nobilitati generis. *c. nos , qui præsumus. dist.* 40. denique in *c. in cunctis. de elect. n.* 5. apud Lott. *n.* 140. Item literaturæ. Decius *n.* 9. non quòd ea in promovendo quemcunque benè morigerato non sit necessaria ; sed quia illa usque adeò non attenditur , ut in prælatione major ratio bonorum morum haberi non debeat , modò tamen literatura suam mensuram obtineat. Ægid. *in c. ex multis. q.* 8. *n.* 11. Lott. *n.* 142. *& seq.* referens sic pluries resolutum à Rota , præcipuè *in una Benevent. paroch.* 13. *Maji* 1590. *coram Orano.* Econtrà eidem Canones ita exosos habent ineptos mores in promovendo , ut

eum etiam repellant, cujus opinio gravara ex sola denuntiatione vel inquisitione. Abb. *in c. cum in cunctis. de elect. n. 4.* Lott. *n.* 145. imò ex sola & simplici fama seu diffamatione; eò quòd facilè inde oriri possit scandalum aliquod inter parochianos. Lott. *n.* 146. *&* 147. citans Calder. *de prob. consil. 9.* & quod amplius est, repellunt quoque eum, qui ex defectu probationum absolutus esset à crimine sibi impacto; eò quòd sub hac forma absolutus vexari iterùm posset, supervenientibus novis indiciis. Lott. *nu.* 148. *&* 149. qui etiam *n.* 150. ait: in isto articulo prælationis in concursu ad parochialem se credere, via prodesse sententiam absolutoriam, etiam tanquam de innocente; eò quòd remaneat semper macula quædam in absoluto: unde si alius concurrat similem aut aliam maculam non habens, debeat is præferri. Citat pro hoc Lamb. *de jurep. l. 2. p. 3. q. 6. a.* 1. *n. 4.* & Rotam. Idem tenet C. de Luc. *ad Trid. d. 32. num. 22.* nisi tamen liqueret per sententiam fuisse talem delatum & accusatum per calumniam. Lott. *n.* 151. ex Goffredo. Multóque magis *n.* 152. ait, hanc repulsam locum habere in eo, qui accusatus, denuntiatus, inquisitúsque composuit se cum Fisco, ut Rota *in Ripana paroch.* 23. *Junii* 1608. etsi enim inde non videatur resultare confessio delicti, (nisi versemur in delicto, super quo habita fuit translatio, ut post alios Farinac. *de inquisit. q. 5. nu.* 18.) remaneat tamen semper maculata hominis fama; cùm etiam ea pecunia succedat loco pœnæ, juxta *l. senatus. de jure Fisci.* Atque ex his demùm infert Lott. *n.* 153. contra Gl. *in c. fidelior. dist.* 50. *V. gratiam*, criminosum pœnitentem correctúmque in concursu innocentis huic præferendum, eò quòd talis sciet magis compati aliis, infirmúsque fortior resurgat tum ob præsumptionem contra hunc, juxta *c. qui semel malus. de reg. juris in 6.* tum ob honorem Ecclesiæ conservandum, & scandalum evitandum: frustráque adducitur à Glossa exemplum D. Petri, quia id peculiarem rationem habuit fundatam in judicio ejus, qui errare non poterat, & in cessatione omnis scandali ob claritatem vitæ & miraculorum. Abb. *in c. dubium. de elect. n. 24.* Addit C. de Luc. *ad Trid. loc. cit. nu. 23.* cessante etiam positivâ diffamatione ponderaoda esse adhuc alia, quæ licèt positivè criminosa non sint, præbent tamen de facto scandalum aliquod, aut saltem modicam ædificationem.

Quæstio 198. *An facta ab Episcopo ejúsve Vicario electio minùs idonei ex approbatis, prætérito magis idoneo, provisióque parochialis inde secuta, sint ipso jure nulla, ob decretum Trident.* sess. 24. c. 18. *& constitutionis Pianæ?*

Respondeo negativè. Lott. *cit. q. 31. n.* 116. citans Ægid. Gonz. Garc. *p. 9. c. 2. n.* 225. *& seq.* citans D. Thom. 2. 2. *q.* 63. *art. 2. ad dub.* 3. Abbatem. Imol. Franc. Decium *in c. de constitutis. de appell.* Molinam *de Hispanorum primog. l. 2. c. 11. n. 15.* Covar. Ledesm. & plures decis. Rotæ (in quarum etiam una resolvitur, quòd decretum Concilii Tolet. quatenùs annullabat provisionem factam, digno omisso digniore, erat contra jus, & sic egebat confirmatione Apostolicâ) contra Paris. *de resig. l. 5. q. ult. n.* 226. Staphil. *de lit. gratia in præfat. n.* 15. Joannem Gutierez, & plures alios apud eundem Garc. tenentes clausulam decreti irritantis, qualis adjicitur in Trid. & constit. Piana, inducere formam, adeóque actum contra illam factum esse nullum: referuntur quoque pro hac sententia *ibid.* plures Rotæ decisiones. Verùm rectiùs Garc. *n.* 235. ait, dictum decretum Concilii & Pii V. irritans non respicere electiones & provisiones factas minùs dignis, sed factas non servatâ aliàs formâ ibi præscriptâ, eò quòd si referendum esset ad tales electiones & provisiones, sequeretur, provisiones à collatoribus inferioribus factas electis ab Episcopo minùs dignis, propter hanc malam Episcopi electionem esse nullas, cùm tamen tales collatores & institutores nullam habeant culpam, nullámque, ut habet *num.* 237. ferè electionem & provisionem fore certam & securam, adeóque dari locum mille scrupulis, & hinc sententiam nostram esse usui & sensui communi conformiorem. Patétque etiam vel ex hoc ipso, dictum decretum irritans non inducere formam respectu talium electionum factarum minùs dignis, adeóque eas minimè ipso jure annullari, quòd in ipsa Constit. Pii V. specialiter provideatur magis idoneo de remedio appellationis, ubi Episcopus delegerit minùs dignum, ut nimirùm, dum constiterit de hoc eligentis irrationabili judicio, illud retractetur, ex quo fit, ut interim electio & provisio mero jure teneant, habeántque effectum, usque dum per judicem revocetur. Garc. *n.* 236. Lott. *cit. n.* 116. *& seq.* citans Gonz. *ad reg. mensium gl. 4. n.* 139. & Rotam *in Nicensi paroch.* 19. *Martii* 1618. *coram Durano.* Ac denique si talis electio & provisio minùs digni ex hoc capite esset nulla vi formæ non servatæ, jam etiam, magis idoneo prætérito non appellante, posset ac deberet retractari, ac nulla declarari. Garc. *loc. cit.* Atque ex his jam sequitur, talem electum & provisum facere fructus parochiales suos, donec ejus electio & provisio per judicem appellationis revocetur & rescindatur, & consequenter non esse condemnandum in fructibus, nisi ad summum à tempore primæ sententiæ revocatoriæ: ad illud enim usque tempus possidet justè cum justo & legitimo titulo. Garc. *n.* 238. citans Felin. *in c. cùm accessissent. de constit. n.* 33.

Quæstio 199. *An si magis idoneus ex examinatis desistat, nec amplius ad parochiam, in ordine, ad quam instituitur concursus, aspiret, Episcopus possit ex cæteris oppositoribus magis idoneum eligere, an verò alius de novo instituendus concursus?*

Respondeo: si desistant ante factam ab Episcopo electionem de magis idoneo, ex cæteris eligendus est melior intra eundem terminum absque novo concursu; nondum enim secutâ dictâ electione finitus est concursus. Si verò cedat vel decedat post factam dictam electionem, non potest eligi alius ex cæteris oppositoribus ejusdem concursûs, utpote qui per dictam electionem semel factam finitus, adeóque opus est novo concursu, novo proposito edicto, in quo Ordinarius habet novum terminum, qui incipit currere à die desistentiæ vel mortis Ordinarii notæ. Ita ferè statuitur per textum *c. si Clerico. de elect. in 6.* Garc. *num.* 222. *& seq.* Corrad. *l. 3. c. 4. num.* 22. Zerol. *in praxi Episc. p. 2. V. concursus.*

Quæstio 200. *An si semel examinatus non reperiatur idoneus, possit iterùm examinari, & illi tunc reperto idoneo beneficium conferri?*

Respondeo: quamvis affirmativa videatur probabilis, præcipuè quoad beneficia non parochialia, modò in primo examine non fiat declaratio, quâ declaretur examinatus non esse idoneus; quamdiu enim res est integra, nihil prohibet, illi reperto idoneo conferri beneficium, cùm vel sic verificetur illa conditio adhuc apponi solita, & dirigi ad executores gratiæ & literarum Apostolicarum: *Si per examinationem illum idoneum esse reperieris.* Vide Garc. *p. 6. c. 9. n.* 253. *& seq.* Contrarium tamen tenendum, ut ait idem Garc. *n.* 255. circa beneficia parochialia, tum quòd verba illa: *Si per diligens examen illum idoneum esse repereris*, juxta *l. Boves ff. de verb. signif.* ubi latè Tiraq. intelligenda videantur de primo examine: tum quòd in parochialibus, in quibus examen fieri debet à tribus Examinatoribus synodalibus, eo peracto, hi renunciare debeant, an examinatus sit idoneus, juxta *cit. c.* 18. Vide Garc. *cit. c.* 2. ubi plura utilia de idoneitate exploranda per examen ante institutionem ad parochialia beneficia.

Quæ-

Quæstio 201. An, & qualiter, dum non apparet vitium in ipsa relatione, secutáque est præelectio Episcopi, hæc inducat præsumptionem majoris idoneitatis in præelecto, donec ea excludatur per probationes contrarias?

1. Respondeo ad primum affirmativè. Lott. *l. 2. q. 31. n.* 111. citans Greg. *decis.* 11. *n.* 5. & 6. sic *c. in præsentia. de renunciat.* dicitur pro judicio Episcopi præsumendum. Vide hanc in rem fusam decisionem Rotæ, quam refert Garc. *p. 9. c. 2. n. 250.*

2. Respondeo ad secundum: non cessare hanc præsumptionem, etiamsi appelletur, & per sententiam Metropolitani (à qua iterùm appellet præelectus ab Ordinario) revocetur præelectio facta ab Episcopo; nam etsi Metropolitanus per novum concursum certior fieri possit de doctrina, ac sic deprehendere hanc fortè esse majorem in appellante; adhuc tamen per ejus sententiam dicta præsumptio non elidinir, cùm Ordinarius judicare potuerit præelectum à se ex vita & moribus magis sibi notis. Lott. *ibid. n.* 112. & 113. Etiam ut C. Luc. *ad Trid. d.* 32. *n.* 22. licèt appellans docuerit, non solùm de majore literatura, sed etiam de aliis qualitatibus in se existentibus, & deficientibus in præelecto, adhuc judicium Episcopi convinci nequeat de irrationabilitate; eò quòd licèt generaliter, & in abstracto habentes ejusmodi qualitates magis digni reputandi sint, quàm carentes illis, hîc tamen & nunc adhuc alius iis carens præeligi possit ex alio capite, v.g. quia prudentior populo magis gratus, vel magis proficuus futurus, de nullo crimine diffamatus, &c. Unde etiam rectè Lott. *n.* 114. monet, hanc in rem præ oculis perpenuò habendum, quod docet D. Thom. 2. 2. *q.* 63. *art.* 2. *ad* 3. nimitùm quòd etsi eligendus sit magis idoneus, nihilominùs quantùm ad hoc, ut electio impugnari nequeat in foro judiciali, satis esse bonum eligere, neque oportere eligere meliorem, cùm aliàs omnis electio habere posset calumniam, ac proinde necessitatem eligendi meliorem referendam esse ad conscientiam eligentis. Unde etiam est, quòd, dum appellatur ab Ordinario, admittatur appellatio ad effectum devolutivum tantùm, non autem ad suspensivum, ut disponit Constitutio Pii V. dum verò metropolitanus revocat sententiam, seu factam ab Episcopo præelectionem, ab ejus sententia datur appellatio ad utrumque effectum; non enim censetur dicta constitutio voluisse tollere appellationem ab hac sententia suspensivam; cùm neque id expresserit, neque etiam subsit eadem ratio. Lott. *n.* 119. citans Beltram. Gregor. & Rotam sic latè id explicantem *decis.* 537. *p.* 1. *recent. n.* 2 & 3.

Quæstio 202. An, & quando appelletur à mala relatione Examinatorum, & hinc à provisione parochialis?

1. Respondeo: non dari appellationem, etiam ad sedem Apostolicam à relatione Examinatorum, nec per eam impediri, aut suspendi, quò minùs ea executionem habeat, ut dicitur *cit. c.* 18. nec prædictorum Examinatorum relationem, quò minùs executionem habeat, ulla devolutio aut appellatio, etiam ad sedem Apostolicam, interposita impediat aut suspendat, quod ipsum etiam intelligendum de appellatione devolutiva ex citato Trid. textu, procederéque tantùm in beneficiis curatis, utpote de quibus solis ibi agit Trident. Rectè ait Garc. *n.* 242.

2. In simplicibus verò, licèt electi seu nominati, à quibuscunque personis Ecclesiasticis non debeant institui, nisi priùs ab Ordinario examinari & reperti idonei, nullusque se tueri possit appellationis remedio, quò minùs examen subire teneatur, à relatione tamen & reprobatione Examinatorum, ut dicitur *c.* 13. *sess.* 7. relinquitur locus appellationis suspensivæ, non obstante *c.* 9. *sess.* 25. Quippe quòd, quatenùs se refert ad alia statuta, respicit *citatum cap.* 18. adeóque de beneficiis curatis intelligendum Garc. *num.* 243. & *seq.* Lott. *l.* 2. *q.* 31. *n.* 120. qui etiam *n.* 125. addit, circa hæc beneficia non parochialia dubium non esse provisionem eorundem cum omnibus inde secutis esse & haberi attentatum, etiamsi de facto non fuerit appellatum, si intra decendium (quod ad appellandum conceditur) processum fuerit, juxta *c. non solum. de appellatione in 6.*

3. Nihilominùs tamen etiam in parochialibus juris patronatûs laici concedi appellationem (intellige etiam suspensivam) præsentatis, dum unus solus est præsentatus, adeóque concursus locum non habet à reprobatione Examinatorum, quia talis ex præsentatione habet jus ad parochiam, putat Garc. *n.* 245. Contrarium tamen sentit Lott. *num.* 127. nimitùm neque in his (etiamsi necessarius non sit concursus) providendis non admitti appellationem, intratéque rationes prohibitæ appellationis per constitutionem Pii V.

Quæstio 203. An, qualiter, & quando appelletur à mala Ordinarii electione?

1. Respondeo ad primum affirmativè: ita enim habet constitutio Pii V. quæ incipit: *In conferendis, &c.* & sic censuit S. Congreg. Garc. *n.* 240. & de hac appellatione, non verò de appellatione à reprobatione Examinatorum accipiendus, Paris. *l.* 8. *q.* 9. *n.* 104. Zerol. &c.

2. Respondeo ad secundum: hanc appellationem esse solùm ad effectum devolutivum, non verò suspensivum, ea namque interposita non impedit aut suspendit, quò minùs executioni detur præelectio Episcopi; neque etiam provisus pendente hâc appellatione est amovendus à parochiali, ut dicitur in constit. Pii V. Garc. *n.* 246. citans Zerol. *ubi suprà.* Zech. Genuens. &c. proceditque hoc ipsum, etiamsi contra præelectum, & Episcopi præelectionem per judicem appellationis sit lata sententia, à qua præelectus appellavit; nam hæc secunda sententia non est mandanda executioni pendente appellatione, cùm hæc habeat utrumque effectum devolutivum & suspensivum, juxta dicta paulo antè. Garc. *n.* 247. citans Gonz. *gl.* 6. *n.* 163. & *seq.* & Gutierez. *l.* 2. *qq. canon. c.* 11. *n.* 25. Procedit item, etiamsi Examinatores in approbatione fuerint discordes; supposito enim, quòd tam electus, quàm appellans sint de approbatis, nil refert, sive in concordia, sive discordia sint approbati; sed neque ab Examinatorum approbatione aut reprobatione appellatur, sed ab electione Episcopi, in qua non attenditur, an Examinatores fuerint concordes, an discordes in approbatione, sed num ex approbatis electus sit magis idoneus. Garc. *sub num.* 247. contrà Gonzal. *gl.* 9. *in annot. num.* 209. qui pro se citat Paris. *l.* 8. *q.* 9. *n.* 104. sed hic solùm ait, *in una Vincent.* resolutum à S. Congreg. quòd detur appellatio à mala Episcopi electione, quoties Examinatores sint discordes, quod Garc. ait intelligendum de appellatione devolutiva tantùm, non secùs, ac si etiam Examinatores fuissent concordes, cùm constit. Pii loquatur generaliter & indistinctè. Nihilominùs tamen latâ primâ sententiâ contra possessorem apud Curiam, sequestrandam parochialem, juxta *Clem. unic. de sequestratione possessionum & fruct.* non obstante constit. Pii V. prohibentis, pendente appellatione, provisum amoveri, utpote quæ loquitur in prima sententia Ordinarii.

3. Respondeo ad tertium: tunc dari appellationem à mala Ordinarii electione, quando de cætero servata est forma Concilii, illâ enim non servatâ, electio & provisio est nulla, & parochialis manet Papæ reservata, juxta constit. Pii V. Garc. *num.* 249.

3. Respondeo ad tertium secundò: ad hoc, ut appellare quis possit, appellánsque possit in secunda instantia provocare ad novum examen, necessè non est, ut priùs doceat de fumo læsionis, seu gravaminis, déque dolo & irrationabili judicio Episcopi. Garc. *n.* 252. licèt enim, ut ait Gonz. *gl.* 4. *n.* 114. citatus à Garc. *n.* 157. dixerit semel Rota, quòd ad hoc, ut appellans possit in secunda instantia provocare ad

novum

novum examen, debeat prius docere de fumo gravaminis, & aliàs audiri non debeat. S. tamen Congreg. Tridentini postmodùm *in una Pistorien.* sensisse contrarium; eò quòd aliàs ligarentur manus appellanti, ne docere possit de gravamine, cùm acta examinis primæ instantiæ ita sæpe componantur, ut ex iis de dicta irrationabilitate, adeóque gravamine apparere nequeat: nec non redderetur frustranea constitut. Pii V. illiusque litera & mens violaretur, quæ id non dixit, nec intendit; cùm clausula in illa adjecta: *constituto de prioris eligentis irrationabili judicio*: id solùm velit, & operetur, ut irrationabilitas hæc antè non justificetur, quàm sit bene liquida. Lott. *l. 2. q. 31. n.* 118. quin & quæ ita disponit, concedendam appellationem, ut in examine secundæ instantiæ liqueat de rationabili vel irrationabili judicio Episcopi: multum enim, ut Menochius *de arbit. cas.* 67. *n.* 3. *& cas.* 69. *n.* 4. & alii, ad judicandum, an electus sit magis idoneus, valet judicis superioris arbitrium pensatis & consideratis omnibus. Observandum tamen, quod prudenter monet Card. Luc. *ad Trid. d.* 32. *n.* 24. ut non nisi pro facti qualitate & circumstantiis prudenti arbitrio pensandis circumspectè hujusmodi provocationes, etiam dum fiunt apud Curiam, ad novum examen admittantur; cùm sæpe istiusmodi animosæ provocationes sint affectatæ, ut nimirum præelectus, cui ratione ætatis vel valetudinis, aut aliunde difficile est adire Curiam pro novo examine, cogatur sic indirectè cedere jure suo, ac ita parochiam assequatur rejectus.

5. Sed neque opus est, ut appellans priùs, aut etiam absolutè doceat de dolo Episcopi, sed satis est, ut per examen factum coram judice appellationis & ejus Examinatoribus constet de mala electione. Garc. *loc. cit. n.* 252. Appellatio namque conceditur ad corrigendum gravamen, non solùm ex dolo & intentione, sed reipsa illatum. Abb. *inc. suggestum de appellatione n.* 3. Franc. *ibid. not.* 2. cum aliis. Neque Examinatores secundæ instantiæ, attento examine ab iis facto de literatura, & visis informationibus super moribus & vita, prudentiâ, aliisque qualitatibus appellantis & appellati renuntiare debent, num Episcopus dolosè egerit; sed solùm, quis eorum sit magis idoneus (secùs quàm Examinatores primæ instantiæ, quorum, ut dictum, est, judicare tantùm, an examinati sint idonei, judicio de majore idoneitate relicto Episcopo.) Ad hoc enim coram illis fit novum examen, quo facto, judex appellationis debet parochiam adjudicare judicato magis idoneo à dictis suis Examinatoribus. Revocatâ priore ab Episcopo factâ electione. Garc. *loc. cit.* ubi etiam subdit, quod si vota horum Examinatorum secundæ instantiæ sint paria, v. g. duo judicent, appellatum esse magis aut æquè idoneum, & duo judicent, appellantem esse magis aut æquè idoneum: vel si sint singularia, judex appellationis accedere possit, quibus magis videbitur arbitrio boni viri; quod tamen videtur mihi durius, cum præelectus ab Episcopo sit in possessione præelectionis suæ factæ ab Episcopo.

6. Observat insuper Garc. *ibid.* primò, qualitates v. g. doctoris, sacerdotis, diœcesani, pauperioris, senioris ætate &c. quas ex processu primæ instantiæ constat inesse appellanti & non appellato, dum aliàs essent judicati æquè idonei, adhuc non sufficere, ut apellanti absque novo examine sit adjudicanda per judicem appellationis parochiæ, cùm Episcopus ex aliis potuerit judicare appellatum esse magis idoneum.

7. Observat secundo juxta constitutionem Pii V. à relatione Examinatorum secundæ instantiæ, in effectu dari appellationem etiam suspensivam, ex quo jam possit appellari à sententia lata per judicem appellationis, utpote quæ fundatur in relatione Examinatorum.

8. Observat tertiò: *n.* 253. ex Gonz. *Gl.* 31. *n.* 51. quòd Auditor Rotæ, cui commissa est causa appellationis vi *Clem. auditor. de rescrip.* non possit appellanti in causa obtinenti, seu judicato magis idoneo conferre parochiam vacantem mense Apostolico; seu aliter reservatam, nisi ad hoc habeat specialem à Papa commissionem, eò quòd Auditor Rotæ in casu *dicta Clem.* succedat in locum Ordinarii, juxta Cæsar. de Gras. *decis.* 14. *de præb. n.* 9. adeóque sicut is in hoc casu reservationis eligere solùm poterat, ita & ille.

9. Observat denique *n.* 254. quòd etiamsi appellatus cedat vel decedat, seu obtineat aliud beneficium incompatibile, antequam coram judice appellationis sit factum Examen, perseverèt adhuc jus appellantis, possitque illud prosequi, eò quòd licèt in hoc casu electus non possit provocari, & vocari ad novum examen, cùm jus ejus jam exspirârit per dictam ejus cessionem, possit tamen per Examinatores aliter explorari major minórve appellantis respectivè ad appellatum idoneitas v. g. per testes, habentes notitiam literaturæ, aliarúmque qualitatum utriusque; ubi enim forma præcisè servari & impleri nequit, sufficit actum facere eò modò quo fieri potest. Quin &, si verum est, quod tenuit aliquando Rota apud Garc. *n.* 233. (cujus tamen contrarium supra dictum à nobis) nimirum electum teneri restituere appellanti in causa obtinenti fructus, saltem perceptos post motam litem, posset (nisi illis cederet) ratione illorum vocari in novum examen.

Quæstio 204. Quo fructu fiant similes appellationes?

Respondeo: raros esse casus, in quibus speratus fructus obtineatur, hoc est, irritatâ præelectione Episcopi, parochia decernatur appellanti, & ab eo adeatur; eò quòd istiusmodi appellationes, quæ ex fervore exclusionis de facili interponuntur, difficillimam habeant prosecutionem, non solùm ob præsumptionem, quæ stat pro Episcopi judicio, quod difficillimum, ut dictum, convincere irrationabilitatis; sed etiam, quia, dum non causant effectum suspensivum, impediuntque præelectum, quo minùs is possessionem beneficii adipiscatur, & in eo ministret, necesse est prosequi causam appellationis in judicio ordinario per tres sententias conformes, & frequenter etiam per quartam executoriam, quod magnam temporis & pecuniæ jacturam requirit, magnáque secum trahit incommoda, Ita ferè. C. Luc. *ad Trid. d.* 32. *n.* 20.

Quæstio 205. Cujus sit habere & indicere concursum?

1. Respondeo primò, indubitatò hoc esse Episcopi ejus diœcesis, cujus sunt parochiæ, pro quibus instituitur concursus, ut constat ex Trid. *cit. sæpe c.* 18. indubitatoque hæc potestas habendi concursum respicit ipsam potestatem Episcopalem, à qua animarum cura dependet. Lott. *l.* 2. *q.* 31. *nu.* 44.

2. Respondeo secundò, esse etiam hanc potestatem faciendi concursum, & consequenter ex approbatis eligendi digniorem penes Vicarios generales Episcoporum. Corrad. *l.* 3. *c.* 3. *sub num.* 10. Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 117. Et quidem ex generali commissione sine speciali mandato; regulariter namque potest Vicarius ex generali commissione ea, quæ sunt jurisdictionis, nisi specialiter excipiantur, qualiter non excipitur celebratio concursûs. Garc. *ibid. & p.* 5. *n.* 8. proceditque id ipsum etiam, ubi esset locus gratificationi inter plures approbatos æquè idoneos. Garc. *ibid. & cit. c.* 8. *n.* 88.

3. Respondeo tertiò; esse quoque penes capitulum sede Episcopali vacante potestatem indicendi & habendi concursum, cùm hæc potestas sit jurisdictionis, qualia sunt omnia concernentia ordinationem Ecclesiatum, quæ proinde sede vacante transeunt ad Capitulum (quicquid sit respectu ponendi œconomi, de quo vide Lott. *l.* 2. *q.* 2. *n.* 30.) Idem Lott. *l.* 2. *q.* 31. *num.* 66. *& seq.* C. de Luc. *ad Trid. d.* 32. *n.* 30. ubi tamen advertit juxta S. Congreg. declarationes, debere id facere Capitulum per Vicarium à se pro tempore sedis vacantis deputatum: nec posse id sibi reservare, ac per se capitulariter, vel etiam per aliquos Canonicos ad id deputatos hujusmodi actum celebrare.

4. Re-

4. Respondeo quartò: esse etiam hanc potestatem penes Abbates, qui præterquam, quòd nullius sint diœcesis, habeantque proprium distinctumque territorium, omnimodamque in eo jurisdictionem quasi Episcopalem (ad quam proinde etiam jus synodum convocandi spectat, hoc enim ipsum est jus Episcopale. Corrad. *loc. cit.*) privativè, ita ut Episcopus ibi jurisdictionem nullam exercere possit, nulli nisi sedi Apostolicæ immediatè subjecti (quos vel ex hoc ipso, quòd eis competant omnia, quæ Episcopo in suo territorio, exceptis, quæ sunt ordinis, non malè vocari diœcesanos, ait Lott. *loc. cit. n. 36.* juxta Gl. *in Clem. unic. de foro competente V. diœcesanis*) habent usum insuper congregandi synodum, dum constat hanc ab iis legitimè celebratam, & in ea Examinatores synodales constitutos, prout declarat S. Congreg. *ad cit. c. 18. Tridentini.*

5. Respondeo quintò: indubitatò etiam, ut ait Lott. *loc. cit. n. 39.* facultas hæc pertinet ad eum, qui lite pendente inter Episcopum & alium talem prælatum inferiorem super hac ipsa jurisdictione subrogatur tantisper per Papam.

6. Respondeo sextò: quòd si Parochialis nullius sit diœcesis, nec in diœcesi, ut tamen servetur forma Tridentini, Episcopus vicinior concursum indicet & habebit. Ita responsum à S. Congreg. testatur Lott. *loc. cit. n. 63.*

7. Respondeo septimò: hanc potestatem non esse penes Patriarchas, respectu parochialium existentium in diœcesi Episcopi provinciæ suæ, etiam dum earum collatio ad eos spectat, sed debet tum quoque haberi concursus per istum Episcopum, in cujus diœcesi sunt istæ parochiæ, & dein conferri à dictis Patriarchis non nisi illis, qui approbati & examinati per concursum fuerunt ab Examinatoribus synodalibus istius Episcopi, qui & ipse jus habet tantisper constituendi in illis Vicarium cum congrua, donec provideantur de Rectore. Eadem S. Congregatio *ibidem.*

8. Respondeo octavò: Abbati multò minùs alterive ulli collatori inferiori competit hæc potestas, aut ullam hujus Officii partem attingere licet, eadem S. Congreg. *ibidem*, recitatque has ipsas declarationes & alias plures Paris. *de resign. l. 8. q. 9. num. 93.* & ex eo Corrad. *loc. cit.* Porrò dum circa collationes hujusmodi parochialium locus est præventioni inter Ordinarium & alium quempiam collatorem inferiorem, per hoc, quòd solius Ordinarii sit, habere concursum, non aufertur, nec impeditur jus illud præveniendi in altero; poterit siquidem juxta suggestam ei à sacra Congregatione cautelam hac ratione jus suæ præventionis tueri: nimirum coram Notario, declarando, se velle dictam parochiam conferre, & ideo rogare Episcopum, ut edicta pro concursu proponat: vel curando fieri instrumentum publicum, in quo sit assumptus certus dies, & in quo protestetur, se in ea ipsa Ecclesia conferenda Ordinarium seu Episcopum prævenire, ipsamque illi conferre, quem Episcopus idoneum elegerit, ex iis, quos Examinatores approbârint, ac ideo se ei denuntiare, ut edicta proponat, curetque examen fieri suo tempore. Has Congregationis declarationes ex Paris. *loc. cit. n.* 102. refert Corrad. atque se ita vidisse & audivisse pluries practicari.

Quæstio 206. In quibus casibus ritè provideatur parochialibus absque concursu?

1. Respondeo in sequentibus: Primus, dum resignatur parochia in favorem alicujus coram Papa, seu in manibus Papæ, admittiturque ab eodem; sufficit enim tunc resignatarium ab Examinatoribus synodalibus probari idoneum. Corrad. *l. 3. c. 3. n. 5.* Paris. *l. 10. q. 7. n. 15.* testantes sic quotidie practicari, hunc esse notissimum stylum, ac ita sæpe respondisse S. Congregationem, cujus quamplurima responsa clarissima ex Parisio recitat ad fusum Corrad. Sed neque in hoc casu dicitur propriè vacare beneficium. Barb. *de potest. Episc. alleg. 60. n. 21.* Cassad. *de renunc. decis.* 3. Corrad. *loc. cit.* qui pariter pro hoc citat binas S. Congreg. declarationes claras. Committuntur autem in hoc casu provisiones Ordinariis, qui examinatis resignatariis & repertis idoneis parochiales hujusmodi conferant, ut quoque habet S. Congreg. apud Corrad. *loc. cit.* dum enim resignatarius neque est in Curia Romana præsens, neque ad eandem transmisit testimonium suæ idoneitatis, expediuntur literæ in forma *dignum*, quas acceptas resignatarius præsentet suo Ordinario, ut examinetur tantummodò ab Examinatoribus synodalibus cum Ordinario citra omnem concursum. Contrarium verò est, & exigitur concursus, dum parochiale beneficium resignatur simpliciter, seu ad nullius favorem, atque ita vacat etiam in ipsa curia. Mareschot. *variarum resol. l. 1. c. 52. n. 6.* Corrad. & Barb. *loc. cit.* & de hac resignatione simplice intelligendum est Trid. dum ait & vult, parochiali, quæ vacaverit, etiam in ipsa Curia, providendum de Rectore per concursum. Barb. *loc. cit. n. 22.* quamvis Corradus tamen asserat, citetque pro hoc Gonz. *Gl. 6. n. 116.* Piacess. *in praxi Ep. p. 2. c. 5. n. 9.* quòd quando parochialis Ecclesia vacat, in Curia seu apud sedem, sive per obitum, sive per resignationem simplicem, aut cessionem, vel dimissionem, ex stylo Datariæ conferri talia beneficia sine concursu, præmisso solo examine super sufficientia. Secus etiam est, dum collator est inferior Papâ; tunc enim resignatione factâ in ejus manibus, fieri debet examen per concursum, & nisi resignatarius in eo judicatus fuerit ceteris aptior, vel certè non minùs aptus, ei fieri non potest collatio, eò quòd sic colligatur ex Concilio, in quo collator inferior non potest dispensare. Less. de jure & just. *l. 2. c. 34. n. 84.* sed quomodo hæc subsistunt, dum coram inferiore collatore fieri nequit resignatio in favorem, seu designari resignatarius.

2. Secundus, dum per Papam Romæ præsenti providetur de parochia vacante in partibus Sedi Apostolicæ reservata; sufficit enim talem examinatum & idoneum repertum ab Examinatoribus in Urbe deputatis; quia dum ex Papæ commissione quis examinatus & approbatus fuit Romæ, debet haberi tanquam si fuisset examinatus & approbatus per concursum, ut tenent & referunt ex declar. S. Congreg. Garc. *p. 9. c. 2. nu.* 160. Zerol. *V. parochia §. 2. dub. 5. p. 1.* Riccius *in praxi fori Eccl. decis.* 416. *n.* 2 ad Corrad *loc. cit.* qui testatur passim videri, & diu observatum Romæ, sic fieri, idque non obstante Trid. absolutè mandante fieri examen per concursum circa parochiales vacantes per obitum vel resignationem, etiam in Curia, nec non, etiamsi ipsa parochialis sit reservata vel affecta; congruum esse clementiæ Pontificis; eò quòd si in hoc casu opus concursu in partibus, Curiales beneficia parochialia sic vacantia in partibus obtinere vix unquam possent, etsi essent eximiæ doctrinæ ac morum integerrimorum, utpote qui non sine magnis incommodis & sumptibus frustra ferè impensis ob locorum distantiam venirent post habitum concursum.

3. Tertius, dum providentur etiam ab Ordinario resignantes parochialia beneficia permutandi gratiâ; non tantùm ubi ambo beneficia sunt curata & paria, sed etiam dum unum est simplex aut curatum disparis conditionis cum alio curato. Garc. *p. 9. c. 2. n. 61.* citans Zechum *de rep. Eccl. c. 8. de paroch. n. 6.* Paris. *l. 8. q. 9. n. 95.* contra Less. *l. 2. c. 34. n. 85.* docentem opus esse examine per concursum, si fiat permutatio parochialis cum simplice, vel cum alio parochiali dispari, seu requirente majorem industriam. Sed neque opus est in hoc casu permutantes subire novum examen absque concursu coram Examinatoribus synodalibus, dum ambo beneficia sunt curata & paria: secùs dum simplex mutatur cum parochiali; vel etiam si essent curata inæqualia notabiliter ob numerum parochianorum, vel simile quid; aut etiam, si dum antea parochiales adepti examen non subierunt, Zech. Paris. Corrad. Garc. *loc. cit.* qui postremus etiam hanc in rem præter eam S. Congreg. declarationem, quæ habetur de hoc ad *cit. c. 18. Trid.* recitat plures alias, & *n.* 166. addit, quod valdè probat Corrad. expedire, dum in similibus permutationibus requiritur ob dictas causas novum examen, id fieri ante resignationem,

nem, ne fortè postea inveniantur non idonei. Porrò in permutationibus factis coram Papa, semper committitur in forma *dignum*, nisi mittatur approbatio Ordinarii cum Examinatoribus synodalibus ad parochias, quæ permutantur, aut ad parochias in communi, aut nisi permutantes sunt Romæ examinati. Garc. *n.* 167. & ex eo Corrad. *loc. cit.*

4. Quartus, præsupposito, quòd alicubi à tempore, cujus initii non est memoria, Parochi Ecclesias parochiales pro tempore vacantes optare consueverunt, respondit Congregatio, non esse per Concilium sublatam ejusmodi consuetudinem, & in illis parochialibus, quæ optantur, non esse necessarium examen per concursum, ut in decreto de permutationibus, quia omnes sunt examinati per concursum cum ultimis, & qui de novo admittitur per concursum, sit examinandus, ita verbotenus aliqua declaratio S. Congreg. apud Garc. *cit. c. 2. n.* 165.

5. Quintus, providetur parochiali absque concursu, dum ob non servatam in ejus provisione ab Ordinario formam Trid. vel constit. Pianæ parochia reservata fuit Papæ juxta ipsa verba *cit. constit.* Corrad. *l. 3. c. 4. sub n.* 5. qui tamen observat, id tenere, dum parochialium hujusmodi institutio, dum sunt juris patronatûs, non spectat ad inferiorem Episcopo, si enim institutio facienda est ab alio quàm Episcopo, vult Concilium, ut Episcopus solus eligat digniorem, quem dein patronus præsentet illi, ad quem spectat institutio, relinquiturque eisdem inferioribus libera conferendi facultas in casibus non observatæ prædictæ formæ, possuntque disponere in dictis casibus de parochialibus absque concursu; non enim ipsis ob culpam Episcopi, qui dictam formam servare tenebatur & non servavit, inferri debet præjudicium. Ita ferè Corrad. citans Gonz. *Gl. 6. n. 126.*

6. Sextus: dum per Papam, vel etiam alium inferiorem Episcopo collatorem providetur alteri ab eo, qui in concursu habito fuerat approbatus & ab Ordinario electus, nimirum dum is intra quadrimestre à die vacationis non exhibuit Papæ aut alteri, ad quem collatio spectat, testimonium Ordinarii de sua approbatione in ordine ad obtinendam collationem, adeóque propter hanc formam, quæ exprimitur in *cit. constit.* Pii V. non servatam, collatio fieri potest alteri. Corrad. *loc. cit.* Gonz. *n.* 131. Vivian. *in praxi jurispat. l. 10. c. 1. n. 57.* quamvis, ut ait Corrad. sæpe visum, ut nihilominus non obstante dicto lapsu temporis facta adhuc fuerit collatio personæ eidem electæ, prius post quadrimestre elapsum exhibenti dictum testimonium, refertque pro hoc exemplum, uti & testimonium in simili. Massob. *in praxi habendi concurs. requisito 6. n. 1. & 2.* significat quoque Corrad. in formata, quâ conceditur tertio alicui parochia talis ob non significatam intra 4. menses personam prælectam, tertium talem debere fuisse aliàs per Examinatores synodales approbatum.

7. Septimus, dum Ecclesia parochialis unita est dignitati, vel Canonicatui, modò hæc unio facta authoritate pontificiâ perpetuò; si enim facta ad tempus, pro tempore dissolutæ iterum unionis, rediret talis parochia ad naturam suam eséque locus decreto Trid. Lott. *l. 2. q. 31. n. 32.* & accessoriè in ejus provisione, seu in provisione dignitatis, v.g. præpositura, non requiritur concursus; amittit siquidem, ut dictum supra, tale beneficium curatum naturam suam, induens qualitatem beneficii principalis. Corrad. *loc. cit.* Garc. *p. 9. c. 2. n. 192. & seq.* referens sic declaratam à S. Congreg. Gonz. *cit. gl. 6. num.* 162. apud eundem Less. *l. 2. c. 34. n.* 82. secùs autem est, & opus est concursu, ubi parochialis esset unita dignitati vel Canonicatui æque principaliter, qualiter, ut ait Corrad. *loc. cit.* dicitur fieri unio, dum duo beneficia ad invicem uniuntur, ita ut ex duobus fiat unum duntaxat, uno alteri sua privilegia & bona communicante. Garc. paulò post citandus. Item dum cura citra factam talem unionem pertinet ad unum Canonicum ratione sui Canonicatûs, cui ea annexa est, in provisione talis Canonicatûs, namque dum ad Capitulum spectat collatio hujusmodi Canonicatûs, habendus est concursus. Ita censuit S. Congregatio *in una Segoviensi* apud Garc. *loc. cit. n.* 289. & Corrad. *loc. cit.* unde etiam, dum cura animarum incumbens toti Capitulo transfertur (prout fieri potest ab Episcopo de consensu Capituli) in certam dignitatem vel Canonicatum talis Ecclesiæ, adhuc opus erit concursu in provisione dignitatis vel Canonicatûs, ex mente ejusdem S. Congregationis, cujus declarationes desuper citant iidem AA. ac denique per Garc. *cit. c. 2. n.* 191. faciendus quoque videtur concursus in provisione beneficii simplicis alicujus Ecclesiæ parochialis habentis de per se administrationem & exercitium curæ in aliquo loco dictæ parochialis.

8. Octavus, in provisione dignitatum habentium curam animarum (intellige citra omnem etiam unionem incorporati sibi beneficii parochialis, aut curati) in Ecclesiis collegiatis faciendus non est concursus juxta *c. statutum. de elect. in 6.* & S. Congreg. declarationem apud Garc. *loc. cit. num.* 195. & Corrad. *sub n.* 5.

9. Nonus: dum cura animarum exercetur in Collegiata per plures, nimirum per Canonicos, aut hebdomadarios; eò quòd, cùm cura non sit expressè alicui in particulari commissa, quilibet eam ibi exerceat (in quo casu etsi collegiata talis simul sit parochialis, non dicitur tamen curata aut parochialis. Corrad. ut nec isti Canonici, & alia beneficia illa dicuntur curata. Garc. *p. 9. c. 2. n.* 175. citans Felin. *in cap. in nostra de rescrips. Corollar.* 10. Staph. *de lit. gratia, tit. de qual. benef. quæ sunt curata n.* 11. Hojed. *de incomp. benef. c. 13. nu.* 7. Quintanadv. Ecclesiasticon. *l. 4. n.* 69. Rebuff. & alios) in provisione istorum Canonicatuum, aliorúmque istorum beneficiorum opus non est concursu. Card. Luc. *de paroch. d. 37. n.* 37. Corrad. *l. cit.* Garc. *n.* 180. Paris. *l. 8. q. 6. num.* 93. cum aliis, quos citat, atque in hoc casu non procedere decretum illud Trid. *cit. c.* 18. *etiamsi cura Ecclesiæ incumbere dicatur, & per unum vel plures administretur &c.* & sic censuisse sacram Congreg. *in una Neapolit. Hebdomadarii S. Joannis Maj.* 15. *Calend. Aug.* 1569. uti etiam pro hoc aliam dictæ S. Congregationis declarationem ad *cit. c.* 18. recitat Garc. & inde ait, decretum Concilii de concursu faciendo non videri receptum, seu intellectum ex authoritate Papæ, nimirum Pauli V. ut Corrad. & S. Congreg. quoad beneficia, quorum cura per plures administratur, præsertim in Ecclesiis Collegiatis & Cathedral. tametsi autem tenuerit Navarr. *consil. 8. de privil. n.* 9. quòd si Canonici & Capellani, hoc ipso quòd fiunt Canonici & Capellani à Capitulo vel alio habent annexam facultatem exercendi curam, non possit Episcopus eos examinare, & secus, si insuper requiritur alia ad exercendam curam deputatio. Nihilominus rectius dicitur, posse Episcopum & Canonicos dictos & Capellanos examinare, & iis non permittere absque sua approbatione exercere curam, licèt ab immemoriali tempore per eos cura absque Episcopi examine & approbatione exercita fuisset, propter plures manifestas super hoc declarationes S. Congregationis, quas recitat Corrad. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 182. *& seq.* qui tamen addit *n.* 188. quòd si tamen Episcopus eis non inhibuerit, ne aliàs curam exerceant, posse illos eam exercere sine examine & approbatione, quando non requiritur deputatio.

10. Decimus non providetur parochiali per concursum, quando illa est juris patronatûs laicalis, sed præsentatus à patrono simpliciter examinatur ab Examinatoribus synod. & ubi repertus idoneus, instituitur. Trid. *sess. 24. c.* 18. ac ita sæpe respondit S. Congreg. *super cap.* 18. Vide Corrad. *loc. cit.* Garc. *n.* 255. Less. *l. 2. c. 34. n. 58. & 81.* Lott. *l. 2. q. 31. n.* 131. Est autem hoc ipsum sic limitandum, ita ut locum non habeat primò in parochia, quæ fuit jurispatronatûs laicalis. Dum verò de consensu patroni unita fuit beneficio liberæ collationis, effecta enim per hoc est libera. Corrad. citans Rotam *in una Utrabonensi concursus de 1. Julii anno* 1611. secundò dum juspatronatûs laicale non competit ex fundatione, constructione, dotatione vel donatione, sed tantùm ex privilegio aut consuetudine, aliove modo, loquendo tamen de iis juribus patronatûs

tronatûs

tronatûs ex privilegio vel consuetudine, quæ sunt de sevocatis, (qualiter ea absolutè revocata esse supponit Corrad.) nempe per Trid. *sess. 25. c. 9.* vide Garc. *loc. cit. n.* 258. Tertiò: dum plures sunt præsentati æqualiter (nam dum unus habet plura patronorum suffragia, hic solus examinandus absque concursu & instituendus, si idoneus repertus. Garc. *n.* 257. Lamb. 1. *p. l.* 2. *q.* 10. *a.* 3. *n.* 17. Gutierez *l.* 2. *q.* 11. *n.* 20. & alii apud Garc. Lott. *cit. q.* 31. *n.* 130.) à patrono laico, vel à patronis laicis; requiritur enim tunc examen per concursum inter ipsos præsentatos tantùm, & Episcopus eum eliget, quem magis idoneum judicaverit, eumque & non alium instituet. Ita S. Congreg. apud Corrad. *loc. cit.* & juxta eam Gonzal. *gl.* 6. *n.* 138. Garc. *n.* 256. Vivian. *in praxi Jurisp. l.* 10. *c.* 1. *sub n.* 59. Burat. *decis.* 942. *num.* 2. dum autem nominatus à majore parte inhabilis declaratur, & alter nominatus à minore parte habilis, hic utique præferendus est, quia jam prioris præsentatio, quia facta de inhabili, est nulla. Corrad. citans Rotam *in una Pampelon.* 13. *Jan.* 1591. Porrò lite pendente super jure patronatûs, seu præsentandi, Episcopus manutenendus est in possessione conferendi parochias per concursum. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 259. citans Rotam *in una Portugalen juris præsentandi. de* 3. *Novembris An.* 1599.

11. Undecimus: idem dicendum videtur, dum parochialis est juris patronatûs mixti, nimirùm opus non esse in ejus provisione concursu, dum patronos habet partim Ecclesiasticos, partim laicos; tametsi enim contrarium manifestè habeat S. Congregatio, quam refert Riccius, *in praxi fori Ecclesiastici, decis.* 420. *n.* 2. apud Corrad. (ubi etiam dicitur: etiamsi patronatus pro duabus partibus pertineat ad laicos, & pro una tantùm ad Ecclesiasticos, adhuc faciendum concursum) item aliæ, quas refert Garc. *n.* 278. qui etiam *n. sequenti* hanc affert rationem, quòd hoc sit in favorem Ecclesiarum, ut nimirùm sic meliùs eis provideatur, attendatur autem qualitas Clericalis, & hæc prædominari debeat præ laicali, dum ex hoc resultat favor, decus & commodum Ecclesiæ, juxta Lamb. *p.* 1. *l.* 1. *q.* 1. Zerol. &c. adeóque concludit, & huic sententiæ inhæret, quòd quoad effectum habendi concursum in provisione dictarum Ecclesiarum jus patronatûs mixtum censeatur Ecclesiasticum, etsi *n.* 284. dicat, quoad effectum reservationis earundem Ecclesiarum jus patronatûs mixtum censendum laicale. Adhuc tamen non requiri in dicto casu concursum, tenet Corrad. *loc. cit.* ob ejusdem S. Congregationis declarationem post alias emanatam, nempe 5. Febr. 1628. quæ sic habet: *S. Congregatio Cardinalium Interpretum Conc. Tridentini censuit in collatione parochialis Ecclesiæ juris patronatûs mixti non requiri formam examinis per concursum.* Hanc declarationem dicit Corradus referri à Barb. inter constitutiones & decreta post suas additiones *ad tr. de potestate Episcopi fol. sibi* 60. ubi dicat Barbosa corrigendum, quod ipse priùs tenuerat *de potest. Episc. alleg.* 60. *n.* 17. testaturque ipse Corrad juxta hanc posteriorem declarationem se vidisse & audivisse sæpè practicatum, testarique idem Vivian. *in praxi jurisp. in addit. ad c.* 1. *l.* 10. *n.* 34. Ac denique concludit Corrad. id certum esse, ubi mixtura fuerit æqualis; si autem pars Clericorum patronorum fuerit major & prædominans, habendum adhuc concursum, citatque pro hoc posteriore Burat. *decis.* 103. *num.* 9. Ricc. *decis.* 420. De cætero, dum parochialis est juris patronatûs merè Ecclesiastici, res est indubitata, habendum esse concursum, ita ut si institutio ad Episcopum spectet, is, quem patronus digniorem inter approbatos judicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituatur; cùm verò institutio ab alio quàm Episcopo facienda, tunc Episcopus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio. Ita verbotenùs Trid. *cit.* c. 18. Servandumque est hoc decretum habendi concursum, etiam dum institutio ad exemptos, etiam ad Abbates, ut habet expressa declaratio S. Congreg. *ad cit.* c. 18. spectet; item etiamsi ea spectet ad Papam, dum nempe in mensibus reservatis Papæ vacaverit Parochialis; tunc enim Ordinarius ipse nullâ habitâ ratione patronorum debet concursum instituere, & idoneum eligere, ac Romam mittere instituendum cum fide Ordinarii, sicut in aliis curatis, ut habet eadem Congregatio ibidem. Item servandum, dum jus Patronatûs spectat ad Ordines militares, etiam eos, qui propriè religiosi non sunt, uti respondit dicta Congregatio Regi Lusitaniæ apud Garc. *loc. cit. n.* 263. quia censuit hoc jus patronatûs Ecclesiasticum; servandum tamen non est, si concursus repugnaret institutioni fundatoris Ecclesiastici: servanda enim tunc est lex seu forma in fundatione posita, juxta *c.* 5. *sess.* 25. Trid. & juxta declarationem S. Congreg. *ad cit. c.* 18. nisi forsan institutio spectaret ad Papam; tunc enim nullâ habitâ ratione patroni & fundatoris servandum, quod paulò antè dictum. Porrò dum duo æquè idonei judicati fuerint, poterit patronus Ecclesiasticus gratificari uni, cui voluerit ex illis, & ista gratificatio nequaqua[illegible] spectabit ad Ordinarium, etiamsi ad eam spe[illegible]stitutio, ut habet eadem Congregatio *ad c.* 1[illegible] & ita tenent Garc. *n.* 266. & quos citat Zerola, Genuens, Azor. &c. Ac denique probabiliùs censet *n.* 269. quòd dum patronus talis præsentat ex dignis minùs dignum, teneatur adhuc eum instituere Episcopus, cùm ad instituentem non spectet electio, nisi fortè in termino edicti pro institutione, seu saltem ante institutionem se opponeret alius ex approbatis, dicens, sibi taquam magis idoneo conferendam parochialem; tunc enim, si de eo constet ex relatione Examinatorum facta vel facienda, hic oppositor erit instituendus, nisi iterùm aliud quoad hoc habeat fundatio.

12. Duodecimus in parochiis litigiosis vacantibus: tunc enim si alter colligitantium cedat vel decedat, sive sit in possessione parochialis, sive non, eò quòd tunc Ordinarius nequeat subrogare alium, ne colligitantes multiplicentur, aut colligitanti supervenienti præjudicium inferatur, cessat concursus. Corrad. citans Barbosam *de potestate Episc. alleg.* 60. *nu.* 37. Hoc ipsum tamen limitat Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 70. ex mente S. Congregationis die 23. Junii Anno 1594. sic inquientis: *Decretum Tridentini c.* 18. *sess.* 24. *de concursu faciendo super parochialibus locum habet etiam, quòd parochiales litigiosæ sint, quando in iis S. Pontifex noluerit colligitantem subrogare*, (uti aliàs ut plurimùm fieri consuevit etiam à Papa, juxta *regulam Cancell. de colligitantibus.* Gonz. *ad reg.* 8. *Gl.* 6. *num.* 144.) *verùm jus demortui in alium transferre, nisi constet sanctitatem suam voluisse dicto decreto Concilii derogare.* Porrò ubi uterque colligitantium obierit, providebitur parochiali per concursum. Corrad. citans Puteum *decis.* 353. *n.* 1.

13. Decimus tertius: in beneficiis parochialibus & curatis regularibus non est faciendus concursus, idque ex mente etiam S. Congregationis expressè asserentis, Concilii decretum locum non habere in beneficiis regularibus, quæ regularibus conferri consueverunt, quod dein confirmatum per Breve Sixti V. apud Rodriq. *in collect. privileg. reg. Bulla* 22. *Sixti V.* Garc. *loc. cit. n.* 197. citans etiam plures desuper Rotæ decisiones. Gonz. *cit. Gl.* 6. *n.* 162. Zerol. *in praxi Ep. p.* 1. *V. parochialis.* §. 5. *n.* 18. Barb. *loc. cit. alleg.* 60. *n.* 33. & alii apud Corrad. *sub cit. n.* 5. Idémque tenet, etiamsi talia beneficia regularia sint solita commendari sæcularibus. Garc. *n.* 199. Corrad. *loc. cit.* Barb. *n.* 34. proferentes hæc S. Congregationis verba: *Censuit S. Congregatio, in prioratibus regularibus habentibus curam animarum, solitis commendari secularibus, non requiri concursum:* requiri tamen concursum, si sæcularibus conferantur beneficia curata regularia. Asserit Riccius *in praxi fori Eccl. decis.* 421. *n.* 1. apud Corradum.

14. Decimus quartus: si adeò tenues reditus parochialis fuerint, ut examinis per concursum operam non ferant, aut nemo sit, qui velit se isti examini subjicere, aut ob apertas factiones & dissidia, quæ in aliquibus locis repetiuntur, facilè graviores rixæ & tumultus possent excitari, poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita

expedire, arbitrabitur, hâc formâ missâ, privatum aliud examen adhibere, ita ferè verbotenùs ipsum Concilium *cit. c.* 18. Sed neque his obstare videtur, quod ait S. Congregatin ad *dictum c.* 18. *Examen concursûs in parochialibus est necessarium, etiam in illis locis, ubi sunt factiones & partialitates, ob quas timentur scandala in concursibus peragendis.* Vide desuper etiam alias S. Congregationis declarationes apud Corrad & Garc. *n.* 220. Adhibendos tamen etiam in istiusmodi parochialium exigui proventûs provisionibus concursus, habet Barb. *cit. alleg.* 60. *n.* 38.

15. Decimus quintus: opus non est concursu, sed nec examine, dum quis acquirit parochialem per regressum, qualis ex stylo Curiæ solet resignanti reservari, & concedi in eventum non solutionis pensionis, nimirùm ut possit in eandem parochialem resignatam liberum habere regressum, accessum & ingressum, perinde ac si nunquam resignâsset. Garc. *n.* 168. citans desuper S. Congregationis declarationem, in qua tamen dicitur hoc intelligendum, si regrediens parochiam jam antè possederit, secùs si eam nunquam possederit. Ratio est: quia regrediens jam habuit talem parochialem per concursum, aut aliàs approbatus fuit. Corrad. qui etiam addit, idem esse in regressu alterius generis, dum nimirùm quis per obitum resignatarii acquirit parochialem, nempe dum ille regressus reservatus fuit resignanti, resignatario cedente vel decedente, quamvis dicat tales regressus per obitum sublatos per Trid. *sess.* 25. *c.* 2. & tantùm Cardinalibus aliisque personis qualificatis, summóque Pontifici gratis concedantur.

16. Decimus sextus: in parochialibus curatis tantùm habitu, ex quo etiam parochiani recesserunt, remansit talis Ecclesia simplex beneficium. Zerol. *in praxi Episc. V. beneficium. p.* 1. §. *ad quartum.* Corrad. *loc. cit.* si tamen talis parochialis tractu temporis reducatur ad actum, in ejus provisione opus erit concursu; intellige non quoad eandem jam possidentem, sed deinceps quoad alios ejus successores.

17. Decimus septimus: dum approbatus per concursum & electus non vult consentire reservationi pensionis annuæ modicæ, quam tunc summus Pontifex reservat ad favorem alterius super fructibus vacantis parochialis, Pontifex alteri conferre consuevit eandem parochialem, sive cum dicta pensione, sive sine illa, etiam nullo habito concursu, sed solùm prævio simplice examine ad curam animarum, non obstante Tridentino, *cit. c.* 18. dum ait: illi nimirùm præelecto in concursu & non alteri fiat collatio; id enim summus Pontifex facere potest, etiam absque derogatione dicti decreti, cùm in beneficialibus habeat plenissimam dispositionem. Corrad. *loc. cit.* citans Marescbot. *Variar. resol. l.* 1. *c.* 52. *n.* 14. & Gonz. *loc. cit. n.* 116. qui se illud sæpissimè vidisse fieri Romæ testatur.

18. Decimus octavus: Cardinales Episcopi existentes in Curia possunt conferre parochiales suæ diœcesis sine concorsu: modò ii, quibus conferuntur, examinentor ab Examinatoribus deputatis à Papa vel ejus Vicario. Tridentinum namque *dicto c.* 18. non derogavit isti indulto Cardinalium, cùm loquatur tantùm ibi de indultis extraordinariis. Corrad. *l.* 3. *c.* 8. *n.* 11. citans Germon *de indultis Cardinalium.* Præter hæc

Quæstio 207. *An non saltem examen per concursum remitti possit, & conferri absque eo parochialis sequentibus personis? Primò: ei, qui testimonium habuit etiam scriptum ab Episcopo, quòd sit idoneus moribus, scientiâ, ætate pro administranda parochia; vel etiam de cujus idoneitate quoad omnia constaret omnibus. Secundò: qui desiderat denuò parochialem vacantem, quam resignaverat, dum pro ea antecedenter per concursum præelectus fuerat, eámque laudabiliter administrârat. Tertiò: ipsi Vicario generali in Spiritualibus. Quartò: Archidiacono, Archipresbytero, pœnitentiario, aliisque personis in dignitate constitutis. Quintò: Doctori Theologiæ vel Juris Canonici promoto in publica Universitate, quique per plures annos legit cum maximo plausu.*

Respondeo negativè. Corrad. *l.* 3. *c.* 4. *n.* 1. *& seq.* & apud eum Paris. *de resign. l.* 8. *q.* 9. *n.* 78. *&* 89. *& seq.* Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 102. *& seq.* citans Fuscum *de visit. l.* 2. *c.* 5. *n.* 10. Paris. *l.* 8. *q.* 9. *n.* 83. quoad personam notoriè idoneum. & Less. *de jure & just. l.* 2. *c.* 34. *n.* 82. Paris. *loc. cit. num.* 91. Zech. Zerol. quoad Vicarium Episcopi & graduatum in publica Universitate. Ratio omnibus communis est: quia nimirùm examen per concursum inter reliqua est de forma, (quæ tunc censetur induci, quando constitutio non tantùm disponit de actu aliquo faciendo, sed ulteriùs procedit, annullando actum aliter factum. Bald. *in l.* 1. *de lib. & posthum.* & alii apud Corrad.) quam Trid. *cit. cap.* 18. & Pius V. in sua constitutione præscripsit servandam in Ecclesiarum parochialium provisionibus, & ob cujus non observantiam voluit provisionem quamcunque nullius esse valoris; jam verò Notoreitas personæ qualificatæ non supplet defectum prædictæ formæ, nimirùm ut remittatur hujusmodi personis examen. Lott. *l.* 2. *q.* 31. *nn.* 134. Sed neque ex eo, quòd quis semel examinatus per concursum obtinuit parochiam, illámque rectè administrârit, deducitur, quòd respectu alterius, ad quam aspirat, parochiæ sit dignior. Addit Gonz. *gl.* 4. *n.* 114. apud Garc. *p.* 9. *c.* 2. *n.* 251. quòd possit quis in uno examine apparere magis doctus ex fortuna quæstionis sibi propositæ, cùm reverà sit minùs doctus, altera, ut per Tiraq. *de pœnis temperandis causa* 51. *n.* 159. adeóque non sufficiat habere notitiam pristinam de vita, moribus, scientia istiusmodi candidati: habetur etiam signanter de Vicario Episcopi & graduatis in publica Universitate S. Congregationis declaratio apud Corrad. & Garc. *ll. cit.* unde etiam Garc. *n.* 101. ait, falsam esse sententiam Zerolæ *in praxi Episc. p.* 2. *V. parochia.* docentis, approbatum aliàs ad parochiam non debere examinari quoad literaturam & mores, si concurrat solus, secùs, si cum aliis concurrat.

Quæstio 208. *An in casibus omnibus, in quibus concursum servare non oportet, nimirùm ubi eo intrante deest occasio illum practicandi, nemine v.g. vel uno solo comparente, vel quòd à patrono vel curato habituali præsentetur unus, adhuc approbatio fieri debeat prævio examine eorundem Examinatorum synodalium, cum eadem forma collegiativæ discussionis, an ille, qui se examini exposuit, vel electus aut præsentatus idoneus sit, nec ne, ita ut non ab unius judicio hæc approbatio pendeat?*

Respondeo affirmativè. Card. de Luc. ad Trident. *dis.* 52. *num.* 55.

Quæstio 209. *Num à tali examine, vel etiam simpliciter ab examine & visitatione Episcopi liberent exemptionis Privilegia, quibus gaudent Ecclesiæ vel Monasteria habentia unitas sibi parochiales, vel saltem ubi agitur de Vicaria pro exercitio curæ annexæ ipsimet Ecclesiæ principali ipsius Monasterii, vel inferioris Prælati omninò exempti?*

Respondeo negativè: licèt enim, ut dictum alibi, jurisdictio diœcesani non concernat materialem

talem

talem Ecclesiam exemptorum, in qua animarum cura exercetur, minùsque jurisdictionem vel superioritatem personalem exempti exercentis eam in causis non connexis cum dicto exercitio curæ, concernit tamen ipsius diœcesani Clerum ac populum, cum quo cura exercenda; adeoque dum agitur de præficiendo ovibus pastore subordinato, congruum est, ut ipsarum ovium principalis pastor dignoscat, an ille sit, nec ne, idoneus minister, cui oves custodiendæ & pascendæ committuntur: ac consequenter exemptionis privilegio non obstante, eundem quoque visitare poterit, & inquirere, ac etiam corrigere in iis, quæ hoc munus concernunt. Card. Luc. *loc. cit. n.* 36. Atque ex his patet, multò minùs examen & visitationem Episcopi declinari posse ex eo, quòd parochia sita sit in ipso loco Monasterii, eique pleno jure unita & incorporata, quia unio & incorporatio taliter etiam situatæ parochiæ intelligitur, salvo jure Episcopi. Layman. *ad c. si electio, de elect. in* 6. *n.* 3. *ex* Trid. *seß.* 7. *c.* 7. *junctis declar. S. Congreg. ad c.* 3. *&* 18. *seß.* 24. vel etiam, quòd ipsi provisi sint regulares, siquidem generalis regula est, unumquemque approbandum ad curam animarum ab Ordinario, cui quoad hanc curam subjacet. Card. Luc. *ad Trid. d.* 11. *num.* 29. & præcipuè *de regul. d.* 1. *num.* 23. *& seq.* ubi plura præclarè de jurisdictione Ordinarii in Regulares, eorúmque ab eadem exemptione. Excipe nihilominùs parochiales etiam citra unionem aut incorporationem subjectas Prælato regulari non solùm exempto, sed etiam in territorio suo exercenti jurisdictionem veluti Episcopalem; tum enim ad eundem non solùm instituere, sed & examinare, approbare & visitare pertinet privativè juxta dicta alias. Laym. *loc. cit.* Less. *de jure & just. cap.* 41. *num.* 98. Quin etiam parochia unita Monasterio in locis, in quibus Abbates, Generales, seu capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, ab Episcopo visitari non debent. Laym. *ad c. sicut. de suppl. negl. præl. n.* 10.

Quæstio 210. *An semel approbati, vel etiam per concursum provisi possint denuo ab Episcopo examinari ac suspendi?*

Respondeo ad primum: non prohiberi Episcopum, præsertim ex causa, parochum examinatum & approbatum denuò examini subjicere, atque ita posse curatos, etsi ad unam vel alteram Ecclesiam habiles declarati sint, dum ad aliam Ecclesiam denuò præsentantur, quamvis ea æqualis aut minoris curæ sit, & per accuratiorem inquisitionem inhabiles reperiantur, reprobari; si quidem qui idoneus fuit, per socordiam, aliámque causam inutilis fieri potest. Ita ferè Laym. *ad c. ex literis. de constit. n.* 2. & ita receptum esse ait Card. de Luc. *d.* 7. *de paroch. n.* 6. cum Garc. *p.* 6. *c.* 2. *nu.* 253. *&* 266. juxta *decis. Rotæ* 174. *p.* 5. *recent. n.* 15. approbationem pro una parochiali non suffragari pro altera assequenda, maximè, ubi notabile intervallum inter unum examen & aliud intercedit, cùm tunc desertis studiis per oblivionem effici potuerit illiteratus; vel etiam retentâ literaturâ, facta fuisse mutatio morum ac vitæ in deterius; vel quòd absque ulla mutatione quis habilis esse possit pro una parochia, & non pro altera ob varias facti circumstantias.

2. Respondeo ad secundum, tametsi faciliùs Vicarii, tam perpetui quàm temporales absque forma concursûs propositi, possunt tamen etiam ipsimet curati principales cum dicta solennitate concursûs tanquam per speciem Doctoratûs approbati & promoti ab Ordinario, occasione visitationis, aut etiam extra illam, ex suspicione ab aliquo justo motivo concepta (ad cujus formalem justificationem non tenetur Ordinarius) examinari denuò, & ubi non bene substiterit, suspendi, donec proficiant, deputando interim iis Vicarium vel Coadjutorem provisionaliter, non autem in titulum. Card. Luc. *ad Trid. d.* 32. *n.* 39. citátque Idem *de paroch. d.* 16. *n.* 6. plures pro hac responsione Authores. Barbosam *de paroch. p.* 1. *c.* 2. *n.* 10. & *in collectan. ad Trid. seß.* 21. *c.* 6. *n.* 4. Gonz. *ad regul.* 8. *gl.* 4. *n.* 101. Riccium *in praxi fori Eccl. decis.* 574. C. de Lugo *de pœnitentia d.* 21. *s.* 3. § 2. *n.* 66. & in super *n.* 2. clarum Sacræ Congreg. sententiam submissam desuper Episcopo Pampilon. 15. Jan. 1667 quæ, utpote loquens indefinitè, concernat etiam parochos approbatos in formali concursu. Sed & in contrarium frustra adducitur *decis. Rotæ apud Peniam.* 23. *p.* 3. *recent:* siquidem in ea agitur de casu particulari parochi alicujus appellantis, non ab evocatione ad novum examen, sed à gravamine illato circa declarationem, habito in Urbe novo examine, declaratum fuit non subsistere. C. Luc. *ibid. n.* 4. Ac demum Authores contrarium sententes id ferè velle videntur, non posse Episcopum semel approbatum de novo examinare ad effectum omnimodæ reprobationis cum privatione beneficii, ita ut illud tanquam vacans possit alteri conferri, eò quòd ad hunc effectum necessaria sit formalis justificatio imperitiæ talis, ut etiam cessaret probabilis spes addiscendi seu reminiscendi necessaria, quod in praxim deducere est difficile, & hanc eorum sententiam veram esse ait de Luc. *loc. cit. n.* 7. Ad illud tamen etiam quæsitum dicti Episcopi Pampilon. num in actu visitationis possit Episcopus procedere ad dictum examen, quamvis nulla urgeret imperitiæ suspicio. S. Congregatio 22. 1668. respondit negativè. Vide C. Luc. *loc. cit. n.* 1.

Quæstio 211. *An præscindendo etiam à concursu, ad beneficia parochialia promovendus semper dignior?*

1. Respondeo primò: quidquid sit de beneficiis non curatis (de quibus, ut ait Card. de Luca. *de benef. d.* 67. *n.* 3. item *d.* 69. *n.* 9. magis communis, usúque recepta & confirmata est sententia, sufficere ad ea promoveri dignos, nisi fortè lege aut constitutione aliqua particulari, vel pacto aut juramento cautum aliud, idemque sentit, stabilítque refutando adversariorum rationes, Garc. *p.* 7. *c.* 16. *n.* 17. quem tantisper vide, uti & alios ab eo citatos) ad beneficia habentia curam animarum promovendi digniores, gravis est obligatio. D. Thom. 2. 2. *q.* 67. *a.* 2. *ad* 3. de Lugo. *de jure & just. d.* 35. *s.* 2. C. de Luc. *loc. cit.* citatique ab eo Gutt. *l.* 2. *qq. can.* 11. Barb. *juris Eccl. l.* 1. *c.* 19. *nu.* 38. Garc. *loc. cit.* citatíque ab eo Less. *de jure & Just. l.* 2. *c.* 34. *dub.* 14. Rebell. *de oblig. Just. p.* 1. *l.* 3. *q.* 4. *n.* 11. & à fortiore quàm plurimi alii idem sentientes indefinitè de beneficiis non curatis, aut saltem de non curatis magni momenti, v. g. Cardinalatu, Decanatu, ut Rebell. & Less. *l. c.* contra alios, quorum sententiam Dian. *p.* 2. *tr.* 15. *resol.* 40. non agnoscit absolutè probabilem, Burchab. tamen *centur.* 1. *c.* 18. & Filiuc. dicunt non esse improbabilem. Ita ut non tantùm, ubi ex statuto, vel etiam ex justitia, vi pacti expliciti vel impliciti, ut contingit in formalibus concursibus, alteriusve tituli debentur digniori: sed etiam extra hos casus, si ea liberè conferantur digno, prætermisso digniore (saltem, ut limitat Rebell. notabiliter digniore, & evidenter cognito digniore) peccetur mortaliter.

2. Idémque non tantùm de liberè conferente, sed & de instituente, dum nimirum ad idem beneficium præsentantur plures, tenet Castrop. *de benef. d.* 2. *p.* 9. aliíque apud Eundem. Quin & de eligente, postulante, præsentante minùs dignum sentit Less. *loc. cit.* consentiunt illi, quo ad patronos Ecclesiasticos Lamb. *de jurep. p.* 1. *l.* 2. *quæst.* 10. *a.* 3. *ad finem*, & plerique alii; [illegible]entiunt verò quo ad patronos laicos Idem Lambert. Garc. citatíque ab eo Banez. Ledesm. Rodriq. Barb. *de off. paroch. cap.* 2. *num.* 102. Dian. Burchab. &c. censentque probabilius, non arctari Laicum ad præsentandum digniorem, putántque id ipsum insinuari à Tridentino *citato sæpe. cap.* 18. dum ait, debere admitti præsentatum a patrono laico, si is idoneus per examen inveniatur. His consentiunt Vasq. Covar. & alii, si patronus est ipse fundator beneficii; vel etiam, ut Castrop. *loc. cit.*

loc. cit. part. II. §. 2. num. 10. si patronus laicus succedat primo fundatori, qui ex propriis bonis fundavit beneficium curatum. Secùs, si jus præsentandi habeat ab Ecclesia; censet enim tunc illum teneri præsentare, ut patroni Ecclesiastici. Econtrà absolutè etiam quoad tales patronos laicos, qui sunt vel fundatores, vel fundatorum successores, teneri omnes præsentare digniorem, valdè probabiliter sentiunt de Lugo, Sanch. Cardenas *in crisi 2. diss. 28. num. 39.* eò quòd tales, eo ipso, quòd fundàrint beneficium, transtulerint sua bona in jus & potestatem Ecclesiæ, congruum sit, ut ipsi eorùmque successores præsentent secundùm voluntatem & obligationem Ecclesiæ, adeóque non secùs, ac tenetur conferre non nisi digniori, ita & isti præsentare non nisi digniorem.

3. Ac denique idem de resignante censent Carden. Nav. Vasq. & alii, nimirùm teneri & hunc resignare in digniorem; contrarium tamen probabiliùs sentientibus Barb. Castrop. Dian. Lugo, Lessio; etsi duo postremi non parùm inclinent in sententiam primam, dum multò dignior se offert; vel est in promptu, exigente sic amore boni communis. Verùm de hoc postremo vide dicta *p. 3.* ubi, quibus resignari, & cum quibus permutari possint beneficia.

4. De cætero ratio responsionis non tam est, (ut cum Rebello volunt plures Theologi) quòd beneficia hæc sint bona Ecclesiæ communia, & præmia meritorum, adeòque violetur Justitia distributiva, committatùrque acceptio personarum, quæ ex genere suo peccatum est mortale, à quo non excusat, nisi parvitas materiæ, nimirùm per respectum ad excessum promovendorum, vel beneficiorum. Multóque minùs, ut Soto, Bannez, Aragon. & alii apud Garc. *loc. cit. num. 6. & seq.* quòd beneficia hæc sint instituta principaliter in stipendium laborantium in Ecclesia, adeóque violetur Justitia commutativa, dum Elector, seu provisor beneficiorum, utpote non Dominus illorum, sed dispensator tantùm & administrator constitutus in bonum Ecclesiæ, ea distribuit & erogat dignis, præteritis dignioribus; habet siquidem hæc ratio etiam locum in beneficiis simplicibus seu non curatis. Hæc, inquam, non tam est ratio, quàm quia collator, elector, institutor, præsentator peccet contra fidelitatem ex officio debitam Ecclesiæ, ex qua stante constitutione seu ordinatione, quòd beneficium detur digniori, & magis idoneo, debet ei optimum ministrum providere. Verùm hæc paucis, & veluti ex incidente dicta ad hanc quæstion. sufficiant, accuratiùs & fusiùs de ea agentes vide AA. suprà citatos *n. 1.* & inter cæteros Garc. *cit. c. 16. p. 7.*

SECTIO SECUNDA.

De qualitatibus in promovendis ad Beneficia Ecclesiastica requisitis.

CAPUT PRIMUM.

De Qualitatibus quasi Physicis.

PARAGRAPHUS I.

De ætate & habilitate corporis.

Quæstio 212. Quæ ætas requiratur ad beneficium simplex, cui sacer Ordo annexus non est?

1. Respondeo: jure antiquo communi sufficit septennium, quo Clericatus obtineri potest. Abb. *in c. præterea. de ætat. & qualit. n. 6. & 7.* jure novo quatuordecim anni. Conc. enim Trident. *sess. 23. c. 6. de reform.* præscribens, ut nullus obtinere possit beneficium ante dictam ætatem, loquitur universaliter de omni beneficio viâ quâcunque obtinendo, sive ea sit collationis aut præsentationis, sive electionis. Corrad. *in prax. benef. l. 4. c. 6. num. 23.* Barb. *ad cit. l. Trident. n. 6. & de off. Ep. alleg. 60. n. 78.* Paxjord. *l. 10. tit. 20. n. 6.* Pass. *de Elect. c. 25. n. 417.* Lott. *l. 2. q. 49. n. 17.* qui etiam *nu. 19.* hanc dat rationem, cur hac in parte recessum sit à jure antiquo: quòd licèt ad officium legationis apud Deum (quale committitur per collationem beneficii collatorio, ut Nav. *in relect. c. si quando. in 7. except. n. 2. de rescript.*) sufficiat egressus ab infantia, (cùm enim officium hujus legationis non consistat in qualitate personæ, quæ inter homines consideratur, sed tantùm in simplicitate cordis, & in precibus effundendis, ejus capax erit puer, modò primam pueritiæ partem, quæ infantia dicitur, & septennio absolvitur, exegerit, ut Lott. ex Cujac.) collatio beneficii insuper includit spirituale matrimonium inter beneficiatum & Ecclesiam, ad matrimonium verò non sufficiat exegisse infantiam, sed & totam pueritiam, & sic attigisse annum decimum quartum, quo discretio supervenit; ætas enim annorum quatuordecim dicitur discreta, ut apud Lott. *n. 23.* Abb. *loc. cit.* Proinde necessè est habere hanc ætatem tempore electionis, vel præsentationis, collationis, alteriùsve promotionis. Barb. *loc. cit.* Castrop. *p. 2. t. 13. d. 4. p. 3. num. 19.* Non tamen necessè est impetrantem rescriptum gratiæ, seu beneficiale, quo mandetur ei conferri beneficium proximè vacaturum, requisitam ætatem ad tale beneficium habere tempore impetrationis, seu datæ literarum, sed sufficit eam habere tempore executionis talis gratiæ. Laym. *in c. si eo tempore. de rescriptis*, juxta *c. ei cui*, & Gl. *ibidem.* dicentem: inspicimus non tempus datæ, sed vacationis beneficii, in quo gratiæ beneficialis executio fit. Nam licèt ad dignoscendum, num rescriptum beneficiale obreptitium sit, attendi debeat tempus datæ, ut Nav. in *c. si quando. except. 10. n. 6.* ita ut non sufficiat tempore executionis impetrantem habilem esse ad beneficium, nisi etiam fuerit tempore impetrationis, seu datæ literarum, juxta *c. si eo tempore*, quia nòn firmatur tractu temporis, quod ab initio de jure non subsistit, *reg. 18. in 6.* si tamen, cessante obreptione, agatur de gratia, cujus effectus pendens, & executioni mandatus non est, spectandum est tempus non concessionis seu impetrationis, sed executionis. Laym. *loc. cit. n. 1.* ex Abb. *in c. dilectus. de præbend. n. 8.* & Felin. *in c. eam te. de rescript. n. 18.* Sufficit autem annum decimum quartum inchoatum esse, AA. iidem. Garc. *de benef. p. 7. c. 4. n. 11.* Gonz. *ad reg. 8. cancel. Glossa 5. n. 90.* Tusch. *l. 3. concl. 338. n. 12.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 5. q. 7.* Lott. *n. 22.* citans Eman. Sa, & Hieron. Cevall.

2. Secùs est de beneficiis impropriè talibus, utpote fundatis sine auctoritate Ordinarii vel Superioris, etsi de cætero sub nomine beneficiorum & Capellania-

rum

rum fundata sint ; hæc enim ætatem nullam certam requirunt, (nisi fortè fundator talem qualitatem apposuisset, ad quam habendam certa ætas necessaria esset, v. g. ut tale legatum vel Capellania detur Clerico; tunc enim per accidens ea requiritur, v.g. septennium) sed obvenire etiam possunt infantibus laicis, &c. Gon. *loc. cit.* C. Luca *de benef. disc.* 95. *n.* 1. & 2. Idem dicendum de pensionibus Ecclesiasticis, utpote quæ de se sunt quid merè temporale, quarum per se loquendo etiam capaces sunt infantes laici, etsi de consuetudine Curiæ Romanæ non nisi Clericis conferri soleant. C. de Luc. *ibid. n.* 3.

Quæstio 213. An sub genere beneficiorum, pro quibus dictum est sufficere quatuordecim annos, veniant etiam Canonicatus in Collegiata, etiam insigni; item Canonicatus in Cathedrali, in qua facta non est illa Ordinum distributio fieri mandata per Trident. nimirùm ut Canonicatus omnes partim sint subdiaconales, partim diaconales, partim presbyterales?

1. Respondeo ad primum affirmativè ; nihil enim circa hos Canonicatus innovat aut speciale constituit Trident. Garc. *loc. cit. n.* 36. & *seq.* citans declarat. S. Congregationis.

2. Respondeo ad secundum : licèt de jure stricto id dici posset, & asseri, Trident. desuper nihil innovâsse, aut peculiariter statuisse, (de quo vide fusè agentem Fagn. *in c. cùm in cunctis. de elect. n.* 51. & *seq.*) ex pluribus tamen S. Congregationis declarationibus & observantia Datariæ receptum esse in Canonicatibus Cathedralibus, quamvis nullus iis annexus sit Ordo, requiri ætatem saltem tantam, ut provisus intra annum promoveri possit ad subdiaconatum. Quòd autem in Germania, etiam sine dispensatione vel derogatione Concilii tales Canonicatus conferri soleant constitutis non nisi in ætate quatuordecim annorum, id provenire ex quadam particulari consuetudine, quæ ita Concilium hac in parte in ista regione interpretata est ex voluntate Papæ, deducta ex stylo Datariæ. C. de Luc. *loc. cit. n.* 15. citans hæc omnia declarari à Rota *in Monaster. Canonicatu 28. Novemb. 1646. coram Ghislero.* & latiùs *in eadem Monast. canon. 10. Junii Anno 1648. decis. 205.* ait etiam Laym. *in c. cum in cunctis. de elect.* §. *inferiora. n.* 6. constitutionem illam Trident. *sess. 24. c. 12.* ut omnes Canonici Cathedrales saltem eam ætatem habeant, ut intra annum subdiaconi fieri possint, in plerisque Germaniæ Cathedralibus non omnimodè servari, dum passim assumuntur pueri, qui annum decimum quartum attigerunt, quin & interdum qui annum nequidem duodecimum excesserunt, tametsi plerumque Romæ dispensatio impetretur, aut saltem collationis factæ revalidatio, ut perinde valeat, acsi à principio Canonica fuisset. Ex quo tamen non parvum detrimentum Ecclesiis provenire solet, propterea maximè; quòd in ea ætate plerumque non appareat, an qui promovendi idonei futuri sint, & Ecclesiæ utiles ; hinc præstare haud dubiè ex Ecclesiæ Cathedralis proventibus portiones non beneficiales decidi pro pueris etiam nobilibus sustentandis in studio literarum, ut ex iis, postquam ad ætatem legitimam devenissent, eligi possent, qui bonis moribus & doctrinâ ornati ad servitium Dei idonei viderentur. Nec obstat, ut idem Laym. olim, seu spectato jure antiquo, post expletum septennium beneficiorum capaces esse habitos ; cùm circa illa tempora rectâ intentione & solius servitii divini causâ à piis parentibus pueri offerebantur Ecclesiis, ut in sacro aliquo Collegio ad omnem pietatem & Ecclesiasticos ritus instituerentur ; nunc autem liberè vagari, & non rarò malis moribus assuescere permittuntur, donec ad eam ætatem veniant, ut sacrum Ordinem accipere, & Capitulares fieri possint. Vide dicenda ex eodem post aliquot quæst. ubi de dispensatione in dicta ætate. Verùm Fagn. *in c. cunctis. à n.* 70. etiam non reflectendo ad partialem illam Germaniæ consuetudinem absolutè docet, quòd ubi nondum facta est istiusmodi distributio à Trident. demandata fieri ab Episcopo cum consilio Capituli, servandum esse interim jus antiquum quoad ætatem requisitam ad obtinendos Canonicatus & præbendas in Cathedrali Ecclesia ; quidquid in contrarium scripserint Hojeda *de compatib. benef. p.* 1. *c.* 24. *n.* 6. Less. *de just. l.* 2. *c.* 34 *dub.* 20. *n.* 106. Garc. *p.* 7. *c.* 4. *n.* 28. Lott. *de re benefic. l.* 2. *q.* 47. *n.* 82. Et sic non exigi ætatem ad ullum Ordinem sacrum requisitam, sed sufficere quatuordecim annos completos, ut habent AA. *in c. super inordinata. de præb.* citat Fagn. declarationem S. Congregationis, refutátque contrarias in hac re ejusdem Congregationis declarationes adductas à Garcia.

Quæstio 214. Num quæ jam dicta sunt de ætate requisita vi Concilii Trid. ad Canonicatus Cathedrales vel alios, aliáve beneficia teneant, si fundator in fundatione voluisset sufficere minorem ætatem?

Respondeo negativè, Barb. Paxjord. Castrop. Pass. citati *ad q.* 1. *hujus* §. poterit enim fundator quascunque conditiones in limine fundationis apponere. *c. præterea. de surrept.* Nec respuenda est lex fundationis mandans puerum, imò infantem in beneficio juris patronatûs institui. Lott. *l.* 1. *q.* 32. *n.* 35. Corrad. *l.* 4. *c.* 6. *n.* 23. Idem dicendum puto in beneficio, quod fundator absque jure patronatûs deinceps viâ electionis voluit obtineri. Porrò valet hoc ipsum, licèt fundator non nisi tacitè idipsum voluisset, mandando v. g. præsentari Clericum, modò facta sit fundatio ante Concilium Trid. quia tunc poterat institui minor quatuordecim annis. Corrad. *ibid. n.* 24. secùs si facta post illud ; tunc enim, si fundator uteretur his terminis : *Præsentetur Clericus*, subintelligendum foret, dummodò habeat ætatem quatuordecim annorum requisitam à Concil. cujus tunc valebat dispositio, cui proinde se conformare voluisse censendus est in dicto casu fundator. Corrad. *ibid.* Cùm regulare sit, dispositionem hominis regulari in dubio cum dispositione legis, cui se conformare voluisse censetur, *l. conficiuntur. ff. de jure codicil.* & voluntatem testatoris limitari per juris communis dispositionem. Quòd si tamen etiam post Concil. Trid. fundator expressè sic disposuisset, ut etiam minor quatuordecim annis possit obtinere à se fundatum beneficium, standum erit huic voluntati, cui Concilium non derogat. C. de Luc. *disc.* 5. *de Canonicis. num.* 7.

Quæstio 215. Quæ requiratur ætas ad præbendam, Canonicatum, aliudve beneficium non curatum, cui sacer Ordo annexus est?

Respondeo : illa, quæ ad suscipiendum talem Ordinem infra tempus à jure statutum est necessaria, v. g. si Canonicatus est subdiaconalis, requiruntur viginti & unus annus ; si diaconalis, viginti duo ; si presbyteralis, viginti quatuor. Trid. *sess. 24. c. 12. de reform.* Non tamen requiritur ætas dictorum annorum completorum, pro tempore electionis vel collationis, sed sufficit eos ita inchoatos esse, ut intra tempus, quo à jure vel statuto suscipiendus est Ordo, compleri possint, v.g. sufficiet annum vigesimum primum ita inchoatum esse, ut infra annum ab obtento Canonicatu subdiaconali inchoari possit annus vigesimus secundus. Fagn. *in c. cùm in cunctis. num.* 41. & 42. Ugol. *p.* 1. *c.* 19. *num.* 1. Paris. *de resign. benef. l.* 4. *q.* 9. *num.* 11. Riccius *resolut.* 239. Pass. *loc. cit. n.* 419. Barb. & Gonz. *LL. cit.* Laym. *in cap. cùm in cunctis. de elect.* §. *inferiora. num.* 5. citans Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 5. *q.* 5. Abb. *in c. dudum. de elect. n.* 12. contra Garc. Paxjord. *LL. cit.* Neque aliud intelligit Trid. *sess.* 12. *c.* 24. per *Tò integrè habere ætatem* ; ut rectè arguitur ex verbis ejusdem Concil. *sess.* 24. *c.* 12. *de reform.*

Quæstio 216. Quæ ætas requiratur ad obtinendam dignitatem in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, cui annexa non est cura animarum?

1. Respondeo ad primum: ad talem dignitatem recipiendam in Ecclesia Cathedrali (etiamsi ea esset primaria. Fagn. *loc. cit. n.* 49. vel etiam cui accessoriè in perpetuum unitum esset beneficium curatum. Idem *n.* 38.) ratione præcisè dignitatis (si enim annexum habet sacerdotium, aliter statuendum est ratione hujus Ordinis. Fagn. *loc. cit. n.* 40. quamvis tamen etiam *num.* 43. *& seq.* distinguat inter dignitates, quibus annexus est presbyteratus ex privilegio, fundatione, statuto speciali, vel consuetudine, & eas, quibus is annexus est de jure communi, v. g. Abbatiæ, Decanatui, Præposituræ, Archipresbyteratui, & de prioribus concedat requiri annum vigesimum quintum, de posterioribus tamen etiam nunc id neget) requiri, ut quis non sit minor viginti duobus annis. Trident. *sess.* 24. *c.* 12. Lott. *l.* 2. *q.* 49. *n.* 25. loquens in genere abstrahendo, an sint dignitates in Cathedralibus, an in Collegiatis, & idem esse dicens contra Masulum *de irreg. l.* 1. *c.* 30. *n.* 10. (qui ad eos requirit annum vigesimum quintum) de personatibus, quibus nulla cura animarum subest, non obstante textu *c. dudum.* ubi dicitur, quòd beneficia habentia curam animarum & personatûs pari passu ambulent: dum æquiparatio illa non procedit respectu ætatis, sed incompatibilitatis, ut Lott. *n.* 27. ex Host. & Bellam. *in c. prætereà. de ætate & qualit.* In quo autem differat personatus à dignitate, vide apud Lott. *l.* 1. *q.* 16. *à n.* 50. iisque non tantùm inchoatis, sed completis, uti id illa ipsa forma loquendi: *Non minor viginti duobus annis*, satis indicat, Barb. *de off. Ep. alleg.* 69. *nn.* 66. *& de Canonicis. c.* 13. *n.* 22. & *ad Trid. loc. cit. n.* 12. Garc. *loc. cit. n.* 70. Less. *loc. cit. c.* 34. *n.* 108. Pass. *num.* 423. Navar. *l.* 1. *cons.* 4. *de ætate & qualit.* contra Azor. *loc. cit. q.* 3. *Sa. v. beneficium num.* 31. Henriquez *in sum. l.* 14. *c.* 10. §. 10. Porrò qui ad primam dignitatem in Cathedrali, putà Præposituram vel Decanatum, requirunt viginti quinque annos, supponunt regulariter ei annexam esse curam animarum in foro interno vel externo, vi saltem jurisdictionis, ut Pass. *loc. cit. n.* 431. Garc. *p.* 7. *c.* 4. *n.* 65. vel sacerdotium, ut idem *n.* 73. & sic ex his solùm capitibus viginti quinque annos requirunt. Unde sequi videtur, si prima dignitas vi consuetudinis, vel aliunde non esset curata, nec sacerdotalis, sufficere ad eam annos viginti duos.

2. Respondeo ad secundum: idem quoque dicendum esse de dignitatibus talibus in Ecclesiis Collegiatis. Fagn. *c. cùm in cunctis. n.* 48. *& seq.* Garc. *loc. cit. n.* 60. Pass. *n.* 425. Castrop. *loc. cit. num.* 7. contra Paxjord. *loc. cit. n.* 15. Gonz. *loc. cit. gl.* 9. *n.* 92. Piasec. *in prax. Episc. p.* 2. *c.* 5. *n.* 25. Barb. *loc. cit.* Card. de Luc. *num.* 18. qui omnes putant præscindendo à statuto speciali, legitima consuetudine, aut lege fundatoris, sufficere annos 14. citat utraque pars horum AA. pro se decisiones S. Congregationis, ut videre est apud Garc. Tametsi enim Trid. *lo. cit.* meminerit solùm Ecclesiarum Cathedralium, ex eo tamen, quòd dicat *præsertim de Cathedralibus*, & non specificet, nec limitet illam suam dispositionem ad Cathedrales, intelligi debet universaliter, cùm *Tò præsertim* sit dictio implicativa, adeóque hîc implicet quoque Ecclesias Collegiatas. Pass. *loc. cit.*

Quæstio 217. Quæ ætas requiratur & sufficiat ad dignitates inferiores Episcopata, & beneficia habentia curam animarum?

1. Respondeo: viginti quinque inchoativè, seu ut loquitur Trident. *sess.* 24. *c.* 12. ut quis annum vigesimum quintum attigerit; incepisse enim annum vigesimum quintum, est illum attigisse. *c. licèt de elect. in* 6. *c. in cunctis. eod. t. ibidem.* Abb. loquuntur autem hi Textus universaliter, adeóque hoc ipsum intelligendum de omni beneficio curato. Castrop. *loc. cit. n.* 120. Rebuff. *de pacif. possess. n.* 181. Garc. *loc. cit. c.* 7. *n.* 41. Menoch. *remed.* 15. *n.* 442. Barb. *ad c. in cunctis. n.* 34. Quale est illud, cui cura animarum per se incumbit; dum enim solùm unitur, aut incorporata est parochialis accessoriè Canonicatui, v. g. vel Præposituræ, sufficit ætas pro beneficio hoc principali requisita, cùm, ubi beneficium accessoriè unitum est alteri principali, attendatur ad naturam & conditiones beneficii principalis, non accessorii. Card de Luca *de benef. d.* 95. *num.* 13. Laym. *ad c. licèt Canon. de elect. n.* 1. vide Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 3. *q.* 8. Et à fortiori quidem de iis dignitatibus, quæ habent ordinariam jurisdictionem, quasi Episcopalem cum territorio separato, ita ut exceptis, quæ sunt Ordinis Episcopalis, in omnibus partes Episcoporum gerere videantur. Card. de Luca *loc. cit. n.* 17. ubi etiam ait, non incongruum in iis requirere ætatem requisitam ad Episcopatum.

2. Idem intelligendum de Vicariis perpetuis Ecclesiarum parochialium, quin & de Coadjutoribus, in quibus eadem, quæ in principalibus requiritur ætas. Castrop. *loc. cit. n.* 13. citans Azor. Gonz. Garc. *num.* 90. Ac denique id intelligendum de omnibus habentibus spiritualem jurisdictionem, etiamsi sit solùm fori externi, tenent Barb. *ad cit. l. Trid. num.* 2. & *de Canon. c.* 13. *nn.* 20. Navar. *loc. cit.* Fagn. *loc. cit. num.* 32. Lott. *l.* 2. *q.* 49. *n.* 24. dicens, id procedere, sive habeat curam fori conscientiæ, sive curam jurisdictionalem tantùm, eò quod beneficium, etiam ea hoc solo dicatur curatum, quòd vi illius possit quis infligere censuras, & pœnas spirituales, & præceptis dirigere subditos in iis, quæ ad religionem spectant, juxta *c. dudum. de elect.* & Abb. *ibidem. n.* 7.

3. Atque ita jam non sufficit aliquem habere istam ætatem, ut intra annum fieri possit Sacerdos, sed erit electio aliáve promotio ad dicta beneficia nulla, si facta est ante expletum annum vigesimum quartum. Verúmque id est, etiamsi quis, etiam per dispensationem, ordinatus esset ante annum vigesimum quartum Sacerdos, cùm dispensatio sit stricti juris, adeóque facta quoad ætatem in ordine ad Ordinem suscipiendum, facta non sit in ordine ad beneficium curatum. Barb. *loc. cit. n.* 34. Navar. *l.* 1. *cons.* 7. *de ætat. & qualit.* apud Pass. *cit. c.* 25. *num.* 432.

Porrò in ætate ad beneficia curata Episcopus dispensare non potest. Barb. *loc. cit.* Selva *de benef. p.* 2. *q.* 3. *num.* 32. Imol. *in Clem.* 1. *de statu Monach. n.* 34. Corras. *de sacerd. p.* 3. *c.* 3. Pass. *n.* 431. Laym. *ad c. permittimus. de ætat. & qual. in* 6. contra Host. *in summa ejusdem tit. n.* Archid. & Gemin. quos citat censentes, Episcopum dispensare posse in ætate, etiam circa dignitates curatas, si adsit rationabilis causa, aut Ecclesiæ utilitas.

Quæstio 218. An igitur hoc ipsum quoque extendendum ad beneficia habentia annexam curam animarum merè accessoriè, & non æquè principaliter?

Respondeo negativè, sufficietque illa ætas, quam beneficium illud per se requirit. Barb. *T. de Canon. c.* 13. *n.* 21. Paxjord. *loc. cit. n.* 10. Pass. *n.* 433. Fagn. *in c.* 1. *de capellis Monach.* Card. de Luc. *de benef. disc.* 95. *num.* 13. & 14. ubi etiam explicat, quando cura accessoriè, quando principaliter censenda sit incumbere beneficio his ferè verbis: Quæstiones in hac materia esse solent potiùs facti, & applicationis, quando nimirùm cura animarum beneficio incumbere dicatur principaliter vel accessoriè, quod pendet ex facti qualitate & circumstantiis, ubi habetur titulus annexionis, qui principaliter attendendus est, qui sit clarus; eo autem cessante, vel dubio existente, recurritur ad conjecturas, illam præsertim deductam ab observantia, an scilicet beneficium consueverit conferri per concursum, vel sine illo, & an consueverit esse residentiale. Idem sentit Laym. *in cit. c. permittimus num.* 3. ubi ait: Ætas illa viginti duorum annorum sufficere debet, tametsi dignitas, quæ per se curata non est, v. g. Decanatus, unitam habeat

beat

beat parochialem, seu curatam Ecclesiam; attenditur enim ad naturam beneficii principalis, non uniti, & accessorii, quippe quod naturam suam & conditiones veluti amisisse censetur, cùm alteri principaliori annexum fuit. Citat seipsum Theol. Mor. *tr. 2. c. 9. num. 2.*

Quæstio 219. Quot anni requirantur in canonico pœnitentiario?

Respondeo: quadraginta. Concil. Trid. *sess. 24. de reform.* c. 8. & quidem completi. Garc. *loc. cit. num.* 35. citans Abb. Felin. Gutierez. contra Azor. *loc. cit. l. 6. c. 5. q. 6.* Non tamen obstat defectus in hac ætate, dum aliàs aptior pro loci qualitate non reperitur in civitate vel diœcesi. Sed neque extra diœcesin quærendus. Garc. *loc. cit.* citans Navar. Si tamen talis quærendus extra diœcesin, Episcopus debet assumere non nisi habentem istam ætatem, si talis commodè inveniri potest.

Quæstio 220. Quæ ætas requiratur ad Episcopatum; quo nomine etiam veniunt Superiores dignitates, Archiepiscopatus, Patriarchatus. Fagn. loc. cit. num. 16. *Castrop.* loc. cit.

Respondeo: triginta annorum completorum. Trid. *sess. 7. c. 1. de reformat.* Greg. XIV. *in const. sua Onus Apostolica.* Barb. *in c. cùm in cunctis n.* 16. Castrop. *loc. cit. num.* 2. Rebuff. *loc. cit. cap.* 184. Azor. *p. 2. l. 6. cap. 5.* Menoch. *de arbit. c.* 417. *n.* 22. Pass. *num.* 434. contra Gl. *in c. unicum. de ætate & qualit. in 6. v. compleverint.*

Quæst. 221. Quæ ætas requiratur ad Cardinalatum?

Respondeo: sufficit ex const. Sixti V. ea ætas, quæ requiritur ad Ordinem sacrum annexum Cardinalatui suscipiendum, v. g. ad Cardinalatum diaconalem 22. ita ut intra annum talis ordinari possit diaconus. Card. de Luca *loc. cit. num.* 4. quæ tamen Constitutio non tam obligationem, quàm solùm decentiam continet. Barb. *in cap. cùm in cunctis n.* 17. Castrop. *loc. cit. num.* 3. Selva. *p. 3. q. 5. num.* 14. nequit enim Papa, à quo tantùm ordinantur Cardinales, obligari & arctari à suo prædecessore, adeóque poterit creare Cardinales in ætate minore. Pass. *n.* 435. idque rationabiliter. C. Paleot. *de consult. s. palatii. p. 3. q. 4.*

Quæstio 222. Quæ ætas requiratur ad summum Pontificatum?

Respondeo: nullam certam requiri à SS. Canonibus. Selva *loc. cit.* Licèt autem decens sit, ut CHRISTI Vicarius, & universalis Ecclesiæ Episcopus ejus saltem sit ætatis, in qua Christus cœpit prædicare, & in qua cæteri Episcopi promoventur; nullus tamen defectus ætatis validitati objici poterit. *c. licet de vitanda. de elect. ibid.* Fagn. *num. 11. & 24.* uti & *in cap. cùm in cunctis. num. 28.* modò tamen ætas tanta sit, ut habeat usum rationis, id enim jure naturali & divino requiritur, cùm Christus Petro dicendo: *pasce oves meas*, elegerit eum in Pastorem ovium. *c. significasti. de elect. & ibid.* Gl. *v. pasce.* officium autem pascendi oves suscipere non possit Infans. Requiratur etiam de necessitate actus suscipientis curam pastoralem, & sic usus rationis. D. Th. *in 4. sent. d. 25. q. 2. a. 2.* Electio talis nulla erit non obstante *cap. licet ad vitanda &c.* utpote quod non sustulit exceptiones hujusmodi provenientes à jure naturali & divino. Fagn. *l. c.*

Quæstio 223. Quæ ætas requiratur in Prælatis regularibus, Abbatibus, (intellige propriè talibus; Abbatiæ enim impropriè, abusivè, & in sola nuncupatione tales, actuali conventu & administratione carentes, seu solùm ventosam quandam dignitatem repræsentantes, in hoc puncto non differunt ab aliis beneficiis simplicibus. Card. de Luca loc. cit. num. 19. *citans Fagn.* in c. cùm in cunctis. de elect. n. 108.) *Generalibus, Provincialibus, Prioribus, &c.*

Respondeo: requiruntur & sufficiunt, etiam in iis, qui jurisdictionem quasi Episcopalem habent (ut sunt, generaliter loquendo, Generales, Provinciales, & in quibusdam religionibus, v. g. Dominicanorum, etiam Priores locales. Pass. *n.* 436.) anni 25. sicut supra dictum est de beneficiis curatis. Suar. *tom. 4. de relig. t. 8. l. 2. c. 3. num. 7.* Tambur. *de jure Abb. d. 6. q. 9. n. 3.* Paxjord. *cit. tit. 20. n. 3.* contra Lezan. Navar. Barb. apud Pass. requirentes 30. annos, ob similitudinem jurisdictionis cum Episcopali; Et de Abbatibus quidem expressè Abb. *in c. super inordinata. de preb. num. 7.* Card. de Luca *num. 19.* ad prioratum conventualem etiam expressè *clem. ne in agro. de statu Monach.* requiritur annus 24. expletus: & ad Prioratus, in quibus cura animarum exercetur per presbyteros sæculares, annus 20. Garc. *loc. cit. c. 4. num.* 81. Porrò ad diffinitoriatum Sigism. à Bon. (quia illum arbitratur esse dignitatem & personatum) requiri ait 22. annos, ut illos ad alias dignitates requirit Trident. Pass. verò *num.* 437. ex eo, quòd diffinitores integrent Capitula generalia, vel provincialia, quæ potestatem jurisdictionis habent in religionibus, putat censendos esse habere curam animarum, adeóque ad diffinitoriatum requiri annos 25. Verùm in his & similibus consulenda ferè sunt statuta specialia singulorum Ordinum, quale utique illud est apud Dominicanos, quòd, ut testatur Pass. *n.* 438. in qualibet electione electus habere debeat 12. annos à professione, adeóque nullus eligi possit ante annum ætatis 28. cùm ad professionem requiratur à Trid. annus 16. expletus.

Quæstio 224. Quæ ætas requiratur in Monialibus, ut sunt Abbatissæ, Priorissæ, intellige Monasterium gubernantes, seu Conventuales?

Respondeo: quidquid sit de jure antiquo, de quo vide Fagn. *in cap. cùm in cunctis num.* 113. modò non debere esse minores 40. annis. Trident. *sess. 25. c. 7.* ex qua forma loquendi iterum deducitur, debere hos annos 40. esse completos. Garc. *loc. cit. num.* 71. contra Hieron. à Sorbo *in compend. mendicant. V. Abbatissa.* præterea debet 8. annis post professionem laudabiliter vixisse. Quòd si tamen talis non reperitur in Monasterio, eligenda saltem esse debet 30. annorum, & 5. annos exegisse post professionem. Trid. *ibidem.* Hâc autem repertâ in suo Monasterio non tenentur ex alio Monasterio eligere quadragenariam. Quòd si tamen nec talis 30. annorum idonea reperitur in proprio Monasterio, nec quadragenaria idonea in alio Monasterio, poterunt ex alio Monasterio habentem 30. annos, & expressè professam eligere. De cetero nulla minoris ætatis poterit eligi, sed debebit postulari à sede Apostolica. Fagn. *loc. cit. num. 117. &* 118. Quòd si tamen Monasterium esset recenter erectum, nullúmque aliud istius Ordinis in ista provincia, & nulla esset in eo habens prædictas qualitates, poterunt aliquam ex existentibus in dicto Monasterio eligere, quæ ex omnibus melior & idonea. Fagn. *loc. cit. num.* 119. ex declaratione S. Congregationis.

Quæstio 225. An, quæ hactenus dicta de requisita ætate ad hoc, ut quis per electionem, aliámve provisionem obtinere possit Prælaturam, aliudve beneficium, ita accipienda sint, ut provisio facta non habenti actu istam ætatem, ipso facto sit nulla?

Respondeo affirmativè. Garc. *loc. cit. n.* 82. Parif. *de resign. benef. l. 4. q. 9. n. 20.* Azor. & alii cum communi. Verumque id est, etsi modicum quid, dies unus vel hora desit. Garc. *ibidem num. 84.* Sanch. *de matrim. l. 1. d. 16. num. 4.* Lott. *l. 2. q. 47. num. 18.* cùm in his, quæ à jure sunt determinara, & limitata, non liceat arbitrari, & ut Lott. *loc. cit.* jus commune in hac mareria verborum rigorem usque adeo servat, ut dum ætatem exigit in promoto, non contentetur, quòd is valde proximus sit ætati requisitæ; & licèt ante prima ordinationum tempora completurus esset ætatem necessariam. Citat pro hoc Jo. Andr. *in cap. ci. cut. num. 5.* ubi, quòd licèt hæc sententia videatur rigida, dum defectus non est talis, qui impediat ordinari in primis temporibus, nimis tamen sibi videatur præsumptuosum hoc asserere, cùm non Glossatoris, sed conditoris juris sit, huic æquitati providere, ait nihilominus Layman. *ad cap. ex ratione. de ætat. & qualit. num.* 1. si Clerico ante ætatem requisitam beneficium collatum sit, Superior collationem irritare potest, nisi malit eam dispensativè tolerare, modò potestate dispensandi supra ætatis defectu sit præditus. Porrò hæc ætas computanda non est à die conceptionis, sed Nativitatis. Garc. *num. 89.* citans Mol. Covar.

Quæstio 226. An, & quid requiratur ad hoc, ut quis incurrat pœnas statutas à Pio II. in const. ejus 7. *contra promotos ante legitimam ætatem. Idem est de promotis extrà tempora, & in genere de malè promotis?*

Respondeo: requiritur dolus & contemptus, adeóque eas pœnas non incurri, nisi probato dolo & contemptu. Lott. *lib. 2. q. 47. num. 88.* & hinc quantum est ad præsens punctum de ætate, rejiceretur objectus, in eo, qui ante legitimam ætatem promotus ex eo solùm, quòd is crediderit matri suæ; si enim admittitur præsumptio scientiæ ætatis alicujus in sanguine junctis, multò magis admitti debet in parentibus. Lott. *num. 89. & 90.* ex Parif. *conf. 25. num. 8. lib. 3.* Mandos. *ad reg. 18. quæst. 8. num. 1.*

Quæstio 227. Qualiter probetur ætas?

1. Respondeo primò: melior & paratior via probandi cujusque ætatem est liber baptismi; Probatur nam sic veluti ex professione Parentum apud acta publica, juxta *l. etiam ff. de prob.* Lott. *l. 2. q. 49. num.* 32. citans Rebuff. *ad constitut. regias Tom. 2. de regist. baptism. num. 15.* Mascard. *de prob. conclus.* 1147. *num.* 1. Mandos. *ad reg.* 18. *q.* 10. *num. 4. &c.*

2. Secundò ex libro Patris, in quo descripta sit dies Nativitatis filii, ut consuevit de more scribi; tam & hic liber, ut Salic. *in l. si minorem. n.* 10. *c. de in integ. restit. minor.* Lott. *loc. cit. nu. 33.* cessante omni fraude plenè probat, proceditque idipsum, etiamsi adesset conjectura, vel præsumptio in contrarium, puta, quia ipse filius professus fuisset, se esse aut minorem aut majorem ætate. Lott. *num.* 34. Soc. jun. *conf. 3. ex num. 3. vol.* 2. Alcia. *reg.* 2. *præsump.* 14. *n.* 5.

3. Tertiò, ubi deficiunt hi libri baptismi, & patris, probatur per testes. Lott. *num.* 35. Hi autem testes excedere debent ætate ætatem illius, de quo agitur, saltem 14. annis. Aliàs enim etiamsi conjuncti sint, aut vicini; & dicant adeo sibi esse perspectam ætatem personæ, de qua agitur, semper erit incerta eorum depositio; cùm factum Nativitatis, à quo ætas sumit initium, non potuerit cadere sub eorum sensum tempore ætatis discretæ. Lott. *cit. n.* 35. citans Bald. *in lib. de tutela. sub. n.* 2. quem, ut ait, sequuntur Salicet. *ubi ante n.* 3. Sapia *de ætat. n.* 28. *de minor.* Felin. *in cap. literis. n. 7. de præsump.* Menoch. *de præs. præsump.* 51. *num.* 48. & plures alii apud hunc. Dein supposità hâc legitimâ ætate in testibus, optima probandi per illos ratio esset, dum assererent, se nativitatem & tempus illius observâsse, quia essent consanguinei, vel vicini. Lott. *num.* 36. vel referrent factum notabile contemporaneum, quòd eorum memoriæ verisimiliter hæsisset, quale est Nativitas proprii filii, vel fratris. Lott. *ibidem.* ex Bart. *conf. 92. sub. n.* 5. & Rota *in Tridentina Canonicatûs* 3. *Martii* 1606. in qua etiam dictum, non attendi singularitatem testium, si agatur de probando. Possunt quoque ipsi Parentes esse testes idonei ad probandum ætatem filiorum, juxta *leg. etiam ff. de probat.* Lott. *num.* 44. quod ipsum etiam procedit de parentibus spiritualibus, qui baptizatum à sacro fonte levârunt. Lott. *num.* 45. citans Bald. Salicet. & Rotam *in eadem Trid. canonic.* 15. *Junii* 1609. Neque excluduntur domestici tanquam verisimilius informati de veritate. Lott. *num.* 47. citans Ruin. *conf.* 194. *num. 3. l.* 1. & dicens in citata Rotæ decisione salvatum esse dictum unius testis domestici, qua non esset amplius domesticus tempore examinis. Porrò ætas probata per testes per modum obietus admittit probationem per alios testes in contrarium melius informatos, uti servatum in illa *Trident. canonic.* 10. *Decemb.* 1608. Lott. *num.* 43.

4. Quartò materia hæc ætatis cùm quandoque sit difficilis probationis, admittit etiam præsumptiones & conjecturas, Lott. *num. 38.* citans Alciat. *ubi ante num. 5.* & Rotam *decis. 260. num. 1. p. 2. divers.* Et sic probari ætatem per aspectum, tradunt DD. Lott. *n.* 39. citans Menoch. *de arb. cap.* 117. *ex num.* 1. Bart. *in lib. de ætate. num.* 7. & 8. *de minor.* Magon Lucen. *decis. 68. n.* 7. Borell. *tit. de prob. num.* 129. Conjecturæ tamen illæ & præsumptiones, etsi deserviant ipsi proviso ad effectum justificandi suam habilitatem ex ætate pro consequendo beneficio, minimè tamen sufficient objicienti defectum ætatis pro repellendo ipsum à sua possessione, nisi per necessitatem concluderent. Lott. *num. 38.*

Quæstio 228. An Episcopus in ætate requisita ad beneficia dispensare possit?

1. Respondeo primò: Episcopum non tantùm in ordine ad curata beneficia, ut indicatum paulò ante, in ætate dispensare non posse, sed neque etiam in genere in ordine ad ea beneficia, ad quæ in jure canonico certa ætas per se & directè, & non tantùm ratione annexi Ordinis requiritur, Laym. *in cap. cùm in cunctis. §. inferiora num. 4.* citans Abb. *in cap. cùm dilectus. de elect.* Azor. *tom. 2. lib. 6. c. 5. q. 9.* Franc. Jo. Monach. juxta gl. communiter receptam *in cit. c. cùm dilectus.* nisi ea dispensatio ipsi specialiter concessa sit. Laym. *loc. cit.* Licèt autem *c. permittimus. de ætat. & qualit. in 6.* Bonifac. VIII. permiserit Episcopis, ut post annum 20. completum dispensare possint ad consequendas dignitates & personatus curam animarum annexam non habentes, de novo tamen Trid. quoad hæc beneficia requirit 22. annos, contra cujus Concilii decreta dispensare nequit Episcopus. Addit tamen Laym. *loc. cit. num.* 8. Anton. de Buttrio *in cap. præterea. de ætat. & qualit. num.* 7. non improbabiliter affirmare, quòd Episcopus dispensare possit in ætate promovendi, quando ea non per se, ac directè requiritur, sed ratione annexi Ordinis, non tamen nisi ex gravi causa & necessaria, cujusmodi est studiorum. Argumento *c. cùm ex eo. de Elect.* Cùm enim ex ea causa permittatur Episcopo, ut in non accipiendis Ordinibus dispensare queat, consequenter etiam in ætate, dum ea indirectè requiritur. Atque ita juxta hanc Theoriam defendi posse, quòd dictum à se, nimirum in Cathedralibus Ecclesiis Germaniæ Canonicos dispensativè institui studiorum prosequendorum causâ, qui intra 7. circiter annos sacrum Ordinem ob defectum ætatis accipere non possunt, quamvis similes dispensationes Ecclesiis utiles non sint.

2. Respondeo secundò: si particulari alicujus Ecclesiæ Collegiatæ decreto certa ætas in promovendis exigatur, v. g. ut intra annum sacrum Ordinem suscipere queant, Episcopus cum Capituli consensu dispensare non prohibetur, Laym. *ad cap. ex ratione.*

de

de ætat. & qualit. De cætero, si literæ fundationis certam ætatem requirunt etiam indirectè, v. g. dicendo, ut Capellania sacerdoti conferatur, num Episcopus dispensare possit. Vide Laym. *Theol. moral. tr. 2. c. 13. q. 6. num. 13.* Quod verò attinet ad Papam, cùm is in beneficiis Ecclesiasticis plenitudinem potestatis obtineat, dubitandum non est, eum posse dispensare in ætate, tam directè, quàm indirectè requisita, (intellige tam à jure, quàm statuto quocunque, aut fundatoris voluntate) Laym. *ad c. cùm in cunctis. de elect. §. inferiora. num. 6.* citans Azor. *ubi supra quæst. 8.* qui tamen addit, dubitandum non esse has juris relaxationes Ecclesiis multùm obesse, & ex iis maximum animæ periculum creari, tum in ipsis pueris, tum in iis, qui eas impetrandas curant. Non tamen rectè senserunt Bald. *in c. cùm adeò. de rescrip. num. 10.* & Felin. *in c. si quando. tit. eod num. 4.* dum ajunt, si Papa scienter scribat pro infante seu minore septem annis, ut ei beneficium Ecclesiasticum conferatur, non esse obediendum, nec literas executioni mandandas. Laym. *loc. cit.*

Quæstio 229. In genere quænam corporis infirmitas, aut defectus reddat ineligibilem, aut aliter impromovibilem ad beneficium, vel officium Ecclesiasticum?

Respondeo: per quam quis est inhabilis, ut vel absolutè, vel saltem decenter, nequeat exercere officium, ad quod eligitur, constat ex toto *tit. de corpore vitiatis, & Clericis ægrotant. cap. nisi cùm pridem. de renunc.* Trident. *sess. 22. c. 4. de reform.* Unde etiam in genere dicendum, omnem defectum corporis, qui irregularitatem inducendo, prohibet à susceptione Clericatûs & Ordinum, eo ipso indirectè prohibere, quò minùs quis ad dignitatem, beneficium & officium Ecclesiasticum eligi, aut quâvis aliâ viâ promoveri possit. Castrop. *tr. 13. de benef. d. 4. p. 4. num. 1. ex comm.*

Quæstio 230. In specie quænam infirmitas & defectus corporis directè, seu independenter ab eo, quod irregularitatem inducat, & à Clericatu vel Ordinibus sacris arceat, reddat ineligibilem, aut aliter impromovibilem ad Prælaturas & beneficia?

1. Respondeo primò: cæcitas, surditas, privatio loquelæ. *c. hinc etenim. d. 49. c. constitutionem. de verb. significat. in 6* D Thom. *3. p. d. 82. a. 10.* quod tamen non tenet de lippis, vel uno tantùm oculo carentibus, surdastris tantùm & balbutientibus. Peyr. *in præl. q. 2. cap. 4. num. 18.* Sayr. *de censuris l. 6. cap. 8. num. 3.* Pass. *de Elect. c. 25. num. 318.* Navarr. *lib. 1. cons. 7. num. 3. de corpore vitiatis.*

2. Secundò: paralysis continua, vel quasi continua. *c. ult. de Clericis ægrot. ibidem.* Barb. *num. 2.* Peyr. *loc. cit. num. 13.* Sayr. *loc. cit. num. 10.* Patis. *de resign. benef. l. 5. c. 6. num. 22.* Pass. *lo. cit. n. 320.* citans plures alios.

3. Tertiò: podagra continua, vel quasi continua, præter AA. cit. Regin. *in praxi l. 30. nu. 57.* Campanilis. *rubrica 11. c. 17. n. 137.*

4. Quartò: infirmitas habitualis & radicata (pro exemplo Peyr. Pass. Sayr. Majol. *de irregul. lib. 2. cap. 20. num.* 10 ponunt phthisin) impediens à præcipuis actibus spectantibus ad Prælaturam & officium. Sumitur ex *cit. c. nisi jam pridem, & c. ex parte.* Suar. *de Cler. ægrot.* Abb. *ad c. cùm inter. de Elect. n. 2.* D. Thom. *2. 2. q. 185. a. 4.* Verùmque id est, etsi infirmitas tantùm duratura pro toto, vel valdè notabili tempore officii, vel Prælaturæ. Pass. Peyr. Majol. *ll. cit.* Idem dic de valetudinariis, qui malo corporis habitu & affectu frequenter ægrotant, & lecto decumbunt. Patis. *loc. cit. q. 3. n. 29.* Menoch. *de arbit. l. 2. cas. 6. num. 3.* Porrò tantam Pass. *loc. cit. num. 326.* in Superioribus regul. requirit sanitatem, quanta necessaria est, ut Prælati possint observantias & rigores vitæ communis tolerare, & aliis in legum custodia præire. Unde ait statutum peculiariter in suo Ordine Prædicatorum, ut nemo possit eligi in Priorem, qui non possit sequi chorum, dormitorium, & refectorium.

5. Quintò: carentia primariæ alicujus partis corporis, vel tanta deformitas, ut sine notabili horrore & scandalo obire nequiret munia Ecclesiastica; sic enim immediatè etiam ratione indecentiæ forent ad talia ineligibiles. Pass. *n. 327. & 328.*

Quæstio 231. An si quis patiatur vitium corporis impediens celebrationem missæ, v. g. careret oculo canonico, duobus digitis cum medietate manûs, vel pollice, &c. promoveri possit ad beneficium simplex, nonnisi subdiaconatum, vel etiam nullum Ordinem majorem requirens?

Respondeo negativè: qui enim inhabilis est ex vitio corporis ad recipiendos Ordines majores & presbyteratum, etiam inhabilis est ad recipiendos minores, quin & ad primam tonsuram. Castrop. *cit. d. 4. p. 4. n. 3.* citans Ugol. *de irreg. c. 52. §. 1. n. 4. & c. 64. num. 4.* Tolet. *in sum. l. 1. c. 57. 1. & 2. regul.* Garc. *de benef. p. 7. c. 12. n. 78.* contra Valent. *tom. 4. d. 7. quæst. 19. p. 3.* Responsio hæc fundatur potissimùm in *c. non confidat. 50. dist.* ubi corpore vitiati prohibentur divinis applicari ministeriis. Sed per susceptionem primæ Tonsuræ, & cujuslibet Ordinis minoris applicatur quis divinis ministeriis. Castrop. *l. cit.* Dein primâ tonsurâ, & Ordinibus minoribus disponitur quis ad ministerium altaris, seu sacerdotium, quod omnes Ordines tanquam sui complementum respiciunt: ergo inhabilis ad illud ministerium, inhabilis censeri debet ad Ordines minores, & consequenter ad quodlibet beneficium. Castrop.

Quæstio 232. Utrùm ex defectu usûs rationis sint ineligibiles ad Prælaturas infantes, amentes, & mente capti?

Respondeo affirmativè: *c. constitutionem. de verb. signif. in 6. ibid.* Gl. *V. intellectus.* Azor. *p. 2. c. 4. q. 14* Navar. *in c. si quando. de rescrip. nu. 6. & 10.* Sigism. à Bon. *de elect. dub. 86. n. 4.* Intelligendum hoc ipsum esse de eo, qui non in omni, sed in aliqua materia delirat; ad regendam enim Ecclesiam, quod est Prælati, necessaria est prudentia & discretio, cujus talis capax non est. Pass. *c. 25. n. 4.* Item de amente habente lucida intervalla, cùm Prælatus debeat omni tempore & occasione esse expeditus, ut suos possit gubernare. Pass. *n. 5.* citans Rot. *decis. 190. n. 4. p. 2. recent.* Item de eo, qui semel fuit fatuus, intellige ex causa habituali, & de se permanente. Pass. *n. 6.* is enim præsumitur semper talis, nisi probetur sanatus. Gl. *in c. fin. de success. ab intest. V. competenc.* Menoch. *l. 6. præsump. 45. n. 59.* Quòd si tamen talis sit perfectè sanatus, idque probetur, poterit absque ulla dispensatione eligi in Prælatum, si antecedenter fuit in isto Ordine, quem Prælatura talis requirit. Pass. *n. 7.* quia tales possunt in susceptis Ordinibus ministrare sine dispensatione, & absque eo, quòd in hoc à Superioribus possint impediri. Suarez *de Cens. d. 51. sect. 1. n. 4.* Bonac. *de irreg. d. 7. q. 2. p. 2. n. 20.* Secùs est, si antecedenter non fuerit ordinatus; sunt enim tales etiam perfectè sanati irregulares, ut sine dispensatione Papæ nequeant ordinari, ac consequenter seu indirectè, ut nequeant eligi electione supponente Ordinem. Pass. *loc. cit.* Aliud quoque est de iis, qui ex causa transeunte, putà febri vel irâ fuêre amentes; hi enim irregulares non sunt, sed eligi possunt. Suarez. *loc. cit. n. 5.* Bonac. *loc. cit. n. 21.* Menoch. *loc. cit. n. 62.*

Quæstio 233. Utrùm ergo electio talium sit ipso jure irrita?

Respondeo: electio perpetuò amentis, vel etiam pro tempore amentiæ ipso jure naturæ est irrita,

etiam

cùm sit contractus quidam; in quo Electus se obligat Ecclesiæ in iis, quæ spectant ad officium suum adimplendis; amens autem consentire, & se obligare nequeat. Pass. n. 10. Electio,verò amentis habentis longa & frequentia lucida intervalla facta tunc, cùm ille non est amens, vel etiam jam sanati (quod tamen intelligendum juxta factam paulò antè limitationem) non tantùm omni jure sit irritanda, sed probabiliter etiam irrita ipso jura positivo, non quidem antiquo, sed novo, nimirùm Concil. Trid. *sess.* 22. *c.* 4. dicentis: *Nec aliis imposterùm fiat provisio, nisi iis, qui ætatem & cæteras habilitates* (inter quas absque dubio est usus rationis expeditus) *integrè habere dignoscantur, aliter irrita sit provisio*. Pass. *loc. cit.* ubi tamen fusè probat, quòd hoc decretum respiciat solùm electionem & provisionem ad dignitates & beneficia in Cathedralibus & Collegiatis, non verò locum habeat in Regularibus, quòd per Ecclesias regulares, quarum quoque ibi meminit Conc. non intelligantur Monasteria, Conventus & Ordines regulares, neve Ecclesiæ Canonicorum regularium, sed Ecclesiæ Cathedrales regulares, in quibus Episcopus simul sit Abbas, & Monachi simi Canonici, quarum plures fuerunt in Anglia, ut pluribus refert & probat.

Quæstio 234. *Utrùm eligi possit in Prælatum, qui frequenter solet inebriari?*

Respondeo negativè. Peyr. *in præl. q.* 2. *c.* 5. §. 5. *n.* 58. referens plures alios. Barb. *de off. Ep. alleg.* 28. *n.* 11. & *c. à crapula. de vit. & honest. clerici. n.* 2. talis enim habet se ut furiosus habens lucida intervalla; pertinet autem ad Prælatum non raro & brevi tempore, sed semper, & in omni occasione regere Ecclesiam & subditos,iisque invigilare. Pass. *num.* 11.

Quæstio 235. *Quid hac in re dicendum de dæmoniacis ita à dæmone possessis, & arreptis, ut non sit iis liberum à motibus incongruis abstinere, & ita sæpè privatis usu rationis, ut nesciant, quid agant?*

Respondeo: cùm in ordine ad suscipiendos Ordines, quin etiam Clericatum incurratur irregularitas perpetua non nisi à Papa dispensabilis, etiam quoad regulares, quòd quis vel semel à dæmone fuerit possessus. *c. maritum. d.* 33. Suar. *de censuris. l.* 6. *d.* 51. *c.* 13. *n.* 3. tales non ordinati antecedenter erunt in Prælatos ineligibiles. Pass. *n.* 12. secus est de antecedenter jam ordinatis; hi enim in susceptis Ordinibus ministrare, adeòque & in Prælatos eligi possunt, si sint ab infirmitate aut dæmone liberati; quod tamen non præsumitur, nisi probetur, *c. communiter. q.* 2. Suar. *loc. cit. sect.* 1. Unde talis Electus in Prælatum, si fiat oppositio contra ejus liberationem, debebit eam probare, & nisi per annum, vel ad arbitrium per discretionem Superioris comprobatus fuerit liberatus, confirmari non poterit. Si à nullo contradicente confirmetur ejus electio, hæc erit valida, si verè est liberatus, Pass. *n.* 13.

Quæstio 236. *Quid dicendum de Epilepticis?*

Respondeo: hi non ordinati sunt perpetuò irregulares & ineligibiles, etiam si sanati sint, nec possunt promoveri ad Ordines, aut eligi ad Prælaturas sine dispensatione Papæ. Suar. & Pass. *ll. cit.* ordinati tamen, si rariùs cadant, putà in mense semel sine inconditis vocibus, eligi poterunt, multòque magis si morbo hoc liberati sint. *c. in tuis literis.* Suar. *l. c. nu.* 6. Bonac. *d.* 7. *q.* 2. *p.* 2. *nu.* 22. Sylv. *V. corpore vitiati. n.* 5. Pass. *loc. cit.* Ad probandam autem sanitatem ab hoc morbo sufficiunt 30. dies, ut habetur *c. in tuis literis.* 7. *q.* 2.

Quæstio 237. *An igitur electio horum infirmorum sit ipso jure nulla?*

Respondeo negativè: quia nullus est in jure textus irritans ipso jure, seu facto talium electionem; Est tamen de jure reprobanda, dum constat de tali delectu. Pass. *cit. cap.* 25. *num.* 329. Quin etiam dum moraliter certò non constat ipsi infirmo, se ratione infirmitatis non posse exequi partes prælaturæ & muneris non solùm validè, sed & licitè, utpote non intrusus, sed à Deo vocatus admitti prælaturam & officium. Pass. *num.* 331.

Quæstio 238. *Quid si igitur post confirmationem superveniat Prælato infirmitas reddens illum inhabilem ad gubernandum, an tenetur renunciare, vel Superiores tenentur illum ab officio amovere?*

Respondeo negativè: siquidem Episcopis ægrotis, quin & Parochis dantur Coadjutores. *c. Scripsit. c. cùm percussio. c. præsentium. c. qualiter* 7. *q.* 1. & *c. ex parte. de Cler. ægrot.* & *c.* 1. *de parochis.* Idem dicendum de Prælatis regul. præsertim Generalibus,eos nequaquam ob solam infirmitatem, etiam dum in eam ex culpa inciderunt (modò ea talis non sit, ob quam mereantur privari) privandos esse officio, censet Pass. *num.* 332.

Quæstio 239. *An conferri possit beneficium ei, qui post susceptum Clericatum contraxit vitium corporis, ratione cujus est irregularis?*

Respondeo: posse talem promoveri ad beneficium, cujus exercitium vitium illud non impedit, non tamen ad beneficium, cujus exercitium impedi tur tali vitio;irregularitas enim ex defectu corporis supervenientis ordinato solùm impedit exercitium illius Ordinis, ad quod reddit vitiatum inhabilem; ergo etiam illius solùm beneficii consecutionem impediret debet, ad cujus exercitium inhabilis factus est. Castrop. *loc. cit. n.* 2. citans Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 4. *q.* 24. Suar. *de cens. d.* 51. *s.* 2. *num.* 18. Garc. *p.* 7. *c.* 12. *num.* 19. Nihilominus cùm omnibus beneficiis annexa sit obligatio recitandi horas, si quis ob vitium corporis v. g. cæcitatem redditus est inhabilis ad hanc recitationem, etsi Ordinibus initiatus sit, non poterit obtinere beneficium. Castrop. *ibidem.* citans Less. *lib.* 2. *cap.* 34. *dub.* 25. *num.* 130. Garc. *ubi ante num.* 21.

Quæstio 240. *An semel morbosus, præsumatur laborare eodem morbo, si probet se esse sanatum, adeòque qui semel repulsus est ratione morbi, non possit amplius eligi, nisi se probet sanatum, & consequenter repulsio facta ab una Ecclesia faciat fidem quoad aliam Ecclesiam?*

Respondeo affirmativè: de morbis diu durabilibus, & qui ex natura sua solent esse habituales. Abb. *in c. cùm inter n.* 7. *ibidem.* Gloss. & And. apud Pass.

PARAGRAPHUS II.

De Scientia & gradu Magisterii requisitis ad beneficium obtinendum.

Quæstio 241. *Num requiratur in promovendo ad beneficia literarum Scientia?*

Respondeo affirmativè: impossibile enim est, ut careatus literis factis aptus sit officiis, ut dicitur *c. illiteratos. dist.* 36. ubi Gelas. Papa æquiparat illiteratos cæcis, uti Gregor. X. æquiparat illos infantibus *in c. ult. de temp. ord. in* 6. Lott. *l.* 2. *q.* 50. *n.* 1. 5. & 6. Porrò alii sunt illiterati simpliciter, qui & propriè illiterati dicuntur, qui non ex toto rudes ad literas altiores provecti non sunt, ut Seneca *de benef. l.* 5. *q.* 13. Alii penitus illiterati,qui nullas aut modicas literas sciunt, norùntque tamen legere & scribere in vulgari,ut Rebuff. *de pacif. poss. num.* 262. Lott. *l. c. n.* 12.

Quæstio 242. In genere quanta ex jure naturæ & divino requiratur Scientia, ut quis ad Prælaturam, beneficium, vel officium Ecclesiasticum eligi, vel etiam quocunque alio modo promoveri possit?

Respondeo: necessaria est tanta scientia, & rerum agendarum notitia, quanta requiritur ad prudenter exequendum officium, ad quod quis promovetur, D. Thom. *in addit. ad 3. p. q. 36. a. 2.* Abb. *in c. cùm in cunctis. de elect.* & alii *ibid.* Peyr. *loc. cit. q. 2. c. 2. num.* 11. citans Menoch. Gonet. Patis. &c. ita ut tam eligentes carentem hâc scientiâ, quàm ipse Electus enusciens hujus sui defectûs consentiendo electioni peccent mortaliter. Suar. *de cens. d. 51. s. 1.* Garc. *de benef. p. 7. c. 7. num.* 25. Miran. *in manual. Prælator. regul. tom. 2. q. 4. a. 2.* Porrò censebitur hæc requisita Scientia sufficiens adhuc, dum Prælatus novit prudenter uti Vicariorum & ministrorum operâ & auxilio in adimplendo munere suo, valeâtque aliquo modo de eorum auxiliis judicare. Pass. *cit. c. 25. n.* 18.

Quæstio 243. Quanta scientia requiratur jure Ecclesiastico universaliter pro omni beneficio Ecclesiastico?

Respondeo: tanta, quanta requiritur ad primam tonsuram, hoc est, ut sciat rudimenta fidei, dein legere & scribere Trid. *sess. 23. c. 4.* Less. *de just. l. 2. c. 34. n. 129.* Sigism. de Bon. *de Elect. dub. 60. n. 6.* Garc. & Pass. *loc. cit.* Porrò loquendo de electione vel promotione ad officium sufficiet, posse legere & scribere in isto idiomate, quod necessarium est ad exercitium istius officii. Loquendo autem de officio non importante exercitium alicujus Ordinis, sed merè jurisdictionis, & gubernationis, ut est officium Abbatissæ, Rectoris vel Superioris in ordine laicorum, opus non est scire latinè, nisi fortè specialia statuta id requirant. Sed neque id opus est respectivè ad officium importans exercitium Ordinis alicujus, ubi in ministeriis & functionibus Ecclesiasticis non est usus latinæ linguæ v. g. in Græciâ, Armenia &c. secùs est in Ecclesia latina. Pass. *n. 20. & seq.*

Quæstio 244. Quanta requiratur scientia ad obtinendum beneficium simplex?

Respondeo: si non habet annexum Ordinem ullum vel servitium præter scientiam, quæ præcisè necessaria est ad primam tonsuram, requiritur aliqualis major notitia Sacramentorum, & aliqualis intelligentia linguæ latinæ (intellige respectu Ecclesiæ latinæ) ut aptus quis sit ad recitandum Officium divinum, etsi non esset spes plùs proficiendi. Castrop. *to. 2. t. 13. d. 4. p. 6. num. 9.* Garc. *loc. cit. n. 8.* Pass. *n.* 40. ait etiam Lott. *l. 2. q. 50. num.* 14. citans pro hoc *c. accepimus. de ætat. & qualit.* & sic decisum dicens: *in una Amerina jurisd. 1. Julii* 1616. frustra objici illiteraturam clerico primæ tonsuræ ab Episcopo ad beneficium simplex promoto, eò quòd defectus iste literaturæ in illo sit dispensabilis ab Episcopo. Idque procedere, etiamsi non intelligat horas Canonicas, ad quarum recitationem tenetur, pro quo citat Nav. *de horis Can. c. 13. num. 11. & 12.* quod ipsum tamen limitat Lott. *ibid. n.* 49. dum ait, quòd, cùm recitatio vel psallinodia horarum non consistat solùm in pronunciatione vel cantu, sed etiam in intellectu literali verborum, necesse esse, ut ad hoc habeat scientiam, etsi alias perfectè horas non intelligat.

2. Si verò habet annexum Ordinem sacrum, requiritur major doctrina, majorisque scientiæ spes, & in specie scientia illa, quæ necessaria est ad Ordinem illum recipiendum Garc. *loc. cit. n.* 11. citans Hojed. Azor. Gon. Requiritque Trident. *sess. 23. c. 13.* ad Subdiaconatum, & Diaconatum, ut quis sit instructus in literis, & iis, quæ ad exercendum Ordinem pertinent, & *c.* 14. ad presbyteratum, ut quis idoneus sit ad docendum ea, quæ omnibus necessaria sunt ad salutem, & administranda Sacramenta. Quo decreto stante juxta Fagn. *in c. cum in cunctis.* jam promoveri nequeunt ad presbyteratum parum scientes, qui tamen sunt dociles & apti ad docendum, ut docuit Innoc. nequidem dispensativè, & ex magna causâ (ut Innoc. declarant Abb. & Host.) cùm Episcopi in hoc decreto Concilii dispensare nequeant, ne quidem ex magna causa. Porrò dum de beneficio simplici quæritur, quod simul & Ordinem, & administrationem annexam habet, adeòque Scientia necessaria in promovendo ab Ordine, & administratione mensuram recipere debet, hoc faciendum est discrimen, ut quæ ad Ordinem spectat, exigatur actu, quæ verò ad administrationem, saltem requiritur aptitudine. Lott. *loc. cit. n.* 54.

Quæstio 245. Quæ scientia requiratur ad dignitates, & Canonicatus, non habentes jurisdictionem, aut curam animarum?

Respondeo: requiri majorem quandam quàm præcisè necessaria est ad Ordinem dignitati, vel Canonicatui annexum, eò quòd munus seu dignitas industriam deposcat, à Canonico in Capitulo dandum sit Consilium. Pass. *n.* 39. citans Menoch. *de arbit. c.* 425. *n.* 25. Abb. &c. Lott. *l. 2. q. 50. n. 52. & 53.* ubi etiam quòd major requiratur ideo scientia in Canonico Cathedrali quàm Collegiatæ, & hinc in examine ad Canonicatus Cathedrales semper disquiri, num promovendus ultra grammaticam ulterius ita profecerit, ut suo consilio aliquando juvare possit Ecclesiam, ne ut dicebat Roderic. Zamorens. Episcopus *in suo speculo p. 2. c.* 17. contingat ad Capitulum duci oves & boves. Verùm maturitas & capacitas dandi consilium non est de essentia Canonicatûs, cùm esse quis possit Canonicus absque eo, quòd vocem habeat in Capitulo.

Quæstio 246. Quæ scientia requiratur ad beneficia curam animarum annexam habentia, maximè parochialia?

Respondeo: requiri ut tales sciant inter peccata distinguere, Evangelium declarare, Sacramenta ritè administrare. Trid. *sess. 24. c. 18. de reform.* Nav. *in c. 1. de pœnit. & remiss.* adeòque major in iis requiritur scientia, quàm in simplice sacerdote, utpote quæ consistit non in sola doctrina Evangelii populo rectè exponenda, sed & in distinguendo lepram à lepra, id est, peccatum à peccato. Lott. *cit. n.* 54. citans Gonz. *Gl. 4. num.* 72. Staphil. *de expedit. forma. 6. num.* 2 necesse tamen non est, ut desuper contenta in libris sic memoria teneat, ut de illis extemplò disserere possit, & tutò respondere, sed sufficit ea esse instructum facultate, ut in libris sciat quærere, invenire & intelligere veritatem in hoc punctu necessariorum, Lott. *num. 55. & 56.* citans Gonz. *Gl. 4. num.* 82. & 83. Innoc. *in c. cum in cunctis. n.* 1. Butrio *ibid. n.* 10. Abb. *n.* 4. Host. *n.* 10. quod tamen intelligendum ait Lott. *n.* 57. ut sciat invenire seu intelligere ex se ipso, non autem discendo ab aliis, cùm ut, Gratian. *post c. 1. dist.* 36. inconveniens sit, ut tunc quærat discere, cùm opus est alios docere. Porrò necesse est, ut dictâ scientiâ ipso promotionis tempore sit instructus, Lott. *cit. n.* 55. De cetero ad arbitrandum, num impleta sit mensura scientiæ, habendam esse rationem qualitatis beneficii curati respectu loci, cùm non requiritur eadem seu tanta scientia in præposito curæ personarum vilium, quæ in præposito curæ magnorum virorum, ait Lott. *n.* 59. citans Abb. *in c. cum in cunctis. n.* 4. Majol. *de irregul. l. 1. c. 32. n. 9.*

Quæstio 247. Quæ scientia requiratur ad Episcopatum?

Respondeo: competens aliqua notitia S. Scripturæ, mysteriorum fidei, Traditionum, Conciliorum, Theologiæ tam speculativæ quàm moralis, & SS. Canonum, ut quæ sunt fidei & morum, docere, gregémque suum ab hæreticorum erroribus defendere, jus dicere, & responsa dare valeat, *c. qui Episcopus. d.* 23.

c. qui

c. qui Ecclesiastici. & *c. fin. d.* 36. *c. omnes. c. nulli. c. placuit d.* 38. vide Less. *l.* 2. *c.* 34. *dub.* 24. Azor. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 28. & *l.* 6. *c.* 6. *q.* 11. Barb. *ad c. cum in cunctis. n.* 7. Menoch. *loc. cit. n.* 15. Non tamen requiritur scientia eminens. *c. nisi. de renunc.* Sed sufficit, si tanta sit adjuncta prudentia, & rerum experientia, ut erroribus & deceptionibus obnoxius non sit, sed inter bonum & malum, aptum & ineptum à suis adjutoribus vel officialibus suggestum consilium discernere valeat. Arg. *c. nullus. d.* 28. Laym. *ad c. cum in cunctis. num.* 5.

Quæstio 248. Quæ scientia requiratur in Abbate?

Respondeo: tametsi ut inquit Gl. *in c. legi Epistolam.* 16. *q.* 1. *V. instructio*, sufficiat Monacho, quòd bonus sit, quamvis illiteratus, cùm, ut S. Hieronym. *in eod. c.* Monachus non docentis sed plangentis habeat officium, qui vel se, vel mondum lugeat, & Domini pavidus præstoletur adventum; aliud tamen est in Abbate, in quo licèt non requiratur magna Scientia, exigetur tamen sufficientia literarum pro administratione curæ animarum, cùm quiliber Abbas habeat curam saltem fori pœnitentialis respectu suorum Monachorum. Lott. *l.* 2. *q.* 50. *n.* 28. ex Abb. *in c. in cunctis. n.* 4. unde dum idem Abb. *in c. ult. de ætat.* & *qualit. num.* quærit, num Abbas ignorans grammaticam debeat deponi, & respondet, quòd non, si aliàs sit discretus, & peritus regulæ, intelligendus non est de totali ignorantia, sed grammaticali, ita ut eam nesciens barbarismis, & solecismis repleat orationem. Lott. *loc. cit. n.* 29. & 30.

Quæstio 249. An ergo electio seu promotio penitùs illiterati, vel etiam carentis istâ scientiâ, quam jus ad tale officium requirit, sit ipso jure nulla?

1. Respondeo primò: promotio carentis scientiâ necessariâ ad prudenter exequendum munus suum, ad quod quis promovetur, non est irrita ipso jure naturali aut divino, non enim minus necessaria est bonitas seu probitas subjecti, quàm scientia, & tamen ab hac bonitate non ita dependet potestas Ecclesiastica, ut illius incapax sit improbus, etsi ei fiat collatio, ea sit irrita vi legis naturæ aut divinæ. Item illiteratus sicut ordinatur validè, & recipit potestatem Ordinis, sic & potestatem jurisdictionis, quantum est ex lege naturæ seu divina. Et hæc certa esse ait Pass. *loc. cit. n.* 47. Nihilominus vi utriúsque legis promotio taliter, multòque magis penitus illiterati, est irritanda tanquam iniqua contraria fini, ad quem ordinantur officia & beneficia, & perniciosa bono communi, & cultui divino. Unde etiam talis illiteratus sicut peccavit mortaliter recipiendo officium, ita sub mortali tenetur illud dimittere, vel saltem abstinere ab exercitio illius, usque dum se ad illud habilitet. Nav. *in c. si quando. Except.* 8. *num.* 4. item *consil.* 8. *num.* 4. *de præb.* Azor. *p.* 1. *l.* 10. *c.* 13. *q.* 18. Pass. *num.* 48. Verúmque id est, sive beneficium sit simplex, sive Canonicatus s aut curatum, modò careat quis scientiâ competente tali beneficio, Garc. *loc. cit. c.* 7. *n.* 15. Castrop. *to.* 2. *tr.* 13. *d.* 4. *p.* 6. *n.* 4.

2. Respondeo secundò: sed neque ex jure positivo promotio carentis requisitâ ad munus, ad quod promovetur scientiâ, est ipso jure irrita, nisi ubi jus positivum expressè illam irritam declaret cum clausula decreti irritantis, sed solùm irritanda, Pass. *loc. cit. n.* 50. sic enim *c. fin. de ætat.* & *qualit.* Honor. 3. promotum in Episcopum, qui nunquam didicit grammaticam, non declaravit nulliter ipso jure promotum, Trid. quoque *sess.* 7. *c.* 3. *de reform.* collationem beneficiorum etiam curatorum factam non idoneis contra Constit. Alex. 3. & Greg. 10. non dicit ipso jure irritam, sed quòd *irritetur*. Atqui in hoc sensu intelligi possunt DD. quamplurimi docentes, promotionem hujusmodi esse irritam, nimirum à judice competente habendam nullam & cassandam; sæpe namque dicitur jure irritum, quod à jure reprobatur, & ipso jure dicitur irritandum. Idem dicendum de penitus illiterato, nec in hoc faciendum discrimen, tenet Pass. *n.* 51. contra Laym. *in c. cum in cunctis.* §. *inferiora. n.* 11. & alios docentes promotionem talis ad curatum, aut ad Canonicatum in Cathedrali esse ipso jure irritam. Argumento *cit.* §. & *c. ult. de æt.* & *qual.* eò quòd dum jura requirunt scientiam, non requirunt eam nisi sub ratione dantis idoneitatem proximam ad munia Ecclesiastica, adeóque si defectus scientiæ, competentis pro tali vel tali dignitate, vel officio sit æquè defectus simpliciter talis idoneitatis proximæ, quam defectus omnis illiteraturæ (ac parum proinde curatetur, sive quis carens requisitâ fortè scientia Theologica, vel Canonica destitutus sit, insuper alia literatura v. g. scientia legendi vel loquendi latinè, sive non) si defectus scientiæ competentis non reddit promotionem ipso facto nullam, neque id faciet omnimoda illiteratura; aut certè si hæc id faciat, idem faciet defectus scientiæ competentis. Sed neque his obstat, quòd carens scientiâ à jure requisitâ sit irregularis, ut docent Suar. *de Cens. d.* 51. *s.* 1. *n.* 8. Ugol. *de irreg. c.* 3. Gonz. *ad reg.* 8. *canc. Gl.* 4. *num.* 41. nam præterquam, quòd talem esse propriè irregularem, negent Garz. *loc. cit. num.* 10. Sayr. *de cens. l.* 6. *c.* 13. Sigism. à Bon. *de elect. dub.* 60. *num.* 8. &*c.* incertum insuper est, num promotio irregularis sit ipso jure irrita.

Quæstio 250. An talis illiteratus conscius suæ illiteraturæ, aut etiam in ejus defectu promotores istius teneantur restituere fructus, quos ille percepit?

Respondeo: negativè; si enim, ut dictum, ejus promotio non est ipso jure invalida, jam habet titulum validum, nempe beneficii, ratione cujus facit fructus suos. Garc. *loc. cit. num.* 29. Pass. *num.* 53. contra Aragon. 2. 2*dæ q.* 62. *a.* 2. (secùs tamen est, ubi non esset titulus beneficii, sed merum salarium, ut in Cathedris aliisque officiis; ibi enim est titulus officii, quod talis non implet. Garc. *num.* 30.) unde jam etiam promotor videtur non teneri ad fructus illo restituendos, ut docet idem Garc. contra plures, quos citat *num.* 26. sed solùm ad damna ex tali promotione & administratione secuta Ecclesiæ, Less. *loc. cit. n.* 74. *de justit.* Azor. *loc. cit. c.* 15. Navar. *de redit. Ecclesiæ. q.* 2. *monito* 25. & alii plurimi apud Garc.

Quæstio 251. Qualiter probetur inscitia literarum, & econtra scientia competens?

1. Respondeo primò: literarum inscitia concludenter non probatur per testes deponentes, talem nonquam legisse libros scientiæ, nec intrâsse scholas, vel Doctorem audivisse, ut censent Abb. *in c. ult. de æt.* & *qual. n.* 2. Sayrus *in Thesau. l.* 6. *c.* 3. *n.* 4. cùm dari possit instantia scientiæ testibus ignoræ; adeóque id solùm referendum ad simplicem præsumptionem ignorantiæ, quæ inferat necessitatem examinis, sive objectus inscitiæ fiat, ne provisus admittatur, sive ut admissus repellatur. Lott. *l.* 2. *q.* 50. *n.* 61.

2. Respondeo secundò: cùm scientia literarum non sit qualitas congenita, sed ex labore & industria homini contingens, in nullo homine præsumitur, sed eget justificatione præ ceteris, quæ ad idoneitatem provisi spectant, Lott. *n.* 62. juxta Gl. *in c. si fortè. de elect. in* 6. *V. scientia.*

3. Respondeo tertiò: tametsi per testes probari possit gradus provisi vel providendi, & sic nasci præsumptio aliqua idoneitatis, non tamen per eos concludenter probatur scientia. Lott. *num.* 67. sed nec ipse gradus, etsi aliqualem faciat præsumptionem, non tamen probat scientiam, cùm non sequatur: ille est Doctor, ergo est doctus, dum, ut inquit Mandos. *ad reg.* 19. *cancell. q.* 13. *n.* 3. quotidie videamus insaonssimos doctorellos, qui nesciunt prima legum principia. Lott. *à n.* 70. licèt autem Doctor sit idoneus

testis

testis super doctrina discipuli sui, juxta *l. nemini. c. de advocat. divers. judic.* hæc tamen ipsa testificatio magistrorum de peritiâ discipuli supponit examen, utpote vi cujus, dum sæpe discipulum interrogantes, & ab eo responsum accipientes illius scientiam deprehenderunt. Proinde

4. Respondeo quartò: scientiam literarum non aliter internosci & probari, quàm mediante examine. Lott. *n.* 65. citans Rot. *in nov. decis. 18. de probat.* & *in Calagurit. beneficii 9. Februarii* 1591. proceditque in tantum hæc examinis necessitas, ut Executor etiam nullo contradictore petente debeat ad illud devenire, quia cùm respiciat publicam Ecclesiæ utilitatem, debet, ut ait *Gl. in c. si fortè. de elect. in 6.* exuberare judicis officium. Lott. *à n.*76. citans Gemin. *in c. si fortè. num.* 4. & Jo. Monach. *ibid. n.* 7. qui illud ampliat, etiam quòd contradictor renunciet, potest tamen cessante concursu ad actum hujusmodi examinis procedi extrajudicialiter, Lott. *n.* 78. citans Mascard *de probat. concl.* 877. *n.* 2. Felin. *in c. dudum. de præsump. n.* 36. *&c.* ejúsque commissio est potiùs conscientialis, quàm judicialis, unde potest subdelegari, cùm regulariter oneratio conscientiæ non implicet electionem industriæ personæ, Lott. *n.* 79. *&* 80. Atque ita probatio à solo examinatore concludi, Lott. *cit. n.* 79. citans pro hoc Alex. *cons.* 218. *n.* 3. *l.* 2. Et sicut collatio ita & examen hoc tanquam illius accessorium, & non minùs voluntariæ jurisdictionis potest fieri extra territorium, Lott. *n.* 80. *&* 82. citans Alex. & Mascard. *ubi ante* Felin. & alios. Denique monet Lott. *n.* 86. Examinatores in hoc examine (utpote quod non est simpliciter necessarium, prout est illud, quod fit, & est pro seu de forma, ita etiam ut non obstante clausulâ: *si idoneum repereris:* sufficiat Executorem, etiam non facto examine, eum habuisse pro idoneo, ut forma literarum observata censeatur) non debere esse nimis scrupulosos, præsertim si promovendus ad beneficium aliquod simplex jam ad Ordines prævio examine receptus esset, juxta text. *c. accepimus. de ætat. & qual.* & Gonz. *Gl.* 4. *n.* 84. quòd si verò peracto tali examine executor pronunciaret provisum non idoneum, vel hac de causâ literas non esse exequibiles, gratia evanesceret, nec posset revalidari, aut alia obtineri citra vitium manifestæ subreptionis, nisi de hoc fieret expressa mentio. Lott. *num.* 87. citans Rot. *p.* 1. *decis.* 423. *nu.* 7. *in recent.*

Quæstio 252. Ad quas dignitates requiratur gradus Doctoralis, vel Licentiatus in Theologia vel jure can. vi Concilii Trident. suppono enim jure antiquo communi in nullo beneficio talem gradum requisitum, Garc. n.31.

1. Respondeo primò, ad Episcopatum; sufficiet tamen etiam habere publicum alicujus Academiæ testimonium; vel si regularis sit, à Superioribus Religionis suæ, quòd idoneus sit ad alios docendos, Trid. *sess.* 22. *c.* 2. *de reform.* Greg. 14. *in Constit. sua. onus Apostolica.*

2. Respondeo secundò: ad Scholasteriam (de qua fusè Duarenus *de benef. l.* 10. *c.* 15. & Barb. *de canon. c.* 10.) sufficit tamen etiam ad illam persona alia idonea, quæ per se ipsam id munus explere possit, Trid. *sess.* 23. *c.* 18. Sed neque decretum hoc obligat, ubi non est erigendum Seminarium, vel ubi in institutione Seminarii Præceptores sunt instituti, Garc. Barb. Salzed. *cit.* à Pass. *n.* 29.

3. Respondeo tertiò: ad Archidiaconatum, Trid. *sess.* 24. *c.* 12. ubi tamen addit: *in Ecclesiis, ubi id fieri potest.* Ceterum intelligendum hoc decretum de Archidiaconatu habente annexam curam animarum vel jurisdictionem. Riccius *in praxi decis.* 473. Piasce. *in praxi Episcop. p.* 1. *c.* 10. *n.* 20. Garc. *loc. cit. n.* 4. imò secundùm Navar. *in Man. c.* 25. *n.* 135. nisi de eo Archidiacono, de quo loquitur *tit. de off. Archid.* qui est caput capituli post Episcopum. Hojed. nonnisi de Archidiaconis Ecclesiæ Cathed. seu principalibus, & non de aliis inferioribus civitatum vel oppidorum.

4. Respondeo quartò: ad Archipresbyteratum, ubi ei fortè de consuetudine Ecclesiæ alicujus annexa est jurisdictio illa, quæ de jure communi convenit Archidiacono, Barb. *ad cit. c.* 12. Trident. Menoch. de arbit. casu 425. *n.* 42. eò quòd concilium non respexerit nomen Archidiaconi, sed officium, potestatem & jurisdictionem.

5. Respondeo quintò: ad Canonicatum Cathedralem, cui annexus est pœnitentiariatus. Trid. *sess.* 24. *c.* 8. quamvis & ibi dicatur posse esse non graduatum, qui aptior pro loci qualitate reperiatur. vide Castrop. *loc. cit. n.* 17. Nequaquam autem ad decanatum requiri illum gradum tanquam resolutum à S. Congregat. tradit Garc. *n.* 43. Castrop. *n.* 16. Barb. *de can. c.* 7. *de off. Ep. alleg.* 60. *nu.* 61. Item non ad principalem dignitatem in Ecclesia collegiata exempta, cui ordinaria jurisdictio cum omnibus juribus quasi Episcopalibus competit. Castrop. *num.* 14. Garc. *num.* 32. Trid. enim *cit. c.* 12. loquens de dignitatibus non præcipit, sed hortatur solùm, ut graduatis conferantur, Barbos. *ad cit. c.* 12. *n.* 15. *& de can. c.* 2. *n.* 20. ubi etiam hortatur solùm, ut in provinciis, ubi commodè fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatuum in Cathedralibus & Collegiatis insignibus conferantur graduatis. Garc. *loc. cit. n.* 44. Lott. *l.* 1. *q.* 15. *à nu.* 1. ubi etiam, quæ sit Collegiata insignis. Unde jam infertur primò, quòd si hujusmodi dignitates ignaris & indoctis conferantur, id prorsus esse contra mentem Papæ, qui sicuti novit, Ecclesiam egere hominibus literatis, non aliis fertatis ut Joannes Monach. & Prob. *in c. cum ex eo. de Elect. in 6.* ita nihil non molitur, ne istiusmodi ignaris provideatur de dignitatibus illis, & hinc qui fraudem huic sanctæ menti Pontificis faciunt, aut ad id cooperantur, peccent mortaliter, Lott. *l.* 3. *q.* 7. *à n.* 45. citans Navar. *in man. in miscellan. de orat. nu.* 66. nec excusaretur quis prætextu Magisterii seu Doctoratûs, aut Licentiaturæ, si is gradus sine scientia per fraudem fuisset extortus, aut procuratus, cùm adhuc fiat fraus dictæ menti Papæ, Lott. *n.* 49. eò quòd quamvis gradus talis exigatur ad speciem decoris ipsius Ecclesiæ, magis tamen spectetur ipsius Ecclesiæ utilitas, quæ non tantùm consistit in illa specie, quam in re ipsa, ut nimirum persona ad dignitates hujusmodi promovenda reipsa sit literata, valdéque docta, Lott. *n.* 50. *&* 51. Infertur secundò pro obtinendis istiusmodi dignitatibus non sufficere qualemcúmque etiam scientiam, aut in Theologia, aut in jure can. nisi concurrat gradus reipsa collatus, cùm utrúmque, nempe scientia & gradus simul requirantur. Lott. *num.* 54. citans. Gonz. *Gl.* 13. *num.* 100.

Quæstio 253. An pro capacitate personæ in ordine ad obtinendum ejusmodi dignitates, quibus annexus talis gradus, necesse sit, hunc esse obtentum in publica Universitate studii generalis?

Respondeo affirmativè. Lott. *cit. q.* 7. *nu.* 123. satis enim hæc circumstantia explicatur per *Extrav. Pii V. de anno* 1566. 1. *Junii*, quæ in Bullario est *Constitutio 60.* istius Pontificis, per quam omnia privilegia & indulta Comitibus Palatinis, & quibusvis Officialibus Curiæ Romanæ. collegiis aliísve personis, cujuscunque statûs, gradûs, ordinis & præeminentiæ ad Doctoratûs, Licentiæ, Magisterii gradum promovendi per quoscunque Pontifices prædecessores suos, ac etiam per seipsum, etiam motu proprio, déque certa scientia, & potestatis plenitudine quomodolibet concessa, confirmata, & innovata auctoritate Apostolica, perpetuò revocavit, cassavit, & annullavit, ac decretis Tridentini inhærendo decrevit, & declaravit, eos qui à præfatis personis promoti fuerint, quoad dignitates aliáque beneficia Ecclesiastica nullâ gradûs prærogativâ frui & gaudere posse, vel debere, cum clausula: *sublata,* & decreto irritante & amplissimâ derogatione obstantium, adjectâ etiam ratione,

quia intellexerat hujusmodi indulta, quàm plurimos tam laicos, quàm Clericos tam in jure civili, quàm Cann. & Theologia nullo aut non debito examine prævio indoctos & inhabiles promovisse Doctores & Magistros, ut ad dignitates aliave beneficia faciliùs assumerentur in animarum suarum jactaram, & plurium scandalum. Atque ita dum Papa in hac Constitutione sua se refert adhærere decretis Trident. utique indicat Concilium *sess. 24. c. 12.* ubi pro obtinendis istis dignitatibus exigit Magisterium, Doctoratum, aut Licentiaturam, intellexisse de Magisterio, Doctorat, &c. collatis in publica Universitate studii generalis, non autem intra privatos parietes; Neque verisimile est Concilium intellexisse de graduatis extra publicas Universitates, dum in his præsumitur doctrinæ defectus. Lott. *à num. 124.* citans pro hoc postremo Felin. *in cap. per tuas. de major. & obed.* Porrò idem multò magis dicendum de graduatis ab indultario aliquo Cæsaris, vel etiam ab ipsomet Cæsare; non solùm quia respectu facultatis Theologicæ, & juris canon. (quas duntaxat Concilium & Papa considerat) deficit illius auctoritas, ut Felin. *loc. cit. n. 3.* sed quia quos Papa inhabilitat in materia sibi subjecta, non potest Cæsar habilitare. Lott. *num. 131.* Ratio autem cur requiratur gradus in publica Universitate obtentus, hæc est; quòd cùm ideo gradus exigatur in istis dignitatibus, aliisve beneficiis, ut digna dignis conferantur. Dignitas autem personæ ad beneficia Ecclesiastica æstimetur ex moribus & scientia, aliisque qualitatibus, hæc omnia certius meliùsque excoquantur, & rimentur, priusquam gradus in Universitate conferatur, quàm dum alibi intra privatos parietes promoventur. Lott. *num. 156. & seq.* fusè.

Quæstio 254. An valeat adeptio beneficii, vel dignitatis requirentis gradum, si is habeatur sine competente scientia; vel etiam si is collatus sit contra formam statutorum Academiæ, in qua susceptus est?

1. Respondeo ad primum affirmativè. Garc. *loc. cit. num.* 50. Castrop. *loc. cit. num.* 19. Azor. *loc. cit. c. 6. q. 1.* Barb. *de Can. c. 26. num. 9.* quia talis est verè graduatus, licèt indignè, & gaudet privilegiis graduatorum, AA. iidem. Unde etiam vi legis positivæ v. g. Concilii Trident. aut vi specialis statuti alicujus Ecclesiæ requirentis talem gradum, talis provisio non foret irritanda, quia lex ista verè impleta esset; quidquid sit de eo, quid faciendum esset vi legis divinæ, requirentis in tali ministro Ecclesiæ scientiam sufficientem ad prudenter exercendum officium, quæ per talem indocti promotionem impleta non esset. Pass. *num.* 36.

2. Respondeo ad secundum: si gradus susceptus contra statuta sit ipso jure nullus (qualis v. g. erit, si receptus sine prævia professione fidei contra *Constit.* 112. Pii IV. ubi ea recepta est) promotio ad beneficium requirens illum erit nulla ipso facto, vel jure irritanda, prout statutum, promotionem sine gradu esse irritam, vel irritandam; sunt enim idem non esse graduatum, & esse nulliter graduatum. Azor. Garc. Castrop. *ll. cit.*

Quæstio 255. Qualiter gradus Magisterii, Doctoratûs, vel Licentiæ narratus pro obtinenda dignitate, vel beneficio justificari debeat?

1. Respondeo primò: eo ipso illum justificari, quòd probetur obtentus in aliqua Universitate publica studii generalis, quia cùm neque decretum Concilii, neque decretum appositum in supplicatione distinguat, sed loquitur universaliter de Universitatibus publicis, nec nos distinguere debemus unam Universitatem ab alia, sed quælibet Universitas gradum sufficientem conferre censenda est, nisi fortè in limine fundationis aliter cautum esset, aut nationi alicui, vel Ecclesiæ ex speciali Pontificis privilegio aliter indultum esset. Lott. *l. 3. q. 7. à num.* 139.

2. Respondeo secundò: non solùm probari, & justificari debet gradus narratus pro obtinenda dignitate, vel etiam beneficio, cui annexus, sed etiam dum narratus est pro obtinendo (intellige faciliùs) beneficio, pro quo non est necessarius, cùm per hujusmodi narrativam videatur motus Papa ad providendum potiùs huic graduato, quàm alteri. Lott. *num.* 195. Quamvis autem non sufficiat aliàs docere de hujusmodi gradu obtento auctoritate alicujus Comitis Palatini, aut alterius indultarii, cùm supradicta Constitutio Pii V. non solùm respectu dignitatum, sed etiam respectu cæterorum beneficiorum elidat omnia indulta, & privilegia, decernátque respectu omnium beneficiorum ita promotos non posse frui & gaudere prærogativa gradus, non videatur constituenda differentia inter dignitates & beneficia reliqua. Lott. *cit. n.* 195. citans Menoch. *consil.* 158. *num.* 49. Nihilominus cùm aliud sit, quòd quis velit probare gradum ad effectum, ut fruatur illius prærogativa, & aliud, quod velit probare gradum de facto, ut fruatur simplici gratia distincta & separata ab omni prærogativa gradus, hoc posteriori casu sufficiet verificare gradum de facto. Lott. *num.* 196. nisi ut Idem *num.* 197. essemus in contextu alterius.

Quæstio 256. Qualiter gradus Magisterii in artibus, aut etiam Doctoratûs in aliis scientiis, quàm in jure canonico, aut Theologia, habeatur in consideratione respectu beneficiorum Ecclesiasticorum?

Respondeo: tametsi ex consuetudine aut speciali statuto quarundam Ecclesiarum Collegiatarum consideretur & requiratur in ordine ad obtinendas in iis præbendas, seu Canonicatus Magisterium in artibus; quantum tamen est ex vi superioris decreti Tridentini potissimum ad dignitates, non habetur ratio alterius gradûs, quàm in Theologia aut SS. Canonibus, ita ut censeatur exclusum Magisterium in artibus. Lott. *l. 3. q. 7. num.* 91. ex Roman. *consil.* 333. *num.* 7. quin & parvipenditur Doctoratus in jure civili, usqueadeo, ut mediocris Theologus, vel juris canonici Doctor præferatur supremo Doctori juris civilis tantùm. Lott. *ibidem. num.* 92. ex Deci. *in c. Clerici, de judic. num.* 45. quod tamen ut idem Lott. *num.* 93. non tam provenit ex neglectu vel artium, vel juris civilis, sed quia & artes, & ipsius juris civilis scientia includuntur in duabus Ecclesiasticis disciplinis, Theologica nimirum & Canonica, cùm sine artibus liberalibus ad has scientias aspirare vanum sit, & Doctor in decretis parum aut nihil valeat, si ignoret jus civile, multóque minùs, ut addit Lott. *n.* 95. juxta *c. 1. de consang. & affinitat.* valeat (quantum pertinet ad regimen Ecclesiæ) Magister in Theologia, qui canonum decreta ignoret. Porrò quis præferendus, dum in provisionibus Ecclesiarum concurrunt Theologus & Canista, de eo vide fusè Lott. *à num.* 96.

Quæstio 257. Quis dispensare possit, ut illiteratus validè eligi possit?

1. Respondeo primò: quoad scientiam necessariam de jure can. dispensare potest Papa, isque solus, Felin. *in c. at si Clericus. de judiciis. num.* 21. Suar. *d. 51. s. 1. num.* 9. Poterit nihilominus etiam Episcopus (quamvis id rarò faciendum, cùm defectus scientiæ major censeatur, quàm ex homicidio, Pass. *num.* 54.) ex justa causa conferre beneficium ei, qui parum scit, creditur tamen brevi tempore profecturus, cùm possit pro aliquo tempore in obligatione annexa beneficio dispensare. Castrop. *loc. cit. num.* 12. ex Azor. posse etiam cum penitus illiterato ex justa aliqua causa dispensare Papam, tradit Lott. *l. 2. q. 50. num.* 16. ex Soto *de justit. & jure. l. 1. q. 7. a. ult.* & Innoc. *in c. cùm in cunctis. de elect. num.* 2. licèt autem non detur extrinsecum aliquid in homine, quod defectum scientiæ suppleat, v. g. divitiæ, nobilitas, ut Bald. *in l. in dando, ff. de tutor. & Curator.* Felin. *in c. ideo de rescript. q. 7.* datur tamen aliquid intrinsecum,

v. g.

v. g. caritas, adeóque hanc posse esse justissimam causam dispensandi eum illiterato, ait Lott. *à num. 19.* ubi *num. 21.* affert plura hujus rei exempla promototum absque omni literatura in sacerdotes & Episcopos ob eximiam caritatem & sanctitatem. Licèt probabilis spes acquirendi sufficientem scientiam etiam non æquipolleat facto, sufficere tamen pro justissima causa dispensandi, ait Lott. *ibid. n. 24.* ex Sayr. *in thesaur. l. 6. c. 13. num. 9.* & Abb. *in c. cùm in cunctis. n. 4.*

2. Respondeo secundò: quoad scientiam de jure naturæ, aut divino necessariam (qualiter scientiam aliquam necessariam esse ad curam animarum exercendam dubium esse non potest; quamvis de cætero dicat, Lott. *loc. cit. num. 17.* verba illa DEI per prophetam: *Tu scientiam repulisti, & ego te repellam, ne sacerdotio fungaris mihi:* Non ad jus divinum, naturale æternum ac immutabile, sed ad jus divinum positivum, & ex causa dispensabili, esse referenda) etsi directè & absolutè dispensare non possit Papa, potest tamen dispensare, ut ante scientiam jure divino necessariam promoveatur, dum certa spes est, fore, ut talis scientiam sufficientem acquirat tempore, quo ea necessaria erit ad proprii officii usum. Suar. *loc. cit. num.* 10. Castrop. *loc. cit. num.* 21. Pass. *loc. cit.* & alii apud illum. Observat tamen apud Eundem Navar. rarò vel nunquam dispensare solere Papam in defectu scientiæ, nisi per accidens, dispensando in ætate, in qua necdum potest esse acquisita scientia. Additque Suarez rarissimè esse tantam dispensationem in ætate, quæ ad scientiam absolutè necessariam non sit sufficiens.

PARAGRAPHUS III.
De Legitimitate Natalium.

Quæstio 258. *Qualiter, quòd nati ex vero matrimonio sint legitimi, sit extendendum?*

Respondeo: ut locum habeat. Primò: etsi matrimonium non fuerit sacramentum, v.g. non baptizatorum, modò ex usu gentis fuerit verum. Abb. & Jo. Andr. *ad c. fin. qui fil. sint legit.* Pass. *de elect. c.* 25. *num.* 108. Secundo: licèt ex occulto impedimento fuerit nullum, modò bonâ fide reputatum pro vero. *c. ex tenore. c. cùm igitur, c. pervenit. & c. qui filii. ibidem* Abb. Suar. *de cens. d. 50. s. 1. num. 6.* Peyr. *in prælato. q. 2. c. 5. num. 104.* Garc. *p. 7. c. 2. num. 44.* Tertiò: licèt in jam dicto casu ignoretur, an parentes contraxerint bona fide. Suar. *loc. cit. num.* 10. Peyr. *loc. cit. num.* 107. Pass. *loc. cit. num.* 109. Quartò: etsi Parentes postquam bona fide contraxerunt, dubitârunt dein de valore sui matrimonii, & filii nati sint tempore hujus dubii. Barb. *ad cit. c. cùm inter. num.* 18. Peyr. *loc. cit. num.* 110. cùm dubium hoc sit speculativum, quo stante Conjuges possunt commisceri. Sanch. *l. 2. de mat. d. 41. num. 4. & 8.* Quintò: quin etiam, licèt uni conjugum constiterit de invaliditate matrimonii, altero justa ignorantia (sive ea sit juris, sive facti. Pass. *n.* 115.) laborante *cit. cap. ex tenore. & ibi* Abb. *num.* 3. Barb. *num.* 4. Sanch. *de mat. lib.* 8. *d.* 24. *num.* 46. Garc. *loc. cit. n.* 30. Menoch. *de præsumpt. lib. 4. præsumpt.* 81. Suar. *loc. cit. num.* 6. Verúmque hoc ipsum est, etsi de cætero uterque conjugum fuerit in mala fide circa aliquod impedimentum non dirimens. Sanch. *de mat. l. 9. d. 38. num. 3.* Suar. *loc. cit. num.* 8. Peyr. *num.* 107. Nihilominus tamen si matrimonium tale fuerit clandestinum (quale secundùm Barb. *ad cap. cùm inhibitio. de clandest. despons.* Peyr. *loc. cit. num.* 108. & alios censetur illud, quod initum est sine prævüs denunciationibus, eò quòd meritò præsumat Ecclesia affectatam ignorantiam impedimenti in eo, qui contrahit omissis proclamationibus ad hoc institutis, ut detegantur impedimenta; probabilius autem secundùm Suar. *n.* 10. Pass. *loc. cit. n.* 14. & alios illud, quod non est factum in facie Ecclesiæ, juxta leges seu consuetudinem patriæ, etiam ibi, ubi lex de assistentia Parochi non obligat modò vel olim ante Tridentin. non obligabat) justa ignorantia impedimenti dirimentis, habita ab uno vel etiam ab utroque conjuge non impedit, quo minùs nati ex illis sint illegitimi, etiam independenter à Tridentino, irritante matrimonia clandestina. *cit. c. cùm inhibitio.* Suar. *loc. cit. num.* 9. Garc. *loc. cit. num.* 31. Pass. *num.* 113. Sextò: etsi nati sint ex viro & legitima uxore post susceptum à viro de licentia uxoris Ordinem sacrum. Suar. *loc. cit. num.* 4. Peyr. *loc. cit. num.* 112. Majol. *de irregul. l. 1. c. 4. num. 9.* Secùs si nati ex altero conjugum post matrimonium ratum tantùm professo, cùm per professionem prius matrimonium dissolvatur. Trident. *sess. 24. c. 6. de matr.* Sayr. *l. 6. de cens. c.* 10. *num* 40. Majol. *loc. cit. num. 4.* Septimò: etsi nati ex viro & legitima uxore post susceptum à viro, invita uxore, matrimonio nondum consummato, sacrum Ordinem. Abb. *in c. 2. de conversione conjugat.* Sayr. & Pass. *loc. cit.* Octavò: quin imò etsi vir de licentia uxoris suscepisset Ordinem, cùm Ordo non solvat matrimonium ratum. Barb. *in Extrav. Antiqua n.* 10. Secùs est, si vir post matrimonium solummodo ratum validè professus esset; filius enim ex tali natus esset illegitimus, non tantùm naturalis, sed spurius. Sanch. *cit. d. 38. num. 7.* Barb. *ad c. literas. de filiis presbyterorum.*

Quæstio 259. *Qualiter è contra hoc ipsum limitandum, ut nimirum nati ex legitimo conjugio nihilominus habeantur, & sint quandoque illegitimi?*

Respondeo id contingere, dum suscepti sunt ex propria uxore viro jam facto (saltem ubi accessit uxoris licentia) sacerdote post ratum vel etiam consummatum matrimonium, vel etiam viro, vel uxore post consummatum matrimonium, jam professis in religione. Verùm hos simpliciter dicendos illegitimos volunt Host. *in summ. de filiis presbyter. num. 5. Sylv. v. illegitimus* Castrop. *tom. 2. tr. 13. d. 4. num. 1. §. 1. n. 4.* & plures alii apud Pass. *num.* 167. alii illos dicunt illegitimos, addendo vel subintelligendo naturales, & illegitimos canonicè, seu jure can. Alii denique cum quibus locuti sumus extensione septima & octava. Volunt eos esse simpliciter legitimos, eò quòd nullibi in jure vocentur illegitimi, aut dicantur inhabiles ad succedendum hæreditario jure in bonis parentum, aut ad alios honores, dicendum verò esse illegitimos ad instar, seu secundùm quid, eò quòd æquè irregulares sint, & promoveri nequeant ad Ordines, vel beneficia Ecclesiastica, ac verè & simpliciter illegitimi. Sanch. *cit. d.* 38. *n.* 7. Pass. *loc. cit. n.* 186. Jo. Andr. Ab. & alii *ad c. literas. de fil. presb.*

Quæstio 260. *An & qualiter illegitimi legitimentur per subsequens Matrimonium?*

1. Respondeo primò: si tempore fornicariæ copulæ, ex qua filius susceptus est, potuisset esse verum matrimonium, eò quòd non aderat impedimentum dirimens. *c. tanta. qui fil. sint legit. ibid.* Abb. *n.* 4. Barb. *n.* 2. Garc. *loc. cit. n.* 27. Suar. *loc. cit. n.* 3. Paxjord. *l. 10. tit. 18. n.* 34. Pass. *loc. cit. n.* 116. Nec obstat primò, quòd tempore illo fuerint inter eos impedimenta tantùm impedientia, Barb. *loc. cit. n.* 31. Pont. *de mat. l. 11. c. 2. num. 6.* Less. *de just. l. 2. c.* 29. Castrop. *loc. cit. §. 3. n. 2.* Neque secundò, quòd vir isto tempore habuerit beneficium Ecclesiasticum absque Ordinibus factis. Barb. *num.* 33. Pont. Castrop. *ll. cit.* aut fuerit Novitius, vel mulier novitia. Majol. Barb. Peyr. Sayr. *ll. cit.* Neque tertiò, quòd inter copulam & subsequens matrimonium intercesserint alia matrimonia. Barb. num. 5. Garc. *loc. cit. c. 2. num.* 28. Sayr. *loc. cit. c. 10. num.* 14. Suar. *loc. cit. s. 5. num.* 10. Azor. *loc. cit. c. 3. num.* 21. Neque

quartò, quòd mulier fuerit concubina domi detenta, etsi de cætero jura magis detestentur concubinatum. Barb. *loc. cit.* Abb. *loc. cit. num.* 14. Neque quintò, quòd subsequens Matrimonium sit clandestinum, modò sit postea ab Ecclesia approbatum, vel in facie Ecclesiæ denuò contractum, eò quòd, utpote initum in loco, ubi Trident. receptum erat invalidum. *c. quia nobis. qui filii sint legit. & ibi* Jo. Andr. *& c. 2. de eland. despons.* tenéntque multi probabiliter, nec improbat Suar. *loc. cit. s. 1. num. 9.* valere hoc ipsum, nimirum filios tam ante quàm post tale matrimonium clandestinum ab Ecclesia approbatum genitos esse hoc ipso legitimos, seu legitimatos, ubi clandestinè contrahentes habuerunt occultum impedimentum dirimens, probabiliter seu justè ignoratum, saltem ab eorum uno, manénsque occultum etiam Ecclesiæ, adeóque indispensatum. Vide Pass. *num.* 114. Neque sextò, quòd subsequens matrimonium sit tantùm ratum. Pont. *loc. cit. c. 1. n. 16.* Barb. *loc. cit. n. 12.* Peyr. *loc. cit. n.* 114. Neque septimò, quòd tempore nativitatis filii, Parentes habuerint impedimentum, modò tempore copulæ, ex qua natus, eo caruerit, Suar. *loc. cit. s. 1. n. 4.* Pass. *loc. cit. num.* 136. Neque octavò in ordine ad hoc, ut filius alicujus illegitimi ex legitimis nuptiis susceptus sit de legitima stirpe natus, & in ascendentium hæreditate succedere possit, quòd prius post eum genitum subsequente matrimonio avi & aviæ, ejus parens legitimatus sit, Barb. *ad cit. c. tanta. num. 32.* Mol. *de primog. l. 3. c. 1. num. 9.* Pont. *l. ult. cit. num.* 23. Verúmque id est, etiamsi ante subsecutum matrimonium Avi & Aviæ Pater illius mortuus sit; quia jam adhuc iste filius dicitur natus ex Patre, cujus Pater & Mater fuerunt veri Conjuges. Covar. *de spons. p. 2. c. 8. §. 2. num.* 19. Pass. *loc. cit. num.* 139. & alii apud illum contra Paxjord.

2. Respondeo secundò non legitimari filios secundùm jus canon. Per subsequens matrimonium, si tempore fornicariæ copulæ, ex qua suscepti sunt, parentes ambo, vel unus eorum habuerit impedimentum dirimens. *c. tanta, qui filii sint legit. ibi* DD. cum communi. Nec obstat primò, quòd habentes copulam pro illo tempore justè ignorârint impedimentum, & postea cum eadem ignorantia contraxerint matrimonium, illúdque verum habeatur. Suar. *loc. cit. n.* 11. Garc. *loc. cit. num.* 33. Peyr. *loc. cit. num.* 117. etsi hic cum Castrop. *loc. cit. d. 4. p. 2. n. 9.* censeat contrarium etiam esse probabile. Nec obstat secundò, quòd eo impedimento caruerint tempore nativitatis filiorum. Suar. *loc. cit. n.* 3. Filiuc. *tr. 9. num.* 131. Menoch. *consil. 60. num.* 12. Ant. de Butr. *ad c. tanta. num.* 17. Abb. *ad c. cum nobis.* (qui etiam *ad c. tanta* contra Gasp. de Cald. censet id verum esse, etsi impedimentum non fuisset perpetuum, sed tale, quod erat in potestate habentium copulam tollere. v. g. dum Turca cognoscit Christianam) Garc. *loc. cit. c. 2. num.* 36. & alii, quos sequitur & citat Pass. *loc. cit. num.* 134. contra Sanch. *lib. 8. de matrim. d. 7. num.* 19. Sayr. *loc. cit. n. 29.* Pont. *loc. cit. c.* 3. Peyr. *loc. cit. c. 5. num.* 128. Castrop. *loc. cit. num.* 5. (qui insuper putat filium conceptum & natum tempore, quo parentes erant inhabiles, posse legitimari per subsequens matrimonium, si parentes tempore intermedio fuerunt habiles) Covar. & alios, quos citat & sequitur. Barb. *loc. cit. n.* 31. habentes pro se jus civile. *l. nuper. de nat. lib. & Auth. quibus modis nat. eff. sui*, secundùm quod indubitatum est in legitimatione filiorum per subsequens matrimonium debere attendi tempus conceptionis, vel nativitatis, prout filio nato magis expedit; adeóque cùm huic juri leges canonicæ non sint contrariæ, volunt idem dicendum in ordine ad dignitates & beneficia Ecclesiastica talibus concedenda.

3. Respondeo tertiò: legitimari nihilominus filios susceptos ex copula fornicaria, habita cum impedimento dirimente per subsequens matrimonium verum, Papâ nimirum in eo jam contracto cum tali impedimento dispensante, seu illud antea contractum ratihabendo cum clausula *ex tunc*, seu *ab initio*. Garc. *loc. cit. n.* 40. referens *decis. Rotæ.* Abb. & Barb. *ad cap. tanta.* Peyr. *loc. cit. n.* 115. & plures alii apud Pass. *num.* 142. Verúmque id est vel maximè, si, ut solet, simul legitimet prolem jam ante susceptam cum clausula: prolem, si quæ est suscepta, & suscipiendam exinde legitimam dicendo, quod tamen reipsa facere censetur, etsi prolis nullam mentionem faciat, dum dispensat, ut parentes in isto matrimonio remanere valeant; quia licentia super contracto, contractum implicitè confirmat. Garc. *loc. cit. n.* 42. Verúmque idipsum esse docent Peyr. & Barb. *loc. cit.* etsi ob mortem unius conjugis matrimonium non potuerit perfici. Secùs verò est, dum Papa non sic, seu dicto modo dispensat in radice matrimonii, sed solùm super eo de novo contrahendo; tunc enim proles antea nata non est legitima. Paxjord. *loc. cit. tit.* 8. *n.* 39. & alii communiter apud Pass. *loc. cit. num.* 144. His tribus quæstionibus suppositis,

Quæstio 261. An taliter legitimati nihilominus adhuc sint irregulares, & eligi, vel promoveri nequeant ad Ordines, beneficia, dignitates, & prælaturas Ecclesiasticas?

Respondeo: nequaquam. Sixtus V. in Bulla, quæ incipit: *ad Romanum.* Sed & hoc secundùm jus antiquum indubitatum fuit. Gloss. *in cap. tanta.* Suarez. *loc. cit.* Pont. *loc. cit. cap.* 11. *num.* 5. Barb. *ad cap. tanta. num.* 24. Surdus *de alimentis. privil.* 97. *n.* 6. unde etiam absque ulla dispensatione promoveri possunt ad Episcopatum. Suar. *loc. cit. s. 5. num.* 10. Azor. *p. 3. l. 2. c. 14. q.* 114. Menoch. *consil.* 16. Barb. *loc. cit. num.* 18. secùs tamen est de Cardinalatu. Sixtus V. *in cit. Bulla.* Sayr. *de cens. l. 6. c. 20. num.* 14. Pass. *num.* 131. Barb. *loc. cit. num.* 45. & *de off. Episc. alleg. 1. num.* 35.

Quæstio 262. An, & ad quæ munia Ecclesiastica eligi & promoveri nequeant illegitimi sæculares, sive spurii, sive nati ex simplici tantùm fornicatione?

Respondeo: neque ad dignitates, aut personatus, & maximè ad Episcopatum, neque ad parochias, aut quæcunque beneficia, etiam simplicia. *c. cùm in cunctis. c. innotuit de elect. c. ut filii. de fil. presbyt. c. 1. tit. eodem. in 6.* sed neque ad Ordines, etiam minores. *cit. jam c.* 1. Extendendum hoc ipsum est ad illegitimos, etiam occultos, etsi publicè habeantur pro legitimis. Suar. *loc. cit. num.* 12. Azor. *loc. cit. cap. 3. q.* 23. Sayr. *loc. cit. cap.* 10. *num.* 36. Navar. *in sum. cap. 27. num.* 201. Laym. *Theol. moral. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5. num.* 1. ubi tamen addit, posse illegitimum occultum Ordines suscipere, si gravis causa urgeret ad Ordines suscipiendos, & si dispensationem peteret, graviter se, vel etiam parentes infamaret, saltem apud Papam, vel Episcopum.

Quæstio 263. An, & ad quæ promoveri nequeant illegitimi regulares?

Respondeo: eligi aut promoveri nequeunt ad dignitates & Prælaturas. *cit. c. ut filii. & ibi* Barb. *n.* 2. Azor. *loc. cit. q.* 1. Sayr. *loc. cit. c.* 11. *n.* 3. Sanch. *l. 5. sum. c. 5. n. 9.* Mirand. *to. 1. q. 20. n.* 10. Peyr. *loc. cit. q. 2. c. 5. n.* 133. intelligendúmque hoc ipsum quoque est de officiis omnibus intra religionem habentibus cum honore, & dignitate jurisdictionem spiritualem ordinariam (secùs est de habentibus Superioritatem, & potestatem solùm delegatam, & ad arbitrium Ordinarii Superioris amovibilem. Suar. *de relig. c.* 5. *num.* 12. Sanch. *l. 5. in decal. c. 5. n.* 56. Peyr. *loc. cit. n.* 135.) qualia officia sunt Abbatis, Generalis, Provincialis, Ordinarii, Superioris localis, sive vocetur Prior, sive Guardianus, sive Præpositus, sive Rector. Sixtus V. *in cit. bulla.* Suar. *to. 4. de relig. tr. 8. l. 2.*

c. 6. num. 12. Mirand. *tr. 2. q. 23. a. 7. n. 8.* Lambert. *de jurepat. p. 1. l. 2. q. 7. a. 11. n. 14.* Pass. *loc. cit. n.* 154. Peyr. *loc. cit. n.* 153: Extendendumque hoc ad officium Parochi Ecclesiæ Regularis, ita ut religiosus illegitimus nequeat esse illius parochus. *c. ut filii, & c. propos'uit. de filiis presbyt. ordinand. V. non ord.* Rebuff. *in praxi benef. tit. de dispens. super nat. nu.* 68. Peyr. *loc. cit.* Pass. *n.* 156. Item ad officium diffinitorum, utpote importans eum aliqua dignitate jurisdictionem aliquam (saltem dum sunt in actuali diffinitorio, quod sufficit. Pass. *n.* 157.) dum nimirum diffinitores capituli Generalis vel Provincialis leges condunt, Prælatos inferiores instituunt, errantes puniunt &c. Peyr. & Pass. *ll. cit.* contra Sanch. *in sum. l. 6. c.* 18. *n.* 66. & Sigism. a Bonon. *dub.* 69. *num.* 3. secùs est de discretis, procuratoribus ad Capitulum Generale purè electoribus. Pass. *loc. cit.* Item ad officium visitatoris, & Commissarii missi à Generali vel provinciali, & Vicarii provincialis, saltem hoc absente à provincia, eò quòd licèt jurisdictionem solùm delegatam habeant, possintque re integrâ ad nutum Superioris delegantis amoveri, sit tamen superint potestate ordinariâ Superiorum localium, Sylv. *V. Prælatus. nu.* 3. Mirand. Rodriq. &c. apud Pass. *num.* 159. qui tamen idipsum negare potiùs videtur. Item ad eos, qui solùm ad interim pro tempore vacantiæ statuuntur Superiores ordinarii. Unde etiam illegitimus esse non poterit Vicarius Capitularis in vacantia Episcopatûs, eò quòd potestas ordinaria sit de genere perpetuorum, & superior Ordinarius non sit ad nutum amovibilis, sed duret per se usque ad terminum à jure statutum, Pass. *num.* 160. contra Sylv. *loc. cit.* & Rodriq. *p. 1. q. 13. n.* 20. id negantes, eò quòd hæc Superioritas sit transiens, & per se temporalis, cùm tamen ad officium, ad quod eligi nequit illegitimus, requiratur, ut per se loquendo, & spectato jure communi sit perpetuum. Argumento. *c. consitumus de filiis presb.* quales adhuc sunt Prioratus, Rectoratus; etsi per accidens & ex speciali jure non sint perpetui, sed durent ferè ad triennium tantùm. Item ad confessarios Monialium, si habeant simul jurisdictionem externam, & verè sint Ordinarii, & superiores locales illarum. Mirand. & Pass. *ll. cit.* Item ad Vicariatum generalem Episcopi, cùm is sit dignitas, & quidem extra ordinem cum auctoritate judicis Ordinarii, etiam supra superiores Ordinarios, nempe parochos. Sanch. *in decal. loc. cit. n.* 16. Majol. *de irreg. l. 1. c. 10. n. 3.* Sayr. *loc. cit. c. 1. num. 3.* Peyr. *loc. cit. q. 2. c. 8. n.* 135. Barb. *ad c. 1. de filiis presb. n.* 8. & ita quidem, ut per Superiores regulares in hoc religiosus dispensari nequeat, Sanch. Rodriq. *ll. cit.* Item ad munus Abbatissæ, & Priorissæ *cit. c.* 1. Lott. *l. 2. q. 48. n.* 214. (ubi etiam ex Felin. *in c. meminimus. de accusat. n* 4. quòd in ordine ad hoc cum tali illegitima dispensare nequeat Episcopus) Suar. *de relig. loc. cit.* & *de Cens. loc. cit. f. 5. num. 15.* Sanch. *in decal. l. 3. c. 5. n. 19.* Navar. *in man. c. 27. n. 201.* Barb. *ad cit. c. 1. n. 7.* Fagn. *in c. ut filii. de filiis presbyterorum à n. 38. & seq.* etiam fusè diluens objecta in contrarium, Gl. Jo. And. & Arch. *in c. indemnitatibus.* cont. Rodriq. *loc. cit. n.* 11. & Mirand. *tr. de Monial. q. 8. a.* 3. malè citantem pro se Felin. & plures alios; habent enim tales verè Prælaturam, & dignitatem. *c. indemnitatibus. de Elect. in 6.* & *ibi* Gemin. *not. 3.* Bartol. *in l. 1. c. de dignitatibus. num.* 43. Bald. *in l. famina. ff. de reg. juris. n.* 10. & alii apud Fagn. *loc. cit. num.* 38. Et licèt textus juris citetur verbis masculini generis dicendo: *filii presbyterorum, & cæteri nati ex fornicatione*; comprehenduntur tamen & fœminæ; in dispositione enim legis masculinum respicit fœmininum. *l ff. de reg. juris.* Decius *ibid. n.* 108. quod locum habet, etiamsi materia sit odiosa & pœnalis, Cynus & Odofrid. *in l. quicúnque de servis fugitivis.* Decius *loc. cit.* & alii apud Fagn. *loc. cit. n.* 40. Masculinum enim prolatum à Canone puniente crimina (uti in præsente jura puniunt crimen parentum in filio illegitimo, Gl. *in c. fin. in 6.*) feminas comprehendit, Fagn. *n.* 47. Et ubi materia æquè convenit mulieribus, ac viris, monachorum nomine veniunt etiam Moniales. Decius *loc. cit. nu.* 10. Fagn. *n* 41. præsertim, dum eadem est ratio, uti est in præsente, nempe suspicio imitationis paternæ, incontinentiæ, quæ major est in fœmina, Fagn. *n.* 43. *usque ad* 46. Denique ad ea munia & officia regularium, si quæ fortè ex instituto hujus vel illius ordinis illegitimos arceant. De quo vide Pass. *loc. cit. num.* 160. & 161.

Quæstio 264. Ad quæ sine dispensatione promoveri possint religiosi illegitimi?

1. Respondeo primò: ad Ordines sacros. *c. ut filii. de fil. presb.* Barb. *ibid. n.* 2. Peyr. *loc. cit. n.* 133. Sanch. *in sum. l. 5. c. 5. n. 9.* Azor. *loc. cit. c. 3. q. 1.* & alii cum communi. Nec obstat motus proprius Sixti V. in quo reddendo illegitimos inhabiles ad ingressum in Religionem, videtur derogâsse huic religiosorum privilegio; nam hoc iterum reduxit ad terminos juris communis & antiqui Gregor. XIV. in *Constit. circumspectio. de anno* 1591. statuendo, ut qualescunque illegitimi ad habitum & professionem religiosam admitti possint. Fagn. *ad c. ut filii. de fil. presb. n.* 18. vide Suar. *de Cens. loc. cit.* Pass. *n.* 146. Porrò intelligendum hoc ita, ut non per solam habitûs religiosi susceptionem, multò minùs per educationem in religione, ut voluit Rodriq. *loc. cit.* sed per professionem (aut etiam per vota simplicia in societate emissa post biennium Noviriatûs, Suar. *loc. cit.*) tollatur hæc inhabilitas ad Ordines sacros. Franc. & Barb. *in cit. c.* 1. Navar. Sanch. Suar. Azor. *ll. cit.* & alii apud Pass. *n.* 147. Extendendum autem ita, ut si valdè professus deinde ejiciatur vel dimittatur, etiam in perpetuum, ex Ordine, possit absque ulla alia dispensatione in susceptis Ordinibus ministrare (quod verum est, etsi ante professionem talis illegitimè Ordines suscepisset. Barb. *loc. cit.* Pass. *num.* 149. citans Sanctarel. *Variar. resol. q. 39. num. 8.*) aut necdum susceptos suscipere. Sanch. *in sum. loc. cit.* Suar. *de Cens. loc. cit. f.* 5. Barb. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: promoveri quoque possunt de jure communi (quidquid sit de statutis aliquorum Ordinum, de quo vide Pass. *cit. c. 25. num.* 160. & 161.) ad officia Vicarii localium superiorum Ordinariorum, Magistri Novitiorum, œconomi, sacristæ, lectoris, Prædicatoris, etiam Generalis, Magistri in Theologia, Peyr. *loc. cit.* Nav. *l. 1. cons. 6. de fil. presb.* Sylv. *V. Prælatus q.* 3. quin & ad Gradum Doctoralem in Theologia. Pass. *loc. cit.* quia nec propriè est dignitas. Bald. *in l. ex eo. de mil. testam.* nec personatus, quia dignitas & personatus debent esse beneficia Ecclesiastica, Pass. *ibid.* nec jurisdictionem ullam importat.

Quæstio 265. Num hactenus dicta de inhabilitate illigitimorum tam sæcularium, quàm regularium, applicanda quoque sint dubiè illegitimis?

1. Respondeo primò: negativè quoad illos, de quorum legitimitate dubitatur ex eo, quòd nesciatur eorum pater & mater, ut sunt communiter secretè expositi, Barb. *de off. Episc. alleg. 1. n.* 152. Menoch. de præsump. *l. 6. c. 54. n.* 10. Mascard. *de prob. concl.* 799. Peyr. *loc. cit. num.* 136. Pass. *num.* 168. Castrop. *c. 2. tr. 13. d. 4. §. 1. num. 9.* Dian. *p. 4. tr. 2. resol.* 58. Salas *p. 2. tr. 8. d. unica. f. 24. num.* 246. Sayr. *loc. cit. c. 10. num.* 39. Pont. *de matr. l. 11. c.* 9. omnésque illi, qui in genere tenent, nullum esse censendum irregularem in dubio facti extra casum homicidii. Contra Majol. *de irreg. loc. cit. l. 1. c. 11. num.* 1. Ugol. *de off. Ep. c. 44. §. 7.* Paxjord. *l. 10. cit. 18. num.* 30. Garc. *p. 7. c. 1. num.* 9. Suar. *loc. cit. f. 4. num.* 4. qui tamen ferè omnes asserunt responsionem nostram esse probabilem, idque solùm videntur velle, tutiùs esse, tales expositos petere dispensationem, quam etiam in hoc casu concedere posse Episcopum, tenet Suar. contra Paxjord. apud Pass. Ratio responsionis est

primò, quia nemo dicendus est irregularis, nisi de quo jus id exprimat, uti id non facit de ejusmodi expositis, quin potiùs contrarium innuit, dum in dubio onus probandi aliquem esse illegitimum rejicit in opponentem, *c. lator. & c. pervenit. qui fil. sint leg.* Secundò quia in dubio sumenda est conjectura, quæ delictum excludit, tales autem haberi nequeunt illegitimi, nisi supponatur delictum parentum. Tertiò, quia in præjudicium innocentis non licet in dubio conjecturam sumere ab eo, quod verisimilius est, & plerùmque inest. Sed neque in contrarium facit, quòd parentes talium propter idipsum, quòd exponant filios, censeantur infames; nam propterea innocens non est infamis, quòd parentes illius, exponendo illum, reddiri sint infames. Neque *l. vulgo concepti ff. de statu hominum &c.* babens illos pro spuriis, qui patrem certum demonstrare nequeunt; cùm loquatur de casu, in quo certa est mater, & incertus pater. Porrò idem dicendum de eo, de cujus legitimitate dubitatur, quia mulier asserit, eum non ex se genitum, sed suppositititium esse, dum is habitus aliàs ab ea secundùm famam publicam, ut verus naturalis filius, & ipse habuit eam ut veram matrem; non enim tunc tenetur is credere se illegitimum, quidquid in contrarium asserat Suar. *loc. cit. n. 8.* ex eo, quòd mater non præsumatur negare verum filium, quamdiu aliunde non constat de odio illius erga illum, vel amore nimio erga alium; sufficit enim hoc odium, & hunc amorem posse adesse; nec ad exturbandum aliquem ex possessione filiationis habitæ per annos sufficit unius mulieris dictum, Pass. *num. 176.*

2. Respondeo secundò: negativè quoque de iis, quorum mater ejusque verum conjugium certum est; non enim tenetur filius credere se illegitimum, etsi mater etiam in mortis articulo juret se filium concepisse ex adulterio, quia est tantùm unicus testis patiens exceptionem muliebris conditionis & infamiæ, nemo autem ex uno teste, etiam accedente famâ, potest judicari illegitimus. Rota coram Puteo *decis. 77. num. 8. l. 2.* ex Bald. & Decio apud Pass. *n. 170.* imò si insuper constet de adulterio matris, quin etiam pepetisse eam extra domum mariti in loco suspecto, modò ea tempore conceptionis cohabitaverit marito non inepto ad generandum; nescit enim ipsa ex cujus commixtione conceperit, & quamdiu filius potuit generari ex marito, præsumitur generatus ab illo, *l. milet. ff. de adult.* Navar. *loc. cit.* Less. *de just. l. 2. c. 10. dub. 7. n. 51.* Peyt. *loc. cit. c. 5. n. 159.* Laym. *l. 3. tr. 3. p. 3. c. 14. n. 1.* Menoch. *de arb. centur. 1. c. 89. num. 28.* Maorica *de conject. ult. volunt. l. 2. tit. 14. n. 87.* imò si insuper testetur maritus se tempore conceptionis abstinuisse ab uxore, nisi id probet, vel propter absentiam, infirmitatem, vel quid simile. *l. filium. ff. de his, qui sunt sui vel alieni jur.* Abb. *in c. per tuas. de probat. num. 3.* cui consentit Pass. *loc. cit. n. 175.* præsumitur enim filius, qui de alicujus uxore est genitus. Navar. *consil. 1. num. 5. de fil. presb.* vide Menoch. *loc. cit.* & ita quidem, ut simul probet matrem extra illud tempus ex se non potuisse concipere, quod difficile erit, cùm signa prægnantiæ ab initio valde incerta sint, & de iis marito constare non possit, nisi ex relatione uxoris, & tempus, quo proles gestatur in utero, valde diversum sit, possintque esse aliquando menses septem, aliquando duodecim, & quatuordecim; Nec hucusque dictis obstat *c. transmissa, qui fil. sint leg.* dum enim ibi dicitur, standum esse dictis patris & matris, nisi aliunde contrarium constet, controversia non erat de filio, quem natum esse ex tali muliere certum est, sed de cujus ipsa nativitate incertum erat. Pass. *n. 176.* Quòd si tamen testimonium patris & matris talibus fulciretur circumstantiis, & adminiculis ipsi filio notis, etsi ea coram judice probari non possent, ut cogerent filium ad credendum in conscientia, se esse illegitimum, teneretur is se habere ut illegitimum, Suar. *de cens. d. 50. s. 4.* Covar. *l. 2. p. 4. c. 8. §. 3. num. 2.*

3. Respondeo tertiò: negativè quoque quoad eos, quorum pater & mater certi sunt, & tantùm incertum est, num sint, vel tempore conceptionis filii fuerint veri conjuges, ex eo, quòd postmodùm detecto impedimento dubitetur de eorum bona fide habita tempore conceptionis, vel etiam quòd dubitetur de ipsa substantia matrimonii, quia peregrini sunt; vel quòd parentes ipsi fateantur se non esse vel fuisse veros conjuges. Nam quoad primum ad habendum aliquem pro illegitimo, non sufficit matrimonium inter parentes fuisse nullum, sed requiritur fuisse quoque contractum mala fide; mala fides autem non præsumitur, nisi probetur, arg. *c. pervenit. ibi* Abb. *n. 1.* Covar. *loc. cit. n. 1.* Sed nec ad hoc, ut filius in conscientia teneatur se habere pro illegitimo, sufficit confessio, etiam ultronea utriusque parentis, cùm delinquentium confessio valeat contra illos, non autem contra tertium innocentem, nisi sit adminiculata externis indiciis, Pass. *num. 179.* contra Suar. *loc. cit. s. 4. n. 10.* Quoad secundum ex eo, quòd parentes sint peregrini & ignoti, non debet in iis præsumi delictum vel fraus (quamvis tales filii, nisi ferant testimonium baptismi, & quòd nati sint ex legitimo matrimonio, quoad Ordines suscipiendos tractandi sint juxta ea, quæ statuuntur *tit. de clericis peregrin.* maximè *c. 2. & 3.* & in Trid. *sess. 14. c. 2. & 3. de reform.* & *sess. 23. c. 8.*) adeoque etiamsi non essent verè conjuges, modò vivant & habeant se instar talium, filii habendi sunt pro legitimis, & se pro illis habere possunt in conscientia, si veritatis conscii non sint. Pass. *num. 181.* Quoad tertium ex eo, quòd parentes (sivè sint, sive non sint verè conjuges) dicant se non esse conjuges, modò se antea dixissent & habuissent aliquamdiu ut veri conjuges, filii non tenentur iis credere, & sunt in possessione legitimitatis. Secùs est si tales, licèt veri conjuges, dixissent, & habuissent se semper ut solutos non erubescentes de fornicatione, tunc enim filii haberentur, & habere se deberent ut illegitimos, donec constaret, & probaretur, esse eos ex legitimo matrimonio. Pass. *n. 182.*

Quæstio 266. Quid si filius tamen in similibus casibus credat matri dicenti, se non esse suum, vel esse quidem suum, sed non mariti sui filium, vel conceptum se ex parentibus, non, vel illegitimè & mala fide copulatis?

Respondeo: ubi id filius credit ex levitate, quia non tenebatur credere, poterit quidem talis speculativè in animo sic sentire, & magis inclinare se esse illegitimum; quia tamen sic liberè credidit, & non tenebatur sic credere, potest practicè non credere, se esse talem, eò quòd practicè nolit uti judicio, quod liberè habet, sed opposito, quod non prohibetur habere. Navar. *consil. 11. num. 5. de fil. presbyt.* Peyr. *loc. cit.* Pass. *num. 177.* citans Suar. & Sanctarel. Secùs est, & peccat non gerendo se pro illegitimo, quo ad ea, quæ talis agere & suscipere prohibetur; si præcisè seu tantùm credat, etsi ex levitate esse se illegitimum. Pass. *ibid.*

Quæstio 267. An, & in ordine ad quæ Episcopus dispensare possit cum illegitimis sæcularibus?

1. Respondeo: posse Episcopum cum illegitimis, etiam natis ex adulterio, incestu, sacrilegio. Gloss. *in cap. is, qui. de fil. presbyt. in 6.* Barb. *ibidem num. 6.* (quamvis ad dispensandum cum his Episcopus se reddere debeat difficiliorem, imò cum proprio filio suo spurio) etsi fortè, ut id per se ipsum faciat, minimè deceat. Suar. *loc. cit. s. 6.* dispensare quoad suscipiendos Ordines minores & beneficia non curata. *cit. c. is qui.* Non tamen quoad Ordines sacros, vel beneficia curata. *ibid.*

2. Extendendum hoc postremum est Primò: ad illegitimos ad instar tales, seu susceptos à sacerdote, vel professo ex propria uxore, de quibus supra *quæst. antè hanc 8.* nam per verba illa cit. c. ad literas *permittimus ordinari & promoveri:* non intelligitur concedi Epi-

scopo

scopo facultas dispensandi, sed intelligitur facta dispensatio ab ipso Papa. Suar. *de cens. d. 50. s. 2. num. 3. & s. 2.* Pass. *num. 188.* Secundò ad illegitimos occultos; nam Trident. *sess. 24. c. liceat Episcopis*, loquitur tantùm de irregularitate, quæ est ex delicto, nempe illius, qui irregularis est. Suar. *loc. cit. num. 5.* Pass. *num. 191.* contra Lezan. *v. illegitimi regul. num. 18.* Tertiò ad eos, qui etiam bona fide ordinati sunt, ita ut cum eis Episcopus dispensare nequeat, ut Ordinem susceptum exercere possint. Suar. *loc. cit. s. 5. num. 5.* Pass. *num. 190.* contra Navar. *l. 1. cons. 4. n. 2. de fil. presbyt.* putat nihilominus ex Connick. Laym. *l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5.* posse id Episcopum, dum talis post deprehensum ipse defectum natalium manet adhuc respectu aliorum occultè illegitimus; & fortè idem dicendum putat in eo casu, si mala fide suscepisset Ordines. Quartò ad casum necessitatis, ita ut nequidem in eo id possit Episcopus, uti nec pro eo dispensare potest in ætate ad Ordines necessaria. Garc. *p. 7. c. 2. n. 52.* Pass. *n. 206.*

Quæstio 268. Quisnam præter Episcopos dispensare possit cum illigitimis sibi subditis, quoad Ordines minores, & beneficia simplicia?

1. Respondeo primò: omnes eos Prælatos Episcopo inferiores habentes similem ei jurisdictionem in suos, ita ut sicut id competit Episcopo confirmato, etsi non consecrato, ita & illis. Pass. *loc. cit. num. 202.* Suar. *loc. cit. num. 6.*

2. Respondeo secundò: in specie id etiam competere Capitulo Cathedrali sede vacante, cùm habeat potestatem & jurisdictionem ordinariam Episcopalem non solùm contentiosam, sed etiam voluntariam, præterquam in casibus in jure exceptis, inter quos non est irregularitas ex defectu natalium. Navar. *l. 1. consil. 7. de fil. presb.* Barb. *de off. Episc. alleg. 45. num. 25.* Suar. *loc. cit.*

Quæstio 269. Cùm dispensatio etiam Papalis, utpote stricti juris, non extendat se ad non expressa & separata. c. 1. de fil. presb. in 6. *Barb.* de off. Episc. alleg. 13. num. 7. *qualiter ea concessa sit intelligenda?*

Respondeo primò: ut dispensatus simpliciter ad Ordines non possit adhuc suscipere, nisi minores. Rebuff. *tit. de disp. super def. nat. num. 47.* Azor. *loc. cit. q. 6.* Barb. *l. ult. cit. num. 4.* Secundò: ut illegitimus dispensatus ad Ordines etiam sacros non sit eo ipso dispensatus ad beneficia. Sylv. *v. illegitimus. num. 14.* Rebuff. *loc. cit. num. 48.* Azor. *loc. cit. q. 5.* contra Laym. *ad c. 1. de fil. presb. in 6.* quatenus docet eo ipso quòd Papa dispenset ad Ordines sacros, censeatur etiam dispensâsse ad id, quod consequens est, & constituto in Ordinibus jam debetur, nimirum beneficium, juxta *c. propofuit. de fil. presbyt.* Tertiò: ut dispensatus etiam à Papa ad beneficia, si aliud non exprimatur, nonnisi ad beneficia simplicia dispensatus censeatur. Barb. *ad c. literas de fil. presb. n. 4.* Sayr. *loc. cit. num. 28.* Pass. *num. 193.* Quartò: ut dispensatus ad beneficia curata non possit idcirco obtinere dignitates, vel personatus. Rebuff. *loc. cit. num. 57.* Azor. *loc. cit. q. 7.* Barb. *loc. cit. num. 11.* Quintò: ut dispensatus ad beneficia quæcunque etiam simpliciter ad dignitates, non possit obtinere dignitates curatas. Rebuff. *loc. cit.* Azor. *q. 9.* aut principalem in Collegiata, nec majorem post Episcopalem in Cathedrali, quia hæ dignitates ex stylo Curiæ debent specialiter exprimi. Rebuff. *num. 54.* Azor. *q. 8.* Barb. *num. 14.* Sextò: ut dispensatus ad quascunque dignitates, non censeatur dispensatus ad Episcopatum, vel Cardinalatum. Barb. *de off. Episc. alleg. 1. num. 17.* apud Pirrh. *adtit. de fil. presb num 22.* Septimò: ut dispensatus ad beneficium, non possit, nisi unum vi talis dispensationis consequi, ita ut plura nequidem successivè obtinere valeat, *cap. 1. de fil. presbyt.* Barb. *loc. cit.* Navar. *l. 3. cons. 9. de præb.* Rebuff. *in praxi loc. cit. num. 83.* Sanch. *l. 8. de matr. d. 31. num. 6.* contra Sylv. *v. beneficium. q. 11. num. 14.* Jo. Andr. *ad c. 1. de fil. presb. in 6.* Ac denique Episcopus cum illegitimo dispensare non poterit, nisi in uno tantùm beneficio simplici, cùm textus *cap. 1. de fil. presbyt.* ubi Episcopo confertur hæc potestas dispensandi, loquatur in singulari. Garc. *p. 7. cap. 2. num 50.* Sa. *v. beneficium. num. 19.* Pass. *num. 194.* Azor. *loc. cit. c. 3. q. 12.* ubi idem sic arctat, ut Episcopus habens aliàs à Trident. *sess. 24. c. 27.* potestatem conferendi duo beneficia simplicia, quorum neutrum est sufficiens ad sustentationem, id nequeat respectu Clerici illegitimi.

Quæstio 270. An hîc nomine beneficii simplicis, in ordine, ad quod cum illegitimo dispensare potest Episcopus, veniant etiam dignitates & personatus, Canonicatus, & portiones Cathedrales, non habentes annexam curam animarum, beneficium simplex habens annexum sacrum Ordinem, vel cui accessoriè tantùm annectitur cura animarum; vel quòd ex consuetudine præscripta, aut statuto jurato, vel confirmato à Pontifice requirit legitimitatem?

1. Respondeo ad primum negativè, etsi enim curâ careant, ratione tamen præeminentiæ, & quia curatis ferè æquiparantur. c. *dudum de elect.* specialem dispensationem, nempe Papæ, exigunt. *c. fin. de filiis presbyt.* Suar. *loc. cit. s. 5. num. 6* Azot. *loc. cit. c. 3. q. 3.* Less. *l. 2. c. 34. num. 86.* Pass. *loc. cit. n. 195.* Barb. *de off. Ep. alleg. 45. n. 29.* Garc. *p. 7. c. 2. num. 53.* & juxta hoc intelligenda illa restrictio *c. 1. de fil. presb. in 6to. modo beneficium* (subintellige cui cura animarum annexa non est) *sit tale, super quo per Episcopum valeat dispensari.*

2. Respondeo ad secundum affirmativè: Canonicatus enim Cathedralis, multòque minus Collegiatæ Ecclesiæ est dignitas, aut beneficium curatum: conceditur autem *c. 1. de fil. presb. in 6.* absolutè Episcopis facultas dispensandi cum illegitimis ad beneficia non curata, verùmque id est, non tantùm de jure antiquo, sed & post Trid. Suar. *loc. cit.* Azor. *loc. cit. q. 11.* Navar. *l. 1. cons. 4. de fil. presb.* Pass. *n. 197.* Idque etiam dum juxta illius decretum Canonicatui Cathedrali annexus esset sacer Ordo; nam non tantùm post obtentam à Papa dispensationem ad sacros Ordines (cùm per hoc non sit dispensatum quoad beneficium) poterit Episcopus jam dispensare cum tali ad Canonicatum Cathedralem, Pass. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n. 68.* Less. *l. 2. c. 34. dub. 18. n. 86.* Verùm etiam ante illam (quidquid sit de eo, num in tali casu valeret actualiter provisio de tali beneficio, saltem valeret dispensatio) Pass. *loc. cit.* ubi nimirum Ordo sacer non requiritur actu ad Canonicatum (idem dic de alio beneficio non curato habente annexum sacrum Ordinem) sed intra tempus à jure statutum, intra quod obtinere potest dispensationem ad sacros Ordines. Archid. Anchar. Lapus *ad cit. c. 1.* Azor. *loc. cit. q. 15.* Pass. *loc. cit.* Pirrh. *ad tit. de fil. presb. n. 16.* contra Zerol. Imol. & Gemin. ad *cit. c. 1.*

3. Respondeo ad tertium etiam affirmativè, Less. *loc. cit. n. 87.* Azor. *loc. cit. q. 14.* Barb. *de off. Ep. alleg. 54. n. 24.* Gonz. *ad reg. 8. canc. Gl. 5. §. 7. n. 18.* Pass. *num. 189.* beneficium enim accessoriè unitum alteri non confertur per se, sed tantùm accessoriè cum principali, cujus naturam & conditionem sequitur, AA. iidem, Pirh. *loc. cit.* & licèt ipsa dispensatio sit stricti juris, facultas tamen dispensandi concessa in lege Superiori est favorabilis, & latè explicanda. Sylv. *V. beneficium. q. 7.* Gemin. *in c. si qui. de fil. presb. in 6to.* Limitat tamen hoc ipsum Pass. *num. 199.* ad bene-

neficium simplex ita habens annexam accessoriè curam, ut beneficiatus non possit per se ipsum exercere hanc curam, sed solùm habeat jus & onus curandi istas animas per Vicàrium, uti & tunc necesse non est, ut habeat qualitates Parochorum, vel habentium curam animarum, putà ætatem, scientiam &c. secùs si ipse exercere potest actum jurisdictionis spiritualis circa illas animas, eò quòd tunc beneficium hoc mutatum sit, & transierit de simplici in curatum. Vide de hoc Barb. *de off. Ep. p. 1. tit. 2.* Gl. 17. *n.* 41. & *ad c. ult. de officio Vicarii.*

4. Respondeo ad quartum negativè. Less. Pirh. *l. cit.* Azor. *loc. cit. q.* 12. Pass. *num. 200.* remittens ad Franc. & Gemin. *in c. 1. de fil. presb. in* 6. ubi uterque *num.* 8.

Quæstio 271. *Quisnam dispensare possit cum illegitimis religiosis in ordine ad Prælaturas, tam in, quàm extra Ordinem consequendas; suppono enim cum communi (de quo vide Suar.* cit. f. 5. n. 18. *Pass.* n. 207.) *contra Gratian. & quosdam alios, referentes pro se plures canones, non posse ullâ vitæ probitate sine dispensatione tolli hanc inhabilitatem, utpote non fundatam in delicto personali, sed in vili conditione, & quadam indecentia & infamia orta ex eo, quòd natus quis sit ex turpi parentum incontinentia, ut Suar.* loc. cit. n. 5.

1. Respondeo primò: jure communi id potest solus Papa, *cit. c. 1.* & *c. fin. tit. eod.* Rodriq. *to.* 1. *qq. regular. q.* 13. *a.* 6. Pass. *cit. c.* 25. *n.* 208. Suar. & alii plures contra Peyr. *in pral. q. 2. c. 5. num.* 143. quatenus putat facultatem dispensandi in irregularitate ex delicto, quæ competit Episcopo, adeòque etiam Prælatis regularibus respectu suorum, utpote favorabilem, extendi ad irregularitatem illegitimitatis, saltem dum occulta est. Verùm rectè dicitur verba non esse extendenda ad sensus impropriοs, & abusivos, uti hîc fieret, cùm juxta communem intelligentiam illa irregularitas sit ex delicto, quæ est ex delicto personali. Pass. *loc. cit.* insuper major est irregularitas orta ex defectu natalium, quàm ex delicto personali. Pass. *ibid.*

2. Respondeo secundò, posse nihilominus ex privilegio concesso mendicantibus à Sixto IV. revocato quidem à Sixto V. restituto tamen à Gregor. 14. ut etiam videre est ex mari magno Prædicatorum, Minorum, Eremitarum, Carmelitarum apud Lezan. §. 42. 44. 49. &c. & ex const. Pauli III. pro Societate, quæ incipit *licet debitum.* Superiores Regularium (puta Generales, Provinciales, eorúmque Vicarios, Superiores locales, attendendo tamen in hoc cujusque religionis specialia statuta, & consuetudines. Pass. *num.* 216. & *seq.*) cum suis subditis illegitimis, quoad dignitates, prælaturas, administrationes, officia sui Ordinis (inter quæ etiam numerantur beneficia regularia, quæ per religiosos administrantur sub obedientia & gubernio religiosorum Prælatorum, quale v. g. est officium parochi) dispensare. Quin etiam multas Religiones habere à Sede Apostolica privilegium dispensandi cum Monialibus sibi subjectis, ut non obstante illegitimitate possint esse Abbatissæ, & id revocatum non esse à Tridentino, testatur Fagn. *in c. ut filii. de fil. presb. n.* 5). citans Sanch. *in decal. l.* 5. *c.* 5. *n.* 20. Rodriq. *q.* 13. *a.* 22. Porrò non posse id illos nisi cum Capitulo generali, vel provinciali, vel intermedio juxta const. Greg. XIV. quæ incipit: *Circumspecta,* & sine votis saltem diffinitorum, ubi tales sunt, tenet communis, Rodriq. *loc. cit. a.* 6. Mirand. *in manuali Prælat. to.* 1. *q.* 19. *a.* 3. Nihilominus posse id modò Superiores solos sine capitulo, sicut priùs ante constitutionem Sixti V. fusè probat Pass. *à num.* 112. putátque etiam *num.* 121. solum Papam posse dispensare cum illegitimo, ut fiat Generalis religionis.

Quæstio 272. *Ad quæ Ecclesiastica munia & beneficia specialiter, tam jure antiquo, quàm novo Tridentini prohibeantur eligi, vel quocunque alio modo promoveri filii illegitimi Sacerdotum, aut aliorum Clericorum?*

Respondeo: obtinere nequeunt ullum beneficium, aut etiam ullo modo ministrare in Ecclesia, in qua eorum pater habet aut habuit dignitatem, Canonicatum, parochiam, aliudve beneficium, aut ex officio ministravit, insuper nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent vel obtinuerunt, habere possunt. Habentur hæc *c. ad præsentiam. c. præsentium. c. conquirente, c. cum decorem. de fil. presb.* Trid. *sess.* 25. *c.* 15. *de reform.* idque non tantùm ideo, ut omnis species hæreditariæ successionis evitetur (quod etiam concernit filios legitimos presbyterorum) *c. Apostolica. 7. q. 1. c. ad extirpandas, & c. adhæc. de fil. presb.* Verùm etiam ut memoria paternæ incontinentiæ quàm longissimè pereat ab Ecclesiis, & ut ait Less. *l. 2. de just. c. 34. n.* 88. quia fœdum est, ut sic toti populo exemplum paternæ incontinentiæ, veluti cum præmio ac dignitate assiduè ostentari. Multòque magis, & quidem in individuo per text. *c. cum decorem. de fil. presb.* vetatur filius illegitimus habere in eadem Ecclesia beneficium, dum illud participat in servitio altaris cum beneficio patris, eò quòd vel sic facilè contingere posset, ut illegitimus filius in altaris officio ministraret impudico patri, in quo unigenitus Dei Filius æterno Patri pro salute humani generis victimatur, quod admodum probrosum est, ut probat cit. textus, Lott. *l. 2 q. 48 num.* 190. atque ex his jam constat longè minus posse filium illegitimum idem beneficium patris sui obtinere, ne quidem in commendam temporalem: aut etiamsi beneficium paternum mutasset speciem, v. g. ex portione factum Canonicatus. Etsi horum duorum contrarium innuat Lott. *num.* 209. & 210. nisi fortè ibi loquatur de filio legitimo. Sed neque posse filium illegitimum obtinere beneficium paternum, etsi aliquis tertius intermedius possedisset illud beneficium per triginta annos. Castrop. *de benef. d. 4. p. 2. n.* 2. Lott. *num.* 211. contra Gonz. *Gl. 5. n.* 33. censentem non impediri filium illegitimum huic tertio succedere, cùm videatur sic lapsu tanti temporis exstinctâ memoriâ paternæ incontinentiæ, ut ea excitari nequeat ex hoc facto successionis; sed admissâ etiam hac ratione, an non talis adhuc ministrat in Ecclesia, in qua pater ejus obtinuit beneficium? Quod simpliciter vetatur.

Quæstio 273. *Qualiter hoc ipsum extendendum & limitandum?*

1. Respondeo primò: ut per illegitimos intelligantur nati ex fornicario concubitu non tantùm post, sed etiam antequam eorum pater esset Clericus. Garc. *p. 7. c. 3. n.* 15. Paxjord. *l.* 10. *lit.* 11. *n.* 25. Barb. *de pot. Ep. alleg.* 65. Pass. *c.* 25. *n.* 235. contra Mirand. *to. 3. q. 1. a.* 10. Rodriq. *to. 1. q.* 13. *num.* 7. Item nati postquam pater renunciâsset beneficio & Clericatui, Pass. *loc. cit.* contra Paxjord. Item illegitimi legitimati per rescriptum Papale, nisi in eo expressè & specialiter sublata sit hæc inhabilitas ad habendum patris beneficium, aut in Ecclesia, in qua is illud habuit. Laym. *in c. 2. de fil. presb. n.* 1. Sayr. *de cons. l. 6. c. 11. num.* 30. Secùs est de legitimatis per subsequens matrimonium, quia talis comprehenditur sub nomine nati ex legitimo matrimonio, etiam in materia stricta. Gl. *in c. innotuit. de elect.* Butr. apud Fagn. *in c. ad exstirpandas. de fil. presb.*

2. Non tamen intelligantur filii legitimi per patrem illegitimum descendentes ab avo Clerico. Nepotes enim nomine filiorum non veniunt in odiosis, sed

sed solùm in favorabilibus, juxta *l. juliam. ff. de rit. nupt. & l. patris. ff. de adult.* Barb. *ad cit. c. 15. Trid. n. 6.* citans Castrop. Riccius *in praxi p. 4. resol. 374.* Sayr. *loc. cit. c. 10. n. 46.* Azor. *loc. cit. c. 4. q. 17.* Pass. *n. 228.* citans plures alios. Navar. *l. 1. cons. 9. de fil. presb.* Fagn. *ad c. ex transmissa. nu. 20.* inquiens, id hodie indubitatum, eò quòd Greg. XIII. ex sententia S. Congregationis declarârit, nec constitutionem Clement. VII. quæ incipit: *Ad Canonum Conditorem*; nec Trid. *sess. 25. c. 15.* obstare, quò minùs nepos legitimus ex filio illegitimo possit obtinere beneficium avi; in tali enim nepote non considerantur incontinentia illa avita seu avi, neque persona nepotis est apta excitare ita memoriam illius incontinentiæ, sicut persona filii illegitimi sui patris. Lott. *loc. cit.* Idque ut iidem AA. tam vivente, quàm defuncto patre, contra Imol. Rebuff. Salzed. Host. Syl. Angel. Arm. Less. *lo. cit. c. 34. num. 91.* Pith. *de fil. presb. n. 37.* Laym. *ad c. ad exstirpandæ. num. 2.* qui tamen postremi cum aliis apud Pass. *loc. cit.* admittunt, posse nepotem talem succedere immediatè avo in beneficio, dum pater illegitimos adhuc vivit, (eò quòd tunc cesset ratio prohibitionis, nempe species hæreditariæ successionis; dum enim pater vivit, nepos etiam legitimus non potest succedere avo in bonis, sed pater est proximus hæres) secùs si mortuus est: nec putant hi AA. obstare sibi, quòd, ut dictum, nomine filiorum in odiosis non veniant nepotes, quia hanc materiam dicunt non esse odiosam, aut pœnalem, sed favorabilem, non quidem respectu illorum nepotum, sed Ecclesiæ, cùm filii legitimi non repellantur à beneficiis paternis in pœnam, sed ob favorem & commodum Ecclesiæ. Laym. *lo. cit. n. 2.* Quin & dum agitur de successione, vel quasi successione hæreditaria, etiam post mortem patrum suorum, nepotes veniant nomine filiorum. Idem dicendum est, secundùm Castrop. *de benef. d. 4. p. 2. n. 3.* qui pro hoc citat Nav. *cons. 9. de fil. presb. n. 9.* Sayr. *de irreg. l. 6. c. 10. n. 4.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 4. q. 17.* Barb. *p. 3. alleg. 65. num. 18.* Garc. *lo. cit. n. 27.* & Azor. apud Barb. *lo. cit.* de nepote illegitimo talis avi; Concilium Trident. námque paternæ, & non avitæ incontinentiæ memoriam à loco sacro vult arcere, & sic S. Congreg. 17. Octob. 1591. amplexam fuisse hanc sententiam, etsi aliàs senserit contrarium, testatur Barb. apud Castrop.

3. Neque etiam comprehenduntur Nepotes in linea collaterali, quò minùs illi beneficium patrui vel avunculi immediatè post illum (saltem si jure hæreditario non succedant. Pith. *loc. cit. num. 39.*) habere possunt; cùm inter Collaterales non sit tanta necessitudo successionis, quanta est inter filium & nepotem respectu patris vel avi. Rebuff. *loc. cit. num. 30.* sumitur ex *cap. ex parte. de offic.* delegat.

4. Multo minùs autem comprehenduntur illo Trident. decreto, aut etiam ratione ab illo datâ Patres clerici illegitimorum; in filio námque illegitimo presbyteri (cùm is sit, & dicatur argumentum ambulans super terram incontinentiæ paternæ. Gloss. *in cap. proposuisti. dist. 82.* Item filius sit imago patris, eúmque repræsentet, qualiter pater non est imago filii, nec eum repræsentat) magis conservatur memoria istius incontinentiæ, quàm in ipso patre; neque etiam pater ita videtur repræsentare hæreditariam successionem, dum succedit in beneficio, ut Castrop. adeóque is succedere potest in eodem filii illegitimi beneficio & decis. Rotæ. Garc. *loc. cit. num 28.* Less. *loc. cit. num. 91.* Sayr. *loc. cit. num. 44.* Barb. *loc. cit. n. 7.* citans plures. Fagn. *in c. ex transmissa. num. 26.* Castrop. *loc. cit. num. 5.* citans Rebuff. *in pr. tit. de dispens. super defectu natalium. num. 29.* Quintadv. *Eccles. f. 2. n. 95.* Gigas *de pension. q. 86. num. 10.* contra Lott. *l. 2. q. 48. num. 194.* cujus rationes in oppositum vide *quæst. post hanc 6.* ubi & dicenda paulò pòst ex Lott. ad hoc ultimum punctum.

Quæstio 274. Quid veniat nomine ejusdem Ecclesiæ?

Respondeo: Veniunt etiam Ecclesiæ, licèt materialiter plures, habentes tamen unum eundémque intitulatum, & in quarum una, dum residet intitulatus, censetur etiam residere in altera, atque ita filius illegitimus non possit obtinere beneficium in una illarum, si parens in in earum aliqua habet, aut habuit beneficium, aut ministravit. Barb. *loc. cit. num. 16.* Garc. *loc. cit. num. 75.* Pass. *loc. cit. num. 242.* Item Ecclesia Matrix cum filialibus, si sint unitæ principaliter, ita ut intitulatus in Matrice censeatur etiam intitulatus in filialibus, & omnino habeat administrationem, & obtinentes Ecclesias filiales teneantur ministrare in Matrice. Secùs si filiales matrici sint unitæ tantùm accessoriè, & eas obtinentes non teneantur ministrare in Matrice. Barb. *num. 23.* Garc. *num. 62.* Pass. *num. 244.* Item si plures Ecclesiæ aliæ unitæ æquè principaliter, secùs si accessoriè; poterit enim tunc filius obtinere illam accessoriè unitam, & Pater alteram, si in ista accessoriè unita non ministrârit. Garc. *ibid.* Item intelliguntur Ecclesiæ sorores, quales dari aliquas in Hispania, ait Castrop. *cit. p. 2. num. 14.* in quarum una residens censetur in alia residere ex favore & privilegio Pontificis, ita ut in una earum intitulari nequeat filius illegitimus, in altera pater, quia jam esset intitulatus in Ecclesia, in qua pater ratione beneficii ministrare censetur, seu in qua pater censetur habere beneficium. Cast. *ibid.* ex Barb. *ad cit. c. 15. Trident.* Non tamen intelligatur Ecclesia noviter erecta ex parte alterius Ecclesiæ, & ab ea dismembrata; sic enim poterit filius obtinere Episcopatum noviter erectum ex parte Archi-Episcopatûs, quem pater ejus obtinet, vel obtinuit. Barb. *loc. cit. num. 18.* Pass. *num. 246.*

Quæstio 275. Quid hîc veniat nomine beneficii, & ejusdem beneficii, & habere beneficium?

1. Respondeo ad primum: habere stallum vel sedem in choro; hinc si pater ratione dignitatis obtentæ in hac Ecclesia, habeat etiam in altera sedem in choro, filius illius illegitimus in neutra harum Ecclesiarum possit obtinere beneficium. Garc. *loc. cit. c. 13. n. 66.* Barb. *loc. cit. n. 14.* Pass. *loc. cit. num. 247.* Castrop. *de benef. d. 4. p. 2. num. 13.* quamvis is addat, hanc doctrinam non carere difficultate ob ea, quæ tradit Gonz. *ad reg. 8. gl. 10. à num. 16.* Item acceptum esse in Clericum Ecclesiæ receptitiæ, in qua recepti absque alia provisione divinis inservire, & massæ communis participes esse solent. Barb. *loc. cit. num. 19.* Pass. *n. 248.* Non tamen intelligatur Capellania amovibilis; hinc obtinere potest filius beneficium in Ecclesia, cui pater ejus inservivit tanquam Capellanus amovibilis. Garc. *loc. cit. num. 72.* Barb. *loc. cit. n. 22.* Riccius *loc. cit. decis. 373.* Campan. *rub. 11. c. 13. n. 67.* neque etiam Capellania, quæ fundari solet absque auctoritate Episcopi. Barb. *loc. cit. n. 24.* Gonz. *ad reg. 8. cancell. gl. 5. num. 33.* Pass. *loc. cit. num. 50.* citans Castrop.

2. Respondeo ad secundum: nomine ejusdem beneficii venit etiam beneficium accessoriè unitum alteri, etiam dissolutâ unione, ita ut illud priùs habitum à patre habere dein nequeat à filio. Garc. *loc. cit. num. 63.* Quòd si tamen beneficium illud accessoriè unitum per hanc unionem, seu accessum naturam beneficii non amittat, sed accessorium illud necessariò administrari debet per Vicarium perpetuum aut temporalem, & non per Rectorem principalis beneficii, filium illegitimum posse obtinere hoc accessorium, etsi pater obtineat principale beneficium, eò quòd sic filius neque obtineat beneficium patris, nec ministret in eadem Ecclesia, supponendo accessorium illud esse in Ecclesia diversa, tenet Castrop. *de benef. d. 4. p. 2. num. 12.* citans pro hoc Garc. *p. 7. c. 3. num. 61.* & Barb. *ad cit. c. 15. Trident & de potest. Episc. alleg. 65. num. 11.* Non tamen intelligantur Canonicatus, qui tempore, quo eum pater possidebat, erat tantùm portio; factum enim per hoc jam est aliud beneficium. Gonz. *loc. cit.*

cit. Barb. *loc. cit. num.* 5. Lotter. *de re benef. l.* 3. *q.* 84. *nu.* 212. Castrop. *lo. cit. n.* 15. qui tamen rectè hunc terminum adjicit: *Perseo non beneficiatus.*

3. Respondeo ad tertium: per habere beneficium intelligitur quomodocunque illud possidere. Barb. *loc. cit. num.* 21. Pass. 252. Etsi per Procuratorem tantùm sumpta possessio. Pasjordan. *l.* 10. *tit.* 19. *num.* 54. Item licèt nunquam in illa Ecclesia ministrâ-rit pater, aut fructum aliquem perceperit. Abb. *inc. transmiss. de fil. presbyt. in* 6. Garc. *num.* 36. Barb. *num.* 31. Item licèt possessionem habuerit absque legitimo titulo, vel etiam aliquando eam habuerit minùs pacificè. Garc. *p.* 7. *c.* 3. *num.* 59. Barb. *loc. cit. num.* 13. Paajord. & Castrop. apud Pass. *num.* 255. Ac denique per habere beneficium intelligitur, sive habeatur in titulum, sive in commendam, sive in administrationem. Castrop. *loc. cit. num.* 11.

Quæstio 276. Quid intelligatur per ministrare in Ecclesia?

Respondeo: intelligi etiam ministerium exhibitum per modum cooperatoris. Pith. *de fil. presbyt. num.* 55. Item ministerium illud, quod Clerici alicujus Ecclesiæ, dum tenentur aliquando processionaliter accedere aliam Ecclesiam, in ea præstant, canendo Sacrum, Antiphonas, &c. ita ut si in ista Ecclesia pater est beneficiatus, filius illegitimus in neutra illarum possit esse beneficiatus. Castrop. *num.* 16. Garc. *n.* 69. Pasjord. *num.* 30. apud Pass. *num.* 257. Item intelligitur de ministerio, licèt illud illegitimus possit præstare per substitutum. Pass. *num.* 259. contra Garc. *loc. cit. n.* 71. & Paajord. *num.* 32. eò quòd licèt etiam beneficium non requirat residentiam, tamen non possit obtineri à filio in Ecclesia beneficii paterni. Non tamen ita intelligitur, ut illegitimus in Ecclesia beneficii paterni prohibeatur ex devotione, & non ex salario (intellige stabili; secùs enim est, si legatur missa aliquoties ad eleemosynam promerendam. Pith. *ad tit. de fil. presb. num.* 55.) celebrare. Garc. *loc. cit. c.* 3. *num.* 70. Paxjord. *num.* 31. Pass. *num.* 258. Castrop. *num.* 16. contra Navar. *cons.* 1. *q.* 17. *de consuet.* Sayr. Riccium apud Barb. *loc. cit. num.* 62. Qui tamen etiam *num.* 27. unà cum Garc. Ricc. Paajord. citatis à Pass. tenet non licere illegitimo etiam laico tanquam Musico cantare in Ecclesia paterni beneficii. Idem tenet Castrop. *num.* 16.

Quæstio 277. Num etiam comprehendatur pensio?

1. Respondeo primò affirmativè, si sermo est de pensione imposita fructibus paterni beneficii, vetat siquidem Concilium, & hoc ipsum ob eandem rationem, ne scilicet memoria incontinentiæ paternæ duret. Castrop. *de benef. d.* 4. *p.* 2. *num.* 9.

2. Respondeo secundò negativè, de pensione fundata super alio quàm paterno beneficio, ita ut Clericus habens facultatem transferendi pensiones possit eam transferre in filium suum illegitimum; aliàs simpliciter dispensatum ad beneficia & pensiones, quia pensio impropriè est beneficium, & in odiosis non est facienda extensio. Castrop. *loc. cit.* Gigas *de pension. q.* 86. *nu.* 3. Paris. *de resign. benef. l.* 6. *q.* 4. *num.* 21. Gonz. *ad reg.* 8. *cancell. gl.* 5. §. 5. *num.* 22. Barb. *loc. cit. num.* 35. contra Garc. *p.* 2. *c.* 3. *num.* 36. & Mandos. apud Pass. *num.* 264. hoc nixos fundamento, quòd videatur per hoc pari modo conservari memoria paternæ incontinentiæ, & pensio succedat loco beneficii, quorum tamen utrumque falsum videtur: & certè licèt pensio succedat loco beneficii, quoad qualitates in beneficiis requisitas, ita ut eadem ætas, ligitimitas, &c. requisita ad beneficium, requiratur etiam in pensione, non tamen succedit in dispositione speciali prohibitiva, cùm inhabilitatus ad beneficia consequenda non sit eo ipso inhabilitatus ad pensiones consequendas. Castrop. *num.* 10. ex Gonz. *gl.* 5. §. 5. *num.* 26. Navar. *cons.* 12. *nu.* 15. *de rescrip.* Adde, quòd pensio sub nomine beneficii non comprehendatur in præsenti, vel ex eò constare, quòd in dicto Concilii decreto, postquam actum de beneficio, agatur etiam de pensione, tanquam aliquo distincto: & certè aliàs nequidem talis filius obtinere posset pensionem super fructibus alterius beneficii ejusdem Ecclesiæ. Castrop. *cit. num.* 10. Imò juxta Gig. *q.* 12. *num.* 2. nequidem comprehenditur pensio, quæ est super eodem beneficio, aut præbenda, super qua pensionem habet pater, uti nec pensio, quæ est super beneficio domûs paternæ, aut etiam pensio, quæ illegitimo legitimè constituta fuit super beneficio tunc non paterno, dum illud posteà pervenit ad patrem, ita ut eam filius retinere possit. Paajord. *loc. cit. num.* 23. Pass. *n.* 264.

Quæstio 278. Quid in hoc puncto dicendum de illegitimis religiosorum?

Respondeo: non extendere quidem se ad hos decretum illud Trident. utpote constitutum pro solis Clericis, (quo nomine in pœnalibus non veniunt Religiosi) & extra ea, quæ separatim pro regularibus statuerat Trid. Fosè probat Pass. *n.* 269. contra Mirand. *tom.* 2. *q.* 2. *a.* 10. & Lavor. *c.* 16. *n.* 47. tenentes universalissimè illegitimum sine speciali dispensatione distincta ab ea, quâ dispensatus est ad Prælaturas, non posse esse Prælatum in tota ea religione, in qua pater ejus fuit Prælatus, & contra Peyr. *q.* 2. *c.* 5. *num.* 140. limitantem hoc ad eandem provinciam, & contra Rodriq. *tom.* 1. *q.* 13. *a.* 7. Sigism. à Bon. *d.* 72. Donat. *p.* 3. *tr.* 5. *q.* 31. *num.* 13. limitantes id ad idem Monasterium. Nihilominùs vi Constitut. Gregor. XIV. edita Anno 1590. quæ incipit: *Circumspecta*; in qua, dum præcipitur, ut tales filii non recipiantur ad eandem Religionem, in qua pater est professus, multò magis præcipitur, ut non præficiantur aliis. Item vi *Constit.* 30. Clement. VII. talis filius prohibetur obtinere quæcunque Monasteria & beneficia regularia & sæcularia, quæ Pater ejus aliquando habuit. Verumtamen & hæc constitutio, cùm loquatur limitatè de eodem numero beneficio, poterit adhuc illegitimus talis antecedenter dispensatus ad hoc, ut ejusdem Ordinis Religiosus esse possit, sine alia dispensatione esse Provincialis, non tamen Prior, si Pater ejus fuit in hoc conventu Prior. Pass. *num.* 271. & 272.

Quæstio 279. An igitur etiam è converso pater nequeat obtinere beneficium in Ecclesia, in qua filius ejus illegitimus jam habuit aliquod beneficium?

1. Respondeo primò ex Lott. negativè, si sermo est de diverso beneficio quantumcunque existente in eadem Ecclesia. Lott. *l.* 2. *q.* 48. *num.* 194. eò quòd tunc fortè non militet ita eadem ratio, ob quam vetatur filius illegitimus habere ibi beneficium, ubi pater ejus habuit, ut constabit ex mox dicendis, & de hoc casu successionis, nimirùm Patris in eadem Ecclesia, in diverso tamen beneficio, intelligendam esse *decis. Seraph.* 142. in qua dicitur, verba Trident. *sess.* 25. c. 15. ita esse concepta, ut non possint ullo pacto convenire parentibus, eò quòd, si ad arcendam memoriam paternæ incontinentiæ filii excluduntur, nullo modo possint arceri parentes ipsi, in quibus non cadit ista passio, ut per eorum successionem arguatur incontinentia parentum, cùm possint esse nati ex legitimo matrimonio. Item quæ fusè scripsit Garc. *p.* 7. *c.* 3. *num.* 28. & Rebuff. *tit. de dispens. super defect. natal.* ait Lott. *num.* 202. & 206. ubi etiam, quòd hæc scripta sint, salvâ sententiâ S. Congreg. ad quam magis pertinet decreti illius Tridentini interpretatio.

2. Respondeo secundò affirmativè, si sermo est de patre succedente filio suo illegitimo in eodem beneficio; quia jam militat eadem ratio, nimirùm excitatio & conservatio memoriæ incontinentiæ talis patris. Lott. *num.* 194. & 206. nam memoria paternæ incontinentiæ non excitatur tam ex persona filii, quàm ex facto successionis in beneficio, licèt posteà excitatur

con-

conservetur in persona filii; (qui dum vivus est, dicitur testis paternæ incontinentiæ. *c. priusquam. d. 28.* & argumentum paternæ incontinentiæ. Gl. *in c. proposuisti. d. 82.* & nuncius impudici patris. Host. *in c. cum decorem. de fil. presb. n. 1.*) hinc è converso nihil est, quin ratione successionis æquè conservetur hæc memoria in patre; non enim minùs observabunt homines patrem obtinere beneficium, quod obtinebat illegitimus filius, quàm observaturi essent filium successisse in beneficio, quod obtinebat impudicus pater; imò magis, quia rariùs, ut Gl. *in c. legibus. d. 93.* Ubi autem fuerit hæc memoria excitata, non est, cur eadem æquè non conservetur in persona ejusdem patris vi naturalis relationis, quæ est inter patrem & filium. Lott. *n. 195. & 196.* Sed neque dicas cum Jo. And. *in c. ex transmissa.* Abbate, *ibid. n. 3.* Butrio. *n. 15.* nullam exstare de hoc expressam prohibitionem, & materiam esse exorbitantem. Nam cùm militet eadem ratio, fit interpretatio intensiva, non extensiva. Lott. *n.* 198. ex Paris. *cons. 32. num. 77. l. 1.* Neque etiam est materia exorbitans, utpote qualis dicitur ea dispositio, quæ inducit aliquid in specie contra id, quod jure antiquo dispositum fuerat in genere. Menoch. *de recup. possess. remed.* 14. *n.* 13. Lott. *n.* 199. Et etiamsi materia sit exorbitans, adhuc procedit argumentatio ab identitate rationis, ut Alex. *cons.* 89. *n.* 6. ita ut, si qui contrarium docuerint, constet eos minùs propriè accepisse materiam exorbitantem. Lott. *n.* 200.

Quæstio 280. *An ergo pater habere possit beneficium in Ecclesia, in qua filius ejus illegitimus jam est beneficiatus?*

Respondeo negativè. Castrop. *de benef. d. 4. p. 2. num.* 6. citans Garc. *p. 2. c. 3. n.* 31. Etsi enim Trident. hunc casum directè non tetigerit, neque id vetuerit expressis verbis, (dum loquens de patre & filio beneficiaris jam tempore Concilii, solùm expressè disponat: quòd si in præsenti pater & filius in eadem Ecclesia sint beneficiati, filius cogatur beneficium dimittere patre intacto) tacitè tamen & virtualiter hoc ipsum vetare videtur; cùm enim voluerit, ne filius illegitimus & pater in eadem Ecclesia beneficiati existant, ut paternæ incontinentiæ memoria longissimè arceatur, frustraretur Concilium hoc suo fine, si pater obtinere possit beneficium in Ecclesia, in qua filius ejus illegitimus jam habet beneficium, adeóque dicendum, non posse id patrem; neque enim filius cogendus est beneficium jam acquisitum relinquere, sed potiùs pater impediendus ab illo consequendo, quia ipse agit de lucro captando, & filius de damno vitando. Castrop. *loc. cit.*

Quæstio 281. *Quid dicendum hac in parte de filiis legitimis presbyterorum, aliorumve Clericorum?*

1. Respondeo primò: posse illos in Ecclesia, in qua eorum pater provisus, provideri; id enim nec à jure communi, nec à Trident. vetatur. Castrop. *de benef. d. 4. p. 2.*

2. Respondeo secundò: non posse illos patri in eodem beneficio succedere immediatè. *c. ad exstirpandas. c. constitutus. de fil. presb.* Poterunt tamen in eo succedere mediatè. *c. ex transmissa. t. eod. & c. ad exstirp. ibi.* Gl. Innoc. Abb. Barb. Garc. *p. 7. c. 3. n. 3.* Sanch. *opusc. l. 2. c. 1. dub. 14. n. 2.* Pass. *n. 122.* Lott. *l. 2. q. 48. n. 178. & seq.* Species siquidem illa hæreditariæ successionis in beneficio, quæ est ratio unica, ob quam prohibetur filius succedere in beneficio paterno, locum non habet, nec ullatenus comparet, seu repræsentatur propter mediam intercedentem personam, utpote quæ illam speciem ita submovet, ut nec per imaginationem quis suspicari possit activitatem alicujus juris hæreditarii. Lott. *loc. cit.*

Quæstio 282. *Qualiter hoc ipsum extendendum aut limitandum?*

1. Respondeo primò: sic extendendum, ut locum habeat, etiam in filio adoptivo; cùm & hic propriè sit filius familias. *l. 1. ff. de adopt.* succedátque æquè patri, quantumcunque sacerdoti, tam ex testamento, quàm ab intestato, ut AA. *in l. si quis posthumus. de lib. & posthum.* Lott. *cit. q. 48. n.* 186. supponens cum communiore, pro qua citat quamplurimos, *num.* 187. Sacerdotem posse, quem velit, sibi adoptare in filium, modò tamen, si agatur de adrogatione, accedat auctoritas Papæ. Si verò agatur de adoptione simplici, auctoritas magistratûs Ecclesiastici. Lott. *cit. n.* 187. citans Ruinum. *cons.* 167. *l.* 5. licèt, ut idem Lott. in hoc casu exigatur alicujus citatio.

2. Respondeo secundò: ita ut ea dicatur adhuc successio mediata, dum inter patrem & filium mediat alius, qui legitimè possederit idem patris beneficium, etsi in eo nunquam ministrârit; adeóque is in dictum filium poterit illud resignare. Pass. *num.* 223. contra Rebuff. Secùs, si medius ille possederit invalidè. Sanch. *loc. cit. n. 5.* Pass. *n.* 224. Sic etiam dum quis obtinuit v. g. Rectoriam principalem Titii, potest is instituere Vicarium perpetuum filium Titii, quia jam filius non succedit immediatè in jure & titulo patris, sed potiùs in jure præsentis Rectoris, mediantis inter ipsum & patrem. Et ita communicatio illa tituli & juris beneficialis inter Rectorem principalem & Vicarium perpetuum non refert speciem successionis hæreditariæ, qualem quia referret, si pater, ad quem ratione alicujus personatûs, v. g. cui Ecclesia parochialis est incorporata, filium suum legitimum in illa parochia constitueret Vicarium perpetuum; hinc id non potest Laym. *in c. Michael. de fil. presb. num.* 2. Pith. *ad eund. tit. n.* 41. Item si Parens Rector Ecclesiæ moreretur ante Vicarium suum perpetuum, potest filius, mortuo illo Vicario, consequi istam Vicariam, quia jam censetur mediare inter patrem & filium Vicarius ille post parentem mortuus. AA. iidem. *ibid.* Secundò, ut nomine beneficii veniat etiam Vicaria vel commenda perpetua, non verò temporalis. *cit. c. constitutus.* Gl. *in c. ad exstirp.* Sanch. *loc. cit. n. 6.* Rebuff. *in praxi. de disp. super natal. n. 21.* Barb. *ad c. constitutus. n. 2.* ita ut filius obtinere nequeat Vicariam vel commendam perpetuam illius Ecclesiæ, cujus parens immediatè antè fuit Parochus aut Rector principalis. *c. Michael.* vel etiam, cujus parens immediatè antè fuit Vicarius perpetuus, aut quam habuit in commendam perpetuam; multóque minùs possit habere Rectoriam principalem illius Ecclesiæ. Rebuff. *loc. cit. n. 16.* Laym. *ad cit. c. Michael. n. 4.* Pith. *ad tit. de fil. presb. n. 40.* Tertiò, ut nomine beneficii habiti intelligatur beneficium possessum; non enim prohibetur filius habere beneficium, cujus tantùm titulum v. g per collationem consecutus erat pater absque possessione. Garc. *p. 7. c. 3. n. 55.* Barb. *de off. Ep. alleg.* 65. *n.* 7. Pith. *loc. cit. n.* 36. Quartò, ut nomine beneficii ejusdem non veniat beneficium mutatum, v.g. ex portione factum Canonicatus; hoc enim poterit filius immediatè obtinere. Sanch. *loc. cit. n. 2.* Pass. *n.* 226. uti etiam, si patris & filii beneficia sint unita; poterit filius utrumque possidere, postquam mortuo patre unita sunt. Sanch. *loc. cit. n.* 8. Lott. *l. 2. q. 48. n.* 181. citans Hostiens. *in c. ex transmissa.* Jo. And. *n.* 3. Abb. *n.* 7. Pari siquidem modo, quo persona media impedit oriri speciem hæreditariæ successionis, titulus unionis (factæ tamen sine dolo aliquo) eandem speciem oriri non patitur. Lott. cum cit. AA. Neque etiam dici debeat idem beneficium, dum in Ecclesia aliqua, in qua præbendæ Canonicales distinctæ non sunt, nec singulis Canonicis certo numero assignatæ, sed reditus ad communem mensam & massam Capituli deferuntur, statim post mortem patris Canonici, nullâ personâ mediante, defertur filio Canonicatus, cùm is jam non vacaverit per mortem parentis. *c. ex parte. de concess. presb.* Host. Abb. Butrio, Laym. apud Pith. *n.* 46.

3. De reliquo non vetat jus Canon. patrem immediatè succedere filio etiam illegitimo, ut dictum suprà in eodem beneficio; siquidem materia hæc, cùm odiosa sit, non debet à nobis fieri extensio ad parentes. Jo. And. Abb. Rebuff. Azor. Garc. citati à Pith. *loc.*

loc. cit. n. 46. contra Hostiens. Archid. & alios apud Fago. quibus adhæret Lott. *loc. cit. n.* 184. dicens, esse sententiam suam communem DD. non minùs probabiliter sustinentium contrarium ob paritatem rationis, nimirùm quòd cùm non minus pater filio, quàm filius patri succedat in bonis hæreditariis, hæc sit species quædam successionis; jura autem generaliter prohibeant successionem in beneficiis Eccles. Unde etiam in tantum illis consentit Pith. *num.* 45. in quantum censet, non posse patrem immediatè post mortem filii succedere ei in beneficio, si succedat ei in bonis.

4. Neque etiam vetat, quò minùs filius legitimus simul cum vivente patre in eadem Ecclesia obtineat simile omninò beneficium. Lott. *loc. cit. n.* 181. (dicens in hoc consentire omnes. & *n.* 192. dicens filium impetrantem Canonicatum in Ecclesia, in qua pater habet alium Canonicatum, ne quidem teneri de hac circumstantia facere mentionem, nisi ei obstet illegitimitas) Sanch. *loc. cit. n.* 11. ex Felin. Rebuff. quos citat Passer. *n.* 228. referens plures alios contra Abb. *in c. cùm decorem. de fil. presb. num.* 1. negantem id quoad beneficium omninò simile.

5. Porrò idem, quoad hoc, nimirùm quoad succedendum mediatè in beneficio patris jure antiquo etiam poterant filii illegitimi. *c. ex transmissa. & ibi.* Abb. *n.* 5. Host. Innoc. Barb. *n.* 3. faleturque ipse Clemens VII. *in Const. sua. ad Canonum Conditorem. trigesima. edita Anno* 1533. apud Quarant. *in sum. Bullar.* per quam hoc ipsum illis abrogavit. Poterant & mortuo patre esse beneficiati in eadem Ecclesia, in qua fuerat pater, & circa hoc Clemens VII. nihil immutavit. Pass. *n.* 230. sed Trid. *sess.* 25. *c.* 15. de reform.

Quæstio 283. Num Episcopus in isto Concilii Trid. decreto dispensare possit?

Respondeo negativè. Abb. Jn. And. Sanch. *opusc. l.* 2. *dub.* 17. *n.* 4. Barb. *de off. Ep. alleg.* 65. *n.* 30. Paxjord. *loc. cit. n.* 42.

Quæstio 284. Quid si ergo Episcopus concesserit filio Presbyteri Capellam vel beneficium, & ad ejus titulum illum ordinavit, quod pater ejus habuit, vel etiam in Ecclesia, in qua pater ejus ministravit?

1. Respondeo: si Episcopus hoc fecit scienter, non potest illegitimum removere ab isto beneficio; quin & si amovit, debet illud ei restituere, ut pacificè possideat. Si verò ignoranter id fecit, non debet illum inde amovere, donec de alio beneficio ei sufficienter provideat. Sic expresè habetur *c. veniens. de fil. presb.* Textus autem hic non est de filio legitimo, ut aliqui volunt, sed de illegitimo, ut plerique alii, Laym. *ad cit. c. n.* 1. Pirh. *de fil. presb. n.* 33. Atque ita hic est casus singularis, & exceptus, in quo illegitimus Presbyteri ab Episcopo ignorante ejus inhabilitatem institutus in beneficio paterno, & ad illius titulum ordinatus, licitè potest illud, etsi invalidè collatum retinere ad tempus, donec aliud ei conferatur, ne cogatur indecorè mendicare. Rebuff. *in praxi de dispens. super def. nat. n.* 79. Fagn. *in c. veniens. n.* 15. Pirh. *loc. cit. n.* 34. Aliter verò, quem scienter sic promovit Episcopus, nec ipse ab Episcopo illo (cùm is potestatem non habeat dispensandi in *cit. Canone*) removeri debet; sed à Superiore Episcopi, putà Metropolitano vel Papa. *c. diversis. de fil. presb.* Laym. *ibid. n.* 2. quamvis in casu istius *c. veniens.* Papa illegitimum illum noluerit amovere, sed ex gratia cum illo dispensârit, ut possit retinere beneficium paternum; idque in odium Episcopi illicitè & invalidè illum instituentis, & mox illum iterùm auctoritate propriâ removentis; vel etiam ne sic promotus aliàs cogeretur mendicare. Gl. *ad cit. c. veniens. V. restituatur.* Hostiens. *ibid.* & Fagn *n.* 10.

2. De cætero præscindendo ab illa Episcopi institutione, ubi notorium est illegitimum Clerici in Ecclesia paterna successisse sine dispensatione, à beneficio amoveri debet, & potest, etiam sine processu judiciario. *c. quoniam. de fil. presb.* in notoriis enim ordo judiciarius non est necessariò observandus. *c. manifesta.* 2. *q.* 1. Etsi in præsenti pater & filius ejus illegitimus in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogendus est filius suum resignare, aut etiam cum alio permutare extra illam Ecclesiam intra tres menses, aliàs ipso jure eo privatus est, ita decernit Trid. *sess.* 25. *c.* 15.

Quæstio 285. Num Prælati regulares cum suis in isto genere dispensare possint?

Respondeo negativè. Imprimis non potestate ordinariâ, ut patet, dein nec privilegio; si enim ex eo, quòd habeant privilegium, dispensandi cum suis super defectu natalium, ex quacunque copula nefaria is processerit, non habeant eo ipso privilegium dispensandi cum filiis legitimis suorum, ut succedant immediatè patri in beneficio vel Prælatura, (sunt enim distincta, & diversæ speciei hæc privilegia, juxta quod diversæ sunt inhabilitates, quas respiciunt, nempe una fundata in illegitimitate; altera in ratione filiationis, seu quia filii sunt) multò minùs habent privilegium dispensandi cum filiis illegitimis suorum, ut hi succedant patri in beneficio vel prælatura. Pass. *n.* 290. Qui etiam *num. seq.* addit, quòd si decretum Trident. comprehenderet religiosos, non possent dispensare Prælati religiosi cum filiis suorum religiosorum, ut essent Prælati ejus conventûs, in quo pater fuit Prælatus, aut etiam in tota Provincia vel Ordine; imò, ut possent beneficium ullum exercere, vel chorum frequentare, aut unam Antiphonam cantare, cùm Trident. vetet filios Clericorum ministrare ex officio in Ecclesia, in qua patres eorum ministrârunt, quòd cùm juxta communem DD. non teneat, posse Superiores cum talibus dispensare, non tantùm ut admitti possint ad eundem, in quo pater fuit, Ordinem, sed & ad Prælaturas, quas pater non habuit.

Quæstio 286. Quales conditiones habere debeat dispensatio super defectu Natalium, ut sit valida?

1. Respondeo primò: ut sit data ex rationabili causa, si data est ab inferiore Papa; (secùs si data ab ipso Papa) hic enim nonnisi ex concessione Papæ dispensat in hoc; Papa autem non concedit, ut inferiores sine causa dispensent. Lamb. *p.* 1. *l.* 2. *q.* 7. *a.* 11. *num.* 12. Garc. *loc. cit. c.* 2. *num.* 49. Castrop. *tom.* 1. *tr.* 5. *d.* 6. *p.* 8. *num.* 2. Lamb. *d.* 5. *q.* 16. adeóque comprehenditur etiam Legatus à latere. Castrop. *loc. cit.* Sanch. *l.* 8. *de matrim. d.* 87. *num.* 5. & alii passim contra Rodriq. *in sum. c.* 4. *concl.* 3. *num.* 5. Valebit nihilominùs dispensatio, si inferior dispensans prudenter & bonâ fide credit esse justam causam dispensandi, postulante sic rectâ Ecclesiæ gubernatione ad excludendos scrupulos, & ne passim acta infringere sit necesè. Sanch. *loc. cit. num.* 8. Pass. *cit. c.* 25. *de elect. num.* 289. contra Castrop. *loc. cit. num.* 5. vel si est justa causa, etsi dispensans sine cognitione causæ dispenset. Sanch. Pass. *ll. cit.* Armil. *v. dispensatio. num.* 14. Porrò quæ causæ sint justæ dispensandi in illegitimitate, certâ regulâ definiri nequit, refert earum plures, ex *c. requisitis.* 1. *q.* 7. & *c. statuendum. d.* 29. Sylv. *v. dispensatio.* Rebuff. *tit. de dispens. super def. natal. num.* 48. Castrop. *loc. cit. num.* 7. Neque eadem causa sufficit respectu cujuscunque defectûs natalium; tantò enim difficiliùs dispensandum cum illegitimis, quantò turpiùs procreati. Sayr. *de cens. l.* 6. *c.* 11. *num.* 8. Pass. *num.* 288.

2. Secunda conditio est, ut expressa sint ad minimum in supplicatione, quæ de jure vel stylo Curiæ sunt exprimenda; quales sunt circumstantiæ, quæ per se spectant ad negotium, sive quæ per se factum reddunt turpius, & difficiliùs dispensabile, v. g. in præsente, num illegitimus sit ex adulterio, uno vel utroque conjugato, an ex incestu in primo vel secundo

gradu,

gradu, vel alio remotiore, etiam affinitatis. An ex sacrilegio, purâ Religiosis professis. Mirand. *tom.* 2. *q.* 1. *a.* 13. Tamb. *l. cit. q.* 16. *n.* 11. & *q.* 18. *n.* 4. Sanch. *loc. cit d.* 21. *num.* 12. Felin. *ad c. postulâsti. num.* 1. & plures alii, quos citat, sequiturque Pass. *num.* 290. Neque juvat, bonâ fide ex ignorantia tacuisse tale quid; quod enim de jure exprimendum, ejus expressio est de forma & substantia. Sanch. & Pass. *ll. cit.* contra Sigism. à Bon. *de Elect. dub.* 75. *n.* 4. & Rodriq. *p.* 1. *q.* 13. *a.* 12.

3. Tertia conditio ad hoc, ut valeat dispensatio pro speciali casu, est, ut eum distinctè exprimat; dispensatus enim in genere, v. g. ad Ordines, valet solùm ad minimam speciem, v. g. ad Ordines minores, dispensatio ad beneficia patet na non valet, si ea sint corata. Pass. *n.* 292. Dispensatus simpliciter super illegitimitate, nullâ factâ illius specificatione, non intelligitur dispensatus, nisi super minima illegitimitate, qualis est nati ex soluto & soluta. *c.* 1. *de fil. presbyt.* Pass. *num.* 297. tenetque hoc postremum, etiam in Regularibus, cùm Prælatus regularis meritò difficiliùs moveri debeat, ut dispenset cum illegitimo nato ex concubitu sacrilego, quàm ex simplice fornicatione. Peyr. *in pralat. q.* 2. *c.* 5. *num.* 145. Mirand. *p.* 2. *q.* 2. *a.* 13. Pass. *loc. cit.* contra Rodriq. *loc. cit. num.* 17. Leand. malè citantes pro se Dianam. Item dispensatio ad majus non valet ad minus, (nisi forte minus à majore sit inseparabile, idque necessariò supponat, v. g. dispensatio ad Diaconatum valet etiam ad minores. Felin. *in c. fin de simon. n.* 5. Hostiens. *in c. postulasti. n.* 12. Pass. *num.* 294.) cùm in dispensationibus non arguatur à paritate vel majoritate rationis. Sayr. *loc. cit. num.* 16. Sanch. *loc. cit. d.* 1. *num.* 32. Sordus *decis.* 268. *num.* 20. Sic dispensatus ad Provincialatum non est dispensatus ad Prioratum. Pass. *num.* 295. contra Peyr. & Lezan. ab eo citatos, multòque minùs dispensatus ad unam Prælaturam regularem hoc ipso est dispensatus ad alias; idem contra Bordon. *resol.* 10. *num.* 21. Item dispensatus ad officia hujus Ordinis, non censetur dispensatus ad officia alterius Ordinis, ad quem transfertur, cùm Superiores vi privilegiorum non dispensent, nisi pro eodem Ordine. Sanch. *in Decal. l.* 5. *c.* 5. *n.* 16. Peyr. *ad constit. Julii* 2. *n.* 88. Mirand. *l. cit. a.* 4. & alii apud Pass. *nu.* 298. Similiter dispensatus in religione ad officia & beneficia illius, non est dispensatus ad officia extra Ordinem, sive in eo maneat, sive ab eodem ejiciatur. AA. iidem. Sicut econtrà dispensatus super irregularitate in sæculo ad beneficia, non censetur post professionem dispensatus ad Prælaturas in Religione. AA. iidem; secùs tamen quoad hoc ultimum censet Pass. *nu.* 299. de eo, qui in sæculo dispensatus esset à Papa, vel à Legato de Latere ad omnia officia & beneficia; excipiendo tamen etiam Prælaturam insignem & speciali notâ dignam, v. g. Generalatum. Quin etiam licèt dispensatio concepta per verba generalia, v. g. ad officia omnia regulariter loquendo, debeat intelligi generaliter; sibi tamen clausula generalis ponitur post aliqua officia nominata, non extenditur ad majora nominatis. Peyr. *l. ult. cit. num.* 99. Strotius *de off. Vicarii. l.* 2. *q.* 115. *num.* 10. apud Pass. *num.* 296.

4. Quarta conditio, ut voluntas dispensandi sit sufficienter demonstrata, dum nimirùm non verbis, aut scripto, sed facto fit dispensatio; ut ea sufficienter demonstratur, dum Superior habens potestatem & causam dispensandi rationabilem, & notitiam illegitimitatis, promovet illegitimum ad beneficium vel Prælaturam. Sanch. *de matrim. l.* 8. *d.* 4. *num.* 23. Suar. *tom.* 5. *in* 3. *p. d.* 41. *l.* 3. *num.* 4. Pass. *num.* 301. Verùmque id est in utroque foro. AA. iidem. Sayr. *loc. cit. l.* 7. *c.* 14. *num.* 22. nisi quòd in foro externo debeat dispensaturo constare de illegitimitate & causa rationabili per probationes in eo foro legitimas & sufficientes. Pass. *num.* 303. Item verum est, etiamsi Pontifex ipse promoveat talem; etsi enim is sine justa causa dispenset validè, quia tamen sic non dispensat licitè, præsumi non debet dispensatus sine justa causa. Pass. *num.* 304.

Quæstio 287. *In quo differat legitimatio à dispensatione cum illegitimo?*

Respondeo: quòd legitimatio habilitet illegitimum universaliter ad omnia jura, à quibus de jure scripto, civili vel Canonico repellebatur; dispensatio autem ad quædam solùm. Azor. 2. *p. l.* 2. *c.* 14 *q.* 1. Tusc. *l. c. concl* 220. Item quòd legitimatio sit latè interpretanda, dispensatio strictè. Pass. *num.* 306. Porrò legitimatio civilis facta à Principe laico non valet ad functiones spirituales & Ecclesiasticas. Suar. *tom* 5. *d.* 50. *f.* 3.

Quæstio 288. *An electio vel promotio illegitimi non dispensati ad beneficia & Prælaturas sit ipso jure nulla?*

1. Respondeo primò: in hoc sensu esse ipso jure nullam, quòd ipso jure; sive juribus id præcipientibus sit annullanda; & validè confirmari nequeat, nisi ab eo, qui super hujusmodi defectu natalium potest dispensare; hoc enim ad minimum probant textus suprà adducti, & ille præcipuè *c.* 1. & *c. fin. de fil. Presbyt. illegitimi beneficium nullatenus habeant.*

2. Respondeo secundò: probabile est, esse in ipso jure nullam, uti expressè tenent Nav. *cons* 4. *de fil. presbyt.* & *in sum. c.* 25. *nu.* 117. Parif. *de resign. l.* 4. *q.* 4. *num.* 13. Peyr. *in pral. q.* 3. *c.* 5. *num.* 132. sicque evincere videtur *rò nullatenùs*, utpote reddens & indicans actum invalidum, & jure nullum. Sanch. *l.* 6. *de matrim. d.* 32. *num.* 7. & *l.* 5. *in decalog. cap.* 15. *num.* 17. Gratian. *discep. forens. tom.* 1. *c.* 159. *num.* 18. Unde tenebitur illegitimus, etiam occultissimus, beneficium dimittere, si dispensationem impetrare nequit, quia invalidè promotus. Abbas *inc. nisi cùm pridem. de renunc. num.* 16. Sayr. *loc. cit. c.* 10. *num.* 37. Azor. *loc. cit. c.* 4. *q.* 25. Peyr. *loc. cit. num.* 131. Nihilominùs contrarium satis probabiliter defendit Pass. *num.* 311. & *seq.* eò quòd cùm nullitas actûs ipso jure non sequatur ex natura ad prohibitionem superioris aut legis, (multa enim facta tenent, quæ fieri prohibentur. *c. ad Apostolicam. de regul.*) locum non habeat, nisi in jure exprimatur; pœna enim non irrogatur, nisi expressè jure caveatur. Tusc. *l. p. concl.* 816. *n.* 4. Barb. *axiom.* 181. *n.* 7. in jure autem Canon. dicta pœna nullitatis ipso jure nullibi exprimatur; nullus etiam textus existat, vi cujus declaretur vim significativam illius vocis *nullatenùs* portare in vertere decretum irritans; negéntque idipsum Gloss. *in Clem. unicam de sequest. possess.* & Gloss. *in Clement. unicam. de jure patronatus.* Gemin. *in c. quoniam. de immunit. Eccles. num.* 7. Sylv. *v. excommunicatio n.* 6. citans Ang. Armil. &c. Ad hæc, odia sint restringenda. & in pœnis benignior fieri debeat interpretatio. *reg. in pœnis. de reg. juris in* 6. præsertim ubi innocens punitur ob culpam alterius, uti punitur illegitimus ob culpam incontinentiæ paternæ. Quibus tamen etiam non obstantibus, tenet Pass. *n.* 314. cum communi, peccare illegitimum occultum graviter, acceptando Prælaturam, & teneri dimittere illam, quia semper peccat, dum contra Canones prohibentes eam nullatenùs, hoc est, nullô tempore haberi à tali, eam habet. Quia tamen hoc ipsum sit præceptum humanum, ait, eum posse retinere beneficium, si non potest sine gravi infamia sui aut suorum illud dimittere, aut obtinere dispensationem, citátque pro hoc Rodriq. *tom.* 1. *q.* 13. *a.* 5.

CAPUT SECUNDUM.

De Conditionibus promovendorum quasi supernaturalibus.

PARAGRAPHUS I.

De fide promovendi ad beneficia Ecclesiastica.

Quæstio 289. An, & quo jure infidelis non baptizatus sit ineligibilis & impromovibilis ad officia Ecclesiastica?

Respondeo: jure divino quasi connaturali institutioni Ecclesiæ Christi esse impromovibilem, ita ut ex eodem jure electio vel promotio talis sit in ipso facto indispensabiliter irrita. Pass. *cit. c. 25. num. 56.* Datur siquidem per baptismum primum veluti posse passivum, non tantùm ad Sacramenta, sed ad ea omnia recipienda & obtinenda, quæ ad Christianorum cultum spectant. D. Thom. *3. p. q. 63. a. 2.* adeóque non baptizatus incapax est omnis jurisdictionis & administrationis Ecclesiasticæ, tanquam non incorporatus Christo & Ecclesiæ, ut membrum ejus & pars.

Quæstio 290. Quid hac in re dicendum de infidelibus conversis?

Respondeo: eos nec jure divino, nec humano communi esse ineligibiles aut aliter impromovibiles ad officia & beneficia Ecclesiastica, sumitur ex *c. eum te. de rescrip.* Abb. *ibidem.* Ita etiam, ut nec auctoritate Capituli generalis vel cujuscunque religionis sine speciali auctoritate Apostolica ordinari possit, ut tales sint ineligibiles, quidquid sit de non admittendis hujusmodi ad professionem religiosam. Pass. *loc. cit. num.* 58. citans Sanch. *de matrim. l. 3. d. 37. num. 30.* Suar. *tom. 4. de relig. l. 2. cap. 3. num. 6. & de cens. d. 43. s. 3. num. 8.* Sayr. *de cens. l. 6. c. 13. num. 12.* Peyr. *in prael. quæst. 2. c. 5. §. 6. num. 84. &c.*

Quæstio 291. Quid dicendum de descendentibus ex parentibus, idololatris, Saracenis, Judæis?

Respondeo: neque hos jure communi esse ineligibiles aut impromovibiles, sive eorum parentes in infidelitate permanserint, sive non. Nav. *c. 27. num. 205.* Suar. *de cens. d. 47. s. 3. num. 7.* Sanch. *l. 2. in decal. cap. 28. num. 11.* Peyr. *loc. cit. num. 85.* quin & Gregor. XIII. *in constitut. sua 3.* apud Peyr. præcipit minimis, ut ab eorum Ordine & dignitatibus non repellantur Judæorum & Mahumetanorum filii; similémque Constit. Pii V. latam pro Minoribus, refert idem *num. 86.* quas tamen constitutiones, quia pœnales, ad alios Ordines non extendi censet Pass. *num. 59.* citans Rodriq. *tom. 1. q. 67. a. 2.* Sigism. à Bon. *dub. 82. num. 1.* His tamen non obstantibus, jure speciali, vi nimirùm constitutionum Papalium, vel etiam aliquarum Ecclesiarum vel Ordinum propriis statutis auctoritate Apostolicâ confirmatis repelluntur tales, etiam in plures generationes ab Ordinibus, beneficiis & Prælaturis; sic Clemens VIII. pro Portugallia statuit, ne descendentibus ex genere Hebræorum usque ad septimam generationem dentur Canonicatus & dignitates in Cathedralibus, & principales dignitates in Collegiatis, aut parochiæ, vel beneficia curata. Barb. *de potestate Episc. p. 1. tr. 2. al. 17.* apud Pass. *loc. cit.* sic Paulus IV. quod confirmavit Greg. XIII. statuit, ne filii Judæorum & Saracenorum recipi possint ad religionem & dignitates in Ordine Minorum de observ. de quo vide Miran. *tom. 2. q. num. 1.* Peyr. *loc. cit. num. 46.* Sanch. *in decal. l. 2. c. 27. num.* 2. Nav. *l. 5. cons. 2. de Judæis.*

Quæstio 292. Quid dicendum de Neophytis, quo nomine veniunt solùm adulti recenter baptizati?

Respondeo: eos esse irregulares respectu omnium Ordinum. Suar. *de cens. loc. cit.* Barb. *de potest. Episc. loc. cit.* Sayr. *loc. cit. c. 10. num. 10.* Peyr. *loc. cit. num 70.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 2. q. 2.* Et hinc excluduntur à Prælaturis solùm & officiis, quæ exigunt exercitium Ordinum, non verò quæ puram jurisdictionem concernunt. Pass. *l. cit. n. 61.* Finito autem Neophytorum statu, promoveri possunt sine alia dispensatione ad Ordines, officia, dignitatésque Ecclesiasticas. *c. eam te. de rescrip.* Abb. Felin. *num. 72.* Suar. *cit. d. 43. s. 3. num. 7.* Sanch. *in sum. l. 2. c. 28. num.* 11. & plures alii cit. à Pass. *num.* 62. Porrò finitur status Neophytorum regulariter decennio à conversione, juxta Suar. *loc. cit. num.* 6. Sayr. *num.* 11. Peyr. *loc. cit.* etsi Pass. *num.* 62. dicat, à quanto tempore Neophyti ordinari possint, non esse à jure determinatum. De cætero licèt Episcopus in hac irregularitate dispensare, & Neophytum nondum per tempus congruum probatum, etiam in penuria ministrorum, vel etiam ob excellentiam qualitatum statim à suscepto Baptismo sine aliqua morali distantia ad Ordines promovere nequeat sine dispensatione Papæ; spectat tamen ad eum consideratis Neophyti eruditione, prudentiâ, fide, humilitate, &c. & rectâ conversatione, arbitrari & decernere eum ad Ordines promoveri posse; adeóque exisse statum Neophytorum; quod tamen arbitrium quoad Neophytos promovendos ad Episcopatum relinquendum Papæ. Pass. *num.* 61. & 62.

Quæstio 293. Quid dicendum hac in parte de hæreticis?

1. Respondeo primò: illos esse ineligibiles ad beneficia, officia & Prælaturas Ecclesiasticas indirectè; quia nimirùm ipso facto excommunicati. *c. Achatius 24. q. 1. c. quicunque. de hæret. in 6to. c. noverit. de sententia excom.* Item quia irregulares. Sanch. *in sum. l. 2. c. 25.* Sylv. *v. irregularitas. q. 5.* Suarez. *de cens. d. 43. s. 1. num. 2.* Garc. *de benef. p. 11. c. 10. num. 80.* Peyr. *loc. cit. num. 72.* Farinac. *de hæresi. q. 189. num. 43.* Item quia infames. *c. infames. 6. q. 1. c. excommunicamus. de hæret.*

2. Respondeo secundò: etiam directè & per se, præscindendo ab omni censura alióve impedimento Canonico ad Ordines suscipiendos jure Canon. sunt incapaces & inhabiles ad omnes dignitates, officia & beneficia Ecclesiastica, ita ut eorum ad ea electio & promotio hoc ipso jure sit nulla, & confirmatio facta ab eo, qui in jure Canon. dispensare nequit, irrita. *c. statutum de hæreticis. & c. quicunque. eod. tit. in 6.* Pass. *loc. cit. num. 64. & 68.*

3. Respondeo tertiò: prohibentur quoque jure divino ad ea eligi, seu promoveri, estque eorum ad hæc promotio jure divino cassanda; & dato validè talem electionem confirmari à Papa, non tamen id fiet licitè, sumitur ex illo, 1 *ad Timoth. 3. Hæreticum hominem devita*; Officiales autem & Prælati vitari non possunt, nec debent. Pass. *num. 66. & 68.*

4. Respondeo quartò: non est tamen electio hæretici, ejusdémque Electionis confirmatio jure divino nulla; non enim exstat lex divina talis irritans positiva;

tiva; sed neque divina naturalis; ex quo enim hæreticus characterem baptismalem habet, capax est spiritualis potestatis, tam Ordinis, quàm jurisdictionis; validè enim hæreticus recipit Ordines, & sacerdos hæreticus in causa extremæ necessitatis validè absolvit; adeòque ex jure divino non est irrita collatio talis potestatis, si detur, vel electio ad talem potestatem habendam, si ad eam eligatur. Suar. *de fide. d.* 21. *s.* 5. *n.* 9. & 14. Sanch. *loc. cit. c.* 9. *num.* 10. Sylv. *v. confessor. q.* 19. & 20. Pass. *num.* 67. & 68.

Quæstio 294. An & qualiter hæc locum habeant in hæretico converso & occulto?

1. Respondeo primò: hæreticum publicum, etiam post reconciliationem cum Ecclesia, manere inhabilem ad beneficia & officia. Castrop. *p.* 1. *d.* 4. *p.* 5. *num.* 2. Vide Farin. *de hæresi. loc. cit. num.* 82. & *q.* 193. *num.* 66. Quin imò idem dicendum de occulto; hæreticus enim occultus per se irregularis est & inhabilis ad officia & beneficia, à qua irregularitate & inhabilitate vi præcisè absolutionis non liberatur, sed ad hoc necessaria est specialis dispensatio. Pass. *loc. cit. num.* 65.

2. Respondeo secundò: Electio hæretici purè mentalis, & per se occulti, non solùm non jure divino, sed nec ex jure canon. ipso facto est irrita, cùm talis hæresis sit extra judicium Ecclesiæ, adeóque si confirmetur, est valida. Pass. *num.* 69. ubi tamen prodierit hæresis extra mentem, talis etiam antecedenter electus & confirmatus jure canonico antiquo privatus erat omni jurisdictione. D. Tho. 2. 2. *q.* 39. *a.* 3. Suar. *de fide. loc. cit. num.* 12. & 15. Modò tamen post Constit. Martini V, de qua suprà, in hæretico occulto tolerato, licèt per accidens simul toleratur quoad alios potestas jurisdictionis; unde absolutio data à tali per se est valida, non secùs ac data ab excommunicato non denunciato. Suar. & Pass. *ll. cit.*

Quæstio 295. An, quæ dicta sunt in hoc puncto, extendenda quoque sint ad credentes, receptatores, defensores & fautores hæreticorum horum, & illorum filios & nepotes?

Respondeo affirmativè; sic enim expressè & directè iis omnibus irrogatur pœna illa inhabilitatis ad officia & beneficia Ecclesiastica. *c. quicunque. de hæreticis in* 6. ibi: *Hæretici autem, credentes, receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorúmque filii ad secundam generationem ad nullum Ecclesiasticum beneficium, seu officium publicum admittantur; quod si secus factum, decernimus irritum & inane.* Præterea credentes, fautores (secùs est de eorum, uti & hæreticorum filiis) subduntur huic pœnæ indirectè quoque, nimirùm ratione excommunicationis, quam incurrunt vi Bullæ Cœnæ, & *c. excommunicationis. de hæret.* & *c. noverit. de sentent. excomm.*

Quæstio 296. Quinam hîc vocentur credentes, fautores, receptatores, defensores hæreticorum?

1. Respondeo primò: illos dici credentes hæreticorum, qui in confuso illorum errores credunt, quatenùs nimirùm credunt eos esse viros bonos, & habere bonam fidem, ad distinctionem illorum, qui distinctè eorum doctrinam amplectuntur. Suar. *de cens. d.* 21. *s.* 1. *n.* 6. Sanch. *in decal. l.* 2. *c.* 10. *num.* 2. Sa. *v. hæreticus. num.* 11. Ugol. *de cens. p.* 2. *c.* 1. Pass. *loc. cit. num.* 70.

2. Respondeo secundò: nomine fautorum, receptatorum, defensorum ut condistinctorum à credentibus hæreticorum hîc veniunt illi, qui favent hæreticis, quà talibus; seu quia talem doctrinam profitentur, iisque ad eam docendam, propagandam, defendendam hospitium, auxilium, defensionem, similève quid præstant; quod ipsum facere quis potest ex aliquo interesse suo tanquam fine extrinseco, absque eo, quòd sit credens hæreticorum, adeóque etiam independenter à tali credulitate falsa, uti etiam independenter ab eo, quòd vel hoc ipso suspecti habeantur de hæresi, vel tali errore, (suspecti enim tantùm de hæresi non incurrunt pœnas hæreticorum. Garc. *p.* 11. *c.* 20. *num.* 87.) subduntur dictæ pœnæ inhabilitatis aliisque. Suar. *loc. cit. num.* 4. Sanch. *loc. cit. num.* 4. Nav. *c.* 27. *num.* 55. Pass. *num.* 71. & 72. Non verò dictis nominibus veniunt, adeóque nec dictis pœnis subduntur, qui hæreticis ad sustentandam vitam, vel titulo amicitiæ, vel ex alia rationabili causa donant aliquid, vel succurrunt. Pass. *ibid.*

Quæstio 297. Qualiter hæc ipsa quoad hæreticorum eorúmque credentium fautorum filios & nepotes sint limitanda?

1. Respondeo: sic esse limitanda. Primò, ut locum in iis non habeant, si Parentes resipuerint Ecclesiæ reconciliari. *c. statutum. de hæret.* Less. *l.* 2. *c.* 34. *num.* 123. Azor. *p.* 2. l. 6. *c.* 4. *q.* 1. & 2. Garc. *loc. cit. num.* 83. Peyr. *in præl. q.* 2. *c.* 5. *num.* 77. tenétque idem, etiamsi Parentes ante peractam pœnitentiam obierint. Pass. *num.* 75. citans Pennam. Tolet. Farinac. Verùm tamen, etiamsi parentes post relapsum denuò egerint pœnitentiam, manent tamen eorum filii ineligibiles ad officia publica. Suar. *loc. cit. num.* 3. Peyr. *loc. cit.* Sigism. à Bon. *dub.* 79. *num.* 7. Pass. *num.* 76. citans alios.

2. Secundò, ut dicta inhabilitas extendat se ad secundam generationem solùm in viris, non in fœminis, ita ut patris hæretici ex filio etiam non hæretico filius sit infamis & ineligibilis, non verò ejusdem ex filia non hæretica filius, uti nec matris hæreticæ ex filio non hæretico filius. *cit. c. quicunque*, & *c. statutum.* Sanch. *in sum. l.* 2. *c.* 27. *num.* 2. Bonac. *de cens. d.* 7. *quæst.* 3. *p.* 7. *num.* 9. Azor. *p.* 1. *l.* 8. *c.* 13. *quæst.* 8. Less. *loc. cit. num.* 121. Pass. *num.* 74.

3. Tertiò, ut extendatur nonnisi ad filios & nepotes parentum, quorum hæresis vel samoria hæreticorum est notoria notorietate vel facti, vel juris, vel per propriam confessionem factam in judicio, vel per sententiam judicis. Less. *loc. cit. nu.* 121. Peyr. *loc. cit. n.* 8. Sanch. *in decal. l.* 2. *d.* 27. *n.* 28. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 4. *q.* 3. Suar. *tom.* 5. *in* 3. *p. d.* 43. *s.* 3. *num.* 2. Sayr. *de cens. l.* 6. *c.* 10. *nu.* 40. Sumitur ex *c. statutum*, ubi requiritur, ut hæretici tales esse probentur; in jure autem illud probatum dicitur, quod aliquo ex dictis modis est notorium. Pass. *n.* 79. Quinimò non extendi ad filios eorum, quorum hæresis quidem notoria notorietate facti; quia tamen conversati & decesserunt inter hæreticos, infamiam non incurrunt. tenent Sanch. *loc. cit. nu.* 28. Henriq. *l.* 14. *de irregul. c.* 5. *n.* 4. Sa. *V. hæresis. n.* 4. quod tamen reprobat Pass. *n.* 82. citans Suar. eò quòd hæresis semper generet infamiam apud quoscunque benè sentientes, & notorietas facti non requiratur, ut generans infamiam, sed ut manifestans rem, ita ut exinde censeantur probati hæretici.

4. Quartò, ut non extendatur ad filios suspectorum de hæresi, (nisi fortè ideo suspectorum, quia fautores & receptatores sunt hæreticorum. Pass. *num.* 81. quamvis nec horum filii puniantur, quia eorum parentes suspecti de hæresi, sed quia favent hæresi) cùm lex illa pœnalis, puniens in filiis peccatum parentum, ultra expressa in lege extendi non debeat. Sanch. *loc. cit. nu.* 29. Farin. *de hæres. q.* 191. *n.* 67. Sigism. à Bon. *dub.* 79. *n.* 4. & alii contra Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 4. *q.* 3.

5. Quintò, nec ad eos filios, qui parentes hæreticos denunciant inquisitoribus. Sanch. *loc. cit. nu.* 30. Pass. *n.* 83. citans Simanc. Rojas, Pennam, &c.

6. Sextò, juxta Pass. *n.* 84. contra Molin. *d.* 658. *n.* 19. Sanch. *loc. cit. n.* 29. Peyr. *loc. cit. nu.* 80. & alios nec ad filios eorum, qui damnati sunt ut hæretici ob solam contumaciam etiam verè ac propriè talem, etiamsi eorum statua combusta sit, citra tamen quòd eorum hæresis probata sit in judicio: per hoc enim, quòd tales in judicio Ecclesiæ & in tribu-

nali S. Officii habentur & damnantur pro hæreticis, plus non habetur, quàm quòd suspecti de hæresi contumaces sint præsumptivè, & per fictionem juris hæretici; jam verò tales non sunt unicè & simpliciter hæretici, sed solùm analogicè, & secundùm quid, adeóque in constitutione pœnali, in qua innocentes puniuntur ob delictum alterius, non debet nomen hæretici extendi ad significationem hanc impropriam & analogicam. Præterea licèt contumax in jure reputetur confessus, tamen hæc confessio non nocet hæredibus. *l. ejus qui delatorem. ff. de jure fisci.* Bart. *in l. cùm filiusfamilias. ff. de verborum oblig.* Et sententia lata in contumacem neminem infamet. Surdus. *volum. 2. cons. 173. n.* 100. Nec in crimine læsæ Majestatis pœnæ patris damnati non nocent filiis. Roland. *vol. 4. cons. 29. n.* 21. & alii, nisi delictum in processu probatum, de quo casu intelligendi, qui id negant. Gigas *tr. de crim. læsæ majest. l. 3. tit. 1. q. 13. n. 3.*

7. Septimò: ut dicta inhabilitas non respiciat beneficia filii acquisita, antequam pater incideret in hæresin, vel antequam hæc fieret notoria, saltem notorietate facti, ita ut iis privati aut privandi non sint post & propter subsecutam patris hæresim. Abb. & Felin. *in c. vergentis. de hæret.* Covar. *l. 2. variar. resol. c. 8. num. 4.* Dian. *p. 4. tr. 8. resol. 76.* Suar. *de cens. d. 43. f. 3. n. 2.* Sanch. *in decal. c. 28. n.* 28. citans Lancell. Julium Clar. Matt. de Affl. & alios. Pass. *n. 85.* referens plurimos alios contra Jo. And. *in c. ut commissi. de hæret. in 6to.* Garc. *p. 11.* c. 10. *n. 77.* Lavor. *c. 16. nu.* 74. & plures alios citatos à Sanch. dicitur enim *c. quicunque. de filiis hæreticorum: ad beneficia non admittantur*, & *c. statutum*: Illi igitur non sunt admittendi ad beneficia, quorum patres probari sunt hæretici, vel in hæresi decessisse. Jam verò beneficiati ante hæresin patrum, cùm non fuerint admittendi, sed admissi tunc, cùm non erant hæreticorum filii, non sunt beneficiis tunc adeptis privati, aut privandi. Bullæ autem Pontificum in contrarium citari solitæ intelliguntur juxta communem contextum *in cit. capitibus.* Et sic loquuntur semper de beneficiis obtentis post patrum hæresin; cùm enim non exprimant beneficia adepta ante crimen paternum, sed generaliter loquantur de adeptis, generalitas illa intelligi debet de iis beneficiis, quæ contra jus obtenta sunt, qualia sunt, quæ post patrum hæresin acquisita sunt. Ita ferè ad verbum Pass. *n.* 85. Limitandum tamen hoc ipsum est ita, ut etiam privandi sint beneficiis obtentis ante notorietatem, seu probationem hæresis paternæ, si beneficium obtinuerint ad preces patris, vel etiam alterius cujuscunque, quem filius & collator sciebant esse hæreticum, licèt id nondum esset notorium, & plus, vel aliud non vult *c. quicunque. §. ad hæc.* Suar. *loc. cit. n.* 2. Sanch. *loc. cit. n.* 31. Pass. *n.* 87.

8. Octavò juxta Sanch. *loc. cit.* limitanda sunt dicta, ut non conveniant filiis conceptis ante hæresin paternam, ita ut ii non sint inhabiles ad obtinenda beneficia, nec privandi obtentis, etiam post condemnationem patris: imò juxta Less. *loc. cit.* Bonac. *loc. cit. n.* 10. Simanc. *tit. 29. n.* 14. Ledesm. &c. nequidem de filiis natis ante hæresin paternam. Verùm cùm jus commune loquatur absolutè, & absque distinctione filios hæreticorum, quales & isti sunt, reddat inhabiles, rectiùs utrumque negant alii. Pass. *num.* 78. & 88. quoad secundum Dian. *p. 4. tr. 8. resol.* 74. Garc. *p. 11. c. 10. n.* 79. Barb. *in c. 15. de hæred. in 6to.* Covar. *l. 2. var. resol. c. 8. §. 5.* Peyr. *loc. cit. n.* 79. Suar. *loc. cit. n.* 2. *&c.*

Quæstio 298. *Qualiter dicta sint extendenda ratione beneficiorum & officiorum, ad quæ filii hæreticorum, eorundémque fautorum &c. sunt inhabiles?*

1. Respondeo primò: ut nomine beneficiorum etiam veniant pensiones Ecclesiasticæ, & harum quoque dicti filii sint incapaces. Gigas *de pension. q. 94. n. 7.* Sanch. *in decal. l. 2. c. 28. nu.* 36. Garc. *loc. cit. n.* 74. Pass. *n.* 90. Dum enim jura loquuntur dicto modo universaliter: *Ad nullum beneficium admittantur; quibuscunque beneficiis priventur*; beneficium accipitur latè. Gl. & Gemin. *in c. 2. de hæred. in 6to.* Sublatâ autem acceptione beneficii venit pensio. Gigas *loc. cit. q.* 28. uti etiam, dum ita generaliter de beneficiis loquuntur. Felin. *in c. postulâsti. de rescrip. n.* 8. Rebuff. *de pacificis possess. n.* 114. Gigas *q. 26. n.* 11. Adeóque hic dum verba sunt universalia, & de mente legislatoris latè intelligenda, non tenet regula illa: in materia pœnali maximè ob alienum delictum, verba sunt strictissimè accipienda. Pass. *loc. cit.*

2. Secundò: ut comprehendatur quoque permutatio beneficiorum, ita ut beneficium antè obtentum, dein post patris crimen permutare dicti filii nequeant, adeóque si id facerent, beneficium proprium amitterent, utpote quòd cederet alteri, cum quo permutare volunt, (valet enim ex illius parte permutatio) & aliud non acquirerent, cùm absolutè sint incapaces obtinendi beneficium. Sanch. *loc. cit. n.* 33. Pass. *loc. cit.*

3. Tertiò: ut nomine officiorum publicorum etiam veniant officia civilia spectantia ad sæculares, (potest enim Ecclesia sæculares, ubi hi ejus præceptis non obediunt, punire, reddendo inhabiles, etiam ad officia sæculana. Gemin. *in c. 2. de hæret. in 6to.*) ut judicis, consulis, rectoris, civitatum, aliorúmque locorum, quocunque nomine vocentur, Cancellarii, Advocati, Procuratoris, Thesaurarii, aliorumque similium, qui nomine publico officium exercent, de quo vide Dian. *p. 4. tr. 8. resol.* 73. Item consiliarii in Congregationibus & Concilio publico, in quo negotia publica tractantur. Suar. *de fide. d. 24. f. ult. n. 6.* Pass. *loc. cit. n.* 92. Item juxta Carenam *p. 2. tit. de hæret. num.* 145. Comitis, Marchionis similiumve dignitatum; unde & juxta illum & Parladorum, si hæ annexæ sint majoratui, non potest in eo filius Catholicus succedere patri hæretico.

4. Ac denique nomine officii publici venire munus eligendi; eò quòd eligere ad officia publica majus sit, quàm exercere munus consiliarii, & eligere ad Prælaturas Ecclesiasticas sit officii publici, utpote conveniens ex jure publico, ex munere commisso à Papa, vel à communitate ad publicum finem, docet Pass. *n.* 93.

Quæstio 299. *An filii hæreticorum eorundémque fautorum sint infames, & vel hinc etiam ad eligendum activè, aliósque actus legitimos sint inhabiles?*

Respondeo negativè. Suar. *de Cens. d. 46. f. 3. n. 2.* Sanch. *in decal. l. 2. c. 28. n. 5.* Sayr. *de Cens. l. 6. c. 10. n. 40.* Menoch. *vol. 9. cons.* 808. *num* 44. Sigism. à Bon. *de elect. d.* 80. *nn.* 1. Pass. *n.* 95. contra Molin. *d. 658. num.* 202. Covar. *l. 2. var. resol. c. 8. n. 1. &c.* In jure enim Canonico nullibi lata est pœna infamiæ contra hujusmodi filios. Licèt autem inhabilitas ad beneficia & officia publica sit veluti quædam irregularitas, (dico quasi quædam irregularitas; nam neque irregularitas propriè dicta in jure directè infertur contra tales filios, & inhabilitas eorum quoad Ordines non est ratione sanctitatis illorum, sed ut hi sunt officia publica, adeóque non propriè dicta irregularitas. Pass. *n.* 97. citans & concilians Suar. Sanch. Valent. Majol. tenentes tales filios esse irregulares cum Tolet. Sayr. & aliis, id negantibus) non autem infamia, ad quam etiam ab irregularitate (utpote quæ plures diversósque quàm irregularitas parit effectus) non tenet consequentia. Pass. *n.* 96.

Quæstio 300. *Specialiter de regularibus, num hi in officio pœnitentiali, hoc est ob delictum ad inquisitionis officium pertinens, pœnitentiâ aliquâ affecti, etiam post peractam pœnitentiam, & postquam*

in

in gratiam recepti, inhabiles sint ad Prælaturas Ecclesiasticas & officia religionis suæ, nisi cum eis dispenset Pontifex?

Respondeo affirmativè: si pœnitentiæ non fuerint tantùm salutares, (quales dicuntur, quæ solùm extrajudicialiter imponuntur, & privatim complentur, ut jejunia, cilicia, orationes. Tambur. *de jure Abb. d. 5. q. 21.* & quales adhuc censentur, etsi extrajudicialiter jussu inquisitionis à Prælatis regularibus imponantur, & aliàs in religione pro pœnitentiis salutaribus habentur. Pass. *n. 99.*) idque ob decretum Urbani VIII. editum in Congreg. S. Offici. *1. Octobris 1626.* de quo vide Tambur. & Pass. *ll. cit.* Porrò licèt abjuratio hæresis secundùm substantiam non sit pœna, sed potiùs actus & confessio fidei, ratione tamen solennitatis, quam habet ex jure positivo, ut fiat coram judice, Notario, testibus, cum juramento & obligatione & pœnis relapsorum in hæresin post jam ejuratam, est pœna gravis judicialis, diversæ rationis, quàm sint pœnæ salutares. Pass. *nu. 100.* citans Pennam, Canteram, Donat. &c. adeoque talem ad ejurandam taliter hæresin damnatum, etiam de levi reddit ineligibilem. Dian. *p. 2. tr. 8. resol. 64.* Pass. *num. 101.* Donat. *p. 3. tr. 5. q. 23. &c.* contra Peyr. *in pral. q. 2. c. 5. n. 92.* Rodriq. *to. 2. q. 82. a. 2.* Excipiuntur tamen suspecti tantùm de hæresi sponte comparentes, abjurantes, etiam de vehementi; eò quòd non indicatur ista abjuratio illis tanquam pœna, nec fiat cum ista solennitate, quâ fit post condemnationem reorum denunciatorum, De quo vide Pass. *n.* 102.

Quæstio 301. Num Schismaticus (qualis dicitur, qui voluntariè & pertinaciter subtrahit se & separat ab obedientia universalis Ecclesiæ vel summi Pontificis. S. Th. 2. 2. q. 39. a. 1.) purus (hoc est, non simul infectus hæresi) independenter ab eo, quòd sit excommunicatus per Bullam cœnæ, vel etiam irregularis (quamvis schismaticum vi schismatis esse irregularem, eò quòd hæc pœna nullibi expressa in jure, rectiùs negent. Suar. de cens. d. 43. s. 2. n. 7. *Sanch.* in decal. l. 2. c. 36. n. 18. *Sayr. apud Pass.* n. 105. *contra alios cit. à Sanch.) sit inhabilis ad omnia beneficia Ecclesiastica?*

Respondeo affirmativè. *c. quia diligentia. de elect.* Host. Imol. Barb *ibid.* Sanch. & Suar. *ll. cit.* Majol. *de irregul. l. 5. c. 46.* Pass. *num.* 103. citans quàm plures alios. Uti etiam Episcopus schismaticus inhabilis est ad conferenda beneficia, & talis collatio ipso jure nulla & universaliter gesta per talem nulla sunt. *cit. c. quia diligent.* vide Pass. *loc. cit.* Porrò in hac irregularitate solus Papa dispensare potest, si schisma non est occultum. *cit. c. quia dilig.* & *ibi.* Abb. *n. 7.* Garc. *de benef. p. 11. c. 10. num. 161.* Sanch. Barb. & alii apud Pass. *loc. cit.* Si verò est occultum, etiam Episcopus. AA. iidem.

PARAGRAPHUS II.

De Clericatu, SS. Ordinibus, & Professione.

Quæstio 302. An ad obtinendum viâ electionis vel aliâ quacunque beneficium quodcunque Ecclesiasticum requiratur Clericatus seu prima tonsura?

Respondeo affirmativè. *c. cum adeò. de rescrip. ibi.* Abb. *n. 3.* & Felin. *num. 4. c. ex literis. de transact.* Garc. *p. 7. c. 1. n. 10.* Selva *de benef. p. 1. q. 7. num. 8.* Paris. *de resign. l. 4. q. 2. n. 4.* Rebuff. *in praxi tit. de Clericis. n. 4.* Corrad. *in praxi benef. l. 1. c. 5. n. 100.* Laicus enim est incapax possidendi jura spiritualia. *c. si quis deinceps. 16. q. 7.* Non sufficit itaque destinatum esse ad Clericatum. iidem AA. & Pass. *cit. c. 25. n. 335.* contra Gl. *in c. 2. de institut.* sentientem, laicum esse capacem beneficii, si sit alicujus Ecclesiæ conversus, qui incedat tonsuratus, & animi destinatione jam sit Clericus. Nec sufficit aliquem communiter reputatum pro Clerico. Garc. *loc. cit. n. 12.* citans Zech. Paris. *loc. cit.* Pass. *n.* 337.

Quæstio 303. An igitur collatio beneficii facta alicui, qui tempore collationis non erat actu Clericus, sit ipso jure nulla?

Respondeo affirmativè: Sixtus V. *in Constit. sua: Cum sacrosanctam* 97. apud Pass. *num.* 338. Neque collatio tali facta per supervenientem Clericatum revalidatur. Corrad. *loc. cit. nu.* 101. citans Mandos. & Garc. cùm habilitas superveniens, actui nullo ex defectu existente tempore actûs, nihil operetur. Paul. de Castro. *in l. si cum dotem. ff. soluto matrim. quem. dos petatur.* Proceditque adeò responsio, ut si post receptam supplicationem & expeditionem literarum in continente, etiam antequàm eas obtineat Orator, fiat Clericus, collatio adhuc sit nulla. Corrad. *loc. cit. n.* 109. Paris. *loc. cit. n.* 17. Item ut, si Papa conferret beneficium laico tanquam Clerico, nominando illum in literis provisionis Clericum, talis provisio & nominatio jus nullum conferat. Corrad. *loc. cit. n.* 105. citans Boër. *decis.* 171. *nu.* 35. Item ut, si Papa conferat beneficium alicui destinato ad Clericatum nondum Clerico, collatio nulla sit, si in rescripto non fieret hujus tantum destinationis ad Clericatum mentio his vel similibus verbis: *Mandamus provideri, vel conferimus tali; cupienti adscribi militiæ Clericali.* Sanch. *l. 2. opusc. dub. 9. n. 3.* Abb. *in cit. c. ex literis.* Pass. *n.* 636. Observátque hîc Corrad. *loc. cit. n.* 121. contra Mandos. hodie dum non admitti à Dataria Apostolica supplicationes laici, in quibus is asserit se scholarem esse, qui Clericali charactere insigniri cupiat. Et *n.* 126. ait: hanc tamen esse praxin, ut si Papa provideri velit Oratori nondum Clerico, non admittat supplicationem sub nomine Oratoris laici; sed is nondum Clericus, nominetur tamen Clericus in supplicatione, quæ, postquam fuerit signata, retinetur in officio parvæ Datariæ usque eò, quòd apponatur data; interim verò Orator fit Clericus, & sic postmodum habebit datam post Clericatum. Quòd si eodem die, quo apponitur data in supplicatione, reperiretur Orator Clericatus, nec discerni posset, an data vel Clericatus præcessisset; tunc, quia ubi ad essentiam actûs aliquid debet esse prius altero, si utrumque reperitur factum eodem die, præsumitur in dubio præcessisse id, quod pro ipsius actûs validitate præcedere debebat. Paris. *cit. q. 2. n.* 35. Qualiter autem Orator, qui in supplicatione se Clericum falsò dixit, adeóque beneficium etiam à Papa obtinuit nulliter, ex usu datariæ de novo supplicationem formare debeat. Vide apud eundem Corrad. *loc. cit. num.* 134. His tamen non obstantibus, Capellania erecta in beneficium auctoritate Ordinarii conferri poterit infanti ante primam tonsuram; non ut eam possideat tunc titulo beneficii, seu ut beneficium, sed titulo sæculari, usque dum fiat Clericus, & ex nunc eam teneat ut beneficium, si fundator sic disposuerit, exprimendo eam dari posse puero ante primam tonsuram titulo sæculari: nam ubi simpliciter tantùm disposuisset dari eam posse puero ante primam tonsuram, intelligeretur de Capellania ut beneficio, adeóque non valeret talis dispositio. Garc. *1. p. c. 2. n. 31.*

Quæstio 304. Num igitur Papa etiam laico mansuro laico conferre possit beneficium Ecclesiasticum?

Respondeo affirmativè. Felin. *in c. causam. de prescrip. num. 6.* Abb. *in c. quòd Dei timorem. de statu Monach.* Corrad. *loc. cit. num. 135.* Paris. *loc. cit. num. 32.* & Canonistæ communiter *in c. Joannes. de Clericis conjugat.* Et sic de facto Rex Galliæ est Canonicus in Ecclesia S. Hilarii Pictavii, idémque privilegium habent familiæ quædam principales aliæ, de quo vide Corrad. *num. 138. & seq.* Barb. *de potest. Episc. alleg. 72. n. 75.* quanquam dicat Garc. *loc. cit. num. 29.* quòd dum ex privilegio principali conceditur laico beneficium, illud efficiatur quid sæculare in mera temporalitate percipiendi fructus consistens; sic quoque ex privilegio Apostolico fœmina incapax Clericatûs, obtinere potest beneficium. Corrad. *loc. cit. n. 141.*

Quæstio 305. An etiam præsentatio (quæ tunc censetur fieri, quando literæ præsentationis traduntur Ordinario) alicujus tunc actu non Clerici sit ipso jure nulla, etsi in continenti pòst fiat Clericus?

Respondeo affirmativè. Lambert. *p. 1. l. 2. q. 7. a. 2. num. 15.* Corrad. *num. 110.* Hojed. *de incompat. benef. p. 1. c. ult. n. 71.* Pass. *n. 339.* Non tamen requiritur Clericatus tempore nominationis, sive dum conficiuntur dictæ literæ. Lamb. *loc. cit. q. 4. a. 16.* Pass. *loc. cit.* citans plures alios; sed &, dum præsentatur quis non absolutè, sed præsentans dicit: *Præsento talem de proximo clericandum*: vel *præsento talem, & peto illum ordinari primâ tonsurâ*: sufficit, ut sit Clericus intra tempus concessum patrono ad præsentandum, quia ex eo modo præsentandi satis colligitur, quòd saltem virtualiter præsentetur in tempus, & pro tempore, in quo præsentatus sit Clericus. Pass. *loc. cit. n. 340.* Garc. *p. 7. c. 1. num. 28. & 29.* Quin imò, si intra tempus ad præsentandum concessum clericandus præsentetur absolutè, absque tamen eo, quòd præsentetur ut factus Clericus, deberet hoc ipsum (nimirùm quòd præsentetur in tempus, quo fit Clericus) subintelligi & præsumi, cùm quisque præsumatur agere validè & non inutiliter. Pass. *loc. cit.* citans Paris. *l. 4. q. 2. n. 6.*

Quæstio 306. Num quoque electio actu non Clerici sit ipso jure nulla?

Respondeo affirmativè; eò quòd laicus, ut dictum, incapax sit omnis juris spiritualis, quale nascitur electo etiam per electionem, adeóque postulari possit, non eligi. Quin etiam non tenet electione, quod modò dictum de præsentatione, quia per electionem de præsente datur electo jus, & electio nequit esse conditionata tali conditione, ut electus fiat Clericus. Sed neque in exemplum trahi possunt electiones quædam factæ ex speciali instinctu Spiritûs sancti, puta S. Nicolai, S. Ambrosii, &c. Pass. *num. 341.* contra Felin. *ad c. super his. de accus. num. 16.* Barb. *ad c. massana. de elect. num. 3.* sentientes, posse laicum sanctitate præcellentem eligi in Episcopum; eò quòd non eligatur, ut præsit, nisi fiat Clericus, & laicus consentiens electioni non acquirat jus, priusquam consenserit in Clericatum.

Quæstio 307. An dicta de nullitate collationis, præsentationis, electionis locum quoque habeant in Clericis conjugatis, (intellige in Ecclesia latina, seu non viventibus ritu Græcorum) vel etiam carentibus executione Clericatûs, seu quibus Clericatus collatus nulliter quoad executionem, v.g. ordinatis ab alieno Episcopo sine dimissoriis?

1. Respondeo ad primum affirmativè. *c. sanè. c. quod à te. de Clericis conjugat.* Garc. *p. 5. c. 8. num. 3.* Sanch. *de matrim. l. 7. d. 46. num. 14.* Corrad. *num. 131.* citans plures alios; Clericus enim conjugatus reputatur in omnibus tanquam laicus, præterquam in privilegio Canonis: *Si quis suadente.* & in privilegio fori Ecclesiastici in criminalibus. *c. unico de Cler. conjugat. in 6.* Porrò cum tali nequidem in ordine ad simplex beneficium dispensare potest Episcopus. Selva *de benef. p. 1. q. 7. n. 17.* Hojeda *de incompat. benef. p. 1. c. 24. num. 77.* Corrad. *loc. cit. num. 117.*

2. Respondeo ad secundum quoque affirmativè. Corrad. *n. 147. & seq.* Boërius *decis. 171. n. 26.* cùm paria sint ad effectum obtinendi beneficii, non esse, & esse, & non habere administrationem, seu non habere characterem, & habere illum tali modo, ut careat executione, quia tunc est quasi non esset. Boër. *loc. cit.* Carol. de Graffis. *de effect. Clericatus eff. 15. num. 28.* ubi & vide plures casus alios, in quibus Clericus efficitur beneficii incapax. Porrò licèt in casu istiusmodi malæ collationis Clericatûs possit ea ab Episcopo proprio ratificari, & sic in ratitet Clericatu tolli dicta inhabilitas. Paris. *loc. cit. num. 66.* Necessè tamen est, ut ea ratificatio fiat priùs, & sic malè Clericato conferatur beneficium: alioqui ipsa collatio adhuc erit nulla. Franc. *in c. si eo tempore. de rescrip. in 6. num. 8.* Etsi intereà idem beneficium conferatur alteri, ratihabitio ista superveniens non operatur, aut retrotrahitur in præjudicium tertii impetrantis. Paris. *loc. cit.* apud Corrad. *num. 150.*

Quæstio 308. Num dicta de inhabilitate non Clerici ad obtinenda beneficia Ecclesiastica locum quoque habeant quoad pensiones super fructibus beneficii?

Respondeo affirmativè. Lotter. *de re benef. l. 1. q. 40. n. 121.* Corrad. *loc. cit. num. 156.* Ugol. *de potest. Episc. c. 50. §. 1. n. 2.* Tusc. *l. B. concl. 56.* contra Abb. & alios. *ad cap. audientiam. de rescrip.* Licèt enim pensio in rigore non sit beneficium Ecclesiasticum. Selva *loc. cit. q. 3. nu. 11.* differátque ab eo in pluribus, de quo vide Paris. *l. 2. q. 15.* Licèt etiam de jure communi laicus sit capax pensionis. Gigas *de pension. q. 21.* & alii; hodiedum tamen ex diuturna Curiæ Romanæ praxi & stylo receptum, ut pensiones tales non nisi primâ tonsurâ insigniitis constitui possint. AA. iidem pro responsione citati. Nec Dataria Apostolica in praxi admittere consuevit pensionum reservationes, nisi pro Clericis beneficiorum capacibus; ac proinde dictus stylus & praxis servatur pro lege. Corrad. *num. 163.* citans plures alios. Ita etiam, ut, si pensionarius tempore reservationis pensionis sit laicus, reservatio sit nulla. Corrad. *n. 165.* citans decisiones Rotæ. *Ro. p. 3. l. 3. divers.* item *num. 70.* Confirmantur hæc ex eo, quòd Less. *de just. l. 2. c. 35. n. 29.* dicat, pensionem esse rem spiritualem tanquam beneficium quoddam, & hodie Rota teneat, quòd pensio non sit res profana. Paris. *loc. cit. q. 4. n. 54.* eò quòd hodiedum ea motu proprio Pii V. habeat annexum onus spirituale, nempe recitandi quotidie Officium B. Virginis; de quo tamen vide dicenda in contrarium 3. p. ubi de resignatione sub reservatione pensionis. Item quòd quoad privilegium fori pensionarius veniat appellatione beneficiati. Speeel. *in decis. fori Eccl. decis. 65. num. 24.* Porrò idem de reservatione fructuum loco pensionis dicendum, nimirùm hos non constitui nisi Clericis. De quo vide Corrad. *n. 167. & seq.* ubi & de hac materia pensionum competentium nonnisi Clericis.

Quæstio 309. An, & qualiter in impetratione beneficii exprimendus sit Clericatus?

Respondeo: tametsi olim satis erat implicitè narrare qualitatem Clericatus, & non narrata includebatur

debatur sub clausula : *Si idoneus sit* : *c. cum adeò. de rescrip.* modò tamen positivè & explicitè ex stylo Curiæ est exprimenda. Lott. *l. 3. q. 35. num. 1. & 2.* citans Abb. Jo. Andr. Imol. & alios passim *in cit. c. cùm adeo.* Neque aliter hodie signatur supplicario, & signata per Officiales relaxatur. Lott. *ibid. n. 3.* citans Paris. *de resignat. l. 4. q. 2. n. 9.* Et si literæ exhiberentur expressæ sine hac narrativa, utique velut contra stylum extortæ, suspectæ essent de falso. Lott. *nu 4.* citans Rebuff. *ad reg. constit. tom. 3. de consuet. a. 7. gl. 13. nu. 347.* Porrò observandum, nomen Clerici sumptum in genere generalissimo, prout suadet ratio nominis, (utpote deductum à verbo Κλῆρος, quod sortem significat) sumitur pro electo in sortem Domini, id est, pro addicto servitio Ecclesiæ; non solùm capit ordinatum Sacramento Ordinis, aut primâ Tonsurâ, sed etiam qui citra Ordinem aliquem est mancipatus Ecclesiæ, adeòque omnes omninò Ecclesiasticas personas, juxta *c. cum non ab homine*, & Abb. *ibi n. 2.* Dec. *n. 8.* Alciat. *n. 8.* Lott. *loc. cit. n. 12.* Unde si laicus conversus aut Miles Hierosolymitanus, nequidem habens primam tonsuram, nuncupavit se Clericum pro obtinenda pensione Ecclesiastica, non poterit redargui de mendacio, quia hi omnes largo modo sunt Clerici ex mente juris, quatenùs ab eo non habentur pro merè laicis. Lott. *nu. 14.* Sumptum verò hoc nomen in genere subalterno pro electo quidem in sortem Domini, sed ordinato, non egreditur proprias species, adeóque non capit simplices Monachos & conversos, & juxta proprietatem generis complectitur omnes proprias species qualitercunque ordinatorum sive initiatorum primâ tonsurâ, sive etiam minoribus, sive majoribus, ad Episcopatum usque, Lott. *num. 15. & 16.*

Quæstio 310. Num ad hoc, ut eligi quis possit in superiorem regularem, requiratur Clericatus?

Respondeo negativè, loquendo nimirùm per se. Pass. *c. 25. n. 344.* ex natura enim rei & per se simpliciter ad regimen religiosum & regulare non est necessaria in superiore potestas jurisdictionis; (quæ est potestas de publico, introducta dicendi jus, sententiandi, statuendíque, quod æquum est, ligandi, solvendi, puniendi in foro contentioso, &c.) sed sufficit potestas dominativa spiritualis & paterna, quæ competit superioribus regularibus ex voto obedientiæ supra subditos suos, ut eos secundùm regulam dirigant in vitam æternam. Pass. *loc. cit.* patéique idipsum non tantùm in Abbatissis aliisque Antistitibus Monialium, quæ, licèt sufficientem potestatem gubernativam velut maternam habeant, carent tamen jurisdictione spirituali propriè tali. D. Th. *in 4. dist. 25. q. 2. a. 1. ad 1.* Suar. *to. 4. de relig. tr. 8. l. 2. c. 1. n. 3.* Sed & in Abbatibus antiquorum Monachorum, Antonio, Hilario, &c. qui non erant Clerici. Sumitur ex *Epist. D. Hieron. ad Eliod. & 4. ad Rusticum*, quæ referuntur *dist. 16. q. 1.*

Quæstio 311. Num ad officia, beneficia, dignitates habentes annexum sacrum Ordinem, eligi, aut aliter promoveri possint, non habentes actu tempore electionis vel promotionis dictum Ordinem?

Respondeo affirmativè : per se nimirùm loquendo, & ubi simpliciter solùm annexus est Ordo, sive, ut ait Lott. *l. 2. q. 47. n. 13.* ubi annexus est Ordo per necessariam quandam consequentiam, & non qualificativè ad personam promovendam de ipso promotionis tempore, veluti si simpliciter dispositum, ut beneficium sit sacerdotale, qualia ferè sunt, quibus jure communi Ordo annectitur, quia ista annexio intelligitur habitu, non actu, & ita annexa est potiùs obligatio suscipiendi Ordinem, sufficitque proinde electum vel promotum ad ea, intra tempus sibi à jure statutum initiari Ordine requisito, sumitur ex *c. cum in cunctis. de elect.* & *Clem. 2. 1. eod.* Corrad. *l. 2. c. 10. n. 84.* cum communi. Ac ita de Canonicatibus & dignitatibus statuit Trid. *sess. 24. c. 12.* Idem est, dum ex statuto, consuetudine, vel privilegio requiritur presbyteratus simpliciter. Corrad. *loc. cit. num. 85.* Secus tamen est, & non sufficit sola aptitudo, v. g. ætas ad Ordinem necessaria; sed requiritur ipse Ordo habitus actu tempore promotionis, ubi à jure, vel ubi ex speciali statuto, consuetudine, vel etiam ordinatione fundatoris ad hoc vel illud beneficium requiritur Ordo actu tempore provisionis habitus : dum nimirùm hoc exprimatur jure, statuto vel fundatore dicente : v. g. *Conferatur beneficium habenti talem Ordinem*; vel : *Non conferatur, nisi habenti talem Ordinem*, ut Lott. *n. 7.* cùm qualitas juncta verbo debet intervenire tempore verbi, id est in ipso actus initio. Lott. *n. 11. & 12.* ex Cardin. *ad c. perpendimus. de sent. excommunicat. n. 7.* & Gonet. *decis. 72. in principio. l. 1.* Vel adjectum est aliquid, unde id colligatur, v. g. dum dicitur : *Præsentetur Sacerdos, vel promoveatur Capellanus*, qui Missas celebret; vel habetur in fundatione, quòd non possint Missæ celebrari, aut sacerdotalia Officia exerceri per substitutum. Corrad. *loc. cit. nu. 89.* Gonz. *ad reg. 8. Cancell. Gl. 5. n. 101.* Lott. *n. 10.* citans Gonz. *ad reg. 8. Gl. 5. n. 105.* Paris. *cons. 50. n. 12. l. 4* Lamb. *de jurep. l. 2. p. 1. q. 2. a. 22. n. 8. & 29.* & plures alios.

Quæstio 312. Circa annexionem illam Ordinis ad beneficium, sive ea sit aptitudine, sive actu, quid attendatur, sive unde ea dignoscatur?

1. Respondeo primò : dum ea annexio dicitur esse ex consuetudine, attendendum est, num præcesserit prohibitio cum tempore habili ad prohibendum; nisi enim ea præcesserit, consuetudo talis induci nequit. Lott. *cit. q. 47. n 27.* citans Surdum *cons. 127. n. 21.* Unde ex eo solùm, quòd beneficium supponatur semper collatum Sacerdoti, dici non potest sacerdotale. Lott. *num. 28.* citans Geminian. *in c. cum de beneficio. de præbend. in 6to. num. 2.*

2. Respondeo secundò : dum ea annexio dicitur esse ex statuto alióve jure, aut privilegio, quod scripto constat, nihil aliud attenditur, quàm ipsius tenor, & secundùm illum judicatur, an & qualiter Ordo annexus. Lott. *n. 29.* ex Probo *ad Monach. in c. 15, cit. n. 44.* Qui tenor, si dubius est, explicatur ab observantia. Lott. *n. 30.* citans Paris. *l. 4. cons. 20. n. 19.* Gonz. *ubi antè n. 86.* Si verò est clarus, statur verbis, & non attenditur, quid priùs fuerit servatum; est enim regula, ubi verba sunt clara, & sensus manifestus, cessat omnis interpretatio, juxta *l. continens. de verb. obligat.* Ac proinde frustrà allegatur observantia, ut Rota *decis. 136. nu. 10. & 12. p. 1. recent.* Lott. *n. 31. & seq.*

3. Respondeo tertiò : nihil attentiùs considerari oportere, quàm proprietatem vocis expressivæ qualitatis Ordinis, secundùm verisimilem disponentis mentem. Lott. *n. 51.* Unde licèt nulla videatur facienda differentia inter has voces : *Sacerdos & presbyter*, nisi quoad verbalem eorum derivationem, dum *sacerdos* à sacrificando dicitur; *presbyter* autem vox Græca seniorem significet, ex quo SS. Canones senium seu senioratum illum ad ipsam sacerdotalem dignitatem transtulerunt, vox hæc *presbyter* veram & propriam Ordinis sacerdotalis significationem suscepit, dictúsque est presbyteratus Ordo ad distinctionem duorum Ordinum inferiorum diaconatus & subdiaconatus tam apud Canonum conditores, quàm legum profanarum latores. Lott. *à n. 52.* Nihilominùs si dispositio facta fuit in loco, ubi quilibet, etiam Ordinum inferiorum Clerici, vocari solent *presbyteri*, (cùm interpretatio

verborum potiùs facienda sit secundùm sensum vulgarem & communem usum loquendi, ut Felin. *in proœm. decretalium. à n.* 5.) vox dicta *presbyter* non debet sumi adeò tenaciter secundùm proprietatem latini sermonis, quin admittat etiam interpretationem secundum sensum vulgarem ex aliqua circumstantia, v. g. si dispositio non sermone latino, sed vulgari concepta esset, & maximè, si ageretur de fundatione facta ab homine idiota: seu vulgarem, cùm verba intelligantur secundùm qualitatem proferentis personæ, ut Sned. *cons.* 140. *n.* 25. & 81. juxta *l. plenum ff. de usu & habitat.* Item si beneficium sit simplex, vel hæc vox alternata cum alia generaliori, v. g. cum *tò Capellanus.* Item si concurreret observantia, quia fuissent etiam quandoque admissi Clerici inferiorum Ordinum. Lott. *à num.* 55. C. Luca *de benef. d.* 61. *n.* 11. Nisi tamen probetur communis ille sensus vulgi, non potest recedi à potentiori significatu hujus vocis, etiamsi concurreret observantia in contrarium; quia hæc non attenditur, ut dictum, ubi verba non sunt dubia, maximè, si agitur de beneficio fundato per laicum, contra cujus leges nequidem Papa intelligitur velle providere. Lott. *n.* 62.

4. Respondeo quarto; attendendum, an termino significativo certi Ordinis adjectus sit alter terminus æquivocus per copulam, vel potiùs per disjunctionem, seu alternativam; nam in primo casu terminus æquivocus explicatur per terminum univocum: in secundo verò terminus æquivocus servat regulam alternativæ, ut sufficiat nempe alterutrum verificari. Lott. *loc. cit. num.* 71. v. g. si jussum fuit præsentari sacerdotem & altaristam, cùm nihil sit, quin nomen *altarista* conveniat etiam sacerdoti, tanquam principaliori altaris ministro, utraque vox reputabitur pro eodem, & erunt synonyma; si autem jussum fuit præsentari sacerdotem vel altaristam, servabitur dicta regula alternativorum, ut in simili casu, dum jussum fuit præsentari presbyterum aut Capellanum, censuit Rota *in Lucana Capellaniæ.* 17. *Decemb.* 1593. Lott. *n.* 72. & 73. Cùm enim diaconus & subdiaconus dicantur ministri in altari, ut Host. Butr. Abb. *in c.* 1. *ne Clerici vel Monachi.* Lott. *n.* 74. Quinimò propriè & in potentiore significatione subdiaconus dicatur minister altaris, non autem diaconus vel presbyter, juxta *c. tribus. de consecrat. dist.* 2. & Archd. & Bellam. *ibi.* Lott, *n.* 75. Et quemadmodum vox illa *altare* non semper sumitur pro altari materiali ad sacrificandum instructo, sed aliquando pro ipsa Ecclesia seu titulo beneficiali, ut c. *si quis il. Imò* 16. *q.* 1. Lamb. *de jurep. l.* 1. *p.* 2. *q.* 11. *a.* 9. *n.* 9. & Lott. *l.* 1. *q.* 30. *n.* 9. ita ejus derivatum *altarista* in hac materia debet potiùs expooi pro simplici Rectore altaris, id est, beneficii, quàm pro ministro domini in altari. Lott. *cit. q.* 47. *n.* 77. Atque ita vox ista *altarista*, si per se sola fuerit posita vel addita alteri termino per alternativam, seu sub disjunctione, non sumitur aliter, quàm vox illa *Capellanus*, cujus significatio potest pertinere ad quemcunque Clericum beneficiatum, etiam primæ tonsuræ. Lott. *n.* 78. citans Boich. *in c. super inordinata. de præbend. n.* 6. Idem tradit de Luca *de beneficiis. d.* 61. *n.* 7. 8. & 9. dum dicitur: *Præsentetur presbyter vel Clericus;* ait tamen, quòd saltem dicta alternativa posita inter presbyterum & Clericum inducat prælationem presbyteri seu sacerdotis præ Clerico. Vide plura de his dicta alibi, ubi de Capellaniis, quandonam hæ sint dicendæ sacerdotales.

5. Respondeo quintò: dum per statutum seu jus aliquod speciale aut fundatorem dispositum est, ut qui obtinet præbendam, teneatur fieri sacerdos, aliàs non faciat fructus suos; præbenda non dicitur sacerdotalis, nec actu nec aptitudine simpliciter, id est, per annexionem Ordinis; adeò ut nec hoc casu requiratur vel ætas in promovendo, sed solùm dicetur sacerdotalis secundùm quid, id est, causativè propter fructus, ut in simili dicitur de residentia causativa, quæ est adjecta propter fructus, & distinguitur à residentia præcisa, quæ separari nequit à beneficio. Lott. *l.* 2. *q.* 47. *n.* 48. Unde qui tali beneficio seu præbendâ est provisus, licèt possit etiam præcisè cogi ad suscipiendum Ordinem pro utilitate & necessitate Ecclesiæ, ut Abb. *in c. cum in cunctis. de elect. n.* 10. & Rota (sub verbo tamen *forte*) *in Tridentina Canonicatûs* 21. *April.* 1608. Lott. *nu.* 49. Interim tamen non dicetur beneficium sacerdotale, cùm à persona retento beneficio detur separatio Ordinis, ita ut in solis fructibus jacturam sentiat. Lott. *n.* 50. citans Gemin. *in c. ex, cui. de præbend. in* 6. *n.* 12. & Rotam in *cit. Trident. Canonic.*

6. Respondeo sextò: cùm Canonicatus sit & considerari possit tanquam diversum quid à præbenda. Lott. *cit. q.* 47. *n.* 40. juxta Gl. *in c. M. Ferrariens. V. receperint. de constit.* & quandoque etiam ab ea separetur, possitque esse Canonicus sine præbenda. Abb. *in cit. c. M Ferrariens.* Etsi econtrà præbenda esse nequeat sine Canonicatu, cùm perpetuo sit ad Canonicatum accessoria. Lott *n.* 46. juxta AA. passim *in cit. c. M. Ferrariens.* Possitque etiam Ordo esse annexus uni, & non alteri, ac proinde non valeat illatio, præbenda est sacerdotalis, diaconalis vel subdiaconalis: ergo etiam Canonicatus est sacerdotalis, diaconalis vel subdiaconalis; vel etiam utrique, nempe & præbendæ & Canonicatui. Lott. *num.* 42. citans Jo. And. Lap. Butr. Gemin. Franc. *in cit. c. ex, cui.* Attendendum est, cuinam facta sit Ordinis annexio. Pro quo duo sunt casus distinguendi, primus quando præbenda & Canonicatus prorsùs inseparabiles sunt propter perpetuam annexionem constitutivam unius individui, de quo vide Lott. *l.* 1. *q.* 19. *n.* 22. Et in hoc casu, cùm non possit unum sine altero obtineri, non jure accessorii, sed jure connexionis, consequitur, quòd si per statutum aut aliud jus singulare Ordo sit annexus uni, censeatur etiam annexus alteri; hinc si supponatur annexionem esse factam præbendæ, & quis sibi provideri faciat de Canonicatu & præbenda, nec habuerit Ordinem actu vel aptitudine, prout requirit statutum, provisio sit nulla. Et econtrà sequitur, si idem provisus narret Canonicatum & præbendam esse presbyterales, diaconales, &c. eo ipso hanc narrativam justificet, quòd doceat de hujusmodi annexione perpetua, quia tum narrativa de Canonicatu, cui in specie non est facta hæc annexio Ordinis, sustinetur, dum in specie præbendæ facta est ista annexio, quia hæc connexio censetur facta in ordine ad alterum, cui annexus est Ordo. Lott. *n.* 44. Alter casus, dum præbenda & Canonicatus non sunt connexa connexione perpetuâ, & in hoc casu, si quis impetravit utrumque tanquam eodem ordine qualificatum, v. g. utpote sacerdotale, tenetur qualitatem hanc probare respectu utriusque. Lott. *n.* 45. Porrò dum provisus quis de Canonicatu & præbenda non habet Ordinem, nec actu, nec habitu, sustineri potest provisio in Canonicatu, dum ei annexus non est Ordo, sed præbendæ tantùm, non tamen sustineri potest provisio respectu præbendæ, si ei annexus non est Ordo, sed Canonicatui tantùm, eò quòd, ut dictum, esse quis possit Canonicus sine præbenda, non tamen præbendatus sine Canonicatu, cùm, licèt præbenda non sit annexa annexione perpetuâ, perpetuò tamen sit ad Canonicatum accessoria. Lott. *n.* 46.

7. Respondeo denique: dum annectitur certus Ordo actu aut habitu presbyteratûs, aut diaconatûs, aut subdiaconatûs dignitatibus & præbendis omnibus alicujus Collegii, absque eo, quòd determinentur, quædam præbendæ debeant esse presbyterales, quæ diaconales, quæ subdiaconales; (uti re ipsâ Trident. *sess.* 24. *n.* 12. constituit, ut in omnibus Cathedralibus omnes Canonicatus & præbendæ habeant annexum Ordinem presbyterii, vel diaconatûs, vel subdiaconatûs, Episcopis relicto, ut cum consensu Capituli determinent, quibus quisque Ordo imposterùm annexus esse debeat) Episcopus autem cunctetur in tali distributione facienda, licèt dici & determinari nequeat, quòd uni magis quàm alteri præbendæ, hic potiùs quàm alius Ordo sit annexus; dicendum tamen unicuique in genere esse annexum sacrum Ordinem, adeoque qui provisus fuerit de aliqua ex

his

his præbenda, debeat eſſe ad minimum ſubdiaconus actu, aut ſaltem habere ætatem requiſitam ad ſubdiaconatum; quamvis enim videri poſſit annexio presbyteratûs vel diaconatûs aliquo modo remota à ſingulis præbendis, annexio tamen ſubdiaconatûs videtur omninò proxima ſingulis, etiam reſpectu iſtius diſtributionis faciendæ per Epiſcopum, cùm eſſe non poſſit, quin ei præbendæ ad minimum annectatur ſubdiaconatus. Lott. *n.* 83. citans Hojed. *de beneſ. compat. p.* 1. *c.* 24. *n.* 16. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 5. *q.* 5. Leſſ. *de juſtit. c.* 34. *n.* 109. Garc. *p.* 7. *c.* 4. *n.* 28. ubi refert, ſic pluries declaráſſe S. Congregationem.

Quæſtio 313. *Quis diſpenſare poſſit, dum actu à fundatore requiritur ſacerdotium?*

Reſpondeo: in hoc caſu, nequidem de conſenſu Patroni, & nequidem pro una vice diſpenſare poteſt Epiſcopus, argumento Trident. *ſeſſ.* 25. *c.* 1. *de reformat.* Corrad. *loc. cit. n.* 145. Garc. *p.* 7. *c.* 1. referens plures hac de re declarationes S. Congregat. & deciſiones Rotæ. Sed neque dum Ipſe Papa providet de tali beneficio, derogatur tali fundatoris voluntati, vi clauſulæ: *Non obſtantibus*, adjici ſolitæ; ſicut per eam derogâtur tali qualitati requiſitæ ex ſpeciali ſtatuto alicujus Eccleſiæ. Corrad. *loc. cit. n.* 96. contra Gonz. *loc. cit. n.* 106. ubi etiam ait in praxi Romanæ Curiæ, Datariæ & Cancellariæ non derogari tali fundationi per prædictam clauſulam, niſi fundationis talis fiat expreſſa mentio, etiam dum conceditur gratia ex motu proprio. Et etiamſi fundator expreſsè non addiderit in fundatione, non ſufficere promovendum eſſe in ætate ſufficiente ad ſuſcipiendum ſacerdotium. Sunt tamen hæc intelligenda de fundatore laico; nam per dictam clauſulam: *Non obſtantibus*, vel *motu proprio*, derogari à Papa conſtitutioni tali factæ à fundatore Clerico negari nequit. Corrad. *num.* 103. citans Vivian. *in praxi jurispatron. l.* 14. *c.* 4. *n.* 16. & 127. Quòd ſi verò dixiſſet fundator: *Volo, ut obtinens Capellaniam dicat ſeptimanatim tot miſſas*, (vel etiam juxta Felin. *in c. cùm omnes. de conſtitut. n.* 2. *volo, ut Eccleſia conferatur uni, qui quotidie in ea celebret*) non rectè argueretur inde, requiſiviſſe illum in promovendo ad talem Capellaniam, vel Eccleſiam actu ſacerdotium; poteſt enim iſti oneri ſatisfieri tunc adhuc per alium, cùm verbum illud *celebret* non reſpiciat actum celebrationis faciendæ præcisè per ipſum Capellanum; ſed tantùm denotet onus impoſitum iſti Capellæ, ut obtinens illam faciat in ea celebrari per ſe vel per alium; & ſatis cenſeatur proviſum voluntati fundatoris, ſi promotus per alium divina celebrari faciat, niſi expreſsè caverit, ut per ſeipſum id agat. Gonz. *loc. cit. Gl.* 5. *n.* 76. Lapus *alleg.* 35. *n.* 2. Corrad. *lo. cit. num.* 112. & *ſeq.* Secùs iterùm eſſet, & requiritur actu ſacerdotium, ſi dixiſſet fundator laicus: (contrarium tamen eſt, ſi idem dixiſſet fundator Eccleſiaſticus, & eſſet perſonatus; ſufficeret enim tunc ſacerdotium habitu) *Promoveatur ad Capellaniam ſacerdos, qui celebret*; vel *eligatur perſona idonea ad celebrandum*. Corrad. *ibid. num.* 117. & *ſeq.* citans plures deciſiones Rotæ. Vide de hoc fusè agentem Garc. *p.* 7. *c.* 1.

Quæſtio 314. *An & quis Ordo ſacer actu habitus requiratur, & ſufficiat, ut quis eligi vel promoveri poſſit in Epiſcopum?*

Reſpondeo: ſubdiaconatus. Sumitur ex *c. à multis. de ætate & qualit. præfic.* Cùm enim quod jam antiquitùs ex decreto Urbani I. ad hoc requirebatur & ſufficiebat, ut habetur *c. ult. d.* 60. nimirùm conſtitutum eſſe in Ordinibus ſacris, (adeòque tunc, cùm ſubdiaconatus erat necdum Ordo ſacer, eligi non poterat in Epiſcopum, niſi ad minimum diaconus) modò, poſtquam jam ſubdiaconatus per annexum ei votum caſtitatis annumeratus eſt Ordinibus ſacris, invariatum maneat, hic Ordo ſufficiet. Caſtrop. *p.* 2. *tr.* 13. *d.* 4. *n.* 2. Ugol. *de poteſt. Ep. c.* 1. §. 2. *n.* 1. Paſſ. *c.* 25. *n.* 352. Pith. *ad tit. de ætat. & qual. præf. n.* 36. contra Barb. ad cit. *ſeſſ.* 22. *c.* 2. *n.* 2. & *de off. Ep. alleg.* 1. *n.* 37. Lavor. & Campanil. apud Paſſ. putantes requiri ſacerdotium, eò quòd Greg. XIV. in *Conſtit. ſuâ. Onus Apoſtolica.* dicat in plurali: *Sacris Ordinibus.* Quod ipſum enim conſtitutum eſſe in Ordinibus, accipiendum non eſſe collectivè, ita ut omnibus Ordinibus initiatus eſſe debeat, patet ex eo, quòd pari modo Urban. I. loquatur in plurali. Requiritur præterea à Trident. *ſeſſ.* 22. *c.* 2. ut eligendus in Epiſcopum, priuſquam eligatur, jam ſex menſibus fuerit in Ordine ſacro. Porrò electionem non ſubdiaconi in Epiſcopum, Paſſ. *n.* 353. cenſet eſſe jure irritandam, non ipſo jure irritam; eò quòd neque *cit. c. à multis*, neque decretum Trid. habeat adjunctum decretum irritans.

Quæſtio 315. *An & quo tempore ſuſcipiendi ſacerdotii obligatio annectatur Epiſcopatui?*

Reſpondeo: cùm electus Epiſcopus teneatur conſecrationem recipere intra tres menſes. *c. quoniam d.* 70. ſub pœna privationis fructuum perceptorum, quin & ſub pœna privationis Epiſcopatûs ipſo facto incurrenda, ſi per alios tres menſes eam neglexerit. Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 2. Non poſſit autem Epiſcopus conſecrari, quin antecedenter ſit ſacerdos. Gl. *in c. unic. de Clericis per ſaltum prom.* Suar. *de cenſ. p.* 31. *ſ.* 1. *n.* 53. Azor. *p.* 2. *l.* 2. *c.* 30. *q.* 9. & 1. contra quoſdam cit. à Barb. *ad cit. l. Trident.* tenebitur electus fieri ſacerdos intra tres menſes. Paſſ. *n.* 354. ducendo hujus trimeſtris initium à die confirmationis. Gl. *in c. cùm in cunctis. de elect. V. tempore.* Paſſ. *loc. cit.* Vel ſi negligens fuit in procuranda confirmatione à tempore, quo poſt electionem per eum ſtetit, quò minùs confirmaretur. AA. iidem.

Quæſtio 316. *An & quis Ordo ſacer requiratur in promovendo ad dignitates & Prælaturas Eccleſiaſticas alias Epiſcopatu inferiores tam ſæculares quàm regulares, aut etiam beneficia, quibus cura animarum incumbit?*

Reſpondeo: ſacerdotium, non quidem actu habitum, ſed vi electionis acceptatæ ſuſcipiendum infra tempus à jure ſtatutum, ſumitur ex *c.* 1. *de ætat. & qualit. præficiend.* ubi ſtatuitur, ſi tales presbyteri non ſint, fiant. Abb. *ibid.* Suar. *to.* 4. *de relig. tr.* 8. *l.* 2. *c.* 3. *n.* 2. Sanch. *opuſc. l.* 2. *c.* 2. *dub.* 22. *n.* 1. cum communi; ſed neque de jure communi requiritur actu habitus ſubdiaconatûs; nam *capite præterea. de ætat. & qualit. præf.* ubi id requirebatur, derogatum eſt jure novo, nempe per *c. ſi pro Clericis. de præb. in 6to.* Verùmque id eſt non tantùm, ubi quis tale beneficium impetrat à Pâpa, vel etiam viâ præſentationis, ſed etiam viâ electionis. Franc. *in cit. c. ſi pro Clericis. n.* 5. Pith. *ad tit. de ætat. & qualit. n.* 42. Quia & ſufficit actu habita prima tonſura abſque minoribus, modò ſit talis ætas, ut promotus, etiam viâ electionis, ut intra annum fieri poſſit ſacerdos. Garc. *p.* 7. *c.* 4. *n.* 44. Rebuff. *in praxi tit. requiſita ad beneſ. collat. nu.* 33. Pariſ. *de reſign. l.* 4. *q.* 9. *n.* 34. Paſſ. *n.* 357. contra Sanch. *opuſc. l.* 7. *c.* 1. *dub.* 48. *n.* 4. Franc. Lambert. Pith. *loc. cit.* Fagn. *in c. licet. de elect. in 6to. n.* 6. (quamvis is fateatur ad *cit. c. præterea.* apud Pith. *loc. cit.* in praxi parochiales Eccleſias conferri etiam Clericis primæ tonſuræ) requirentes ad beneficium vel officium ſacerdotale ad minimum actu minores Ordines, eò quòd quoad hoc non ſit derogatum. *c. præterea*, ſed potiùs confirmatum, dum *c. ſi pro Clericis.* dicendo non requiri, ut promovendus ſit conſtitutus in ſacris, excludat ſolos Ordines ſacros, & vel ſic requiri ſaltem minores, tacitè innuat Pith. *loc. cit.* Neque juxta Suar. excipitur Abbas propter *c. tuam. de ætat. & qualit.* ubi dicitur, in neceſſitate etiam tantùm in minoribus conſtitutum

ſtitutum

stitutum posse assumi in Abbatem; nam ibi sermo est de Abbate, qui in minoribus constitutus simul erat irregularis, adeoque decernit solùm Pontifex, ordinatum minoribus, qui non potest sacris initiari ob irregularitatem, extra necessitatem in Abbatem assumi non posse. Suar. *de relig. loc. cit. n. 22.* Quamvis tamen communior hujus *capitis* sensus & interpretatio sit, quòd constitutus tantùm in minoribus extra necessitatem (in necessitate autem, vel ob utilitatem Ecclesiæ cum tali dispensare poterit Episcopus. Pirh. *loc. cit. n. 40.*) eligi nequeat in Abbatem, cum quo optimè stat, quòd in Abbatem eligi adhuc possit subdiaconus tantùm, neque requiratur, ut plures volunt, sacerdotium. Abb. *in cit. c. tuam. n. 2.* Pass. *loc. cit.*

Quæstio 317. Quænam sint dignitates, quibus de jure communi annexum est sacerdotium?

Respondeo: earum enumerari quatuor. *c. 1. de ætat. & qualit. præfic.* scilicet Abbatiam, præposituram, decanatum, Archipresbyteratum, ita etiam, ut si nolint, vel etiam justâ causâ impediantur suscipere sacerdotium, amittant has dignitates. Hoc tamen intelligendum de his dignitatibus, dum collegium vel conventus & curam animarum habent. Ad hujusmodi enim dignitates non curatas obtinendas dum juxta Tridentinum *sess. 24. c. 12.* sufficit annus ætatis vigesimus secundus completus, patet non requiri jure communi sacerdotium, cùm quis viginti duorum annorum tantùm intra annum nequeat ordinari sacerdos, prout requiritur in obtinentibus dignitates, quibus annexus est presbyteratus. Pirh. *de ætat. & qualit. n. 380.* Fagn. *in cit. c. 1. num. 6.* referens pro hoc decisionem S. Congreg.

Quæstio 318. An, & qualis Ordo sacer susceptus, vel suscipiendus requiratur in Canonicis Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiatarum?

Respondeo: jure communi, & præscindendo à decreto Tridentino; quo voluit Canonicatus Cathedrales distingui in subdiaconales, diaconales & presbyterales, nullum nec actu, nec habitu requiri in iis Ordinem sacrum. Pirh. *loc. cit. num. 44.* cum communi. Neque enim ad substantiam Canonicatûs requiritur, habere suffragium in Electionibus aliisque actibus capitularibus (ad quod nec ex concessione Capituli, nec ex Episcopi dispensatione admitti possunt absque actu habito Subdiaconatu, ut dictum aliàs. *Clem. 2. de ætat. & qualitat. præf.*) retinentque absque jure ferendi suffragium in capitulo, stallum in choro, agereque possunt omnia, quæ fiunt extra Capitulum; unde si collatio beneficii spectet ad turnarium, potest is etsi in sacris non constitutus, illud conferre, nisi obstet specialis consuetudo, vel statutum. Potest item optare præbendam, cùm isti similésque actus non sint collegiales, sed competant ratione canoniæ, non ex voce Capituli. Pirh. *loc. cit. n. 45.* vide Garc *p. 3. c. 4. n. 32.* sic etiam possunt Decani, qui non sunt Prælati principales, convocare Capitulum, & in eo proponere & resolutiones accipere (non tamen dare suffragium) absque eo quòd sint in sacris. Barb. *de canon. c. 27. num. 12.* Potest etiam Prælatus principalis Ecclesiæ collegiatæ, etiamsi in sacris non constitutus, etiam negligens infra annum promoveri ad Ordinem illi dignitati annexum, præsidere & habere vocem in Capitulo, eò quòd tale caput Capituli diversum à membris nomine Capituli non veniat, præsertim in materia pœnali & correctoria juris antiqui, qualis est dicta *const. cit. clement. ibid. gl. 5. in eisdem.* Abb. *n. 14.* Barb. *n. 12.* vide Pirh. *loc. cit. num. 45.*

Quæstio 319. Quantum sit tempus, intra quod electus, vel aliter promotus ad beneficium curatum, debeat suscipere sacerdotium, & quo die incipiat illud tempus?

1. Respondeo ad primum: tempus est annus. Sic expressè de parochis *c. licèt. & cùm ex eo. de elect. in 6to.* Rebuff. *tit. de non promotis intra annum. in principio.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 8. q. 2.* Barb. *ad cit. c. licèt. nu. 7.* Pass. *n. 360.* De obtinentibus verò in Cathedrali, vel collegiata sæculari vel regulari, dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, aliáve beneficia habentia annexum sacerdotium, vel etiam alium Ordinem, Trident. *sess. 22. c. 4. clem. ut si 2. de ætat. & qualit.* Navar. *de ætat. & qualit. l. 1. consil. 45.* Pass. *n. 375.* de Abbatibus & Prælatis regularibus promotis fortè ex non sacerdotibus. *c. cùm in cunctis. de elect. c. licèt. eod. in 6.* Navar. *comment. 3. de regularibus. n. 23.* Pass. *n. 410.* tenétque hoc ipsum, seu tenebitur adhuc provisus intra annum promoveri ad sacerdotium, etiamsi non omnium redituum, sed partis solùm nactus sit possessionem. Laym. *ad c. commissa. de elect. n. 3.* citans Gloss. *in cap. si tibi concessio. de præb.*

2. Respondeo ad secundum: incipit hic annus à die obtentæ pacificæ possessionis beneficii. *c. commissa. de elect. in 6to.* Sanch. *l. 2. opusc. c. 2. dub. 22. n. 9.* Rebuff. *loc. cit. nu. 41.* adeò cùm nesciens se promotum accipere nequeat possessionem, annus ille ante habitam notitiam obtenti beneficii non currit. Pass. *n. 368.* Sanch. *loc. cit.* Selva. *p. 3. q. 3.* contra Rebuff. *n. 54.* uti etiam illi non currit tempus anni, cui statim post adeptam possessionem movetur lis super parochia, secùs est de eo, qui aliquamdiu, nempe uno alteróve mense pacificè possedit. Laym. ib. juxta eandem gloss. Quòd si verò negligens quis fuerit in acquirenda possessione, numeratur annus ab ea die, in qua per ipsum stetit, ne possessionem acciperet. *cit. c. commissa.* Ac denique si justè impeditus fuit à sumenda possessione (vel etiam juxta Pass. *n. 369.* à suscipiendo sacerdotio, de quo tamen paulo post) durante impedimento, non currat illi tempus, juxta *reg. 41. de reg. juris in 6.* Nav. *c. 25. num. 116.* Rebuff. *loc. cit. n. 47.* Sanch. *loc. cit. num. 12.* Porrò hic dicta intelligenda sunt de promoto ad Ecclesiam actu parochialem; is enim, qui nactus est Ecclesiam habitu tantùm, & non actu habentem parochianos, eò quòd v. g. hi omnes captivi abducti sint, vel ob pestem aliò profecti, necesse non sit promoveri ad sacerdotium, eò quòd cesset jam in eo ratio dictæ legis, quæ erat cura pascendi gregem commissum, cùm jam grex nullus sit. Ubi tamen parochiani redierint, tenebitur intra annum ab hoc eorum reditu promoveri. Azor. *p. 2. l. 6. c. 8. q. 9.*

Quæstio 320. An, & qualiter non intendentes, negligentes, vel etiam legitimè impediti suscipere intra annum Ordines annexos beneficiis, iis excidant, aliterve puniantur, & peccent?

1. Respondeo ad primum: promoti ad paræcias (quo nomine etiam veniunt Vicarii perpetui Ecclesiæ parochialis, & religiosi, quibus datur Ecclesia parochialis. *Clem. unica. de off. Vicarii.* Rebuff. *loc. cit. num. 4. & 7.* Sanch. *loc. cit. num. 3.* Pass. *num. 363.*) si neglexerint intra annum fieri sacerdotes, nullâ etiam præviâ monitione, ipso jure privati sunt parochiis: sic expressè statuitur *c. licèt. de elect. in 6to.* sed non nisi post annum integrè elapsum à die obtentæ pacificæ possessionis, juxta *cit. c. commissa.* Laym. *ibid. num. 1.* siquidem pœna legalis statuta, nisi intra certum tempus aliquid factum fuerit, non incurritur, antequam hoc tempus integrè elapsum sit. Laym. *ibid. num. 2.* citans seipsum *in Theol. moral. l. 3. tr. 4. c. 16. num. 12.* Ac proinde parochus non statim, ac ad illud tempus devenerit, ut jam intra annum nequeat fieri sacerdos, amittit parochiam, sed exspectandus lapsus integri anni. Azor. *p. 2. l. 6. c. 8. q. 10.* procedit verò idipsum, juxta Pass. *num. 364.* etiamsi obtinens & possidens parochiam non percipiat fructus primi integri anni. Verumtamen non comprehendi hic Ecclesias collegiatas, etiamsi aliàs simul sint paræciales, expressè habetur. *c. statutum. de elect. in 6to.*

sto. quia in talibus Ecclesiis supponuntur esse plures sacerdotes, per quos cura animarum exerceri possit ex concessione parochi non sacerdotis. Pass. *loc. cit.* Sanch. *loc. cit. num.* 5. ubi etiam addit Collegium latè esse sumendum, ut sub eo veniat etiam plebania habens sub se capellas, in qua sunt sacerdotes, qui curati vices suppleant. Multò minus comprehenduntur parochiales Ecclesiæ, dum hæ in Cathedrales eriguntur; neque etiam decanatus, præpositura, Archidiaconatus Ecclesiæ curatæ, cùm sub nomine parochialis simpliciter, non veniat parochialis, quæ est dignitas. Rebuff. *loc. cit. num.* 29. Sanch. *num.* 7. Pass. *num.* 367. Neque etiam parochia unita principaliter beneficio simplici. Sanch. *ibid. n.* 8. Rebuff. *n.* 31. Quod tamen limitat Pass. nimirum, si habens beneficium simplex possit administrare curam animarum per Vicarium, secùs, si id teneatur facere per se, eò quòd tunc potius beneficium simplex transeat in parochiam. Neque parochus non habens curam fori pœnitentialis, sed solùm contentiosi Pass. *ibid.* Neque denique parochus solùm habitu, hoc est actu non habens parochianos. Gloss. *in cit. c. licèt.* Selva apud Sanch. *num.* 7. Rebuff. *n.* 24. Addens, talem teneri promoveri intra annum à die, quo incipit habere parochianos. Verùm de privatione beneficii ob neglectam hanc promotionem intra annum vide plura 3. *part.* ubi de vacatione ex delicto.

2. Respondeo secundò: si promoveri ad sacerdotium non intendens parœcialem receperit Ecclesiam, ut fructus per annum percipiat (vel etiam ob finem alium quemcunque. Garc. *p.* 3. *c.* 4. *num.* 58. Pass. *n.* 404.) ipsam postmodum dimissurus, tenebitur ad restitutionem fructuum eorudem (etiam in foro conscientiæ, & ante sententiam judicis. Sanch. *l.* 7. *de matrim. d.* 45. *num.* 3. Castrop. *p.* 2. *tr.* 13. *d.* 4. *p.* 7. *n.* 6. ex Less. & Vasq. apud Pass. *num.* 403.) nisi voluntate mutatâ intra annum promotus fuerit (quod ubi factum, non tenebitur ad restituendos fructus, quos ante illam mutationem percepit. Garc. *loc. cit. n.* 51. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Sanch. *loc. cit. num.* 7. Past. *n.* 400.) ita expressè. *c. commissa. de elect. in* 6. vide Castrop. *loc. cit. n.* 3. Eum etiam, qui parochialem contulit sciens, providendum non habere animum intra annum suscipiendi sacerdotium, præter offensam Dei contrahere obligationem erga Ecclesiam, ut eam servet indemnem, scilicet in defectum talis parochi fraudulenti, ut si is non restituat fructus, quatenus Ecclesia læsa est, talis obligatio redundet in promoventem, quippe participem commissæ fraudis, tenet Laym. *paulo ante cit.* juxta *cit. c. commissa. de elect.* & Gl. *ibid. v. indemnem.* Castrop. *loc. cit. num.* 3. comprehendi quoque hac constitutione, & peccare mortaliter, tenerique ad restituendos fructus recipientem beneficium, qui cum dubio vel conditionatè solùm intendit intra annum suscipere Ordinem annexum, tenet Past. *n.* 397. citans Soto. Gutier. & Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 9. *q.* 3. idem tenet Castrop. *loc. cit. n.* 5. nempe peccaturum mortaliter, & obligatum restituere fructus, qui cum animo dubio de suscipiendo sacerdotio recipit tale beneficium, eò quòd qui habet animum dubium, revera caret voluntate suscipiendi sacerdotium, cùm tamen recipiens tale beneficium obligatus sit, habere voluntatem ea implendi, quæ tali beneficio annexa sunt; negat verò de habente animum conditionatum, nimirum suscipiendi sacerdotium, nisi sibi aliquid felicius obveniat, quia voluntas conditionata est vera voluntas, & illa posita, potes suscipere sacerdotium (qualiter stante animo dubio illud suscipere non potes) si beneficium non dimittas. Citat pro hoc Ludov. Lopez. *p.* 1. *instructoris. c.* 255. Vegam *tom.* 1. *sum. c.* 36. *casu.* 23. Sanch. *de matrim. l.* 7. *d.* 45. *n.* 10. *&c.* Non comprehendi verò illum, adeoque non teneri ad fructus restituendos, qui bona fide, animoque suscipiendi intra annum sacerdotii recipit parochialem, dum mutata postmodum voluntate, non recipit sacerdotium, tenent Navar. *in man. c.* 25. *n.* 118. Sanch. *de matrim. d.* 45. *num.* 11. Castrop. *loc. cit. n.* 9 Pass. *n.* 402. cum communiore, eò quòd talis fraudulenter non susceperit parochiam, de quo solùm loquitur *c. commissa*; Item eum non comprehendi, seu non teneri ad restituendos fructus (saltem ante sententiam, ut Castrop. *n.* 13. citans Less. Sanch. Gutr. Azor. &c.) recipientem aliud beneficium non parochiale, seu non curatum, sine animo recipiendi annexum illi sacerdotium aliumve Ordinem sacrum (etsi juxta Sanch. *loc. cit. num.* 14. Less. *l.* 2. *c.* 34. *num.* 132. Castrop. *loc. cit. n.* 14. Garc *p.* 3. *c.* 36. Pass. *n.* 405. & alios peccet mortaliter, quia fraudulenter contra mentem Ecclesiæ, & legis obligantis beneficiatum ad recipiendum Ordinem intra annum recipit illud) tenet *ibid.* Pass. contra Garc. eò quòd lex loquatur de solis parochis; cæteri autem habeant alias pœnas sibi statutas, de quibus paulò post, idem tenent Sanch. Less. Navar. Castrop. *loc. cit.*

3. Illum porrò qui habet animum suscipiendi sacerdotium infra annum, si nimirum, ut addit Castrop. retineat interea beneficium tale parochiale, satisfaciendi officio suo, & residendi prout oportet, & hæc præstat, etsi aliàs habeat animum resignandi beneficium cum venia Superioris vel permutandi, non subjacere pœnis dictæ constitutionis, nec peccare saltem mortaliter, tenent Castrop. *loc. cit. p.* 7. *n.* 11. Sanch. *de matr. l.* 7. *d.* 45. *n.* 12. Less. *loc. cit. num.* 136. contra Abbatem *in c. relatum. de Cler. non resident. n.* 7. & Host. *ibidem n.* 2. Neque enim recipiens beneficium, etiam parochiale, obligatus est illud semper retinere, sed potest illud permutare, vel aliter resignare; ergo habens hanc voluntatem, cùm beneficium suscipit, nihil juri contrarium facit, tametsi unico die illud retinere proponat. Castrop. *cit. n.* 11. ex Nav. *l.* 3. *tit. de prabend. cons.* 24. *nu.* 2. Sanch. *l.* 7. *de matr. d.* 45. *nu.* 12. Vasq. *opusc. de benef. c.* 3. §. 3. *dubio*, quos citat Castrop. De cætero recipiens beneficium simplex, nullum Ordinem annexum habens, animo fruendi ejus fructibus aliquo tempore, & postmodùm relinquendi, transeundo ad statum conjugalem, non peccabit mortaliter. Castrop. *cit. p.* 7. *n.* 15. contra Sotum *l.* 10. *de justit. q.* 5. *a.* 6. Tolet. *in sum. l.* 3. *c.* 18. *n.* 4. Navar. *Miscellan. de orat.* 44. *nu.* 2. imò nequidem peccaturum venialiter tanquam probabilius censet Castrop. *n.* 16. citans Garc. *p.* 3. *c.* 4. *nu.* 43. contra Sanch. *de matr. l.* 7. *d.* 45. *nu.* 19. Less. *l.* 2. *de just.* c. 34. *dub.* 16. *nu.* 132. agnoscentes in hoc culpam venialem, quia aliquo modo decipitur Ecclesia. Rationem banc dat Castrop. quòd nullius præcepti in hoc fiat violatio, cùm nullum præceptum, nec naturale, nec positivum obliget beneficiatum ex susceptione beneficii ad perseverandum in statu clericali, imò potius à jure liber transitus ad nuptias conceditur beneficiaris, modò beneficia relinquant. *c. Joannes. c. diversis fallac. de Clerico conjugat.* Neque in hoc decipitur Ecclesia, neque justè est invita, cùm talis non intendat aliquid contra id, quod ab Ecclesia est dispositum, siquidem datur beneficium ad sustentandum beneficiatum in statu clericali eo tempore, quo beneficium habuerit, non tamen cum obligatione, ut beneficium semper retineat. Veruntamen recipere pro se ipso principaliter beneficium, cum animo resignandi illud alteri, prohibetur sub excommunicatione latæ sententiæ, aliisque gravissimis pœnis à Paulo IV. *constit.* 12. *edita anno* 1557. quæ incipit: *Inter cætera.* hanc tamen Constitutionem non habere locum, nisi in Romana Curia tenent Castrop. *to.* 6. *d.* 3. *p.* 30. *n.* 8. Card. Lugo. *in respons. mor. l.* 5. *dub.* 4. *n.* 2. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 291. Dian. *p.* 8. *tr.* 7. *resol.* 14. *negant id* Pass. *num.* 385. Mart. à Prado, eò quòd licèt in prooemio hujus constitutionis fiat mentio fraudum in impetratione beneficiorum apud Datariam, adeóque occasio hujus Bullæ habuerit ortum in Curia Romana, nihil tamen in ea sit, quod restringat illam taliter, finalisque ratio illius sit, tollere omnes fraudes, quæ hac in patre ubique terrarum intervenire possunt, vide Pass. *à num.* 383. fusè agentem de sensu hujus Constitutionis, & quinam illâ comprehendantur. De cætero dum currit adhuc annus, poterit talis permutare cum alio parochiale beneficium, & tunc is, cum quo

per-

permutat, habebit annum alium ad hoc, ut fiat sacerdos. Rebuff. *num.* 37. Sanch. *num.* 31. apud Pass. *num.* 371. & si talis negligens se promoveri moriatur die ultimo anni, vacabit beneficium ob mortem illius, quia necdum fuit eo privatus. Sanch. *ibid.* Rabuff. *num.* 44. ex Paris.

4. Respondeo tertiò: Abbates, Præpositi, Decani, Archipresbyteri (intellige Curati) si intra annum sacerdotes, Archidiaconi, si diaconi non fiant, amittunt dignitates. *c. ut Abbates. de atat. & qualit. pref. c. cùm in cunctis. de elect.* Trid. *sess.* 24. c. 12. non quidem ipso jure iis privari, sed solùm privandi, si admoniti id non fecerint; dicitur enim *c. cùm in cunctis: priventur.* Privandi autem adhuc sunt suis dignitatibus, etiamsi ex justa causa impediti fuerint, fieri intra annum sacerdotes. *cit. c. Abbates.* intelligendus autem est hic textus de justo impedimento, contracto tamen ex culpa promoti superveniente, v. g. si suspensionem incurrit, vel irregularitatem ex delicto, ut ad Ordines promoveri non possit: ita ut si ideo recipere non potuerit Ordinem requisitum, adhuc privandus sit dignitate vel beneficio, nisi fortè aliàs valde utilis esset Ecclesiæ, cui præest. Host. *in c. ut Abbates. in fine.* apud Pirh. *de atat. & qualit. num.* 39. Alia verò jura, puta *c. 1. de Clericis agrotis. cit. c. commissa &c.* expressè excipientia impedimentum justum de impedimento contracto sine culpa, v. g. si promotus, vel Episcopus ordinaturus illum fiat infirmus, & absque culpa sua incidat in irregularitatem. Sanch. *num.* 12. Rebuff. *num.* 48. si Episcopus cum eo, qui habens annos 24. & solùm Minores recipit beneficium tale curatum, nollet dispensare super interstitiis inter subdiaconatum, diaconatum, & presbyterium. Pass. *num.* 370. citans Nav. & Sanch. ita ut tunc ob sacerdotium non susceptum nequaquam privari debeat dignitate. Gloss. *in c. Abbates. v. amittunt.* & *in cit. Clem. v. impedimento* cum communi. Vel fortè meliùs conciliantur hæc jura hoc modo, ut c. *Abbates.* intelligatur de impedimento perpetuo, vel diu duraturo; alia jura de impedimento temporali, seu non diu duraturo Ordinis suscipiendi, modò tamen justum sit, etiamsi prævisum, vel etiam ex culpa contractum, v. g. si in rixa promotus sit vulneratus, ut anno currente ordinari nequeat. Laym. *ad c. Abbates.* Arg. *c. unici, ne sede vacante. in 6to.* Observandum autem hic in genere, quoad pœnam illam privationis beneficii, quòd qui semel ob non susceptum intra annum sacerdotium privatus fuit beneficio, non possit, etiam cum dispensatione Episcopi, iterum obtinere illud beneficium. *cit. c. commissa.* & *Clem. ne in agro. de statu monach.* apud Pass. *num.* 374.

5. Respondeo quartò: cæteri, etiam habentes in Cathedrali, vel collegiata sæculari, vel regulari dignitates (etiam curatas. Pass. *n.* 406.) personatus, officia, præbendas, portiones, quibus annexus Ordo, si ad eum intra annum non promoveantur, præterquam, quòd moniti possent privari etiam beneficio. Abb. *in c. quarto. de atat. & qualit. num.* 6. Garc. *p.* 3. *c.* 4. *num.* 16. privantur (non quidem ipso jure, sed per Episcopum, qui etiam ad hanc pœnam infligendam procedere nequit sine solennitate à Trid. requisita. Barb. *ad c.* 4. *sess.* 22. *Trident. num.* 23.) dimidia parte distributionum, (intellige propriè talium, hoc est, quæ quotidianæ dicuntur, dantùrque illis, qui certis horis intersunt, non verò extraordinariarum, quæ dantur pro funeribus & anniversariis defunctorum. Moneta de distribut. *p.* 1. *q.* 3. Barb. *loc. cit.*) usque dum requisitum Ordinem receperint. *cit. clem. ut n.* Trident. *loc. cit.* etiamsi horis interfuerint. Gloss. *in cit. clem. v. intersint.* Sanch. *l.* 7. *opusc.* c. 1. *dub.* 48. *num.* 7. Navar. *de temp. ordin. cons.* 45. imò licèt altera dimidia pars non sufficiat sustentationi; hoc ipsum enim imputare debent negligentiæ suæ. Gloss. *loc. cit. v. pars. ibid.* Imol. Pass. *num.* 377. contra Sanch. & Barb. Privantur item voce in capitulo. *cit. clem.* Trid. *loc. cit.* activâ tantùm. Secundùm Garc. apud Pass. activâ & passivâ simul, juxta Pass. *num.* 380. & Less. *l.* 2. c. 2. *n.* 150. Porrò pœnalis hæc constitutio. *cit. clementina*, cùm non meminerit, nisi beneficiatorum in Cathedrali & Collegiata, non extendit se ad beneficiatos aliarum Ecclesiarum. Gloss. *in cit. clement. v. prabendas.* Garc. *in addit. ad* 5. *p. c.* 4. *n.* 5. secùs dicendum de Tridentino, etsi loquente in iisdem terminis. *cit. clement.* tenent Barb. *ad cit. l. Trident. num.* 15. Riccius *resol.* 286. *num.* 1. ob contrariam declarationem S. Congregationis, quam refert Garc. *loc. cit.* cui sententiæ subscribit Pass. *num.* 379. modò authenticè constet de ista declaratione.

Quæstio 321. Qualiter objectus circa defectum Ordinis formari, vel etiam excludi possit?

Respondeo: ubi prætenditur totalis defectus Ordinis, verus modus justificandi objectum est, exhibere literas sive instrumenta ordinationis factæ post tempus provisionis, quia cùm Ordo non sit iterabilis, probatâ initiatione certo tempore excluditur quodcunque aliud tempus. Lott. *l.* 2. *q.* 47. *n.* 85. citans *decisionem Rota* 158. *num.* 4. *p.* 1. *recent.* ubi verò non prætenditur totalis defectus, sed Ordinem non fuisse exequibilem propter irregularitatem, eum suscipientis, objectus non constituitur aliter, quàm justificando Ordinem dolosè & in contemptum susceptum. Lott. *num.* 87. Unde etiam constitutio Pii II. contra malè promotos ad Ordines varias pœnas decernens locum non habet, nisi probato dolo & contempto. Lott. *n.* 88. citans Navar. *in man.* 27. *n.* 155. & Rotam *in aquensi irregularitatis* 14. *Maii* 1607. Neque etiam objiciens pro justificatione objectus replicare potest, sufficere probare se incapacitatem; quia etiam collatio facta incapaci bonâ fide tenet mero jure, ut Innoc. *in c. cum nostris. nu.* 3. *de concess. prab.* Lott. *num.* 91. Debet præterea objectus sic concludi, ut defectus Ordinis percutiat tempus ipsum provisionis, non autem vacationis. Lott. *num.* 92. hinc quia simplex nominatio non tribuit nominato jus aliquod, nil refert, quòd tempore vacationis & nominationis nominatus esset laicus, modò tempore præsentationis sit Clericus. Lott. *n.* 93. & 94. item in gratiis præventivis ad vacatura, si ante vacationem superveniat habilitas, quæ non erat tempore concessæ gratiæ, supervenientia ista utique proderit, cùm res fuerit deducta ad eum casum, à quo potuit incipere, antequam actus consummaretur. Lott. *n.* 95. Porrò procedunt hæc simpliciter etiam, ubi contra impetrantem non militant regulæ *de annali & triennali.* Neque enim etiam his cessantibus, attenditur hic objectus, si beneficiarius diu fuisset in possessione, hinc autem præsumitur sufficiens dispensatio. Lott. *num.* 97. citans Sarnens. *ad reg. de trien. q.* 10. *num.* 1. Ancheran. *cons.* 117. *n.* 3. licèt enim tempus diuturnum nempe 10. annorum non sufficiat pro obtinendo in petitorio, sufficit tamen ad elidendum objectum, odio scilicet impetrantis, qui per impetrationem nequidem creditur habere titulum, sed simplicem actionem, seu facultatem implorandi officium judicis. Lott. *num.* 98. *& seq.*

Quæstio 322. Quis dispensare possit in promovendis, vel promotis ad beneficia habentia annexum Ordinem sacrum, aptitudine ratione curæ animarum, aut aliàs ex ordinatione Ecclesiæ, quo minùs teneantur eum intra annum recipere?

Respondeo: cum Canonicis aliàs non habentibus curam, studiorum gratiâ dispensare potest Episcopus, & capitulum. Argumento c. *cùm ex eo. de elect. in 6to. ibid.* Laym. *n.* 2. & *c. relatum. c. tua. de Clericis non resid. ibid.* Abb. *num* 6. multòque magis id locum habet in aliis beneficiis simplicibus, nisi fortè aliud mens fundatoris requisivisset, & quidem absque eo, quòd necesse sit constituere tamdiu Vicarium, nisi fortè beneficium ex propria institutione requirat personale servitium. Laym. *loc. cit. num.* 3.

Idem

Idem ex eadem causa potest Episcopus ad septennium cum curatis. *cit. c. cùm ex eo.* juxta Laym. *loc. cit.* isti tamen facultati derogatum videtur per Trident. ut vult Pass. *num.* 361. ex eo, quòd statuerit Trident. conferri parochias non nisi per concursum, qui supponit concurrentes jam sufficiente scientiâ instructos, vel etiam vi cujus seligitur unus habens sufficientem scientiam, cui sententiæ inhæsi infra, ubi de residentia curatorum dici fortè posset, quòd quoad hoc ubique receptum non sit Tridentin. & obstet contraria consuetudo, vel etiam quòd concernat solas parochias, non alia beneficia curata, vel etiam, quòd licèt quis sufficiente scientia instructus sit, possit acquirere majorem in majus Ecclesiæ emolumentum. Verùm hoc fortè oppugnat rationem adjectam, non autem evertit decretum ipsum.

Quæstio 323. An ut quis eligatur, vel promoveatur in Prælatum, vel Superiorem regularium, necesse sit esse professum, & quidem expressè, & in eadem religione, ac ita, ut aliàs electio, vel promotio sit ipso jure nulla?

Respondeo ad omnia affirmativè. Abb. *in c. cùm Monasterium. de elect. n. 2. ibid.* Bald. & Innoc. Barb. *ad c. nullus. de elect. in 6to n. 2.* & *ad Trid. sess. 25. c. 21. de regular. num.* 1. Suar. *de relig. tom. 3. l. 6. c. 21. num.* 15. Tamb. *tom. 1. d. 5. q. 11.* Pass. *c. 25. num. 345.* citans plures alios. Primùm habetur *c. cùm causam.* & *c. cùm ad nostram. de elect.* secundum *c. nullus. de elect. in 6to* putant tamen Lavor. *de elect. c. 16. num.* 128. Abb. & Jo. And. cit. à Pass. *num.* 346. sufficere professionem tacitam, ut quis per postulationem, vel etiam collationem, aliámve provisionem distinctam ab electione obtineat prælaturam regularem; eò quòd *cit. c. nullus* utpote pœnale extendi non debeat ultra hoc, quod sonat. Tertium habetur in *clem. 1. de elect.* Quartum uti & priora tria ex Trident. *sess. 25. c. 21. de regul.* Quod verò his canonibus constitutum de viris, idem in monialibus locum habet. *c. indemnitatibus. de elect. in 6.* Adeóque firmiter hæc tenenda sunt, ut dum in conventu vel religione non esset professus, vel professa, quæ eligi posset, adhuc à nullo inferiore Papâ, eo inconsulto, fieri possit, ut eligatur alia persona digna ex alio conventu vel religione, cùm *cit. clem.* absolutè decernatur cum decreto irritante, ut regularibus non præficiatur nisi regularis ejusdem Ordinis. Sigism. à Bon. *de elect. dub.* 87. *num.* 4. Suar. & Pass. *loc. cit.* Porrò intelligenda hæc sunt, dum dictæ præfecturæ regulares conferuntur in titulum; secùs enim est, dum conferuntur in commendam, via enim commendæ beneficia sæcularia regularibus, & regularia sæcularibus, etiamsi suos conventus habeant, & in eis vigeat regularis observantia, à Papa duntaxat obvenire possunt. Fagn. *in c. cùm ad nostram. de elect. n. 2. & seq.* quod ipsum non improbat, aut prohibet Trident. quin potius tacitè admisit, dum prohibendo sæcularibus conferri beneficia regularia adjecit hæc verba: *in titulum.* & quamvis *sess. 25. c. 21.* caverit, ut monasteriis habentibus suos conventus, quæ tunc commendata reperiebantur, præficerentur regulares ejusdem Ordinis, uti & iis, quæ imposterum vacabunt; ea tamen non dici præceptivè, ut tenuit Rota, sed solùm consultivè & optativè, declaravit S. Congregatio, ut refert Fagn. *num.* 10. juxta quem nihilominus verè præceptivè statuit, ut qui ea Monasteria, quæ sunt velut capita Ordinum (quale v. g. est Cistercium respectu Ordinis Cisterciensis) in præsenti in commendam obtinent intra sex menses religionem istorum Ordinum, solenniter profiteantur, vel eis cedant, aut aliàs commendæ istæ ipso jure vacare censeantur, nisi sit eis de regulari successore provisum. Vide etiam apud Eundem *num.* 14. quid in genere de monasteriis in commendam dandis statuerit Concil. Lateran. sub Leone X. *sess.* 19.

Quæstio 324. Quantum tempus à professione requiratur, ut quis eligi possit in Prælatum religionis?

Respondeo: à Trident. *loc. cit. c. 7.* in monialibus requiri ad minimum quinque annos à professione, ut eligi possint in Abbatissas & Priorissas; pro viris verò neque à Trident. neque à reliquo jure communi certum tempus statutum est; quare non prohibentur (nisi aliàs obstent specialia statuta Ordinis) statim à professione eligi in præsules regulares, modò sufficienter in observantiis Ordinis instructi, & alias qualitates requisitas habeant. Abb. *in c. cùm in cunctis. de elect. num.* 6. Pass. *num.* 348. Neque tunc casus ille, qui aliàs excipitur *c. officii. de elect.* nimirum dum quis fit religiosus, & mox profitetur, & sic eligitur in prælatum, locum habet, cùm ex præscripto Trident. nemo admittatur ad professionem, nisi post expletum annum probationis. Quòd si tamen talis tam repente à professione electus non foret sufficienter instructus in observantiis sui Ordinis; uti & si justè præsumeretur in tali ambitio, electio ejus, etsi non esset ipso jure irrita, Suar. *tom. 4. de relig. tr. 8. l. 2. c. 3. n. 7.* foret tamen ad minimum irritanda vi *c. officii.* Abb. *ibid.* aliique. Pass. *num.* 248.

CAPUT TERTIUM.

De Conditionibus eligendorum, aut aliter promovendorum ad beneficia moralibus, putà carentia censurarum, honestate morum, bona fama, monogamia.

PARAGRAPHUS I.

De Carentia Censurarum.

Quæstio 325. Num excommunicatus excommunicatione majore, sive ea lata sit à jure, sive ab homine; sive per sententiam generalem, sive particularem; sive denunciatus, sive toleratus, etiam occultissimus, & putatus, absolutus ab excommunicatione, sit ineligibilis, aliterve impromovibilis, seu inhabilis, non tantùm ad prælaturas, & dignitates, aut officia habentia annexam jurisdictionem, sed ad quæcunque alia beneficia, tam regularia quàm sæcularia, etiam ad obtinendas pensiones, ita ut ejus electio, postulatio, præsentatio, & alia quæcunque promotio, etiam facta à Pontifice motu proprio, uti & quævis permutatio, resignatio in favorem ejus facta, sit ipso jure nulla, teneatúrque talis excommunicatus in conscientia prælaturam, officium, beneficium, ad quod promotus est, & pensiones, quas obtinuit, dimittere?

Respondeo affirmativè. Pass. *cit. c. 25. num.* 445. referens plures TT. scholasticos. Garc. *de benef. p. 7. c. 13.* referens plures Canonistas, sumitur ex *c. postulâstis de Cleric. excom. ibid.* Barb. & Canonistæ communiter. Item *ex c. pastoralis. de appell.* & *c. 1. de rescript. in 6.* Veráque quoque hæc sunt, etiamsi excommunicatio sit à parte rei injusta

(modò tamen sit ritè lata, si enim lata delicto non satis probato, non tantùm injusta, sed invalida est. Pass. *n.* 451.) v.g. dum delictum non est verum, sufficienter tamen probatum, in foro enim externo talis excommunicatio habenda est pro valida. Garc. *loc. cit. n.* 11. Barb. *loc. cit. n.* 4. Pass. *loc. cit. n.* 446. Rebuff. *ad c. postulâstis. n.* 67 Sayr. *de Cens. l. 2. c. 5. n. 10.* Nihilominus, licèt si talis excommunicatus injustè, scienter eligeretur, cassanda foret electio, non est tamen ipso jure nulla, quia dum talis eligeretur bona fide ab ignorantibus illum esse ullo modo excommunicatum, detectâ postmodum excommunicati innocentiâ, cassanda non foret ista electio. Pass. *loc. cit.* vide de his Suar. *de Cens. d. 4. s. 7.*

Quæstio 326. An ergo etiam excommunicati tempore electionis, postulationis, præsentationis, dein absoluti confirmatio, & institutio ipso jure sit nulla?

Respondeo affirmativè. In his enim spectandum est initium, nimirum tempus electionis, præsentationis, & quod ab initio nullum est, validari aut confirmari nequit. Abb. *ad c. postulâstis. ibid.* Barb. *n. 10. & 13.* Lambert. *de jurepat. l. 2. p. 1. q. 9. a. 10. n.* 1. Garc. *loc. cit. n. 8. &* 14. Suar. *de Cens. d.* 13. *s.* 1. Pass. *n.* 448. citans plures alios. Verúmque id est, etiamsi Electores vel patronus excommunicationem ignorârint, ignorantia enim excusat à culpa, non tamen validat actum, quem irritavit Ecclesia. Suar. *loc. cit. num.* 2. & 30. Garc. *loc. cit. nu.* 9. Pass. *n.* 450. Azor. *p. 2. l. 6. c. 7. q. 8.* Idem dicendum de permutatione putat Pass. ex Suar. contra Garc. *n.* 19. (quæ etsi valeat ex parte ejus, cum quo permutat, si permutans est excommunicatus toleratus. Sanch. *l. 2. opusc. c. 2. dub.* 13. *n.* 2. non tamen ex parte permutantis excommunicati, utpote qui incapax est, de novo acquirendi illud jus super beneficio, pro quo ipse resignat suum) nimirùm collationem absoluti ab excommunicatione esse invalidam, dum permutans in ea fuit tempore resignationis, ejusdemque acceptationis ab Episcopo. Certum de cetero, collationem talem factam excommunicato, esse nullam, etsi is econtra tempore resignationis ejusdemque acceptationis non fuisset excommunicatus. Azor. *loc. cit.* Suar. *loc. cit. n.* 12. Garc. *n.* 15. citans Paris. Rebuff. &c. Quòd si tamen confirmator, dum is est talis, ut is sine electione possit instituere Prælatum, conferre idem beneficium &c. sciens defectum electionis ob electum excommunicatum, post eundem jam absolutum, confirmet talem electionem, dici posse, ait Pass. *n.* 452. confirmationem esse validam, non titulo confirmationis, sed collationis, seu institutionis. Sic etiam collator potens absolvere ab excommunicatione, dum alicui, quem scit esse excommunicatum, confert beneficium, censetur eum absolvere, & ita is prius absolutus validè promovetur. Covar. *in c. alma Mater.* §. 7. Peyr. *in prel. q. 2. c. 5. n.* 1. Sayr. *de Cens. l. 6. c. 5. n.* 11.

Quæstio 327. Qualiter se gerere debeat excommunicatus electus?

Respondeo: si est manifestus, tenetur omnino non consentire electioni, nec recipere Prælaturam, si est occultus, & potest sine scandalo, & infamia resistere, tenetur resistere, obtendendo alias causas rationabiles suæ resistentiæ, vel etiam manifestando suam excommunicationem. Secùs si id non possit sine scandalo, suique gravi infamia Tenetur tamen talis, vel etiam confirmatus nulliter, quamprimùm petere absolutionem & dispensationem, & interim consentire, & Prælaturam recipere. Garc. *loc. cit. n.* 71. Peyr. *loc. cit. n.* 6. Suar. *loc. cit n.* 31. Sa. *V. excommunicatio. n.* 30.

Quæstio 328. A quo petenda hæc dispensatio?

Respondeo: ab eo, qui potest non tantùm absolvere ab excommunicatione (absolutè enim non tollit nullitates præcedentes) sed etiam nullitates antecedentes sanare, vel Prælaturam immediatè conferre independenter à tertii eligentis vel præsentantis, vel conferentis consensu; ita ut talis dispensatio reipsa sit nova beneficii institutio seu collatio. Garc. *nu.* 74. Suar. *num.* 34. Sanch. *loc. cit. dub.* 10. *n.* 16. Pass. *nu.* 456. Quemadmodum, quia Prælati regularium in aliquibus casibus inferiores quasdam Prælaturas conferre possunt, poterunt cum excommunicato absoluto dispensare, ut is ob excomunicationem nulliter electus retineat Prælaturam. Pass. *n.* 458. Econtra quia Episcopus, dum obventio beneficii pendet ab electione, præsentatione vel collatione etiam inferiorum, quibus præjudicare non potest, non potest illud se solo conferre; hinc inquam non potest etiam sine dictorum inferiorum consensu cum tali excommunicato nulliter electo jam absoluto dispensare, ut beneficium retineat, nisi postquam eligentes illi, vel præsentantes scienter excommunicatum jure eligendi vel præsentandi sint privati notoriè, & per declarationem, & ita ad eum devoluta sit independenter ab eorum consensu collatio istius beneficii. Ante hanc enim privationem poterunt & debent isti Electores & præsentatores de novo eligere, vel præsentare talem excommunicatum jam absolutum. Idem applica Episcopo, dum hic scienter excommunicato, quem ipse absolvere nequit, contulit beneficium, ut nimirum is cum eo jam absoluto dispensare possit, antequam notoriè & declarativè privatus sit jure eligendi. Pass. *n.* 456. Suar. *loc. cit. num.* 36. Garc. *num.* 37.

Quæstio 329. Qualiter nihilominus limitanda sit responsio ad quæst. hujus §. primam.

1. Respondeo: ut non teneat primò, si excommunicatio fuerit nulla, adeóque ubi id probatum fuerit, sustinebitur electio vel collatio. Suar. *loc. cit. n.* 33. Barb. *ad c. postulâstis. n.* 19. Garc. *p. 7. c. 13.* Sayr. *l. 2. c. 5. n.* 10. Pass. *n.* 459.

2. Secundò ut superveniens electioni, vel collationi excommunicatio non vitiet illam, nec irritet secutam acceptationem Bullarum, & sumptionem possessionis beneficii, modò per acceptationem illam & sumptionem possessionis jus novum non acquiratur (uti regulariter loquendo non fit, cùm possessio sit potiùs quid facti quàm juris. Abb. *in c. veritatis. de dolo & contumac. n.* 42. Garc. *n.* 89. Barb. *loc. cit. n.* 26. & acceptatio etiam non sit acquisitio juris, sed juris acquisiti receptio. Past. *n.* 467.) Barb. *loc. cit. n.* 21. Garc. *nu.* 35. citans Gomez. Ugol. Gonz. *ad reg. 8. cancel. Gl.* 58. *n.* 26. Suar. *loc. cit. n.* 15. Pass. *n.* 461. Rebuff. *l. c. n.* 124. Sanch. *loc. cit. n.* 13. Sayr. *loc. cit. n.* 11. Unde etiam si optio fiat sine novi tituli acquisitione, nimirum quoad præbendam temporalem, & solam temporalitatem, optabit validè. Rota *decis.* 5. *de concess. præb. in novis, & decis. 8. de sententia excom. in antiquis* apud Pass. *n.* 466. & Garc. *loc. cit. num.* 48. secùs ubi optando mutatur titulus v. g. dum portionarius optat Canonicatum, & dimidius portionarius integram portionem. Suar. *loc. cit. n.* 19. Garc. *n.* 51. Rota *cit. decis.* 5. uti etiam invalidè fit acceptatio, & acceptio possessionis, dum per eam acquiritur jus novum. Navar. *in c. si quando. de rescrip. excep.* 10. *n.* 9. Covar. Sanch. Sayr. apud Pass. *n.* 463. quemadmodum acceptatio habet vim acquisitionis, si statutus est alicui terminus ad acceptandum. *c. si quis absenti. de prob.* Suar. *loc. cit. num.* 18. Vide hîc Pass. *cit. c.* 25. *n.* 464. An autem, & qualiter peccet excommunicatus acceptando & sumendo possessionem, etiam dum per eam jus novum non acquiritur, quando ad eam non necessitatur, aut per eum stat, quò minùs priùs absolvatur, vide apud Garc. *cit. c.* 13. *n.* 47. Past. 467.

3. Tertiò: ut non teneat, si excommunicatio lata fuerit post legitimam appellationem tempore pendentiæ appellationis, hæc enim excommunicatio nulla est propter defectum suspensæ ad hoc jurisdictionis *ad c. postulâstis.* Rebuff. *n.* 71. Barb. *loc. cit. n.* 23. Cova. *loc. cit. n.* 5. Contrarium est, si quis post excommunicationem priùs appellans electus fuerit, appellatio enim interposita post censuram illam non suspendit. *c. pastoralis. de appel. & c. is cui. de sententia*

excom.

excom. ibid. DD. communiter contra Lavor. *variar. Elucub. tr. 4. c. 16. n. 87.*

4. Quartò, ut non teneat, dum Papa confert beneficium cum clausula: *A quibusvis*, apponi solita in literis Apostolicis. Barb. *ad c. postulâstis. num.* 25. *ibid.* Rebuff. *n.* 67. Garc. *loc. cit. n.* 50. Sanch. *loc. cit. n.* 14. Sayr. *loc. cit. c.* 4 *n.* 6. *&* 12. Licèt autem dicta clausula, dum provisio facta in forma commissaria, & forma *dignum* operetur validitatem impetrationis literarum, impetrans tamen, ut validè obtineat beneficium, debet, priusquam fiat collatio, absolvi à commissario. Garc. *loc. cit. n.* 62. Pass. *n.* 470. Item licèt vi illius impetrans absolvatur ab excommunicatione Bullæ Cœnæ. Garc. *n.* 67. non tamen ab excommunicatione incursa ob hæresin. Garc. *ibid.* Felin. & Covar. *in c. alma Mater.* Ac denique per dictam clausulam positam in literis Legatorum, vel etiam Episcoporum, non absolvatur impetrans, nisi ab excommunicatione, à qua ipsi possunt absolvere. Garc. *nu.* 71. Pass. *nu.* 471. qui etiam remittit ad Rebuff. *loc. cit. num.* 67. Garc. *n.* 50. Sanch. *n.* 14. & alios, ut videatur, qualiter dicta clausula non faveat insordescentibus & irregularibus.

Quæstio 330. Quid hac in re dicendum de excommunicatis excommunicatione minore?

1. Respondeo primò: illum esse ineligibilem ad beneficia non simplicia. *c. si celebrat de celer. excom.* Gl. *ibi V. scienter.* Pass. *cit. c.* 25. *n.* 473. contra Abb. *ad cit. c. si celebrat. n.* 8. Lavor. *de elect. c.* 16. *n.* 92. quia per talem electionem deputatur ad ea, quæ tali excommunicato sunt prohibita exerceri. Comprehendi etiam *cit. c.* collationem & præsentationem censet Suar. *de Cens. d.* 24. *f.* 2. *n.* 21. in quam sententiam inclinat Pass. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Electionem talis excommunicati ad talia beneficia esse non ipso jure irritam, sed solùm irritandam, eò quòd textus plus non dicat, quàm esse irritandam, & leges pœnales non sint extendendæ; præterea electus ad beneficium curatum directè & primò eligatur ad sacramenta conferenda, (quod non est prohibitum excommunicato excommunicatione minore) & minùs principaliter ad ea recipienda, quatenùs nimirùm, ut sacramenta quædam ministret aliis, necessè est eum aliquando sacramenta recipere. Sanch. *loc. cit. dub.* 13. Barb. *in c. si celebrat.* Sayr. *l.* 2. *c.* 22. *n.* 23. Peyr. *cit. q.* 2. *c.* 2. *n.* 22. Suar. *l. ult. cit. n.* 21. Pass. *n.* 475. contra Garc. *p.* 7. *c.* 13. *n.* 27. Covar. *in c. alma Mater.* §. 8. *n.* 3. Ugol. *tr.* 3. *c.* 6. *n.* 3. peccare nihilominùs mortaliter tam eligentes eligendo, quàm electum talem consentiendo electioni, ait Pass. *loc. cit.*

3. Respondeo tertiò: talem excommunicatum non esse ineligibilem ad beneficia simplicia; eò quòd textus dicat electionem talis excommunicati irritandam, quia eligitur ad ea, quæ ei sunt interdicta; jam verò eligitur quis ad beneficia simplicia per se loquendo, ut orationes & laudes Deo persolvat, & non ad aliquid, quod per se postulet receptionem alicujus sacramenti, ita ut vi beneficii simplicis non teneatur beneficiatus recipere sacramenta. Barb. *ad cit. c. celebrat. n.* 3. Pass. *n.* 474. Sigism. à Bonon. *dub.* 65. *n.* 2. Lavor. *cit.* c. 19. *nu.* 9. (qui etiam hinc deducit, eligi posse talem ad diffinitoriatum, eò quòd licèt hic sit officium curatum, dum diffinitores integrantes Capitulum habent jurisdictionem spiritualem ligandi & solvendi, non ordinetur tamen ad conferenda sacramenta, & potestatem Ordinis exercendam) contra Suar. *loc. cit. n.* 25.

4. Respondeo quartò: si tam electores, quàm eligendus probabiliter ignorant excommunicationem, electio talis ad beneficia non simplicia non est irritanda. Host. *p.* 5. *tit. de cler. excom.* §. *qualiter puniantur in fine.* Sylv. *V. excommunicatio.* 4. *n.* 4. Peyr. *loc. cit. n.* 23. Pass. *n.* 476. contra Garc. *loc. cit. num.* 20. Lex enim pœnalis puniens scienter agentes (uti facit *cit. c. si celebrat*) non extenditur ad ignorantes. *Tiraquel. de pœnis temperand. c.* 14. *n.* 7. sive verò soli Electores, sive solus eligendus ignoret probabiliter excommunicationem talem minorem, cassanda est electio, quia existente scientiâ vel apud electores, vel apud electum hic verè dicitur scienter electus. Garc. *n.* 27. referens plures alios. Sa. *V. excommunicatio. nu.* 33. Reginald. *l.* 32. *tr.* 1. *n.* 143. Sigism. *dub.* 65. *num.* 3. & alii, quos refert & sequitur Pass. *loc. cit.* contra Peyr. *n.* 23. & Hostiens. *loc. cit.* qui id negat de casu, in quo soli eligendo nota est sua excommunicatio.

Quæstio 331. An & qualiter suspensus sit ineligibilis vel impromovibilis ad Prælaturas Ecclesiasticas & beneficia?

1. Respondeo per partes, cùm suspensio respectu ministeriorum, à quibus quis suspenditur, sit multiplex. Primò suspensus simpliciter seu ab omni officio & beneficio, hoc est, privatus omni administratione Ecclesiasticâ, sive temporalis ea sit (conveniens ratione beneficii, ut est perceptio fructuum temporalium beneficii & dispositio de iis) sive spiritualis, est ineligibilis ad beneficia & dignitates Ecclesiasticas, constat ex *c. cùm dilectus. de consuetud.* & *c. cùm bona. de at. & qual.* Verùmque id est, sive sit denunciatus, sive non, sive notorius, sive occultus: sive suspensus à jure, sive ab homine. Pass. *loc. cit. num.* 478. cum communi.

2. Secundò: suspensus ab officio simpliciter, hoc est, privatus exercitio utriusque potestatis, Ordinis nimirùm & jurisdictionis in totum, hoc est omnium Ordinum, & omnis jurisdictionis, est ineligibilis ad omne novum beneficium curatum; ineligibilis enim quis est ad illud, quod prohibetur exercere; jam verò ad beneficium curatum, utpote quod datur propter officium curæ animarum, spectat, exercere saltem potestatem jurisdictionis, quod tali prohibitum est. Pass. *nu.* 482. cum communi & certa.

3. Tertiò: taliter suspensus ab officio simpliciter est quoque ineligibilis ad quævis beneficia simplicia, etiam quibus aliud officium annexum non est, quàm recitatio horarum. Etiamsi enim talis non prohibeatur inservire Missæ, divinis Officiis interesse, Horas cum aliis cantare in choro, facereque ea, quæ laicis permittuntur. Abb. *ad c.* 2. *de cler. excom. num.* 7. Sayr. *l.* 4. *c.* 5. *nu.* 42. *&c.* (sed & si beneficiatus aut in sacris est, teneatur recitare Horas, cùm suspensio sit pœna, quæ non fert punito immunitatem. Sayr. *loc. cit. n.* 9. citans Ugol. &c.) sicut tamen talis non potest exercere actus Ordinum minorum, ut minister ab Ecclesia ad eos exercendos ordinatus; ita etiam non potest ut minister & officialis Ecclesiæ, ab ea ad hoc deputatus & beneficiatus recitare Horas aliásque orationes, utpote per suspensionem talem omni spirituali administratione & ministerio, adeóque & hoc honore ministri publici & Ecclesiastici ad laudandum per recitationem Horarum Deum deputati privatus. Atque ita taliter suspensus ab officio, licèt non suspendatur à beneficio, quod habet; est tamen inhabilis ad omne novum beneficium acquirendum. Pass. *n.* 485. citans Garc. *loc. cit. c.* 14. *n.* 1. Suar. *loc. cit. d.* 26. *f.* 3. Sanch. *loc. cit. dub.* 15. Azor. Paris. & alios.

4. Quartò: suspensus tantùm ab officio aliquo particulari, seu partialiter, potest eligi ad beneficium super alio officio fundatum, quod suspensus non est prohibitus exercere, v. g. suspensus ab officio Cantoris potest eligi ad beneficium parochiale. Garc. *loc. cit. c.* 14. *n.* 58. Pass. *n.* 483. Innoc. *in c. cùm dilectus. de consuetud. n.* 4.

5. Quintò: licèt suspensus ab Ordine etiam simpliciter non sit per hoc suspensus ab usu jurisdictionis, sive ea temporalis sit, qualis est beneficiati ad administranda temporalia, fructus nimirum temporales beneficii, sive spiritualis, qualis est Prælatorum in gubernatione spirituali subditorum. D. Thom. *in* 4. *dist.* 18. *q.* 2. *a.* 2. Sayr. *de cens. l.* 4. *c.* 5. *n.* 6. &

apud illum Toler. Ugol. Felin. est tamen ineligibilis ad novum beneficium curatum (maximè prælaturam) habens annexum usum Ordinis. Peyr. *in prel. q. 2. c. 5. n. 29.* Pass. *n.* 486. secus est de beneficio non habente annexum usum Ordinis, & supponente solam primam tonsuram. Sayr. *loc. cit.* Pass. *num.* 488. ubi etiam ait: suspensum ab Ordine non esse suspensum ab Episcopatu, eò quòd nomine Ordinis in suspensione ab Ordine intelligantur solùm septem Ordines alii.

6. Suspensus ab Ordine particulari, v. g. diaconatu, non est inhabilis ad beneficium, quod non requirit usum illius Ordinis, sed alterius non prohibitum ab eo exerceri, v. g. ad beneficium subdiaconale; potest enim suspensus à diaconatu tantùm fungi officio subdiaconi. Sayr. *l. cit. n.* 29. Pass. *n.* 489. Quia tamen non potest sacerdos exercere hunc Ordinem celebrando, quin exerceat Ordinem diaconatûs, legendo nimirum in missa Evangelium, qui suspensus est à sacerdotio, erit etiam suspensus à diaconatu, juxta Donat. *p. 3. tr. 5. q. 15. n. 20.* Laym. *Theol. moral. l. 1. tr. 5. p. 3. c.* 1. apud Pass. *loc. cit.*

7. Septimò licèt suspensio à beneficio, & suspensio ab officio sint duæ diversæ suspensionis species, incursaque earum una non incurratur statim & altera, nimirum quoad beneficium correspondénsque ei officium habita; nihilominus tamen suspensus simpliciter à beneficio est inhabilis ad omne officium de novo acquirendum, sicut econtra suspensus simpliciter ab officio, simpliciter est ineligibilis ad quodvis beneficium, quia non datur temporalis præbenda sine officio, nec officium Ecclesiasticum sine temporalitate (cùm qui altari servit, de altari debeat vivere) à cujus temporalitatis administratione suspendit suspensio à beneficio. Pass. *num.* 492.

Quæstio 332. An ergo electio suspensi sit ipso jure irrita?

Respondeo affirmativè, de suspenso simpliciter tam ab officio quàm beneficio: secus est de suspenso ab officio tantùm, illius enim electio ad beneficium est solùm jure irritanda. Suar. *cit. d. 26. s. 3. n. 8.* apud Pass. *num.* 493.

Quæstio 333. An, & qualiter interdictus, vel interdictum violans sit ineligibilis, aut aliter impromovibilis?

Respondeo primò: interdictus personaliter, sive interdicto generali, sive speciali, sive à jure, sive ab homine, etiam occultus est ineligibilis non tantùm ad prælaturas, & beneficia habentia annexum Ordinem sacrum, sed etiam ad habentia annexum Ordinem minorem, aut etiam solùm primam tonsuram requirentia; qui enim est prohibitus exercere ea, quæ ad officium pertinent, est etiam ineligibilis ad officium, Argumento *c. ult. de Cleric. excomm.* interdictus autem est prohibitus exercere officia divina, quo nomine hîc veniunt ministeria propria cuique Ordini sacro. Sayr. *l. 5. c. 5. num.* 4. Pass. *n.* 496. citans plures alios, aut etiam minori, ut interdictus nec horum, nec illorum Ordinum actus sine peccato exercere valeat. Suar. *de Cens. d. 34. s. 3. num. 9.* ex Sylv. Quin & recitatio horarum, quatenus est actus muneris clericalis, & officii Ecclesiastici, & ministerii cujusdam publici, ministrique ad hoc deputati, juxta dicta *q.* 107.

2. Respondeo secundò: idem dicendum de violante interdictum personale vel locale, sive is sit vir, sive mulier; sive regularis, sive sæcularis. Abb. *in c. postulastis. de Cler. excom. n. 5.* Covar. *in c. alma Mater. §. 2. n. 2.* Suar. *l. ult. cit. n.* 14. Sylv. *v. Electio. num.* 15. Peyr. *in prel. c. 5. num.* 40. Pass. *nu.* 497. citans plures. Sumitur ex *c. 1. de postul. & c. ult. de excess. prælat. & c. Episcoporum. de privilegiis in 6.* Et de celebrante in loco interdicto habetur expressè *c. is, qui de sent. excom. in 6.* Porrò hæc ineligibilitas, seu privatio vocis passivæ, uti & activæ, quia specialiter, & independenter ab irregularitate, quam pariter talis incurrit, lata est contra talem, (quoniam & Moniales incapaces irregularitatis hanc privationem incurrunt) independenter ab ista irregularitate est ineligibilis. Suar. *loc. cit. num.* 16.

3. Respondeo tertiò: electio violatoris talis videtur ipso jure nulla, cùm *c. 1. de postul.* excludatur tanquam persona indigna, & *c. is, qui &c.* dicatur ineligibilis. Pass. *n.* 501. ex Suar.

Quæstio 334. An, & qualiter secunda ista responsio sit limitanda?

Respondeo: ut locum non habeat Primò in non interdicto personaliter, exercente divina officia in loco interdicto quidem, sed non interdicto denunciatim & nominatim; vi enim *Extravag. ad evitanda* non est obligatio non communicandi in divinis officiis cum interdictis, aut abstinendi à sacris officiis in loco aliquo, vel arcendi aliquos ab iis, nisi locus vel personæ sint nominatim denunciatæ interdictæ. Suar. *loc. cit.* Secundò in eo, qui non scienter, vel etiam cum bona fide, licèt aliqua negligentia intercurrente, violat interdictum locale. Sumitur ex *c. is, qui. de sent. excomm.* Tertiò in eo, qui violando tale interdictum peccat solùm venialiter. Suar. *loc. cit. num.* 15. Quartò, ut non extendat se dicta privatio, aut etiam irregularitas ad facientem celebrare in loco interdicto, & ad superiorem id permittentem, cùm de his nullibi fiat mentio, nisi *in c. Episcoporum;* ubi solùm statuitur pœna interdicti ab Ecclesia, quæ pœna non est propria Clericorum, sed etiam laicos comprehendit. Suar. *loc. cit. num.* 17. Pass. *nu.* 500. contra Majol. *de irreg.*

Quæstio 335. An, & qualiter irregularis sit ineligibilis?

1. Respondeo: quamvis textus juris nullus adduci possit, universaliter declarans omnem irregularem ad omne beneficium esse ineligibilem, de quo vide Pass. *cit. c. 25. n. 505.* Est tamen id verum ex communi DD. sententia. Pass. *num.* 506. Innoc. *in c. cum nostris. de concess. preb.* Felin. *in c. 2. de rescrip.* Lamb. *de jurepat. l. 2. p. 1. q. 9. n. 4.* Paris. *l. 4. cons. 136. n. 20.* Barb. *in c. dudum. de elect. num.* 6. Garc. *de benef. p. 7. c. 11. n. 2.* Less. *l. 2. c. 64. num.* 120. Suar. *de Cens. d. 40. s. 2. num.* 36. Sayr. *de Cens. c. 2. num.* 21. extendens hoc ipsum ex Navar. & Zerola ad pensiones.

2. Respondeo secundò: irregularitas directè impediendo à suscipiendis Ordinibus, eorúmque usu, indirectè impedit à collatione, & receptione cujuscunque beneficii etiam simplicis. Ita ferè iidem AA. patet responsio, quoad beneficia, quibus annexus est Ordo, & Ordinis usus; ex eo enim, quòd quis prohibeatur ab uno, prohibetur etiam ab altero ei connexo. *c. translato. de constit.* Etsi autem non omnia beneficia supponant Ordinem, non tamen etiam admittunt impedimentum Canonicum ad Ordines suscipiendos, ministrandumque in illis, cùm omnia beneficia dentur intuitu Ordinum, quatenus nimirum dantur ut præviæ quædam dispositiones ad illos, ut beneficiati ex hoc disponantur ad suscipiendos Ordines, ut patet ex eo, quòd beneficia non dentur nisi habenti primam tonsuram tanquam dispositionem ad Ordines. Pass. *n.* 506.

3. Respondeo tertiò: irregularitas partialis impediens usum aliquorum Ordinum tantùm, incursa sine culpa post susceptum Ordinem, impedit quidem à beneficio requirente exercitium Ordinis, à quo is est impeditus; non tamen à beneficio talem Ordinem non exigente. Garc. *c. 12. num.* 19. Sayr. *n.* 23. Less. *loc. cit.* Suar. *n.* 39. vide dicta supra de vitiatis corpore.

Quæstio 336. Num ergo electio irregularis sit ipso jure nulla?

Respondeo: ita habere sententiam communiorem, & sentire ferè AA. *q. præcedente ad respons. primam* cit. contrarium tamen, & quòd solùm jure irritanda sit talis electio, tenent Felin. in *c. inquisitionis. de accusat. n. 6. & 8.* Laym. *l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5. n. 3.*

Dian.

Dian. *p. 4. tr. 2. resol.* 79. Castrop. *p. 6. d. 6. p. 5. n. 7.* Pass. *n.* 511. *& seq.* idem apud eundem ut probabile tenet Suar. Cùm nullus sit textus juris expressè irritans talem electionem; sed ad summum extent quidam prohibentes certos aliquos irregulares promoveri ad beneficia; prohibitio autem faciendi aliquid, non irritet factum, nisi munita decreto irritante. c. *si sols. de concess. preb. in 6to.* Adeóque etiam ex regula jam aliquoties adhibita, quæ habetur *c. fin. de cler. excom.* prohibitus exercere actum alicujus officii, est simul prohibitus eligi ad illud officium: plus non deducatur, quàm quòd electio talis sit cassanda, non secùs ac electio excommunicati excommunicatione minore prohibiti eligi. Ad hæc irregularitas sit pœna gravis, quæ uti non incurritur, nisi in casibus jure expressis, ita etiam ei tribui non debet effectus in jure non expressus. Prætereea ex natura rei, & spectatâ institutione irregularitatis per se irregularis non est incapax beneficii, cùm de facto cum irregularitate stet retentio beneficii antecedenter habiti; neque etiam electus ad beneficium, etiam curatum, statim ipso facto debeat exercere actum Ordinis. Ac denique pro hac sententia hæc stet conjectura, quòd Papa in collationibus absolvat à censuris, ne collatio sit nulla; non tamen super irregularitate, quòd eâdem benignitate faceret, si pariter irregularitas collationem redderet nullam. Pass. *n.* 517. Peccat nihilominus talis, liberè recipiendo beneficium, quia in re gravi inobediens est sacris Canonibus; teneturque quamprimùm potest petere dispensationem super irregularitate, ut plenè & dignè fungi possit officio. De cetero non tenetur in conscientia dimittere beneficium, quamvis in foro externo electio talis ad instantiam partis sit cassanda. Pass. *n.* 519.

PARAGRAPHUS II.

De morum honestate, & carentia infamiæ.

Quæstio 337. Utrùm morum probitas seu honestas requiratur ad hoc, ut quis promoveri possit ad beneficia?

Respondeo affirmativè; morum siquidem probitas præcipua est qualitas, quam beneficiati habere debent, quia ex ea pendet præcipuus Ecclesiæ fructus, & hinc variis textibus, nempe *c. cùm in cunctis. de elect. c. grave nimis. de preb. clem. 1. de atat. & qualit.* Trid. *sess. 24. c. 18.* cavetur vel maximè de hac qualitate inquiri. Castrop. *de benef. d. 4. p. 5. n. 1.* Hinc etiam cùm morum honestas magis quàm literatura in beneficiatis requiratur; carens hac honestate, ita ut deditus sit gravibus peccatis cum animo in iis perseverandi, inhabilis redditur, ut ei de beneficio provideatur. Abb. *in c. dudum. de elect.* Selv. *de benef. p. 3. q. 2. num.* 10. apud Castrop. *loc. cit. n.* 2.

Quæstio 338. Num igitur promotio talis, seu tali facta collatio (idem est de electione) sit jure ipso irrita?

Respondet negativè Castrop. nisi delictum fortè secum trahat suspensionem, excommunicationem, aut irregularitatem; peccatum enim mortale, & voluntas perseverandi in illo non impedit officium beneficio debitum exercere (sicut impedit omnimoda carentia omnis literaturæ) etsi impediat exercere licitè. Hinc etsi promotio talis criminosi sit mala, non est tamen ipso jure irrita. Citat pro hac sententia Castrop. Navar. *in c. si quando. de rescrip. excp. 7. nu. 8.* & *Miscellan. de orat. 34. n. 4.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 7. q. 11.* cùm autem collationis beneficii annullatio respectu criminosi potiùs ex jure Ecclesiastico quàm naturali proveniat ob infamiam, videndum, quænam crimina commissa reddant committentem inhabilem, infamem, & à beneficiis exclusum. Talia autem sunt, quæ habentur in *c. constituimus. 3. q. 5. c. infames. 6. q. 1.* de quibus vide Azor. *p. 2. l. 6. c. 7. q. 3.* hæc enim crimina eo ipso, quòd quis de illis condemnatus sit, reddunt illum infamem infamiâ juris. Infames autem infamiâ juris incapaces sunt beneficii acquirendi, etsi acquisito ipso jure non priventur, sed veniant privandi. Castrop. *loc. cit. n. 3.* quin &, si quis ob commissum crimen condemnatus non est, gravata tamen est ejus opinio apud viros graves & probos, nec constet apud illos de emendatione, censet Castrop. *ibid. n. 4.* probabilius talem, durante hac infamiâ facti, incapacem esse Ordinis & beneficii recipiendi, quia pro illo tempore irregularis est: ergo collatio ei facta est irrita; tum quia irregularis durante irregularitate est incapax beneficii; tum quia si contra textum *c. cùm in cunctis.* conferantur beneficia iis, qui non existunt scientiâ & moribus commendabiles, electio eorum devolvitur ad Superiorem, quod non fieret, si electio seu promotio talis fuisset valida. Castrop. *loc. cit.* citans Suar. *to. 2. de relig. tr. 5. de juramento*, c. *ult. n. 4. & seq.* Paris. *de resig. l. 4. q. 3. in fine.* Dian. & alios contra Garc. *p. 7. c. 6. nu. 39.* verùm de his agendum aliquantò accuratiùs. Undè

Quæstio 339. Ad distinctius intelligenda sequentia, quid sit infamia facti & juris?

1. Respondeo ad primum: infamia est notitia & opinio manifestata & divulgata extrinsecus voce (fama enim à *fando* dicitur) orta ex rationabilibus & probabilibus conjecturis, (licèt enim necesse non sit, ut ii, apud quos delictum diffamatum & divulgatum, sint testes de visu, quia tunc non esset tantum diffamatum, sed notorium, vel etiam, ut opinio illa ortum habuerit à pluribus testibus de visu dignis, tunc enim esset manifestum, requiritur tamen, ut ea ortum habuerit ex judiciis & conjecturis probabilibus, & sufficientibus ad hoc, ut viri providi graves & honesti opinentur ita esse, aliàs enim non erit fama, sed vox vana populi. Abb. *in c. qualiter, & quando. nu. 19.* Sylv. *V. fama.* Suar. *loc. cit*) & habita à majore parte (ubi observat Abb. *id c. inquisitionis. n. 6.* in majoribus criminibus majorem numerum personarum, quàm in minoribus requiri ad infamiam, & multò majorem ad infamandum personas publicas, quàm privatas) virorum honestorum, prudentum, & gravium (non enim est infamis, cujus fama læsa est tantùm apud malevolos, maledicos, pueros, mulieres vel leves personas. *c. quando & qualiter. de accusat. c. in cunctis. d. 11. q. 3.* Garc. *loc. cit. num. 12.* Sanch. *opusc. l. 6. c. 3. dub. 9.*) qui verisimiliter illud scire possunt ac debent, si factum est verum & divulgatum; quales ferè sunt vicini, vel multitudo eorum, quorum interest scire, v. g. scholarium, Universitatis, etsi hi habitent in diversis locis civitatis, respectu delicti commissi ab uno illorum, ita tamen ut si hæc multitudo sit parva, & non tanta, quæ constituat populum (v. g. decem; populus enim ad minimùm decem homines requirit. c. *curio. 19. q. 3.* Sylv. *V. populus*) non sufficiat major illius pars, ut factum dicatur famosum. Suar. *cit. d. 48. s. 1. n. 20.* Abb. *in c. vestra. de cohabit.* Est itaque infamia facti ut condistincta ab infamia juris, seu legali, macula quædam moralis, independenter ab omni lege humana ad ipsum factum consurgens, & pariens, de operante notitiam obscuram cum vituperatione, & reprehensione, per quam in opinione hominum persona tanquam maculata censetur indigna ad actus quosdam legitimos, dignitates & munia.

2. Respondeo ad secundum: infamia juris seu macula moralis ad factum nonnisi ex vi & institutione legis, sive scriptæ, sive non scriptæ, consurgens, & maculans in ordine ad effectus à lege intentos, describi potest, quòd sit à jure inducta privatio dominii ad famam legalem, nimirum ad eam famam, & opinionem laudabilem, honorabilem & claram, quam in hominibus supponunt actus legitimi, ut dignè, decenter, & validè exerceantur, adeóque & hoc dominio seu jure privati sunt, etiam delinquentes occultissimi, quibus nimirum hæc pœna infamiæ juris ipso facto incurrenda statuta est, v. g. Sodomitæ occulti

&c. infamiâ enim notantur, quos lex infamat, eo ipso quòd aliquid commiserunt. Jason in *l. cunctos populos. c. de summa Trinitate lect. 2. n. 44.* Garc. *c. 8. n.* 17. Suar. *loc. cit. n.* 14. quòd autem tales delinquentes occultos non liceat diffamare extra judicium, non est inde, quòd Domini famæ sint, sed quòd illam de facto adhuc, quamdiu delictum occultum est, possideant, & nec latro à possessione sine injuria exturbandus sit privatâ auctoritate. Univocè itaque non conveniunt infamia facti & juris. Et differt infamia juris ab infamia facti, quòd illa non dicat opinionem aliorum, nec sit necessariò quid divulgatum, eò quòd quandoque etiam occultissimi delinquentes, ut dictum, illam incurrant. Item quòd infamia facti directè & primò privet infamem possessione naturali famæ suæ; infamia verò juris dominio, adeóque infamia juris & facti simul privent dominio & possessione, non tantùm naturali, sed & civili famæ propriæ. Ex quo effectu formali primariò sequitur dein alter secundarius, qui est esse inhabilem, seu impeditum ad actus legitimos præcipuè Ordinum, Prælaturæ & dignitatis, propter excellentiam, honorem & sanctitatem suam requirentium ministrum, qui in hominum opinione sit claræ famæ & æstimationis commendabilis. Ita ferè Pass. *n.* 543. *&* 547.

Quæstio 340. An igitur infamis infamiâ facti sit ineligibilis, & inhabilis ad Prælaturas, dignitates, beneficia, officia Ecclesiastica, illúsque electio vel promotio, spectatâ solâ vi infamiæ facti, sit ipso facto nulla?

1. Respondeo ad primum affirmativè. Constat ex jam dictis, & sumitur ex *c. accidens. de accus. c. causatum. de simonia. c. fin. de furtis. c. cùm in cunctis. de elect. c. grave nimis. de preb. clem. 1. de at. & qualit.*

2. Respondeo ad secundum negativè; infamia enim facti propriè sumpta, seclusâ institutione juris humani, gravat quidem personam, & obscurat, redditque indignam dignitatum & honorum, non quidem per modum legalis pœnæ, & impedimenti, sed ex natura rei seu naturali ratione, vel quantùm lex naturæ, aut etiam gratiæ postulat (unde nec parit irregularitatem, quæ est legale impedimentum, & sæpe pœna illata à lege ob culpam. Suar. *cit. d. 41. f.* 1. *num.* 11. Filiuc. *tr.* 19. *c.* 8. *n.* 204. Garc. *loc. cit. num.* 64. Pass. *num.* 535. contra Sanch. *opusc. l. 6. c. 3. dub.* 10. *num.* 14. Bonac. *de cens. d. 7. q. 3. p. 1. n.* 2. qui tamen, ut rectè Pass. in hoc non distinguunt factum ex natura rei, & factum ut stans sub lege) non tamen iniqui & scelesti jure naturali incapaces sunt jurisdictionis & potestatis, adeóque eorum quantumcunque notoriorum electio aliave promotio, quantùm præcisè ex hac infamia facti, non est irrita. Suar. *loc. cit.* Pass. *num.* 536. quamvis tales peccent ingerendo se officiis puritatem vitæ & morum requirentibus, uti & eligentes, confirmantes, promoventes illos contra justitiam proprii officii. Tenérque hoc ipsum, etiamsi delictum sit enorme & notorium notoreitate solùm facti. Garc. *loc. cit. n.* 47. Less. *l. 2. c. 34. nu.* 12. Pass. *num.* 568. citans plures alios, constabitque meliùs ex dicendis. *q.* 108.

Quæstio 341. An & quis dispensare possit in infamia facti?

Respondeo: hæc infamia propriè loquendo est indispensabilis; jus enim naturæ, & dictamen rationis indispensabile prohibet infamem, manentem talem, hoc est, qui dignâ pœnitentia virtuosâque vita præcedentem infamiam non abstersit (qua sic abstersa nihil est quod impediat amplius) promoveri ad Prælaturas & officia Ecclesiastica. Pass. *n.* 540. contra Barb. *de off. Ep. alleg.* 43. *n.* 30. Navar. *c.* 27. *n.* 204. Rodriq. *to. 1. q. 24. n.* 6. Mirand. *to. 2. q. 8. a.* 5. & alios docentes posse in hoc dispensare Episcopum, & consequenter etiam Prælatum regularem cum suis. Verùm hi AA. infamiam facti cum infamia legali confundunt; nam infamia respectu effectuum, quos parit ex lege positiva, in quibus quandoque dispensare potest Episcopus, est infamia legalis. Poterunt nihilominus Episcopi & Prælati regulares quandoque discernere, an infamia facti sit, vel non sit talis, ut impediat; utrùm sufficienter per pœnitententiam sublata. Pass. *num.* 541.

Quæstio 342. Num infamis infamia juris latæ sententiæ, & ipso facto incursa (suppono enim cum Barb. de off. Ep. alleg. 43. nu. 13. *Garc.* p. 7. c. 8. n. 17. *Suar.* de cens. d. 48. n. 16. *Filiuc.* tr. 19. c. 8. n. 209. *Pass.* n. 548. *& aliis contra Castrop.* l. 4. d. 4. p. 4. n. 4. *hanc pœnam incurri quandoque absque eo, quòd præcedat sententia declaratoria delicti, aut hoc sit notorium, vel etiam publicum) teneatur in conscientia abstinere etiam ante sententiam declaratoriam delicti ab actibus legitimis, ad quos illum dicta infamia inhabilitat. An verò sicut illum hæc infamia non privat actuali possessione famæ suæ, nec obligat ad diffamandum se; seu ad privandum se possessione famæ suæ (adeò ut etiam peccet contra justitiam, qui delictum talis occultum manifestat extra judicium) ita etiam non privet eum possessione externæ idoneitatis, ad exercendos actus legitimos; sed possit ante sententiam declaratoriam delicti permotus ad officia & beneficia ea recipere, retinere & exercere, ac si infamis non esset?*

1. Respondeo: infamem ipso jure, sed occultum, adeoque non infamem infamia facti non teneri ad hoc, nec prohiberi habere se extrinsecus in hoc ut non infamem, utpote qui manet in possessione famæ suæ, retinetque jus possidendi, eáque utendi, adeóque habet extrinsecus, & possidet æstimationem illam laudabilem, quam ratio & jura requirunt ad actus legitimos, dignitates &c. cùm enim fundetur impedimentum ad ea in privatione famæ tanquam effectus secundarius, quamdiu infamiam hanc non infert, nec illud inducet. Hanc sententiam re ipsa tenet Jason. *in l. si quis major. c. de transact. n.* 25. Bursat. *cons. 14. n.* 18. Archid. & Jo. And. *in c. felicis. de pœnis in 6to. n.* 2. Sanch. *de matrim. l. 7. d. 13. n.* 1. Azor. *tom. 1. l. 8. c.* 13. Pass. *num.* 555. citans Sayr. Molin. Filiuc. &c. contra Felin. *in c. cùm non ab homine. de judiciis. num.* 10. Imol. *in c. felicis.* Suar. *cit. disp. 48. f. 1. num.* 17. in quantum censent teneri talem abstinere ab ordinatione, beneficio, Prælatura acceptandis, à testificando &c. quantum potest possessione famæ suæ salva & absque manifestatione delicti sui: eò quòd pœnæ latæ sententiæ quoad effectus merè privativos, seu non requirentes ad sui executionem actum hominis secum ferant executionem suam, nec indigeant facto alterius, non tamen teneri ad dimittendum beneficium, vel officium jam obtentum, eò quòd hic effectus pœnalis sit positivus.

2. Nihilominus cùm infamis ipso jure à tempore commissi criminis sit & maneat privatus dominio famæ suæ, accedens dein sententia declaratoria criminis retrotrahenda est ad tempus commissi criminis, ita ut ab eo tempore, ipso jure nullæ sint, & fuerint electiones promotionésque aliæ illius ad beneficia, item actus ab eo gesti (exceptis ab eo actis ratione publici officii seu jurisdictionis; hæc enim sustinentur ut legitimè gesta in gratiam communis boni ex *l. Barbatius. ff. de off. præt.* Suar. *loc. cit.* Pass. *num.* 554.) item ab eo tempore censendus sit privatus esse benefi-

ciis

ctis habitis, eorúmque fructibus, ut vel sic pœna infamiæ ipso jure lata effectum hunc habeat, ne aliàs nullum habens non distingueretur à pœna non lata ipso jure, sed solùm ferenda. Suar. *loc. cit. n.* 16. Sanch. *in sum. l. 2. c. 26. nu.* 1. Azot. *p. 1. l. 6. c. 13. post q. 8. ad 7.* Pass. *n. 553.* citans Angel. Perusin. *in auth. de incestis nupt. n. 5.*

Quæstio 343. *Num igitur ex delicto famoso, seu ex infamia facti, dum de cetero delictum non est notorium nec notoreitate juris (hoc est Ordine judiciario comprobatum & sententiatum, vel confessum in judicio) nec notoreitate facti (hoc est per evidentiam rei, quæ aliqua tergiversatione velari non possit) incurratur irregularitas?*

Respondeo: ex nullo delicto, etiamsi sit enorme & publicum (quod qualiter à notorio distinguatur, vide supra) per quod delinquens fit publicè infamis (nisi fortè sit ex iis, pro quibus in specie à jure lata est irregularitas, quale v. g. est homicidium) delinquens est infamis infamia juris aut irregularis. Habetur. *c. fin. de tempor. ordin. ibid.* Gl. *c. ex tenore. t. eod. ibid.* Barb. *n. 3.* & expressiùs. *c. fin. de cohabit.* Sayr. *de Cens. l. 7. c. 12. n. 14* Navar. *c. 25. n 76.* Garc. *cit. c. 8. n. 64.* Pass. *n. 559.* &c. unde jam licèt quodlibet mortale diffamatum gignat infamiam facti, & hæc irregularitatem, quatenus talis ante pœnitentiam non est dignus promoveri ad Ordines & ministeria Ecclesiastica, non tamen hæc infamia parit irregularitatem propriè dictam, quæ per modum impedimenti ex se perpetui à jure inducti, arceat ab actibus legitimis; sed solùm naturaliter impedit propter dictam indignitatem, quod impedimentum, quia per pœnitentiam removeri potest, ut constat ex *cit. c. fin.* ex se temporale est.

Quæstio 344. *An ex crimine saltem enormi & digno depositione, seu cui in jure statuta est pœna depositionis notorio tantùm per evidentiam facti, cui de cetero statuta non est in specie pœna irregularitatis, incurratur infamia juris, & consequenter irregularitas propriè talis, quæ per pœnitentiam non tollitur, sed eget dispensatione?*

Respondeo negativè: scilicet tale crimen evidentia rei notorium infamare quidem naturaliter, sed non simpliciter civiliter canonicè seu legaliter per respectum ad effectus legales ratione notoreitatis, nisi quoque sit notorium in jure, & quidem media sententia judicis, de quo paulò pòst Gl. & Innoc. *in c. testimonium. de testibus.* Abb. *in c. inquisitionis. de accusat. n. 2.* Sylv. *V. infamia. n.* 11. Jul. Clar. *l. 8. sent. §. ult. q. 21. n. 1.* Suar. *cit. d. 48. s. 2. n. 6.* Laym. *l. 1. de irreg. c. 4. num.* 10. Pass. *n. 562. & seq.* citans plures alios contra Navar. *c. 27. n. 248.* Valent. *to. 2. d. 7. q. 19. p. 3. §. 5.* Sayr. *loc. cit. n. 12.* Sanch. *opusc. t. 2. c. 2. dub.* 18. qui tamen sic limitat, ut adsit quoque infamia de perseverantia in crimine. Ratio est, quia infamia consequens crimen notorium extra judicium temporalis est, & infert impedimentum temporale, quod & quam removet pœnitentia. Responsio sumitur ex *cit. c. testimonium. c. nunquam. d. 56. c. si duo. 35. q.* 1. Unde jam clericus notoriè concubinarius, vel adulter, post peractam sufficientem pœnitentiam, vitæque emendationem absque dispensatione celebrare poterit, aliáque præstare; licèt enim tales antiquitus suspensi fuerint ipso facto. Sylv. *V. concubinarius. q. 5.* Covar. *in c. si furiosus.* apud Pass. *n. 565.* tamen hanc pœnam abrogatam consuetudine, testantur Laym. *l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. num.* 11. Sayr. *l. 4. c. 15. num.* 24. Medin. Sot. Suar. aliíque apud Pass. *loc. cit.* Porrò quanta requiratur & sufficiat pœnitentia, penes superiores erit arbitrari considerata qualitate personæ, delicti, pænitentiæ; neque enim universaliter tenet, quòd ait Jul. Clar. infamiam hanc purgari emendatione vitæ per triennium. Pass. *loc. cit. n. 563.*

Quæstio 345. *An & quando ex delicto notorio notoreitate juris (accipiendo in præsente hanc notoreitatem tantùm pro eo, quòd quis ex delicto sit in judicio condemnatus) inducatur infamia juris, & irregularitas propriè talis?*

1. Respondeo: tunc, quando quis ex delicto commisso dolo malo (qui juxta Sylv. *v. culpa. n.* 1. est machinatio, calliditas, fallacia ad decipiendum alium adhibita) per judicem ordinarium damnatur pœnâ ordinariâ per sententiam definitivam, quæ transeat in judicatum. Pass. *n. 574.*

2. Ita ut non patiatur infamia juris simpliciter aut irregularitas. Primò si delictum sit commissum sine dolo, etiam ex ignorantia crassa. *c. infames. 3. q. 7. l. 4. ff. de his, qui notantur infamia.* Sanch. *opusc. l. 6. c. 3. dub. 6. n. 14.* Pass. *num. 569.* citans plures alios. Secundò si damnatus non sit sententiâ judicis ordinarii, sed arbitri. *l. quid ergo. ff. de his. qui not. infam.* Abb. *ad cit. c. testimonium.* Sylv. *v. infamia. q. 5. n. 8.* Sanch. *loc. cit.* Pass. *n. 570.* Tertiò si damnatus non sit sententia definitiva, sed data solùm in contumaciam, hæc enim non infamat. Molin. *tr. 4. d. 9. n. 5.* Jul. Clar. *§. fin. q. 44. & 72.* apud Pass. *loc. cit.* Sufficiat verò ad infamandum sententia definitiva ex indiciis indubitatis seu præsumptionibus, cùm hæc interim transeat ad effectum executionis. Menoch. *l. 1. præsumpt. 96.* Quartò si sententia non transierit in judicatum, eò quod fuerit interposita appellatio. Pass. *n. 571.* ubi tamen à judice, ad quem fuit appellatum, confirmata fuit prior sententia, fit retroactio ad diem sententiæ. Molin. *loc. cit. nu.* 4. Ugol. *de irreg. c. 60. §. 3.* Quintò si pœna sit severior ordinariâ, censetur enim tunc judex transegisse super infamia. *l. quid ergo ff. de his qui not. infam.* & *ibidem* Bartol. Molin. *loc. cit.* Pass. *n. 573.* Item si pœna fuerit minor ordinariâ ex causa intrinseca, quia scilicet culpa fuit diminuta nec ei debebatur integra pœna ordinaria; tum enim ex vi talis sententiæ damnatus non remanet infamis: si pœna fuit minor ex causa extrinsecâ v. g. quia reus erat insignis artifex. Gl. magna. *in cit. l. quid ergo. ibid.* Bart. *n. 11.* Bald. *n. 13.* Gl. *in l. & si severior. c. quibus modis infam. irrog.* Pass. *n. 572.* qui etiam *n. 574.* ait, limitandam responsionem; uti si in causa, in qua reus agit per Procuratorem, damnetur reus, nec is, nec procurator remaneat infamis. Item ex *decis. Rota* 90. *p. 2.* apud Capuaquen. Quòd non sufficiat ad probandam hanc infamiam, probari aliquem fuisse ductum ad furcas, eò quòd quis potuerit esse ad has damnatus sine sententia definitiva. Ac denique, quòd hæc infamia probari nequeat per testes, adeòque opus sit scripturâ sententiæ, juxta Lanfranc. *in c. cap. quoniam contra. de probat. n. 72.* & ex *decis. Rota*, quam citat.

Quæstio 346. *Quid si ergo delictum, pro quo in specie non imponitur à jure infamia, sit notorium tantùm altera quasi specie notoreitatis juris, nimirum per solam confessionem rei in judicio coram judice legitimo?*

Respondeo: hanc notoreitatem juris non sufficere ad inducendam infamiam juris, consequentésque ad illam effectus. Abb. *in c. si Clerici. de judic.* Bart. *in l. furti. de his, qui not. inf.* Sylv. Angel. Armil. *v. infamia.* Pass. *num. 575.* contra Navar. *c. 25. num. 73.* sed nec contrarius est Suar. *cit. s. 1. n. 23.* cùm is, ut patet ex *n. 24.* loquatur de casu, in quo per legem in specie pro aliquo delicto imponitur infamia ipso jure. Ratio est, quia ad incurrendam infamiam

miam juris ex notoreitate delicti jura requirunt sententiam judicis. *l. 1. de his, qui not. infam. c. infames. 3. q. 7. c. vestra de cohabit.* Quòd autem *c. quæsitum. tit. eod.* inter modos notorii ponatur etiam notorium per confessionem in judicio, nil obstat, cùm ibi sermo non sit de infamia incurrenda, sed de obligatione vitandi concubinatium sacerdotem, qui ut jure antiquo suspensus esset, sufficiebat etiam solum notorium facti, cùm tamen nunc ob *Extravag. ad evitanda*, ad hoc ut teneantur fideles vitare ligatum censurâ, requiratur sententia declaratoria censuræ. Ita ferè Pass. *loc. cit.*

Quæstio 347. Ex quibus pœnis, ad quas quis per sententiam judicis damnatus fuit ob culpam, & quando incurratur infamia juris, & irregularitas?

1. Respondeo ad primum: non ob pœnam pecuniam, sed corporalem, sive ea sit mortis. *l. capitulum. ff. de pœnis.* sive damnatio ad opus publicum, v. g. in metallum. *l. ead.* sive exilium, etiam temporale. *l. Imperator. ff. de postul.* sive damnatio ad Triremes. Barb. *de off. Episc. alleg. 43. num. 15.* Tusc. *v. infamia concl.* 111. *num.* 5. Farinac. *q.* 142. *num.* 165. Clar. *q. 67. §. fin.* Pass. *num.* 578. citans plures alios contra Rice. *decis. Cur. Neapol. decis.* 119. Homobon. *volum. 1. p. 4. respons.* 158. quorum sententiam probabilem putat Diana. *p. 4. tr. 2. resol. 83.* successit enim damnationi ad metalla, & deportationi. Abb. *in rub. de testam. n. 4.* Molin. cit. à Pass. *num.* 577. Clarum *q.* 23. sive Bannum, sive simplex illud sit, sive capitale. Bart. *in l. amissionem ff. de cap. diminut.* Sylv. *v. bannitus. n. 4.* non tamen Imperiale, cùm detur, non per sententiam definitivam, sed per modum medicinalis sententiæ ad tollendam contumaciam. Bart. *loc. cit.* sive exauctoratio seu privatio militiæ. *ff. de capt. diminut. l. 2.* sive depositio ab officio. *l. aut damnum ff. eod. & l. si severior. c. eod.* Item in jure can. depositio vel degradatio. Abb. *in c. cum in. de sent. & re judic. nu. 20.* Sayr. *de cens. l. 5. c. 22. n. 10.* Et depositio à beneficio, Gl. *in c. licet Hels. v. infamis. de simon.* Host. *ibidem.* Quamvis de hac pœna depositionis dubium esset, utrùm infamet præcisè qualitate delicti, dicat Pass. *num.* 579. depositionem autem ab Episcopatu, Ordine, vel benef. ideo infamare, quia non fit, nisi ex gravissimis delictis. Abb. & Sayr. ab eo citati.

2. Respondeo ad secundum, ut pœnæ hæ per judicem latæ inducant infamiam juris, requiritur primò, ut sententia sit lata cognitâ causâ ob crimen ex dolo procedens. *cap. infames 3. q. 7.* Pass. *n.* 590. Secundò, ut damnatio ad talem pœnam fiat in judicio justo & legitimo (sufficit tamen ut quis per sententiam interlocutoriam damnatus fuerit ad eas pœnas corporales; sic enim adhuc pœna inflicta est notoria in jure. Pass. *num.* 581.) etsi contra aliquem prætendatur hæc infamia, debet de justa sententia constare, & non sufficit probari per testes eam latam esse, nec sufficit probari ductum aliquem ad furcas, si sententia non producatur. Barb. *cit. alleg.* 43. *num.* 16. ex Lanfranco supra. Tertiò, ut sit notorium, pœnam esse latam ex famoso delicto notorio, non verò ex suspicione & præsumptione tantùm, sive ut quis damnatus sit de crimine, & non ut suspectus tantùm de crimine, licèt per hoc, quòd quis publicè sit pœnitentiatus ob suspicionem criminis famosi, v. g. hæresis, dum causa hujus suspicionis fuit publica, incurratur infamia facti.

Quæstio 348. An igitur damnatus ad pœnitentias solennes ex crimine famoso sit infamis, & irregularis, ita ut peracta pœnitentia maneat irregularis?

Respondeo affirmativè. Barb. *loc. cit. n. 6.* Lavor. *de elect. c. 16. n.* 114. Alterius *de cens. to. 2. d. 16. de suspens. c. 1.* Majol. *de irreg. l. 3. c. 2. num. 4.* Pass. *n.* 583. quamvis hic dicat pœnitentiam publicam non semper infamare.

Quæstio 349. Num ex delictis, pro quibus in specie lata est infamia juris ipso jure incurrenda notoriis, per evidentiam facti incurratur irregularitas, teneatúrque talis in conscientia se habere ut irregularem, & abstinere ab actibus legitimis ante sententiam declaratoriam judicis?

Respondeo negativè. Pass. *n.* 586. si enim confiscatio bonorum temporalium, etiam ipso jure lata, licèt delinquentem privet bonorum dominio, non tamen in effectu eum spoliet, nisi præcedat sententia, multò minus infamia ipso jure lata publicè, civiliter & legaliter spoliabit eum famâ ante sententiam, etiam declaratoriam criminis. Nec obstat, quòd ubi delictum ita notorium est, ut nulla tergiversatione celari possit, delinquens jam amisit famam suam, séque ea spoliavit. Nam ut bene Pass. *loc. cit.* vel sic amisit eam quasi naturaliter, ad libitum tamen per pœnitentiam recuperabiliter; unde nec in perpetuum est exclusus ab Ordinibus & dignitatibus: cùm interim infamia legalis privet fama irrecuperabiliter, dejiciendo à statu reputationis, & honoris in perpetuum. Neque obstat *c. quæsitum. de temp. ordin.* dum enim dicitur sacerdotes peccantes non debere impediri ab exercitio Ordinis, nisi vel ob homicidium, vel ob crimina ordine judiciario comprobata, aut aliàs notoria: *To aliàs notoria* non importat notorium facti, sed juris; innuitur enim omnis modus seu species notorii juris, consurgens vel ex testium depositione, vel ex indiciis indubitatis, vel ex confessione rei, ita tamen, ut licèt ex his ipsis jam crimen habeatur notorium, respectu judicis, ut is sententiet, respectu tamen populi, & ad effectum incurrendi infamiam apud populum spoliandique aliquem in effectu perpetuò fama sua, semper complementum notorii habeatur ex sententia transeunte in judicatum De quo vide Pass. *n. 587. & 588.* Sed & dato dictas particulas extendi ad notorium facti, adhuc nihil contra responsionem, quia *cit. c.* non habetur pœna ipso jure lata, sed solùm ferenda, dum dicitur, quòd sint impediendi.

Quæstio 350. Num accusatus in judicio non sententiatus, sit per hoc infamis, & ideo ineligibilis?

1. Respondeo primò talem nequidem per hoc infamatum infamia facti, nisi talis defamatus jam esset ex probabilibus motivis apud viros graves & bonos. Host. & Jo. And. *in c. meminimus. de accusat.* Felin. *in c. omnipotens. t. eod.* Barb. *cit. alleg. 43. n.* 14. Garc. *p. 7. n. 6.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 7. q. 4.* Pass. *num.* 591.

2. Respondeo secundò: Licèt talis accusatus esset infamis infamia facti, adhuc promotio talis non esset ipso jure nulla; nam *c. laici d. 33. c. ult. de test. c. omnipotens. de accusat.* aliisque similibus juribus dicitur solùm, quòd accusati promoveri non debeant; non autem quòd promotio talis sit ipso jure irrita. Quin & ubi electus acquisivit jus ex electione, non potest ex infamia ista facti cassari electio, nisi post factam inquisitionem de qualitate infamiæ, & veritate delicti, an fuerit confessus, vel convictus notoreitate facti, aliisve probationibus sufficientibus ad condemnandum, vel saltem cassandam electionem. Pass. *num.* 395. *in c. tanta. dist. 81.* vide Eundem. *c. 33. de elect.*

3. Respondeo tertiò: quasi per compendium jam dictorum de infamia: infames itaque infamiâ facti ex delicto etiam notorio non debent eligi, electio tamen eorum non est ipso jure irrita, licèt sit cassanda, dum sufficienter constat de delicto. Infames infamiâ juris, si non sunt declarati per sententiam, licèt non

debeant

debeant eligi, electio tamen eorum non est irrita ipso jure, si & confirmenir, antequam electus decernatur infamis, electio rectè est confirmata, licèt delinquens juxta conditionem delicti postea puniri possit, etiam privatione dignitatis. Sed si infamia est latæ sententiæ, electio infamis est ipso jure nulla, quamvis ante declarationem sit tolerata ab Ecclesia, & ideo acta per talem electum, & confirmatum valent ex titulo publici officii; sed per subsequentem declarationem criminis, infamantis ipso jure ruit electio & confirmatio, irritáque erunt omnia electi acta privata, & non provenientia ex officio. Sed si quis infamis eligatur post sententiam declaratoriam criminis, cui annexa est infamia ipso jure, electio prorsus nulla est, & non tolerata, & omni effectu carens. Ita ferè verbotenus Pass. *n.* 595.

PARAGRAPHUS III.

De Bigamia & servitute impedientibus promotionem ad beneficia.

Quæstio 351. *In ordine ad sequentem conditionem, quæ est non esse bigamum, quid sit, & quotuplex bigamia?*

1. Respondeo ad primum: est reiteratio nuptiarum consummatarum, seu divisio carnis in plures successivè uxores, inducens irregularitatem non ob culpam (licita enim est trigamia. *c. aperiatur f.* 1. *q.* 1. & nec Christus septemviram damnavit, ut inquit Zoës. *ad tit. de bigamis non ordin. n.* 1.) Sed quia tale secundum matrimonium consummatum patitur defectum in significatione sacramentali, matrimonio aliàs propriâ, quâ nimirum juxta Apostolum *ad Ephes.* 5. significat arctissimam Christi per incarnationem conjunctionem cum Ecclesia tanquam unica sponsa, eáque virgine ab alio non assumpta; hanc enim, cùm per illud dividatur caro in plures, repræsentare aptum non est.

2. Respondeo ad secundum: esse triplicem, veram, interpretativam, similitudinariam.

Quæstio 352. *Quid sit bigamia vera?*

1. Respondeo: vera est, dum quis successivè cum duabus validè contraxit, & cum utraque consummavit matrimonium. *c. fin. d.* 26. *c. debitum. de bigamis non ord.* sive utramque ante, sive unam ante, & alteram post, sive etiam utramque post baptismum duxerit. Sanch. *de matr. l.* 7. *d.* 83. *n.* 9. Suar. *de cens. d.* 49. *s.* 6. *nu.* 10. cùm ex una parte hæc irregularitas non sit inducta in pœnam alicujus delicti, adeoque non remittatur per baptismum: ex altera verò parte etiam matrimonium contractum ante baptismum, licèt non sit sacramentum, aptum tamen sit ex institutione sua significare (etsi minùs perfectè, ac dum est sacramentum) conjunctionem illam Christi, adeóque iteratum patiatur illum defectum hujus significationis. Sanch. *loc. cit. num.* 14. Pith. *ad tit. de Bigam. non ordinand. n.* 6. & 7.

2. Unde jam ad hanc, uti & ad omnes alias bigamiæ species requiritur copula carnalis cum pluribus (sine qua matrimonium nullum aptum est significare illam Christi cum Ecclesia conjunctionem, adeóque nec pati dictum significationis defectum. Pith. *ad tit. de bigam. non ord. n.* 1. nec consequenter inducere irregularitatem. Sanch. *de matr. d* 83. *num.* 4.) eáque perfecta per commixtionem corporum, seu immissionem seminis (per quam solam consummatur matrimonium, ac demum vir & mulier fiunt una caro. Sanch. *loc. cit. num.* 6.) ita ut sine hac perfectione copulæ in foro conscientiæ non inducatur bigamia, aut irregularitas; secùs ac in foro externo propter perfectæ copulæ præsumptionem. Zoës. *ad eund. tit. n.* 3. citans Sanch. *loc. cit.* & Avilam *de Cens. p.* 7. *d.* 8. *dub.*

3. Requiritur secundò ut plures cognoverit uxores; ex eo enim quòd plures habuerit & cognoverit concubinas sive ante, sive in, sive post matrimonium, non contrahitur bigamia, ejúsque irregularitas. *c. quia circa. de big.* cum tale matrimonium adhuc sit maritalis conjunctio unius viri cum unica ab alio non assumpta, & divisio quidem carnis in plures, sed non affectu maritali, adeóque non patiatur defectum memoratæ significationis; per fornicariam verò conjunctionem significari non possit conjunctio Christi cum Ecclesia, adeoque in hac locum habere nequeat defectus ille significationis. Pith. *num.* 4. citans Sanch. *l.* 7. *de matrim. d.* 83. *num.* 3. Nec obstat, quòd concubinatus sit signum majoris incontinentiæ; cùm adæquata & primaria ratio, cur bigamus sit irregularis, & removeatur ab Ordinibus, non sit incontinentia, sed defectus, quem patitur in significatione sacramentali matrimonium secundum. AA. iidem cum communi. Quamvis etiam matrimonium initum cum pluribus, quatenus inducit vinculum indissolubile, & statum perpetuum, sit signum incontinentiæ magis diuturnæ, firmiusque inhærentis. Vivian. *in ratione juris Pontif. ex* D. Thoma.

Quæstio 353. *Quid sit, & quot modis contrahatur bigamia interpretativa?*

1. Respondeo: est ea, quæ per juris interpretationem & fictionem censetur talis, etsi reipsa non sit reiteratio matrimonii. Pith. *num.* 8. Contrahitur quatuor modis. Primò dum quis in uxorem ducit, & cognoscit viduam à priore viro suo cognitam, (secùs si ducat à priore viro incognitam, vel alteram post priorem à se incognitam. Sumitur *ex c. debitum. de bigam. non ord.*) aut etiam non viduam, prius tamen corruptam ab alio (secùs si ducat à se tantùm extra matrimonium cognitam. *cit. c. debitum.* Sanch. *loc. cit. num.* 14. cùm mulier talis non diviserit carnem in plures; quin & matrimonium cum illa retrotrahatur, seu fingatur initum tempore, quo deflorata fuit, adeóque talis per jurisfictionem censeatur virgo. Sanch. *loc. cit.* & textus *c. unic. de cler. conjug. in* 6. Requirens ad evitandam bigamiam, ut ducta in uxorem sit virgo, in dicto sensu solùm id requirat, nimirum ut non sit corrupta ab alio. Gloss. *in cit. debitum. v. divisit.* Pith. *num.* 11.) *c. maritum. d.* 33. *c. curandum. c. præcipimus. c. si quis viduam.* 13. & 15. *d.* 34. censetur enim talis divisisse carnem suam in plures ex eo, quòd per copulam maritalem fiat una caro cum ea, quæ verè carnem suam divisit in plures. Sanch. *loc. cit. d.* 84. *n.* 1. apud Pith. *num.* 8. Tenétque idipsum, etiamsi vir ignoraverit esse viduam, vel, ab alio corruptam; aut etiam mulier per vim fuerit corrupta: quia, ut dictum aliquoties, irregularitas bigamiæ non oritur ex culpa vel infamia personæ, sed ex defectu significationis sacramenti matrimonii. Sanch. *loc. cit. num.* 15. Pith. *num.* 10. Porrò cur potius incurratur hæc bigama interpretativa ab eo, qui ducit corruptam, quàm ab eo, qui corruptus cum pluribus sine affectu maritali ducit virginem. Vide Suar. *de Cens. d.* 49. *s.* 3. *num.* 9. Sanch. *loc. cit.* Pith. *num.* 13.

2. Secundò, dum quis, quam duxit virginem, postquam adulterata est, cognoscit carnaliter. *c. si cujus. d.* 34. etiamsi ignorârit fuisse adulteratam, aut vi oppressam ab adultero. Sanch. *loc. cit. num.* 17. Pith. *num.* 14. cum communi.

3. Tertiò, dum Clericus post primam uxorem, quam duxit virginem, sacros Ordines suscepit, & dein aliam duxit invalidè, & affectu maritali cognovit; Etsi enim talis bigamus non sit reipsa (cùm enim secundum illud matrimonium nullum sit, adeóque nec sacramentum, non potuit pati defectum significationis sacramenti) habendus tamen est quasi bigamus, & est irregularis propter affectum intentionis cum opere subsecuto; quia nimirum, quantum in ipso fuit, voluntariè secundum matrimonium contraxit, & consummavit. *c. nuper. de bigam. non ord.* Licèt autem in hoc casu expressè solùm de Clericis in sacris constitutis sit sermo, extenditur tamen idem etiam ad Clericos in minoribus tantùm constitutos,

quin

quin & ad laicos, ut & hi interpretativè sint bigami; & hinc irregulares, dum duo contraxerunt matrimonia, unum de jure seu validè, alterum de facto seu attentatum, hoc est invalidè, (sive primum fuerit invalidum, & secundum validum; sive primum validum, & secundum invalidum. Pith. *num.* 16. citans Avil. *d. 8. dub. 1. not. 2.*) Sanch. *loc. cit. num. 3.* Laym. *l. 1. tr. 5. p. 5. c. 6. num. 5.* Pith. *loc. cit.* cum communi. Licèt enim aliàs non incurratur irregularitas, nisi in casibus in jure expressis, hic tamen casus satis intelligitur expressus cit. *c. nuper*, utpote generali ratione ibi expressâ cadente quoque in laicos. Fagn. *in c. ult. de bigam. non ord. n. 44.* Pith. *loc. cit.* contra Laym. *loc. cit. c. 6. num. 5. & in c. nuper. n. 4.* eò quòd constitutio illa *c. nuper.* facta sit in odium talium Clericorum constitutorum in sacris, ideòque strictæ interpretationis. Qui tamen etiam fatetur, in praxi tales, etiam laicos, habendos esse pro bigamis & irregularibus, eò quòd licèt irregularitates aliquæ & censuræ jure scripto expressæ non sint, per diuturnam tamen universalis Ecclesiæ consuetudinem, præsertim accedente auctoritate & consensu DD. introduci possint.

4. Quartò: dum quis duo contraxit matrimonia de facto, hoc est, ambo invalida propter eandem rationem. Sanch. *loc. cit.* Suar. *loc. cit. s. 2. num.* 11. Navar. *in man. c. 27. num. 295.* Quantùm enim est ex parte & intentione, talis utrumque matrimonium contraxit, adeòque quantùm est ex parte talis, significatio sacramenti deficit in secundo. Pith. *num.* 17. Præter hos modos incurri bigamiam interpretativam, vult Suar. *loc. cit. sect. 3. n. 3.* dum quis semel tantum matrimonium contraxit invalidè cum vidua vel corrupta ab alio. idem sentire videtur Fagn. *ad c. ult. de bigam. n. 40. & seq.* dum tenet Clericum constitutum in sacris, (idem extendit ad laicum impeditum impedimento dirimente) adeòque invalidè contrahentem cum vidua, vel alia priùs corrupta ab alio, potiùs incurrere bigamiam interpretativam, quàm similitudinariam, ex eo, quòd non ob defectum significationis sacramenti, adeòque non propterea, quòd ad similitudinem veri bigami celebravit duplex matrimonium, unum spirituale cum Christo per votum continentiæ, alterum carnale, ut cum Navar. volunt alii; sed propter affectum intentionis, quâ, quantùm est de se, contraxit cum vidua vel corrupta matrimonium, subsequente copulâ, incurrit irregularitatem. Contrarium sentientibus Sanch. *loc. cit.* Avila *loc. cit. dub. 1. §. sequitur secundò. &c.* eò quòd id nullo jure expressum sit, uti & propterea plures aliæ bigamiæ interpretativæ species, quas aliqui afferunt, saltem in praxi tenendæ & observandæ non sunt. Pith. *n.* 18. vide Laym. *ad c. nuper. num.* 4. De cætero tamen modo quarto & tertio non contrahitur interpretativa bigamia, dum utrumque matrimonium, vel in priori casu unum invalidum contrahitur bonâ fide, seu cum justa ignorantia impedimenti dirimentis, eò quòd hæ duæ species bigamiæ non ob defectum significationis sacramentalis, sed ob delictum incurrantur. Sanch. *loc. cit. num.* 6. quem sequitur Pith. *loc. cit.* contra Suar. *loc. cit. num.* 8. satis probabiliter sentientem contrarium, eò quòd velit incurri in his casibus bigamiam, non quidem ob culpam, sed propter publicum signum incontinentiæ, vel ob similitudinem defectûs significationis sacramenti. Item non incurruntur hæ species bigamiæ, dum alterum matrimonium contrahitur fictè, seu absque consensu, eò quòd deficiente hoc consensu, copula dein (quod tamen requiritur ad bigamiam. Arg. *c. nuper.*) non habeatur affectu maritali. Avila *loc. cit. dub. 1. §. 2.* apud Pith. contra Suar. *num.* 10. qui putat sufficere exteriorem illum consensum, qui nunquam deficit.

Quæstio 354. *Quid sit bigamia similitudinaria?*

Respondeo: ea est, dum Clericus in sacris constitutus, vel etiam religiosam professus cum unica virgine invalidè contrahit matrimonium secutâ copulâ. *c. 1. & 2. qui Clerici v. voventes matrim. celeb. possint. c. Sanè. de Cler. conjug. & c. quotquot. 27. q. 1.* Ratione hâc similitudinariâ in hoc consistente, quòd astrictus voto solenni castitatis emisso in professione vel susceptione Ordinis censeatur similitudinario seu spirituali quodam matrimonio cum Christo & Ecclesia conjunctus, adeóque si posteà invalidè ducat aliam licèt virginem propter affectum ad alias nuptias cum secuto opere carnali, & vel hinc propter similitudinem quandam cum vero bigamo habeatur irregularis, quidquid sit de nomine, utrùm hæc irregularitas in SS. Canonibus expressa vocanda sit bigamia similitudinaria ob dictam similitudinem cum vera, ut vult Sanch. *loc. cit. d. 85. num. 5.* sive non; eò quòd, dum ea irregularitas exprimitur in jure, nulla fiat mentio bigamiæ, ut vult Laym. *cit. c. 6. n. 6.*

Quæstio 355. *An ergo bigami tam interpretativè & similitudinariè, quàm verè tales sint ineligibiles & impromovibiles?*

Respondeo affirmativè: sunt enim irregulares, & prohibentur suscipere Ordines, & in susceptis ministrare. *c. 2. & seq. d. 26. cap. præcepimus & seq. d. 34. c. unico. de bigamis. in 6to.* Vide Laym. *cit. c. 6.* Suar. *de Cens. d. 49. s. 5. nu. 3.* Intelligendum idipsum etiam de Clericatu, ita ut Clerici fieri nequeant. *c. si quis viduam. d.* 50. Laym. *ad c. 1. de bigam. num. 3.* Quin & bigami (non tantùm veri, sed & interpretativè tales, etiam citra extensionem textûs, cùm & de iis agatur *cit. c. quisquis.* Zoës. *de bigam. n.* 15. Pith. *num.* 23. Suar. *loc. cit. num.* 5. ubi tamen addit in materia odiosa contrariam opinionem, quæ favorabilior est, practicè servari posse, maximè quoad pœnam privationis omnis privilegii clericalis, quæ extendi non debeat ad bigamos latè & impropriè tales, & ita tenet Fagn. *in c. ult. de big. num. 22. & seq.*) hoc ipso, seu ipso facto, nullâ consuetudine contrariâ obstante, carent omni privilegio clericali. *c. quisquis. d. 84. & c. unico. de big. in 6to.* ita ut tonsuram & habitum clericalem deferre prohibeantur sub anathemate, (intellige sententiæ non latæ, sed ferendæ. Pith. *num.* 23.) sintque subjecti jurisdictioni fori sæcularis, & immunes ab excommunicatione eos percutientes, cit. *c. quisquis. & c. unico.* Gl. *ibid. v. omni privilegio.* Quod tamen locum habet tantùm in Clericis positis in minoribus tantùm, cit. Gloss. Clerici enim in sacris constituti, donec degradentur, non privantur clericali privilegio, sed gaudent habitu & tonsurâ, privilegio fori & Canonis, idque ob reverentiam SS. Ordinum. Zoës. *loc. cit.* Suar. *loc. cit. num.* 7. Neque etiam per bigamiam similitudinariam amittuntur privilegia clericalia, etiam respectu Clericorum constitutorum tantùm in minoribus. Suar. *loc. cit.* Pith. *num.* 24.

Quæstio 356. *Num Papa dispensare possit in omni bigamia, quoad Ordines & dignitates?*

Respondeo affirmativè: potest enim Papa dispensare in omni jure Ecclesiastico, etiam ab Apostolis auctoritate solùm humanâ constituto. *c. proposuit. de concess. præb.* Jam autem ista irregularitas & inhabilitas ad Ordines annexa bigamiæ non est de jure naturali aut divino; Apostolus enim 1 *ad Timoth.* 3. non auctoritate divinâ, tanquam Apostolus promulgando jus divinum, sed tantùm tanquam Episcopus & Pastor Ecclesiæ condendo legem Ecclesiasticam statuit, ut non creentur Episcopi, (quo nomine comprehenduntur quoque ibi presbyteri & Diaconi. Pith. *n.* 27. cum communi.) nisi Monogami, seu unius uxoris viri. Sanch. *de mat. d. 86. n.* 6. dum autem *c. 2. de big.* dicitur: *Non licet contra Apostolum cum bigamis dispensare, ut promoveri possint ad Ordines*: non impossibilitas, sed tantùm difficultas hujus dispensationis innuitur, ita ut raro & nonnisi ex gravissima causa liceat dispensare contra hanc Apostolicam & in

tota

tota Ecclesia receptam traditionem. Suar. *de cens. d. 49. s. 6. n. 6.* Quamvis quoad Ordines minores cum bigamo faciliùs dispensari possit, & soleat. Pirh. *loc. cit.* Nec obstat, Papam supplere non posse defectum significationis sacramentalis, ea enim suppletio, vel etiam significatio necessaria non est, sed sufficit tolli irregularitatem ex hoc defectu ortam. Zoës. *de bigam. nu.* 16. cum communi.

Quæstio 357. *An idem possit Episcopus?*

1. Respondeo: Episcopum cum bigamis veris & interpretativis dispensare non posse quoad Ordines sacros. *c. 2. de big.* Gl. *ibid. v. dispensare.* cum communi. Sed neque quoad minores aut primam tonsuram, vel beneficium simplex. Nav. *cit. c. 27. n. 197.* Suar. *loc. cit. n. 4.* Garc. *de benef. p. 7. c. 6. n. 5.* Laym. *cit. c. 6. num. 7. & in c. 2. de big.* Barb. *alleg. 49. n. 25.* Prasec. *in praxi. p. 1. c. 1. n.* 10. Pass. *c. 27. nu. 66.* Dian. *p. 4. tr. 2. resol. 62.* & alii apud Fagn. *in cit. c. 2. nu. 29.* contra D. Thom. *in 4. dist. 27. q. 3. a. 3.* Sylv. *q. 6. v. bigamia.* Sanch. *cit. d.* 86. *n.* 11. Avil. *de cens. d. 8. dub. 4. concl. 3.* Azor. *p. 2. l. 5. c. 20. q. 2.* Sayr. *l. 6. c. 6. num.* 11. Mirand. & plures alios apud Pass. quorum sententiam Pass. dicit eo tempore, quo scripsit S. Th. fuisse communem, veram & certam, etiam quoad subdiaconatum, eò quòd is tunc necdum inter Ordines sacros numeraretur. Adhuc probabilem censet Suar. *n.* 5. & in praxi servare posse, ubi usu recepta. Verùm probatur responsio ex *c. consid at. d.* 50. ubi prohibetur, ne quisquam Pontificum, seu Episcoporum bigamos applicet divinis ministeriis servituros. Sed neque jure communi Episcopus dispensare potest in decreto Concilii Generalis, vel juris Pontificii, nisi in casibus jure expressis, bigamos autem excludendos esse ab omnibus Ordinibus etiam minoribus, & clericatu, si non lege Apostolicâ, saltem in Concilio Nicæno decretum est, ut refertur *c. cognoscamus dist. 34.* Neque ullibi in jure reperitur concessum Episcopis, ut possint cum bigamis dispensare quoad Ordines minores, vel Clericatum. Et detur id concessum à Martino V. in *c. lector. dist. 34.* ut volunt adversarii (cùm tamen dictum *c.* non sit Martini V. ut à Gratiano inscribitur, Martini Braccarensis Archiep. ut ostendit Suar. *loc. cit.*) fuisséque (ut ex illo textu colligi videtur) consuetudinem aliquarum Ecclesiarum, ut Clerici, qui viduam uxorem duxerunt, in Clero permitterentur, imò postulante necessitate ad subdiaconatum, non tamen ultra promoverentur; detur id inquam; huic consuetudini, & concessioni satis derogatum est per posteriores Canones. *c. ult. c. 2. & c. nuper. de big. in 6to.* Fagn. *in cit. c. 2. num. 33. & seq.* & per Trid. *sess. 23. c.* 17. prohibens tales Clericos ministrare ex officio, & vi Ordinis in minoribus Ordinibus. Laym. *cit. c. 6. n. 7.* (unde nec Episcopum posse cum bigamo dispensare, ut in susceptis Ordinibus minoribus ministret, etiam mortuâ uxore, cum Suar. tenet Pass. *n.* 67. Barb. *de off. Episcopi. alleg. 49. n. 25.* & alii, contra Nav. Valent. Rodriq. &c. apud Pass.) sacra item Congregatio habita 30. Junii 1589. declarante, & Sixto V. approbante, ut referunt Garc. Barb. Dian. *loc. cit.* Episcopum non tantùm non posse dispensare cum bigamo, ut possit accipere primam tonsuram, & beneficium simplex, sed in pœnam suspendendum à collatione Ordinum, & promotum ab executione eorundem; imò hunc fructus non fecisse suos. Tenentque hæc ipsa juxta Fagn. *ad c. 2. de bigam. non ord. num. 40. & 41.* etiam, dum de cetero adest justa causa dispensandi (qualis in omni dispensatione in lege Superioris adesse debet) v. g. Ecclesiæ utilitas, vel necessitas ob ministrorum penuriam, & facilis sit ad Pontificem accessus; contrarium sentientibus in hoc casu Sanch. *cit. d* 86. *n.* 14. & Barb. *alleg. 49. n.* 25. apud Pirh. *n.* 31. illis consentientem, dum causa valde gravis, & Pontifex adiri non potest. Tenent item juxta Suar. *loc. cit. n. 9.* Turrecrem. *in c. lector. d. 34.* Zoës. *de big. n.* 19. Pass. *loc. cit. n. 68.* Dian. *loc. cit.* in bigamia interpretativa consurgente ex delicto v. g. ex duplici matrimonio invalido, vel uno valido & altero invalido (etiamsi delictum occultum sit, eò quòd licèt Trident. *sess. 24. c. 6.* concesserit Episcopis facultatem dispensandi in omni irregularitate proveniente ex delicto occulto, excepto homicidio, intelligi tamen possit Trid. de iis irregularitatibus, quæ ex genere suo sunt ex delicto, non verò ex bigamia, quæ per se est ex significatione, & quatenus ex delicto est, per jura æquiparatur ei, quæ est ex delicto. Pass. *n.* 68.) contrarium sentientibus Barb. *loc. cit.* Sanch. *loc. cit. num.* 12. Præpos. & aliis apud Pass.

2. Respondeo secundò: potest tamen Episcopus etiam quoad Ordines majores dispensare cum bigamo similitudinario (etiam religioso. Suar. *loc. cit. n.* 7. Sanch. *n.* 22. Laym. *cit. c. 6. num.* 6. Pirh. *num.* 31.) modò hic pœnitentiam egerit, & laudabilem vitam duxerit. Sumitur ex *c. 1. & c. san. de cler. conjug.* Gl. *ibid.* præsertim, si religionem ingredi velit. *c. 2. tit. eod. juncta Gl. v. castitatem;* non enim hæc irregularitas tollitur per ingressum vel professionem religionis. Suar. *loc. cit. n.* 16. dispensare tamen nequit cum Clerico sæculari post susceptos sacros Ordines, vel cum religioso ducente invalidè & cognoscente viduam; sive dicatur hæc bigamia interpretativa, sive ad similitudinariam revocetur; quia talis dicitur irregularitatem contrahere indispensabilem. *c. fin. de big. non ord.* Sanch. *loc. cit. n.* 20. Suar. *cit. c. 6. n. 7.*

Quæstio 358. *Num Prælati religiosi dispensare possint cum suis subditis regularibus in bigamia?*

Respondeo: nequidem quoad Ordines minores, id eos posse in bigamia vera & interpretativa, etiamsi exempti sint, & aliàs privilegiati; nullibi enim in jure reperitur talis illis concessa facultas. Quin & in privilegiis mendicantium ordinariè excipitur bigamia. Barb. *loc. cit. n.* 28. Tamb. *de jure.* Abb. *to. 2. d. 17. q. 3. num.* 2. Dian. *loc. cit. resol.* 63. Pass. *n.* 77. Mirand. *to. 2. q. 8. a.* 14. Sigism. à Bon. *de elect. dub. 68 p.* 2. Ubi etiam monet, quòd licèt non esset improbabile apud aliquos, posse id Prælatos regulares quoad Ordines, improbabile tamen esse id eos posse quoad dignitates. Idem tenet Pass. *loc. cit.* De cetero ii, qui quasi Episcopalem jurisdictionem in suos subditos regulares habent, ut Generales, Provinciales, Abbates, Priores exempti &c. dispensare cum suis possunt in bigamia similitudinaria. Suar. *loc. cit. n.* 16. cùm Prælati regulares possint cum suo subdito dispensare tantum, quantum Episcopus cum suo. Pass. *n.* 71. ubi etiam ait, non posse regularem exemptum, etiam de licentia suorum Superiorum, se subjicere Episcopo pro petenda hac dispensatione, maléque facturum superiorem, si talem ei licentiam concederet, nisi fortè esset gravis necessitas, & Superior adiri nequiret. Porrò quæ dicta hucusque de dispensatione cum bigamis, obtinent, etiamsi sint trigami, vel etiam quatuor, aut plura matrimonia contraxerint, cùm sit eadem irregularitas. Sanch. *loc. cit. n. ult.* Navar. *consil. 2. de bigam.*

Quæstio 359. *Num servi seu mancipia, antequam libertate donati, sint eligibiles, vel aliâ viâ promovibiles ad beneficia Ecclesiastica?*

Respondeo: negativè, nequeunt enim promoveri ad Ordines, etiam minores & primam tonsuram. *c. 1. & c. consuluit. de servis non ord.* idque tum ob dignitatem clericalem, & vilitatem servilem. *c. generalis. & c. admittuntur. d.* 54. tum quia, cùm per Ordinis susceptionem homo divinis officiis mancipetur, debet esse sui juris, ut liberè possit Ecclesiæ ministerio vacare. *cit. c.* 1. Porrò ut quis promoveri possit ad Ordines, sufficit esse libertinum, hoc est ex justa servitute manu missum, & non requiritur ut sit ingenuus, hoc est liber natus. Pirh. *de servis non ord. n.* 1. cum communi.

Quæstio 360. Quid, si ergo servus non donatus libertate ad Ordines tamen jam pervenerit?

1. Respondeo primò: si sciente & non contradicente Domino initiatus est Ordinibus, vel etiam solâ tonsurâ, hoc ipso fit liber. *c. si servus. d. 54.* Gl. & Abb. *in c. 2. de servis non ord.* Suar. *de cens. d. ult. s. 3. n. 5.*

2. Respondeo secundò: si ignorante Domino ordinatus fuit tantùm minoribus, manet servus, & Dominus eum vindicare potest, *c. de servorum. c. eod.* Suar. *loc. cit. n.* 10. intelligitúrque *regula juris.* 51. *in 6to.* quod semel Deo dicatum est, non est ad usus humanos ulteriùs transferendum: de re inanimata tantùm, utpote cujus consecratio est merè materialis, & in superficie, & ideo à manu profana tractari non debet, quæque aliàs facilè compensari potest, & in qua dolus locum non habet: servi verò consecratio per Ordines minores est valde imperfecta, & ei fraus, dum sine consensu domini permittit se ordinari, patrociniari non debet. Gl. *in c. 2. d. 54.* Host. *in sum. n. 7. de servis non ord.* Suar. *loc. cit.*

3. Respondeo tertiò: si ignorante vel contradicente Domino suscepit diaconatum (idem dic de subdiaconatu, utpote qui hodiedum inter sacros quoque Ordines numeratur. Suar. *loc. cit. n.* 13.) ab Episcopo sciente illum servum esse, servus efficitur liber; Episcopus autem (vel si is servum ignoravit, qui testimonium perhibuit, & supplicavit, ut ordinaretur) tenetur Domino duos servos æquè bonos vel duplum pretium solvere. *c. si servus. de serv. non ord.* Suar. *loc. cit.* Si verò tam Episcopus quàm præsentans justè ignorârunt, illum esse servum, & ipse à nullo inductus ordinatus sit, debet Domino dare similem servum, vel ex proprio peculio pretio oblato se redimere; vel si neutrum præstare potest, reddendus est Domino, & is intra annum eum ad servitutem revocare potest, quod si fecerit, servus manet privatus usu Ordinum, & Clericali privilegio fori. *c. ex antiquis. d. 54.* juncta Gl. nec licet ei habitum aut tonsuram clericalem deferre. Tol. *in sum. Cas. l. 1. c. 59. num.* 10. apud Pirh. *n. 7.* non tamen privatur privilegio Canonis; ita ut sine sacrilegio (etiam à Domino, quod tamen negat Turrecrem. *in c. nullus. d. 54.*) verberari non possit. Gl. *in cit. c. nullus.* Sayr. *de cens. l. 6. c. 14. num.* 5. Pirh. *loc. cit.* Quòd si Dominus per annum, postquam scivit servum esse ordinatum, dissimulet, censetur eum plenâ libertate donare. Arg. *c. si servus.* Suar. *loc. cit.* Pirh. *n.* 4.

4. Respondeo quartò: si ignorante aut invito Domino ordinatus est sacerdos, non potest iterum in servitutem revocari, etiamsi Domino integrè satisfacere nequeat, sed cogitur solùm amittere peculium suum quoad usum illius *cit. c. ex antiquis.* Pirh. *n.* 6. si verò peculium nullum habeat, tenetur Domino, si id exigat, servire in officiis spiritualibus. *c. frequens. d. 54.* etiamsi id non fiat per modum compensationis, cùm res temporalis per spiritualem redimi vel commutari nequeat. Suar. *loc. cit.*

Quæstio 361. Quinam præterea ob defectum plenæ libertatis prohibeantur ordinari?

1. Respondeo primò: liberti, nisi fuerint directè & sine intentione obsequii personalis manu missi, ne quando illorum Domini voluerint (quod tamen facere non possunt, nisi probatâ causâ Ingratitudinis. *c. ult. 15. q. 7.* Gl. *in c. quicunque. d.* 54.) ex Clericis fiant servi. *ibid.* cùm promovendi ad Ordines ab omni jugo dominico debeant esse liberi. *c. si quis. d.* 54.

2. Secundò: originarii vel servi adscriptitii, si personaliter ratione personalium obsequiorum Domino obligati sint, ita ut ab eo, nisi gratis, vel persoluto pretio discedere nequeant. *c. admittuntur. d. 54.* junctâ Gl. marg. vide Laym. *Theologia Moral. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 8. n. 2.*

Quæstio 362. Quis in hoc impedimento servitutis, sive irregularitate ob defectum plenæ libertatis dispensare possit?

Respondeo: solus Papa, quia hæ irregularitates jure communi Canonico sunt constitutæ. Laym. *loc. cit.* & ex eo Pirh. *n.* 9.

SECTIO TERTIA.

De oneribus, seu obligationibus, deque juribus ac emolumentis beneficiatorum.

CAPUT PRIMUM.

De oneribus beneficiatorum.

PARAGRAPHUS I.

De onere residendi curatorum.

Quæstio 363. Quid sit residentia, & residere?

Respondeo: Residentia, prout sumitur in *titulo de Clericis non residentib. in Ecclesia, vel præbenda*, qui est *tit. 4. l. 3.* est præsentia personæ in loco beneficii, seu apud Ecclesiam ad effectum illi deserviendi. Lott. *l. 3. c. 27. num.* 1. cum Gloss. *in c. conquerente. de Cleric. non residentib.* proinde residens in dicto sensu dicitur, qui ibi præsens est, non casualiter, sed constituto domicilio, ut ibi perpetuò sit ad curandum beneficium, eique inserviendum. Lott. *loc. cit. à num.* 2. cum Card. *in clem. unic. de foro comp. in princip. num.* 22. & Cujacio *in princ. ad tit. de Cler. non resid.*

Quæstio 364. Quotuplex sit hæc residentia?

Respondeo: Alia est merè voluntaria, ubi quis v. g. in Ecclesia habet sedem honorariam sine aliqua fructuum perceptione, ut Lott. *loc. cit. n.* 30. ex Seraph. *decis.* 1452. *num.* 2. alia necessaria. Et hæc dividitur in præcisam, & causativam; præcisa dicitur, quando residentia est inseparabilis à titulo beneficii, ita ut non possit retineri beneficium ab eo, qui non residet. Causativa est, quæ à titulo separabilis est, ita ut illum quis habere & retinere possit absque eo, quòd resideat, quamvis ex causa cogi

possit

possit ad residendum. Lott. *loc. cit. num.* 31. Neque tamen etiam residentia causativa sola discontinuitatem admittit, sed & præcisa quandoque licitè discontinuari ad tempus potest. Lott. *num.* 32. cùm, ut idem *loc. cit. num.* 5. terminus ille *residere* in hac materia non ita amarè sit accipiendus, ut non liceat aliquando ex justa causâ à loco beneficii recedere, ut patebit ex *sequentibus quæstionibus*.

Quæstio 365. Quæ sit causa efficiens residentiæ præcisæ?

Respondeo: esse eam vel jus commune, v. g. respectu curæ animarum beneficio incumbentis: vel jus singulare, putà statutum Ecclesiæ alicujus, aut fundatoris, privilegium, aut consuetudinem approbatam. Lott. *loc. cit. num.* 35. & 36. ubi etiam, quòd maxima differentia sit inter utramque hanc causam & effectum, nempe obligationem residendi hinc dimanantem, dum una à jure divino, adeóque indispensabili, altera ab humano, adeóque pro arbitrio legislatoris remissibilis profluat.

Quæstio 366. An residere teneantur habentes beneficia parochialia, seu propriè & strictè curata, quibus incumbit jurisdictio fori pænitentialis, & onus administrandi sacramenta, prædicandi verbum DEI, &c.

1. Respondeo ad primum affirmativè cum communi: nullaque est ratio dubitandi quoad Parochos, quoties principaliter, atque in titulum in Ecclesia cum utraque actuali & habituali cura provisi sunt: secùs est, ubi de cura tantùm habituali agitur, quæ resultat ab unione accessoriè facta alicui dignitati vel beneficio cum deputatione Vicarii; siquidem possessori talis dignitatis vel beneficii ea solùm incumbit necessitas residendi, quæ inest ipsi dignitati vel beneficio principali. Card. de Luca *ad Trident. d.* 4. *num.* 11. Idem omninò est de Episcopis ad personaliter residendum non secus ac alii Pastores, & curatores animarum obligatis; neque enim inter hos differentiam faciunt DD. aut jura, ut videre est in Tridentin. *sessione* 23. *c.* 1. & *constitutione Pii IV.* quin & multò magis ad hoc obligati eos, qui utramque curam, hoc est, præter jurisdictionem fori interni, etiam fori externi jurisdictionem exercent, ut sunt Episcopi, similésque superiores, rectè ait Eilliuc. *tr.* 41. *c.* 6. *num.* 27.

2. De cætero extenditur hæc obligatio residendi ad parochos, etiamsi parochia sit tenuis. Paxjord. *l.* 10. *tit.* 40. *num.* 43. citans Rebuff. *in praxi tit. de nominat. q.* 9. *n.* 29. Reginald. *in praxi. l.* 30. *num.* 291. Barb. *de offic. Paroch. c.* 8. *num.* 4. *&c.* Quin etiam ubi tres vel quatuor tantùm incolæ manserunt. Paxjord. *ibid.* citans Garc. 3. *p. c.* 2. *n.* 179. secùs tamen si parochialis in totum desinat habere parochianos, & dicitur curata habitu tantùm. Paxjord. *ibid.* & ab eo citati Garc. & Barb. Item ad eos, qui obtinuerunt Coadjutorem, vel Vicarium, etiam perpetuum ratione infirmitatis, senii, alteriúsve impotentiæ. Garc. *num.* 173. Barb. *loc. cit.* Paxjord. *num.* 48. neque enim Papa censetur dare Coadjutorem ad eximendos eos omnino à cura animarum, & residendo, sed ut eos adjuvet; per dationem enim Coadjutoris non transfertur tota cura animarum in Coadjutorem, ablata Parocho administratione. Garc. *num.* 174. Secùs tamen est, ubi tota cura animarum, quatenus Parochus curam animarum ampliùs exercere nequit, translata fuisset legitimè in solum Vicarium perpetuum. Garc. *num.* 175. citans plures desuper S. Congregationis declarationes. Item ad Vicarios tam temporales, quàm perpetuos; nam & his congruunt ea, quæ circa hoc onus, ac modum residendi de Parocho disposita sunt. Card. de Luca *ubi supra*. Item juxta Paxjord. *num.* 44. qui pro hoc citat Barb. ad eos, qui obtinent Ecclesiam baptismalem, cui sola baptizandi omnes infantes oppidi cura incumberet; censentur enim Coadjutores curati. Vide desuper decisionem S. Congreg. apud Garc. *n.* 1[illegible]. Item ad eos, qui parochialem vel beneficium curatum non habent in titulum, sed commendam. Trid. *sess.* 6. *c.* 2. & *sess.* 23. *c.* 1. *versiculo: eadem omnino juncto principio* ibi: *quocunque nomine vel titulo præfectos.* Garc. *num.* 165. citans quoque desuper claram S. Congreg. declarationem. Item ad eos, qui habent exercitium curæ in Ecclesiis, in quibus cura per plures administratur, quarum beneficia non sunt propriè curata; uti & ad alios habentes aliàs beneficia simplicia, modò habeant exercitium aliquod curæ; nam re & effectu tales habent curam animarum, nec jus divinum attendit subtilitates, sed effectum & substantiam, & Trid. loquitur generaliter de beneficiis habentibus curam animarum. Garc. *num.* 163. *& seq.* Hoc ipsum tamen quod dicitur de beneficiis simplicibus, seu Capellaniis habentibus administrationem, seu exercitium curæ, aut onus adjuvandi Rectorem, quòd ea obtinentes teneantur ad personalem residentiam, id inquam, intelligendum, ubi est ordinatio, seu consuetudo, quòd illi eo ipso sint Coadjutores parochi, & absque alia licentia ordinariè eum adjuvent; Secùs autem est, ubi consuetudo, seu ordinatio est, ut illi, aut servitores eorum, seu Vicarii adjuvent parochum in administratione sacramentorum, maximè, habitâ licentiâ Ordinarii; in his enim non requiritur personalis residentia. Garc. *num.* 170. nisi fortè est consuetudo, ut per se hoc faciant. De cætero namque ubi Ordinarii licentia debet haberi, parum refert, quòd illi per se deserviant, aut per substitutos, cùm ad id per Ordinarium approbari debeant. Garc. *num.* 171. & sic habet declaratio S. Congreg. apud Garc. *num.* 167. *& seq.* quòd non teneantur ad residendum Capellani illi Coadjutores Rectorum, qui ex institutione possunt per alium deservire, quod qualiter intelligendum, vide apud Garc. *num.* 169. Denique ad illum, cui in limine adeptæ possessionis Ecclesiæ parochialis movetur lis in petitorio. Ricc. *in praxi fori Eccl. resol.* 393. *n.* 8. Barb. *de off. Paroch. nu.* 8. apud Paxjord. *num.* 40. quem vide. Exstat desuper responsum S. Congreg. quod recitat Garc. *p.* 11. *c.* 2. *num.* 121. his verbis: *Obtinens parochialem per provisionem Apostolicam, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum ac proventuum ad parochialem pertinentium possessionem, licèt in limine adeptæ possessionis prædicta mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur se promoveri facere intra annum, lite pendente, & ad residendum in dicta Ecclesia, &c.*

Quæstio 367. Quo jure hi curati residere teneantur?

Respondeo: tam Episcopos, quàm parochos, aliósque curatores animarum strictè ac propriè tales teneri ad residendum personaliter in Ecclesiis, quibus præsunt, aut deserviunt, jure non solùm humano, nempe canonico, sed & divino ac naturali ratione curæ animarum, seu ex quo tenentur pascere gregem sibi commissum. D.Thom. 2. 2. *q.* 185. *a.* 5. *&* ibi fusè Cajet. Dominic. Soto *de just. & jure. l.* 10. *quæst.* 3. *a.* 1. Less. *l.* 2. *c.* 34. *dubit.* 29. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 4. *q.* 1. Valent. *tom.* 3. *d.* 10. *q.* 3. *num.* 5. Garc. *p.* 3. *c.* 2. *n.* 16. Lott. *l.* 3. *q.* 27. *num.* 37. magno numero referentes pro hoc tam Theologos, quàm Canonistas; putántque hoc ipsum constare ex Trid. Less. & Azor. & alii passim, dum *sess.* 23. *c.* 1. ait: *Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, verbi DEI prædicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere, & in cætera omnia pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab iis præstari & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant & assistunt, sed mercenariorum more deserviunt, &c.* Dein etsi hoc jus seu præceptum divinum commorandi apud gregem expressim, & signanter fortè in sacris literis constitutum non sit, necessariò tamen & evidenter colligitur ex his, quæ scriptura tradit (uti ex iis hoc præceptum utique agnovit Tridentinum) ut dum dicitur Petro: *pasce oves meas & agnos meos.* Dum Salamoni ait: *Agnosce vultum pecoris tui, tuósq; greges considera.* Et certè ex natura officii pastoralis præceptum tale naturale residen-

di concluditur, dum in pastore propria cura, labor, industria personæ requiritur, pastorisque sit oves suas cognoscere, ducere ad pascua, eas nominatim vocare, invisere, sua præsentia solari, quod infirmum est, consolidare, ut loquitur Dominus apud Ezech. quod confractum est, alligare; quod abjectum, reducere, &c. quæ officia cùm præstari ab absente, & per alium commodè nequeant, personalem præsentiam ex na-natura rei requirunt. vide Azor. *loc. cit.*

Quæstio 368. An per consuetudinem fieri possit, ut propriè ac strictè curam habens absit à sua Ecclesia?

Respondeo negativè: cùm consuetudo, quæ est contra jus divinum vel naturale, etiam immemorialis, semper sit corruptella. Azor. *loc. cit.* & plures alii apud Fagn. *in cap. ex parte de Cler. non resid. num. 77.* & *in c. cùm omnes. de constit. num.* 36. Nihilominus Pith. *cit. de Cler. non resid. num.* 14. per consuetudinem immemorialem ex justa causa induci posse, docet, ut Parochi aliique curati non teneantur residere in Ecclesiis suis curatis, modò officium pastorale per Vicarium perpetuum, vel etiam amovibilem exerceatur, ita ut grex ex absentia Pastoris seu Rectoris principalis nullum notabile damnum patiatur. citat pro hoc Abb. *in c. extirpanda. num.* 8. Navar. *l. 3. consiliorum cons.* 21. *de Cler. non resid. num.* 4. Laym. *l. 4. tr. 2. c. 6. num.* 3. Barb. *de Paroch. p. 2. c. 18. nu* 39. citans Sayr. in floribus decisionum *decis.* 18. *de Cler. non resid.* eò quod consuetudo æquipolleat privilegio, ita ut quidquid induci potest privilegio, etiam induci possit per consuetudinem, juxta *c. super quibusdam. de verb. significat.* & *l hoc jure. ff. de aqua quotid.* & *æstiva.* per privilegium autem Papæ induci possit, ut Rector parochialis non teneatur exercere curam per se ipsum, sed per alium, sicut de facto de jure communi statutum est, ut id fiat per Vicarios perpetuos. Unde licèt curatus obligetur præcepto divino, ut exerceat curam pastoralem per seipsum, si salus animarum id exigat, ita ut per alium exerceri, sine gravi damno earum nequeat, adeòque non possit in eo casu per ullam consuetudinem induci, ut Pastor per alium exerceat curam, si tamen æquè benè provideri possit saluti animarum per alium, potest absque violatione præcepti divini officium pastorale exerceri per alium; similiter licèt in Pastore electa sit opera & industria personæ; id tamen intelligendum, ut nequeat sine causa gravi uti operâ alterius, seu alium substituere. Ita ferè Pith. dum tamen Pastor beneficium parochiale altero substituto retinet, licèt corpore absens sit, animo tamen & providentiâ præsentem esse debere, ut nihil necessarii ad salutem ovibus suis desit, rectè monet Barb. *loc. cit.* c. 17. *num.* 14. ex Chapiavil. *de modo administrandi sacramentum tempore pestis. c. 1. q. 4.*

Quæstio 369. An, & qualiter Pontifex possit dispensare in hac lege residendi quoad Curatos?

1. Respondeo primò: posse in hoc justis ex causis dispensare Pontificem, faciendo iis potestatem non residendi; nam etiam exsolutio voti, servatio jurisjurandi, est juris divini. Azor. *loc. cit. q.* 1. Soto *loc. cit. q. 3. a.* 4. quamvis hæc non sit propriè dispensatio, sed potiùs interpretatio, quâ declarant legem divinam hic & nunc per se ipsam cessare. Pith. *n.* 42. ex Suar. *de ll. l. 10. c. 6. n. 7.* & *seq.*

2. Respondeo secundò: non aliter hoc jus divinum est dispensabile, quàm ex suppositione causæ, nempe majoris utilitatis Ecclesiæ, non tam per relaxationem, quàm interpretationem, seu per materiæ mutationem. Lott. *n.* 40. Soto & Azor. *ll. cit.* Unde non potest Papa pro libitu suo hujus legis rigorem in gratiam alicujus laxare (uti id potest saltem validè, ubi onus residendi est ex solo jure humano, putà Canonico communi, vel ex speciali statuto, vel ex mente fundatoris, uti contingit in beneficiis aliquibus simplicibus) ita ut ubi hanc facultatem non residendi concederet sine justa causa, non solùm peccaret, sed & potestas data nullius esset valoris in conscientia, etsi in foro judiciali vim habeat. Azor. *ibid.*

Quæstio 370. Num jure quoque divino & humano ad residendum personaliter teneantur ii, quibus cura animarum non nisi latiùs talis, seu exterior tantùm incumbit, dum nimirum citra administrationem sacramentorum ex officio possunt visitare, corrigere, censuras excommunicationis, suspensionis, interdicti &c. infligere?

Respondet probabiliter affirmativè Azor. *loc. cit. q.* 2. & hunc secutus Filliuc. *cit. c. 6. nu.* 27. & quidquid sit de Conc. Tridentino, decreto illius hosce Curatos censet Azor. non comprehendi & astringi ad residendum; comprehenduntur nihilominus constitutione Pii IV. edita de residentia Pastorum. Azor. & Filliuc. *ll. cit.*

Quæstio 371. Qualiter residere teneantur propriè & strictè curati?

1. Respondeo primò: si quæritur de loco, Parochi Vicariique curati, ut dictum supra, intra ipsius parochiæ limites in loco commodo omnibusque opportuno habitare debent, ita ut etiam in casibus repentinis adesse possint suis, & hi illos convenire commodè, qualis ferè est domus prope Ecclesiam; imò in domo Parocho destinata, si adsit, quia hæc præsumitur talis, C. de Luc. ad Trid. *d. 4. n.* 11. Lott. *cit. q.* 27. *num.* 39. Addit tamen C. de Luc. quòd hæc generalis regula pro facti qualitate apta sit recipere limitationem ex Episcopi arbitrio, quòd autem justâ causâ sit regulandum. Sic si Ecclesia habeat quidem domum pastoralem, parochus tamen, ea relicta, in paterna vel cognatorum degat intra fines parochiæ propter honesta servitia, & sui majus commodum, sciente & tacente Episcopo, tutus erit in conscientia, prout etiam permittens, modò administrationi sacramentorum, & ceteris curæ indigentiis præsto esse possit æquè benè, acsi in parochiali domo habitaret. Paxjord. *loc. cit. n.* 56. citans Possevin. *de off. curati c. 1. n. 17.* & Barb. *cit.* c. 8 *num.* 39. Quòd si autem degeret Parochus in civitate distante à parochia tribus aut quatuor milliaribus (puta Italicis) non posse haberi pro residente, etiamsi festivis diebus ad illam accedat, censet idem Paxjord. *n.* 57. juxta declarationem S. Congreg. apud Garc. *n.* 179. & Barb. *loc. cit.* imò etsi longè minor foret distantia, dum residet in urbe, quæ nocte claudi solet. Paxjord. *ibidem.* ex suo. Vide dicta sub initium *hujus cap. de parochis.*

2. Respondeo secundò: si quæratur de tempore, quando nimirum, quantoque tempore abesse possint; non ita vi dicti præcepti divini arctari hos curatos ad residendum continuè, quin non quandoque ex justa causa ad breve tempus abesse possint. Hoc ipsum tempus breve citra violationem dicti juris divini determinat jus humanum, nempe Trident. potissimum *cit. c. 1. sess.* 23. indulgendo Episcopis per trimestre (modò præsentes sint in suis Ecclesiis tempore Adventus, Nativitatis Domini, Quadragesimæ, Paschæ, Pentecostes, & Corporis Christi) Parochis verò, ut per bimestre, sivè continuè, sivè interruptè ex justa causa abesse possint, modò id fiat sine ullo gregis detrimento. De cetero etsi residentiam parochi necesse non sit esse ita continuam, ut quasi hærens in compedibus fines parochiæ exire nequeat, sed si careat infirmis cum periculo, possit abesse per horas aliquot, etiam nullo alio substituto, vel etiam

into-

integram diem; putat tamen Paxjord. *n.* 59. probabiliter esse mortale, abesse per duos vel tres dies, nullo infirmante, & nullâ aliâ causâ justificante, ubi in propinquo non sunt alii Sacerdotes. Verùm in hoc puncto multum tribuendum locorum consuetudini, monet Engels *ad tit. de cler. non resid. n.* 7. & AA. passim, qui etiam *n.* 13. ait, ut ex consuetudine licitum sit parochis unâ alterâve hebdomade ex rationabili causa, substituto idoneo Vicario, ubi non adest periculum damnificandi gregem, sine licentia petita, maximè ubi ob loci distantiam difficilior pro ea obtinenda est ad Episcopum accessus, se non audere improbare, imò posse satis tolerari, si alicubi de consuetudine Parochi etiam per duos menses continuos abessent, citàtque pro hoc posteriore Laym. *Theolog. mor. l.* 4. *tr.* 2. *c.* 6. *n.* 7. quò spectat, quòd obligatio ista petendi licentiam discedendi, suppositâ justâ causâ discessûs, cùm sit jure merè humano inducta, per contrariam consuetudinem tolli possit. Engels *n.* 12. Si tamen ex tali consuetudine liceret parocho notabili tempore ultra duos menses abesse sine licentia Superioris, juxta Trid. *cit. sess.* 23. *c.* 1. foret corruptela, ac proinde invalida propter multa inconvenientia inde nascitura, de quibus vide Engels *ibidem*.

3. Respondeo tertiò: si quæratur de modo residendi, qui non est merè materialis, utique intelligitur residentia cum effectu. de Graffiis *in decisione casuum. l.* 2. *c.* 97. Zechus *de munere Episcop. c.* 5. *num.* 1. Garc. *nu.* 53. juxta *c. exstirpanda. de preb.* & Trid. *cit. c.* 1. nimirùm quòd debeat per se obire munia pastoralia, non per substitutum, nisi quatenùs per se solum omnia implere nequit. Concil. *cit. c.* 1. requirente in Parocho industriam personæ, quæ per alium suppleri nequit: ita ut Parochus corpore quidem præsens seu residens, sed officium suum non exercens, nisi per alium, minimè satisfaciat præcepto residendi, nec in foro interiore, nec exteriore. Paxjord. *n.* 58. citans Possev. *dicto c.* 1. *n.* 8. & Barb. *cit. c.* 8. *n.* 40. qui etiam hinc inferunt, quòd, ubi Parochus legitimè habet Coadjutorem, vel cooperatores ad majorem quietem, non tamen hinc liceat ei omnia ardua relinquere, v. g. surgere de nocte, audire multas confessiones, &c. sed tantùm habere pro socio laboris, & signanter, quando ipse nominatim vocatur, & exspectatur, debet ire, & ovium suarum benevolentiæ & amori respondere, ita scitè Paxjord. citans Cajet. 2. 2. *q.* 185. *a.* 5. Sotum *de just. & jure. l.* 10. *q.* 3. *a.* 5. Possev. Sa. Barb. teneri quoque talem Parochum, qui præsens totam curam per cooperatores exercet, ad restitutionem, tenent Sylv. *v. residentia. à n.* 1. *&* 2. Jacob. de Graff. *cit. l.* 2. *c.* 92. *num.* 57. Jo. Sanchez &c. apud Engels *loc. cit. n.* 16. ubi ait, se hanc sententiam judicare Tridentini, menti & rationi legis esse conformiorem, ac propterea amplectendam, cum tamen hac moderatione, ut ex sola residentia personali præcisa ab administratione putet Parochum saltem medietatem fructuum lucrari, eò quòd experientiâ constet, parochianos ex sola etiam præsentia Parochi magnam utilitatem percipere, dum in quacunque necessitate recursum ad Parochum habent, & sacramenta per Capellanos præsente Parocho diligentiùs ipsis administrentur; imò ait, se non dubitare, quandoque Parochum etiam rariùs per se administrantem sacramenta ad nullam restitutionem teneri, si reverà comperiat, suos Parochianos sufficienter & fortè meliùs per Capellanos, quàm per se ipsum instrui. Garc. etiam *loc. cit. n.* 52. *& seq.* simpliciter censet talem, etsi non resideat, ut debet, non teneri ad restitutionem fructuum; eò quòd Concilium hanc pœnam amissionis fructuum ponat solùm contra absentes & non residentes; talis verò non possit dici abesse & non residere, quamvis officium suum non exerceat, & pœnæ, maximè ipso jure impositæ, non sint extendendæ.

Quæstio 372. Num igitur, quemadmodum Episcopi absque approbatione Metropolitani, aut alterius Superioris,

(utì etiam de Abbatibus & Prælatis exemptis Episcopali jurisdictione utentibus idem, de aliis verò Episcopo subditis contrarium censet Tamb. de jure Abb. d. 14. q. 5. *apud Engels* n. 6.) *ita Parochi aliique curati abesse possint duobus illis mensibus à Concilio istis concessis, ex causa, quæ ipsis justa videtur absque approbatione & licentia Ordinarii?*

1. Respondeo: sententiam affirmantem semper Parochis aliisque curatis, etiam dum abesse necessarium est ob utilitatem Ecclesiæ, opus esse licentiâ Ordinarii, & quidem in scriptis, videri juri conformiorem. Filliuc. *loc. cit. n.* 29. & alii; eò quòd Trid. de iis dicat: *Quandocunque eos, causâ priùs per Episcopum cognita & probata, abesse contingeret.* Hancque veram esse Concilii intelligentiam, declaravit S. Congregatio super *cit. c.* 1. *sess.* 23. his verbis: (quæ præter binas quoque alias rigidiores adhuc sacræ ejusdem Congregationis declarationes recitat Garc.) *Nec per bimestre tempus possunt abesse Parochi sine licentia Episcopi, valetque constitutio Episcopi, ne Parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia, &c.* Ac proinde hanc sententiam affirmantem absolutè tenent Paxjord. *n.* 61. citans Ugol. *de off. Ep. c.* 15. §. 5. *num.* 2. Possevin. *de off. curat. c.* 1. *num.* 11. Sanctarell. *variar. resol. q.* 4. *num.* 12. Barb. *de off. Paroch. c. n.* 55. & plures apud Garc. *p.* 3. *c.* 2. *n.* 22. dicatque inter alios apud eundem Cavallos *q.* 582. *num.* 6. ita recepisse praxin. Porrò videtur sententia hæc potissimùm tenere, ubi absentia duorum mensium, vel alterius notabilis temporis esset continua, non ita, ubi est interpolata nunc per dies tres vel quatuor, aliàs per sex vel octo.

2. Nihilominùs sententiam oppositam, ab auctoritate saltem DD. non minùs probabilem tenent Navar. *in man. c.* 25. *n.* 121. (id tribus argumentis conans concludere, nimirùm quia id jure antiquo permissum. Argumento *c. præsentiam.* 7. *q.* 1. quod correctum vel sublatum non est per Trid. dein quia Episcopis arctiori vinculo ad residendum adstrictis id conceditur, Conciliúmque hac in parte servandum in Parochis, quod in Episcopis disposuerit) Quintadven. *l.* 4. *q.* 76. Zerol. *v. privatio.* Sa. *v. residentia.* Zech. *de casibus reserv. cas.* 3. pluresque alii apud Garc. *n.* 19. Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 31. *n.* 11. Leo *in thes. fori Eccles. p.* 3. *c.* 1. *n.* 19. Bonac. &c. apud Paxjord. *loc. cit.* idem plures apud Barb. *in collect. ad Concil. loc. cit. n.* 67. Item Filliuc. *loc. cit.* qui ait, praxin contrariam unà cum probabili propter DD. auctoritatem temperâsse quoad hoc bimestre rigorem illum juris. Azor. *cit. p.* 2. *l.* 7. *c.* 4. *q.* 10. dicens, sententiam Navarri sibi probari; eò quòd Canones pro nihilo reputent, quod modicum est; Concilium autem absentiam duorum mensium judicâsse modicum, seu concedendo duos menses declarâsse, quantum absentiæ tempus pro modico, adeóque pro nihilo habeatur. Less. *cit. l.* 2. *c.* 34. *n.* 159. etsi dicat, se putare veriùs mentem Concilii esse, ut non absint primo bimestri absque facultate Episcopi; subjungit tamen credere, se hoc non esse receptum, in qua non receptione multùm se fundare AA. qui post memoratas paulò suprà ex Garcia declarationes sacræ Congregationis scripserunt, necessè videtur, Engels *loc. cit. nu.* 6. inquit, existimare se, hac in re, utpotè dubia, consuetudini locorum aliquid tribuendum. Et sanè per legitimam consuetudinem, non obstante tali declaratione S. Congregationis, posse derogari similibus, quæ sunt meri juris humani, modò non reputetur, & sit corruptela, videtur satis certum, vide dicta ad *quæst. præced.*

3. Atque juxta hanc sententiam inferes primò à potiori: opus non esse consensu Episcopi, dum subitâ occurrente necessitate, Episcopus adiri nequit. Azor.

loc. cit. q. 11. ex Selva *de benef. p. 4. q. 6. n. 13.* citante Abbatem, Hostiens. &c. Secundò citatos AA. id multò magis dicturos de Abbatibus similibusque Prælatis, Episcopo inferioribus non exemptis, utpote quorum dignitas major, & absentia non tam periculosa, sicut Parochorum, quibus quotidie incumbit obligatio sacramenta petentibus & indigentibus administrandi. Engels *loc. cit.* Quòd si verò vera est sententia prior, sequitur primò, curatum, etiamsi habeat notoriè justam causam & necessitatem recedendi, adhuc non posse sine licentia Ordinarii recedere, nisi talis sit necessitas, quæ non patiatur moram, sed sit periculum in mora petendi veniam, & tunc quamprimùm debere certiorem fieri Ordinarium de discessu & necessitate occurrente, ut de causa cognoscat, & det licentiam, nisi in brevi sit reversurus. Garc. *loc. cit. n.* 33. citans Abbat. *in c. relatum. de cler. non resid. n. 6.* Selvam, &c. Item S. Congregationem iisdem ferè verbis id declarantem. Videtur secundò, Parochum habentem justam causam recedendi ad duos vel tres menses, non satisfacere conscientiæ suæ, si petat licentiam, jurans se habere gravem causam, quam non expediat manifestare: vel etiam exprimens causam rationabilem, quam vir bonus & æquus justam judicaret, dum rigidus Ordinarius licentiam negat, quia movetur suspicione, quòd ficta sit, habet tamen recursum ad Superiorem. Hanc esse expressam declarationem S. Congregationis, refert Garc. & eidem inhæret *n.* 73. citans AA. *ubi suprà.* Sequitur tertiò, quòd, qui per duos vel etiam unum mensem, aut aliud tempus notabile abfuit sine licentia Ordinarii, pro tempore absentiæ non facit fructus suos, sed tenetur eos restituere; eò quòd absit contra tenorem decreti imponentis hanc pœnam. Garc. *num.* 25. *& seq.* neque sufficiat licentia tacita; sed oporteat, ut sit expressa. Garc. *n.* 35.

Quæstio 373. *An, & quâ licentiâ egeant Episcopi iisque Superiores, aut in jurisdictione similes Prælati absuturi ultra tres menses ipsis concessos?*

Respondeo: Episcopus (idem est de aliis) qui ex causa magnæ necessitatis aut utilitatis longiori tempore abesse cupit, debet causam absentiæ Papæ, vel Archi-Episcopo Metropolitano, aut, hoc absente, seniori suffraganeo (qui idem Metropolitani absentiam probare debet) significare, & approbationem in scriptis obtinere, nisi tamen periculum in mora fuerit, vel absentia inciderit propter munus aliquod & reipubl. officium Episcopatibus adjunctum, cujus causæ sint notoriæ. Trid. *sess. 6. c. 1. & sess. 23. c. 1.* Hinc Episcopus, qui simul est Princeps imperii, dum ad comitia vocatus comparet, non tenetur licentiam impetrare, saltem si absentia non fuerit plus æquo diuturna, & Ecclesiæ periculosa, & aliàs semper solitus sit personaliter comparere, qua tamen in re ad usum hactenùs practicatum in similibus Episcopatibus præcipuè attendendum. Ita ferè Engels *loc. cit. sub initium.*

Quæstio 374. *An, & qui præter Papam aliis curatis inferioribus dare possint licentiam non residendi etiam ultra bimestre?*

1. Respondeo primò: jus ipsum commune, quemadmodum vi juris antiqui concessum erat Parochis & curatis, abesse ad quinquennium, ratione studiorum. *c. ult. de magistris.*

2. Secundò: Episcopi similésque Prælati dare possunt curatis licentiam non residendi ad tempus ex justa causa, quatenùs hoc ipsum iis à jure aut Papa concessum est; inferior enim laxare nequit legem Superioris, nisi quatenùs id ei concessum; solet autem Papa propter necessitatem & casus frequenter occurrentes facultatem laxandi legem, seu obligationem residendi concedere Episcopis aliisque similibus Prælatis in beneficiis curatis nonnisi limitatè, ut nimirùm curati non permittantur abesse ultra dictos duos menses, nisi ex gravi causa. Pith. *ad tit. de cler. non resid. n.* 14. De cætero tempus breve, in quo Episcopus cum curato super residentia dispensare potest, relinquendum est arbitrio boni viri, cùm in jure non sit expressum, juxta exigentiam necessitatis seu rationabilis causæ. Pith. *ibid.* citans Laym. *ad c. licet. de elect. in 6. n.* 2. Qui etiam addit, quòd hoc tempus videatur restrictum ad annum in Trid. *sess. 4. c.* 12.

3. Tertiò: idem potestatis hac in parte habet Legatus Pontificius in provincia sibi demandata, quod Episcopus in sua diœcesi. Azor. *loc. cit. q.* 2. ex Selva *p. 4. q.* 9.

4. Quartò: Capitulum sede Episcopali vacante, cùm in iis, quæ sunt jurisdictionis non voluntariæ, sed necessariæ, potestas Episcopi transeat ad Capitulum. Azor. *ibid q. 3.* Selva *q.* 10. Abb. *in cit. c. relatum.*

5. Quintò: posse locorum Ordinarios (intelligendo per Ordinarium Superiorem, sive majorem, sive minorem Episcopo, ut Gl. *in c. licet canon. de Elect. in 6.*) facere Parochis potestatem ad tempus aliquod recedendi à suis Ecclesiis, tenet Azor. *loc. cit. q.* 4. citans Abbatem, Host. Imhoc. *in c. relatum.* Si verò Prælatus inferior Episcopo non habet jurisdictionem ordinariam in loco, v. g. Abbas regularis aut Prælatus, seu Rector Ecclesiæ Collegiatæ, etsi habeat quidem potestatem conferendi Parochiam, vel aliud beneficium curatum; provisus tamen seu curatus jurisdictioni Episcopi subsit, & ab eo circa administrationem & curam parochiæ pendeat, tunc ab eodem Episcopo licentiam petere debet, & si illegitimè abiit, ab eodem puniri. Pith. *loc. cit.* 43. Addit Fagn. *in c. relatum. de cler. non resid. n. 4.* quòd Prælati Episcopo inferiores nequeant dare licentiam discedendi ab Ecclesia vel loco beneficii, nisi habeant jurisdictionem ordinariam, & quidem excluso Episcopo.

Quæstio 375. *An, dum jus ipsum, vel etiam Papa generaliter indulget curato abesse studendi gratiâ, (idem est de aliis honestis causis. Lott.* paulò pòst citand. *Garc.* n. 89. *&* 96.) *adhuc hæc causa insinuari debeat Episcopo, ab eo cognosci, peti ab eodem, & obtineri licentia in scriptis?*

1. Resp. primò: probabiliter jure antiquo id opus non fuisse, non solùm ratione studii, sed etiam in aliis casibus, in quibus absentes habentur à jure pro præsentibus, v.g. absentes pro negotiis Ecclesiæ. Garc. *cit. p. 3. c. 2. n. 94. & seq.* Nam licèt *c. relatum* ab Alexand. III. exigatur hæc licentia Ordinarii vel Prælati, sive causa studii, sive alia proponatur, ut Lot. *l. 3. cit. q. 27. n.* 194. ei tamen derogatum per posterius. *c. fin. de Magist.* ab Honorio III. concedente de novo licentiam, & privilegium percipiendi fructus in absentia studiorum gratiâ, adeóque habendo tales pro præsentibus. Garc. *loc. cit.* quamvis & aliam det hujus textûs interpretationem. *n.* 92. de quo paulò pòst.

2. Respondeo secundò: jure novo, nimirùm post Trid. probabiliter id requiri. Lott. *n.* 194. & quem is citat Mandos. *de signat. gratia.* Garc. *p. 3. c. 2. n. 75. & seq.* Majol. *de irreg. c. 5. n.* 15. Navar. Hojed. Rodriq. Sa. pluresque alii apud Garc. qui scripserunt post Trident. & omnes cum Lott. docent sic generaliter dispositum per Trid. *cit. sess. 23. c. 1.* Zechus insuper *de casibus reserv. casu 3. num. 2. & de munere Episcop. c. 5. n. 4.* & Vega apud Garc. *loc. cit.* docent, quòd gratiæ & indulta de non residendo & percipiendo fructus ratione studii non valeant sine consensu Ordinarii vi Bullæ Pii IV. quæ est ad finem Concilii, de quo vide Garc *n.* 77. Longè enim aliud est,

quòd

quòd lex vel Papa indulgeat, ut quis abesse possit, & aliud, ut quis abesse possit absque licentia; dum enim lex vel Papa indulget simpliciter, ut quis abesse possit ex tali vel tali causa, id nihil ultra importat, quàm ut, causa absentiæ, vel ex hoc ipso justa omnino sit, ceterum inde non sequitur, quin ea causa debeat Episcopo insinuari, & ab eo peti licentia. Lott. *n.* 194. *& seq.* Cujus ulteriorem hanc reddit rationem Garc. *loc. cit. n.* 88. ideo adhuc requiri in hoc casu licentiam Prælati, etiam ratione studii, ne indociles & inepti se conferant ad studia, contra mentem istorum jurium id permittentium, & ne multitudo nimia id faciat. Sed neque *c. fin. de magist.* hanc licentiam Episcopi per modum executionis licentiæ ibidem concessæ excludit, ut Garc. gl. *ibid. v. licentia.* Lott. *n.* 197. vel etiam, ut interpretatur illud Garc. *n.* 92. quia terminus licentiæ refertur ad actum perceptionis fructuum, non autem ad factum absentiæ; adeóque supponit ibi Pontifex absentem obtinuisse licentiam à suo Ordinario, prævia causæ cognitione. Unde manet, quòd etiam dum Papa simpliciter concedit indultum de percipiendis fructibus in absentia, adhuc opus sit obtinere licentiam super absentia ab Episcopo. Lott. *n.* 198. citans Cardin. *in c. tua n.* 6. & Imol. *ibid. n. 9. de cler. non resid.* Secùs est, & nulla requiritur alia licentia Ordinarii, dum Papa concedit particulare indultum, non solùm de percipiendis fructibus in absentia, sed etiam super facultate abessendi. Lott. *ibid.* Porrò tàm ex dispositione juris communis, quàm ex dispositione Trident. *sess. 23. c. 1.* debere hanc licentiam peti ab Episcopo, etiamsi vi statuti cujusdam specialis Ecclesiæ petenda esset à Capitulo, censet Lott. *n. 208. & seq.* & sic responsum *in una Calagurritana fructuum 26. Maji 1614. quæ est 608. recent. p. 2.* sede autem vacante à Capitulo. Tam verò necessariam esse dictam licentiæ petitionem, tenet idem Lott. *n.* 211. ut etiamsi absuturus propter litem cum eo, à quo ipso obtineri debet hæc licentia putà Episcopo vel Capitulo sede vacante, pro evidente habeat, se eam non obtenturum (adeoque iniquum videatur, eum ad illam petendam adigi) adhuc non excusetur ab ea petenda, cùm lex non exigat licentiam ob alium finem, quàm ut evitetur contemptus, adeoque dicta excusatio non sit juridica, cùm petitione licentiæ excludatur dictus contemptus. Quin etiam addit *n.* 213. si in dicto casu non obtineatur licentia, etsi in ordine ad evitandam pœnam privationis sufficiat petiisse; idipsum tamen non sufficiat ad effectum consequendi fructus, nisi fuerit prosecutus recursum ad superiorem, qui inferiorem compellat juxta Cardin. *in c. tua. de cler. non resid. n.* 6.

Quæstio 376. In genere, quæ censeantur justæ causæ non residendi, & quæ dicatur justa absentia?

1. Respondeo ad primum: brevis absentiæ, putà quoad bimestre, causæ, ut censeantur justæ, non requiruntur adeo graves, sed sufficiunt leviores, putà recreationis alicujus seu relaxationis animi, visitationis cognatorum, vel amicorum; diuturnioris verò absentiæ, putà ultra bimestre causæ exiguntur graves, & quæ tales sunt arbitrio Episcopi. Filliuc. *loc. cit.* Cævall. apud Garc. *loc. cit.* Paxjord. *l. 10. tit. 40. n.* 62. Cùmque juxta sententiam unam, & pro bimestri requiratur licentia Episcopi in scripto, debet aliqua causa proponi; satis tamen erit, quamvis non multum urgens. Paxjord. *ibid.* Pro trimestri verò Episcoporum absentia, ad quam quoque non requiritur causa strictè rationabilis, sufficit æquitas quædam, quam Concilium ipsorum Episcoporum conscientiæ relinquit, non requiritur licentia, ut vel hoc ipso patet, quòd æquitas causæ remittatur ipsius recedentis arbitratui. Paxjord. *n.* 27. Porrò reducuntur causæ graves à Trid. *sess. 23. c. 1.* ad quatuor capita, nimirum christianæ charitatis (quò spectat causa juvandi proximum maximè in egentem v. g. ut odia & lites componantur) evidentis, urgentis necessitatis, præsertim communis (v. g. dum quis abest ob aëris intemperiem, juxta *c. præsentiam. 7. q. 1. & c. ad audientiam. de cler. non resid.* ob persecutionem tyranni, ob capitales inimicitias. Vasq. *de benef. c. 4. num.* 135. Laym. *l. 4. tr. 2. c. 6. n.* 4. vel ob piam peregrinationem. Laym. *ibid.*) obedientiæ majoribus debitæ (ut dum versatur beneficiatus in servitio Papæ vel Episcopi) evidentis Ecclesiæ, cui quis præfectus est, necessitatis, vel utilitatis, ut dum abest ob prosecutionem litis super juribus beneficii, vel aliud negotium Ecclesiæ v. g. vocatus ad synodum Ecclesiasticam, aut imperatoriam, aut studiorum vel doctrinis gratia. Verùm de his vide Laym. Azor. Filliuc. *ll. cit.*

2. Respondeo ad secundum, ad justitiam absentiæ exigi concursum nimirum causæ rationabilis & licentiæ. Garc. *loc. cit. num.* 90. Lott. *cit. q. 27. n.* 122. citans Abb. Anchar. & plures Rotæ decisiones; siquidem sine justa causa licentia Superioris manet injusta, & inutilis, cùm vox *licentia* non importet nudam voluntatem, sed concessionem ex causa, & tanquam derivata ex verbo, *licèt* sonet in arbitrium boni viri, & propterea nil valeat sine justa causa. Lott. *n.* 123. ex Selva *p. 4. q. 7. num.* 53. & sine ea dispensatus non est tutus. Rebuff. in praxi *tit. de cler. non resid.* Adeóque nisi quis ultra licentiam probet causam frustra agit ad fructus. Lott. *n.* 125. Econtra justa causa sine licentia non sufficit; quia daretur contemptus superioris & sic illud bonum resultans ex justitia causæ remanet quasi absorptum à malo, resultante ex hujusmodi temeritate, & contemptu; atque ita ratio hujus necessitatis licentiæ est radicata super bono obedientiæ. Lott. *num.* 126. juxta Gl. *in c. inter quatuor. de cler. non resid. v. sine justa causa.*

Quæstio 377. Efformata semel justa absentia ex concursu causæ, & licentiæ, quamdiu duret ejus effectus?

Respondeo: tamdiu, quamdiu durat causa, etiam Prælato, qui concessit licentiam, mortuo. Lott. *n.* 216. juxta Archid. *in c. licet. canon. de elect. in 6to.* Nec est in potestate Prælati eam revocare, nisi nova causa superveniat, vel detegatur falsitas causæ prætensæ; vel finita fuerit causa v. g. cursus studiorum jam terminatus, ex assecutione gradûs doctoralis vel magistri. Lott. *n. 217. &* 218. citans Gemin. *in c. cùm ex eo, de elect. in 6. n.* 9. Verùm circa hoc exemplum doctoratûs vide dicenda inferiùs.

Quæstio 378. Quænam excusent ab hac licentia petenda?

1. Respondeo primò: posse induci consuetudine, ut sine licentia Prælati ex causa rationabili, & vel maximè expressa in jure, posset quis abesse. Garc. *nu.* 91. citans Selvam & de Grassis. Lott. *num.* 200. Et in specie id quoque tenere de curatis, quamvis enim residentia omnium curatorum, ut dictum, sit juris divini, ita ut curatus suas oves sine justa causa relinquere non possit, & consequenter id per consuetudinem immutari nequeat, quæ contra jus divinum nihil operatur: Verùm id in thesi seu generaliter intelligendum est; in specie autem seu hypothesi v. g. quòd hîc & nunc, hic vel ille Pastor, Prælatus &c. justam causam habens sine licentia Superioris ad breve tempus à sua Ecclesia, Monasterio &c. abesse non possit, nequaquam est juris divini, sed humanæ Pontificii, alias nec Episcopus, nec Pontifex illam licentiam concedere posset. Engels *ad tit. de cler. non resid. n.* 6.

2. Secundò: dum expressè aliter cautum est privilegio speciali. Garc. *n.* 93. cujus verba diligenter ponderanda. Lott. *n.* 200. idem docet *nu.* 98. indultario Apostolico de se absentando in individuo non esse opus licentia Episcopi.

3. Tertiò: dum ingruit necessitas, quæ non patitur moram petendi veniam, in quo casu tamen servandum, quod dictum supra. Addit Lott. *n.* 215. si Episcopus sit absens à diœcesi, & urgeat necessitas recedendi,

dendi, non teneri aliquem pro licentia mittere ad Episcopum extra provinciam, neque eam petere à Capitulo, cùm *c. relatum.* hunc honorem deferat Prælato, non Capitulo.

4. Quartò: censet idem Lott. *num.* 219. cessare hanc necessitatem petendi licentiam, si fiat provisio præsenti in Curia, & hic provisus in ea perseveret gratiâ studii, idque ex indulto Bonifacii VIII. quod tamen num perstet ad curatos, non exprimit Lotterius.

5. Quintò: necessitati petendi & obtinendi licentiam ab Ordinario obnoxii non sunt docentes, etiam gratis, si tamen sint ab ipsa Universitate studii Generalis ad hoc constituti. Lott. *nu.* 201. ex Garc. *p. 3. c. 2. num.* 87. *&* 559. testante sic ad sui ipsius instantiam declaratum à S. Congreg. Verùm hoc intelligendum non est de curatis, ut constabit ex paulò post dicendis.

Quæstio 379. In particulari, quid ergo liceat, constitutúmque sit quoad non residendum ratione doctionis, quæ causa refertur ad bonum religionis Christianæ seu Ecclesiæ?

1. Respondeo primò: ad doctionem Theologiæ publicam jus ipsum ad quantumcumque longum tempus permittit non residere, & in absentia percipere fructus. *c. in fine. de magist.* Azor. *cit. l. 7. q. 3.* Garc. *n.* 54. Less. *cit. c. 34. n. 163.* Idem est de doctione juris can. Garc. *n.* 64. Navar. *in man. c. 25. n.* 121. Lott. *n.* 201. Azor. Less. *ll. cit.* Idem esse etiam de doctione cujuscumque facultatis honestæ in Universitatibus Salmant. Complut. & Vallisolet. ex speciali privilegio iis concesso ab Eugenio IV. testatur Garc. *n.* 66. Intelligendum autem hoc ipsum est, non solùm de iis, qui conducti seu salariati aut ratione stipendii, seu cathedræ, quam habent, sed etiam qui sponte ac voluntariè legunt Theologiam, & jus canon. modò legant cum licentia Universitatis seu collegii DD. Trident. enim *sess. 5. c. 1.* solum requirit, ut in scholis publicè doceant, Lott. *n.* 201. Garc. *num.* 60. ne tamen quilibet hoc titulo velit se à residentia subtrahere, requiritur dicta licentia Universitatis, quæ eam concedere non debet, nisi iis, qui apti & utiles videntur ad docendum. Garc. *n.* 61. testans sic declaratum à S. Congregat. ad instantiam Universitatis Complut. requiri tamen videtur, ut doceant in loco studiis Generalibus publicè deputato (quale studium Generale dicitur illud, quod est erectum & institutum per Papam, Regem, seu Principem, seu quod habet studium ex privilegio, aut consuetudine immemoriali. Garc. *n.* 56. citans Horatium Lucium *de his qui gaudent privileg. scholar. ad finem istius tr. n.* 23. Pacian. *de probat. l. 2. c. 41. nu. 48. &c.*) non secùs ac in studentibus id requiritur, de quo tamen paulò pòst. Et sic censuit sacra Congregat. ad *cit. sess. 5. c. 1.* de docentibus jus canon. in publica Universitate, gaudere illos privilegiis de percipiendis fructibus suarum præbendarum, in absentia, quamvis subdat idem dicendum de docentibus S. Scripturam in Cathedralibus & Collegiatis. Ac demum non requiri licentiam Ordinarii pro talibus docentibus, dictum est *quæst. præcedente.* Econtra requiritur ea quoad docentes Grammaticam, literas humaniores, & philosophiam ex *c. relatum. & c. tua. de cler. non resid.* nisi consuetudo in quibusdam locis aliud præscripserit, & quidem etiam ante Trid. Filliuc. *tr. 41. c. 6. n.* 23. Quin & hodie requiritur indultum Papæ cum licentia Ordinarii vi constit. Pii IV. Filiuc. *ibid.*

2. Respondeo secundò: si dicta privilegia à jure concessa docentibus habnêre locum etiam in curatis, ut satis indicant Azor. Less. Filiuc. Garc. qui etiam *n.* 73. testatur pluribus exemplis, sic sæpè servatum; perseveréntque etiam modò respectu Canonicorum, aliorúmque similium; quoad habentes tamen beneficia parochialia, aliáque curata modò stante decreto Trid. *sess.* 23. *c.* 1. non subsistunt, ut habent plures declarationes sacræ Cong. *ad c. 1. sess.* 5. opus proinde erit indulto Papæ, & licentiâ Ordinarii. Garc. *n. 78. juncto. n.* 83. & ex eo Filiuc. *loc. cit.* Addit Laym. *Th. mor. l. 4. tr. 2. c. 6. n. 5.* quoad æquitatem causæ, dum sunt beneficiati curati, necessarium videri, præsertim si absentia ratione doctionis diuturnior, ut sit necessitas aliqua docendi, v. g. quia pauci admodùm doctores reperiantur, vel major Ecclesiæ utilitas, citátque pro hoc Vasq. *de benef. c. 4. n.* 146. nisi dicere quis velit hoc ipso etiam respectu curatorum licitum esse docere publicè Theologiam, quia docendo plus Ecclesiæ prosunt: siquidem facere Prædicatores, ministros, & Pastores Ecclesiæ idoneos, melius est quàm prædicare, & ministrare. Laym. *ibid.* Sed néque ad legendum & docendum, etiam Theologiam, quamvis nullus alius idoneus reperiretur, & Vicarius habilis ad curam relinqueretur, curatn concedere licentiam poterit Episcopus, juxta Paxjord. *l. 10. cit. 40. n.* 51. qui citat pro hoc Gonz. *ad reg. 8. Gl. 6. n.* 254. & Barb. *de off. Episcopi alleg. 53. n.* 76.

Quæstio 380. An, & qualiter liceat curatis abesse ratione studiorum, quæ causa manifestam implicat Ecclesiæ, cui quis præest, utilitatem, ut eleganter deducit Abbas in c. licèt vobis. de præb. n. 5. apud Lott. *n.* 150.

1. Respondeo primò jure antiquo, nimirum vi *c. 2. de privileg. in 6. c. licèt. de præb. c. cum ex eo. de elect. in 6. c. fin. de Magist. &c.* concessum, ut per quinquennium excusentur à residentia, & in absentia fructus suorum beneficiorum percipiant Studentes Theologiæ, vel juri canon. DD. námque communiter & S. Congreg. parificant hæc studia duo, eò quòd his temporibus pro regimine Ecclesiarum æquè benè, ne dixerim meliùs, deserviat jus canonicum, quàm Theologia; imò quoad facilitatem addiscendi, & opportunitatem lucrandi panem jus canonicum prævaleat. Paxjord. *num.* 148. citans Zerol. *v. studium.* Carol. de Grassis *de effect. Cler. in prælud. n. 54. &* 64. Abb. Felin. *in cit. c. fin.* Horat. Lucius *in tr. de privileg. privilegio* 99. Navar. *in man. c. 25. n.* 120. Hojed. *de incomp. c. 17. num.* 28. & passim alii apud Garc. *n.* 54. Quin & Studentes in alia qualibet scientia, etiam Grammatica. Azor. *cit. p. 2. l. 7. q.* 3. juxta Gl. *in c. cùm ex eo v. literarum.* Etsi enim *cit. c. fin.* prohibeatur Religiosis & extensivè etiam Archidiaconis, Decanis, Plebanis, Præpositis, Cantoribus, aliisque Clericis personatus habentibus, nec non presbyteris, studere Philosophiæ vel legibus (de quo etiam vide Paxjord. *loc. cit. num.* 151. ubi etiam ait, si studium non sit privilegiatum, vel solùm pro certo tempore, neque adsit particularis dispensatio Papæ, qui legibus sæcularibus, aut philosophiæ operam daret, non solùm non lucraretur fructus beneficii, sed & quatuor pœnas, quas *num.* 152. enumerat, incurreret; neque inferiorem Papa posse hanc licentiam concedere, adjecta tamen *num.* 157. *& seq.* bonâ limitatione, quoad studium juris civilis) non tamen intelligitur id de eo philosophices vel legum studio, quod fit in ordine ad intelligentiam canonum, & Theologiæ, sed ad summum de eo, quod diversum à studio Theologiæ, vel canonum in se ipso ita terminatur & sistit, ut quis fiat Philosophus vel causidicus. Lott. *l. 3. q. 27. num.* 204. Modò tamen studeant in studio generali, seu celebri Universitate. *c. tua. de Cler. non resid. c. 2. de privileg. in 6.* Garc. *num.* 55. citans Zech. *de rep. Eccles. tit. de Cler. non resid. n. 7.* Zerol. *v. studium.* Quamvis Lott. *num.* 206. dicat quosdam distortis verbis citatæ decretalis distinguere inter studium publicum in Universitate aliqua, & studium privatum in camera. Pirh. quoque sentiat contrarium *ad tit. de Cler. non resident. num.* 58. citans pro se Abb. *in c. tua. n.* 4. & Host. *ibid.* idque Argumento *c. tua,* cùm ibi solùm dicatur non gaudere indulgentia, seu privilegio lucrandi fructus in absentia, qui in fraudem se conferunt prætextu studiorū ad talia loca, in quibus nullum, seu non competens

est

est studiorum exercitium. Unde si alicubi studia vigeant, adeóque finis & utilitas, ob quam privilegium hoc studentibus Clericis concessum est, obtineri possit, eodem gaudebunt, qui ibi student, sive locus sit civitas, sive villa, sive castellum. Felin. etiam Hostiens. & alii apud Paxjord. *num.* 139. putent, quòd si aliquis excellens Doctor legeret extra studii generalis locum, tutum fore in conscientia, qui sub illo studeret; hoc tamen Superioris arbitrio prudenter relinquendum, ne sub hoc prætextu tegantur otia; sed & ante Trident. solitum non peti ad hoc licentiam Episcopi, testatur Azor. *loc. cit.* ex Innoc. Hostiens. &c. *in c. relatum.* Quin & passim impetrari solitam in Curia Romana à summo Pœnitentiario. Porrò dictum quinquennium incipit computari à die, quo cœpit beneficiatus literis operam dare. Azor. *loc. cit.* Idem est de septennio, de quo paulò pòst, quòd, uti & dictum, quinquennium debet esse utile & integrum, deducto nimirùm omni justo impedimento. Lott. *n.* 170. dicens, hanc fuisse sententiam Lapi, Franch. & aliorum secutorum Archidiaconum. Denique dictis juribus & privilegiis comprehendi quoque habentes beneficia parochialia & curata, potuisse nimirùm eos olim ratione studiorum saltem de licentia Episcopi etiam ad septennium abesse, satis indicant & docent AA. Azor. *loc. cit.* Lott. *num.* 152. *& seq.* Engels *ad tit. de Cler. non resid. num.* 11.

2. Respondeo secundò: modò etiam post Trident. dictis juribus & privilegiis, uti & privilegiis concessis specialiter quibusdam Universitatibus, etiam quoad curatos derogatum non esse, (cùm non extet decretum aliquod, in quo ea revocentur, *c. enim. 2. sess. 6.* revocantur solùm indulta perpetua de non residendo. Garc. *n. 69.* Sed neque *c. 1. sess. 23.* verbis illis: *Quolibet privilegio:* quia ubi derogatur simpliciter privilegiis, in dubio non intelligitur de privilegiis insertis in jure, Bart. communiter receptus in *Extrav. ad reprimendum. v. non obstantibus.* Felin. *in c. 1. de rescrip. n. 12.* & plurimi alii apud Garc. *n. 72.*) sed & licere illis abesse ratione studiorum, petitâ & obtentâ ab Ordinario licentiâ, tenent plures Scribentes post Trid. Sic expressè Laym. *Th. mor. l. 4. tr. 2. cap. 6. n. 5.* ait, concessum est Episcopo *in cap. cùm eo de elect. in 6.* dispensare cum promotis ad Ecclesias parochiales, ut usque ad septennium, quo in studiis morari possunt, ad sacerdotium promoveri non teneantur, modò intra annum post adeptam parochiam subdiaconi fiant. Idem tradit *ad c. cùm ex eo. de elect. in 6.* Idem claris verbis tenet Pirh. *loc. cit. num.* 34. *ibid.* quòd etiam curati quinque annis studere, & quamdiu voluerint, docere possint in Theologia & Jure Canon. absque eo, quòd opus sit ad hoc licentiâ Ordinarii, quamvis id intimandum Episcopo præcisè, ut idoneum Vicarium substituere possit; quin &, si Episcopus impedire velit, quò minùs curatus, qui non sufficienter in his disciplinis instructus, & ad studia idoneus est, iis operam dare possit, is posset tanquam gravatus appellare; siquidem indultum à jure beneficium non est alicui auferendum, &c. Ita manifestè supponit Lott. *cit. q. 27. num. 151. & seq.* dum ait *num. 152.* ex Abb. *in c. licet 2.* quòd in tali casu causâ studii possit differri sacerdotium ad septennium, modò illicò fiant subdiaconi. Et *n.* 161. ex Archid. & Gemin. quòd, si datâ habilitate ac legitimitate personæ denegaretur talis dispensatio, esset locus recursui impetrando officium Superioris, ita ut hic Episcopum cogeret ad dispensandum. Et *num.* 136. quòd, cùm hæc dispensatio fiat, mediante deputatione Vicarii, qui animarum curam subeat, sicut hæc deputatio ad nullum alium, quàm Episcopum, ita etiam ista potestas dispensandi (subintellige ratione studii) non spectet nisi ad Episcopum. Zerola quoque *p. 1. v. studium.* apud Garc. *num.* 82. dicit; non esse adhuc ablatam Ordinariis auctoritatem dandi hujusmodi licentiam non residendi studiorum gratiâ habentibus Ecclesias parochiales, utpote quæ licentia eis competat jure communi, & quæ præscribuntur servanda in concessione hujusmodi licentiæ, dum ea petitur in urbe, servanda etiam esse locorum Ordinariis, si quando eam volunt concedere, quamvis ad eam concedendam se debeant parcissimè habere. Zerolam sequi videtur Zechus *de rep. Eccl. tit. de Cler. non resid. num. 7.* apud Garc. *num. 84.* Verùm

3. Respondeo tertiò longè probabiliùs: modò post Trid. curatis vi dictorum jurium antiquorum ac privilegiorum non licet ampliùs ratione studiorum abesse, neque ad id Episcopus ultra dictos duos menses facere potest potestatem. Garc. *loc. cit. à n. 80.* Filiuc. *loc. cit. n. 29.* Paxjord. *n. 50.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 6. n.* 251. Alzedo *de præst. Episc. dign. p. 2. c. 9. n. 37.* Barb. *in collect. ad Trid. sess. 23. c. 1. n.* 55. uti & *de off. Paroch. cit. c.* 8. *n.* 27. Engels *loc. cit. &c.* Sic sæpiùs declaratum à S. Congregatione, testatur Paxjord. & alii passim; refert quoque Garc. *loc. cit.* plures harum declarationum, in quibus, postquam præscriptus est modus servandus, dum datur istiusmodi licentia, in Curia expressè subjungitur, hanc licentiam solùm habere locum in parochialibus obtentis ante Trid. quia in obtentis post Trid. licentia abessendi studiorum gratiâ non datur. Et idem habetur juxta has declarationes S. Congreg. in Conc. Mediolan. *1. p. tit. 2. de residentia.* apud Garc. *nu.* 82. Atque ex his patet privilegium de non residendo, ut & de percipiendis fructibus derogatum quoad parochiales, respectu studentium per Trid. Garc. *num. 83.* Opus proinde ad hoc indulto speciali Papæ cum consensu Ordinarii. Filiuc. *loc. cit.* Porrò circa modum servandum in concessione talis licentiæ, dum ea conceditur in Urbe, quoad parochiales obtentas ante confirmationem Trident. (quod observandum in ordine ad hoc, dum fortè talis licentia per speciale indultum committeretur Episcopo concedenda curato) ait eadem Congregatio apud Garc. *n. 81.* de licentiis percipiendi fructus in absentia ratione studii ex parochialibus, itémque de non promovendo, quatenùs imposterùm concedere contigerit his, qui in Curia præsentes erunt, is modus servetur: scilicet ut hi, qui illas petunt, præsentent se personaliter Illustriss. N. aut Reverendissimo Prælato signaturæ sanctissimi, qui ex aspectu & brevi examine videant, an in fraudem id petatur; posteà in licentia danda apponantur omnes hæ conditiones. Primò: oneretur conscientia eorum, quibus conceditur, ut debeant verè & actu ipso in famosa Universitate studio Theologiæ vel Canonum operam dare; alioquin fructus non faciant suos, ac pœnâ non residentium teneantur, perinde ac si nullam licentiam habuissent. Secundò: exprimatur in ea ætas impetrantis cum juramento, ut, si fuerit major triginta annis, licentia non detur, nisi jam studium incepisset, & adhuc non absolvisset. Tertiò: non concedatur nisi ad quinquennium à principio studii computandum cum clausula: *Modò intra annum promoveatur ad subdiaconatum.* Quartò: mandetur, ut cura animarum per Vicarium idoneum ab Ordinario eligendum gubernetur, assignatâ congruâ fructuum; pro his verò, qui erunt absentes à Curia, licentiæ istæ committantur Ordinario, ubi est beneficium, & apponantur omnes qualitates, quæ suprà, &c.

Quæstio 381. Ubinam dicto privilegio juris communis quoad curatos absentes ratione studiorum derogatum colligatur, per illud Trid. sess. 23. c. 1.

Respondeo: quatenùs *ibidem* enixè statuit, ne curati abesse possint, nisi causa priùs per Episcopum cognita & probata, & quòd discedendi licentiam ultra bimestre non obtineant, nisi ex gravi causa; S. Congregatio verò Interpretum dicti Concilii causam studii judicet non esse causam gravem hodie in beneficiis curatis post dictum Concilium obtentis, ut ea obtinens possit abesse ad studendum & discendum, ex quo habentur parochiales per concursum, vel saltem in forma *dignum* per examen factum cum tribus Examinatoribus synodalibus, cùmque Concilium in beneficiis curatis id specialiter disponat in

Ecclesiarum & animarum favorem, derogatur per illud dictum privilegium in jure insertum de percipiendis fructibus in absentia ratione studii, quoad beneficia curata. Et vel sic etiam derogatur privilegium de hoc specialiter concessum Universitatibus quibusdam, ut in iis per quinquennium tales studere possint, & in specie privilegium Eugenianæ concessum super hoc Universitati Salmantic. licèt de iis privilegiis facta non sit mentio specialis, cùm privilegia ista contineant privilegium juris communis, illud extendendo. Sic ferè verbotenus Garc. *num.* 107. *& seq.*

Quæstio 382. *An & quando negotium proprium, vel lis ipsius beneficiati sit causa justa absentiæ ab Ecclesia?*

1. Respondeo primò: ut negotium proprium (quod ponitur pro justa causa licentiæ abessendi. *c. præsentium.* 7. *q.* 1. & Argumento *c. relatum*, ubi causa studii refertur ad quamlibet aliam honestam causam, juxta Gl. *v. prælatorum.* Lott. *n.* 174.) sit causa justa, necessè est, ut implicet utilitatem aliquam Ecclesiæ vel beneficii, de cujus agitur residentia, vel ex persona propria ipsius beneficiati, vel ex natura rei. Lott. *num.* 177. Unde

2. Respondeo secundò: lis mota beneficiato super juribus & bonis ipsius beneficii est causa justa absentiæ. *c. ex parte. de Cler. non resid.* Lott. *loc. cit.* Et in specie prosecutio litis super juribus & bonis ipsius parochialis est Parocho justa causa absentiæ à parochia. Garc. *num.* 48. citans Nav. *consil.* 14. *de Cler. non resid.* Addit tamen, quòd neque ex hac causa in parochiali debeat dari licentia ad multum tempus, maximè hodie, stante Trid. *sess.* 23. *c.* 1. quamvis *num.* 50. dicat, ad hujusmodi absentiam pro causa Ecclesiæ & prosecutione litis super juribus, seu bonis dignitatis, seu præbendæ non requiritur licentia Superioris, quia jus ipsum eam dat. Econtrà si lis non tangat statum personæ ipsius beneficiati, vel beneficii, sed sit super alia re, vel etiam super alio beneficio, non reputatur causa justa pro absentia ab Ecclesia vel beneficio residentiam exigente. Lott. *num.* 178. referens sic distinxisse Rotam *in Astensi fructuum* 15. *Mart.* 1613. *coram Manzanedo*; sic lis ejúsque prosecutio super dignitate aut Canonicatu ipso non excusat possessorem à residentia ultra tempus à Concilio permissum, *sess.* 24. *c.* 12. Etsi prosecutio litis super juribus, seu bonis istius dignitatis aut Canonicatûs excuset à residentia, quam aliàs dicta dignitas vel Canonicatus exigit, & lucratur talis absens fructus illius. Garc. *n.* 49. juxta *c. ex parte*, *& c. cùm non deceat. de elect. in* 6. citans Navar. *ubi ante*, & referens sic decisum *in una Burgensi jurisdictionis* 4. *Maji* 1584. *coram Seraphino.* Sic etiam absentem ob prosecutionem litis super juribus suæ dignitatis non lucrari fructus sui Canonicatûs, quem simul obtinet in eadem Ecclesia, quia non agit causam Canonicatûs, tenet Garc. *num.* 50. contra Navar. *cit. consil.* 14. Quin & in specie, lis super parochiali non excusat à residentia, nec prosecutio talis litis. Garc. *num.* 47. citans desuper *num.* 42. clara verba declar. S. Congregationis. Hujus discriminis ratio est, quòd, ubi agitur magnum interesse Ecclesiæ ipsius, aut explicitum, aut implicitum, permissum est beneficiato per se ipsum agere. *c.* 1. *& ult. extra. depostulat.* ac consequenter abesse pro dicto negotio vel lite; ubi autem cessat tale interesse, præponderat causa residendi, quæ, cùm impediat eum abesse, subintrat provisio juris, ut per procuratorem negotium expediatur, cùm ad hoc usus procuratoris sit introductus, juxta *l.* 1. *de procurat.* Lott. *num.* 180. *&* 181. Porrò dum quis abest, tam ut negotia Ecclesiæ pertractet principaliter, quàm ut sua alteriúsve pertractet principaliter; Ecclesia verò nonnisi consecutivè, seu per quandam consequentiam, quâ ea connexa sunt negotiis & utilitati Ecclesiæ, haberi talem in utroque casu pro præsente, & percipere omnes fructus, qui solis præsentibus dari consueverunt, docet Lott. *num.* 146. *& seq.* juxta *c. licet vobis. extra. de prab.*

Quæstio 383. *An & qualiter ratione infirmitatis corporalis & spiritualis Parochus excusatur à residendo?*

1. Respondeo primò: infirmitas præstat justam causam non residendi, & tamen percipiendi fructus. *c. unico. de Cler. non resid. in* 6. Is enim dicitur satis servire ad effectum consequendi alimenta, qui propter adversam valetudinem servire impeditur, juxta *l. rebus. ff. commod.* Host. apud Lott. *num.* 134. Modò tamen infirmitas non sit levis, sed considerabilis. Moneta *de distrib. p.* 2. *q.* 6. *nu.* 21. citatus à Lott. *num.* 137. Sicut enim non sufficit ad justitiam causæ quæcunque utilitas, sed magna evidénsque; ita etiam requiritur necessitas proviti magna. Lott. *nu.* 132. citans Archid. *in c. licet causam. de elect. in* 6. Item modò infirmus sit is, qui, dum sanus erat, consuetus est residere, & divinis interesse; non verò si nec sanus residebat. Lott. *n.* 138. citans Abb. *in c. ad audientiam. de Cler. non resid.* & Didac. *variar. resol. l.* 3. *c.* 15. *n.* 8. Circa quam tamen limitationem id observandum in genere ex Card. de Luca. *de Canon. d.* 12. *n.* 7. contrarium esse, si infirmus, aut aliter impeditus impedimento in jure expresso citra istam infirmitatem, aut aliud illud impedimentum solitus quoque erat non residere, ex alia tamen justa causa, v. g. si nunc infirmus, ante infirmitatem etiam non residebat, inculpatè tamen, quia v. g. impediebatur ob servitium Episcopi, adhuc percipiet fructus & distributiones. Tenétque responsio, etiamsi quis propriâ culpâ in talem infirmitatem incidisset. Lott. *num.* 136. Didac. *loc. cit.* contra Probum *in cit. c. unic. num.* 17. Unde jam in specie Parochus infirmus, qui ex defectu medicorum curari non potest in loco beneficii, licentiam obtinere valet ab Ordinario per tres vel quatuor menses in locis vicinis commorandi, curationis gratiâ, constituto interim ab ipso Ordinario Vicario idoneo. Paxjord. *l.* 10. *tit.* 40. *num.* 53. citans Ugol. *de off. Episc. cap.* 15. §. 3. Zerol. *p.* 1. *v. residentia.* Barb. cit. *c.* 8. *n.* 29.

2. Respondeo secundò: quæ dicta de infirmitate corporali, eâdem ratione locum habent de infirmitate spirituali, modò in eam propriâ culpâ non inciderit quis. Lott. *n.* 138. Sic si quis injustè fuerit excommunicatus, suspensus, &c. ac proptereà non admissus ad divina, seu residere ad effectum exercendi pastoralia, proventus percipiet. Lott. *num.* 139. citans Monet. *ubi suprà q.* 15. *num.* 18. etsi, quamdiu durat excommunicatio, non patefacta ejus injustitia, nihil ei dandum sit, nisi quatenùs fortè fame periret. Lott. *n.* 141.

3. Respondeo tertiò: huc quoque spectare, quæ casu aliquo extrinseco circa personam contingunt, similémve necessitatem inducunt, ut, si quis injustè incarceratus sit, etiam in eodem oppido, de quibus vide Lott. *à num.* 142.

Quæstio 384. *An propter aëris intemperiem, pestem, aliúmve morbum contagiosum, vel ob populi furorem excusetur Parochus à residentia?*

1. Respondeo ad primum negativè: nimirùm ob aëris intemperiem non posse Parochum, etiamsi inde oriundus non sit, dimissâ residentiâ habitare alibi, etiam de licentia Episcopi, & licèt idoneum Vicarium vellet subrogare. Paxjord. Ugol. Zerol. Barb. paulò antè citati.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè: nimirùm Parochum causâ grassantis contagionis non excusari à residentia, dum immineret detrimentum gregis in spiritualibus, nec adessent, qui supplere possent & vellent. Paxjord. *loc. cit.* & citatus ab eo Barb. *ubi antè n.* 81. Quin & licèt Parochus pestem fugiens alios idoneos ministros vellet loco sui substituere, non excusari adhuc à residentia, decisum fuisse, instante S. Carolo Borromæo, ex Selva refert Barb. *in cit. c.* 1. *Trid. sess* 23. *n.* 60. apud Engels *de Cler. non resid. nu.* 17. cùm utique in calamitoso illo

statu

statu parochiani ex præsentia proprii Parochi magnam consolationem habeant. Qui tamen *num.* 18. ait, nimis durum esse dicere, quòd Parochus eò usque obligetur, ut etiam per se ipsum tempore pestis sacramenta administrare teneatur, si idoneum Vicarium vel alios viros religiosos habere possit, (declarâsseque hoc ipsum S. Congregationem ad instantiam S. Caroli; nimirùm posse Parochum tempore pestis per alium idoneum ministrare parochianis peste infectis sacramenta Pœnitentiæ & Baptismi, etsi & tunc adhuc residere teneatur, testatur Barb. *de paroch. p.* 2. *c.* 17. *n.* 18.) quos tamen si habere nequiret, tenebitur vitam suam corporalem pro vita spirituali ovium sibi commissarum exponere. Oportet nihilominùs, ut tempore pestis in administrandis sacramentis se cautè gerat, ne ex ipsius præmaturo obitu plures alii spirituale damnum patiantur. Vide apud eundem Engels, quas *num.* 19. hanc in rem ex Medicorum ac Theologorum Conciliis collectas regulas adjicit.

Quæstio 385. An ob capitales inimicitias Ordinarius dare possit Parocho licentiam non residendi?

Respondet negativè Paxjord. *loc. cit.* idque, ut ait, ex declaratione S. Congreg. Episcoporum. Sed recurrendum ad ipsam S. Congregationem, quæ non soleat concedere ultra sex menses ad effectum interim resignandi vel permutandi, quidquid aliàs concedere hac in parte potuisse Episcopos, doceat Zerol. *in praxi p.* 1. *v. privatio.* Bonac. *de onere & oblig. beneficiat. p.* 5. *n.* 2. *& alii.*

Quæstio 386. An & qualiter excusentur à residentia Parochi aliique curati ob servitium præstitum Papæ, Episcopis, Cardinalibus? &c.

1. Respondeo primò: ratione debitæ obedientiæ summo Pontifici justè à residentia excusatur, percipitque fructus Episcopus à Pontifice accersitus ad tempus breve pro ministerio ac servitio Sedis Apostolicæ, vel bono aliquo Ecclesiæ universalis vel Reipublicæ; quamvis commodè posset suppleri idem ministerium per non Episcopum. Paxjord. *num.* 54. citans Catanz, *tr. de residentia. c.* 12. Sanctarell. *variar. resol. l.* 1. *quæst.* 3. *n.* 3. *&c.* Verumtamen ad hoc, ut talis Episcopus absens in conscientia sit liber, non sufficit obedientia tantùm, sed requiritur debita obedientia, ita ut Papa non puro suo arbitrio & libitu, sed ex rationabili causa, seu cum aliqua necessitate id præcipiat. C. Tolet. *in tr. de residentia. vers.* 4. *causa ult.* apud Paxjord. *loc. cit.* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 4. *q.* 3. §. *quinta causa.* Adeóque multò minùs excusabitur apud Deum affectata obedientia, dum nimirùm quis studiosè & ambitiosè præceptum tale Papæ procurat. Paxjord. *ibid.* Quòd si Episcopus ad Curiam vocaretur, ut sit Camerarius, Vice-Cancellarius, summus Pœnitentiarius, Auditor Rotæ, Datarius, à Secretis aut confessionibus Papæ, licitè conceditur ei potestas abessendi à sua Ecclesia, adeóque licitè obedit, dum non adsunt alii non Episcopi ad dicta munia æquè commodè exequenda. Azor. *loc. cit. q.* 5. Paxjord. *num.* 35. qui dicit id vix credibile in tanta prudentum, præstantium ac doctissimorum in Urbe affluentia. Secùs si tales alii æquè idonei adsint. AA. iidem citantes Cajetan. 2. 2. *q.* 185. *n.* 5. Sot. *l.* 10. *q.* 3. *num.* 4. Pari modo si ea sit hominum penuria, ut docet & ait Azor. *loc. cit. q.* 6. qui hæc gerant munia, & præstent obsequia eadem, licebit Episcopo ex Pontificis, non verò ex Cæsaris aliúsque Principis, sæcularis indulgentia abesse ab Ecclesia, ut in Curia Regum ac Principum fungatur officio Regii Præsidis, confessarii, consiliarii, Protegis, inquisitoris in hæreticos, &c. eò quòd ad communem Reipublicæ salutem pertineant, & privato commodo commune bonum charitatis lege præponatur. Secùs si sint alii ad hæc æquè idonei. Cajet. & Soto *loc. cit.* Addit Paxjord. *num.* 36. nullum munus existere, in quo Episcopi potiùs, quàm alii per summum Pontificem adhibendi, ac pro universali commodo Ecclesiæ à residentia excusandi, quàm Nunciorum Ordinariorum ad Principes.

2. Respondeo secundò: Cardinales in Ecclesiis, quibus ut Pastores præficiuntur, commorari & præsentes esse etiam jure communi compelli, ita ut non eo ipso, quo Cardinales sunt, residendi præcepto liberentur; cùm Trident. *cit. sess.* 23. *c.* 1. dicat: etiam Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ obligari ad personalem residentiam. Azor. *loc. cit. q.* 7. qui tamen addit, quotiescunque Cardinalis eo est consilio, sapientiâ, prudentiâ, industriâ, ut Papa hisce adminiculis plurimùm egeat, licitè illum à Papa solvi legibus residendi. De cætero præscindendo à dicta Pontificis & communis boni egentia, Cardinalatum non esse sufficientem causam, ut, dum Cardinalis est simul Episcopus certæ Ecclesiæ procul ab urbe distantis, absit à sua Ecclesia, commorando in Curia Romana; docent iidem Cajet. & Sot. *ll. cit.* contra Canonistas aliquot Oldend. Villadiego, &c. apud Azor. *loc. cit. q.* 7.

3. Respondeo tertiò: quod de Episcopis dictum, dicendum quoque de Parochis aliisque curatis, nimirùm non posse eos perpetuò aut ad longum tempus detineri absentes à suis Ecclesiis Romæ in servitio Papæ, nisi ex causa gravis necessitatis vel majoris utilitatis publicæ. Azor. *loc. cit. q.* 3. §. *Porrò hac.* Pirh. *de Cler. non resid. n.* 15. contra Sylv. *v. residentia. q.* 7. generatim & de omnibus docentem, eos, qui in sacello Pontificio tanquam Cantores, Capellani vel Clerici inserviunt, & simpliciter, quicunque Papæ inserviunt etiam Notarii, aliique Scriptores, si id faciant jussu Pontificis, excusari à residentia. Idem est de aliis non tantùm habentibus curam animarum exteriorem tantùm, sed etiam habentibus dignitatem, administrationem, &c. citra illam curam animarum quoad forum internum. Azor. *loc. cit.* §. *si autem quæras*, citans Abbat. & Jo. And. *ad c. ad audientiam. de cler. non resid.* secùs est de Canonicis aliisque non curatis, de quibus inferiùs.

4. Respondeo quartò: non potest Episcopus (idem est de Cardinale Legato Apostolico, &c.) parochum vel alium curatum abstrahere à sua Ecclesia, & occupare in suo, vel Cathedralis Ecclesiæ servitio ultra bimestre aliàs ei concessum, saltem sine gravi causa, (qualem dicit Pirh. *n.* 141. esse, dum in aliqua diœcesi ad aliquod tempus non adessent alii idonei, qui muneribus paulò pòst exprimendis fungerentur) v. g. in visitatione suæ diœcesis, in officiisque Vicarii Generalis, Procuratoris fiscalis & similibus. Pirh. *loc. cit. n.* 16. Garc. *cit. p.* 3. *c.* 2. *n.* 40. Azor. *loc. cit.* Gonz. *ad reg.* 8. *Gl.* 6. *n.* 255. Paxjord. *loc. cit.* citans Possevin. *de off. curat. c.* 1. *n.* 12. Barb. Alzed. &c. contra Sylv. *loc. cit.* & Hojed. *c.* 17. *n.* 29. apud Garc. *loc. cit.* absolutè docentes, eum, qui est in servitio Episcopi, excusari à residentia, etiamsi habeat beneficium curatum. Item contra Navar. *consil.* 15. *de cler. non resid.* apud Garc. *n.* 45. quatenùs docet, parochum etiam post Trid. posse de licentia sui Ordinarii ex justa causa, nempe ut sit Vicarius Generalis alterius Episcopi, etiam ad multum tempus, abesse. Quod ipsum admittit Pirh. *cit. num.* 41. dum alii idonei ad ista munia non adsint; eò quòd Trident. jus antiquum permittens Episcopo ex gravi causa dare licentiam Parocho abessendi ultra duos menses non abrogârit. Vide etiam de hac Navarri doctrina Zerol. *v. parochus.* §. 6. Textus enim concedentes id privilegium non residendi, & in absentia percipiendi fructus adscitis in servitium proprii Episcopi, loquuntur solùm de Canonicis, adeóque illud privilegium non est extendendum ad alios, quia materia est damnosa Ecclesiis, & præjudicans cultui divino. Lott. *loc. cit. n.* 185. & consequenter multò minùs ad curatos. Pirh. *loc. cit.* Extantque desuper claræ declarationes S. Congregationis *ad cit. c.* 1. *Trident.* Garc. *n.* 42. quarum prima sic habet: *Episcopus non potest uti operâ Parochi in visitatione vel in alio servitio suæ diœcesis,*

nisi

nisi pro tempore permisso duorum mensium, &c. Altera: *Non licet Episcopo suorum, vel etiam Cathedralis Ecclesiæ negotiorum causâ permittere, ut curati extra ipsorum curam maneant, etiam constituto Vicario*; quibus declarationibus consonant Concilia Bononiense & Mediolan. apud Garc. *loc. cit.* quibus proinde, ut ait idem Garc. *n. 44.* sublata videtur & correcta declaratio quædam alia ejusdem S. Congreg. quâ dicebatur, posse Episcopum uti operâ Parochi pro visitatione suæ diœcesis ad quadrimestre, quam declarationem recitat Garc. & ejus meminit Zechus *de casibus reservat. casu 3. de resid. n. 2.*

Quæstio 387. An & qualiter excusentur curati à residentia ob peregrinationem?

Respondeo: Parochus aliúsve curatus, etiam de licentia Ordinarii ob causam piæ peregrinationis, etiam ex voto, abesse nequit ultra bimestre aliàs ipsi concessum; eò quòd peregrinatio etiam ex voto suscepta non sit ex causis à jure expressis. Pith. *loc. cit. n. 23.* citans Garc. *p. 3. c. 2. n. 392. & seq.* qui, etsi ibi loquatur non de parochis aut curatis, sed de Canonicis, rectè tamen ex hac ejus doctrina à potiore arguitur ad parochos aliósque curatos.

Quæstio 388. Quæ pœnæ jure antiquo ante Trid. fuerint statutæ animarum Curatoribus non residentibus?

1. Respondeo primò: quoad Ecclesias majores, id est, Episcopatus, nullibi reperitur à SS. Canonibus statutum, ut privatio earum ab Episcopis non residentibus ipso jure incurratur; sed opus erat sententiâ privatoria, adeóque id nullâ interpretatione debet aut potest suaderi. Lott. *l. 3. q. 27. num. 46.* Argumento *c. 2. & ina. de cler. non resid.*

2. Respondeo secundò: quoad Ecclesias verò minores parochiales pœna Parochorum aliorúmque curatorum est privatio Ecclesiæ parochialis seu beneficii curati ipso jure incurrenda. c. *exstirpandæ. de præb.* Lott. *n. 47.* Garc. *cit. p. 3. c. 2. n.* 131. citato autem capite duo disponuntur: nimirùm ut habens parochialem deserviat ei per se ipsum, & non per alium; & habens præbendam vel dignitatem, cui annexa parochialis, deserviat ei per Vicarium, &c. Dein subjungitur: *Alioquin illâ se sciat auctoritate hujus decreti privatum, liberè aliis conferenda*, &c. quæ clausula pœnalis non restringitur ad proximam tantùm dispositionem, quòd nimirùm solùm negligens statuere deservire per Vicarium in Ecclesia annexa dignitati, sit eâ privandus, (intellige pro tempore vitæ, absque eo, quòd dicta parochialis avellatur aliàs ab ipsa præbenda, cui annexa) ut Hostiens. & hunc secutus Anchar. apud Lott. *loc. cit.* sed referatur ad utrumque, ut Innoc. & Abb. *in cit. c. exstirpanda.* Selva *p. 4. q. 3.* Hojed. *de benef. compat. p. 1. c. 18. num. 11.* Lott. *loc. cit. num. 49.* & quòd clausula non restringatur ad proximam, ubi inter proximam & remotam non est diversitas rationis, ut ostendit Lott. *ibid.* vel etiam, ut contra communem probat Garc. *num. 135.* singulariter afficit solum casum primum, nimirùm parochos parochialis non annexæ alteri præbendæ. Sed neque textus *cit. capitis* sic extensus est correctorius antiquorum Canonum, in quibus indicatur necessitas sententiæ privatoriæ; (quamvis censeat Gloss. apud Azor. *cit. l. 7. c. 6. q. 4.* omnia illa jura *in tit. de Cler. non resid.* esse correcta per decretum. *cap. illud exstirpandæ &c.* desumptum ex Concil. Lateran. faveátque Glossæ Garc. *loc. cit. n. 138.*) nam *c. 2. & c. ex tua*, & alibi *tit. de Cler. non resid.* ubi fit mentio Ecclesiæ, *Ecclesia* de Episcopatu accipitur, & appellatione *parochiæ* non venit parochialis Ecclesia, sed diœcesis, ut ex Cujacio *in rubric. hujus tit. ad principium & medium* ostendit Lott. *num. 50. & seq.* Adeóque necessitas illa sententiæ privatoriæ respicit solas Ecclesias majores seu Episcopos, utpote quibus, ut dictum, privatio ipso jure incurrenda nullibi intentatur. Quamvis & aliter dicta jura conciliet Azor. *loc. cit.* nimirùm, quòd *cit. c. exstirp.* locum habeat, cùm manifestum notoriúmque fuerit, parochum aliumve curatum absque legitima causa & licentia abesse à sua Ecclesia, vel etiam suum beneficium pro delicto habere, (ut si absens uxorem ducat, vel aliam parochiam accipiat, vel miles effectus in bello pugnet. Gl. *in c. ult. de Cler. non resid.*) eò quòd cùm ob facti notitiam opus non sit ullâ monitione aut citatione, sed possit Ordinarius alteri conferre beneficium tanquam vacans, ac si citatus & monitus fuisset, & quòd in his casibus non sit ipso facto privatus beneficio, jure tamen privatus censeatur. Cæteri verò textus locum habeant, dum dubitatur aut non constat, legitimene parochus absit, aut ambigitur, justéne impeditus sit, quo minùs ad suam Ecclesiam redeat; tunc enim priùs monendus, quàm privetur.

3. Respondeo tertiò: quoad monitionem præviam, an ea necessaria sit ad hoc, ut incurratur prædicta pœna privationis ipso jure à Parochis non residentibus, nec ne, controvertitur AA. affirmativam tenente Innoc. cum pluribus, negativam Abbate cum aliis apud Garc. *n. 135. & seq.* quem vide.

4. Pro quorum conciliatione clausulam pœnalem complecti duo minimè confundenda, aut quoad Ordinem invertenda, nimirùm condemnationem his verbis: *Sciat se privatum auctoritate hujus decreti*; & executionem condemnationis comprehensam his verbis: *Liberè aliis conferenda*: cùm non possit conferri uni beneficium alterius, quin auferatur ab illo.

5. Secundò: quoad condemnationem penitùs excludi quodcunque hominis ministerium, eámque ipso jure incurri (si tamen qualitates legis eam inducentis verificentur, id est, quòd nolit residere, quæ qualitas ex sola & simplici absentia contra juris præscriptum convincitur, ut Abb. *in cit. c. exstirpand. num. 26.*) citra necessitatem ullius monitionis; quoad executionem verò opus esse monitione, quatenùs ubicunque ipso jure pœna incurritur, propter factum, exigitur sententia factum illud simpliciter declarans existere. Felin. *in c. Rudolphus. de rescript. n. 34.* Verùm

6. Notandum tertiò: executionem aliam esse juris, quatenùs juris sententia omnes juris effectus secum trahit; & alteram facti, quatenùs juris effectus hominis ministerio ad extrinsecam executionem facti deducuntur. Gemin. *in cap. felicis. de pœnis. num. 8.* Decius *consil. 145. num. 5.* Porrò quoad executionem circa juris effectum, qui hîc consistit in sola & simplice privatione, nulla requiritur monitio, quod voluit Abb. *loc. cit. num. 19.* Si autem quæratur de extrinseca illa executione, quæ versatur in facto, nimirùm in spoliatione beneficii, & in conferendo illud alteri, non est dubium, requiri declaratoriam, ut dictum, & consequenter monitionem & citationem partis; quæ tamen monitio à Canonibus requisita tanquam præambula ad spoliationem propter non residentiam in Ecclesiis curatis non foret pars substantialis ipsius privationis; sed simpliciter solùm requiritur, ut patefiat; neque hinc tollitur, quò minùs non residens, seu nolens residere sit jam privatus apud Deum. Lott. *n. 66.* qui judicat hanc esse mentem Abbatis.

7. Quartò: opus non esse, ut talis monitio sit trina. Lott. *num. 68.* citans Abb. *in c. exstirp. num. 25.* Selva *cit. q. 3. num. 5.* Hojed. *cit. c. 18. n. 24.* Neque requiri, ut exspectetur per sex menses. Abb. *ibid num. 23.* sed satis esse exspectari aliquantulùm, ut Innoc. quod ait Lott. esse de consilio; sed neque ad hoc opus istâ monitione, ubi esset certum, seu constaret vel ex conjecturis talem abfuisse sine justa causa. Lott. *n. 67.* ex Abb. *l. cit. n. 21. & 22.*

8. Denique: ubi factum absentiæ, seu voluntatis non residendi est liquidum, ita ut dici possit, pœnâ privationis ipso jure incursâ, non posse eam remitti per Ordinarium, sed tantùm per Papam, Lott. *num. 70.* ex Archid. Jo. Aud. & Franc. *in cit. c. felicis*, multóque minùs posse ab Ordinario evitari hunc effectum juris, statuendo nimirùm eandem pœnam privatio-

nis

nis ex aliqua Synodali constitutione contra Rectores absentes, nisi intra certum tempus ad residendum redierint; talis enim constitutionis virtus restringeretur ad id, ut non exigeretur alia ulterior monitio; atque ita respiceret solam executionem extrinsecam, non intrinsecam juris, adeóque nec in hoc casu esset censenda sententia super privatione, sed simplex declaratoria incursæ privationis. Lott. *num.* 71. *& seq.* citans Federic. de Senis *cons.* 109 *n.* 7. & hunc secutum Felin. *in c. prohibeas. de Magist. num.* 5. Butrio *in c. quoniam. ut lite non contestata. num.* 7. Quin & si in hoc casu, dum nimirum pœna privationis incurritur ipso jure, diceret Ordinarius, se propter absentiam talem privare (cùm in hoc casu ipse privare non posset, sed solùm declarare privatum) nihil aliud ageret, quàm declararet privatum, cùm secundùm juris intellectum utriusque hujus formulæ idem sit sensus, respiciens nimirum solam executionem extrinsecam. Lott. *num.* 74.

Quæstio 389. Quæ pœnæ statutæ animarum curatoribus ob non residentiam jure novo, sive post Trident.

1. Respondeo primò: circa Episcopos hæc haberi in Trident. *sess.* 6. *c.* 1. *si quis à Patriarchali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocunque titulo, causa, nomine, seu jure commissa, quacunque ille dignitate, gradu, & præeminentia fulgeat, legitimo impedimento, seu justis & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesin manendo abfuerit, quartæ partis fructuum unius anni fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus loci per Superiorem Ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso jure incurrat. Quòd si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam fructuum similiter applicandam eo ipso amittat; crescente verò contumacia, severiori SS. Canonum censuræ subjiciatur.* Sess. verò 23. c. 1. hæc habentur: *si quis contra hujus decreti dispositionem* (quo statuitur, ut Patriarchæ, Primates, Metropolitani, & quicunque alii Cathedral. Ecclesiis, quibuscunque quocunque nomine & titulo præfecti, etiamsi Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, personaliter in sua Ecclesia, vel diœcesi residеant, nec ultra tres menses eis indultos absint) *abfuerit: statuit SS. Synodus præter alias pœnas adversus non residentes sub Paulo III. impositas & innovatas, & peccati mortalis reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia declaratione etiam non secuta sibi detinere posse, sed teneri, aut ipso cessante per Superiorem Ecclesiasticum, illos fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare, prohibita quacunque conventione, vel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur, ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur, non obstantibus, quibuscunque privilegiis cuicunque Collegio, aut fabricæ concessis. &c.*

2. Circa quæ signanter Notandum primò, quòd dum primo loco dicitur quartam partem fructuum unius anni subtrahendam, *sess.* verò 23. *c.* 1. dicitur, quod omnes fructus tempori absentiæ pro rata correspondentes sint restituendi integrè, & in totum, auctam esse pœnam per hunc secundum locum, ita ut absens per sex menses jam non tantùm amittat quartam partem fructuum unius anni (intellige jam legitimè acquisitorum per residentiam) sed insuper puniatur non perceptione fructuum aliàs percipiendorum pro rata hujus semestris absentiæ. Vide Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 5. *p.* 3. *n.* 2. Less. *de jure & just. l.* 2. *c.* 34. *n.* 157.

3. Notandum secundò, quòd obligatio restituendi fructus pro rata absentiæ non tantùm intret ipso jure, sed etiam absque omni sententia declaratoria, ut signanter dicitur in textu *cit. c.* 1. *sess.* 23. etsi enim ordinariè lex pœnalis, etiam sub pœna ipso jure incurrenda, non obliget delinquentem ad executionem sine sententia judicis saltem declaratoria, excipitur tamen, nisi hujusmodi lex consistat in privatione, ita ut faciat aliquem inhabilem ad acquirendum, v. g. ut fructus beneficii non faciat suos. Pirh. *de cler. non resid. num* 54. citans Castrop. cujus contrarium videtur esse in erogatione dictæ quartæ partis fructuum, si ea, ut censet Castrop. *loc. cit.* sumenda ex fructibus jam legitimè perceptis, & possessis; eò quòd ad eos percipiendos nulla lege inhabilis redditus fuerit, adeóque requiri sententiam declaratoriam. Porrò an, & qualiter Episcopi, dum non resident, amittant alternativam mensium quoad conferenda beneficia, vide apud Lott. *circa initium cit. q.* 27. item apud C. de Luca *de benef. d.* 93. *n.* 13. *&* 15. *& seq. d.* 18 *n.* 9.

4. Respondeo secundò quoad curatos animarum inferiores, hæc habet Trident. *cit. sess.* 23. *c.* 1. *eadem omnino* (nimirum quæ paulò ante statuta quoad Episcopos) *quoad culpam & amissionem fructuum de curatis inferioribus, & aliis quibuscunque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum curam animarum habens, obtinent, sacrosancta synodus declarat & decernit*: postéaque subjungit: *quòd si per edictum citati etiam non personaliter contumaces fuerint, liberum vult esse Ordinariis per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliáque juris remedia, etiam usque ad privationem compellere; nec executionem hanc quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cujuscunque beneficii, pactione, statuto, etiam juramento quacunque auctoritate confirmato, consuetudine etiam immemoriali, quæ potiùs corruptela censenda est, sine appellatione aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore Eugeniana constitutionis suspendi posse &c.* ita Concilium: præter quæ super residentia Prælatorum, aliorúmque curam animarum habentium emanavit constitutio Pii IV. ejusque motus proprius, in quibus præter pœnas constitutas à Trident. in virtute S. obedientiæ, nec non sub pœna privationis illorum, & amotionis ab Ecclesiarum regimine, atque amissiones facultatis testandi, & disponendi, aliisque pœnis suo & Romani Pontificis arbitrio imponendis renovat præceptum residendi. Vide de hoc Paxjord. *l. cit. n.* 20.

5. Circa illam autem Concilii dispositionem præter notatum paulò ante de obligatione restituendi intrante ipso jure absque sententia declaratoria. Notandum primò, præter peccatum mortale à Concilio tres statui pœnas absentibus ultra duos menses curatis sine justâ causâ & licentiâ obtentâ; nimirum amissionem fructuum, inflictionem censurarum Ecclesiasticarum, & privationem beneficii, atque ita ut ipsum Concilium ait *c.* 1. *sess.* 6. quin & ut de *c.* 1. *sess.* 23. ait C. Luca *ad Trid. d.* 4. *n.* 15. & in genere Azor. *loc. cit. c.* 6. *q.* 4. innovantur per dictum antiquorum Canonum dispositiones, & pœnæ jure communi constitutæ.

6. Notandum secundò, non tamen innovari per Concilium pœnam privationis ipso jure incurrendam statutam *c. extirpandæ*, sed potiùs eam hodiedum cessare, ita ut hodiedum, etiam post monitionem absens parochus non sit ipso jure privatus beneficio parochiali; aliàs enim statim procedendum esset ad declarandum talem privatum, nec esset in arbitrio Episcopi, qua via, & quo remedio ex iis nimitum dictis tribus uti vellet. Garc. *loc. cit. n.* 139. Paxjord. *n.* 64. citans Paris. *de resign. l.* 1. *q.* 10. *n.* 61. & Barb.

7. Notandum tertiò, vi dicti decreti Conciliaris necessarium non esse, ut Episcopus in his pœnis infligendis servet ordinem, ita ut priùs infligat censuras, dein persistentibus in contumacia amissionem fructuum, ac deniqoe privationem; sed poterit absque aliis pœnis mox procedere ad privationem, cùm Concilium relinquat id liberum Episcopis, declaratioque S. Congreg. ad *cit. c.* 1. sic habeat: *compellere arbitrii est Episcopi, qua via, & quo remedio ex iis uti voluerit contra non residentes.* Garc. *loc. cit. n.* 139. Paxjord. *loc. cit. num.* 65. citans Barb. *c.* 8. *de off. Paroch. n.* 73. Lott. *n.* 115.

8. Notandum quartò, quòd dum Concilium dicit: quòd si per edictum citati etiam non personaliter contumaces fuerint, posse Episcopum procedere contra eos per censuras, id intelligendum esse cum terminis habilibus, nimirum velubi citaodus dolo-

sè

se latitat, seu aliàs impedimentum præbet, quò minùs citetur, in quo casu citatio per proclama, vel edictum illum reddit verè contumacem, ac si personaliter citatus esset; vel intelligendum de censuris minoribus, putà interdicto, suspensione &c. Card. de Luca *de benef. de 60. n. 8. & 9.* Excommunicationem verò cùm sit pœna gravissima, atque in spiritualibus plusquam ordinaria, majusque sit aliquem excommunicari, quam temporaliter plecti capite, omnino necessaria est personalis citatio, juxta *c. sacro, de sententia excomm.* & Burατt. *decis.* 176. *n.* 1. Card. de Luca *ibid. n.* 7. qui etiam *n.* 10. subjicit, quòd observantia prædecessorum non residendi de facto, ubi etiam damnata tanquam corruptela, etsi non firmaret statutum, nec induceret excusationem ab onere residendi in futurum, præbeat tamen excusationem à contumacia, & incursu pœnarum de præterito, juxta deducta per Farinac. *q.* 95. *nn.* 1. *& seq.* quòd scilicet mala consuetudo non excuset ab aliis effectibus civilibus, sed bene à pœna. Similiter etsi sacra etiam Congregatio declaraverit; posse quoque ad ipsam pœnam privationis procedi, prævia sola ista citatione per edictum sine personali monitione seu citatione, ut testatur Fagn. *in c. ex tua. de cler. non resid. n.* 31. dictumque est per Rotam *in una Caligurit. Cannonicatus coram Cantuccio*, adeóque per hoc Trid. decretum, id quod alias jure communi dispositum, nimirum seclusâ dolosâ latitatione & affectato impedimento ad inducendam veram contumaciam, ob quam ad hujusmodi pœnam ordinariam procedi valeat, opus esse citatione personali; nihilominus adhuc id intelligendum, ubi absentia esset culpata & injusta & incertum ubi Clericus talis moratur, non autem ubi locus scitur, & non residentia non est omnino culpata, sed ex aliquo motivo saltem colorata, docet C. de Luca *de benef. d.* 77. *n.* 11. citans Fagn. *in cit. c. ex tua nn.* 4. & Lott. *n.* 83. *cum seq.* ubi etiam dictus Cardinalis *num.* 12. ait: dictum decretum conciliare de sufficientia solius edicti procedere in solis parochialibus; in dignitatibus enim & Canonicatibus, aliísque beneficiis Cathedralium & Collegiatarum disposuisse est providulè circa pœnas aliter, citátque pro hoc Fagn *ubi ante n.* 14. *&* 15. ubi etiam advertat, mendosam esse declarationem enunciatam per Maoricam *decis.* 67. *n.* 6.

9. Notandum quintò, quoad amissionem fructuum pro rata absentiæ illam incurri, ut dictum, ipso jure, adeoque absque eo, quòd ab Episcopo infligatur, aut quasi executioni detur hæc pœna (quamvis Laym. *l.* 4. *tr.* 2. *c.* 6. *n.* 6. apud Pirh. *loc. cit. n.* 74. dicat amissionem fructuum pro rata absentiæ absque omni sententia judicis faciendam, in eo rigore receptum non esse, si per absentiam culpabilem clerici notabile damnum Ecclesiæ illatum non sit; quia Vicarius interim constitutus erat) ubi tamen parochi negligunt dictos fructus restituere, Episcopus in executione facienda super istis fructibus, quos Parochi pro rata absentiæ non fecerunt suos, non tenetur observare intervalla, aliáque, quæ aliàs ut *c.* 1. *sess.* 6. observare debet, quoties in pœnam omissæ residentiæ vult subtrahere partem fructuum, quos suos fecerunt. Sic habet declaratio S. Congreg. apud Garc. *n.* 32.

10. Notandum sextò, non posse hanc pœnam remitti ab Episcopo, cùm non possit dispensare contra Canones, dictique fructus ob non residentiam restituendi sunt integrè, & nullum locum habeat compositio, juxta *cit. c.* 1. *Trid.* Garc. *n.* 30. citans Navar. Rodriq. &c.

11. Notandum septimò, quòd sicut dicti fructus ab Episcopis restituendi sunt fabricis Ecclesiarum, aut pauperibus diœcesis, prout maluerint, ita restituendos à Parocho debere restitui fabricæ Ecclesiæ suæ parochialis, aut pauperibus ipsius parochiæ, etsi non reperiantur pauperes intra limites parochiæ, restituendi sunt præcisè fabricæ Ecclesiæ, etiamsi pro tunc non indigeat, quia potest egere saltem quoad ornamenta. Garc. *n.* 31. citans claram desuper S. Congregationis declarationem.

12. Notandum octavò: quòd etsi dictæ pœnæ extendantur ad omnes habentes beneficium aliquod curam animarum habens, adeóque ad ipsos etiam Coadjutores, & Vicarios perpetuos, non tamen pertinent ad Abbates ad Priores habentes curam animarum suorum religiosorum, sed ad solos habentes curam animarum sæcularium per ipsosmet administrandam; de tali enim cura loquitur Concilium, ut respondit etiam S.Congreg. regulares autem in administratione suorum regularium relinquit suis statutis, & superiorum regularium ordinationibus. Less. *loc. cit. n.* 161. Addit Engels *de cler. non resid. n.* 5. pœnas illas circa amissionem fructuum in Abbatibus non residentibus propterea locum habere non posse, quia illi propter votum religiosæ paupertatis proprios reditus non habent, sed omnia monasterio acquirunt, quod ex Abbatis culpa damnificari non debet, juxta *c. delictum. de reg. juris. in* 6. & *c. si Episcopum.* 16. *q.* 6. unde per alia media Ecclesiastica contra contumaces debere procedi.

13. Notandum nonò: quòd dum Concilium dicit, dictas pœnas contra Parochos non residentes privilegio, licentâ, statuto, consuetudine immemoriali, aut etiam appellatione, aut inhibitione suspendi non posse, plures apud Garc, *loc. cit. n.* 161. tenere, generaliter id accipiendum esse contra absentes, sive obedientes, sive contumaces; neque tamen etiam Concilium ibi tollere appellationem devolutivam, sed solum suspensivam, tenet Garc. *ibid. n.* 162. testans, sic sæpe censuisse S. Congregationem.

14. Notandum decimò, posse ite Episcopum compellere quoque Rectores parochialium, etsi earum collatio pertineat ad inferiores collatores, ut habet S. Congreganonis declaratio super *cit. c.* 1. *sess.* 23.

15. Notandum denique circa ordinem procedendi ad privationem contra non residentem, quòd licèt privatus ob non residentiam destituatur omni jure & possessione, nec per appellationem suspendatur executio, juxta *c. relatum, & c. conquerente. de cler. non resid.* & dispositionem Trident. *cit. c.* 1. *sess.* 25. & constitutionem Pii V. 67. Lott. *cit. q.* 27. *n.* 75. id tamen intelligi, si juris ordine servato processum fuerit, aliàs enim sententia erit nulla, poteritque pro parte illius, contra quem est lata, instari pro manutentione in possessione. Lott. *n.* 76. citans *decis.* 1346. *Seraph. per totam.* Hinc jam pro contingentia variorum casuum,

Quæstio 390. *An dum absentia à principio fuit justa, quia nimirum ex justa causa, & cum licentia Superioris concessa ad certum tempus, quod jam elapsum est (in quo casu, quod non revertitur infra tempus, reputari eum desertorum beneficii, & censeri illum vagari, ait Lott.* n. 77. *citans Bellamer. & jus civile) requiratur monitio, antequam spolietur, & beneficium conferatur alteri?*

1. Respondet primò Gl. *in c. quoniam frequenter* affirmativè. Respondet secundò Joh. And. in *idem c. nn.* 52. sub distinctione, nimirum opus non esse monitione, si in ipsa licentia concessa inserta fuit monitio; si autem inserta non fuit, opus esse monitione, aut citatione. Lotterius *num.* 79. ait quòd ipse in praxi non recederet à dicta distinctione, etsi in puncto juris veriorem censeat sententiam illam antiquorum apud eundem Jo. And. *loc. cit.* quæ dicit, debere moneri, vel exspectari per sex menses, ita ut elapsis istis mensibus ultra tempus licentiæ absque ulla monitione procedi possit ad privationem, eò quòd cùm nullus canon extet, qui hanc necessitatem monendi expressè imponat, subintret dispositio juris civilis, à quo hoc determinatum est, ut effluxio sex mensium à die elapsi temporis concessi per se sola sufficiat, ut miles, qui commeatum obtinuit, tanquam desertor,

desertor, etiamsi posteà revertatur, habeatur, & loco moveatur suo: quamvis si reversus probaverit, justum impedimentum redintegretur. *l. desertorem. ff. de re milit.* quod ipsum in nostra materia disposuerunt Canones, ut *c. præsentium* 7. *q.* 1. Lott. *n.* 80. *& seq.*

Quæstio 391. Quid si temerè recessit, sciturque locus, in quo moratur, neque ipse latitat, vel impedit accessum ad suam personam?

Respondeo: debet legitimè moneri, ut ad suam Ecclesiam revertatur intra tempus conveniens juxta locorum distantiam & temporis qualitatem, arbitrio Episcopi præfigendum: & si intra illud non redierit, vel caussam justam, quò minùs redierit, non ostenderit, (quin & residentiam continuârit; non enim per simplicem reditum videtur satisfactum monitioni, aut contumacia purgata, etiamsi fuerit residentia continuata. Lott. *l.* 3. *q.* 27. *num.* 91. dicens, sic docere omnes, ac præcipuè Jo. And. *ad c. ex parte)* poterit postmodum Ecclesia privari, ut est casus in *c. inter quatuor, & c. ult. de Cler. non resid.* Lott. *n.* 83. ita ut opus adhuc sit tali monitione, etiamsi absentia non sit notoria, nisi ipsi superiori præsentiam exigenti. Lott. *num.* 85. quantumcumque diuturna fuerit absentia, juxta *c. ex parte* & Gl. 16. *v. decem annorum.* Lott. *num.* 86. Non tamen requiritur monitio, uti nec privatio solennis & judicialis; sed sufficit, quòd de facto moneatur, & de facto spolietur. Lott. *num.* 84. citans Abb. *in c. ex parte, & c. qualiter. de Cler. non resid.* Felin. *in c. 2. de rescript. &c.* ita ut post relatam dictam monitionem personaliter executam, & lapsum temporis in ea constitutum non sit necessè aliud tempus exspectare; sed illicò possit procedi ad privationem, mediante promotione alterius. Lott. *nu.* 89. citans Gl. *ad c. quoniam frequenter.* Mantic. *decis.* 67. *n.* 5. &c. tenèrique hoc ipsum, etiamsi aliter constet, monitionem ad ejus notitiam devenisse. Lott. *n.* 90.

Quæstio 392. Quid si sciatur locus, sed ipse absens impediat, ne personaliter moneatur?

Respondeo: tunc probato hujusmodi impedimento, debet citari per edictum, eáque citatio operabitur eum effectum, quem citatio personalis, juxta *c. quoniam frequenter.* Lott. *n.* 92. ita ut non sit opus citationem illam iterare, aut expectare alium lapsum temporis. Lott. *n.* 93. citans Abb. *in c. ex tua. n.* 12. Porrò impedimentum illud probari poterit, vel per formalem relationem executoris super tali impedimento, ut Menoch. *de arb. c.* 112. *n.* 19. Lott. *n.* 94. Si autem talis relatio formalis haberi nequit, ea aliqua violentia poterit justificari ex minus justis & informibus probationibus. Lott. *ibid.*

Quæstio 393. Quid si penitùs ignoretur, ubinam gentium vel locorum degat absens, ita ut nèqueat personaliter citari?

1. Respondeo: tunc debet citari tribus vicibus, & exspectari per sex menses, & non ante hos elapsos privari potest. *c. ex tua.* & *ibid.* DD. præcipuè Abb. *n.* 13. Lott. *n.* 95. citans Mantic. *decis.* 12. *n.* 2. *& Rotam.* Idem est, dum scitur quidem locus; sed is talis est, in quo non potest commodè citari. Lott. *n.* 96. testans, sic clarè censuisse Rotam apud Mantic. *loc. cit.* & esse ex mente Abb. *in c. quoniam freq. n.* 11. *ut lite non contestata.*

2. Circa hunc casum observandum primò, quòd, antequam decernantur edicta, debet constare Episcopo non simpliciter de absentia, sed de tali absentia qualificata per summariam informationem, quam sumet à personis fide dignis extrajudicialiter, nemine citato, juxta practicam, quam docuit Bart. *in Extrav. ad reprimendam. v. per edictum. n.* 6. Lott. *l.* 3. *q.* 27. *n.* 97.

3. Secundò: non minuendum hunc numerum ternorum edictorum, quasi unum solum cum peremptorio sufficeret pro tribus, ut censuit Oldra. *conf.* 196. *n.* 6. Canones enim exigunt trinam hanc citationem per edictum, non solùm, ne præmaturè procedatur; verùm etiam, quia faciliùs potest pervenire ad notitiam absentis citatio, si ter fiat, quàm si semel eum peremptorio; & quia ex hac multiplicatione insurgit major contemptus judicis & major contumacia, ut Felin. *in c. quoniam freq. n.* 32. & Bellamer. *ibid. n.* 16. Lott. *n.* 99. Et ita regulare est, ubi agitur de incursu pœnæ, nusquam unicam citationem sufficere pro tribus, & sic sentire omnes *in c. ex tua.* testatur Lott. *n.* 100. qui tamen addit *n.* 101. tolerari nihilominùs posse sententiam Oldradi, si agatur de parochiali ob rationem particularem, de qua Hojed. *p.* 1. *c.* 18. *nu.* 24. Addit etiam Garc. *cit. p.* 3. *c.* 2. *n.* 160. in genere, ad procedendum contra absentes, præter privationem non videri opus trinâ citatione per edictum, sed sufficere unam peremptoriam, quamvis trinam requirt etiam ad privationem fructuum, dicat tenuisse Rotam.

4. Tertiò: dictum lapsum sex mensium debere computari post lapsum ultimi peremptorii. Lott. *n.* 102. citans Abb.

5. Observandum denique tanquam quid commune his quatuor casibus, nimirùm non esse necessariam positivam pronuntiationem super privatione, sed sufficere declaratoriam super vacatione ob non residentiam. Lott. *nu.* 103. citans Mantic. *decis.* 67. *nu.* 8. vel quòd beneficium conferatur tanquam vacans. Abb. *in c. inter quatuor. num.* 2. Butrio *in c. ex tua. num.* 9. apud Lott. *ibid.* cùm in sententiis valeat argumentum à consequente ad necessarium antecedens, ut dicatur pronunciatum super consequens, dicatur etiam implicitè pronunciatum super tale antecedens. Lott. *n.* 104. ex Mantica *loc. cit.*

Quæstio 394. Quid si post requisitionem seu citationem comparuerit excusator, vel etiam redierit ipse absens?

1. Respondeo ad primum: si comparuerit excusator, qui caussas absentiæ & justi impedimenti proposuerit, nisi hæ caussæ fuerint excussæ, processus & omnia erunt nulla. Bart. qui etiam tradit modum illud deducendi in praxin *in l. quæsitum. n.* 4. *de re judicat.* prout etiam *in l.* 1. *n.* 4. *c. de divers. tempor. præscript.* stadit, an & quando teneatur sic monitus excusatorem mittere. Vide Lott. *n.* 106. *&* 107.

2. Respondeo ad secundum: si nemo comparuerit, sed ipse absens postmodum reversus deduxerit, & probaverit impedimentum, quo tenebatur, validus quidem erit processus cum omnibus inde secutis. Lott. *l.* 3. *q.* 27. *n.* 108. citans Jo. And. *in c. inter quatuor. num.* 2. sed ei subvenitur extraordinario remedio in integrum restitutionis, juxta text. *c. præsentium* 7. *q.* 1. Lott. *n.* 109. citans Alex. de Nevo *in c. ult. de Cler. non resid. n.* 22. Unde jam poterit judicium per procuratorem promoveri coram Ordinario eodem, sive per viam nullitatis, si caussæ propositi impedimenti non fuerint discussæ, juxta gl. ult. *in l. judex. ff. de re judic.* Vel per viam restitutionis, si impedimentum non fuit propositum, possit tamen probari, *l. præfecti. ff. de minor.* Lott. *n.* 110. *&* 111. Porrò justi impedimenti caussæ reducuntur ad Magistratûs imperium, tempestates, aut vim fluminis, ad valetudinem. Jurisconſ. *ad l.* 2. *ff. si quis caution.* Lott. *n.* 112. Et quoad valetudinem, standum est medicorum relationi, juxta *l. semel. c. de re milit.* quin etiam proprio juramento infirmi, si concurrat aliqua verisimilitudo ex vestigiis infirmitatis, v. g. si sit facie extenuatâ. Bart. *in l. quæsitum.*

Vide Lott. *n.* 113.

(†)

PARAGRAPHUS II.

De onere residendi aliorum beneficiatorum non curatorum.

Quæstio 395. Quinam prætereà, & quo jure residere teneantur? Ac imprimis quid sit hac in parte circa beneficia simplicia in genere?

1. Respondeo primò: spectatâ juris communis dispositione, omne beneficium, quantumcunque simplex, habet onus residendi. Lott. *l. 3. q. 27. n. 8.* dicens, hanc esse communem omnium opinionem. Garc. *p. 3. c. 2. n. 1.* citans quàm plurimos. Excipit tamen *ibid.* præstimonia seu præstimoniales portiones, quas dicit videri ex sua institutione nullum habere servitium annexum, quàm recitationem horarum, citat pro hoc Azor. *l. 10. c. 4. ad finem.* Navar. *de orat. miscell. 48. aliàs 43.* Puteum, &c. contra Hojed. *de incomp. c. 17. n. 25.* Cur verò residentiam requirant de jure communi rationem vivam dari à Tholos. *de benef. c. 7. nu. 1.* & Covar. *var. resol. l. 3. c. 13. num. 3.* dicit Lott. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: ex eo, quòd posteà multa beneficia facta sint insufficientia ad sustentationem illa obtinentium, per generalem consuetudinem beneficia hujusmodi simplicia onus residendi exuerunt. Lott. *num. 9.* Garc. *num. 3. & seq.* pro hac communi citans quàm plurimos, uti & plures decisiones Rotæ & S. Congregationis declarationes, in quarum etiam una dicitur: *Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia aliquod personale servitium suis beneficiis impendere, cùm ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur.*

3. Respondeo tertiò: consuetudinem hanc generalem non residendi in beneficiis simplicibus cessare, & requiri residentiam, ubi aliud inductum est jure speciali, v. g. ubi adest statutum, vel consuetudo in contrarium, & potissimùm dispositio testatoris seu fundatoris. Garc. *n. 11.* citans Felin. *in c. dilectus. de rescript. n. 1.* Zerol. *v. beneficium, & v. privatio,* pluresque ad fusum Rotæ decisiones. Nihil enim est, quò minùs ex statuto Ecclesiæ alicujus possit induci hæc necessitas etiam abrogando consuetudinem; sive fiat hujusmodi statutum per solum Capitulum sine interventu Episcopi, sive per solum Episcopum sine Capitulo; modò semper urgeat necessitas vel utilitas Ecclesiæ ex defectu ministrorum. Lott. *loc. cit. num. 15. & 16.* citans Abbatem *in c. cùm omnes. de constit. num. 1.* & ibidem eum secutos Decium & Felin. Nihil enim hoc casu decernitur contra jus, sed potiùs dimotâ illâ consuetudine reditur ad jus commune, & vel sic ad statutum majoris perfectionis ex mente citatorum AA. & Rotæ *in decis. 375. num. 4. p. 2. recent.* Lott. *num. 17.* decerneretur autem contra jus, si vel cessaret causa, vel decretum de residendo non afficeret omnes æqualiter, sed aliquos tantùm ejusdem gradûs & ordinis. Lott. *num. 18.*

Quæstio 396. An & quando exprimenda, præsumenda, & arguenda sit qualitas residentialis in beneficiis istiusmodi simplicibus?

1. Respondeo ad primum: licèt opus non sit, ut ait Rota *in una Verdun. canonicatus 23. Februarii An. 1587. coram Gipsio* apud Garc. *p. 3. cap. 2. num. 4.* probare, quòd Capellanis obtenta narrata in gratia non requirat residentiam, cùm beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam non requirant. Hæc tamen qualitas vel ex hoc ipso, quòd propter generalem illam consuetudinem non præsumatur, veniat omninò exprimenda, ubi ea supponitur, sive versetur in gratia provisiva, sive unione aut suspensione. Lott. *num. 25. & seq.* citans pro utroque plures.

2. Respondeo ad secundum: de cætero in dubio non præsumitur inesse beneficio qualitas ista residentiæ propriæ & præcisæ, juxta communem. Gonz. *ad reg. 8. gl. 15. num. 19. & aa.* de Luc. *de benef. d. 58. n. 4.* citans Jo. And. Abb. Buttio & alios *in c. fin. de Cler. non resid.*

3. Respondeo ad tertium: neque arguitur ex onere canendi, v. g. litanias, vel etiam certis horis assistendi Divinis in choro, cùm ista assistentia importet solùm residentiam causativam, de qua suprà. Idem Card. de Luca *loc. cit. & d. 57. num. 7.* Sicut autem ex pretii seu emolumenti quantitate arguitur contrahentium vel disponentium voluntas, ita etiam ex emolumentis beneficii & oneribus dubia voluntas fundatoris circa onus residendi arguitur; ita ut in dicto casu dubii, dum reditus sunt tenues, & improportionati isti oneri residendi benè arguitur, non fuisse eam fundatoris voluntatem. Card. de Luca *loc. cit. num. 8. & 9.* qui etiam *d. 59. num. 5.* advertit, in similibus beneficiis simplicibus non attendendam nuncupationem Canonicorum, sive quòd tales beneficiati hîc & nunc quandoque vulgò dicantur Canonici & Ecclesiæ Collegiales; non enim attenditur cortex & formalitas verborum, sed substantia veritatis, adeòque sola nuncupatio non facit Canonicos. Vide quoque quoad hæc, nimirùm unde beneficio simplici à fundatore impositum onus residentiæ præcisæ arguatur, dicta superiùs. Vide etiam Lott. *hic loc. cit. num. 12. & seq.* ubi etiam ait *n. 14.* quòd etsi fundator dixit: *Celebret per se ipsum*, concludatur requiri residentiam, non tamen refragetur Rota, ut per Manticam *decis. 67. num. 12.* in hoc casu aliquando fuisse præstitum servitium per substitutum aut aliter observatum. Ac denique *n. 20.* ait, beneficium rectè censeri ratione ei annexi Ordinis requirere residentiam, (intellige præcisam) citátque pro hoc se ipsum *l. 2. q. 47.*

Quæstio 397. Quid sit in hoc puncto quoad obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas aut portiones?

1. Respondeo: tenentur hi ad residentiam, ita ut non liceat eis vigore cujuslibet statuti aut consuetudinis ultra tres menses etiam continuos (ut Congregatio declaravit) ab iisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, salvis nihilominùs earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt, (sic ut in isto casu tunc nequidem dictis tribus mensibus liceat abesse) ita Trident. *sess. 24. c. 12.* Censet quoque Lott. *loc. cit. num. 20. & seq.* ideò etiam requiri in Canonicis & portionariis Ecclesiarum Cathedralium residentiam personalem, quia ex dispositione Trid. *loc. cit.* in Cathedralibus omnes Canonicatus & portiones habent annexum Ordinem sacrum, cùm beneficium ratione annexionis Ordinis sacri dicatur requirere residentiam tam de jure, quàm consuetudine, ut Card. *in c. ult. de Cler. non resid.* & Alex. de Nevo *in c. pervenit. de appellat.* apud Lott. *ibid.*

2. Porrò circa hæc notanda & deducenda sequentia potissimùm ex Garcia. Primò comprehendi hâc Concilii dispositione dignitates etiam principales, quæ sunt capita Ecclesiarum Collegiatarum, & habent tantùm jurisdictionem in Canonicos, & deservientes in illis Ecclesiis, ut habet declaratio S. Congreg. apud Garc. *p. 3. c. 2. n. 181.* etiamsi hæ dignitates essent exemptæ à jurisdictione Episcopi. Garc. *ibid.*

3. Secundò eum, qui habet dignitatem, maximè principalem, in Collegiata, cui competit etiam sedes in Cathedrali, teneri residere in Collegiata, non obstante, quòd dicta sedes requirat etiam residentiam in Cathedrali, quia sedes illa in Collegiata est dignior, cùm ibi sit caput. Garc. *num. 182.* referens fusè sic resolutum *in una Vallesolet. residentiæ coram Sacrato 1. Junii 1611.*

4. Tertiò: eum, qui obtinet Canonicatum & monasterium ab animarum cura liberum, teneri residere in Canonicatu; eò quòd in Monasteriis & Abbatiis, quæ curâ & conventu carent, necessaria non est residentia. Garc. *n.* 183. juxta S. Congreg. declarationes, quas citat.

5. Quartò: eum, qui habet ex dispensatione duas dignitates vel duos Canonicatus, dum æquales sunt, posse, in quo maluerit, residere, aliàs tenetur residere in digniore, vel in eo beneficio, quod majorem residendi causam habet; sic etiam, qui præter Canonicatum aliud beneficium habet ex legitima dispensatione, quod majorem vel æqualem causam residendi habet, licèt non intersit muneri, quod exigat Canonicatus, non potest tamen eo privari, nec aliâ pœnâ affici, nisi privatione distributionum quotidianarum. Garc. *n.* 185. *& seq.* ex variis S. Congregat. declarationibus.

6. Quintò: per dictam Concilii dispositionem derogatum etiam consuetudini immemoriali non residendi seu abessendi ultra tres menses. Ita Garc. *n.* 197. postquam multa attulisset in contrarium *à nu.* 190. citans pro hac sententia Covar. *variar. resol. l.* 3. *c.* 13. *n.* 9. Hojed. *de incomp. c.* 17. *n.* 20. & quàm plurimas desuper claras S. Congregationis declarationes, quarum una sic habet: *S. Dominus noster Greg. XIII. ex sententia S. Congregationis declaravit, immemorialem consuetudinem non excusare à residentia in Cathedralibus & Collegiatis insignibus; in Collegiatis autem non insignibus posse excusare, si Ecclesiæ sint rurales prorsùs destitutæ, aut in quibus nunquam anteà supra hominum memoriam solitum esset residere, aut in quibus adeo tenues reditus essent, ut Canonicos aliunde non habentes, unde viverent, alere non possent; & sufficit ad excludendam immemorialem, quod aliqui Canonici resederint, &c.* Unde ait Garc. *n.* 199. obtinentes dignitates in talibus Ecclesiis non posse hodie excusari à residentia, licèt ante Concilium Trident. essent in consuetudine immemoriali non residendi; nec etiam videri posse eos excusari, dicendo: quòd Concilium non sit quoad hoc receptum in dictis dignitatibus & certis Ecclesiis, quas nominat; eò quod dum Concilium derogat consuetudini immemoriali, videatur ei derogare tanquam irrationabili, ut Covar. *loc. cit. n.* 5. adeóque non videatur excusare non receptio. Ita ille: citans desuper se ipsum *p.* 11. *c.* 5. *n.* 161.

7. Sextò: obtinentes dictas dignitates teneri residere, etiamsi ante Concilium cum iis esset litigatum super residentia, & habuissent sententiam & rem judicatam in favorem, quia probaverant immemorialem consuetudinem non residendi; cùm enim sententia illa & res judicata fundetur, & innitatur consuetudini immemoriali, non dat plus roboris illi, quàm de se habet; sed solùm imponit finem liti, & sententia non dat jus, sed declarat competere jus ex illa consuetudine. Garc. *nu.* 210. citans desuper S. Congregationis declarationem; addensque *nu.* 212. non obstare in contrarium adducta à *n.* 200. nimirùm quòd derogatione sententiarum non comprehendantur eæ sententiæ, quæ jam transiêrunt in rem judicatam; cùm idipsum procedat solùm, ubi non constat sententiam & rem judicatam fundari, & inniti fundamento revocato, quale hìc est ipsa consuetudo immemorialis; cui, ut dictum, derogatum est.

8. Septimò: non tamen per Concilium derogatum esse statuto à Sede Apostolica confirmato, quo conceditur abesse ultra tres menses. Garc. *n.* 214. *& seq.* citans plures decisiones S. Congreg. modò tamen statutum confirmatum sit ex certa scientia, & cum causæ cognitione; statuta enim & concordiæ confirmata in forma communi non censentur præservata, sed derogata per Concilium. Garc. *n.* 221. *& seq.* juxta declarationem S. Congregationis, quam recitat *num.* 222. idque verum dicit *num.* 223. etiamsi concurrant consuetudo immemorialis, concordia seu statutum, & confirmatio Papæ. Porrò illa confirmatio est ex certa scientia, & cum causæ cognitione, in qua est insertus tenor, vel saltem narrata substantia, & est expedita præcedente solitâ discussione. Garc. *num.* 226. *&* 227. citans Mandos. *in c.* 1. *de confirmat. utili.* Molin. *de Hispan. primog. l.* 2. *c.* 7. *num.* 9. Mascard. *de prob. concl.* 228. *&c.* Secùs est de alia confirmatione, etiamsi signanter in ea habeatur clausula: *Ex certa scientia*, ut videre est ex pluribus Rotæ decisionibus apud Garc. *n.* 131. & consequenter non esse talem confirmationem præservatam in decretis Trident. quamvis ipse dicat *num.* 133. confirmationem, in qua apposita est clausula: *Ex certa scientia*, esse confirmationem ex certa scientia, & non in forma communi, ad effectum confirmandi actum aliàs in jure invalidum, ut etiam Molin. *de just. tom.* 1. *tr.* 2. *d.* 174. licèt non tollat defectum intentionis, nec purget vitium subreptionis, sive non operetur, quoad ea, quæ sunt facti. Vide de hoc fusè agentem Garc. *loc. cit.*

9. Octavò: derogatum statuto vel consuetudini aliquarum Ecclesiarum, in quibus ultra tres menses dabatur singulis mensibus dies unus pro certa aliqua occupatione, v. g. pro tonsione barbæ. Garc. *n.* 148.

10. Nonò: Concilium non derogâsse indultis ac privilegiis Apostolicis, quibus conceditur posse abesse ultra tres menses à servitio Ecclesiæ. Garc. *num.* 259. Lex enim generaliter loquens non tollit privilegium particulare concessum super eo, de quo lex generalis loquitur. Oldr. *cons.* 228. Felin. *in c.* 1. *de rescrip. num.* 10. Mandos. *ad reg.* 4. *cancell. q.* 7. *nu.* 5. & alii apud Garc. *ibid.* Et ubi Concilium dictum vult privilegiis derogare, id explimit Garc. *n.* 260. ut censuit S. Congregatio apud Germon. *de indul. Cardinal.* Nec obstat Bulla Pii IV. revocatoria privilegiorum in his, in quibus decretis Tridentini contrariantur, quæ habetur ad finem Concilii; quia cùm dicta Bulla regulanda & intelligenda sit, secundùm ipsa decreta Concilii & terminos illorum, & sic restringenda ad ea tantùm, quæ per dicta decreta prohibita sunt cum derogatione privilegiorum. Rodriq. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 8. *a.* 6. Vivaldus *in candelab. aureo. tit. de absolut. n.* 40. apud Garc. *nu.* 262. non extendit se nisi ad ea decreta, quæ dictam derogationem privilegiorum annexam habent. Germon. *loc. cit.* apud Garc. *n.* 261. referens, sic censuisse S. Congregationem. Contra quæ si opponas S. Congregationem declarâsse, ut videre est apud Garc. *n.* 267. Regulares vi suorum privilegiorum non posse à casibus Episcopo reservatis absolvere, & tamen ubi hac de re agitur, & id inhibetur in Trident. *sess.* nimirùm 14. *c.* 7. *& Can.* 11. non adest revocatio privilegii; vi cujus id poterant regulares ante Trident. Ad hoc, inquam, respondet Garc. *n.* 301. aliorum responsionibus rejectis, & aliquot assertionibus præmissis, prædicta privilegia ab istis absolvendi non solùm ante Tridentinum concessa, sed & post illud ante Gregor. XIII. sublata esse, non per Trident. sed per declarationem & decretum Gregorii XIII. Quòd si prætereà opponas dictam Bullam Pii IV. juxta hanc explicationem fore superfluam. Respondet idem Garc. *n.* 305. id negando, cùm facta fuerit ad hoc, ut omnia & singula privilegia in his, in quibus decretis Concilii illa revocantibus contrariantur, revocata censeantur, non obstante, quòd sint concessa motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam quorumcunque Principum intuitu, & ex quacunque honesta causa, & cujuscunque sint tenoris; ita ut videatur dicta Bulla emanâsse ad corroborandam derogationem privilegiorum in decretis Concilii contentam, ut Rodriq. *loc. cit. q.* 8. *a.* 6.

11. Decimò: censet Garc. *num.* 344. Concilium non derogâsse statutis & consuetudinibus Ecclesiarum, quibus statuitur & conceditur beneficiatis, qui per quadraginta annos continuos beneficio pacificè concesso per se ipsos deservièrunt, residendo & interessendo divinis, ut à dicta Ecclesia deinceps, quoad vixerint, ut emeriti abesse liceat, & tanquam præsentes in choro habeantur tam ratione fructuum præbendarum, quam distributionum quotidianarum, referique sic iisdem ferè verbis censuisse S. Congregationem & Gregor. XIII.

12. Denique observandum, non sufficere præsentiam & interessentiam chori per integros novem menses collectos ex punctaturis; ita ut qui novem partes punctaturarum ex duodecim habuisset, servitio novem mensium satisfecisset; sed dies ipsi residentiæ & servitii sive continui, sive interpolati integri esse, & computati debent ad complementum istorum novem mensium. Barb. *de can. c. 2. n. 12.* Garc. *n. 327.* apud Paxjord. *n. 77.* citantes S. Congregat. declarationem. Verùm hæc omnia, ubi dicta Concilii Trid. dispositio in rigore suo recepta est.

13. De cætero namque notandum, hanc constitutionem Tridentini in multis Ecclesiis, præsertim Germaniæ nostræ, quin & in aliquibus Hispaniæ, de quibus Garc. *num. 330.* non esse receptam, dum alicubi tantùm medio anno, alibi tribus tantùm mensibus Canonici residere coguntur, ad lucrandos fructus grossos, quin & in quibusdam Ecclesiis totius anni reditus lucrentur, qui uno solùm die præsentes sunt, & Divinis intersunt. Laym. *l. 4. tr. 2. c. 6.* Pith. *loc. cit. n. 6.* Garc. *loc. cit.*

Quæstio 398. Quis Canonicis aliisque præfatis dare possit licentiam non residendi, seu discedendi ab Ecclesia, aut loco beneficii?

1. Respondeo primò: hanc facultatem non residendi, etiam ad longum tempus, aut in perpetuum, dare posse Pontificem; cùm enim is sit supremus Legislator, & juri universali, & particulari Canonico præsit, & specialiter in beneficiis Ecclesiasticis plenissimam potestatem habeat; possit etiam fundatorum dispositiones immutare, potest pro suo arbitratu obligationem personaliter residendi, ubi ea non nisi jure humano, nempè Canonico universali, (ut in præsente materia contingit) vel speciali statuto, aut fundatoris ordinatione requiritur, omninò relaxare, etiam sine causa, saltem validè. Azor. *cit. l. 7. c. 5. q. 1.* Pith. *loc. cit. n. 42.* etsi non soleat facilè dare istiusmodi licentias absentiæ perpetuæ. Gl. *in c. licet canon. de elect. in 6.*

2. Respondeo secundò: cùm hodie Canonici obtinentésque dignitates & portiones, &c. habeant concessos sibi à Concilio tres menses vacationis, non potest Ordinarius ultra id tempus dare eis licentiam absentiæ, nisi in casibus in jure exceptis. Garc. *p. 3. c. 2. n. 97.* Nec nisi ex dictis causis excusare potest Canonicum à residentia in choro, ut videre est ex pluribus S. Congregat. declarationibus, quas recitat Garc. *eodem c. 2. num. 406. & seq.* Et dum earum una dicitur: *Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam Canonicis à sua Ecclesia servitio.* Legitima causa dicitur, quæ est à lege approbata, & in jure expressa, ut Garc. *n. 408.* Et dum in alia ad Episcopum Caurienſem dicitur: *Episcopus potest dare licentiam Canonicis, ut ab eorum Canonicatibus per quatuor menses abesse possint.* Sciendum est, quòd illa non sit declaratio universalis, sed gratia & facultas specialis facta Episcopo Caurienſi ex causis particularibus, nempè maximi caloris istius urbis, ut ostendit Garc. *n. 411. & 412.* adeoque hinc malè intulerunt Zerol. & Zechus apud eundem, competere universaliter Episcopis facultatem dandi licentiam ad quatuor menses. Docet nihilominùs etiam Paxjord. *lib. 10. tit. 40. num. 130.* quòd etiamsi causa non sit jure expressa, si tamen legitima & justa boni viri arbitrio censeretur, posse approbari per licentiam Superioris, imò sufficere justam causam, sine licentia, ubi vigeret consuetudo legitimè præscripta abessendi ex justa causa sine licentia.

3. Respondeo tertiò: multò minùs Capitulum potest dare Canonicis & præbendatis licentiam absentiæ, & eos habere pro præsentibus ultra tempus à Concilio permissum, etiam ad breve tempus ex causa justa in jure non expressa, ne quidem per viam gratiæ, & nemine contradicente, (ut tenuerunt Jo. Guttier. & Palatio) saltem seclusâ consuetudine. Garc. *n. 404.* qui dicit, hoc certum esse, cùm notum sit, Capitulum non posse dispensare, & gratiam facere in lege Superioris, qualis est illa de residendo *in tit. de Cler. non resid.* & in Trident. *sess. 24. c. 12.* Unde nec valet statutum in contrarium, nisi à Pontifice in forma specifica, & ex certa scientia confirmatum. Garc. *n. 405.* Sed neque stante tali consuetudine, etiam ante & post Trident. semper observatâ, Capitulum concedere potest talem licentiam. Garc. *n. 417. & seq.* citans Rutilium Benzonium *in speculo Episcoporum de fuga. l. 1. disputat. 1. q. 7. ad finem*, dicentem, Canonicos non posse eximere aliquem à servitio Ecclesiæ, & gratiam Canonico facere, ut non serviat & participet; quamcumque autem consuetudinem in contrarium abusum esse, & corruptelam. Item Covaruviam *l. 3. variar. resolut. c. 13. sub n. 9.* cujus quoque gravissima in hanc rem verba recitat citato *n. 417.* qui etiam, dum ait, tales consuetudines ad abusum pertinere, nisi detur ea licentia abeundi ex causis à jure communi, vel Ecclesiarum validis statutis expressis, aut saltem iis similibus, per *Tò iis similibus* non intelligat causas in jure aut statutis validis non expressas, sed causas in jure aut statutis validis virtualiter comprehensas ex identitate rationis, ut Garc. *num. 418.* Et eò maximè consuetudo ista foret irrationabilis & corruptela, si restricta non esset ad licentias ex causis aliàs rationabilibus & justis, licèt in jure non expressis; dum Capitula ea concedunt sæpè absque ullo delectu, & ex causis non solùm non justis, sed & irrationabilibus & vanis; accediteque adhuc major irrationabilitas & iniquitas consuetudini, dum non restringitur ad tempus breve. Garc. *n. 420. & 423.* citans desuper fusas factæ Congregat. declarationes. Neque in proposito sufficit occulta, quia hæc sæpè ficta est & simulata Ecclesiæ utilitas, sed requiritur evidens. Garc. *num. 427.* Unde jam sequitur, non posse tales absentes in virtute talis à Capitulo obtentæ licentiæ facere fructus præbendæ suos, qui aliàs residendo, & Divinis interessendo lucrifiunt. Garc. juxta responsionem S. Congreg. *num. 425.* Ne quidem sub prætextu, quòd alii præbendati videantur eis donare & remittere partem, quæ sibi erat obventura; sed de hoc infrà. Porrò posse Capitulum dare licentiam saltem ad breve tempus ex causis in jure expressis, satis indicat, & supponere videtur Garc. *n. 433. & seq.* ubi docet, quòd si per consuetudinem Ecclesiæ vel statuti capitularis causa in jure aliàs expressa esset ita modificata, ut talis consuetudo vel statutum non posset adhuc dici esse contra jus; sed declarare & limitare veluti jus ex rationabili causa, non posse dare Capitulum licentiam contra tale statutum, seu ut abesset, in quo dicta causa in jure expressa sic modificata per statutum non inveniretur, eò quòd jam talis licentia seu gratia esset contra jus, v. g. infirmitas est causa justæ absentiæ in jure expressa, ubi hæc jam ita modificaretur per statutum capitulare, ut solum infirmus, qui domo exire nequit, excusaretur, & haberetur pro præsente, ratione infirmitatis; hæc modificatio infirmitatis aliàs in jure expressæ non esset contra jus, sed limitatio quædam juris ex causa rationabili, (nimirùm ad cavendas magis fraudes, ne, si habiti pro infirmis adhuc exire possent domo, multi fingerent se infirmos, aut ex levissima causa facerent se ut tales haberi) adeóque jam Capitulum non posset contra hoc suum statutum dispensare, & talem aliquem infirmum, qui domo adhuc exire potest, habere ratione infirmitatis pro præsente, quia jam ageret contra jus. Econtrà verò si causa in jure expressa ita modificata esset per consuetudinem vel statutum, ut jam directè esset contra jus, v. g. si statuisset, ut non haberetur pro præsente ratione infirmitatis, qui venit foris, nec esset præsentatus in Ecclesia, posse tunc Capitulum facere gratiam, & habere talem adhuc pro præsente; eò quòd tunc talis gratia esset contra statuta, & non contra jus, sed potiùs ex causa in jure expressis. Unde

4. Respondeo quartò: si obligatio residendi præcisè solùm est vi statuti alicujus synodalis aut diœcesani, Episcopus potest dare licentiam ex justa causa, & Capitulum Cathedrale sede vacante. Quin & ipsum Collegium Canonicorum potest dare licentiam hanc,

hanc, ubi ab ipso solo simile statutum de residendo est factum, ita ut sine illo statuto nulla esset obligatio residendi. Pith. *num.* 43. Azot. *loc. cit. q.* 5.

Quæstio 399. *An obtinentes dignitates, Canonicatus, portiones &c. licitè & tutâ conscientiâ possint ultra tempus à Concilio permissum, amittendo distributiones, & omnes fructus, qui residendo lucrifiunt, abesse, & non residere?*

Respondet Garcias *p.* 3. *c.* 2. *n.* 321. negativè, sed peccare mortaliter, qui notabiliter ultra dictum tempus absunt, cùm contraveniant gravissimo præcepto Concilii, quod non est, nec dici potest lex purè pœnalis. Et sic inter cæteras S. Congregat. declarationes habet secunda, quam refert Garc. *num.* 322. *Nullus excusatur à residentia, licèt distributiones quotidianas amittere consentiat.* Idémque tenebat *num.* 323. etiamsi resideant in civitate, ubi est Ecclesia, peccare námque mortaliter, nec satisfacere, si notabiliter ultra dictum tempus abfuerint à servitio Ecclesiæ, citátque pro hoc quoque plures S. Congregat. declarationes, inter quas prima sic habet: *Decretum hoc intelligendum est, ut Canonici non possint abesse ab Ecclesia sua servitio ultra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse, quòd in civitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inserviant, intelligendúmque ast omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum sublatas;* Idem docet Paxjord. *loc. cit. n.* 75. citans Covat. *cit. c.* 13. *n.* 25. Vasq. *in opusc. mor. de benef. c.* 4. §. 2. Barbos. *c.* 2. *de can. num.* 12. Zerol. *in praxi Episc. p.* 2. *c.* 3. *num.* 10. qui etiam hanc referat declarationem S. Congregat. *Congregatio censuit esse puniendos, qui à servitio Ecclesiæ absunt, etsi ubi Ecclesia consistit, sint præsentes &c.* Vide eundem Paxjord. *ibid. n* 98. ubi postquam pro sententia hac citasset Suar. *de relig. to.* 2. *l.* 4. *c.* 10. *num.* 17. Bonac. *de horis canon. d.* 1. *q.* 1. *p.* 2. *n.* 1. Squillante *de oblig. Cler. p.* 1. *num.* 57. dicit referri à Barb. *de can. c.* 40. *n.* 9. contrariam sententiam, eámque ab eo dici teneri à classicis AA. & practicari posse in conscientia, respondendo etiam contrariis argumentis: nimirum quòd tales absentes à divinis officiis ad summum peccent venialiter tantùm (& ne venialiter quidem, dum adest justa causa) nisi fortè adsit particulare præceptum prælati ex justa causa factum, vel non remanerent tot Canonici, qui possent Ecclesiæ competenter inservire (v. g. ut Jacob. Macig. *de horis can. c.* 56. *n.* 24. apud eundem Paxjord. *nn.* 100. si eo absente non remanerent saltem quatuor in choro) hanc sententiam benignam, ut refert Paxjord. *n.* 99. tenent Cajet. *in summa. v. hora.* Navar. *de orat. c.* 5. *n.* 14. Valent. *tom.* 3. *d.* 6. *q.* 2. *p.* 10. Reginald. *in praxi l.* 18. *n.* 176. Angel. Sylv. & ipsemet Barb. *de off. Episc. alleg.* 53. *n.* 131. & *cit. c.* 40. *n.* 11.

Quæstio 400. *Utrùm per consuetudinem induci possit, ut Canonici tam Collegiatæ, quàm Cathedralis, habentésque dignitates non curatas, licitè non resideant, & in absentia percipiant fructus, etiam non constituendo alium, qui loco ipsorum deserviat Ecclesiæ?*

Respondeo affirmativè: modò per talem absentiam cultus divinus non minuatur, & consequenter talis consuetudo noxia non sit Ecclesiæ. Pirh. *loc. cit. n.* 15. citans Abbatem *in c. exstirpandæ. de præb.* Fagn. *in c. cùm omnes. de constit. n.* 18. quilibet enim Clericus, cùm in sortem Domini assumptus sit, inservit Ecclesiæ universali; júsque naturale solùm requirit, ut Ecclesia necessario non destituatur ministerio; quòd autem beneficiatus quisque per se, vel per substitutum inservire debeat, etiam cùm aliunde Ecclesiæ commodè inservitur, id solùm jure canon. statutum, cui per consuetudinem derogari potest. Pirh. *num.* 16. citans Azot. *ubi supra q.* 2. atque ita obtinuit, & valida est consuetudo, vi cujus personalis residentia in beneficiis simplicibus non requiritur, etiam in iis, quæ propriè in titulum dantur; Verùm quoad Canonicos, præbendatos, habentésque dignitates in Cathedralibus & Collegiatis consuetudinem abessendi licitè, & in absentia percipiendi fructus, vel etiam inserviendi per substitutos, sustulit Trident *cit. c.* 12. *sess.* 24. Adeóque si etiam sustulit talem consuetudinem non solùm jam existentem, sed etiam impedivit, ne talis de novo nasci posset, aliter excusati non poterit, quòd nihilominus de facto ex usu tales non resideant licitè, quàm quòd Concilium usu non sit receptum, quoad hoc in istis locis.

Quæstio 401. *Circa dictos tres menses à Concilio permissos quietis & recreationis causâ sumendos continuè vel interpolatim, quid observandum ulteriùs?*

1. Respondeo sequentia ex Garc. Primò, dictos tres menses singulos continere triginta dies. Garc. *p.* 3. *c.* 2. *n.* 306. citans Abbat. *in c. licet. de suppl. negl.* Menoch. *de arb. l.* 2. *casu* 50. *à num.* 12. accipiendo singulos pro duodecima parte anni, docent Lamb. *de jurep. p.* 2. *l.* 2. *q.* 1. *a.* 14. *n.* 3. & Sanch. *de matr. l.* 2. *d.* 24. *n.* 20. etsi in materia suspensionis illos aliter computet Suar. *de cens. d.* 29. *f.* 1. *n.* 5.

2. Secundò hanc trimestrem absentiam nunc habere locum, si constitutio aut consuetudo Ecclesiæ requirat servitium totius anni, cùm residentia totius anni sit nimis rigida, oporteátque juxta fragilitatem humanam indulgeri tempus aliquod ad recreationem corporis & animi. Garc. *n.* 312. referens pro hoc declarat. S. Congregationis.

3. Tertiò posse Canonicos cæterósque illos uti beneficio trium istorum mensium, nullâ declaratâ causâ aut petitâ licentiâ, cùm Concilium absolutè permittat illam licentiam ob aliquam recreationem, & vacationem à labore, ne sit nimis dura residentia. Garc. *n.* 314. juxta plures, quas refert, S. Congregationis declarationes contra Navar. *de orat. c.* 5. *n.* 20. docentem non posse Canonicos &c. sine rationabili causa pro solo suo libitu, uti dicta absentia &c.

4. Quartò non posse tamen juxta easdem declarationes apud Garc. *n.* 315. omnes simul abesse, aut tot, ut Ecclesia debito suo destituatur servitio; quot autem simul abesse possint, relinquendum arbitrio Episcopi & Capituli.

5. Quintò, cavendum quoque, ne dicta absentia incurrat in Natali Domini, aut Paschate, similibusve maximis solennitatibus. Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *v. privatio.* & Zechus *de rep. Eccl. tit. de beneficiat. num.* 6. juxta monitionem S. Congregat. apud. Garc. *n.* 316. & 317. quamvis is *n.* 318. dicat id non observari in Hispania, nec taxari ibi numerum eorum, qui simul abesse possunt; eò quòd regulariter in Ecclesiis Hispaniæ competens numerus remaneat. Recitat etiam Paxjord. *loc. cit. n.* 73. declarationem S. Congregat. cujus authenticum exemplum dicit apud se exstare hujus tenoris: *Etsi S. Congregatio declaravit, nullam requiri licentiam, ad hoc, ut Canonici in mensibus à Concilio concessis abesse possint; censuit tamen hanc declarationem locum non habere, quoties Canonici abesse volunt extra diœcesin, per inde hoc casu Episcopi licentiam esse obtinendam:* cæterùm Episcopum non debere illam absque rationabili causa negare. &c.

6. Sextò posse pro dicto tempore simul abesse coadjutorem, & coadjutum, nisi obstet speciale statutum. Paxjord *ibid. num.* 74. citans Monetam *de optione Canonic. q.* 8. *n.* 172. Navar. *de Cler. ægrotant. consil.* 1. *num.* 6. Sanctarell. &c.

Quæstio 402. *Num istis tribus mensibus, qui dantur recreationis causa, absentes non solùm lucrentur fructus, seu grossam, sed etiam distributiones quotidianas, maximè stante tali consuetudine & ordinatione?*

Respondeo negativè, juxta Text. *c. unici. de Cler. non resid. in 6to.* & *c. 12. sess. 24. Trid.* Garc. *p. 3. c. 2. n. 249.* citans Paril. *de resign. l. 1. c. 10. nu. 65.* Zerol. & Zech. *ll. cit.* Gonz. & alios, & sic declaravit S. Congregatio apud Garc. his expressis: *Absentes recreationis causa non lucrantur nisi fructus prabendarum, non autem distributiones quotidianas, sive antiqua, sive nova, qua sunt distincta à prabendis &c. & vacantia unius, aut plurium mensium, quibus absentes percipere solebant distributiones sublata sunt, &c.* Addit Pith. *de Cler. non resid. n. 94.* nulla particulari consuetudine aut statuto induci posse, ut distributiones (idem est de portionibus anniversariorum) quæ ex prima sua institutione, seu fundatione tantùm iis dari debent, qui divinis officiis sunt præsentes, dentur absentibus, cùm talis consuetudo, utpote cedens in detrimentum cultûs divini, reprobetur in Trident. *cit. c. 12.* Idem procedere, etiamsi Canonicatuum omnes fructus sint distributiones quotidianæ, tenet Garc. *num. 252.* ob declarationem Sac. Congregat. quam citat *num.* 250. nisi fortè contrarium sit in Ecclesia aliqua statutum à Papa ex certa scientia confirmatum, quale esse in Ecclesia Abulensi ait *n. 253.* Nihilominus Pirh. *loc. cit.* sentit contrarium, nempe si fructus beneficii in solis distributionibus consistant; eò quòd Ecclesia non habeat præbendas, sed dentur quotidie singulis pro victu certi proventus in fructibus, vel pecunia, hos proventus, seu distributiones minùs propriè tales dari debere etiam absentibus, quibus jure communi, vel speciali, vel ex privilegio proventûs beneficiorum debentur, eò quòd tunc potius sint præbendæ, quàm distributiones, citátque pro hoc Gl *in cit. c. unic.* Imò probabile dicit, quòd quando ex communibus proventibus Capituli pars aliqua deducitur, vel olim deducta fuit in distributiones convertenda, consuetudine vel statuto induci possit, ut absentes ex justa causa, & in specie tribus illis mensibus, quos Trid. concedit, non residentes eas etiam distributiones istorum mensium percipiant; eò quòd cùm distributiones hæ in locum præbendæ succedant, utpote quæ ex præbendis detractæ iis substituuntur, de iis judicetur sicut de præbendis, & eadem de iis sit dispositio, subrogato Sapiente ejus naturam, in cujus locum subrogatur, citátque pro hoc Probum *in addit. ad Jo. Monach.* & Laym. *l. 4. t. 2. c. 7. n. 3*

Quæstio 403. Circa causas justæ absentiæ habentium dignitates, Canonicatus &c. num omnis causa justa excusans à residentia faciat etiam fructus lucrifieri pro rata istius justæ absentiæ?

Respondeo negativè: fructus enim non lucrifiunt in absentia, nisi in casibus à jure exceptis. Garc. *p. 3. c. 2. n. 340.* citans Rebuff. *in praxi, tit. de dispens. de non resid. n. 22.* Sic dispensatus de non residendo non potest recipere fructus beneficii, nisi concedatur hoc ipsum distinctè in dispensatione. Garc. *ibid.* citans Felin. *in c. fin. de Magist. n. 3.* Item Canonicus ingrediens religionem non lucratur anno probationis fructus, etiamsi sit justè excusatus à residentia. Garc. *num. 341.* Item Canonicus electus, seu nominatus ad Episcopatum Italiæ, qui debet Romæ examinari, dum vadit Romam, justè abest, & tamen interea nullos lucratur fructus. Garcias *n. 342.* Neque his obstat, quòd ex dispensatione obtinens duos Canonicatus, vel dignitates, & residens in uno lucretur fructus alterius; nam eo ipso quòd dispensetur ad duos Canonicatus, censetur dispensatus, ut in absentia percipiat fructus alterius, ne aliàs dispensatio ad secundum Canonicatum esset inutilis. Idem est de Canonico obtinente ex dispensatione parochialem, residentes enim in parochiali sunt privilegiati ex Bulla Pii V. ad percipiendos fructus in absentia aliorum beneficiorum, quæ habent. Garc. *n. 343.*

Quæstio 404. An, & qualiter præfati ob negotium necessarium seu evidentem Ecclesiæ utilitatem abesse possint ultra dictos tres menses, & interim lucrari non tantùm fructus grossos, sed & distributiones quotidianas?

1. Respondeo affirmativè, juxta *cit. c. unic. §. qui vero &c.* juxtàque dicta de curatis, & quidem à potiori; intelligendo tamen hoc de negotiis, & utilitate propriæ Ecclesiæ, non alienæ: vel etiam probabiliter de utilitate Ecclesiæ universalis, cùm utilitas communis propria sit cujusque & commune bonum præferendum sit privato; unde si ob utilitatem Ecclesiæ propriæ licet abesse ab Ecclesia & choro, & tamen percipere etiam distributiones quotidianas, multò magis id licebit ob utilitatem propriæ & reliquis Ecclesiis communem. Pith. *loc. cit. n. 90.* citans Castrop. *p. de relig. d. 3. p. 9. §. 3. n. 1.* Qualiter autem cum *cit. c. unico* concilietur textus *c. cum non deceat. de elect. in 6to.* in quo Bonifac. VIII. rescribens ait: *Cùm Ecclesiarum suarum prosequentes utilitatem censeri debeant residentes, fructus suorum beneficiorum, qua obtinent in iis Ecclesiis, quorum negotia prosequuntur, quotidianis distributionibus duntaxat exceptis recipiant. &c.* vide apud Pith. *loc. cit. num. 92.* ubi inter alias, quas profert conciliationes, hanc dicit esse probabiliorem, eámque teneri à Gl. *ibid. v. utilitates.* Navar. *l. 3. cons. 8. de Cler. non resident. num. 4.* Laym. *loc. cit. n. 7. c. 3.* Azor. *loc. cit. q. 14.* quòd nimirum Bonif. *cit. c. unico* adjudicet ex dicta causa absentibus etiam distributiones, dum hæ de consuetudine aut statuto ex tali causa absentibus dantur, approbando talem consuetudinem, vel statutum. Citato verò *c. cum deceat.* velit citra tale statutum vel consuetudinem, sive vi juris communis non deberi eas absentibus, etiam ex dicta causa; quippe quæ ex propria institutione, non nisi iis, qui divinis officiis intersunt, dari debent. Quamvis etiam de jure communi, cessante etiam consuetudine, percipiat non solùm fructus, sed & distributiones quotidianas, qui abest pro evidente utilitate Ecclesiæ, si præsens est in loco, ubi est Ecclesia, ut Garc. *n. 359.* citans Covar. *cit. c. 13. nu. 8.* Jo. Guttier. *can. 99. l. 1. c. 1. n. 145.* Zerol. Zechum. &c.

2. Poterunt igitur ultra tres menses abesse ab Ecclesia & choro, & percipere interim etiam distributiones: Primò Canonicus missus, v. g. Romam, vel aliò, ut tractet negotia Ecclesiæ suæ, defendat jura illius aut Capituli. Pith. *ibidem.* citans Barb. *de off. Episc. alleg. 53. n. 171.*

3. Secundò etiam citra missionem aut jussionem Capituli degens alibi occupatus in visitandis & defendendis juribus, & reditibus præbendæ, vel Canonicatûs, quem habet in Ecclesia, à qua abest. Pith. *ibidem* citans Barb. *in collectan. ad cit. c. unic. num. 12.*

4. Tertiò habens in Ecclesia dignitatem, cui incumbit visitatio, v. g. Archidiaconus ratione hujus visitationis & muneris sui ultra tres menses absens à dicta Ecclesia lucratur etiam distributiones. Pith. *ibidem.* Azor. *cit. l. 7. c. 7. q. 10.* Quod tamen limitat Garc. *cit. c. 2. num. 332.* ex declarat. S. Congregationis, quam citat accipiendo distributiones pro iis fructibus Archidiaconatûs, qui lucrifiunt per interessentiam, negat autem de cæteris distributionibus, maximè quotidianis, quamvis *n. 333.* dicat quòd si esset consuetudo, ut Archidiaconus visitans suum Archidiaconatum reciperet, & has distributiones, esse eam validam nec prohibitam, per *cit. c. unicum.* juxta Monach. *ibid. n. 2.* uti etiam *num. 336.* dicit illum lucrifacturum has distributiones, dum in ipsa civitate vel loco, ubi est Ecclesia, visitaret, seu actu exerceret jurisdictionem imminentem suæ dignitati, dum id oporteret fieri tempore horarum, nec posset commodè post aut ante illas. De cætero *n. 334. & seq.* inquit non obstare huic sententiæ de non percipiendis à tali distributionibus quotidianis *c. 3. sess. 22.* Trident. ubi dicitur; quòd incumbens curæ anima-

rum imminenti dignitati suæ habetur pro præsente & intereſſe eo te; eò quòd id intelligendum, ut conſtat ex S. Congregat. declarationibus, quas *ibidem* recitat, de cura animarum propriè tali, nempè fori interioris, non de illa, quæ eſt ſolùm fori exterioris, qualem habet tantùm Archidiaconus, quà talis. Quòd ſi & talis habeat Canonicatum, cujus fructus, & diſtributiones ſunt diſtinctæ à fructibus dignitatis, etiamſi aliàs Canonicatus adeſſet dignitati annexus (ſecus eſt de portione acceſſoriè annexa dignitati, cùm tunc ſit unum beneficium, & portio iſta ſe habeat, ut prædium dignitatis, adeòque ejus fructus ſint fructus ipſius dignitatis, ſeu ejus prædii. Garc. *num.* 338.) non lucraretur diſtributiones iſtius Canonicatûs. Pirh. *loc. cit.* citans Caſtrop. *ubi ſupra n.* 9. imò nequidem fructus, niſi pro rata trium menſium, quibus aliàs licet Canonico abeſſe. Garc. *ibidem*. juxta declarationem S. Congregat. quam citat *n.* 332. quia jam ſunt duo beneficia, & viſitando ratione dignitatis, non deſervit Canonicatui.

5. Quartò, qui à Capitulo miſſi ad Concilium generale, vel provinciale, aut Synodum, ut tanquam Theologi vel Canoniſtæ ei interſint. Pirh. *loc. cit.* citans Barb.

6. Quintò, Pœnitentiarius Eccleſiæ Cathedralis interea, dum confeſſiones audit in Eccleſia, præſens in choro habetur, juxta Trid. *ſeſſ.* 24. *c.* 8. Pirh. *ib.*

7. Sextò, qui deputatur ad recipiendas rationes redituum, & bonorum Eccleſiæ. Pirh. *ibid.* citans Caſtrop. *ubi ſupra n.* 6.

8. Septimò, Canonicus vel alius beneficiatus tempore divinorum officiorum in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata privatim celebrans, etiam ſine obligatione, & ex ſola devotione habetur pro præſente in choro, & lucratur diſtributiones ex recepta conſuetudine; excipit autem Canonicum habentem in eadem Eccleſia beneficium Capellæ, qui interim, dum inſerviendo ſuo iſti beneficio, abſens eſt à choro, diſtributiones recipere non debet juxta declarationem S. Congregat. ad *cit.* 12. *ſeſſ.* 14. ita ille. Quibus ergò obſtent clariſſimæ S. Congregationis declarationes apud Garc. *n.* 398. in quibus dicitur; tales etiam ex ſola devotione celebrantes non cenſeri intereſſe iſti horæ, nec illius diſtributiones recipere poſſe, niſi juſſi eſſent à Superiore tunc celebrare (quamvis & hunc admonitum velint eædem declarationes, ut à tali juſſione abſtineant) idemque habeat Concilium Mediolan. Nihilominus & Garc. *n.* 400. ait in Eccleſia ſua Abulenſi & aliis ſervari contrarium, nimirum ut celebrantes, etiam ex ſola devotione, habeantur pro præſentibus, & intereſſentibus choro, quæ conſuetudo cùm ſit ex juſta cauſa, cùm totum ſit cultus divini in eadem Eccleſia, & ut beneficiati inducantur ad celebrandum, videtur tolerabilis. Citátque pro hoc Cuvar. Duennam Hojed &c. *hic* & *n.* 343. Adeóque Pirh. hoc ipſum rectè referebat ad meram conſuetudinem.

9. Octavò, Canonicus Vicarius Capituli ſede vacante in abſentia non ſolùm lucratur fructus, ſed & diſtributiones, quia cenſetur eſſe in ſervitio Eccleſiæ (ſecus ac Vicarius Epiſcopi, qui potiùs eſt in ſervitio Epiſcopi, de quo ad *quæſt. ſeq.*) cùm magis commodum ſit Eccleſiæ, ut deputetur unus, & non exerceatur juriſdictio per totum Capitulum. Pavinus *de off. & poteſt. Capit. ſede vacante p.* 2. *q.* 10. *n.* 5. Rebuff. *in praxi de Vicar. Epiſ. n.* 5. apud Garc. *n.* 358.

10. Denique Canonici vel habentes dignitatem &c. exercentes curam animarum incumbentem de jure vel conſuetudine Canonicatibus ſuis, vel dignitatibus pro tempore, quo in Eccleſia curata reſident, & miniſtrant (quamvis declarat. S. Congregationis apud Garc. *n.* 335. habeat: *Dum tamen ſunt in actu adminiſtrandi Sacramenta, vel alia exercendi, quæ ſpectant ad ipſam curam*) habentur tanquam præſentes eſſent, & divinis intereſſent in Cathedralibus & Collegiatis, juxta *c.* 3. *ſeſſ.* 22. *Trid.* Pirh. *loc. cit. n.* 91. Secùs eſt de Canonicis, vel dignitatem habentibus, qui parochiales non annexas ſeu unitas ſuo Canonicatui, vel dignitati obtinent; hi enim etſi, dum in parochialibus reſederint, privilegiati ſint juxta Bullam Pii V. vel ex indulto Pontificio ad perceptionem fructuum ſuorum Canonicatuum & dignitatum, non tamen ad percipiendas diſtributiones quotidianas, neque optare poſſunt domus canonicales, neque Canonicatum presbyteralem, & ſimilia, cùm non habeantur pro præſentibus. Et hoc nimirum, quando exſtat conſuetudo, vel ſtatutum, quo abſentes non poſſunt optare; ſecùs quo abſentes poſſunt optare. Sic habet declaratio S. Congr. ad *cit. c.* 3. *Trid.* quam etiam recitat Garc. *n.* 337.

Quæſtio 405. An, & qualiter Canonici præbendati &c. ob ſervitium præſtitum Epiſcopo licitè abſint, & in abſentia lucrentur fructus & diſtributiones?

1. Reſpondeo, jure antiquo, nempe *c. de cætero, & c. ad audientiam* habetur, quòd duo Canonici exiſtentes in ſervitio ſeu obſequio ſui Epiſcopi habentur pro præſentibus, & percipiunt fructus canonicatuum, non tamen diſtributiones quotidianas. Garc. *p.* 3. *c.* 2. *n.* 345. ſed neque huic juri derogatum eſt per *cit. c.* 12. *Trid.* Garc. *n.* 346. citans Navar. *conſil.* 1. & 2. *de Cler. non reſid.* Gon. *gl.* 6. *n.* 255. Hojed. *de incomp. benef. p.* 1. *c.* 17. *n.* 29. Zech. *de rep. Eccl. de Canon. n.* 4. &c. qui poſt Trid. ſcripſerunt; & ſic habent tres claræ declarationes Sacræ Congregationis apud eundem Garc. *n.* 347. juxta regulam, quòd lex generalis poſterior limitetur & determinetur per legem priorem ſpecialem. *L. non eſt novum. & ſeq. ff. de ll.* & gl. receptam *in authent. offeratur. c. de litis conteſtatione.* Sanch. *de matrim. l.* 2 *d.* 24. *n.* 6. & alii apud Garc. *n.* 346. ſic etiam Canonicus Vicarius Epiſcopi licitè abeſt, & in abſentia percipit fructus. Garc. *n.* 357. Pirh. *loc. cit. n.* 91. non tamen diſtributiones. AA. iidem cum Rebuff. *in praxi.* Porrò verba illa: *Et ipſius Eccleſiæ ſervitio;* quæ habentur in citatis textibus, non eſſe amarè accipienda, ita ut inſerviens debeat de ea docere, ſed ſatis eſſe, quòd doceat de ſervitio pro Epiſcopo, ita ut dicta verba accipiantur de utilitate implicita Eccleſiæ, cùm Eccleſia ſit in Epiſcopo, tradit Lott. *cit. l.* 3. *q.* 27. *n.* 191.

2. Idemque procedit Primò etiam in Canonicis doctorali & magiſtrali. Garc. *nu.* 364. Gonz. *gl.* 6. *num.* 257. niſi id vergeret in notabile detrimentum Eccleſiæ, quia maneret deſtituta literaris. Garc. *n.* 29. & Rebuff. *tit. de diſpenſ. de non reſidendo num.* 40. Putat tamen Paxjord. *l.* 10. *tit.* 40. *n.* 170. hos non excuſari à muneribus legendi, & reliqua præſtandi ex munere incumbentia, quia cùm ſeparata ſint ab ipſa reſidentia, & particulariter injuncta, nec appareat de immunitate, remanent ad ea implenda obligati. Non tamen videtur procedere in Canonico Pœnitentiario, qui non videtur poſſe occupari in ſervitio ultra tres menſes aliàs à Concilio permiſſos à Canonicis. Nec etiam in Canonico Lecturæ, cùm ad munus illud electa ſit ejus perſona. Garc. *n.* 368.

3. Secundò in Canonicis Eccleſiarum Collegiatarum. Lott. *loc. cit. n.* 190. Moneta *de diſtrib. p.* 2. *c.* 2. *n.* 6. contra Imol. *ad c. ad audientiam. n.* 13. & Jo. And. *ibid. num.* 2. cenſentes contrarium; eò quòd non tanta communio ſit inter Epiſcopum, & alias Eccleſias, quanta eſt illius cum ſua Cathedrali.

4. Tertiò in inferioribus etiam Clericis non Canonicis jure aliquo ad reſidendum adſtrictis; occurrente tamen urgente aliquâ neceſſitate ipſius Epiſcopi, & diſpenſatione Epiſcopi. Lott. *n.* 188. *& ſeq.* Garc. *num.* 369. *& ſeq.* citans Navar. *in man. c.* 25. *&* 120. *& conſil.* 8. *de ætat. & qualit. num.* 46. Zechum *de rep. Eccl. tit. de beneficiat. n.* 4. Lopez &c. cùm de cætero textus illi citati, concedentes illud ſervinum Epiſcopo, expreſsè loquantur tantùm de Canonicis, adeòque privilegium illud non ſit ad alios extendendum (etiamſi ut determinavit Rota apud Lott. haberent vocem in Capitulo, quod aliud eſt, quàm eſſe de Capitulo, ut videre eſt apud Garc. *n.* 377. & de

quo si essent tales inferiores Clerici, uti quandoque contingit in aliquibus Ecclesiis, procederent in iis dicta jura, sicut in Canonicis, cùm tunc sint membra corporis Episcopi. Garc. *n.* 378.) utpote in materia damnosa Ecclesiis, & præjudicante cultui divino. Lott. *nu.* 185. *& seq.* ex Abbate *in c. cum. dilectus de Cler. non resid.* insuper sit major communio Episcopi cum Canonicis, quàm cum aliis. Garc. *num.* 372. Lott. *num.* 187. ex eodem Abb. *ad c. ad audientiam. n. 8.* ubi etiam docet, posse aliàs Clericos inferiores non Canonicos destinari, seu occupari per Episcopum pro utilitate communi, aut causa suggerente pro servitio ipsius Ecclesiæ Cathedralis (quamvis Rota apud Garc. *n.* 372. dicat ex Jo. And. *ad c.* 1. *de Cler. non resid.* non sufficere utilitatem totius Episcopatûs in genere, sed requiri utilitatem Ecclesiæ) ita ut tunc in absentia absque dispensatione percipere possint fructus. vide Garc. *cit. n.* 370. & 373. ubi etiam quòd aliàs occupari seu destinari pro utilitate communi, seu Episcopatûs in genere, aut per Episcopum plures quàm duo ejusdem Ecclesiæ, ut sunt v. g. Procuratores generales cleri alicujus, residentes in Curia Romana, vel aliqua regali, non excusarentur à residentia in suis Ecclesiis, nec fructus lucrarentur, nisi fortè indultum speciale Pontificium illis hac in causa concessum.

5. Quartò procedit idem de Cardinali habente in suo servitio duos Canonicos tituli. Lott. *n.* 184. citans Navar. *de cler. non resid. consil.* 1. *per totum.* Nihilominus loquendo universaliter; familiares Cardinalium non excusari à residentia, nec posse percipere fructus in absentia, cum non extet neque in jure tale privilegium, ut Franch. *in c. fin. de verb. signif. in 6. n. 3.* nec etiam hodiedum speciale privilegium, Garc. *n.* 388 referens quoque specialem desuper declarationem S. Congregationis *in una Abulensi n.* 423. & ex eo Paxjord. *nu* 173. contra Syl. Zerol. Abb. Selv. ex Jo. And. asserentes, Papam hodie hanc prærogativam concedere Cardinalibus.

6. Quintò idem procedere in Legato quantùm ad provinciam suam, Garc. *num.* 382. citat pro hoc plures, quamvis dicat &c.

7. Sextò procedit in Archiepiscopis quoad clericos suæ diœcesis, & non suorum suffraganeorum. Garc. *loc. cit.* citans Zerol. Selv. Hojed. &c. & dicens esse communem DD. *in c. cum dilectus.*

8. Septimò, & quidem à potiore, quoad familiares Papæ existentes in ejus servitio, ut Capellani, Cammerarii & similes, (modò assistant Pontifici principaliter ad ei serviendum, & non ad expiscanda beneficia, quamvis & hæc intentio, si sit secundaria, non noceat. Paxjord. *loc. cit. n.* 171.) ita tamen, ut neque hi percipere possint distributiones quotidianas. Navar. *consil. 2. de cler. non resid.* Garc. *n.* 383. *&* 385. cum communi DD. *in cit. c. cum dilectus.* Sed nequidem percipiunt fructus scriptores, aliique officiales Curiæ, qui stant principaliter propter suum lucrum, nisi ex præcepto Papæ in Curia morentur. Garc. *n.* 384.

9. Octavò censet Garc. *n.* 381. idem procedere in Prælatis Episcopo inferioribus respectu suorum subditorum, cùm textus *c. de cetero.* loquatur generaliter, nec appareat, cui loquatur. Citat pro hoc Abb. *in cit. c. de cætero. n. 3.* Selv. *p. 4. q. 6. casu* 17. Navar. *l. paulo ante cit.* Rebuff. *tit. de disp. de non resid. n. 45.* idem tenet Paxjord. *n.* 172.

10. Denique existentes in servitio aut officiis Regum & Principum non posse percipere fructus, nec excusari à residentia, eò quòd in jure non extet tale privilegium, aut si quandoque in particulari concessum ante Trident. revocatum sit per illud, docet Garc. *n.* 389. *& seq.* contra Selv. *loc. cit. casu* 24. Cævall. *in suis communibus contra communes. q.* 585. *n.* 7. Boct. &c. unde nec procedere in Capellanis regum, nisi fortè concessum iis privilegium post Trid. quale tamen non esse, ait idem Garc. *n.* 391.

Quæstio 406. An, & quando servientes Episcopo (idem est de aliis) præter fructus lucrari possint distributiones?

1. Respondeo: in sequentibus casibus. Primò ubi ita habet consuetudo; hæc enim servanda erit, cùm sit ex justa causa. Garc. *p. 3. c. 2. num.* 348. citans Covar. *l. variar. resolut. c. 13. n. 5.* Hojed. *de incomp. benef. p. 1. c. 17. num.* 16. contra Navar. *cons. 2. de cler. non resid.* dicentem: Canonicis servientibus Episcopo consuetudinem non prodesse ad habendum distributiones.

2. Secundò, dum adest specialis gratia & concessio Papæ. Garc. *n.* 354. citans Navar. *cons. 2. n. 3.* ubi & recitat indultum, quod concessum S. Carolo Borromæo, ut ejus Vicarii foranei, dum ratione officii sui per loca sui Vicariatus ratione visitationis, aut alicujus alterius negotii spiritualis absunt ab eorum Ecclesiis, obveniant nihilominus eis distributiones, acsi in choro præsentes essent. Uti & *n.* 356. dicit, istiusmodi privilegium solere quoque ad tempus concedi, & prorogari Inquisitoribus, aliisque ministris S. Inquisitionis Hispaniæ: idémque datum à Clement. VIII. pro Curatoribus generalibus cleri Hispaniæ deputatis & residentibus in Curia Romana, vel Regis Catholici testatur *n.* 375. Porrò debere hoc ipsum exprimi in concessione Papali, cùm alioqui nomine fructuum non veniant distributiones quotidianæ: esséque tale privilegium strictæ interpretationis, salvâ verborum proprietate, utpote cedens in diminutionem cultûs divini, & præjudicium aliorum præsentium, & derogationem legis communis, monet Pirh. *num.* 95. ex Castrop. *cit. d. 3. p. 9. §. 10. n. 4.*

3. Tertiò Canonici missi à suis Episcopis ad visitanda eorum nomine limina Apostolorum, uti & comitantes ad eadem limina ipsos Episcopos, lucrantur non solùm fructus; sed & distributiones, ex decreto Sixti V. Garc. *n.* 349. Pirh. *num.* 91. citans Castrop. *ubi ante n. 4.* quod ipsum ex mente ejusdem Sixti V. procedere in aliis præbendatis, licèt non sint de Capitulo, ait idem Garc. *n.* 350. Canonici tamen, aut præbendati missi ab Episcopo alterius Ecclesiæ, aut eum comitantes, etiamsi hic esset eorum Episcopus originis, vel etiam ratione aliorum beneficiorum in ejus diœcesi existentium, nec distributiones, nec fructus percipient. Garc. *ibid.* Neque etiam habentes beneficia simplicia, quibus per substitutum deserviri potest, percipient ista de causa non serviendo distributiones, aut alia emolumenta servitii, nec excusabuntur à ponendo Vicario seu substituto. Garc. *ibid.* Porrò non potest Episcopus nisi unum gaudentem hoc privilegio mittere suo nomine ad dicta limina, dum tamen ipse vadit, potest duos secum ducere, & si plures quàm duos secùm duceret, aut plures quàm unum mitteret, nullus eorum perciperet fructus, aut distributiones, quia non est major ratio de uno, quàm de altero. Garc. *ibid.* quamvis addat, videri probabile, & de mente Sixti V. quòd duo Canonici aut præbendati comitantes Episcopum, aut unus ab eo missus, lucrentur etiam distributiones, licèt aliàs habeat in suo servitio occupatos duos alios, nisi fortè ex hoc Ecclesia pateretur magnum detrimentum ob paucitatem ministrorum.

4. Quartò, dum Canonicatus consisteret solùm in distributionibus quotidianis, servientes Episcopo, lucrantur quotidianas distributiones, amissa solum tertia parte, quæ deservientibus, seu præsentibus accrescit. Garc. *n.* 351. juxta plures S. Congregationis declarationes, quas *ibidem* recitat. Quòd autem, ut habent ejusdem S. Congregationis declarationes ab eo relatæ *nu.* 113. *&* 114. Absentes ratione studii, aut residentiæ in parochiali fruantur tunc integrè distributionibus, videri rationem esse, quòd istæ causæ absentiæ videantur magis piæ, majoréque favore dignæ. Vide illum *n.* 352. & 353.

Quæstio 407. An, & qualiter Canonici aliique supradicti absentes ratione infirmi-

mitatis excuſentur à reſidentia, lucrentúrque fructus & distributiones?

Reſpondeo: præter dicta ſuperiùs de curatis hac de cauſa abſentibus ab Eccleſiis ſuis, & hîc à potiore etiam in ordine ad distributiones lucrandas habere locum. Vide etiam Pirh. *loc. cit. n. 86.* ubi etiam ex Caſtrop. *loc. cit. n. 5.* ait: probabile eſſe, eum infirmum, qui etiam, dum ſanus erat, non ſolebat intereſſe Divinis, lucrari adhuc tempore infirmitatis etiam distributiones. Et *nu. 88.* dat diſparitatem, quare potiùs, qui ſuâ culpâ incidit in infirmitatem, percipiat adhuc distributiones, & non, qui ob culpam ſuam eſt incarceratus.

Quæſtio 408. An & qualiter Canonici dictique alii ratione ſtudiorum excuſentur à reſidentia, lucrentur fructus & diſtributiones?

1. Reſpondeo primò: quoad Canonicos aliáque beneficia non curata reſidentiam requirentia, habentes privilegia dicta ſuperiùs abeſſendi, & in abſentia percipiendi fructus manent incorrecta, & non derogata. Garc. *cit. p. 3. c. 2. num. 88.* cum communi. Hoc tamen privilegium locum non habet, etiam in ſimplicibus beneficiis reſidentiam requirentibus ex fundatione ſeu inſtitutione, quia non cenſetur derogatum fundationi, niſi expreſsè ei derogetur, & de ea fiat ſpecialis mentio. Garc. *n. 111.* quem etiam vide *p. 4. c. 3. num. 73. & p. 7. c. 1. n. 118.* Ubinam autem, quibus ſtudiis vacare debeant, ut dictis privilegiis fruantur, vide dicta ſuprà de curatis quoad hoc punctum. Quibus adde ex Pirh. *n. 37.* quòd non ſufficiat tales morari in loco, ubi ſtudia vigent, ſi ibi ſolùm aliis rebus vacent, potando, ſaltando, vel etiam ut linguam peregrinam diſcant; ſed requiri, ut ipſi ſe in ſtudiis exerceant, ut docet etiam Abb. *in c. fin. de Magiſtr. n. 6.* Item Paxjord. *loc. cit. n. 142. & ſeq.* ubi: quòd niſi cum debita diligentia ſtudiis competentibus incumbant, teneantur ad reſtitutionem fructuum in tali abſentia perceptorum, pro quo citat AA. quàm plurimos, qui tamen *num.* 144. ait: hæc accipienda cum moderatione, cùm impoſſibile ſit, ſemper incumbere ſtudiis; ſed ſatis ſit id facere congruis temporibus, & majore anni parte; & hinc concedi valetudinis cauſâ vacantias. Unde etiam Moneta *de diſtrib. q. 10. n. 19.* Barb. *alleg. 56. n. 25.* apud Paxjord. *ibid.* docent, non amitti illud privilegium, & cenſeri illos adhuc eſſe in ſcholis, ſi quandoque aliò ad breve tempus divertant ſtatim reverſuri. Et hæc quoad dictum privilegium percipiendi in abſentia fructus; nam alia privilegia ſcholarium non auferuntur regulariter otioſis & non ſtudentibus, de quo vide pulchra *ibid.* apud Paxjord. *n. 145. & ſeq.* &c. Similiter docet Paxjord *loc. cit. n. 138.* ex Garcia *n. 117.* citante deſuper S. Congregationis declarat. quòd ſcholares ſeu ſtudentes in Eccleſiis Cathedralibus non gaudeant iiſdem privilegiis quoad percipiendos fructus in abſentia, ſicut ſtudentes in ſtudiis publicis vel Academiis, adeóque non ſufficere ſtudere apud ſcholaſticum in cathedralibus, aut collegiatis, & hujuſmodi. Citátque pro hoc Monetam *de diſtrib. q. 10. num. 17.* Barb. *ubi antè num. 21.* Zechum, &c.

2. Videtur hodiedum requiri etiam in his ad abeſſendum ratione ſtudii licentia Superioris ſeu Prælati. (Cùm autem quis habere poſſit plures ordinarios, illius erit dare licentiam, in cujus diœceſi eſt beneficium, inquit Paxjord. *l. 10. tit. 40. n. 131.* & quòd Epiſcopus hanc licentiam concedere poſſit, nec antiqua jura in hoc cenſeantur correcta, niſi quoad Parochos & curatos, teſtantur cum communi Rebuff. *de privileg. ſcholar. privileg. 29. & 31.* Horat. Lucius *in eod. tr. privileg. 99.* Garc. *nu. 45. & 85.* Barb. & alii apud Paxjord.) Cùm requiratur inſpectio ætatis, & num ſit aptus, aliorúmque, de quibus ſuprà juxta declarat. S. Cong. Garc. *n. 87.* Zerola *v. ſtudium*, dicens, ita decreviſſe Pium IV. in ſua Bulla. Zechus, &c. Vide etiam Pirh. *loc. cit. nu. 36.* ubi tamen notabili primo videtur excipere ſtudium Theologiæ & Juris Canonici. Tenetur autem Ordinarius dare licentiam abſentiæ ratione ſtudiorum, modò in petito concurrant ætas & alia requiſita, de quibus ſuprà, aliàs poterit appellari, & recurri ad Superiorem. Pirh. *ibid.* Garc. *n. 86.* citans Abbat. Selv. Zerol. &c. Cùm enim in iſtis adhuc, ut dictum, in robore ſuo maneat privilegium illud, iſta licentia ab Ordinario danda non eſt gratiæ, ſed juſtitiæ & neceſſitatis, niſi aliqua cauſa & ratio legitima obſtet. Garc. *ibid.* Unde etiam praxin dandæ hujus licentiæ dicit Paxjord. *n. 167.* ex Zerol. *v. ſtudium*, ut perſonaliter ſe præſentent Ordinario, ut hic ex aſpectu brevíque examine arbitretur, num in fraudem id petatur, & certioretur de ætate, conjectétque de idoneitate, & moneat de ſatisfaciendo conſcientiis, conferendo ſe ad loca ſtudiorum generalium, ibíque actu & re ipsâ operam dando Theologiæ vel Juri Canonico; ſed nec omnibus habilibus dandam iſtam licentiam, ne, dum pluribus datur, Eccleſia defraudetur debito ſervitio, uti contingit, ubi numerus Canonicorum eſt exiguus, docet cum Zerola *v. ſtudium.* Paxjord. *n. 135.* Porrò non poteſt Epiſcopus etiam cum talibus ratione ſtudiorum diſpenſare, & dare licentiam ad ſeptennium, ſed ſolùm ad quinquennium, juxta declarationem S. Congregat. dicentem: *Licentia, ut aliquis poſſit abeſſe causâ ſtudiorum à ſervitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus, non ſuffragatur ultra quinquennium, &c.* Garc. *n. 101.* contra Zerolam *v. ſtudium*, & Zechum *de republ. Eccl. tr. de Cler. n. 7.* docentes, pro ſtudio Theologiæ poſſe Ordinarium arbitrari tempus, & dare licentiam ad ſeptennium, nimirùm ut triennium in Philoſophia, & quadriennium in Theologia, quo iſta ſtudia conſummantur, ponat; declarationem verò ſacræ Congregationis, quam Garc. adducit *n. 8.* intelligendam de arctatis, de Eccleſia parochiali, & eam, quæ modò recitata eſt, intelligendam de ſtudio juris, quod ipſum ait Garcias eſſe divinare, præterquam quòd illa citata *num.* 81. loquatur etiam de Canonicis. Cenſet inſuper Garc. *nu. 103.* non poſſe Epiſcopum concedere licentiam ad ſtudium Philoſophiæ in ordine ad transcundum ad Theologiam, cùm dictæ declarationes, & *c. fin. de Magiſt.* loquantur de ipſa Theologia, (ſalvo ſemper ſtudio Juris Canonici, de quo ſuprà) multòque minùs ad ſtudendum in aliis ſcientiis, niſi adſit ſpeciale aliud privilegium conceſſum perſonæ vel Univerſitati alicui, quale dicit eſſe in Univerſitate Salmantic. & qualiter multa ſtudia generaliter eſſe privilegiata, ut Scholares in quacunque honeſta & licita facultate ſtudentes, fructus ſuorum beneficiorum Eccleſ. participent, etiamſi dignitates, perſonatus, plebaniæ & Sacerdotes ſint, aliíque ſpecialiter prohibiti, ac ſpecialiter ſtudium Romanum quoad ſtudentes in utroque jure, docet Paxjord. *n. 150.*

3. Reſpondeo ſecundò: abſentes ratione ſtudiorum non lucrantur quotidianas diſtributiones, *c. licet de præbend.* Gl. *in c. fin. de magiſt. v. integrè.* Garc. *n. 112.* Covar. *variar. reſolut. l. 3. c. 13. n. 2.* Hojed. *de incomp. c. 12. n. 8.* Fuſcus *de viſitat. l. 2. c. 15. n. 12.* Gonz. *§. 7. proœm. n. 178.* Zech. &c. apud Garciam. Proceditque idipſum, etiamſi licentia ſtudendi obtenta à Papa; ſic enim habet S. Congregatio ſuper *cit. c. ſeſſ. 21.* Trid. *abſentia causâ ſtudiorum, etiam obtenta à ſede Apoſtolica, non excuſat ab amiſſione illius tertiæ partis* (detractæ nimirùm ex fructibus ipſis Canonicatuum & præbendarum, & converſæ in præſentias ſeu diſtributiones quotidianas) *ſicut nec excuſat ab amiſſione cæterarum diſtributionum quotidianarum, &c.* Quòd ſi tamen Canonicatus conſiſtit in meris diſtributionibus, eas omnes lucrabitur abſens ſtudiorum gratiâ, Gl. *in cit. c. licet, ibid.* Abb. aliíque DD. Garc. *n. 113.* citans pro hac ſententia *n. 115.* Rebuff. Horat. Luc. Zerol. Didac. Perez. &c. quamvis ipſe addat *n. 116.* in contrarium, nimirùm quòd in iſto caſu non lucrentur omnes diſtributiones, ſed amittant tertiam partem, ut declaratio

ratio S. Congregat. Idem docet Paxjord. *loc. cit. num.* 161. qui etiam *num.* 163. idem ait esse, nimirùm deberi distributiones omnes, demptâ istâ tertiâ parte, si præbendæ admodùm tenues sint, & ferè omnes fructus consistant in distributionibus, citátque pro hoc Ricclum *in praxi fori Eccl. resol.* 70. *num.* 3. & Barb. *de canon. c.* 27. *n.* 53. Vide dicta in quæst. *ante hanc penult.* Nequaquam verò in dictis casibus, ubi nimirùm, fructibus omnibus consistentibus in distributionibus quotidianis, has participant studentes, participabunt distributiones pro missis votivis, anniversariis pro defunctis & cæteris incertis. Paxjord. *loc. cit. n.* 162. citans Piacesf. *in praxi p.* 2. *c.* 3. *n.* 9. Garc. *in addit. ad cit. p.* 3. *c.* 2. *n.* 253. Barbosam *ubi antè*. Plures casus, in quibus studentes distributiones participent, vel non, vide apud Vivian. *in praxi juruspatron. p.* 3. *l.* 15. *c.* 3. *à n.* 127. quem citat Paxjord. *n.* 165. Porrò quandonam & in ordine ad quos effectus distributiones veniant nomine fructuum, vide apud C. de Luca *de jurepatron. d.* 10. *n.* 8. *& seq.*

Quæstio 409. An data licentia abessendi ratione studiorum exspiret, & terminetur per assecutionem Doctoratûs, dum de cætero nondum elapsus est terminus, ad quem concessa?

Respondeo negativè. C. de Luca *de can. d.* 13. *ferè per totum.* ex Gemin. *in c. cùm ex eo. de elect. in* 6. nam dum indulgetur simpliciter, abesse v. g. per quinquennium, ut studeat quis, hanc conditionem studendi non implicat impleri, etiam post Doctoratum, cùm sicut justus fieri potest justior, ita doctus doctior, ut Gemin. Quin magis post Doctoratum studendum esset exemplo Bartol. & aliorum. C. de Luca *ibid. n.* 4. præsertim cùm, licèt plurium sententia sit, Doctoratum non scholaribus mediocris, sed eminentis & maturæ doctrinæ, qui jam alios docere valeant, conferendum esse, communior tamen opinio sit, sufficere doctrinam mediocrem cum probabili spe, quòd studendo quis profecturus sit, ut Innoc. *in c. in cunctis. de elect. in 6to.* Et comprobat praxis totius Orbis, præsertim Italiæ, ubi etiam attento rigore, non negatur Doctoratus iis, qui ordinarium cursum studiorum nondum impleverint, & frequentiùs confertur etiam iis, qui neque studia initiârunt; adeò ut videatur potiùs quædam introductio ad studia præsertim practica & forensia, quæ magis hodie proficiunt pro fine seu effectu, juxta dictum illud: *Leges in scholis deglutiuntur, in palatiis & tribunalibus digeruntur.* C. de Luca *nu.* 5. Jam verò, si indultum, ubi concessum erat pro studiis in una scientia tantùm, v. g. in Jure Canonico, suffragatur indultario, ut etiam post susceptum in eadem scientia Doctoratum, prosequi possit eadem studia, multò magis ubi illud concessum sub disjunctione, ut studere posset vel in Jure Canon. vel Theologia, post susceptum Doctoratum in Jure continuare poterit studia Theologica. C. de Luca *n.* 8.

Quæstio 410. An & qualiter Canonici aliique supradicti abesse possint ratione doctionis aut lectionis, & percipere fructus & distributiones?

Respondeo: præter dicta superiùs, etsi supradicti ratione doctionis vel lectionis excusentur à residentia, percipiantque fructus suorum beneficiorum, ut constat ex dictis suprà ex Garc. *n.* 59. sintque insuper in duobus privilegiati, nimirùm quoad licentiam, quia sine illa possint abire, & quoad tempus, quia non arctantur ad quinquennium, ut item insinuatum suprà, traditque Paxjord. *l.* 10. *tit.* 40. *n.* 128. non tamen consequenter distributiones quotidianas, etiam pro horis, quibus docent, aut legunt, passim omnes percipere possunt, quò referri possunt declarationes S. Congregationis, quas recitat Garc. *n.* 118. Nihilominùs qui præbendam lecturæ, S. Scripturæ vel Theologialem habent, & vi illius legunt, vel docent, in propria Ecclesia (vel ut videtur esse par ratio, docent in Universitate, ad quam talis præbenda spectat) lucrantur distributiones, non solùm pro horis, quibus legunt, concionantur, vel docent, sed etiam pro tota die ex concessione & gratia Gregor. XIII. *loc. cit. n.* 91. Garc. *nu.* 119. qui tamen *n.* 120. observat, non indiscriminatim illos omnes frui istâ gratiâ recipiendi distributiones omnium horarum totius diei, quo legunt, concionantur, vel docent, sed eos solùm, qui gratiam illam specialiter petierint & impetrârint; sicque se audivisse ab Auditore Cardinalis Matthæi Præfecti S. Congregationis testatur. Quamvis in Concilio Compostellano *actione* 2. *decreto* 39. statutum dicat, ut lector Scripturæ sive ante, sive post meridiem lectionem habeat, omnibus horis antemeridianis pro interessente habeatur, modò missæ primæ aut majori adsit. Ac denique *n.* 123. ex his infert, difficulter sustineri posse consuetudinem seu statutum aliquarum Ecclesiarum, quòd Canonicus seu præbendatus, qui concionaturus est in ipsa Ecclesia, habeatur pro præsente in omnibus horis & officiis per octo dies ante.

Quæstio 411. An Canonici aliique suprà dicti causâ peregrinationis, maximè ex voto, possint abesse ultra tres menses à Concilio datos, & lucrari interim fructus & distributiones?

Respondeo: tales neque fructus, neque distributiones lucrari; non enim ista est ex causis in jure expressis, vide dicta superiùs hoc in puncto de citatis, ex quibus infert Garc, *num.* 395. statuta alicujus Ecclesiæ, vel consuetudinem contrarium statuentia non posse defendi, dictámque consuetudinem non esse rationabilem.

Quæstio 412. Quænam præthereà in specie sint causæ, ob quas à choro absentes lucrentur etiam distributiones?

1. Respondeo: potissimas esse sequentes. Primò: corporis necessitas, v. g. si Canonicus senio confectus sit; etsi senium propriè non sit infirmitas. Pith. *n.* 87. citans Azor. *ubi suprà q.* 12. vel si sit valetudinarius, aut medicinam sumpsit, vel sanitatis causâ ivit ad balnea, vel recedens ob metum pestis ibi grassantis, vel quia habet ibi inimicum, à quo sibi malum grave timet inferendum. Pith. *ibid.*

2. Secundò: quodcunque grave damnum vitæ, honoris vel fortunarum. Pith. *ibid.* ex Castrop. *d.* 3. *p.* 9. *§.* 2. *n.* 1.

3. Tertiò: injusta incarceratio aliáque similia, quæ casu aliquo extrinseco circa personam contingunt, accessúmque ad Ecclesiam impediunt. Lott. *cit. q.* 27. *n.* 142. Idem est de injustè expulso in exilium. Secus tamen est, dum quis condemnationi suæ ad carcerem vel exilium causam dedit per delictum; is enim jam censetur abesse ob propriam malitiam. Pith. *loc. cit.* citans Covar. *variar. resol. l.* 3. *c.* 13. & Azor. *q.* 11.

4. Quartò: si quis impeditus fuisset à Capitulo, aut etiam expulsus, quò minùs cum aliis choro interesset. Lott. *n.* 143. citans Mohedam *decis.* 6. *de præbend.* in quo casu necessaria non esset protestatio. Lott. *ibid.* ex Coccino. Tenéntque hæc, nisi ipsemet expulsus ante expulsionem omisisset aliquid, quod facere potuisset pro consequendis distributionibus. Lott. *nu.* 144. satis tamen fuisset, si obtulisset se ad tale quid faciendum, ubi ad illud per Capitulum non fuisset admissus; habetur enim eo casu id pro facto. Lott. *ibid. n.* 145. Porrò in genere, quòd ii, qui legitimè absentes à choro, percipiunt distributiones ordinarias, non lucrentur tamen distributiones, quas amittunt illegitimè absentes, sed eas solis præsentibus accrescere, tanquam probabilius censet Pith. *n.* 101. ex Castrop. *loc. cit. d.* 3. *p.* 8. *n.* 8.

Quæ-

Quæstio 413. Num supradicti absentes citra similes causas à choro, & divinis lucrentur ad minimum fructus suorum beneficiorum, dum de cætero commorantur in loco beneficii?

Respondeo: tales adhuc haberi pro residentibus, (quod longè aliud est, quàm habere pro præsente in Ecclesia & choro) & percipere præcisè fructus sui beneficii, etiamsi culpabiliter absint plerúmque à divinis. Pirh. *loc. cit. n. 82.* citans Laym. *l. 4. tr. 2. c. 6. n. 1.* ubi etiam addat, Canonicum, qui juravit residentiam, non censeri perjurum, etsi frequenter divina officia negligat, modò interdùm se sistat in Ecclesia & Capitulo, eò quòd tunc residentia non omninò careat fine suo, quod idem videtur dicendum de lucraturo fructus, nimirùm necessarium ad hoc esse, ut statutis ad hoc diebus secundùm consuetudinem Ecclesiæ intersit choro aut certis horis.

Quæstio 414. Num consuetudine induci possit, ut supradicti citra memoratas causas similésve à choro absentes, & divinis officiis, lucrentur nihilominùs distributiones, modò sint in civitate, in qua est Ecclesia beneficii?

1. Respondeo negativè: talem enim consuetudinem reprobat Bonifac. VIII. *cit. c. unico, de cler. non resid. in 6.* quam constitutionem innovat & in usum revocat Trident. *sess. 24. c. 12.* non obstantibus quibuscunque statutis, aut consuetudinibus. Pirh. *num. 81.* Estque talis consuetudo directè contra institutionem distributionum quotidianarum, vi cujus hæ tanquàm quotidianum, & diurnum stipendium dari solùm debent iis, qui divinis officiis intersunt, ut nimirùm tantò libentiùs, & studiosiùs hisce officiis intersint, si præsentem remunerationem accipiant. Pirh. *num. 79.*

2. Hinc jam consuetudine nequit induci. Primò, ut habens duos Canonicatus in diversis Ecclesiis, in utrâque recipiat distributiones, dum in una solùm interesse potest divinis ejus officiis. Pirh. *num. 85.* citans Barb.

3. Secundò, qui unâ hebdomadâ intersunt divinis officiis, lucrentur per hoc etiam distributiones sequentis hebdomadæ, etsi tunc officiis non intersint. Pirh. *ibid.* citans Azor. *d. c. 7. q. 5.* & Barb.

4. Tertiò, ut Canonico mortuo distributiones anni proximè sequentis dentur ejus hæredibus, etsi valeat consuetudo, ut fructus præbendæ primi anni expendantur in usus defuncti. Pirh. *ibid.* Azor. *q. 2.*

5. Quartò, ut lucrentur distributiones, qui ad breve tempus absint à divinis officiis v.g. dictis tribus mensibus à Concilio datis, animi relaxandi gratiâ, vel etiam ex aliis causis, maximè in jure non expressis. Azor. *loc. cit. q. 6.* Garc. *suprà num. 395.* Pirh. *n. 83.* qui tamen *n. 84* ait, non deesse plures DD. qui universim dicant, validam esse consuetudinem vel statutum, ut Canonici quotidianas distributiones percipiant, cùm legitimè ob causam in jure expressam absint, v.g. causâ recreationis duobus illis vel tribus mensibus, eamque sententiam etiam post decretum Trident. *sess. 21. c. 3.* censet Laym. probabilem *loc. cit. c. 7. num. 3.* saltem, ubi tertia pars proventuum conversa est in distributiones; eò quòd nimis grave accideret Canonicis, si etiam ob legitimam causam absentes cogerentur carere magnâ parte fructuum, aut redituum; cùm res, quæ culpâ caret, in damnum vocari non debeat, juxta *c. 2. de constit.* Quin & probabile dicit Pirh. *ibid.* valere consuetudinem, ut beneficiatus rediens ex via per duos vel tres dies distributiones lucretur, etsi ad divina officia non accedat; eò quòd post laborem sit aliquantisper acquiescendum, & *cit. c. unico. de cler. non resid.* damnetur solùm consuetudo, ut absentes continuatè lucrentur distributiones, adeóque ad plures dies, non autem ad paucos dies; citátque pro hoc Jo. Monach. *in cit. c. unico.* Idem dicit teneri à Castrop. *loc. cit. p. 9. §. 12. num. 16.* de profecturo; ità ut ei concedantur duo vel tres dies pro præparatione ad iter, quibus pro præsente habeatur in choro, etiam ad lucrandas distributiones. Eandem sententiam ait probari ab Azor. *cit. q. 5.* si Canonicus ob negotia Ecclesiæ absens redeat; secùs si ob res suas, & commoda privata abfuerit.

6. Quintò, ut qui nocte matutino intersunt, lucrentur distributiones, quæ dari solent iis, qui reliquis horis divinis intersunt. Pirh. *cit. n. 83.* Azor. *cit. q. 6.*

Quæstio 415. An igitur saltem, & quando valeat consuetudo & statutum Capituli circa quotidianas distributiones certo modo dividendas inter Canonicos?

Respondeo: valere, modò non sit contra dispositionem *cit. c. unici*, & Trid. Pirh. *n. 84.* & cit. ab eo Azor. *c. 7. q. ult.* eò quòd Capitulum statuere possit circa particularia Capituli negotia (quales sunt obventiones distributionum) etiam sine consensu Episcopi. Pirh. *ibid.* Sic v. g. statuere posset, ut aliquibus juxta officii & dignitatis qualitatem major portio ex his distributionibus obveniat, quia id inconveniens non est. Zoës. *ad tit. de cler. non res. n. 15.* C. de Luca *de paroch. d. 20. n. 9.* referens istam portionis excrescentiam non tantùm ad præeminentiam dignitatis; sed etiam ad majora onera, quæ magis dignitatibus, quàm reliquis Canonicis incumbunt, tam circa majorem assistentiam faciendam Episcopo celebranti, vel assistenti in throno, ac etiam alias functiones in majoribus solemnitatibus, quàm ob majorem impensam, quam facere coguntur in famulatu, & aliis pro majore decore dignitatis, ità ut verè sit magis compensatio oneris ac laboris, quàm fructus beneficii. Item statuere potest, ut qui in eadem Ecclesia duo beneficia habent v. g. Decanatum vel Præposituram, & Canonicatum, duplices recipiant præsentias; nam tales debere etiam recipere duplices præsentias absque eo, quòd meminerint statuti vel consuetudinis, tenent Abb. *in c. cum olim de re judicat. n. 6.* Covar. *cit. c. 13. n. 6.* Laym. *in c. 1. de consuetud. in 6. n. 5. &* citati à Pirh. *n. 100.* eò quòd cùm utrique tali officio, nempè Decanatui & Canonicatui per se debeantur distributiones quotidianæ; idem utroque officio fungens, utriusque jura percipiat. Ac præsertim id locum habet, ubi tertia pars fructuum præbendarum conversa est in distributiones; ex hoc enim æquum jam est, ut qui duplicem præbendam habent, duplices distributiones percipiant. Laym. *Th. mor. cit. c. 7. n. 4.* apud Pirh. *ibid.* Negat tamen hoc ipsum Azor. *loc. cit. c. 7. q. 13.* eò quòd etsi quis præsens sit ratione diversorum officiorum in choro, per hoc tamen non sit magis præsens; quod quidem verum esse, ait Pirh. de præsentia physica, non morali.

Quæstio 416. Num ergò statuere possit capitulum, vel consuetudine induci, ut certis solùm horis principalibus v. g. matutino, vesperis, item missæ conventuali assignentur, & fiant distributiones, non verò aliis horis intermediis, nimirùm primæ, tertiæ, sextæ, &c.

1. Respondet Pirh. *loc. cit. n. 98.* quòd etsi honestius sit, jurique magis conforme, pro singulis horis, uti & pro missa conventuali, statui ac percipi distributiones, juxta Gl. *in clem. 2. de æt. & qualit.* esse tamen quarundam Ecclesiarum consuetudinem contrariam, validam, ut cum communi dicit tenere Navarrum. *consil. 9. de cler. non resid.* adstipulatur quoque C. de Luca. *de Canon. d. 10.* quatenùs *num. 6.* ait, hanc consuetudinem videri rationabilem ex eo, quòd, cùm nimis grave esset servitium ob necessarium interventum omnium Canonicorum quotidiè in matutino, cæterisque horis omnibus, permittendam esse absentiam istam isto intermedio spatio, nimirùm primæ, tertiæ, sextæ, in quo celebrari possent missæ extra Ecclesiam ad satisfaciendum oneribus fortè in-

cum-

cumbentibus istis Canonicis, vel alia negotia expediri, censetque *n.* 4. talem possessionem, seu consuetudinem dandi & percipiendi distributiones intervenientibus in aliquibus solùm horis non infectam, sed sustentabilem, eò quòd dum Trident. *sess.* 24. *c.* 12. disponit, distributiones percipi solùm debere ab iis, qui statis horis interfuerint, per *tò statis horis*, nec per alia declarat expressè, an sufficiat, nec ne? Pro integra assecutione distributionum interventus in aliquibus tantùm horis, ac functionibus majoribus; adeóque nec tanquàm in casu claro irrret decretum irritans contentum in constitutione Pii V. confirmatoria Concilii, quod, utpotè inficiens quamcunque contrariam possessionem, tollit consuetudinem, ac impedit, ne nascatur; sed solùm id proveniat ab interpretatione S. Congregationis vel Doctorum, citátque pro hac sua opinione Monetam. *de distrib. p.* 2. *q.* 3. *n.* 43. *& seq.* Barb. *de can. c.* 21. *n.* 22. *&* c. 23. *n.* 15. Rochum *de Curtes.* Hojed. Grassium &c.

2. Nihilominùs distributiones & ordinandas & compartiendas per omnes horas vi Trid. dictásque particulas istius decreti *statis horis*, intelligendas esse de omnibus horis, tenet Barb. *ad Trid. loc. cit. n.* 47. apud C. de Luca *n.* 2. Item Garc. *n.* 487. adductis pluribus declarationibus S. Congregationis, quarum una *ad cit. c.* 12. *sess.* 24. expressè inquit: *statis horis, censuit Congregatio intelligi statas horas, id est, omnes horas, quibus divina celebrantur, licèt Glos. in clem. ut ii qui. Card. Zabarel. n.* 17. *dicant, de jure posse fieri distributiones per certas horas &c.* alia tamen, quam citat *num.* 489. expressè tantùm loquitur de iis distributionibus, quæ acceptæ fuerunt ex tertia parte fructuum dignitatum Ecclesiæ. Quin imò, ut habet ipse C. de Luca *n.* 2. eadem S. Congregatio consulta per Episcopum Novariensem Anno 1660. innixa prioribus istis declarationibus, censuit, hujusmodi consuetudinem (nimirùm assignandi & percipiendi distributiones certis tantùm horis) improbam, dictoque Concilii decreto adversantem; ac contra illud, quòd C. de Luca memorabat pro rationabilitate talis consuetudinis, responderunt, potuisse istiusmodi consuetudinem reputari tolerabilem, si respectu istarum horarum intermediarum constitueret moderationem aliquam, ità ut interventus omnium non esset necessarius, ut in aliis horis, sed sufficeret aliquorum per turnum seu hebdomadam diversorum, qui tamen subjacerent punctaturis (hoc est, notarentur ob absentiam in ordine ad subtrahendas iis distributiones in fine anni, vel suo tempore) atque ità simul consuleretur isti necessitati, & cultus divinus non destitueretur; secùs verò ubi ità absolutè & definitè illæ horæ non subjacerent punctaturis, cùm sic omnes abesse possent, uno solo, alteróve præsente in dictis horis. C. de Luca *n.* 7. Atque ità absolutè subsistere consuetudinem, quòd necesse non sit Canonicos interesse diebus omnibus, etiam ferialibus, horis omnibus; sed teneantur solùm, & sufficiat illos diebus ferialibus interesse missæ conventuali, & quandóque etiam matutino, aliisque horis pro majoris, vel minoris solennitatis qualitate, & tamen percipiant integras distributiones differri solitas ad finem anni, vel aliud breve tempus, modò vigeat turnaria illa divisio, quâ vel ipsi Canonici, aliique beneficiati ejusdem Ecclesiæ per dies vel hebdomadas in competente numero divisi subjacentes memoratæ punctaturæ alternatim horis aliis chorum frequentent, vel adsint aliàs beneficiati portionatii, alióve nomine nuncupati, qui honorificam ac decentem figuram, seu numerum faciant, id inquam, docet idem C. de Luca *de can. d.* 11. *ferè per totum.*

Procedit à fortiori hæc consuetudo, ubi ea est centenaria, vel etiam immemorialis; cùm virtus & operatio talis consuetudinis sit, ut ejus vigore allegari valeat, quicunque titulus, etiam optimus, v. g. etiam specialis indulgentia Apostolica, absque necessitate illum justificandi, cùm ipsa immemorialis vel centenaria observantia stet loco probationis, ejusque præsumptionem inducat. C. de Luca *n.* 6. citans Sperell. *decis.* 37. Menoch. *cons.* 1023. &c. quin etiam non destituitur ratione talis consuetudo, cùm vel hoc ipsum interesse, nimirùm principalioribus horis, & officiis sit de majestate, majoréque decore Canonicæ dignitatis, quod redundat etiam in honorificentiam, ac majestatem ipsius Ecclesiæ, dum hæc aliàs in aliis horis, & functionibus non remanet cultu & servitio destituta, sed potiùs benè provisa, cum copiosa interessentia aliorum beneficiatorum. Luc. *n.* 9. Neque id in eo casu prohibitum per Trid. ità docente omnium ferè Ecclesiarum Catholici Orbis usu, etiam Patriarchalium Basilicarum Urbis, quin & dum in ipsa Urbe Ecclesiæ in quibusdam Collegiatis per Canonicos, nonnisi diebus festivis, præstetur officium; sed dictum decretum conciliare verè & propriè videri tangere exemptiones particulares aliquorum ab eo onere, quod aliàs supponitur incumbere Canonicæ, ità ut Canonici minùs potentes, magisque devoti ac residentes & obsequentes cogantur portare totum pondus servitii; alii verò sumant sibi licentiam non residendi, seu Ecclesiæ inserviendi, percipiendo integrè emolumenta, docet C. de Luca *ibid. n.* 2. *&* 5. Sed neque in hoc casu dicentur Canonici vel alii percipere distributiones pro tempore, quo non deserviunt, sed pro eo servitio, quod in suis respectivè temporibus integrè præstant, ità ut distributiones, quas percipiunt, sint condigna merx illius tantum servitii, quod præstant, plus assecuturi, aut saltem meriti, si omnibus horis aliis, ac functionibus interesse deberent, cùm aliàs tantus numerus beneficiatorum aliorum introductus non esset, per quorum distributiones minuuntur illæ Canonicorum. Luca *ibid. eodem n.* 2. *&* 7.

Quæstio 417. *Num, quæ dicta de distributionibus quotidianis, intelligenda quoque sint de iis distributionibus, quæ dantur in Anniversariis defunctorum, videlicet, ut iis tantùm, qui præsentes sunt funeralibus exequiis, obveniant, & consuetudo contraria non valeat, etsi absentes sine justa causa, sive extra casus* cit. c. unici de cler. non resid. in 6. *exceptos eas recipiant, teneantur ad restitutionem?*

Respondeo: affirmativè. Pirh. *loc. cit. n.* 97. juxta *cit. c. unic.* & Gl. & Barb. *ibid. n.* 23. Azor. *cit. l.* 7. *q.* 4. Procedunt quoque eadem de distributionibus, quæ dantur in ipso die depositionis, vel septimo, vel trigesimo, vel alio ab obitu defunctorum. Pirh. *ibid.* & Azor. *loc. cit.* etsi enim portiones funerales non veniant nomine distributionum, iis tamen æquiparantur, & eodem jure & privilegio gaudent. Pirh. *ibid.*

Quæstio 418. *Utrùm ad lucrandas distributiones requiratur, ut Canonici non tantùm divinis officiis intersint, sed etiam, ut ipsi in choro cantent?*

1. Respondeo primò: Canonicos ex sua institutione, & jure communi teneri canere in choro, ità ut si in hoc notabiliter essent negligentes, peccarent mortaliter. Garc. *cit. p.* 3. c. 2. *n.* 513. citans pro hoc AA. quamplur. Et sic præcipere videtur Trident. *sess.* 24. *n.* 12. dum vult, ut compellantur omnes per se, & non per substitutos obire divina Officia, & in choro psallere; hoc enim dicendo vult eos ad hoc teneri, & vult, ut ad illud compellantur tanquàm ad rem, ad quam tenentur, cùm compulsio & executio supponat obligationem. Adeóque minùs benè dicit Navar. & Aragon. præceptum hoc Concilii dirigi ad solos Prælatos, qui si in compellendis ad hoc Canonicis negligentes essent, peccarent, non verò Canonici suâ utentes consuetudine. Garc. *n.* 519. *&* 520.

2. Respondeo secundò: spectato jure communi etiam saltem ad lucrandas distributiones integrè id requiri, nec sufficere, ut privatim vel submissè in

Eccle-

Ecclesia horas recitent. Azor. *p.* 1. *l.* 10. *c.* 11. *q.* 5. Suar. *tom.* 2. *de relig. l.* 4. *de horis can. c.* 12. *num.* 10. Laym. *th. mor. cit. c.* 7. *n.* 6. Less. &c. quos citat & sequitur Pirh. *n.* 99. eò quod distributiones non dentur ratione solius præsentiæ, sed præcipuè propter officium psallendi in Ecclesia, adeóque dum Canones dicunt, distributiones debere his, qui horis Canonicis intersunt, vel qui in Ecclesia præsentes fuerint, id intelligendum de iis, qui præsentes fuerint ad præstandum officium, propter quod præsentes esse debent. Lucrari nihilominùs præsentes in choro, & non psallentes partem aliquam distributionum, quia præsentiâ suâ officium exornant, docent Suar. Laym. *ll. cit.* apud Pirh. De cætero docet Rodriq. apud Garc. *n.* 518. Canonicos domi recitantes horas & assistentes in choro non recitando, nec cantando, ibi teneri restituere distributiones quasi totas: quod multò potiore jure docent Lopez & Vega apud Garc. *ibid.* de iis, qui ordinariè & frequenter confabulantur in choro.

3. Ubi autem consuetudo viget, vel extat statutum, ut præsentes, etsi non psallentes, percipiant distributiones pariter cum psallentibus, eas ab ipsis licitè recipi & teneri, modò horas privatim recitent, quia dantur ibidem distributiones ob moralem præsentiam, docent iidem AA. uti & Azor. *loc. cit.* Less. *de jure & just. c.* 34. *n.* 185. apud Pirh. *loc. cit.* qui addit, id quoque procedere post Trid. Quinimò ad lucrandos fructus & integrè distributiones sufficere solam assistentiam, etiamsi non cantent, nec sint attenti, sed cum aliis loquantur, (quamvis in hoc malè agant, & si excessus sit notabilis, peccent mortaliter) tradit Garc. *n.* 514. citans pro hoc Bartholom. Medin. Zech. Tolet. &c. contra plures alios, quos citat *n.* 515. totum tamen hoc Garcias refert in consuetudinem; dum *cit. n.* 514. ait, ita videri, esse consuetudinem & praxin Ecclesiarum; & *n.* 516. licèt ex Institutione officium Canonicorum sit, horas in choro canere, tamen de consuetudine à multis annis recepta, tolerata & approbata, non videntur ad id teneri, modò habeant capellanos & ministros, qui eas cantent, nec sit in hoc defectus considerabilis, quæ consuetudo non videtur irrationabilis, sed tolerabilis, citátque pro hoc Navar. Arag. Zech. Cajet. &c. unde ad decretum Trid. suprà id solùm responderi potest, non esse quoad hoc de cantu receptum, sed eandem consuetudinem etiam post illud durare, & esse continuatam; quia Episcopi non curârunt illud exigiri facere, sicut & alia multa, & hinc non obligare. Garc. *n.* 521. citátque *n.* 522. Azor. *l.* 10. *c.* 11. *q.* 6. ubi dicat, consuetudinem ejusmodi, ubi fuerit moribus utentium recepta, valere, cùm sit tantùm contra Jus Canonicum, etiam post Trid. ubi moribus utentium fuerit recepta, & continuata post illud, quia hac etiam in parte Concilio Trid. consuetudo potest derogare; & hoc dupliciter, vel quia post illud introduci cœperit, & dein fuerit usu confirmata: vel quia antè invecta fuerat, & deinde etiam contra illud continuata. Quam Azoris doctrinam probabiliter procedere, ait Garc. *n.* 523. donec à Sede Apostolica seu S. Congregatione aliud declaratum habeamus. Verùm inquit Paxjord. *l.* 10. *tit.* 40. *n.* 80. cùm post impressionem Garc. prodierit S. Congregationis declaratio, de qua videndus Barb. *de can. c.* 34. *n.* 9. quæ istiusmodi consuetudinem prohibet & damnat, timeo illam consuetudinem excusare. Barbosa nihilominùs, qui consuetudinem illam impugnat, concedit eam retineri posse in Ecclesiis, in quibus viget usus psallendi, & alia obeundi per capellanos. Ita Paxjord. *à n.* 79. utrumque leges utiliter. Porrò quia his affinis

Quæstio 419. An obtinentes dignitatem, Canonicatum, vel præbendam teneantur per se, & non per substitutos obire divina Officia, suæ dignitati, Canonicatui vel portioni incumbentia, v.g. cantare missas, Evangelium, Epistolam suis hebdomadis vel diebus; & num obtinentes dignitatem unà cum Canonicatu vel præbenda in eadem Ecclesia teneantur utriusque beneficii onera & officia subire per se ipsos, ita ut non satisfaciant deserviendo personaliter in uno, & per substitutum in altero?

1. Respondeo ad primum affirmativè. Garc. *n.* 494. *& seq.* juxta decretum Trid. *sess.* 22. *c.* 4. *& sess.* 24. *c.* 12. & juxta declarationes tam S. Congregationis, interp. Trid. quàm rituum, quas *ib.* recitat Garc. aitque *n.* 498. id procedere, non obstante, quòd statutum factum sit in contrarium, ut idem declaravit S. Congregat. apud eund. & Zerol. *in pr. p.* 2. *Et n.* 499. id procedere, etiamsi ante Trid. esset statutum, vel consuetudo, etiam immemorialis, in contrarium, adeóque, qui in hoc notabiliter deficiunt, peccaturos mortaliter, quamvis multi, præsertim obtinentes dignitates, id non observent, nec curent, dum etiam indecens existimant obire onera incumbentia suis dignitatibus, præsertim in decantatione Evangelii & Epistolæ.

2. Respondeo ad secundum sub distinctione, dum habentur dignitas & Canonicatus, seu portio tanquam duo beneficia separata, per se tenentur utriusque beneficii onera & officia obire per se ipsos, nisi servitia eodem tempore concurrant, ita ut ab una persona præstari nequeant. Garc *n.* 502. juxta declarationem S. Congregat. quam *ibid.* recitat; dum verò habentur ut unita, si unita sunt invicem æquè principaliter, idem dicendum erit, cùm tunc obtineantur ut duo beneficia. Garc. *num.* 506. Si unio facta est accessoriè tantùm, adhuc idem dicendum est, dum facta est solùm ad vitam obtinentium; cùm per istam unionem ad vitam non extinguatur titulus beneficii. Garc. *n.* 507. Si autem portio seu præbenda unita est dignitati accessoriè, perpetuò & per viam incorporationis, tunc, quia per istam unionem portio desinit esse portio, & ejus titulus & effectus extinctus fuit, ac effectus est unum tantùm beneficium, obtinens istam dignitatem non tenebitur servire tanquam portionarius, nec subire onera aliàs competentia ratione portionis. Garc. *n.* 508. dicens id totum sic declaratum à S. Congregatione, cujus declarationes *ibid.* citat. Nihilominùs in Canonicatibus unitis & annexis dignitatibus accessoriè & in perpetuum contrarium dicendum putat Garc. *n.* 512. cùm unio, licèt facta sit accessoriè, non tamen extinguatur titulus Canonicatûs, sed tanquam duo beneficia obtinentur, de quo vide eundem *p.* 11. *c.* 5. *nu.* 199.

Quæstio 420. An Canonicus satisfaciens suæ obligationi quoad residentiam & servitium chori & altaris possit licitè ordinariè abesse à Capitulis seu Congregationibus Capitularibus?

1. Resp. negativè; etsi enim munus & officium Canonicorum præcipuè consistat in residentia & servitio Ecclesiæ chori & altaris, consistit tamen etiam in administratione & gubernatione rerum Ecclesiæ & capituli spiritualium & temporalium, in quo jus & bonum publicum versatur. Et licèt dicta administratio non incumbat capitularibus ut singulis, sed ut universis, seu Universitati, incumbit tamen unicuique ut parti illius; si enim quilibet in particulari non teneretur assistere Capitulis ad providendum dicto bono communi Ecclesiæ, ejúsque res tuendas, quilibet posset abesse, cùm non sit major ratio de uno, quàm de altero. & sic pariter deficere regimen Ecclesiæ & capituli. Garc. *n.* 529. *& seq.* citans plures pro hoc AA. & *n.* 532. testatus sic ad suam supplicationem declarâsse S. Congregationem; unde jam licèt habere, & dare vocem in Capitulo sit præeminentia quædam & fructus ratione auctoritatis & honorificentiæ, est tamen etiam onus, non secùs ac judicare, licèt dicatur esse fructus jurisdictionis seu officii. Garc. *n.* 533. Cui non obstat, quòd Canonici possint puniri ob culpas privatione vel suspensione vocis in capitulo, in eo autem, quòd onus est,

directè nemo puniri possit; nam puniuntur in eo, quatenus est præeminentiæ & auctoritatis, quæ solet appeti & æstimari, sicut etiam Episcopi solent suspendi ab executione Pontificalium, & Parochi ab officio, quæ certè sunt simul onus. Garc. n. 534.

2. Nihilominùs. Primò excusabitur quis ab ista interessentia in Capitulo, stante legitimo impedimento aliâve justâ causâ, ita ut quandoque possit abesse ordinariè, v. g. dum tanta esset in Capitulo perversio, & procederetur malè & ex abrupto sine lege, ordine, modo, ac cum violentia, insolentia præsidentium, ut, qui vellet conscientiæ suæ satisfacere, id nequiret sine magnis molestiis, inquietudinibus, & occasionibus ferè ordinariis, & periculis cadendi, aut sine magna nota singularitatis, protervìæ, &c. Durum enim esset & valdè grave obligare aliquem ad assistendum Capitulis cum tanto incommodo & periculo, & ad opponendum se semper torrenti Capituli, & cujusdam communitatis barbaræ, seu ignorantis, ubi nullus ordo. Garc. nu. 537. *& seq.* Quem utiliter ibi legent Capitulares.

3. Secundò: licitè potest abesse Canonicus à Capitulis in diebus suis recreationis causâ concessis, cùm hos sumere possit, etiam in diebus Capituli; cùm nec Concilium, nec statuta, nec consuetudo id prohibeant, nec limitent, ne in diebus Capituli sumantur. Garc. *num.* 541. sic testans declaratum à S. Congregatione. Nisi tamen sciret, quòd in talibus diebus in Capitulo agendum de negotio gravi, quod verisimiliter posset resolvi in præjudicium Ecclesiæ; teneretur enim tunc assistere Capitulo, & dicere suam sententiam. Garc. *n.* 542. saltem ubi suum votum profuturum speraret; ait enim Garc. contra Jo. Gutier. quòd supposito, quòd Canonicus posset sumere suos dies in diebus Capituli, gravitas negotii non videatur obligare ad interessendum Capitulo, ubi non adest spes seu verisimilitudo votum suum profuturum.

4. Tertiò: licitè Canonicus præsens divinis in choro abest à capitulis, quæ habentur eo tempore, quo celebrantur Divina; cùm enim præcipuum officium Canonici sit servitium chori & Ecclesiæ, cùm in hoc suo principali officio occupetur, excusatur legitimè. Garc. *n* 544. Sed neque Capitula eo tempore, maximè, si Missa major celebretur, fieri debent, adeóque non tenetur, nec potest licitè interesse. Garc. *n.* 548. citans Fuscum *de visitat. l.* 2. *c.* 15. *n.* 27. Navar. *de orat. c.* 12. *n.* 5. cùm capitula seu capitulares congregationes fiant propter servitium Ecclesiæ, chorum & cultum divinum, illiusque conservationem & propagationem non debent fieri, cum istius cultûs & servitii neglectu & damno; cùm inducta ad unum effectum non debeant operari contrarium, juxta *l. legata inutiliter. ff. de aliment. legat.* Garc. *n.* 549. Neque officium magis principale, quale est officium chori, cessare debet propter minùs principale. Garc. *n.* 550. & ita à pluribus Conciliis Provincialibus statutum, & sic declaratum à S. Congregatione Concilii & rituum, citando eorum textus, ostendit Garc. *n.* 551. *& seq.* Neque contra hæc dici potest similia non esse in hac vel illa provincia, vel Ecclesia recepta; nam cùm per illa non inducatur jus novum, sed declaretur, quod juxta rationem & rectum ordinem fieri debet, contrarium usum & consuetudinem tanquam irrationabilem, vergentem in diminutionem cultûs divini rejiciendo, nil refertur, quod non sit receptum, cùm nihilominùs debeat servari & recipi. Garc. *n.* 558. citans pro hoc declarationem S. Congregationis, quam dicit ad suam instantiam emanâsse Anno 1615. Ex his quoque declarantur sequentia: non licere etiam fieri Congregationes particulares commissariorum capituli eo tempore, nec occupari beneficiatos in negotiis & rebus Ecclesiæ, quæ aliàs commodè fieri possunt. Garc. *n.* 566. Item non licere facere rationes & computa bonorum vel fabricæ, dum divina fiunt, saltem manè. Garc. *nu.* 568. adeóque non habendos taliter tunc occupatos pro præsentibus in istis horis. Garc. *n.* 564. Et vel maximè manifestum abusum esse & corruptelam, dum beneficiati ad rationes deputati habentur pro præsentibus & interessentibus in choro, horis vespertinis & diebus, quibus rationes non fiunt, dum non sunt absolutæ vel subscriptæ, adeóque tales reverà non lucrantur distributiones & fructus, qui tunc lucrifiunt. Garc. *n.* 569. pessimum quoque abusum & intolerabilem esse, dum in aliquibus Ecclesiis Canonici & præbendati possunt è choro exire, dum missa de prima, sexta & nona manè celebratur, modò sub finem redeant. Garc. *n.* 570. citans Paludan. *in 4. dist.* 15. *q.* 5. *a.* 3. Covar. *l.* 3. c. 13. *n.* 8. Porrò licèt gesta in capitulis habitis tempore divinorum sint valida. Garc. *n.* 564. Si tamen tunc non adessent duæ saltem partes capitularium, ex eo capite, quòd occuparentur absentes in choro, (secùs est, si abessent ob aliam causam) gesta non valerent: nec tales absentes etiam vocati haberi possent contumaces, cùm tunc non teneantur adesse, sed teneantur potiùs abesse à Capitulo. Garc. *n.* 565.

5. Quartò: excusantur absentes à capitulo, dum capitulum non convocatur legitimè, item dum convocatur insolito vel incongruo tempore. Garc. *n.* 571. *&* 577. citans pro posteriore Pavin. *de potest. capit. Sede vacante prælud.* 5. *n.* 11.

Quæstio 421. Num Canonici aliique suprà nominati non residentes & absentes à choro tutâ conscientiâ lucrentur fructus & distributiones, dum alii præsentes remittunt & donant?

1. Respondeo primò: tales absentes in virtute illius, de qua suprà, à capitulo obtentæ licentiæ, non facere fructus suos, multóque minùs distributiones, sub prætextu & titulo, quòd alii præbendati hoc ipso, quòd dictam licentiam concedunt, videantur eis donare, seu remittere partem, quæ aliàs sibi obventura erat ex eorum absentia, cùm capitulum seu personæ illius non sint domini bonorum & redituum mensæ capituli, donec iis sint applicati & distributi, sed solùm administratores seu procuratores, Ecclesia autem domina. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 427. *& seq.*

2. Respondeo secundò: sed neque aliàs absentes, etiam ob justas causas, distributiones, quas propter absentiam à divinis Officiis non lucrantur, tutâ conscientiâ accipere & retinere possunt, dum eas illis reliqui præsentes, quibus aliàs accrevissent, expresè remittunt, seu donant. Pith. *loc. cit. n.* 102. juxta Archid. contra Gl. *in cit. c. unicum*; nam præter rationem immediatè antè datam, illas reciperent contra mentem & prohibitionem hujus constitutionis, quâ absolutè decernitur, quòd Canonicus illegitimè (id est, citra causas, quæ in jure, nimirùm *cit. c. unic.* exprimuntur, tanquam sufficientes ad lucrandas distributiones in absentia) absens distributiones nullatenùs suas faciat, teneatúrque ad restitutionem, Concilio Trid. *dictâ sess.* 24. c. 12. expresè dicente: *Distributiones, qui statis horis interfuerint, recipiant, reliqui, quâvis collusione aut remissione exclusâ, iis careant.* Pith. *l. c.* citans Barb. *l.* 3. *juris Eccl. c.* 18. *n.* 91. *&* 98. Nihilominùs si Canonici præsentes distributiones, quas absentes à choro amiserunt, & quæ præsentibus jam datæ sunt, & jure accrescendi acquisitæ, posteà nullo præcedente pacto, vi vel metu absentibus donent, possunt absentes eas licitè recipere & retinere, cùm Trid. *l. c.* non dixerit: *Quâvis donatione*, *sed quâvis collusione aut remissione exclusâ*; & dum debitum jam solutum redonatur, non est remissio; sed cùm debitum creditori solvendum condonatur. Pith. *ibid.* citans Barb. *ubi antè n.* 15. & Azor. *cit. l.* 7. *q.* 9. quamvis dicat Castrop. tenere contrarium.

Quæstio 422. Ad quem spectent distributiones quotidianæ amissæ per non interessentes: item fructus præbendæ amissi ob non residentiam?

1. Respondeo primò: si singulis, qui interfuerunt, assignata est certa quantitas, v. g. unus solidus, tunc portiones absentium non accrescunt seu dividuntur inter præsentes, sed ad Ecclesiam spectant, & in ejus utilitatem sunt convertendæ. Garc. *n.* 444.

2.

2. Respondeo secundò : si singulis non est assignata certa portio, sed certa massa aliqua, v. g. duo imperiales inter præsentes distribuenda, portiones non interessentium accrescunt præsentibus, ac ita præsentium portiones propter absentes alios fiunt pinguiores. Garc. *nu.* 445. citans pro utraque hac responsione Gl. *in* 2. *clem. de vita & honest. cler.* Felin. *in c. Apostolica. de except. nu.* 12. Surdum *de alimen. tit.* 1. *q* 82. *n.* 16. Cardin. Imol. Abb. & Gl. *in clem ut ii de æt. & qual.* Rebuff. *in praxi de dispens. de non residen. n.* 10. Gutier. Ugol. &c. De cætero ubi pars tertia fructuum præbendarum juxta decretum Trid. *sess.* 21. *c.* 3. conversa fuit in distributiones quotidianas, distributiones, quas absentes amittunt, interessentibus accrescunt. Garc. *n.* 465. Quâ ratione autem concilietur cum hoc, decretum illud Trid. *sess.* 22. *c.* 3. ubi statuitur, ut portio ex tertia illa parte fructuum dignitatum conversa in distributiones per non servientes amissa, non accrescat aliis, sed fabricæ Ecclesiæ, quatenùs egeat, alterive loco pio, ostendit post rejectas aliorum interpretationes, Garc. *n.* 464. quem leges utiliter, ubi & in *seq. numeris*, ubi tractat, qualiter tertia illa pars fructuum singularum præbendarum, Canonicatuum, &c. separanda, & in distributiones convertenda, & quid circa hæc observandum.

3. Quod verò dictum in prima responsione, portionem absentium spectare ad Ecclesiam, ita procedit, ut si ex patrimonio & bonis Ecclesiæ, cui ministratur, dentur reditus & distributiones istis ministris, nullâ factâ divisione redituum inter ipsam Ecclesiam & ejus ministros, recidat seu spectet hæc portio absentium ad hanc massam seu patrimonium Ecclesiæ indivisum. Si verò patrimonium Ecclesiasticum divisum est in duas partes, quarum una sit Ecclesiæ ad ejus fabricam, ornamenta, aliáque necessaria, altera ad ministrorum victum, & mercedem destinata, qualis est, & dicitur mensa capitularis, portio absentium cedit in hoc commune patrimonium ipsorum ministrorum, & manet in ipsa mensa capituli & massa communi, ex qua dantur hujusmodi distributiones dividendæ inter omnes residentes pro suis præbendis, & rata temporis residentiæ. Garc. *n.* 447. citans Covar. *c.* 13. *n.* 7. Jo. Gutier. *qq. can. l.* 1. *c.* 1. *n.* 107. & fusam Rotæ decisionem.

4. Respondeo tertiò : idem dicendum de dictis fructibus, nimirùm, quòd, dum in Ecclesia non sunt præbendæ distinctæ, nec est facta dicta divisio redituum inter Ecclesiam & ejus ministros, sed dantur præbendæ & reditus, assignatâ cuilibet certâ portione, fructus à non residentibus amissos pertinere ad ipsam Ecclesiam; si verò est massa communis beneficiatorum distincta à patrimonio Ecclesiæ seu fabricæ, inter residentes pro eorum præbendis dividenda, portio fructuum amissa ab absentibus, manet in dicta massa communi. Quòd si autem præbendæ realiter sunt distinctæ, ita ut quælibet sit domina suæ dotis, fructus dicti amissi applicandi sunt fabricæ Ecclesiæ, quatenùs eget, vel alteri loco pio pro Ordinarii arbitrio. Garc. *n.* 449. & 450. citans eosdem Covar. & Gutier. Neque his obstant declarationes quædam S. Congregationis apud Garc. *n.* 432. absolutè dicentes : distributiones malè perceptas, vel alias amissas esse restituendas fabricæ, quatenùs eget, alterive loco pio, cùm intelligantur de distributionibus malè per eum receptis, qui fuit habitus pro præsente à Capitulo, vel cui eæ remissæ, adeóque benè dicitur non obvenire illas Capitolo, sed fabricæ; cùm Capitulum dando perperàm illam licentiam abessendi, hoc facto sibi præjudicârit. Garc. *n.* 452. Ubi tamen aliqui Capitularium non consenserunt in talem licentiam datam, non videtur præjudicatum his non consentientibus, sed solùm majori parti consentientium, ut Garc. *n.* 456. Videtur etiam dictum præjudicium intelligendum respectu distributionum ac fructuum jam traditorum ei, cui licentia vel remissio facta est; si enim nondum soluti sunt illi, potest & debet Capitulum negare, & impedire solutionem, non obstante datâ licentiâ & factâ remissione à suo Capitulo; nec videtur posse fabrica Ecclesiæ, alterve locus pius adhuc prætendere jus ad illos; cùm nondum sint ei cum effectu traditi. Garc. *n.* 457. salvâ tamen mente S. Congregationis, quam sic interpretatur, & cui hanc ipsam suam interpretationem submittit; dumque eædem declarationes dicunt, tales non residentes privandos fructibus, & hos applicandos Ecclesiæ, loquuntur de iis fructibus, quos tales absentes ratione præbendæ & residentiæ fecerunt, aut fecissent suos; non verò de iis, quos non residendo amiserunt, seu non fecerunt suos; quoad hos enim non est opus privatione. Garc. *n.* 453. & 454.

Quæstio 423. Pro clausula materiæ de distributionibus, num eæ securæ transmittantur ad hæredes, ut alia bona patrimonialia Clericorum?

Respondeo affirmativè de iis distributionibus quotidianis massæ grossæ, ut vocant, quæ quotidie, vel etiam in fine anni, vel statis temporibus fieri solent, quæque debentur ratione servitii & interessentiæ; in effectu enim non sunt fructus, neque emolumenta beneficii, sed purum salarium & merx laboris; dum verò obveniunt ratione solius Canonicæ, utpotè surrogatæ in locum præbendæ, loquendum de iis quoad hoc punctum, uti de fructibus beneficii. C. de Luca *de benef. d.* 100. *n.* 13.

Quæstio 424. Quæ pœnæ decretæ in eos, qui dignitates vel Canonicatus, præbendas aut portiones in Ecclesiis Cathedralibus aut Collegiatis obtinentes sine legitima facultate absunt, seu non resident?

1. Respondeo : in Trid. *sess.* 24. *c.* 12. sic statuit: *Primo anno privetur unusquisque dimidiâ parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ ac residentiæ facit suos. Quod si iterùm eadem fuerit usus negligentiâ, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; crescente verò contumaciâ, contra eos, juxta SS. Canonum constitutiones, procedatur, &c.* quæ exstant *in tit. de cler. non resid.* nempè si tales perseverent in absentia, privandi sunt etiam beneficiis, ut habet S. Congregatio ad *cit. c.* 12. & tenent Paris. Gomez, &c. apud Garc. Vide etiam hanc in rem duas constitutiones Pii IV. & Urbani VIII. quas refert Fagn. *in c. ult. de cler. non resid. n.* 11. *& seq.* circa quæ notanda sunt sequentia:

2. Primò : iisdem pœnis teneri Canonicos, qui majori officio sunt adstricti, quàm de quo in dicto decreto statuitur. Garc. *cit. c.* 2. *num.* 144. juxta S. Congregat. declarat.

3. Secundò : quòd tales, etiam moniti, non possint hodiedum statim privari; sed primo anno & primâ vice solùm privandi sint dimidiâ parte fructuum, quos fecerunt suos. Garc. *n.* 140.

4. Tertiò : ad prædictam pœnam privationis fructuum non esse opus monitione, nec etiam intimatione, ut deserviant, juxta dictum decretum Trident. sed si abfuerint ultra tres menses, esse citandos, ad allegandum, quare non debeant puniri secundùm hoc decretum; ita S. Congregatio apud Garc. *n.* 145.

5. Quartò : bonum judicem arbitrari oportere, quanto tempore debeat ultra tempus permissum absentes exspectare, antequam contra eos pœnas exequatur, eadem sacra Congregatio *ibid.*

6. Quintò : pœnam istam non posse remitti ab Episcopo, cùm non possit dispensare contra Concilium. Garc. *n.* 149. citans Navar. *consil.* 3. *de cler. non resid.* posse tamen ab eo ante sententiam ex causa minui, vel augeri. Garc. *num.* 150. juxta declarat. S. Congregationis & Tiraq. *de pœnis in præfat. à n.* 16.

7. Sextò : Episcopum peccaturum, si absque justa causa dissimulârit talem absentem punire. Garc. *n.* 151. Navar. *loc. cit. n.* 2.

8. Septimò: quòd si tamen Episcopus taceat, & dissimulet, & non privet, non teneri absentem illos, quos aliàs fecit suos, restituere in foro conscientiæ, cùm nemo teneatur solvere pœnam, præsertim non impositam ipso jure, sed imponendam per sententiam,

donec condemnetur à judice; jam verò talis est dicta pœna, ut patet ex *to privetur*, quod non operatur ipso jure, sed per sententiam. Garc. *num.* 152. juxta Tiraq. & Rotam *in una Caurienſi fructuum coram Orano decimo Aprilis* 1592. Atque ita in genere, humano solùm jure residentiam exigente, sententia hominis exigitur, cùm nullibi decisum sit ipso jure privationem incorri, nisi fortè aliud suadeat fundatio, cujus tenor est attendendus, tradit Lott. *l.* 3. *q.* 27. *n.* 44. ubi etiam *n.* 45. ait: non posse Episcopum statuere, ut incurrant hæc pœna privationis ipso jure, citátque pro hoc Botte. *de Synodo Ep. p.* 3. *a.* 1. *n.* 70. & 71.

9. Octavò: quòd si Canonicatus vel præbenda nullos haberet fructus in absentia, sed omnes residendo lucrifierent; tunc, qui nunquam resedisset, pro primo & secundo anno, & sic non haberet tunc, seu non fecisset fructus ullos suos, quibus privari posset, puniendum esset pœnâ arbitrariâ, cùm nulla sit determinata, citra tamen privationem beneficii. Garc. *n.* 153.

10. Nonò: quòd ut quis prædictorum privetur beneficio ob non residentiam, debere priùs præcedere trinam monitionem per edictum publicum in Ecclesia cum competente termino, & post ultimum edictum exspectari per sex menses, ut alioqui nulla sit privatio. Garc. *n.* 154. juxta plures declarationes sacræ Congregationis, quas fusè *ibidem & num. seq.* recitat. Quod ipsum tamen intelligendum, quando nescitur, ubi absens sit, vel commodè personaliter citari nequit; debet enim aliàs personaliter citari seu moneri, non tamen requiritur trina monitio, sed sufficit una etiam extrajudicialis. Garc. *n.* 155.

11. Decimò: quoad alias pœnas præter privationem non videtur esse opus trinâ citatione per edictum, sed sufficere unam peremptoriam. Garc. *n.* 160. Vide dicta superiùs ex Lott. de pœnis curatorum non residentium.

12. Undecimò: tradit Paxjordan *l.* 10. *tit.* 40. *n.* 123. quòd, priusquam procedatur contra tales, (etsi contrarium fortè dicendum de Parochis & curatis privandis ob non residentiam) ad privationem requiri citationem solennem, & privationem solennem seu juridicam; etsi dicat verum esse, quòd monitio etiam extrajudicialis cum præfixione termini competentis ad residendum sufficere possit pro citatione, ut dicit docere Barbosam *de canon. c.* 20. *num.* 19. &c.

13. Duodecimò: appellationem à sententia privatoria beneficiorum ob non residentiam esse prohibitam, juxta *c. relatum. c. conquerente, & c. ex tua. de clericis non residen.* & Trident. *sess.* 24. *c.* 12. & ad solum effectum devolutivum concedi; idque verum esse, quando sententia privatoria fuit ritè rectéque lata: alioqui permittitur ad utrumque effectum. Paxjordanus *n.* 122. (& Lotter. suprà de curatis quoad hoc punctum) dicens, sic liquere ex decisione sacræ Congregationis, quam antecedenter citârat.

14. Denique: quòd in iis, in quibus residentia præcisa non requiritur, sed solùm causativa, utcunque prætendatur absentia diuturna & divagatio, si hoc prætextu quisquam privetur, quandocunque revertitur, illum in suum beneficium restitui. Lott *num.* 119. citans Felinum *in cap. quoniam frequenter. num.* 23. & dicens, id rectè probari ex dispositione textûs *cap. cùm ad hoc. de clericis non resid.* Multóque fortiùs id militare in casu evulgatæ mortis, si mox per exhibitionem personæ constaret de vita. Lotter. *loc. cit. n.* 120. citans Mohedam *de probat. decis.* 1. *per totam.*

PARAGRAPHUS II.

De aliis obligationibus Parochorum.

Quæstio 425. *Qualiter Parochus obligetur administrare parochianis suis Sacramenta?*

1. Respondeo primò in genere, obligari illum ad hoc ex officio, adeóque ex justitia; cùm obligetur vi officii, oves pascere, adeóque ordinaria media salutis præbere, qualia sunt Sacramenta. Suar. *in* 3. *p. d.* 44. *s.* 2. *n.* 1. & *s.* 3. *n.* 7. Et licèt rigorosè non obligetur omnia media utilia ad subditorum arbitrium iis præbere, (foret enim hoc opus intolerabile) non tamen etiam solùm tenetur ad ministrandum necessaria; quia id esset magnum detrimentum fidelium, & contra debitum pastoris munus; sed tenetur ministrare ordinaria remedia, quæ Christus pro omnibus fidelibus reliquit, quæ sunt in ordinario usu Ecclesiæ, dum opportuno tempore & rationabiliter petuntur. Suar. *loc. cit.* Similiter ex justitia, & non ex sola charitate, teneri ad id illos parochos, qui sine stipendio ex sola charitate & obedientia hoc munus suscipiunt, tenet Suar. *loc. cit.* eò quòd subditi habeant proprium jus exigendi & petendi ab illis; cùm illi esse non debeant pejoris conditionis, quàm reliqui fideles, ut non habeant jus respectu alicujus Pastoris proximi. Unde tales, dum hoc munus suscipiunt, totam illam obligationem in se suscipiant, quæ in aliis futura fuisset; & licèt à subditis non recipiant materiale stipendium, recipiant tamen reverentiam & obedientiam, intercedítque inter eos tacitum quoddam pactum, ratione cujus ea justitia teneantur ministrare Sacramenta; alantur etiam ad hoc munus ab ipsa religione, vel summo Pontifice committente illis curam suam.

2. Unde jam peccabunt parochi graviter, ubi notabiliter in hoc deficerent, negligendo aut negando ministrare suis Sacramenta sine justa causa frequenter & diu, etiam extra gravem necessitatem. Non tamen peccarent mortaliter, si semel iterúmque negarent petenti rationabiliter, v. g. confiteri aut communicare; nisi fortè subditus premeretur gravi aliquâ tentatione aut difficultate, vel longum iter ingressurus esset: vel quia tempus est jubilæi: aut certè modò dilatio non sit nimia. Suar. *de pœnit. d.* 32. *s.* 1. *n.* 5. Jo. Sanch. *in select. d.* 47. *n.* 10. aliíque apud Barbos. *de off. & pot. paroch. p.* 2. *c.* 19. *n.* 8. Quin & tenetur graviter ex justitia, etiam cum periculo vitæ suæ in gravi necessitate administrare suis Sacramenta. D. Th. 2. 2. *q.* 185. *a.* 5. Vasq. *in opusc. de benef. c.* 4. §. 2. *a.* 1. *dub.* 2. *nu.* 135. Barbos. *de paroch. c.* 17. *n.* 12. &c. cùm, cui ex officio incumbit cura salutis alienæ, teneatur eam procurare cum periculo vitæ suæ, seu dando animam suam pro ovibus suis. Barbos. *loc. cit.* citans Valent. Filliuc. Suar. Palao, Trullench. &c.

3. Limitanda tamen hæc responsio, si nimirùm per alios idoneos tunc Sacramenta ministrare nequeant. Unde etiam cogendi non sunt parochi in conscientia, ut personaliter adsint intra locum peste infectum, si ibidem habeant sufficientes Vicarios. Quamvis non possit absolutè curam suæ parochiæ deserere; sed debeant proximè adesse, & animo ac sollicitudine nunquam deesse ovibus. Quòd si tamen etiam Episcopus judicaverit expedire bono communi, ut ad proprium locum revertantur, vel ne ab illo discedant, parere tenebuntur, quia præceptum per se est justum, & ad Episcopum spectat, curam habere communis boni, ejúsque judicio & voluntati magis standum est. Suar. *in* 3. *p. d.* 44. *s.* 3. *n.* 12. Item limitanda responsio, ut intelligatur de Sacramentis hîc & nunc probabiliter necessariis ad salutem; (qualis v. g. foret Extrema Unctio, dum quis aliis Sacramentis juvari non posset, quia juxta valdè probabilem cum sola attritione habet virtutem delendi mortalia. Barbos. *loc. cit. n.* 21. ex Possevin. *de off. curati. c.* 5.) non enim censebitur aliàs necessitas gravis & talis, in qua cum tanto vitæ periculo teneatur succurrere parochis. Trull. *in exposit. decal. l.* 1. *c.* 5. *du.* 6. *n.* 14. Lopez & alii apud Barbos. *n.* 14. Verùm de hoc meliùs in particulari agendo de Sacramentorum singulis. Unde

4. Respondeo secundò: quoad Baptismum teneri parochum cum evidente periculo vitæ suæ hunc administrare infanti moribundo, dum alius non est, qui eum illi conferat; quia talis infans est in extrema necessitate, absolutè & evidente discrimine amittendi æternam salutem, pro quo irreparabili damno

proxi-

proximo tenetur indubitatò quisque omnia temporalia contemnere, parochus ex justitia, alii ex charitate. De cætero, in casu nimirùm moralis periculi vitæ propriæ vocatus pro Baptismo sufficiet docere modum, quo ipsi vocantes baptizent, absque eo, quòd ipse vadat. Possev. *loc. cit.*

5. Quoad Sacramentum pœnitentiæ administrandum, tenetur illud moribundo decessuro aliàs sine illo parochus, etiam cum morali periculo vitæ suæ. Suar. *cit. s. 3. n.* 13. dicens, in hoc casu regulam generalem statuendam in favorem animarum; exceptionem verò esse posse in favorem parochorum. Et licèt hæc in uno alterove singulari homine non videatur extrema necessitas; eò quòd hoc Sacramentum necessarium non sit in re, sed solùm in voto per contritionem, (quamvis & hæc, utpotè includens puram Dei dilectionem super omnia, eo tempore ob corporis debilitatem, sollicitudinem salutis corporalis valdè distrahentem animam à spiritualibus, & nimium timorem, quo tunc potiùs, quàm amore movetur homo, sit admodum difficilis) in tota tamen communitate sit extremum periculum; cùm fieri moraliter nequeat, quin damnentur multi, si tota communitas in talibus casibus hoc Sacramento destituatur. Jam autem, si hæc sit obligatio respectu totius communitatis, necessè est, ut quoque respiciat singulos; quia non potest aliter subveniri illi necessitati communi, quàm hoc Sacramentum ministrando singulis. Suar. *loc. cit. n.* 13. Falsum etiam est, necessitatem provenientem ex defectu voluntario, (qualis esset omissio contritionis voluntaria) non obligare ad subveniendum proximo in spiritualibus cum vitæ periculo; aliàs enim nunquam ad hoc obligaret charitas, nisi fortè respectu parvulorum egentium Baptismo. Defectus itaque dum non est ex sola malitia, sed vel ex ignorantia, vel fragilitate, & homo sic constituitur in morali periculo æternæ damnationis, ea est extrema necessitas, vel ita gravis, ut sufficiat ad obligandum. Suar. *loc. cit.* citans Nav. *in sum. c. 24. n.* 23. Adrian. *du.* 8. *de confess.* Nihilominùs possunt occurrere circumstantiæ tales, in quibus hoc præceptum non obliget, v. g. dum parochus moraliter præsumeret, eique moraliter positivè constaret de bono statu, bonaque dispositione infirmi, eò quòd paulò antè infirmitatem confessus, & aliàs vir erat studiosus, prudens & integer; non enim tunc est in vera necessitate gravi, nedum extrema. Suar. *loc. cit. n* 15. Neququam autem sufficit ad deobligationem, quòd parochus negativè se habeat, hoc est, ignorans statum infirmi, ex generali regula præsumat, illum esse in bono statu, quem non scit esse in malo; siquidem talis præsumptio exigitur circa ea, quæ sunt alteri favorabilia; non verò licet eâ uti ad negandum ei debitum ministerium, exponendùmque illum periculo, saltem dubio, æternæ damnationis; sed potiùs tunc locum habet ea regula: in dubiis tutior pars eligenda. Hinc tenebit dicta obligatio, quoties verisimilius dubitatur de æterna salute proximi. Estque non solùm, quando is non potest aliter salvari, sed etiam, quando verisimiliter aliter non salvabitur, aut probabile dubium est, an sine illo remedio salvabitur. Ita Suar. *loc. cit.* ex Adrian. Quin & ipse infirmus constitutus in articulo mortis, non habens vehementem probabilitatem suæ contritionis, potiùs debet accipere hoc Sacramentum cum periculo corporalis vitæ, quàm se exponere periculo æternæ mortis, ordine charitatis sic expostulante. Adeòque & parochus in iisdem circumstantiis tenetur id ei ministrare, & quidem à potiore, tum quia quisque faciliùs potest propriam, quàm alienam dispositionem cognoscere: tum quia propria necessitas est propria & particularis; parochus autem debet curare publicam & communem necessitatem, quæ insurgeret gravissima, si cum prædictis circumstantiis non ministraretur hominibus hoc Sacramentum in tempore talis necessitatis. Suar. *loc. cit. n.* 16.

6. Quoad Sacramentum Eucharistiæ, tenetur illud pastor administrare, quoties sui subditi eam rationabiliter petunt: ut si non petant nimia frequenter, sed quatenùs postulat eorum conditio & Sacramenti reverentia. Nav. *in c. placuit. de pœnit. d. 6. n.* 152. Bonac. *de Sacram. d. 4. q. 1. p. 1. n.* 14. Barbos. *loc. cit. c. 20. n. 15. &c.* cum communi. Tenetur quoque & arctiùs illud ministrare, quoties subditi obligantur communicare, v. g. in Paschate. Barb. *ibid. n.* 13. Parochus enim per se loquendo tenetur ministerium necessarium exhibere, ut subditus servet præcepta. Suar. *loc. cit. n.* 17. maximè, quæ sunt juris divini, quale est de communicando in articulo mortis. Tenetur etiam tempore pestis cum ordinario periculo contagii, quod in tali occasione esse solet, ministrare infirmis sub gravi præcepto ex justitia, etiamsi intelligat, ægros esse dispositos per Sacramentum confessionis. Suar. *loc. cit.* Arguitur rectè hæc obligatio ex usu Ecclesiæ, quo omnes parochi timorati hoc observant, & Episcopi eos ad hoc compellunt, quæ compulsio justa non esset, si ipsi vi officii ad hoc non tenerentur. Suar. *loc. cit.* tum etiam ex eo, quòd in Sacramento hoc quædam est necessitas moralis, dum auxilium per illud datum necessarium censetur moraliter ad perseverandum in justitia per pœnitentiam recuperata, & vincendas tentationes illo tempore occurrentes; quibus accedit fructus essentialis ipsius viatici maximus, ideoque præferendus multis incommodis spiritualibus. Ex quibus omnibus simul sumptis, & prudenter consideratis exsurgit necessitas quædam, quæ licèt non sit extrema, attamen valdè gravis; adeòque sufficiens ad obligandum parochum, qui non tantùm ex charitate, sed & ex justitia obligatur; & ideò non tantùm in extrema, sed etiam in gravi necessitate subditi obligatur cum aliquo periculo communi & ordinario. Cúmque hæc necessitas evadat major ex eo, quòd infirmus Sacramentum pœnitentiæ suscipere non potuisset: Eucharistia autem juxta valdè probabilem cum attritione conferat gratiam primam, obligatio quoque in eo casu erit major. Suar. *n.* 18. Adde, quòd, ut dictum antè de Sacramento pœnitentiæ, etsi respectu singulorum necessitas hæc aliquo modo sit gravis, respectu communitatis sit gravissima; esset siquidem damnum ingens, si totus populus in ea occasione destitueretur viatico, & moraliter loquendo, cederet in extremum periculum multorum. Neque esset convenienter provisum Christianæ Reipubl. si in tam gravi necessitate non haberet ministerium ex officio necessarium, sed voluntarium ex perfectione charitatis. Nihilominùs in casibus particularibus excusari poterunt parochi, prout nimirùm periculum vitæ propriæ multùm augetur, & proximi necessitas minuitur, prout facilè ex dictis paulò antè de Sacramento pœnitentiæ intelligi, & ad particularia applicari potest. Certè cùm necessitas medii ad salutem in hoc Sacramento multò minor sit, quàm in confessione, ex hac parte minor magisque dubia est hæc obligatio administrandi moribundo hoc Sacramentum. Suar. *loc. cit. n.* 17.

7. Quoad Sacramentum Extremæ Unctionis, Parochi ratione officii ex justitia obligantur ad illud ministrandum subditis, ita ut si egenti sine justa causa negent, vel differant cum probabili periculo, ne interim infirmus moriatur, peccent mortaliter. Nav. *in man. c. 25. num.* 131. Laym. *Theol. mor. l. 5. tr. 8. c. 7. nu.* 3. Bassæ. *in florib. Th. v. Extrema Unctio. n. 2. &c.* Tenentur quoque illud ministrare tempore contagionis sine morali periculo vitæ, quod periculum evitare tenebuntur, adhibendo convenientia remedia, prudentum medicorum arbitrio, partim præveniendo illud, anticipando nimirùm collationem hujus Sacramenti statim in principio talis ægritudinis, antequam ea multùm inficere possit, cùm pestis similèsque morbi per se sint lethales, & aliàs sunt adeò contagiosi, non oportet aliquem terminum in iis exspectare, sed statim sub initium dari potest hoc Sacramentum, partim curando, ut loco puro & libero æger constituatur, partim utendo virgulâ aliquâ argenteâ oblongiore ad unguendum à distantiore loco; partim adhibendo purè tantùm essentialia, & quantùm fieri potest, morâ brevissimâ. Suar. *loc. cit. n.* 20. Absolutè verò cum permanente morali periculo vitæ corporalis non tenentur illud administrare, (nisi fortè, ubi alia Sacramenta

 mini-

ministrari nequeunt) cùm neque sit medium necessarium ad salutem, neque ex divino præcepto; & præterea supponit per se loquendo duo alia Sacramenta jam collata, quibus sufficienter subvenitur necessitati subditi. Ita ferè Suar. *cit. n.* 20.

Quæstio 426. Quæ sit pœna parochi nolentis administrare Sacramenta, ubi ad ea administranda obligatus fuit?

1. Respondeo primò: si baptizare noluerit suum subditum, & is sine Baptismo moriatur, debet deponi per *c. quicunque presbyter. de consecrat. d.* 4. Ugol. *de off. Episc. c.* 15. §. 12. *n.* 14. apud Barbos. *de off. paroch. c.* 18. *n.* 43.

2. Respondeo secundò: quoad alia Sacramenta, cùm de iis neque in communi, neque speciatim determinata sit pœna, ponendum pœnâ arbitrariâ. Barb. *loc. cit.* citans Navar. *cons. 3. de paroch. in novis.* Ugol. *ubi suprà. &c.* Porrò pœna hæc infligenda habito respectu ad negligentiam parochi, & ad necessitatem Sacramenti & salutem animarum. Ugol. *loc. cit.*

Quæstio 427. Quæ sit obligatio parochi circa celebrationem missarum?

1. Respondeo primò: tenetur parochus diebus Dominicis & festis, quibus obligatur populus audire missam, celebrare. Barbos. *de off. paroch. p.* 1. *c.* 11. *n.* 3. & 6. Gutier. *can. qq. l.* 1. *c.* 30. *n.* 1. Dian. *p.* 2. *tr. de celebrat. miss. resol.* 26. Piasec. *in pr. Episc. p.* 2. *c.* 3. *n.* 20. Sylvius &c. apud Barbos. Extra verò tempus, quo populus non tenetur ex præcepto audire Sacrum, præscindendo à consuetudine (cui aliàs standum) & speciali statuto, non videntur obligari parochi ad sacrificandum. Barbos. *loc. cit. n.* 6. citans Fagund. *in 5. præcept. Eccl. p.* 1. *l.* 3. *c.* 15. *num.* 8. contra Azor. Suar. Sot. censentes teneri parochum celebrare frequentiùs, quàm populus missam audire. Sed neque ita tenetur celebrare per se ipsum, quin possit id facere per alios ex justa causa. Piasec. Dian. *ubi suprà.* Villalob. *in sum. p.* 2. *tr.* 8. *d.* 14. *n.* 5. *&c.* apud Barb. *cit. n.* 6. modò id passim non faciat, & ad longum tempus. Possev. *de off. curati. c.* 2. *n.* 5.

2. Secundò: tenetur celebrare dicto tempore in propria Ecclesia, & non in alia. Barbos. *loc. cit. n.* 3. referens plures hac de re S. Congreg. declarationes, quibus abrogantur consuetudines, vi quarum solerent parochi relictâ parochiali Ecclesiâ sine missa cum toto populo certis festis ad alias Ecclesias, ubi festa solennizabantur, accedere, ibidemque celebrare.

3. Tertiò: non tenetur die Nativitatis Domini legere 3. missas, sed satisfacit celebrando unam. Nav. *cons.* 1. *de celeb. miss. n.* 2. Ugol. *de off. Episc. c.* 16. *n.* 5. Dian. *p.* 4. *tr.* 4. *resol.* 236. & alii apud Barbos. *n.* 8. contra Trull. *in exposit. decal. l.* 3. *c.* 1. *n.* 5. & Garc. *in sum. mor. tr.* 5. *difficult.* 2. *du.* 5. *n.* 2. censentes, teneri parochum legere 3. missas, ne fideles debitis suffragiis defraudet & devotione, quâ multi vellent eâ die 3. missas audire.

4. Quartò: non tenetur parochus ad applicationem sacrificii pro suis subditis singulis diebus festis; cùm obligatio ad celebrandum, & obligatio ad applicandum sint diversæ, & non debeantur proventus pastorales præcisè, ut celebret ad intentionem populi; sed potiùs ratione officii pastoralis. Nav. *in man. c.* 25. *n.* 92. Vasq. *p.* 3. *d.* 234. *n.* 6. *c.* 6. Suar. *tom.* 3. *d.* 86. *s.* 1. Dian. *p.* 1. *tr.* 14. *resol.* 20. Possev. *loc. cit. n.* 4. Barb. *n.* 10. qui tamen motus auctoritate Trid. *sess.* 23. *c.* 1. *hic. & de pot. Episc. alleg.* 23. *n.* 23. censet, teneri parochum missæ Sacrificium applicare ovibus suis, juxta boni viri arbitrium, seclusâ consuetudine, aut aliquâ synodali constitutione vel pacto, sufficere, istam applicationem fieri diebus solennibus, censent Vasq. Suar. Nav. *ll. cit.* Filiuc. *tr.* 5. *c.* 6. *n.* 174. Laym. *Theol. mor. tr.* 5. *c.* 4. *n.* 3. Garc. *loc. cit. diff.* 3. *dub.* 6. *n.* 7. Licèt autem parochus non teneatur ad applicationem sacrificii pro populo singulis diebus festis, sed maneat ea illi libera, non posse tamen etiam illum (vel etiam alium Capellanum) pro ea missa, ad quam dicendam alicubi quis obligatus est, etiam citra astrictionem intentionis seu applicationis, recipere eleëmosynam, censet Barbos. *loc. cit. n.* 11. citans Gavant. *in comment. ad rubric. missal. tom.* 1. *p.* 3. *tit.* 12. *n.* 5. & S. Congreg. declarat. *in decreto de celebr. miss. emanato de mandato Urban. VIII.* cujus hæc sunt verba: *Congregatio die* 1. *Sept. An.* 1629. *respondit: quibus diebus parochi tenentur missam celebrare, non posse manualem eleemosynam recipere.* Contrarium nihilominùs tenentibus apud Barbos. *loc. cit.* Ludovic. à S. Cruce. Dian. Turrian. &c. Item contra Alphons. de Leon. *de Jubilæo. p. c.* 20. *n.* 27. Fraxinell. *de oblig. Sacerd. s.* 4. *concl.* 4. §. 1. *&c.* tenentes, quòd, quando constitutum seu relictum est stipendium, non pro applicatione sacrificii, sed solùm pro cultu Ecclesiæ & commoditate populi, ut is ibi possit audire Sacrum, vel communicare, posse Sacerdotem eleëmosynam accipere pro ejusdem sacrificii applicatione danti facienda. Secùs si constituentes tali sacerdoti certum stipendium voluerint quoque applicationem sacrificii.

Quæstio 428. Quæ sit obligatio parochi assistendi infirmis & moribundis?

Respondeo primò: teneri illum, ubi necessè est, ad visitandos infirmos accedere, eosque opportunis remediis juvare, habendo in promptu argumenta ad animum consolandum, excitandúmque ad res divinas & æternas congrua. Barb. *de off. par. p.* 1. *c.* 6. *n.* 27. Secundò magnum & necessarium esse ministerium, majorémque ei incumbere obligationem assistendi ægro incipienti agonizare, & ferendi opem opportunam in eo periculoso momento. Barbos. *n.* 28. citans Homobon. *in resp. qq. mor. p.* 1. *resp.* 29. Non tamen teneri parochum sub mortali assistere infirmo, qui Sacramenta recepit, censet Barbos. *n.* 29 ex Machado *in perfecto Confessar. l.* 4. *p.* 2. *tr.* 2. *docum.* 23. *n.* 1. qui citat etiam Possevin. *de off. curati. c.* 13. *n.* 13. Quòd si tamen infirmus fuerit impœnitens, tenetur ei assistere usque ad reductionem. Barbos. *n.* 30. *ex eodem Machad.* & Possevin. *nu.* 14. Ac demùm non tenetur sub mortali infirmum inducere, ut testamentum conficiat. Barb. *loc. c. n.* 34.

Quæstio 429. Quæ sit obligatio parochi prædicandi Verbum DEI?

Respondeo: teneri pastores & animarum curatores oves suas pascere prædicatione Verbi Dei. Atque hinc idipsum toties inculcat & injungit, additis etiam pœnis Trident. *sess.* 5. *c.* 1. *sess.* 22. *c.* 8. *sess.* 23. *c.* 1. *sess.* 24. *c.* 7. *&c.* ita ut, qui rarò vel nunquam concionem habent ad populum, peccent mortaliter, etiam abstrahendo à gravi necessitate populi. Toties verò peccent graviter contra divinum præceptum, quoties populus graviter urgebit prædicatione. Barbos. *de off. parochi. c.* 14. *n.* 8. Porrò tempus, quo omittendo prædicationem, peccabit aliàs mortaliter. Trull. *in exposit. decal. l.* 3. *c.* 1. *du.* 4. *n.* 14. ex Bonacin. apud Barbos. *loc. cit.* censet esse duorum vel trium mensium, etiam discontinuorum. Supponere videtur idipsum Trid. nimirùm spatium trium mensium esse notabile in ordine ad gravem culpam, dum *sess.* 5. *c.* 2. decernit, parochos, si ab Episcopo moniti trium mensium spatio hac in parte non satisfecerint muneri suo, cogendos esse per censuras aliásque pœnas, cùm censuræ Ecclesiasticæ nonnisi graviter peccantibus imponi soleant. Barbos. *loc. cit. nu.* 8. Porrò licèt Tridentinum parochis munus prædicationis Verbi Dei injunxerit, & quasi proprium illorum munus fecerit, ita ut nec ab Episcopis in hoc impediri possint, ut declaravit S. Congr. ejusdem Concil. *ad c.* 2. *sess.* 5. his verbis: *Si curatores animarum per se velint munus prædicationis obire, non debent impediri:* possunt nihilominùs per alios officio suo satisfacere, ut colligitur satis ex Trid. *sess.* 24. *c.* 4. Tolet. *l.* 5. *c.* 5. *n.* 9. Trull. *loc. cit. l.* 4. *c.* 1. *du.* 8. *num.* 12. apud Barbos. *loc. cit. nu.* 5. & 6. qui tamen *num.* 9. subjungit, putare se, parochum

officio

officio suo non satisfacere, quo ad Deum, prædicationes totius anni aliis committentem, etiam, dum non desint prædicatores docentes ea, quæ populus scire tenetur, uti nec satisfaceret, si totam curam Vicario committeret, nisi ex consuetudine immemoriali excusarentur. Undè si vellet habere Vicarium, potest eum habere in coadjutorem, non tamen, ut is per se ipsum totum onus exerceat, ut benè docent Cajet. 2. 2. *q.* 185. *a.* 5. Sot. *de Just. l.* 10. *q.* 5. *a.* 1. Henriq. *in sum. tit. de indulg. c.* 28. §. 1.

Quæstio 430. Quæ sit obligatio Parochi ad docendum pueros ac rudes doctrinam Christianam?

Respondeo: teneri parochos aliósque curatos per se vel alios idoneos, si legitimè impediri sint, diebus saltem Dominicis & festis fidei rudimenta cæterámque doctrinam Christianam docere rudes & pueros, juxta quod mandat Trid. *sess.* 24. *c.* 4. *& sess.* 5. *c.* 2. Vide de hoc Zerol *in pr. Episc. p.* 1. *v. doctrina Christiana.* Ugol. *de Off. Episc. c.* 16. §. 4. *num.* 1. Possevin. *de off. curati. c.* 4. *de doctrina Christ. &c.* spectat siquidem idipsum ad officium parochi. Fusc. *de visitat. l.* 1. *c.* 4. *n.* 17. Riccius *in decis. Archiep. Neapol. p.* 1. *decis.* 22. *n.* 2. Atque itá peccabit Parochus mortaliter, ubi nimiùm negligens fuerit in doctrina istiusmodi Christiana tradenda. Sa. *v. parochus n.* 2. Fernand. *in Exam. Theol. mor. p.* 4. *c.* 15. §. 5. *n.* 7. Poteritque Episcopus, dum ei constat de parochi hac in parte negligentia vel insufficientia, ex fructibus Ecclesiæ assignare alteri partem congruam, qui hoc munus loco parochi adimpleat. Piasec. *p.* 2. *c.* 3. *n.* 16. Argumento Trid. *sess.* 5. *c.* 2. Item compellere ad hoc parochos per viam præcepti pœnalis, non tamen comminando pœnam peccati mortalis, ut Barbos. *de off. paroch. p.* 1. *c.* 15. *n.* 3. juxta rescriptum Sac. Congregat. ad Episcopum Bergomens. de 22. Novembr. An. 1592. De cætero non teneri Parochum quemlibet in particulari docere fidem, sed sufficere id facere in communi in propriis Ecclesiis, ex Ledesma. *in sum. tom.* 2. *tr.* 1. *c.* 3. ait Barbos. *loc. cit. num.* 1.

Quæstio 431. Quæ sit obligatio parochi circa varias denunciationes faciendas?

1. Respondeo: teneri illum inter missarum solemnia, præsertim die Dominico facere denunciationes quasdam ex officio absque alia licentia aut jussione; ut sunt vigiliæ quorundam festorum, aliique dies, quibus in hebdomada ex præcepto Ecclesiæ, vel ex loci consuetudine, seu ex Ordinarii lege jejunandum est. Item dies festi, in quibus vacandum à servilibus. Trident. *sess.* 23. *& sess.* 25. *in decreto de delectu ciborum, jejuniis, & diebus festis.* Censétque Barb. *de offic. paroch. p.* 1. *c.* 16. *num.* 1. peccare parochum mortaliter, si in hoc deficiat; quia deficit in re gravi, cùm ista sub peccato mortali populus teneatur scire. Item denunciationes matrimoniales, quas facere tenetur ex præcepto. Trident. *sess.* 24. *c.* 1. nec potest eas omittere, nisi timeretur matrimonium maliciosè impediendum post illas, sine Ordinarii dispensatione. Nav. *consil.* 1. *de cland. despons.* Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 7. *num.* 17. Con. *de Sacram. tom.* 2. *d.* 27. *c.* 53. Barbos. *de off. paroch. p.* 2. *c.* 21. *nu.* 25. *&c.* itá ut peccet graviter, si extra casus necessitatis (qualis est, dum instante morte accipienda in uxorem concubina ad satisfaciendum famæ, & filios legitimandos, vel nubendum viro æquali, qui aliter discedat, & voluntatem mutabit, dum interim non est tempus adeundi pro dispensatione Ordinarium. Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 10. *n.* 25. Pont. *de imped. matrim. c.* 26. §. 4. Reginal. *l.* 31. *n.* 224. Henriq. *in sum. l.* 11. *c.* 5. §. 5. Barbos. *loc. cit. n.* 25. & alii apud illum) dictas denunciationes omittat. Sanch. *loc. cit. d.* 5. *num.* 6. Pont. *de matrim. l.* 5. *c.* 30. *num.* 3. Riccius *in pr. fori Eccles. resol.* 224. *n.* 2. Barbos. *loc. cit. num.* 16. Con. Regin. *ll. cit. &c.* Incurrere etiam parochum ob copulatos absque denunciationibus præmissis triennalem suspensionem comminatam *in c. cùm inhibitio. de cland. despons.* (etsi de cætero Trid. hoc in casu nullam statuerit pœnam. Barbos. *loc. cit. n.* 27.) tenent Barb. *loc. cit.* Majol. *de irreg. l.* 3. *c.* 25. *n.* 17. Sanch. *l.* 2. *d.* 48. *num.* 5. Porrò qualiter, ubi & quando hæ denunciationes faciendæ, vide apud Barbos. *de off. paroch. à num.* 16. & Theologos morales passim.

2. Secundò, sunt & aliæ denunciationes, quas sine licentia Episcopi facere non debent; ex ejus autem jussione facere tenentur parochi. Tales sunt citationes, præcepta & similia judicialia. Barbos. *de off. paroch. p.* 1. *c.* 16. *num.* 1. *&* 18. Item Indulgentiæ Papales, de quibus sic ait S. Congreg. *ad c.* 9. *sess.* 21. apud Barbos. *loc. cit. n.* 19. *Nullus sine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas (intellige indulgentias, aut alias spirituales gratias) publicare, non obstante quàcumque exceptione aut exemptione, etiam si regularis sit, aut in Ecclesiis ipsorum regularium, etiam prætextu privilegiorum, videlicet confraternitatis Rosarii, &c.* Item miracula nova non potest parochus publicare, nisi priùs ab Episcopo examinata & approbata. Trid. *sess.* 25. *in decreto de invocat. SS.* Sed neque quæstuarios eleëmosynarum absque Episcopi licentia commendare publicè debet parochus, dum peterent pro Hospitali, Conventu, Collegio; secùs si petant pro suo particulari victu. Barbos. *loc. cit. n.* 25. ex Possev. *de off. curati. c.* 2. *n.* 29. Jubente verò Episcopo publicare debet Parochus, & inter missarum solennia decretum Trident. *sess.* 24. *de reform. matrim. c.* 1. itá præcipiente ipsomet Concilio *loc. cit.* his verbis: *Curent Ordinarii hoc Decretum populo publicari, & explicari in singulis suarum diœcesium parochialibus Ecclesiis; idque in primo anno quàm sæpissimè fiat, dein verò quoties expedire videbitur, &c.* Vide Barbos. *loc. cit. num.* 20. Item tenetur parochus jubente Episcopo inter missarum solemnia ad altare denunciare promovendos ad majores Ordines, ut si fortè impedimentum Canonicum lateat, id referatur ad parochum, ab eodem referendum Episcopo; circa quod observanda parocho, quæ habentur in Trid. *sess.* 23. *c.* 5. Videri etiam potest hujus rei praxis, ut & impedimenta canonica compendio enumerata apud Barbos. *loc. cit. à num.* 21.

3. Tertiò, sunt & adhuc aliæ denunciationes, quas sine jussione & licentia facere potest, non tamen tenetur parochus, v. g. rerum perditarum, inventarum. Item postulationes precum pro hac vel illa necessitate, hujus, vel illius in particulari personæ id rogantis; modò nimia denunciatio similium non reddat officium contemptibile; de quo prudens arbitrabitur. Barbos. *loc. cit. n.* 1.

Quæstio 432. Quæ sit obligatio parochi ad faciendas varias descriptiones & annotationes in libris specialibus ad hoc deputatis?

1. Respondeo: habere debent primò librum, in quo familias & personas subditorum, cum ætatis nota, & Sacramentorum, præsertim ad salutem necessariorum receptione, & alia hujusmodi describant, ut faciliùs exequantur id, quod mandat Trident. *sess.* 22. *c.* 1. nimirùm ut oves suas noscant, non solùm in genere, quoad earum numerum, sed in specie familias singulas, & in individuo personas, earúmque ætatem & qualitates ad ministrandum singulis opportunè, quæ ad singulorum salutem sunt necessaria. Barbos. *de off. paroch. c.* 7. *n.* 1. Præter hunc librum principalem,

2. Secundò, habere debent librum specialem, seu matriculam, in quo describantur omnes in ejus Ecclesia baptizati, cum nominibus parentum, si sint legitimi (dum infans est illegitimus, & parentes cognosci nolunt, scribitur: *Baptizavi N. filium parentum ignotorum*) & patrinorum, qui eos de Baptismo susceperunt, ac die, mense, anno. Barbos. *loc. cit. nu.* 2. Possevin. *de off. curati c.* 8. *num.* 45. Fusc. *de visitat. l.* 2. *c.* 3. *num.* 24. *&c.* juxta Trid. *sess.* 24. *c.* 2. quòd

ſi domi baptizatus, dein allatus ad exorciſmum, & reliqua ſacramentalia perficienda, abſcribenda ſunt eorum nomina, qui tantùm ad exorciſmum eum tenuerunt. Hujus annotationis formulas vide apud Barb. *loc. cit.* Porrò hic liber Baptiſmi per Parochum deſcriptus probat Baptiſmum & ætatem. Mandoſ. *ad reg. 18. cancel. q.* 10. *n.* 1. Menoch. *de præſump. l.* 1. *præſump.* 51. *num.* 53. Riccius *in pr. fori Eccl. deciſ.* 249. Maſcard. *concluſ.* 673. *num.* 1. Genoa. *de ſcriptur. privat. l.* 5. *tit. de libris plebanor. q.* 1. *c.* 1. *nu.* 9. & alii apud Barboſ. *loc. cit. num.* 4. Item probat Originem. Genoa. *loc. cit. q.* 3. Rebuff. *de pacif. poſſ. n.* 217. Piaceſ. *in pr. Epiſc. p.* 1. *c.* 1. *num.* 9. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 9. §. 1. *num.* 112. Barboſ. *num.* 5. Item probat impedimentum cognationis ſpiritualis. Barb. *loc. cit.*

3. Tertiò librum, in quo deſcribuntur nomina eorum, qui matrimonium contrahunt in ejus parochia, adſcriptis nominibus teſtium, & loci, in quo contractus hic matrimonii celebratus. Trident. *ſeſſ.* 24. *c.* 1. Fuſc. *loc. cit. n.* 26. Poſſev. *c.* 6. *n.* 44. Genoa. *loc. cit. q.* 6. Pont. *de imped. matrim. c.* 26. §. 2. Barb. *n.* 6. *&c.* Teneri ad hoc parochum ſub mortali, cùm hoc ipſum ſpectet ad ſolennitatem Sacramenti, ut Barboſ. *loc. cit. num.* 8. propter finem neceſſarium vitandi lites, præſtandique fidem de matrimonio contracto, dum dubietas aliqua circa illud contingeret, cenſent Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 15. *n.* 22. Regin. *l.* 31. *nu.* 242. Poſſev. *c.* 12. *n.* 44. Pont. *l. cit. &c.* apud Barb. *cit. num.* 8. Probatur autem ex hoc libro, etiam mortuis teſtibus abſque aliis probationibus plenè matrimonium. Maſcard. *de probat. concl.* 672. *n.* 18. Riccius *reſol.* 318. Sanch. *loc. cit.* Barb. *n.* 10. & alii plures apud illum. Formulas ſervandas in hac deſcriptione, vide apud eundem Barb. *n.* 9.

4. Quartò, librum, in quo deſcribuntur nomina mortuorum illorum, qui in parochia illa ſepulti fuerint; cujus deſcriptionis formulam vide apud Barboſ. *loc. cit. num.* 11. Ex hoc libro probatur mors & ſepultura. Barb. *n.* 12. Menoch. *l. cit. n.* 53. Genoa. *l. cit. q.* 2. Fuſc. *de viſitat. l.* 2. *c.* 3. *num.* 28. etiam ad effectum reſervationis. Buratt. *deciſ.* 11. *n.* 2. *&c.* apud Barb. Parocho enim deponenti de pertinentiis ad ſuum officium creditur. Menoch. *de arb. caſu* 99. *n.* 3. Surdus *deciſ.* 70. *n.* 13. Gratian. *diſcep. forenſ. tom.* 4. *c.* 653. *n.* 60. Barb. *n.* 7. & in ſpecie creditur illi annotanti mortem parochiani, quia ad illum & opus ſepeliendi defunctos ſuæ parochiæ, & hujuſmodi annotatio ſpectat. Maſcard. *de probation. concl.* 673. *nu.* 13. Cravet. *de antiq. temp. p.* 1. §. *videmus.* Genoa. *l. cit. n.* 1. Barboſ. *n.* 15.

5. Quintò, librum, in quo ſcribantur nomina confirmatorum, patrumque & matrum, patrinorum & matrinarum, nomen Epiſcopi confirmantis, dies, menſis, annus, Eccleſia, in qua data confirmatio. Ac præcipuè opus eſt tali libro in oppidis, ad quæ Epiſcopus confirmaturus accedit, non habens ſecum Notarium ſcribentem; ſecùs in civitatibus, cùm ibi confirmatio detur in cathedrali, & ibi notentur confirmati. Poſſev. *de off. curati. c.* 12. *n.* 43. Barb. *l. cit. n.* 16. ubi & formulam hujus deſcriptionis ponit.

6. Præter dictos 5. libros, quos parochi ex debito officii facere tenentur, & penes ſe habere, in aliis nonnulla annotare ſolent, quæ Eccleſiæ & parochianis neceſſaria videntur, v. g. hunc vel illum fuiſſe excommunicatum. Barboſ. *n.* 22. probatque hæc ſcriptura. Genoa. *loc. cit. q.* 4. *in fine.* Maſcard. *l. cit. n.* 12. vel hæc aut illa bona ſpectare ad dominium ſuæ Eccleſiæ, probátque etiam hæc annotatio, niſi ſit contra tertium; quia tunc ſolùm præſumptionem & indicium facit. Maſc. *n.* 7. Genoa & Barb. *ll. cit.*

7. Porrò prædictis illis libris, maximè illis 5. bonam cuſtodiam adhibere tenetur parochus, ne dum poſſunt ad aliorum manus facilè pervenire, falſentur, vel corrumpantur. Et ubicumque requiſitus fuerit, tenetur de illis fidem neceſſariam facere, accipiendo pro mercede, ſi quid & quod in eo loco ſolitum eſt dari, aliàs gratis. Barb. *l. cit. n.* 19. Fides autem, ut in judicio probet, eſt neceſſariò facienda cum formali tranſcriptione partitæ de verbo ad verbum ſicut jacet; ità ut aliter facta fides, ſeu atteſtatio parochi, quibuſcunque verbis concepta non probet, prout nec probat, ſi extracta ſit lite pendente in Rota ſine citatione & recognitione, quæ tamen neceſſaria non eſt, ſi tempore productionis non fuerit de hoc oppoſitum, cùm Judex parte non opponente, poſſit adhibere fidem ſcripturis etiam informibus, cùm poſſint quandoque recognoſci. Barb. *nu.* 21. *& ſeq.* allegans plures pro ſingulis articulis Rotæ deciſ. & pro ultimo citans quoque Puteum *deciſ.* 405. & Decium *in Auth. ſi quis in aliquo.* Demùm non ſunt hujuſmodi libri per Epiſcopum de parochorum poteſtate extrahendi, ſed penes illos conſervari debent, modò tamen, ſi neceſſarium fuerit, copia pro illorum conſervatione detur. Barb. *n.* 20 juxta reſcriptum S. Congreg. præpoſitæ negotiis Epiſc. & Regular. de die 3. Jun. 1604.

Quæſtio 433. Quæ ſit obligatio parochi circa reparationem Eccleſiæ, & domûs parochialis?

1. Reſp. primò: ubi certa portio redituum ad fabricam deputata non eſt, aut ea ſufficiens non eſt ad reparationem Eccleſiæ parochialis, ejuſque ſarta tuta ſervanda, teneri Rectorem, qui decimis aut Eccleſiæ iſtius reditibus aliis gaudet, pro eorum rata ad dictam reparationem contribuere *c. de his de Eccleſiis ædificandis*, ubi ait Pontifex: *De his, qui Eccleſias parochiales habent, duximus reſpondendum, quod ad reparationem & inſtitutionem Eccleſiarum cogi debent, cùm opus fuerit, de bonis, quæ ſunt ipſius Eccleſiæ, ſi eis ſuperſint conferre, ut eorum exemplo cæteri invitentur.* Quod reſcriptum innovavit Trid. *ſeſſ.* 21. *c.* 7. Pariſ. *de reſign. l.* 3. *q.* 15. *n.* 1. Riccius *in pr. aurea reſol.* 476. *n.* 4. Surdus *conſ.* 62. *n.* 1. Barboſ. *de off. paroch. c.* 13. *num.* 2. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 9. *q.* 10. ubi, quòd Rector & alii, qui in Eccleſia beneficia habent, ad ejus reparationem contribuere debeant, quando ea ad id nullos vel non ſufficientes reditus habet. Item quòd qui percipiunt redituum quartam partem, quæ olim per Canones fabricæ erat deputata; eam ſolvere debeant, ut reparetur Eccleſia, quâ reparatâ, ad eoſdem ea quarta portio proventuum redibit; & quòd ſi dicta pars ad reparationem non ſufficiat, compellendi ſunt in ea beneficiati, dum detractis neceſſariis aliquid illis ſupereſt. Sic itáque tenebuntur quoque ad reparationem Eccleſiæ, deducto priùs neceſſario ad ſuſtentationem (ſecùs enim eſt de neceſſario ad tuendum ſtatum, cùm beneficiorum fructus non ſint ad fovendos augendóſve mundanos titulos, ſed ad alendos pauperes, & cultum divinum promovendum conceſſi. Riccius *in deciſ. Curiæ Neapol. p.* 3. *deciſ.* 293. Comitol. *paulò poſt citand.* Barboſ. *l. cit. n.* 5.) commendatarii perpetui. Sarmiento *de redit. Eccl. p.* 2. *mon* 8. *n.* 3. Comitol. *reſponſ. mor. l.* 1. *q.* 82. *concl.* 3. Salgado *de poteſt. regia tom.* 1. *p.* 3. *c.* 5. *n.* 16. *&c.* apud Barb. *l. cit. n.* 4. Quòd ſi tamen alicubi eſt conſuetudo recepta, ut laici ſuis impenſis Eccleſiam reparent, ea ſervari debet, quia ibi Sacramenta recipiunt, & divina audiunt. Azor. *loc. cit.* imò ad eam ſervandam compellendi. Azor. *ibid.* De cætero ſi parochus non habet ab Eccleſia tot reditus, quibus præſtare poſſit talem reparationem, tunc in illius defectum tenebuntur contribuere parochiani. Abb. *p.* 1. *conſ.* 70. *de par.* Lamb. *de jurep. l.* 3. *q.* 7. *a.* 2. Ricc. *cit. reſol.* 336. *n.* 8. *& reſol.* 349. Barb. *num.* 7. Item etiamſi parochiani ſint nobiles & exempti, cùm hoc ſit opus publicum, & communem utilitatem concernens. Avendan. *de exeq. mand. l.* 2. *c.* 14. *n.* 19. Ricc. *in deciſ. Curiæ Neap. deciſ.* 14. *n.* 4. *p.* 4. Barb. *l. cit. n.* 9. *& de off. Ep. alleg.* 64. *n.* 7. *p.* 3. Quin & ad hoc cogendi, quacunque appellatione non obſtante. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 9. *n.* 218. Barb. *l. cit.* A fortiore autem in dicto caſu tenebuntur ad hoc patroni, dum Eccleſia eſt juriſpatronatûs, cùm percipiant emolumentum ab hoc jurepatronatus, conſiſtens in præſentatione, præſtatione alimenti ab ipſa Eccleſia in neceſſitate, & honorantia primi loci in proceſſionibus & ſeſſionibus. Bellet. *diſquiſ. cler. p.* 1. *tit. de cler. debitore* §. 14.

§. 14. *n.* 10. Barb. *l. cit. n.* 8. Sed neque parochiani possunt usui Ecclesiæ cedere, & recedere ab Ecclesia, uti nec ipse parochus renunciare beneficio, ut evitent onera reparandi Ecclesiam. Barbos. *loc. cit. num.* 10. Beller. *loc. cit. n.* 7. Lambert. *loc. cit. a.* 2. *n.* 7. Gregor. Lopez. *l.* 11. *tit.* 10. *p.* 1. Quòd si verò etiam parochiani sunt pauperes, nec reficere possunt Ecclesiam parochialem, Barbos. *num.* 11. Velasc. *consult.* 179. *nu.* 22. Ricc. *in pr. fori Eccl. p.* 4. *resol.* 348. docent, servandam esse dispositionem Trid. *sess.* 21. *c.* 7. sic statuentis, quòd si nimiâ egestate laborent, ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quàm alias Ecclesias dirutas in profanos usus non sordidos, erectâ tamen ibi cruce, convertendi.

2. Respondeo, quod dictum de reparatione Ecclesiarum parochialium, idem omninò dicendum de domibus, id est, habitationibus parochialibus, juxta Declarat. Sac. Congregat. *ad c.* 7. *sess.* 21. *Trid.* Barb. *loc. cit. num.* 12.

Cætera beneficiatorum onera tam curata quàm simplicia beneficia habentibus communia hic prætерimus. Vel enim de iis jam satis actum in antecedentibus, qualis obligatio suscipiendi Ordines sacros, vel de jure communi, vel ex statuto speciali, aut institutione fundatoris beneficio annexos, item onus legendi hebdomadarim in certo numero, certóque loco tot vel tot missas Capellaniæ alterive beneficio impositum; vel talia sunt, quæ potiore jure sibi vendicat Theologia moralis, qualis est obligatio quotidiè recitandi horas canonicas beneficiariis omnibus communes, &c.

CAPUT SECUNDUM.

De potestate, juribus, ac emolumentis beneficiatorum.

PARAGRAPUS I

De potestate parochorum, jurisdictione, ac præcedentia.

Quæstio 434. Quid possit & non possit parochus, quoad ministrandum Sacramentum pœnitentiæ?

1. Respondeo primò: Parochus, (qui quà talis jurisdictionem ordinariam in foro pœnitentiæ habet in omnes parochiæ suæ fideles. Laym. *Theol. mor. l.* 5. *tr.* 6. *c.* 10. *n.* 3. Nav. *in c. placuit* 8. *d.* 6. *de pœnit. num.* 12. cum communi; quoad hoc lege approbatus absque alia desuper ei facienda per Ordinarium licentia seu approbatione, ut colligitur ex verbis illis Trid. (*sess.* 23. *c.* 5. *nisi aut parochiale beneficium, &c.* Barbos. *de paroch. c.* 19. *n.* 1.) potest administrare Sacramentum pœnitentiæ, etiam extra parochiam suam, & extra Diœcesin, & ubique locorum subditis seu parochianis suis. Barbos. *loc. cit.* citans Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 19. *num.* 8. Navar. *in man. c.* 27. *num.* 255. Covar. *pract. qq. c.* 11. *num.* 4. Azor. *p.* 2. *c.* 12. *q.* 12. cùm functio hæc non sit jurisdictionis externæ & contentiosæ, quæ fit cum cognitione causæ in foro exteriore. Azor. *loc.*

2. Secundò potest parochus (quo nomine quoad præsens punctum veniunt etiam Vicarii perpetui parochiarum. Henriq. *l.* 7. *de indulg. c.* 12. *n.* 2. Item parocho superiores, qui jurisdictionem ordinariam in sæculares habent. Mendo *in Elucidat. Bullæ cruciat. d.* 22. *c.* 2. *n.* 29.) hoc Sacramentum administrare extra parochiam & Diœcesin suam, & ubique terrarum non parochiano suo, absque eo, quòd egeat ad hoc novâ, aut alterius Ordinarii approbatione (modò tamen conferatur ei ad hoc jurisdictio ulterior, utpotè diversum quid ab approbatione, & non minùs quàm illa ad valorem absolutionis necessaria; nimirùm ab alio parocho respectu suæ parochiæ, vel ab alio Episcopo respectu suæ diœcesis, vel à Pontifice respectu omnium fidelium, cùm eam per collationem beneficii parochialis non acceperit, nisi in suos parochianos.) Mendo *loc. cit. num.* 26. citans Suar. *in* 3. *p. d.* 28. *sess* 4. *n.* 18. Ochagaviam *de Sacram. tr.* 2. *q.* 40. *num.* 3. & alios, contra Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 8. *n.* 87. Laym. *loc. paulò post citand.* & alios plures apud eundem (non tamen contrarius videtur Barbos. *loc. cit.* & *n.* 3. & *de potest. Episc. p.* 2. *alleg.* 25. *n.* 8. & quos citat. Squillant. *de privileg. Cleric. c.* 1. *n.* 73. Piacef. *in pr. Episc. p.* 2. *c.* 1. *n.* 10. dum dicunt parochum in sola sua parochia, & non per totam diœcesin posse confessiones audire, subintelligere namque videntur ex defectu jurisdictionis, & non ex defectu approbationis) per collationem enim beneficii parochialis parochus constitutus est minister publicus Ecclesiæ, & ab illa approbatus; secùs est in illis, qui citra parochiale beneficium approbantur, etiam pro tota aliqua diœcesi, nimirùm per hoc non efficiuntur ministri publici Ecclesiæ, nec habent conditionem à Trident. requisitam. Mendo *loc. cit. n.* 28. de quo Tridentinum indefinitè loquitur; asserendo nimirùm absolutè, quòd habens beneficium parochiale audire possit confessiones, in hoc quoad parochos nullatenùs jus antiquum, vi cujus ubique audire poterant confessiones, restringens. Atque hinc est recepta consuetudo, ut in confinio duarum Diœcesium parochi hujus Diœcesis alios alterius Diœcesis in subsidium audiendi confessiones in solennitatibus majoribus evocent, absque eo, quòd approbentur ab Ordinario ejus Diœcesis, ad quam vocantur. Mendo *loc. cit. n.* 26. Ad quod tamen postremum dici potest, quod pro limitatione contrariæ sententiæ affert Laym. *loc. cit. n.* 9. nimirùm in hoc casu Episcopum scientem & tolerantem talem consuetudinem censeri consentire, & judicium aliorum Episcoporum ratum habere. Undè jam parochus vi Bullæ Cruciatæ vel Jubilæi (per quam approbato Confessario confertur à Pontifice jurisdictio. Mendo. *l. cit. nu.* 28. & quarum quoad concessionem eligendi confessarium par est ratio. Mendo. *loc. cit. c.* 4. *n.* 60.) ubique terrarum validè audire potest confessiones. Mendo. *loc. cit.* referens pro hac sententia Dian. *p.* 3. *tr.* 4. *resol.* 146. Henriq. *l.* 6. *c.* 6. *n.* 6. Suar. *ubi ante* citatos à Card. de Lugo *de pœnit. d.* 21. *s.* 1. *n.* 12. Leand. *tom.* 1. *de Sacram. tr.* 5. *q.* 60. & 67. citans Tolet. Ledesm Trull. &c. Idem tenet Barbos. *loc. cit. n.* 4. citans Reginald. *in pr. fori pœnit. l.* 1. *c.* 16. *q.* 3. *n.* 189. Sylv. *in addit. ad* 3. *p. q.* 8. *a.* 5. *du.* 6. *concl.* 1. Filiuc. *qq. mor. tom.* 1. *tr.* 7. *c.* 9. *n.* 257. Suar. *de pœnit. d.* 22. *s.* 4. *n.* 18. & alios plures. Contrariam tamen sententiam quoad parochos, nimirùm non posse id parochum citra sui factam ab istius Diœcesis Ordinario approbationem, neque in virtute Jubilæi, neque in virtute delegationis sibi factæ ab aliis alterius Diœcesis parochis, censet Laym. *Theol. mor. l.* 5. *tr.* 6. *c.* 11. *n.* 8. communiorem, securiorem & veram, citat pro ea Gutier. *qq. can. l.* 1. *c.* 27. *nu.* 21. Rodriq. *qq. reg. tom.* 1. *q.* 59. *a.* 5. Mirand. *in man. prælat. q.* 45. *n.* 7. Sa. *v. confessio n.* 5. Ac sic ad hanc quæstionem in his terminis propositam ab Episcopo Abulent. Anno 1593. *An obtinens parochiale beneficium in una Diœcesi possit in alia absque Ordinarii loci approbatione eligi in Confessarium ab habentibus privilegium vigore Jubilæi eligendo Confessarium idoneum; vel ab habentibus licentiam à suo parocho?* Respondet S. Congregat. id minimè talem posse; apud Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 5. *c.* 8. *num.* 87. Quam declarationem etsi Garcias dicat se habere apud se authen-

ticam

ticam manu Card. Matthæi subscriptam, ejusque sigillo munitam, Mendo tamen dicit, non esse satis authenticam, & cùm dicta praxis, quâ in confinin diœcesium solent parochi unius parochos alterius adjuvare in audiendis confessionibus absque alia approbatione, sit opposita, illam non innotescere, nec ut contrariam haberi. Probat etiam Laym. hanc sententiam ex eo, quòd dum Trident. dicit, nullum Sacerdotem audire posse confessionem, nisi approbatus ab Episcopis &c. utendo *To Episcopus* in plurali numero, sat indicet, exponendum in pluribus Diœcesibus ad audiendas confessiones egere plurium Episcoporum approbatione. Item ex eo, quòd Episcopi quandóque meritò timentes, ne alii Episcopi minùs idoneos approbent; vel etiam ex eo, quòd in Diœcesi sua sint aliæ consuetudines & peccatorum reservationes, aliud hominum genium, alia statuta, commercia &c. vigeant, nolint ab aliis approbatos in sua Diœcesi exponi ad audiendas confessiones, & hinc, si aliter exponantur, licèt alibi approbati, invalidè absolvere videantur, limitat tamen & ipse Laym. hanc sententiam; nimirùm nisi fortè privilegium à Papa haberent, ità ut semel approbati ab Episcopo in aliis Diœcesibus approbari non egeant; vel nisi consuetudo sit, ut quicunque habens alibi beneficium curatum, exponi hic possit; cùm in hoc casu Episcopus talem consuetudinem sciens & tolerans censeatur consentire, & judicium aliorum Episcoporum ratum habere. Laym. *loc. cit. num. 9.*

3. Porrò stante priore sententiâ, nequaquam tamen à parochis arguendum est ad regulares, aut alios Sacerdotes sæculares non habentes beneficium parochiale, semel seu pro una parochia, vel pro una Diœcesi approbatos, ac si & illi hoc ipso approbati sint pro aliis parochiis, Diœcesibus, possintque ubique audire confessiones, modò conferatur illis jurisdictio; ac proindè ubique terrarum vi Jubilæi, vel Bullæ cruciatæ eligi possint in confessarios. Mendo. *loc. cit. c. 4. num. 66.* Nam contrarium de his expressè declaravit Clemens X. in constitut. sua *superna magni patris:* edita An. 1670. dum ait, Religiosos ab Episcopo ad confessiones sæcularium in sua Diœcesi audiendas approbatos non posse in alia Diœcesi eas absque Episcopi approbatione audire, quamvis pœnitentes subditi sint ejus Episcopi, à quo Religiosi approbati jam fuerant. Revocátque omnia privilegia huic constitutioni suæ contraria, etiam corpori juris inserta; quin & verbotenùs aliàs revocationi inserenda seu exprimenda, adeóque ut rectè ait Cardenas *in crisi sua diss. 2. c. 6. à n. 263.* licèt probabile fortè fuerit olim (præcipuè quoad Regulares juxta privilegia iis concessa *clem. dudum de sepultura*, & alibi) approbatum ab uno Episcopo ad confessiones audiendas esse & manere ubique approbatum; modò tamen post, & per dictam Bullam omnis ei probabilitas adimitur. Quin etsi magis adhuc probabile fuerit, doceántque idipsum Sotus, Ægid. Ledesm. Reginal apud Boss. de *Jubilæo f. 3. §. 7. n. 215.* Suar. Con. Fagund. apud Dianam *tom. 4. tr. 11. resol. 7.* Quintadven. & alii apud Mendo. *loc. cit. c. 4. n. 61.* nimirùm quemlibet approbatum ab uno Episcopo posse ubique eligi in Confessarium vi Cruciatæ & Jubilæi, contrarium tenentibus de Lugo *de pœnit. d. 21. f. 1.* Sa. Laym. Gutt. Vasq. &c. citatis partim à Leand. *de Sacrament. tom. 1. tr. 5. d. 11. q. 90.* partim à Quintadv. apud Mendo. *loc. cit. n. 61.* modò tamen post citatam Bullam Clement. X. (antequàm citati omnes scripserunt) idipsum non nisi probabilitatem dubiam, adeóque non nisi tenuem habere ait *l. cit. n. 301.* Cardenas, & probat *à n. 270.* quem vide. Sed & disparitatem inter hos & parochos hanc affert Mendo. *loc. cit. c. 4. n. 66.* quòd approbatio parochi præstati censeatur ab Ecclesia tanquam publici ejusdem ministri, ac si esset præstita ob omnibus Episcopis, adeóque latius, seu quocunque se extendat; regulares verò aliique Sacerdotes sæculares non sint ministri publici specialiter ab Ecclesia deputati, nec approbationem sortiantur ab Ecclesia, sed ab Episcopo, qui pro sola sua Diœcesi approbare possit; ac proinde etiamsi Tridentinum dicat, nullum posse audire confessiones, nisi approbatus sit, aut beneficium parochiale habeat, non per hoc approbationem utrorumque æquiparat.

4. Respondeo tertiò, parochum post dimissum beneficium non posse sine nova approbatione excipere confessiones, imò nec censetur sufficienter idoneus & approbatus ad illas audiendas tempore Jubilæi. Barbos. *l. cit. n. 6.* citans Henriq. *in sum. l. 7. c. 12. §. 3.* Suar. *de pœnit. d. 28. f. 4. n. 20. & f. 6. n. 13.* Reginal. *ubi ante n. 190.* Filiuc. *l. cit.* Dian. *p. 1. tr. de Bulla cruc. resol. 8.* Fagund. *in 5. præc. Eccles. c. 2. n. 38.* Trull. *in exposit. Bull. cruc. l. 1. q. 7. c. 9. du. 7. n. 4. &c.* Item Card. de Lugo *de pœnit. d. 21. num. 8.* Gran. Hurtad. Boss. Bonac. &c. apud Mendo *loc. cit. c. 2. n. 35.* Quam sententiam etsi Mendo *ibidem* dicat tutiorem, sequitur tamen ipse oppositam; nimirùm posse eum, qui semel habuit parochiale beneficium, sed jam non habet ampliùs (idem intelligendum dicit de eo, qui habuit, & non habet amplius dignitatem superiorem cum ordinaria jurisdictione) quia dimisit illud, (secùs namque censet de eo *n. 34.* cui ablatum beneficium parochiale ob crimen, dementiam, aut supervenientem imperitiam, vel malos mores; quia tunc approbatio in collatione beneficii præstita aufertur, & privatur talis publico idoneitatis testimonio) absque nova approbatione excipere confessiones, intellige, quoties ei conceditur alibi jurisdictio. Citat pro hac sententia Leand. de S. Sacrament. *tom. 1. de Sacram. tr. 5. q. 65.* Joan. à Cruce *de pœn. p. 5. dub. 8. concl. 4.* Villalob. *tom. 1. tr. 27. claus. 9. §. 1. n. 4.* Rodriq. *in Bullam in addit. §. 9. n. 4.* Basil. Legion. &c. Rationem dat *nn. 34. & 35.* nimirùm, quòd Trid. nihil aliud intendat requirendo approbationem, quàm ut quis sit approbatus, vel per approbationem Ordinarii, vel per collationem beneficii parochialis; hæc autem approbatio, quæ eadem est cum dicta collatione, non secùs ac hæc jam præstiterit, eodémque modo se habeat, sive conservet, sive dimittat beneficium, nec sit, cur hoc publicum testimonium idoneitatis in collatione beneficii parochialis ab Ecclesia præstitum tollatur, aut sublatum præsumatur, dum à tali sublatum non est beneficium ob mutationem factam in moribus, vel idoneitate, sed spontè dimissum. Ad hoc autem, quod in contrarium urget Suar. Tridentinum loqui de præsente, exigens, ut habeat actu beneficium parochiale; standum autem verbis legis, dum ea merè à jure positivo dependent, respondet, sufficienter stari verbis Tridentini, dum per ea solùm intendat, ut nullus audiat confessiones, de cujus idoneitate non constet, aut per approbationem Episcopi, aut per publicum Ecclesiæ testimonium, quod præstatur in collatione beneficii parochialis, & non in ejus retentione, undè illud, spontè dimisso beneficio perseverat. Ac denique *n. 36.* subjungit Mendo, non posse hinc inferri prælatos quoque regulares, qui in ordine ad suos subditos regulares ex ipso munere prælaturæ censentur approbati, post eam relictam vel finitam manere approbatos respectu illorum. Tridentinum siquidem non exegisse approbationem Episcopi, aut beneficium parochiale in his, qui essent audituri confessiones Regularium, nihilque quoad Regulares in hoc puncto immutâsse, sed reliquisse jus commune antiquum Religionibus illæsum, vi cujus exponunt superiores suis subditis confessarios pro suo arbitrio; adeóque jam stando isti juri, ii, qui prælaturam jam reliquerunt, non possunt audire confessiones ullius Regularis, nisi denuò à superioribus in confessarios designentur. Hoc tamen ex sententia hac Andreæ Mendo sequi videtur, quòd Sacerdos alius sæcularis semel citra omne beneficium parochiale vel curatum approbatus pro certo loco, v. g. in ordine ad juvandum parochum, dum dimissâ hâc curâ subsidiariâ, possit in eodem loco postmodùm adhuc audire confessiones consentiente parocho, & sic consentiendo, vel etiam ad hoc invitando dante ei jurisdictionem. Siquidem & præstitum ei semel ab Episcopo idoneitatis testimonium perseverat, nec per talem dimissionem mutatur.

5. Respondeo quartò: potest parochus, etsi verè talis

talis non sit ob impedimentum juris merè humani (secùs est, dum procedit à jure divino aut naturali, v. g. dum à parte rei non est verus Sacerdos) dum communi errore pro tali habetur, validè absolvere, uti & alia sacramentaliter ab eo gesta valent. Barb. *de off. paroch. c. 27. nn. 27. & seq.* citans Abb. Innoc. Joan. Andr. Bald. Anchar. &c. *in c. dudum de elect.* Valer. *de different. inter utrumque for. v. nullitas diff. 2. n. 2.* Nav. *in c. placuit. de pœnit. d. 7. num.* 179. ubi etiam subdit, quòd si notoriè quis suo titulo & possessione juris privaretur, sed non adeò notoriè, quin possessionem facti retineret, & à superiore toleraretur, gesta ab eo in tali casu in foro conscientiæ valitura, uti etiam dum quis ipso jure privatus est administratione publicâ, beneficio, officio, valere ejus acta ante criminis declarationem, concurrente communi populi, vel majoris partis errore, docent præter Nav. Azor. *p. 1. l. 5. c. 8. q. 2. & p. 2. l. 7. c. 17. q. 4.* Sanch. *de matr. d. 22. n. 56.* apud Barb. *l. cit. n. 30.* Requiritur nihilominùs ad hoc, ut acta per talem valeant, adeóque ut parochus talis putatitius validè absolvat, præter communem errorem titulus à superiore (& quidem legitimo. Barb. *l. cit. c. 19. n. 8.* ex Sanch. *loc. cit. n. 50.*) collatus, quamvis invalidus ob vitium aliquod latens; ità ut si sine titulo & auctoritate superioris legitimi se intrusit in officium parochi Judicis &c. licèt communis error facti accedat, gesta per illum quoad utrumque forum pertinentia sint invalida. Barb. *l. cit. c. 27. n. 33.* citans Sanch. *ubi ante n. 49.* Suar. *in 3. p. to. 4. d. 26. s. 6. n. 7.* Less. *de Just. l. 2. c. 29. du. 8. n. 68.* Con. *de Sacram. du. 8. d. 3. n. 22.* Filiuc. *tom. 1. tr. 7. c. 9. n.* 227. Fagund. *in prac. 2. Eccl. l. 7. c. 2. n.* 73. Regin. Villalob. &c. contra Basil. Pont. *de matrim. l. 3. c. 22. nn. 46.* & Joan. Sanch. *select. disp. d. 44. n. 4.* censentes ad hoc, ut gesta in utroque foro valeant, sufficere solùm errorem communem.

6. Resp. quintò: potest parochus tempore interdicti (etsi vi *c. non est vobis, de spons.* non nisi morientibus & infirmis posset administrare sacramentum pœnitentiæ) jure recentiore, nempè vi *c. alma mater. de sent. excom. in 6.* administrare illud etiam sanis; eò quòd (quæ ratio datur in *c. alma mater*) propter pronitatem & facilitatem hominis ad peccandum sit summè necessaria pœnitentia; modò tamen recipiens hoc Sacramentum extra mortis periculum non sit excommunicatus; vel etiam non sit aliquo modo in causa culpabilis, ob quam latum est interdictum; aut non sit specialiter interdictus. Barb. *l. c. n. 41.* citans Cov. ad cit. *c. alma mater. p. 2. §. 3. n.* 1. Henriq. *in sum. l. 13. c. 45. §. 1.* Ugol. *de cens. tab. 5. c. 7. §. 7.* Sayr. *de cens. l. 5. c. 7.* Suar. *tº 5. d. 33. s. 1. n. 13. & seq.*

Quæstio 435. Quid possit parochus circa delegationem administrandi Sacramenta?

1. Resp. primò: potest parochus seclusâ Episcopi reservatione dari alteri, etiam simplici Sacerdoti licentiam administrandi Sacramenta parochianis suis, excepta pœnitentia. Barb. *cit. c. 27. n.* 37. testans, sic rescripsisse S. Congreg. negotiis Episc. & Regular. præpositam Episcopo Castellanensi Anno 1620. 23. Aug. ubi etiam, quòd Episcopus hoc ipsum prohibere non debeat. Possev. *de off. curati. c. 5. n.* 50.

2. Secundò: in specie potest parochus alieno Sacerdoti etiam citra necessitatem dare commissionem, seu licentiam solenniter baptizandi infantem aliumve suæ parochiæ. *c. interdicimus 16. q. 1.* Barb. *de off. paroch. c. 18. num. 9.* cum communi, etiam Religioso. Barb. *ibid.* Laym. *Th. mor. l. 5. tr. 2. c. 7.* Tamb. *de jure Abb. to. 2. d. 4. q. 1. n. 2.* Item ob rationabilem causam (putà si parochus ob baptizandorum multitudinem, infirmitatem gravem, vel excommunicationem Baptismum petentibus, neque per se, neque per substitutum Sacerdotem satisfacere possit) Diacono; cùm Diaconi ordinentur, ut sint ministri Sacerdotum, adeóque valdè congruenter committuntur iis ministeria sacerdotalia, quorum ipsi capaces sunt. Laym. *l. cit. n. 3.* Barb. *loc. cit.* Idque etiam extra necessitatem extremam. Laym. *ibid.* Subdiacono tamen aliive clerico inferiori id committere non potest. Laym. *ibid.* De cætero Sacerdos alienus multóque magis Diaconus citra necessitatem sine licentia proprii Sacerdotis expressa, aut rationabiliter præsumpta solenniter baptizans peccat mortaliter. Laym. *l. cit. nu. 1.* Barb. *l. cit. n. 11.* cùm usurpet sibi jurisdictionem & munus alterius. Et licèt Sacerdos talis sit, cui vi ordinationis suæ competere potest officium ordinarium baptizandi, hoc tamen actu immediatè & proximè illi non competit ab ordinatione, sed ex data ei potestate jurisdictionis ab Ecclesia. Laym. *loc. cit. num.* 2. Non tamen per hoc incurrit irregularitatem aut excommunicationem, cùm hæc pœna nullibi expressa. Barb. *l. c. n. 12.*

3. Tertiò, potest delegare potestatem audiendi confessiones suorum parochianorum alteri Sacerdoti, ut colligitur ex *c. omnis utriusque sexûs*, quatenùs ibi præcipitur, ut fideles confiteantur Sacerdoti proprio, id est, ordinario, vel alteri non ordinario de ejus licentia, seu ex commissione proprii, ut benè explicat Azor. *p. 2. l. 3. c. 12. q.* 10. Laym. &c. apud Barb. *l. cit. c. 19. n. 24.* Imò hanc potestatem hic & nunc alteri Sacerdoti facere, & parochiano suo licentiam dare tenetur, quoties præsumere potest, subditum suum habere justam causam confitendi alieno. Ugol. *de off. Ep. c. 15. §. 8. n. 5.* Laym. *l. 5. tr. 6. c. 13. n. 3.* cum communi. Quòd si autem justè petenti hanc licentiam negaret, nec is sine periculo famæ, salutis &c. ei confiteri posset, neque hanc licentiam ab Episcopo petere, vel obtinere posset, probabilior & vera sententia, ut ex Laym. *loc. cit.* inquit Barb. *n. 26.* habet, non posse talem adhuc confiteri alteri Sacerdoti (intellige, nisi hic alundè, nempè à Papa speciale ad hoc privilegium, ut plures Regulares habent, haberet) aut validè ab eo absolvi; sed, ut inquit D. Thom. *in supplem. q. 8. a. 4. ad 5.* apud eosdem AA. perindè se haberet, ac si copiâ confessarii destitutus esset; hoc ipsum satis indicat textus, *c. omnis utriusque sexûs. de pœnit. & remiss.* ubi dicitur: *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit de justa causa sua peccata confiteri, licentiam priùs postulet & obtineat, cùm alter ipse illum non possit absolvere. &c.* Ità docent Suar. *de pœnit. d. 27. s. 4.* Pet. Nav. *de rest. l. 2. c. 4. num.* 269. Sot. *in 4. d. 18. q. 4. a. 2. &c.* contra Tolet. *l. 3. c. 13.* Nav. *in c. placuit. d. 6. de pœnit. n.* 144. Henriq. *l. 6. c. 13. n. 4.* Palud. &c. quos citat, & quorum sententiam probabilem affirmat Laym. *loc. cit.* sententiæ oppositæ plures rationes vide apud eundem. Sed neque sufficit, hanc licentiam concedendam à parocho confitendi alteri esse interpretativam aut præsumptam; & hinc non posse subditum confiteri alteri, si v. g. absens fuerit parochus per aliquod tempus non substituto Vicario, vel si parochus moriatur, aut ità repentè ægrotat, ut non possit dare hanc licentiam, docet Barb. *l. c. n.* 29. citans Filiuc. *tom. 1. tr. 7. c. 9. n.* 242. Trull. &c.

4. Nequit tamen parochus concedere hanc facultatem alteri audiendi confessiones suorum, dum ipse est excommunicatus vitandus; concedere enim hanc facultatem est actus jurisdictionis, quam excommunicatus non toleratus nec licitè nec validè exercet. Barb. *cit. c. 29. n.* 29. citans Suar. *tom. 5. de cens. d. 11. s. 2. n. 15.* & Squillant. *de privil. Clericor. p. 3. n.* 14. contra Sylv. & Armill. Item nequit hanc potestatem delegari alteri, nisi hic sit approbatus ab Ordinario, juxta dispositionem Trid. *sess. 23. c. 15.* Gamb. *de cas. reserv. c. 2. n.* 20. Valer. *de diff. inter utrumque for. v. paroch. diff.* 4. Fagund. *in prac. Eccl. l. 7. c. 2. n.* 42. & alii apud Barb. *l. c. n.* 27. cum communi. Item non nisi approbato ab illo Ordinario, in cujus Diœcesi auditurus est confessiones, intellige, dum delegandus non est parochus, juxta sententiam, de qua *quæst. præced.* (juxta quam parochus Diœcesis Monasteriensis non tantùm parocho Diœcesis Coloniensis, sed etiam parocho Diœcesis Leodiensis versanti in Diœcesi Coloniensi delegare potest potestatem absolvendi suum parochianum existentem fortè tunc in Diœcesi Coloniensi, absque eo, quòd parochus hic Leodiensis delegatus egeat approbatione Diœcesani Colon.) sed Sacerdos

cerdos alius citra beneficium parochiale approbatus; quamvis & talis, dum approbatus est ab Ordinario ejusdem Diœcesis, cujus sunt parochus delegans, ejusque subditi ex commissione parochi subditum illius in aliena Diœcesi existentem sine istius Episcopi licentia aut approbatione absolvere posse videatur, saltem ex consuetudine, v. g. dum adjutor pastoris eo impedito processionem parochianorum comitatur, & ducit extra Diœcesin; cùm etiam jurisdictio delegata, seu concessa ab inferiore à Principe rectè exerceri possit extra territorium concedentis, ubi per eam non fit injuria Judici illius territorii, uti contingit, dum ea exercetur sine strepitu & figura Judicii, v. g. in præsente materia absolutionis sacramentalis à peccatis; adeóque, sicut propterea ab Ordinario ipso, sic & ob paritatem rationis ab ejus delegato extra Diœcesin parochianorum confessiones audiri possunt, ut docet Sanch. *de matr. l. 3. d. 29. n. 2.* pluresque ab eo citati apud Garciam *de benef. p. 5. c. 8. num. 129. & 131.* quamvis hoc ipsum limitet Garc. in oppositum, nimirùm modò isti delegati sint approbati in Diœcesi, in qua audiunt hujusmodi confessiones, ità ut non sufficiat approbatio Episcopi alterius, etiamsi hic sit Episcopus pœnitentis aut Confessoris, citatque pro hoc Guttier. *qq. can. l. 1. c. 27.* Zerol. *in pr. pœnit. c. 16. q. 3.* contra plures alios ab eo *ibid.* citatos. Vide Suar. *tom. 4. d. 28. f. 6. & 7.* Insuper ut delegatus sit alius parochus, seu habens beneficium parochiale, & curam animarum actu & habitu, sicut habet delegans, & quidem ejusdem Diœcesis cum delegante, requirit Barb. *cit. c. 19. n. 27. & 28.* citans pro hoc Squill. *de priv. Clericor. c. 1. n. 73.* Guttier. *loc. cit. n. 21.* & Garc. *l. cit. n. 132.* qui tamen *ibid.* nihil de hoc præter paulò antè ex eo allegata. Denique non potest delegatus à parocho ad audiendas confessiones parochianorum subdelegare. Argumento *l. ult. ff. de off. ejus, cui mandata est jurisdict.* Barb. *loc. cit. n. 37.* citans Valer. *diff. 3. num. 6.* nisi solus officium suum explere non posset; tunc enim ex præsumpta voluntate delegantis concessum illi est, ut certum exercitium jurisdictionis alteri generatim committat, etsi nequeat integrum officium Vicariæ suæ, ac proinde nec potestatem subdelegandi alteri committere, nisi id consuetudo permitteret. Barb. *ibid.* citans Sylv. *v. Vicarius, q. 5.* Nav. *inc. placuit. n. 69.* vide dicta de hoc supra, ubi de Vicariis.

5. Tertiò potest parochus (intellige, non excommunicatus. Barb. *loc. cit. c. 20. n. 7. in fine* cum communi) etiam Sacerdoti ab Episcopo non exposito ad Sacramenta administranda dare commissionem & licentiam administrandi parochianis suis, tam in propria parochiali, quàm extra illam Sacramentum Eucharistiæ. Suar. *3. p. d. 72. f. 1. concl. 1.* Bauni *tr. 10. de paroch. q. 22. &c.* apud Barb. *cit. cap. 19. n. 6.* cum communi, quam facultatem eo ipso quoque concedit alteri ministrandi parochiano suo communionem paschalem, dum huic dat, uti potest, licentiam, ut præceptum annuæ communionis adimpleat, eam recipiendo extra parochialem, v. g. in aliqua regularium Ecclesia. Hier. Garc. *in sum. mor. tr. 3. diff. 4. dub. 4. n. 43.* Nav. Azor. Regin. Mirand. &c. apud Barb. *l. cit.* Idem est, quoad communionem præbendam Viatici loco in mortis articulo. Potéstque idipsum ob rationabilem causam necessitatis (quamvis ea hodiedum, dum est major sacerdotum copia, rariùs occurrat) si alius Sacerdos idoneus non adest, committere Diacono. Laym. *Theol. mor. l. 5. tr. 4. c. 7. num. 2.* citans Suar. Con. Henriq. &c. uti id ipsum sine tali commissione potest Diaconus in casu necessitatis communicandi moribundum, ubi non adest, vel non potest, aut non vult Sacerdos, per licentiam, quam ipsi SS. Canones & præsumpta voluntas Episcopi & Papæ in tali casu dant. Laym. *ibid.* Dum de cætero extra casum necessitatis, quo v. g. moribundus communicandus esset, & proprius Sacerdos abesset, aut non posset, aut nollet eam administrare Eucharistiam, non administrat licitè, nisi Sacerdos pastor proprius, vel ab eo, aut Episcopo vel Papa habens commissionem expressam aut præsumptam (uti vi privilegii hanc à Papa habent, possuntque Regulares quidam non requisitâ parochorum licentiâ distribuere in templis suis per se, vel per alios Sacerdotes omnibus Christi fidelibus communionem liberam, hoc est, non paschalem, aut dari debitam in Viaticum moribundis; toto etiam tempore paschali, si fortè ipsam diem Resurrectionis Domini excipias, pro quo, quantum fieri potest, abstinere debent à parochianis communicandis, si parochi non consentiant; de quo inter alios vide Laym. *loc. cit. c. 7. n. 4.* Barb. *cit. c. 20. n. 3.*) cùm dispensatio Sacramentorum, præsertim hujus, quo fideles spiritualiter pascuntur, sit proprium munus pastoris, quod proindè nemo alius sine illius commissione usurpare debet. Ugol. *de off. Ep. c. 15. §. 7. n. 1.* Bonac. *de Sacram. d. 4. q. 5. p. 1. n. 4.* Tamb. *de jure Abb. to. 2. d. 5. q. 1.* Laym. *l. c. n. 3.* & alii apud Barb. *l. c. n. 2.* Ità etiam, ut si Regulares non parochi dicto modo non privilegiati sine speciali licentia Episcopi aut parochi ipsius subditis extra casum necessitatis communionem ministrent, incidant ipso facto in excommunicationem non absolvendi, nisi à Papa. Clem. I. de privil. Henriq. *in sum. l. 13. c. 40. §. 4.* Azor. *p. 1. l. 12. c. 13. q. 5.* Bonac. *l. cit. n. 8.* & alii apud Barb. *nu. 7.* quæ sententia excommunicationis extendit se adhuc ad ministrantes communionem parochianis ex licentia parochi excommunicati, juxta Barb. *l. cit. n. 7.* Non tamen se extendit ad alios Sacerdotes non regulares. Bon. *l. cit. n. 11.* Trull. *in expos. Decal. l. 3. c. 5. du. 2. n. 8.* apud Barb. *l. c.* Sed neque ad Religiosos alteri Religioso alieno sine licentia ipsius prælati dantis communionem. Mirand. *to. 1. q. 42. a. 1.* Sanch. *de matr. l. 3. d. 23. n. 17.* apud Barb.

6. Quartò, dare potest parochus cuivis Sacerdoti commissionem, seu facultatem administrandi parochianis suis extremam unctionem. Laym. *l. c. tr. 1. c. 6. n. 2.* Barb. *l. cit. c. 22. n. 2.* De cætero etsi quilibet Sacerdos, uti proprius hujus Sacramenti minister, validè illud conferat, cùm ejus administratio intrinsecè non sit actus jurisdictionis. D. Tho. *in 4. d. 23. q. 2. a. 2.* Laym. *l. c. n. 1.* Barb. *l. c. n. 1.* cum communi juxta Trid. *sess. 14. c. 3.* licitè tamen & sine peccato mortali extra casum necessitatis illud non administrat parochianis, nisi proprius parochus, vel ab eo aut Episcopo licentiam habens. Laym. Barb. *l. cit.* Con. *de Sacram. to. 2. d. 19. n. 28.* Tamb. *de jure Abb. l. c.* cum communi, aut saltem prudenter sperans ratihabitionem parochi. Bass. *in flor. cas. v. extrema unctio.* Ludov. à S. Joan. *de administr. Sacram. a. 5. de extrema unct. n. 22.* & alii apud Barb. *l. c. n. 2.* Ità ut etiam Religiosi (secùs est de aliis Sacerdotibus sæcularibus) præterea incurrant excommunicationem Papæ reservatam, si Clericis sæcularibus aut laïcis sine proprii Sacerdotis licentia illud administrare præsumant, cit. *Clem. 1. de Paroch.* Laym. *l. cit.* Barb. citans Riccium *in pr. aurea resol. 210. vers. 12.* Comitol. *resp. mor. l. 1. q. 44.* Mirand. &c. Possunt nihilominùs Regulares licitè illud ministrare toties, quoties opus, non solùm Religiosis ejusdem Ordinis, sed & conversis, oblatis, donatis, Noviciis, servitoribus & familiaribus suis sæcularibus (intellige, dum intra eorum Collegia vel Monasteria habitant; idémque de pauperibus in eorum hospitalibus degentibus habet Barb. *n. 4.*) ex privilegio Eugen. IV. concesso Minoribus, & ex concessione Pii V. vivæ vocis oraculo declarantis, ut gratiæ hujusmodi non censeantur derogatæ & restrictæ. Vide Suar. *to. 4. de relig. tr. 10. l. 9. c. 9. f. 4. n. 12.* Laym. *cit. tr. 4. c. 7. n. 5.* (ubi & meminit concessionis illimitatè & absolutè factæ presbyteris Soc. JEsu à Paul. III. quo ad eorum familiares in eorum Collegiis, Residentiis habitantibus) Barb. *l. cit. n. 5.* quamvis is dicat, quò ad Oblatos donatos, servitores sæculares id hodie habere locum tantùm in foro conscientiæ, seu occulto, ità ut si parochus aliquod jus circa hujusmodi personas vendicare vellet, & in foro externo id postularet, non posset ei resisti virtute præfati privilegii aut aliorum, nisi quatenus ea per Trid. restricta non sunt; atque ità Religiosos, quamdiu parochus non resistit, posse uti in hoc privilegiis suis.

7. Quintò, potest parochus (etiam non Sacerdos. Laym. *l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 4.* Sanch. *de matr. l. 2. d. 20.*

d. 20. *n.* 3. *&c.*) etiam irregularis, suspensus, excommunicatus non toleratus, etiam extra casum necessitatis, juxta Sanch. *l. c. d.* 21. *n.* 7. Dian. *p.* 5. *tr.* 9. *resol.* 79. *in fine*. Basil. Pont. *de matr. l.* 7. *c.* 17. *n.* 14. Bonac. Hurt. Gutt. &c. apud Barb. *l. cit. c.* 21. *n.* 63. quin & degradatus, juxta Sayr. *de cens. l.* 5. *c.* 22. *n.* 26. Bonac. quos refert Barb. *nu.* 64. Contrarium sentientibus Ledesm. *de matr. q.* 45. *a.* 5. *d.* 4. Altetin *de cens. to.* 1. *l.* 1. *d.* 6. *c.* 6 Laym. *l. c. &c.* eò quòd licèt assistere matrimonio non sit actus jurisdictionis, vel administrationis, cùm etiam ab invito præstari possit; sed tantùm actus testimonii, adeoque id validè possit ipse parochus talis; datio tamen licentiæ, qua quis alioquin non qualificatus reddatur idoneus ad legitimum valorem actûs, videatur esse exercitium jurisdictionis, ut Nav. *cons.* 14. *de cland. desp. n.* 6. deputare sui loco alium sacerdotem. Trid. *sess.* 24. *c.* 1. etiam non deputatum ab Episcopo. Rebell. *de oblig. just. p.* 2. *l.* 2. *q.* 8. *n.* 5. Barb. *cit. c.* 21. *n.* 62. etiam Regularem. Barb. *ibid. n.* 1. Mirand. *in man. prælator. t.* 1. *q.* 48. *n.* 1. *&c.* etiam, saltem validè, & in casu necessitatis licitè excommunicatum quoque non toleratum. Laym. *l. c.* Chapeavil. *de modo ministrandi sacram. temp. pestis. c.* 6. *q.* 3. Non tamen alium, quàm Sacerdotem. Argumento Trident. *l. cit.* Laym. *n.* 4. Sanch. *l. cit.* cum communi ad assistendum matrimonio suorum parochianorum, etiam extra parochiam propriam. Barb. *l. cit. n.* 65. citans Con. Regin. Bonac. &c. contra Seguram & Franc. Molin. Sufficit autem ad valorem matrimonii hæc facultas data non in scripto, sed verbotenus. Sanch. *loc. cit. d.* 35. *n.* 20. Ugol. *de irreg. c.* 6. §. 7. *n.* 3. Regin. Henriq. Bonac. Sayr. &c. quos citat & sequitur Barb. *n.* 70. Item dolo vel metu extorta, modò dolus & mendacia non versentur circa substantiam, vel causam finalem. Barb. *loc. cit.* Sanch. *d.* 39. *n.* 13. Con. Regin. &c. Item data contra prohibitionem Episcopi. Barb. *l. c.* citans Pont. *de matrim. l.* 5. *c.* 29. *n.* 3. Item, ut Sanch. *l. cit. d.* 36. Hurtad *de matr. l.* 5. *diff.* 13. *n.* 44. Filiuc. Trull. apud Barb. *cit. c.* 21. *n.* 75. concessa nuncio, ad eam petendam misso (secùs est, ut iidem AA. si concessa à parocho motu proprio, vel ad instantiam alterius non missi à Sacerdote astituto, eò quòd talis licentia habeat rationem privilegii cujusdam, quod effectum sortitur à tempore notitiæ) antequam ea ad notitiam petentis Sacerdotis perveniat; eò quòd satis sit eam cognitam & acceptatam à nuncio. Addit tamen Barb. *ibidem*, se reperisse Declar. S. Congr. sub die 5. Decembr an. 1626. qua censetur, matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo habente licentiam à proprio parocho unius ex contrahentibus, & ignorante se illam habere, prout ignorat unus contrahentium, esse invalidum. Item sufficit licentia, seu commissio generalis data administrandi omnia sacramenta à parocho volente facere absentiam, vel infirmo. Barb. *n.* 71. ex Rebell. Bonac. & aliis, referens sic decisum à S. Congr. Idem est, dum à parocho concessa est licentia, ut possit quis omnia intra parochiam ad curam animarum spectantia exercere. Nav. *cons.* 27. *tit. de spons. in antiq.* Tamb. *de jure Abb. tom.* 2. *d.* 8. *q.* 2. Sanch. *cit. l.* 3. *d.* 35. *n.* 5. Hurt. Sayr. & alii apud Barb. *n.* 72. quamvis ipse ex Sanch. *l. cit.* dicat, id procedere, dum parochus absens relinquit substitutum; non verò, dum præsens dat licentiam ministrandi Sacramenta; tunc enim licentiam illam se extendere solùm ad Sacramenta magis necessaria, & vi illius non posse talem assistere matrimoniis. Hócque velle ait Filiucium *qq. mor. tom.* 1. *tr.* 20. *p.* 1. *c.* 6. *n.* 218. Tamb. *l. cit. n.* 1. & sic resolvisse Rotam *decis.* 643. *n.* 1. *p.* 1. *divers.* Non tamen sufficit licentia tacita, sed requiritur expressa. Sanc. *cit. l.* 3. *d.* 35. *n.* 15. Filiuc. *loc. cit.* Con. *tom.* 2. *d.* 30. *dub.* 2. *n.* 51. Pont. *de imped. matrim. c.* 26. §. 6. Gonz. *ad reg.* 8. *cancell. gl.* 47. *n.* 52. aliique plurimi apud Barb. *n.* 69. Et quidem actum copulationis præcedens. Barb. *l. cit.* citans Sanch. *nu.* 18. Salzed. &c. Porrò data licentia viget, quamdiu à Parocho concedente non revocatur. Tunc revocata censebitur, quando iis, quibus concessa fuit, per certum nuncium aut literas significata est revocatio. Sanch. *l. cit. d.* 36. *n.* 9. Con. *l. cit. n.* 32. Barb. *l. cit. n.* 73. resolventes, ut Barb. ait, ante hujusmodi intimationem actu tenere, etiamsi Sacerdos ille aliunde sciret suæ facultatis revocationem. Exspirat verò dicta licentia, si interim parochus moriatur. Barb. *n.* 74. contra Franc. Molin. testans sic resolutum à Rota in Vincentina Matrim. coram Dunez. & Argumento. *l. mandatum. c. mandati. c. gratum & c. relatum. de off. deleg.* Denique idem quoad dandam hanc licentiam assistendi matrimoniis, posse parochos delegatos seu constitutos ab Episcopo ad ejus nutum amovibiles; Item vice curatos à parochis proprietariis institutos, tenent Rebell. *in addit. l.* 4. *n.* 67. Hurt. *de matr. d.* 5. *diff.* 10. *n.* 34. Possev. &c. apud Barb. *l. cit. n.* 67. Idque etiam in præsentia parochi proprietarii. Pont. *de matr. l.* 5. *c.* 28. *n.* 2. Sanch. *l. cit. d.* 31. Guttier. &c. apud Barb. *l. cit.* contra Sot. & Bartholom. Medin.

Quæstio 436. Quid possit parochus circa delegationem prædicandi in parochia?

Respondeo: etsi solius parochi licentia sufficiens videatur attento jure communi, ut quis ab eo invitatus possit in Ecclesia parochiali concionari ex textu Clem. *dudum de sepult.* vi tamen Trid. *sess.* 24. *c.* 4. *& sess.* 5. *c.* 5. prohibitum est parochis in suis Ecclesiis admittere concionatores ab Ordinario non approbatos, etiamsi prædicare vellet aliquis Episcopus. Atque ita hodie nullum, etiam à parocho invitatum prædicare posse in ejus Ecclesia sine licentia Episcopi, ex Declar. Clem. 8. resolvit Zipæus *in analytic. Juris Eccl. enarrat. l.* 3. *tit. de paroch. n.* 3. apud Barb. *de off. paroch. p.* 1. *c.* 14. *n.* 8. nisi aliàs prædicator parocho notus esset, ad hoc, ut semel iterùmque prædicaret. Ugol. *de off. Ep. c.* 42. §. 1. *n.* 3. Nav. apud Barb. *l. cit.*

Quæstio 437. Quid possint parochi circa dandam veniam non jejunandi diebus jejunii, & laborandi diebus festis?

1. Resp. ad primum: potest ex justa causa (sine justa causa namque nec licitè nec validè in hac lege utpote superioris dispensat parochus. Sanch. *in select. disp.* 54. *n.* 38. nisi ubi prudenter & bonâ fide arbitratus esset causam subsistere, valet enim tunc dispensatio illius, etsi à parte rei causa insufficiens fuisset. Sanch. *l. cit. n.* 39. ob præsumptam in eo casu erroris bonæ fidei voluntatem superioris, in cujus jure dispensat inferior. *l.* 1. *tr.* 4. *c.* 22. *n.* 1. cum communi) & in justo dubio, (dum enim necessitas est evidens, opus non est dispensatione) tam ad esum carnium, quàm ad secundam refectionem dispensare seu licentiam dare potest parochus parochianis suis, non solùm in oppidis & villis, ubi nec Episcopus, nec ejus Vicarius adest, sed etiam in civitate, vel alibi præsente Episcopo ejúsve Vicario, ubi, & quia ita servat consuetudo legitimè præscripta. Nav. *in man. c.* 21. *n.* 20. Azor. *instit. mor. p.* 1. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 3. Fagund. *in prec.* 4. *Eccl. l.* 1. *c.* 9. *n.* 2. Possev. *de off. curati. c.* 12. *n.* 22. Barb. *de off. paroch. p.* 1. *c.* 16. *n.* 3. quin & Sanch. *de matr. l.* 8. *d.* 9. *n.* 27. & *in Opusc. tr.* 2. *l.* 5. *c.* 1. *n.* 18. absolutè affirmat, posse id parochum præsente Episcopo; quia inquit, ad Episcopum non recurritur in minimis, ut usus habet, & Episcopi sciunt, & non contradicunt. contra Jacob. de Graff. *in aureis decis. p.* 1. *l.* 2. *c.* 37. *n.* 17. Vegam. *in sum. p.* 1. *c.* 14. *casu* 36. Sa. *v. jejunium.* apud Barb. *l. c.* id negantes de esu carnium. Porrò dum causa justa est, non potest parochus jejunium in aliud opus commutare, etiam ex parte, renuente illo, qui dispensationem accipit. Joan. Sanch. *loc. cit. n.* 40. Filiuc. *tom.* 2. *tr.* 27. *c.* 7. *n.* 129. apud Barbos. *l. cit.*

2. Resp. ad secundum: posse parochum ex causa legitima, nimirùm dum ea est dubia, aut videtur non satis sufficiens; si enim necessitas seu causa excusationis est manifesta & indubitata, non est opus dispensatione seu petitione licentiæ, licèt id interdum securius & decens sit, præsertim si impedimentum diu aut or-

diuturniè est duraturum. Laym. *Theol. mor. l. 4. tr. 5. c. 4. nu. 2.* Fagund. *in prac. Eccl. l. 1. c. 14. num. 27.* Azor. *p. 2. l. 1. c. 28. q. 6.* dare licentiam diebus festis laborandi, ubi commodè ad Episcopum ejúsve Vicarium, aliósve ministros illius ad hoc deputatos recurri non potest. Laym. *l. cit.* Barb. *l. c. n. 6.* Possev. *l. c. c. 12. n. 12.* Azor. *l. c.* ubi etiam, quod licèt in dicto casu parochus jure concedat facultatem, ut quis ad tempus eâ lege solvatur ob justam causam, non possit tamen dare facultatem in perpetuum, citátque pro hoc Cajetan. *2. 2. q. 122. a. 4. &c.* uti & dum commodè accedi potest ad Ordinarium, potestas hæc dandi licentiam hanc non spectat ad parochum, sed ad exercentem jurisdictionem superiorem. Barb. *l. c. n. 9.* ubi etiam refert rescriptum Congregat. præpos. negot. Episc. & Regular. & aliud S. Cong. Trid. in hæc verba: *Quoniam verendum, ne privatis affectibus, domesticarúmque rerum studio aliqui eò perducantur, ut hac SS. Canonum indulgentia in aliis etiam casibus abutantur, Patres illustrissimi adjiciunt, ad Ordinarii cujusque judicium ac censuram pertinere, ut dignoscant, an verè ex causis supradictis subsit, propter quam liceat diebus festis rebus servilibus vacare, &c.* Declaravit etiam dict. Congreg. præpos. negot. Episc. An. 1597. istiusmodi licentias spectare ad Vicarium quamvis foraneum, & non ad Archipresbyterum. Barb. *l. c.* Porrò posse curatum aliquid exigere, non quidem pro licentia danda, sed mutando opus servile laborare volentis in aliquam largitionem piam, resolvit Barb. *l. c. n. 7.* ex Azor. *l. c. c. ult. q. 11.* & 12. quem vide. Item ex Fag. *l. cit. n. 27.* id admittente, dum causa laborandi die festo est dubia.

Quæstio 438. An possit parochus parochianos cogere ad audiendum missam diebus festivis in parochia?

1. Resp. negativè. Barbos. *de off. paroch. p. 1. c. 11. n. 14.* Hieron. Rodriq. *in comp. qq. reg. resol. 25. n. 5.* Hier. Garc. *in sum. mor. tr. 4. diff. 6. nu. 2.* Fagund. *l. c. l. 2. c. 3. n. 8.* apud Barb. testantes sic decisi. à S. Congreg. recitat etiam Barb. Leonis X. constitut. de die 13. Novemb. 1517. quâ declarat, satisfacere omnes Christi fideles præcepto audiendi sacrum diebus festis, audiendo illud in Ecclesiis Mendicantium, meminitque Brevis directi ad Nuncium Apostolicum inferioris Germaniæ An. 1592. 2. Sept. quo idem indulget Clem. VIII. & ne desuper regularibus vel populo Ordinarii præstent impedimentum, censuisse ait, S. Congr. præpos. negot. Episc. 1606. 1. Junii. Atque itâ hodie ex consuetudine in toto penè Orbe recepta, & tolerata ab ipsis parochis satisfacere fideles præcepto, audiendo quamcunque missam extra parochiam, etiam in sacello & oratorio privato; quamvis de oratorio privato propriè tali (quod est locus aliquis in domo vel arce privati hominis ad tempus deputatus cultui divino; non habens ingressum ex platea publica, neque constitutus alicubi à missionariis privilegiatis, ut Tamb. *de sacrif. miss. l. 1. c. 4.* Quarti *in rub. p. 3. tit. 10. n. 1. f. 3.*) contrarium sentiant Pasqual. *q. 659.* citans plures alios. Dian. *p. 9. tr. 1. resol. 3.* Bass. *v. missa n. 8.* Sporer *Theol. mor. tr. 3. c. 4. n. 24.* eò quòd Pontifices in Bullis, quibus talia oratoria sæcularibus concedunt, addant expressè: volumus autem, ut alii, qui non sunt de familia, non censeantur liberi ab obligatione audiendi missam in Ecclesia &c. & sic declaravit S. Congreg. contra Per. Marchand. *in Tribun. tom. 2. tr. 4. tit. 2. q. 1. du. 1.* Burchab. *centur. 3. casu 60.* Henriq. Azor. Castrop. Pellizar. &c. quos refert Pasqual. censentes, etiam in tali oratorio audiendo sacrum satisfieri; eò quòd in re communi novo plus non præcipiatur, quàm auditio sacri, de loco autem nullum sit præceptum; cùm autem jure antiquo fuerit aliqua obligatio audiendi missam in parochia, ut probat Pasqual. pontificiæ istæ Bullæ, utpotè in quibus servatur stylus antiquus Curiæ, & datur privilegium juxta antiquas formulas rescribendi; non intendunt derogare per istam restrictionem juri novo, & itâ istam restrictionem & verba in alio sensu non accipi, etiam à timoratis testatur March. *l. cit.* Atque itâ satisfacere posse huic præcepto audiendi sacrum parochianos audiendo illud ubicunque voluerint, etiam in majoribus solennitatibus, ait Barb. *l. c. n. 18.* citans Nav. *in man. c. 21. n. 5.* Gutt. *l. 1. c. 30. n. 8.* Suar. *to. 3. in 3. p. d. 88. f. 2.* Azor. *p. 1. l. 7. c. 6. q. 4. & 8.* Fag. *l. c. n. 8.* Modò tamen parochiani per contemptum proprii parochi non deserant parochialem alibi audiendo sacrum; in quo casu etsi peccent, & peccare quoque possint graviter (quod ad summum innuit vult *c. 2. de par.* jubens proindè à parochis ejici alienos parochianos, si ibi ante missam inveniantur, dum in foro externo præsumitur iste contemptus, ut Barb. *l. c. n. 19.* & ut Abb. *in cit. c. 2.* ait: contemptus is præsumitur, dum parochianus absque causa legitima declinat parochialem, cùm sit perquam honestum, ut in præcipuis solemnitatibus in propria parochia parochiani intersint divinis: Azor. tamen *l. cit.* & Guttier. *n. 27.* apud Barb. *n. 18.* dicant, intelligi expressum contemptum cum indignatione & conviciis in proprium parochum) implebunt nihilominùs præceptum audiendi sacrum, Fag. *l. c. n. 9.* Tol. *in instruct. sacer. l. 6. c. 7. n. 1.* Garc. *cit. diff. 6. n. 4.* Barb. *l. cit.*

2. Sed neque Episcopum facere posse constitutionem, quâ præcipiat subditis, ut non audiant missam, nisi in propriis parochialibus, & excommunicationem, si fortè sub ea id præcipiat id, esse nullam, dicunt Nav. Suar. *l. cit.* Azor. *q. 6.* Guttier. *l. c. n. 14.* apud Barb. *cit. n. 19.* Undè jam non esse regularibus prohibitum, nec prohiberi eis posse ab Ordinariis celebrare missas, & pulsare campanas in suis Ecclesiis ante celebrationem missæ, & pulsationem campanæ in parochiali, censuit S. Cong. 15. Sept. 1629. apud Barb. *l. cit. n. 21.* Item prohiberi nequit celebratio missæ in oratorio ruri ædificato per laicum, antequam celebretur missa in parochiali & matrice Ecclesia. Card. de Luc. *d. paroch. d. 31. n. 7.* juxta Declarat. ejusdem Congr. *in una Cajetan. 18. Sept. 1627. & in una Capuana 31. Maji 1629.* apud Barb. *n. 33.* His tamen non obstantibus, leges utiliter, quas Barb. ad calcem c. 11. adjicit litteras S. Caroli Boromæi de conveniendo ad propriam parochialem.

Quæstio 439. An parochi cogere possint parochianos ad audiendam concionem in parochiali?

Resp. Tametsi parochus invitare & adhortari possit ac debeat, ut diebus festis, saltem majoribus, parochiani in parochia audiant conciones, nullatenus tamen is, aut Episcopus mulctis & pœnis cogere potest ad hoc populum. Suar. *to. 1. de relig. l. 2. c. 16. n. 10.* Trull. *l. 3. c. 1. du. 4. n. 11.* Hieron. Rodriq. *in comp. qq. regul. resol. 122. n. 11.* Zerol. *in pr. Ep. p. 2. v. parochia.* Barb. *de off. par. p. 1. c. 14. n. 13.* Idque etiam ut addit Gallemart. in Declar. ad Trid. *sess. 24. c. 4.* Observátque hodiedum usus, ut quisque extra parochiam suam audire valeat concionem, obligationíque, si quæ fuit, audiendi verbum Dei in parochia, derogatum per generalem consuetudinem. Zerol. *in pr. Ep. p. 1. v. prædicatio.* Trull. *l. c. n. 7.* Barb. *l. c. n. 11.* & *de off. Ep. p. 2. alleg. 76. n. 34.* Ad illud verò Trid. *sess. 24. c. 4.* dicentis: *Moneat Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ suæ interesse, ubi commodè fieri potest, ad audiendum Verbum Dei*, ait Suar. *in 3. p. d. 88. f. 2.* apud Barb. *n. 14.* obligationem illam, si in rigore sumatur pro obligatione præcepti, non esse absolutam, sed suppositâ commoditate, ut Concil. loquitur, & doctrinæ necessitate, sine qua præceptum affirmativum non solet obligare, quando lex ipsa tempus non determinat, ait etiam Eman. Rodriq. *qq. reg. tom. 1. q. 43. a. 7.* hoc Tridentini decretum locum habere, dum in Monasteriis, hoc est, Ecclesiis regularium non prædicatur.

Quæstio 440. An parochi mulctis & pœnis, in casu saltem notabilis negligentiæ & contumaciæ, cogere possint pueros ac rudes ad discendam doctrinam, eorum parentes ad mittendum illos?

Respon-

Respondeo: etsi Zerola *v. doctrina Christiana* §. 3. id neget, illúdque Tridentini *sess.* 24. *c.* 4. etiam per censuras Ecclesiasticas compellant; intelligat saltem de compulsione eorum, quorum interest eam docere; verior tamen sententia est, posse, saltem præsulem censuris compellere subditos, ut doctrinam Christianam discant, & parochos, ut eam doceant. Barb. *de off. paroch. p.* 1. *c.* 15. *n.* 6. citans Castrop. *de fide tr.* 4. *d.* 1. *p.* 11. *n.* 3. Sanch. *in Decal. l.* 2. *c.* 3. *n.* 15. Riccium *in decis. Cur. Neap. p.* 4. *decis.* 300. *&c.*

Quæstio 441. An, & qualiter impedire possint parochi solennitates aut functiones parochiales exerceri per alios in Ecclesia sua parochiali, aut aliis Ecclesiis publicis vel privatis oratoriis?

1. Respondeo ad primum: quantum spectat ad solennitates, quæ per parochum seu Rectorem Ecclesiæ celebrandæ sunt adinstar earum, qui in Cathedralibus vel Collegiatis dicuntur pontificales seu majores per Episcopum, vel Prælatum, aut primam dignitatem celebrandæ, v. g. solemnitates Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes, sancti Titularis &c. de jure parochiali hæ celebrandæ spectant ad parochum; neque laici aut laicorum congregationes se in hoc ingerere possunt, aut debent invito parocho, nisi legitimè præscripta consuetudo vel privilegium, vel legitimè inita cum parocho concordia aliud statuat. C. de Luca *de paroch. d.* 30. *n.* 6. Quoad alias verò solennitates concernentes talis, v. g. Congregationis alicujus, vel etiam populi, vel privatorum meram devotionem, quoties agitur de Ecclesia parochiali, vel ejus filiali, seu adjutrice loco parochialis, jus parochi consistere videtur circa celebrationem missæ, alteriúsve functionis, ut ab eo, non autem ab extraneo fieri debeat; reliqua verò tendentia ad majorem cultum & servitium ipsius Ecclesiæ, modò à Romanæ Ecclesiæ ritibus non aberrent, reponi debent in libitu partium; ità ut penes illas sit potestas, v. g. invitandi illuc alios Clericos, conducendi cantores, aliáque faciendi juribus parochialialibus non adversantia, etiam in functionibus, quæ fiunt in ipsis parochialibus, vel earum filiabus. C. de Luc. *l. c. ubi d.* 31. *n.* 7.

2. Respondeo ad secundum: quoad solennitates spectantes majorem Ecclesiæ cultum & incitamentum pietatis ex devotione assumptas, & jus parochiale (quod ferè consentit in jure decimandi, percipiendi oblationes, funerandi & in obligatione recipiendi in paschate à parochianis Eucharistiam, Viaticum & extremam Unctionem, pro ut fusiùs dicetur §. *seq.*) non tangentes, celebrandas in Ecclesiis publicis, vel etiam oratoriis legitimè erectis intra limites parochiæ alicujus, quoties à rituali Ecclesiastico non aberrant (de quo tamen non ad parochum, sed Ordinarium spectat cognoscere) non potest parochus eas impedire, aut eis, partibus invitis, se ingerere. Card. de Luc. *l. c. num.* 5. *&* 7. eò quòd hujusmodi Ecclesiæ & oratoria exstructa intra limites parochiæ (nisi ex lege fundationis, aut legitimâ consuetudine, seu aliàs id specialiter probetur) salvis juribus parochialibus nullam subjectionem, vel dependentiam habent à parochiali. C. de Luc. *loc. cit.*

Quæstio 442. Quid possint, vel non possint parochi, quoad impediendas varias functiones Regularium?

1. Respondeo primò in genere: functiones parochiales (quales dicuntur, quæ à proprio parocho fiunt, & ad ipsum spectant, & quibus Capellaniarum, seu quorumvis beneficiorum simplicium Rectores & Capellani se intromittere nequeunt. Barb. *de off. paroch. p.* 1. *c.* 12. *n.* 1. Ricc. *in pr. fori Eccl. p.* 4. *resol.* 304. & quales v. g. sunt benedictio fontis baptismalis. Ricc. *l. c. resol.* 308. Quarant. *in sum. Bullar. v. missa in fine.* Barb. *l. cit. n.* 2. celebratio missæ fer. 5. in Cœna Domini & Sabbathi sancti. Quar. *l. cit. resol.* 299. Candelarum benedictio in die purificationis. Barb. *n.* 4. Ricc. *resol.* 305. Item benedictio cinerum. Ricc. *resol.* 307. Barb. *n.* 8. Quar. *l. cit.* Benedictio palmarum. Ricc. *resol.* 307. Barb. *n.* 9. & 10. S. Congreg. rituum de his omnibus benedictionibus agens, censénsque eas in Ecclesiis parochialibus à curatis peragi debere (5. Martii 1633. apud Barb.) etsi, inquam plures earum functionum in templis quoque regularium de consuetudine aut privilegio fiant, ut constat, absque eo, quòd à parochis impediantur, aut impediri possint, eæ tamen, quæ jura parochialia sunt, seu à jure parochali non diversæ, in conventibus aliísque domibus regularium invito parocho non possunt exerceri cum parochianis, dum ex privilegiis Apostolicis eorundem jurium exercitium conceditur solùm respectu ipsorum religiosorum, ac etiam eorum sæcularium, qui intra eadem septa more eorundem religiosorum sub obedientia superioris ac servitio vivunt. C. de Luc. *de regular. d.* 65. *n.* 8.

2. Resp. secundò in specie: Regulares ab Episcopo approbati, quò minùs sæcularium parochis subditorum confessiones audiant, à parochis impedire nequeunt, ut patet inter alia ex privilegio concesso Minoribus ab Alexand. IV, quo dein gavisi Regulares alii, qui cum Minoribus in privilegiis communicant, ubi dicitur: quòd possint audire confessiones assensu parochorum minimè requisito; adeoque & eas audire possint, ut indè inferant AA. parochis contradicentibus; sed neque jurisdictio confessariorum regularium dependet à parochis. Tamb. *de jure Abb. to.* 2. *d.* 6. *q.* 13. *n.* 1. citans Sylv. *v. confessor.* Rodriq. *qq. regul. to.* 1. *q.* 60. *a.* 1. Mirand. *in Man. Prælat. to.* 1. *q.* 45. *n.* 14. *concl.* 2. Joan. à Cruce *de statu Relig. l.* 2. *c.* 6. *du.* 1. *concl.* 53. *&c.* Barb. *de off: paroch. c.* 19. *n.* 22. Fagund. *in præc. Eccl. l.* 1. *c.* 5. Estque hoc ità verum, ut etiamsi Episcopi in licentiis regularibus concessis dicant, ut iis, parocho renuente, non utantur, possint nihilominùs adhuc, parocho renuente audire eas confessiones; cùm Ordinarii summorum Pontificum hac in re concessa eis privilegia tollere aut limitare nequeant. AA. iidem *loc. cit.* Sed neque parochi impedire possunt, quò minùs confessiones audiant in domibus pœnitentium infirmorum, quando ab eis vocantur, modò statim parochum certum faciant de facta sibi ægroti confessione. Barb. *l. cit. n.* 23. referens sic declaratum expressè à S. Congreg præpos. negot. Episc. & Regul. 2. Jul. 1587.

3. Secundò quo ad munus prædicandi, si parochi ipsi prædicare possint ac velint, non debent nec possunt ab Episcopo in hoc impediri. Barb. *loc. cit. c.* 14. *num.* 5. undè sequi videtur, posse parochos impedire, quò minùs regulares in Ecclesiis parochialibus loco parochorum prædicaturi illis ab Episcopo submittantur.

4. Tertiò: non possunt parochi impedire regulares, ut in Ecclesiis suis non parochialibus non annuncient populo festa & jejunia. Barb. *loc. cit. c.* 16. *n.* 2. ubi ait, se quidem reperisse, quod S. Congreg. præpos. negot. Episc. & regul. rescribens Episco. Burgi S. Domnini de die 15. Decemb. Anno 1603. censuerit, id regulares per se non posse; verùm postmodùm sacra Congreg. Concil. 2 Jul. 1620. censuisse, non prohiberi regulares in suis Ecclesiis annunciare festa & jejunia, citatque testantem id Peyrin. *in constitut. sui Ord. Minimor. to.* 2. *const.* 7. *Pii V. n.* 13. & Lezan. *in sum. qq. regular. to.* 1. *c.* 12. *n.* 41. Posse quoque Episcopum ad hoc cogere regulares, nimirùm ut ad offertorium missarum conventualium diebus Dominicis in eorum Ecclesiis celebratarum denuncient populo festa & jejunia, docet Barbos. *loc. cit. num* 26. citans Hieron. Rodriq. *in comp. qq. regul. resol.* 25. *num.* 5. Portell. & alios.

5. Quartò processiones, quò minùs haberi possint aut dirigi à regularibus incedendo extra Ecclesiarum suarum claustra aut ambitum (hoc est, propè muros Ecclesiæ, exeundo per januam unam & intrando per aliam vel eandem) per vias publicas seu per parochiam impedire possint parochi, nisi fortè in hoc specialiter privilegium habeant aliqui regulares.

Cum processiones facere per parochiam spectet ad curatos, & sine eorum consensu aut licentia illas dirigere nullius, etiam regularis valet. Barbos. *de off. paroch. c. 12. num. 13.* testans, sic censuisse & rescripsisse Congregationem rituum *in una Hispal. 26. Februar. Anno 1628.* cujus tenorem *ibid* recitat. Quinimò etiam in propriis regularium Ecclesiis seu septis haberi processiones, quandóque parochi aliive clerici sæculares impedire prætendunt ratione aversionis concursûs populi, quia nempè eadem functio vel solennitas celebratur in Ecclesia parochiali vel alia sæculari; super quo, ut ait C. de Luca *de regular. d. 1. n. 64.* certa regula dari non potest, cùm totum pendeat à consuetudine, vel à privilegiis, vel à populorum & locorum qualitate, aliísque circumstantiis facti.

Quæstio 443. An parochi impedire possint fundationem & ædificationem Monasterii, Collegii seu Conventûs regularium sub prætextu, quòd incorporentur in eo domus parochiæ, & vel sic priventur emolumentis, quæ à dictarum domuum incolis percipiebant?

Respondeo negativè. Card. de Luc. *de regul. d. 33. n. & 9.* Sed neque tenentur in hoc casu regulares recompensare parochis emolumenta ista, quæ aliàs parochi ab istarum domuum incolis habituri fuissent, uti nec tenentur Judæi pro domibus, quas inhabitant, resarcire parocho damna & interesse ob emolumenta, quæ aliàs perciperet à parochianis Christianis, easdem domus inhabitantibus C. de Luc. *de paroch. d. 29. n. 3.* citans Riccinll. *de jure personar. extra gremium Eccl. exist. l. 2. c. 9.* utrúmque ad litteram decisum inquiens per tex. *c. penult. de excess. prælator.* uti & *ibid. num. 10. in fine* inquit, totius Orbis Christiani praxin & observantiam esse, quòd religiosi ob novas constructiones & ampliationes ad talem recompensationem parocho faciendam non teneantur. Cùm enim non teneantur religiosi pro domibus, quas inhabitant, vel etiam pro prædiis, quamvis aliàs decimabilibus, quæ acquirunt, pro construenda Ecclesia vel Conventu, seu pro hortis deservientibus ad usum eorundem solvere decimas, uti Abb. aliíque DD. communiter & Rebuff. *de decimis. q. 14.* apud C. de Luca *l. ult. cit. num. 7.* multò minùs tenebuntur ratione emolumentorum subrogatorum loco decimarum personalium, quæ exigi solent ob solam administrationem Sacramentorum aliorumque divinorum; præsertim, cùm quoad ista emolumenta nullum præjudicium causetur parocho, dum per hoc populus non cessat, seu ad summum ad alias parochias commigret; parochi autem attendi debeant tanquam universitas, cui in genere nullum per hoc causatur præjudicium; & quoad singulos quilibet ità se habeat ad commodum & incommodum. Quia sicut casus tulit, ut in ista parochia hujus constructio vel ampliatio conventûs facta, undè pars populi ad aliam parochiam recesserit, ità è contra in casu constructionis domorum regularium in aliis parochiis, hæc augmentum accipit, aut accipere potest. Card. de Luca. *loc. cit. num. 7. & 8.* Neque dictis contraria sunt Rotæ *decis. 289. & 309. p. 12. recent.* quæ sunt super præjudicio, quod parocho resultare dicitur ex novorum Conventuum vel domuum regularium fundationibus; undè propterea receptum est, ejus consensum requiri, & habere illum jus se opponendi. Nam præjudicium illud, cùm non consideretur in ordine ad domos materiales, aliàs per sæculares inhabitari solitas, dum, ut dictum, populus non evanescit, neque imminuitur, sed consideratur in ordine ad ministrationem Sacramentorum, electionem sepulturæ, anniversaria, diminutionem concursûs populi ad Ecclesiam parochialem, hinc erectiones istæ novarum domuum regularium, reluctantibus religiosis aliis, aliarúmve Ecclesiarum rectoribus fieri nequeunt ad certas cannas, non tamen vetantur erigi domos regulares absque Ecclesia habente januam ad publicum, adeò ut non detur aditus populi ad Sacramenta aliáque divina recipienda & eligendam sepulturam, C. de Luc. *loc. cit. num. 10.*

Quæstio 444. An parochi seu plebani possint in suos parochianos ferre censuram?

Respondeo negativè, spectato nimirum jure communi, seu secluso speciali privilegio aut præscriptione. Laym. *ad c. cum ab Ecclesiarum. de off. Jud. ordinar. n. 4.* citans Abb. *ad c. 2. tit. eod. n. 10.* contra Gl. magnam *in cit. c. cum ab Ecclesiar.* & Jo. And. & Imol. *ibid.* Et sic constat ex praxi Ecclesiarum. Et ferre censuram spectat ad jurisdictionem fori externi, uti apertè colligitur ex *cit c. cum ab Eccl. & c. quærenti. de verb. signif. & c. 1. de sent. excom. in 6.* parochi autem spectato jure communi jurisdictionem in foro externo non exercent, sed tantùm in pœnitentiali, argumento. *c. de persona 38. caus. 11. q. 1. juncta gl. V. non ab alio.* Laym. *loc. cit.* Sed neque obstat textus *cit. c. cùm ab Eccles.* cùm plebanus iste, de quo ibi, non erat simplex parochus seu curatus, dum inter prælatos numeratur, ideóque in externo foro jurisdictionem ordinariam ac perpetuam erga parochianos habuerit Ecclesiæ suæ speciali jure annexam, vel capituli electione sibi acquisitam. Laym. *loc. cit.* citans Innoc. *in c. quanto de off. Jud. ordinar. n. 2.*

Quæstio 445. An, & quid agere possit parochus pro Ecclesia sibi subjecta?

1. Respondeo primò: potest agere seu instituere actionem pro juribus ac possessione Ecclesiæ suæ. Laym. *ad c. cum ex litteris. de off. Jud. ordin. n. 1.*

2. Respondeo secundò: potest Rector seu parochus, etiam sine superioris auctoritate pacisci in favorem & commodum Ecclesiæ suæ. Argumento *c. pactum. de pactis.* Laym. *ad hoc c. n. 2.* Anchar. Jo. And. *ibid.* Ecclesia enim fruitur jure minorum. *c. auditis, de in integ. restitut.* Undè licèt administratores & rectores illius obesse ei non possint alienando absque superioris auctoritate, ut constat ex *c. Abbat. 12. q. 1.* & docent AA. nominatim Abb. *in c. 1. de his, quæ fiunt à præl. num. 5.* possunt tamen Rectores Ecclesiæ suis prodesse acquirendo v. g. donationes & debitorum remissiones acceptando. Laym. *loc. cit. & th. mor. l. 3. tr. 4. c. 1. coroll. 2.*

Quæstio 446. An, & qualiter parochi bona Ecclesiæ suæ custodire, alienare aut elocare debeant ac possint?

1. Respondeo primò: ad conservanda bona spectantia ad Ecclesias parochiales rerum & bonorum Ecclesiæ suæ eorumque redituum inventarium conficere debent parochi, ejusque copiam Ordinario tradere, sic enim faciliùs bona Ecclesiastica ab usurpatoribus defenduntur, & successoribus, quos plerumque Ecclesiarum, de quibus provisi sunt, bona & jura ignorare contingit, consulitur. Idem est de mobilibus; nam & ista, quæ vel sacra, vel ad usum Ecclesiæ destinata, vel ad usum domûs Ecclesiæ à prædecessoribus acquisita, atque à præsente Rectore adepti beneficii tempore in Ecclesia inventa sunt, in inventarium redigenda sunt. Ità monet, & jussit curatis suis S. Carol. Borromæus, ut habetur *in 4. p. Actorum Mediolan.* apud Barb. *de off. paroch. c. 13. n. 38.* Hujus quoque inventarii tradiri in Archivio Episcopali exemplum ab eodem parocho in libro proprio Ecclesiæ manu suâ subscriptum conservari deberes, jubet Pius V. in constitut. sua apud Barb. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: parochus nullatenus distrahere potest alióve transferre istiusmodi bona, aut res ad Ecclesiam pertinentes sine obtenta ab Ordinario licentia, quam ille non aliter concedere debebit, quàm si alias res meliores, aut saltem æquales, in locum amovendarum parochus reipsa substituat, nisi fortè justa aliqua necessitas, nulla parochi culpa contra-

tracta, secùs suadeat, quod Episcopi prudentiæ statuendum relinquitur. Ità ferè ad verbum Pius V. in constitut. sua apud Barb. *loc. cit.*

3. Respondeo tertiò: sub excommunicatione aliisque pœnis gravissimis prohibitum esse Ecclesiasticis, adeóque & parochis bona Ecclesiæ immobilia, sine Apostolica authoritate ullo pacto ultra triennium locare, aut aliâ ratione alienare. *Extrav. ambitiosa de reb. Eccl. non alienand.* Barbos. *de off. paroch. c.* 13. *n.* 40. *& in collectan. ad cit. Extrav.* ubi etiam habet, quòd comprehendantur fructus & reditus rerum Ecclesiasticarum, & quòd earum elocatio ultra triennium sit invalida. Quódque nomine alienationis ibi intelligatur omnis actus, quo dominium rei directum, vel utile, aut usus fructus, aut jus in alterum transfertur vel abdicatur; ac proindè non solùm veniat venditio, aut alius contractus gratuitus vel onerosus, quo rei dominium in alterum transfertur, sed etiam hypotheca, infeudatio, Emphyteusis: non autem repudiatio seu remissio legati vel hæreditatis ac rei Ecclesiæ non incorporatæ. Tenéntque hæc adeò, ut etiam alienationes factæ cum clausula: *reservato sedis Apostolicæ beneplacito*, irritæ & invalidæ sint, si ante obtentam confirmationem possessio rei Ecclesiasticæ alteri tradita fuerit. Quin etiam Rectores ipsi & possessores tanquam intrusi ad constitutas pœnas teneantur. Barbos. *de paroch. loc. cit. n.* 41. Ità tamen ut excusandi sint Rectores, si pœnitentiâ aliove titulo ducti alienationem revocaverint ante realem & pacificam possessionem. Barbos. *loc. cit.* citans *Covar. l.* 2. *var. c.* 16. *n.* 7. Nav. *cons.* 8. *de reb. Eccl. non alien.* Filiuc. *q.* 9. *mor. tr.* 14. *num.* 119. *& tr.* 44. *c.* 6. *q.* 5.

4. Respondeo quartò: prætereà parochos cavere debere à locationibus bonorum parochiæ suæ cum anticipatis solutionibus, uti idipsum prohibet Trid. *sess.* 24. *c.* 11. his verbis: *Magnam Ecclesiâ perniciem afferre solet, cùm earum bona repræsentata pecunia in successorum præjudicium aliis locantur; omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præjudicium successorum valida intelligantur, quocunque indulto ac privilegio non obstante, nec hujusmodi locationes in Romana curia vel extra eam confirmentur &c.* Barbos. *de paroch. loc. cit. num.* 39. citans Piaces. *in pr. p.* 2. *c.* 4. *n.* 65. Zerol. *in pr. p.* 1. *v. alienatio.* §. 6. Ricc. *in pr. p.* 4. *resol.* 366. Rebell. *de oblig. Just. p.* 2. *l.* 14. *q.* 5. *n.* 4.

5. Respondeo quintò: in rerum tamen tenuiorum, licèt immobilium alienatione non requiri auctoritatem Apostolicam, nec aliàs desiderari solennitates aliàs in rerum Ecclesiasticarum alienatione intervenire solitas, sed solùm, ut causâ cognitâ, & evidente Ecclesiæ utilitate Ordinarius auctoritate suâ eam approbet. Ità ferè Barbos. *loc. cit. n.* 42. citans Riccium *in pr. aurea resol.* 283. Franc. Leon. *in thes. fori Eccles. p.* 1. *c.* 15. *n.* 6. Piaces. *loc. cit. c.* 5. *n.* 32. Ugol. *de pot. Ep. c.* 14. §. 7. *num.* 4. Bonac. *var. tract. tit. de alien. rer. Eccl. d.* 4. *q. unica. p.* 4. *num.* 3. *&c.*

Quæstio 447. Circa jurisdictionem parochi, qualis ea sit respectivè ad loca exempta, v.g. Monasteria, Hospitalia sita intra fines parochiæ. Item comparativè ad jurisdictionem Capituli cathedralis?

1. Respondeo ad primum: primò Ecclesiæ intra limites alicujus parochiæ fundatæ, non dicuntur ipsius parochiæ subditæ, neque ab ea aliquam dependentiam habent, nisi ex lege fundationis, aut legitima consuetudine, seu aliàs id specialiter probet, cum id soli cathedrali competat. Rota *decis.* 552. *p.* 5. *rec. n.* 11. apud Card. de Luc. *de paroch. d.* 31. *n.* 6.

2. Secundò parochum habere territorium limitatum intra suos fines, ac etiam intra illos respectu eorum, qui subjacent ejus curæ & jurisdictioni. Ac consequenter, dum ingreditur Ecclesiam exemptam intra dictos fines sitam, dicitur esse extra territorium proprium, & in loco, in quo nullam habet jurisdictionem, nullúmque jus præeminentiale vel reverentiale. Card. de Luc. *de regul. d.* 65. *n.* 7. Est enim istiusmodi Ecclesia seu Conventus regularium aut Hospitale situm intra limites parochiæ non solùm exceptum à parochorum jurisdictione, habens loco parochi illum, qui ad administranda ibidem Sacramenta infirmis vel etiam sanis addictis servitio talis Ecclesiæ seu conventûs regularis sub obedientia istius superioris degentibus intra septa eorundem religiosorum deputatus; sed & intra ambitum suum dicitur habere territorium separatum, constituctéque quo ad ibi viventes quandam speciem parochiæ diversæ ac stantis de per se. C. de Luc. *de paroch. d.* 23. *num.* 3. *&* 13. qui tamen *ibid. nu.* 16. *& seq.* ait: quòd etsi hospitale tale sapere videatur quandam speciem parochiæ, dici tamen jus parochiale improprium, & cum quadam jurisdictione in personas sine territorio, juxta illam impropriam territorii separationem, quæ ad hunc effectum consideratur in monasteriis ac conventibus regularium, quorum territorium dicitur consistere intra ipsum recinctum & septa illius, quæ non egreditur. Card. *in clem.* 1. *de statu Monach.* dum interim ad essentiam veræ ac propriæ parochiæ requiritur territorium, in quo vivit populus constitutus ex aliquo congruo numero familiarum. Sed &, ut Card. de Luca. *loc. cit. n.* 19. jurisdictio seu jus illud parochiale Rectoris hospitalis seu sacerdotis ibi deputati extendit se tantùm ad ea, quæ infirmis viventibus vel morientibus in hospitali congrua sunt, putà ad ministranda Sacramenta pœnitentiæ, Eucharistiæ, extremæ unctionis, nec non tumulationem (utpotè in quibus militat ratio, ob quam à sede Apostolica meritò concessa sunt ferè omnibus, præcipuè magnarum Urbium Hospitalibus ejusmodi privilegia, nempè ratio impracticabilitatis & confusionis inde resultantis, si ad ministranda dicta Sacramenta frequenter, & sæpè ex improviso, & quâcunque horâ etiam noctis, pro singulis infirmis diversarum parochiarum distantium advocare oporteret proprios parochos) non autem circa Sacramentum matrimonii, cùm ad hunc effectum major jurisdictio seu juris parochialis formalitas requisita videatur. Quinimò in istis monasteriorum seu conventuum ac hospitalium Ecclesiis adesse dicitur jurisdictio Ordinarii vel parochi in concernentibus curam animarum, & administrationem Sacramentorum, non quidem in ratione ipsius loci materialis, aut personarum ibi viventium; sed ratione cleri vel populi subditi Ordinario, vel respectivè parocho ad talem Ecclesiam confluentis. Card. de Luc. *cit. d.* 23. *n.* 14. in quantum nimirùm in iis invito parocho exerceri nequeunt jura parochialia cum parochianis (dum ex privilegiis Apostolicis eorundem jurium exercitium conceditur solùm respectu illorum sæcularium, qui intra eadem septa regularium sub obedientia superioris & servitio vivunt) proveniente hoc ipso principaliter ratione personarum subditarum potiùs, quàm ratione loci Ecclesiæ, sive ex eo, quòd exerceri non possit jurisdictio cum non subdito vel ovibus alienis. C. de Luca. *cit. d.* 65. *num.* 8. Non tamen adesse dicitur in iis jurisdictio parochi in concernentibus officium gerendum super funere defuncti eligentis vel habentis sepulturam in Ecclesiis regularium, cùm hæc sit functio principaliter ecclesiastica ratione loci. C. de Luc. *loc. cit. num.* 9. undè etiamsi parochus in domo defuncti ac via deferat stolam, digniorémque locum occupando, omnes alias peragat functiones, eo ipso tamen, quo cadaver ingreditur Ecclesiam regularium, parochus dimittit stolam suamque officium, illudque in omnibus reassumit prælatus regularis, vel alter ab eo deputatus, juxta declarationem Congregat. rituum apud C. de Luca. *loc. cit. num.* 2. *&* 5.

3. Respondeo ad secundum: longè aliter dicendum quoad hoc de Capitulo cathedrali; hoc enim, cùm constituat idem corpus cathedraticum cum Episcopo, cui antè hac & attentâ primâ origine omnes, etiam regulares, adinstar reliqui cleri ac populi erant subditi; à cujus proindè jurisdictione modò non nisi per accidens & privilegialiter regulares quidam eximuntur, in omnibus locis & Ecclesiis intra univer-

ſiam Diœceſin, etiam exemptis habet jus reverentiale & præeminentiale ratione dictæ priſtinæ, & de præſente adhuc habitualis ſuperioritatis, quin & in pluribus caſibus juriſdictionem actualem, tam ſede plenâ quàm eâ vacante vel impeditâ; exemptio ſiquidem iſta accidentalis & privilegiata per hoc, quòd talis Eccleſia dicitur in proprio territorio, etſi tollat ſeu impediat juriſdictionalia, & ipſius juris territorialis exercitium, non tamen tollit aut impedit præeminentiam ſeu dictum jus reverentiale. Card. de Luca. *de regul. d. 64. n. 15. & 65. n. 10.* Undè jam dum Canonici Cathedrales Capitulariter, ſeu ut repræſentantes capitulum (ſecùs eſt de Canonicis aliquibus tantùm, vel etiam dignitatibus jure privato intervenientibus) non per ſola honorifica aſſociatione, ſed in forma juriſdictionali funus peragendo, interveniunt, v. g. in funere verè capitulari, putà Epiſcopi principis, alteriuſve magni Magiſtratûs, aut aliis caſibus, dum prima dignitas vel dignior Canonicus, aut Canonicus hebdomadarius, ad quem juxta ſtylum Capituli id pertinet, incedit cum pluviali, non ſolùm in Eccleſia parochiali (in qua de cætero proprius parochus præcedit etiam primas dignitates) ſed & exempta regulari, ingreſſum præeminentialem cum cruce ſua erecta habet, eique quoad peragendum officium in funere prælatus regularis ejuſdem Eccleſiæ cedere debet, juxta Card. de Luca *cit. d. 65. n. 11. & 12.* qui etiam *cit. d. 64. n. 19.* ait, intellectum ſuum non poſſe acquieſcere ſententiæ Congregationis rituum, nimirùm quòd Capitulo Cathedrali ſolenniter & capitulariter interveniente in exequiis vel funeribus, jus peragendi officium in Eccleſia regulari ſpectata debeat ad prælatum regularem. Item juxta eundem Card. de Luc. *cit. d. 64. n. 16. & ſeq.* dum Capitulum ſede vacante, vel impedita, vel etiam Epiſcopo abſente aut impedito ſolenniter intervenit prælatus regularis aut etiam ſæcularis exemptus, cui de cætero ex Apoſtolicis indultis conceſſum in propria Eccleſia Pontificaliter celebrare, prætendere nequeat; modò hic interventus non ſit affectatus & inſolitus, habens quandam ſpeciem animoſitatis, v. g. ſi præter ſolitum vellet intervenire in illis functionibus, quæ ab iis regularibus eorùmve prælato fieri ſolent, ut exercitium iſtiuſmodi præeminentiarum iis conceſſum impediat, (hoc modo namque interveniente etiam Epiſcopo haberi poteſt recurſus ad S. Congreg. quæ inhibeat Epiſcopo, ne ſe ingerat abſtinendo ab interventu) ſed ex conſuetudine, vel ad invitationem, præſertim civitatis vel populi, qui ſolennitatem illam celebrent. Rationem dat, quòd cùm corpus Eccleſiæ Cathedralis efformetur ab Epiſcopo tanquam capite, & à Capitulo tanquam reliquo corpore, ſublato vel impedito capite lex fingat id, quod non facit natura, ut ſcilicet reliquum corpus, etiam ſine capite, ex quodam jure accreſcendi, vel non decreſcendi, exceptis iis, quæ ſunt Ordinis Pontificalis, omnes alias faciat operationes, ipſumque corpus repræſentet.

Quæſtio 448. Quæ & reſpectu quorum ſit præcedentia parochi?

1\. Reſpondeo primò: parochus in propria Eccleſia præcedit omnes, etiam in majore dignitate Eccleſiaſtica conſtitutos. C. de Luca *de regul. d. 65. n. 11. & d. 16. n. 3.* Barboſ. *de off. paroch. c. 9. nu. 3.* Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gl. 6. n. 6.* Zipæ. *in analitica juris Eccleſ. enarrat. l. 1. tit. de majorit. & obed. n. 8.* Caſſan. *in catalog. gloria mundi, p. 4. conſid. 22. n. 81.* quilibet enim in officio proprio præfertur omnibus aliis, licèt extra illud iiſdem aliis poſtponeretur. Undè etiam Rector Eccleſiæ parochialis tanquam caput Eccleſiæ thurificandus eſt ante Dominum loci. S. Cong. rituum *in Turritana 7. Aug.* 1610. apud Barboſ. *loc. cit.* Et in ſpecie etiam Canonicos cathedrales, nimirùm ubi interveniunt jure privato & ſingulariter. Non tamen præcedit Canonicos cathedrales, ubi illi Capitulariter, ſeu ipſum corpus cathedralis Capituli repræſentantes interveniunt in parochialibus Eccleſiis. C. de Luc. *l. cit.* Multò magis extra parochialem Eccleſiam v. g. in proceſſionibus & funeralibus parochus non ſolùm Archidiacono & Archipresbytero, ſed & cæteris Canonicis cathedralibus capitulariter incedentibus, ſeu capitulo & clero Eccleſiæ cathedralis digniorem locum relinquere debet, licèt ad parochum Eccleſiæ, in qua defunctus ſepeliendus, ſpectet facere officium. Quin & parochus defuncti, vel Eccleſiæ, ad quam defuncti corpus defertur, digniorem locum obtinere debeat, & præcedere alios quoſcunque presbyteros. Barboſ. *loc. cit. num. 6. & 7.* teſtans, ſic declaráſſe S. Congreg. rituum, quam declarationem verbotenùs recitat, & oſtenſam ſibi eſſe authenticam ait.

2\. Secundò parochum, etiam in aſſociandis funeribus propriæ ipſius parochiæ, & in genere Rectores omnes curatos, plebanos ac presbyteros parochialium in publicis proceſſionibus, functionibus etiam ſynodalibus, digniorem locum cedere debere Canonicis, etiam collegiatarum Eccleſiarum cenſuit Sac. Congreg. rituum variis declarat. apud Barboſ. *loc. cit. n. 9.* quas deciſiones juri conſonas ait *num.* 10. non ſecùs ac capitula tam collegiatarum quàm cathedralium Eccleſiarum ſemper & ubique præcedere debent Eccleſiis inferioribus, etiamſi dictæ Eccleſiæ capitulares poſt parochiales erectæ ſint, & etiamſi in earum erectione inſerta eſſet clauſula: *ſine præjudicio alicujus.* Barboſ. *cit. n.* 10. citans Seraph. *deciſ.* 1445. *in una Ilerdenſi præeminent.* 26. *Januar.* 1602. Undè etiam eo ipſo, quòd parochialis erigatur in collegiatam, præcedit alias parochiales. Corrad. *in pr. benef. l. 2. c. 14. nu. 67.* C. de Luc. *de paroch. d. 36. num. 7.* Quin & Eccleſia filialis, quæ priùs præcedebatur à matrice, ſi erigatur in collegiatam, præcedit ipſam matricem; quia nimirùm mutato ſtatu mutatur jus antiquum. Rota *deciſ. 313. n. 6. p. 2. recentiſſ.* apud Barboſ. *loc. cit.* Neque his obſtant aliæ declarationes S. Cong. rituum, quas quoque refert Barboſ. *num. 8.* & quibus concordare videtur rituale Romanum *tit. de Exequiis*, ubi, quòd parochus in omnibus funeribus præcedit, incedendo ante feretrum. Vel enim volunt, quòd parochus ratione officii debeat præcedere inter pares, non autem quando eſt inter majores, aut prærogativam habentes, qualis ſunt Canonici collegiatarum. Vel de præcedentia, quando funus defertur ad Eccleſiam ejus, qui ſtolam defert (quamvis ratio præciſè ſtolæ non habeat præcedentiam, cùm hæc non det juriſdictionem vel prærogativam, ſed tantùm ſit ſignum ſacerdotale) ſeu dum ab eo fit Officium in ſua Eccleſia, in qua præcedentiam habet.

3\. Tertiò præcedentia inter ipſoſmet parochos ſeu curatos Eccleſiarum parochialium, ſive ſint ſæculares, ſive regulares, datur ſecundùm prærogativam ipſarum Eccleſiarum, & non ſecundùm prærogativam regulæ. Barboſ. *cit. c. 19. num.* 12. Ità tamen, ut parochus, ad cujus Eccleſiam defunctus ſepeliendus defertur, præcedat parochum alterum, ad cujus parochiam ſpectabat defunctus, juxta praxin Romæ ſervari ſolitam. Barboſ. *n.* 13. vel etiam ut ambo iſti parochi, etiam, dum alteruter eſt regularis induti ſuperpellicio & ſtolâ, pares ingrediantur, juxta diſpoſitionem Eccleſiæ Mediolanenſ. *p. 2. Actorum tit. de funere duc.*

4\. Quartò parochi Rectores & Clerici ſæculares præcedere debent regulares tam Monachos, quàm fratres quorumcunque Ordinum, etiam mendicantium in funerum aſſociatione, proceſſionibus, & aliis iſtiuſmodi actibus publicis, nec debent Monachi aut fratres cum parochis vel Clericis mixtim incedere, etſi contrarium quandóque fiat ex ſæcularium indulgentia aut humanitate. Barboſ. *num.* 14. juxta declarat. Clement. VIII. conſtit. ſua. *decet Romanum Pontificem.* 20. *Febr.* 1601.

☛ (†) ☚

PARA-

PARAGRAPUS II.

De juribus parochialibus, & in specie de jure funerandi.

Quæstio 449. In quibus consistat jus parochiale in genere, qualem assistentiam juris habeat, qualiter immutetur, vel etiam amittatur?

1. Respondeo ad primum: Jus parochiale consistit in pluribus; nimirùm in obligatione parochianorum recipiendi in Ecclesia parochiali Sacramentum Eucharistiæ in paschate, aliáque Sacramenta conferenda moribundis, putà Eucharistiam pro Viatico, & extremam Unctionem: in jure funerandi & sepulturæ, in jure percipiendi oblationes & decimandi. de Luca *de par. d.* 31. *n.* 8.

2. Respondeo ad secundum: super jure parochiali percipiendo assistentiam juris habent parochi intra parochiarum suarum limites. Abb. *in c. dilecti, de offic. Ord. n.* 4. Rota *decis.* 256. *num.* 1. *p.* 1. *recent.* apud Barb. *juris Eccl. l.* 1. *c.* 20. *nu.* 41. Proindéque ex sola juris assistentia, nullâ etiam concurrente possessionis probatione, manutenentia iis esset concedenda. Rota *in Taurian. decimarum ult. April.* 1604. *coram Seraph. inter ejus impressas* 1497. apud Barb. *loc. cit.* quoniam hæc juris assistentia in judicio retinendæ summarissimo sola sufficeret, si versaremur in jurisdictionalibus; in quibus terminis loquuntur decision. Rotæ 273. *n.* 1. 382. *n.* 1. 501. *n.* 1. *p.* 2. *recent.* sed in aliis caussis non jurisdictionalibus nunquam Rota consuevit ex sola juris assistentia manutenentiam impertiri; ut constat ex pluribus ejusdem decision. apud Barb. *loc. cit. n.* 42.

3. Respondeo ad tertium: jus parochi non immutatur seu deperditur per caussativam seu accidentalem mutationem domicilii absque animo deserendi primum, & acquirendi secundum; uti nec facit cessare jurisdictionem proprii parochi; neque eam inducit in eo, intra cujus parochiæ limites hujusmodi accidentale seu caussativum domicilium habetur. C. Luca *de paroch. d.* 23. *n.* 9. Barb. *de paroch. c.* 25. *n.* 26. juxta *c. de iis, de sepult. in* 6. testatur etiam *ibid.* Barb. stante in Urbe statuto Cleti sic expressè statuente, saltem bimestrem habitationem requiri in nova parochia, ut jus parochiale acquiratur. De cætero præscindendo à simili statuto, quamvis parochialitas & jus parochiale non acquiratur ex sola seu simplice habitatione, hoc est, absque animo aliquo modo declarato perpetuò ibi habitandi (cùm vel sic semper præsumatur habitatio ad tempus, & cum animo redeundi ad pristinum domicilium, in quo conservatur jus parochiæ. Abb. *in c. in nostra. de sepult.* Sanch. *de matr. l.* 3. *d.* 23. *n.* 1.) ubi tamen quis animum hujusmodi declaravit, statim efficitur parochianus parochiæ hujus habitationis, non exspectato, quòd ibi habitet pro majore, vel etiam pro aliqua certa anni parte. Lott. *l.* 1. *q.* 20. *n.* 43. *& seq.* citans Cardin. *in Clem.* 1. *de privil. nu.* 8. Guttier. *de matrim. c.* 63. *n.* 13. Sanch. *ubi antè num.* 14.

4. Respondeo ad quartum: Ecclesia parochialis habitu tantùm talis, non amittit sua jura & privilegia; undè etsi cesset exercitium parochialitatis, non tamen cessant ejus jura, sed semper conservantur cum illius pristino statu, licèt Ecclesia facta jam sit beneficium simplex; undè hodiedum in nonnullis beneficiis simplicibus, quæ antè fuerunt Ecclesiæ parochiales, eorum Rectores habent jus decimandi. Vide Corrad. *l.* 3. *c.* 5. *n.* 13. & Lott. *l.* 1. *q.* 20. *n.* 157.

Quæstio 450. Ad quem spectent ea jura parochiæ, & respectu quorum dentur?

1. Respondeo ad primum primò: ubi parochia annexa est Capitulo seu alteri corpori universali, vel etiam dignitati, de jure communi (nil enim vetat ex speciali conventione Rectorem inter & Vicarium ei assignare certam aliquam jurium seu emolumentorum partem, quæ conventio etiam servanda, etsi tractu temporis unius alteriúsve partis evadat læsiva seu præjudicialis, quoties læsio non reducitur ad iniquitatem. C. Luca *de par. d.* 11. & dictum suprà) omnia jura & emolumenta parochialia spectant ad eum, cui cura habitualis competit, cùm ille verè dicatur parochus seu Rector, Vicarius autem seu alio nomine nuncupatus ad solam curam actualem, seu ejus exercitium deputatus, jure operarii censendus, contentus esse debet congruâ, tanquàm salario seu mercede operis. C. Luca *de paroch. d.* 22. *num.* 7. juxta plures Rotæ decisiones apud eundem *ibid.*

2. Secundò: dum adest Ecclesia filialis impropria; id est, adjutrix, seu pars & membrum parochialis pro commodiore curæ exercitio ad præscripta Trident. *sess.* 21. *c.* 4. erecta, jus parochiale in solidum est penes Ecclesiam matricem, quæ unica dicitur Ecclesia parochialis; & adjutricis Ecclesiæ Vicarius, qui censetur jure quasi famuli, contentus esse debet congruâ tanquam mercede laboris; cujus tamen vice non incongruè aliqua emolumentorum parochialium pars eum familiarum aliquarum distributione ei assignatur. C. de Luca. *de paroch. d.* 33. *n.* 6. & *d.* 27. *n.* 9.

3. Tertiò: fieri etiam potest, ut jus parochiale v. g. decimandi, funerandi, percipiendíque emolumenta cætera, non secùs ac jus curæ, utpotè naturâ individuum, resideat in solidum penes plures repræsentantes unam personam formalem seu intellectualem (ità ut quamvis tunc singuli non dicantur Rectores actu, dicantur tamen habitu, & in ipsis tanquam in uno corpore conservant unicitas, dum nimirùm cura apud unum habuit originem, & dein devenit in plures, de quo vide Lott. *loc. cit. n.* 115. *&* 145. *& seq.* Butrio, Decium, & AA. communiter *in c. prudentiam de off. deleg.*) non secùs ac feudum individuum, cujus possessio ac fruitio potest esse apud plures agnatos coæquali jure possidentes, tanquam repræsentantes unam personam formalem individuam. C. de Luc. *de paroch. d.* 33. *num.* 8.

4. Respondeo ad secundum: dari hoc jus parochorum respectu viventium intra parochiæ fines; quemadmodum autem ex indulto Pontificis, vel antiquâ legitimâ consuetudine jurisdictio parochialis dari potest in personas seu familias, quamvis in alieno territorio viventes; uti contingit in parochiis distinctis per familias, quamvis sparsim & promiscuè habitantes, de quibus suprà; ità etiam dari respectu habitantium extra territorium parochiæ possunt dicta jura. C. de Luca. *de paroch. d.* 24. *num.* 3.

Quæstio 451. Quale jus habeat parochus circa funera?

Respondeo: hoc jus consistere ferè in jure ipso sepeliendi, in jure deducendi funus, faciendíque officium, & jure percipiendi emolumenta, seu quartam parochialem, sive portionem Canonicam. C. de Luca. *de reg. d.* 1. *n.* 46.

Quæstio 452. Quale sit hoc jus sepeliendi?

1. Respondeo: parochus parochianos suos omnes, quibus sepultura sacra conceditur, sepelire debet in Ecclesia, vel cœmiterio parochiali. Barb. *de off. par. c.* 26. *n.* 1. Laym. *th. mor. l.* 3. *tr.* 6. *c.* 12. cum communi juxta *c. is, qui de sepult. in* 6. sicut enim Sacramenta & verbi Dei prædicationem, ità & sepulturæ officium fidelibus præstare, ad eorum pastores pertinet. Laym. *ibid n.* 3. Item omnes alios (putà scholares, similésque personas quasi domicilium habentes. Abb. *in c.* 1. *de sepult. n.* 4. Laym. *n.* 8. & peregrinos, ubi hi ad propriam parochiam deferri non possunt, vel nisi aliud habeat consuetudo. Laym. *ibid.* ex Sylv. & Molin.) intra parochiam degentes, & decedentes, sive cum, sive absque testamento. Barb. *loc. cit. n.* 1. Estque hoc jus parochiale. *clem. dudum de sepult.* Abb. *in rub. de paroch. num* 2. Riccius *supr. p.* 4. *resol.* 292. apud Barb. *loc. cit.* ità etiam ut paro-

chus præsoratur, & ante omnia sit restituendus, si fuerit spoliatus corpore jam sepulto; cùm illud possit extrahi auctoritate superioris tanquam non justæ sepulturæ traditum, & restitui ei, qui jus prælationis habet, juxta Gratian. *discep. for. to. 2. c. 198. n. 5.* ex Cassan. *in Catal. gloriæ mundi. p. 2. consid. 5.* apud Barb. *loc. cit.*

2. Excipe primò: nisi ipsi parochiani dictique alii alibi sepulturam elegerint. Barb. *ibid.* juxra *c. is qui. & clem. dudum*; uti possint liberè eligere sepeliri alibi omnes pubetes, etiam filii familias absque patris consensu, juxta *c. 1. de sep.* & *c. licet. tit. eod. in 6.* Et pater, aut hoc deficiente, etiam mater filio impuberi. Armill. *V. sepultu.* Sa, &c. apud Laym. *n. 5.* Molin. *de Just. tr. 2. d. 214.* & fusè Bass. *in flor. Theol. to. 2. V. sepult. n. 7. & seq.* & utrumque quidem non de jure & ratione patriæ potestatis, (cùm jus determinet cuique sepulturam, nimirùm in sepulcbro majorum, aut in parochiali, concedens insuper potestatem eligendi iis, qui capaces sunt electionis, & non substituens ratione incapacitatis alios, cùm concessio hæc sit personalis) sed ratione consuetudinis, ubi ea est, Bass. *cit. n. 7.* juxta delarationem, ut ait Bonif. VIII. *in c. licet. de sepult. in 6.* Item patre & matre deficientibus, affines & consanguinei; quin & tutor pupillo impuberi; hi enim omnes succedunt patri in cura impuberum; estque tutor loco patris, & transit in jus patris in ordine ad curam pupilli; talis autem successio in cura impuberum dat ipsis jus ad exercenda ea, quæ spectant ad ipsorum curam; & hinc jam etiam transit ad eos jus, quod convenit patri ratione consuetudinis in eligenda sepultura pro impubere filio. Bass. *loc. cit. n. 9.* citans Gl. *in c. licet. de sep. in 6.* Frant. *ibid. n. 3.* Gratian. *discep. for. to. 1. c. 94.* contra Belletum. *p. 1. disquisit. cler. §. 3. de clerico debitore. n.* 18. Dian. *p. 5. tr. 3. resol.* 108. *&c.* Idque in omni Ecclesia, & nonnisi in Ecclesia, quæ jus sepeliendi habet, hoc de jure ordinario, ut sunt Ecclesiæ, quæ populum habent, seu parochiales. Abb. *in c. certificari. de sep. n. 8.* Laym. *loc. cit. n. 3.* sive de privilegio, ut Ecclesiæ Collegiatæ, & regulares, aliæque non parochiales. AA. iidem. Quale privilegium etiam ab Episcopo cum consensu Capituli ex causa concedi posse Ecclesiæ non parochiali, affirmat Laym. ex Abb. *loc. cit. n. 9.* & Molin. *d.* 214. ubi etiam juxta *c. 3. de pactis in 6.* ait, tali privilegio renunciare posse paciscendo cum Episcopo vel parocho de non sepeliendis parochianis prælatum immediatum regularem, putà Priorem, Guardianum, &c. cum Capitulo, absque eo, quòd opus sit adhibere consensum Generalis vel Provincialis Ordinis. Porrò qualiter probetur Electio sepulturæ, vide apud Barb. *in c. cum super. de sepult.* Dian. *p. 5. tr. 3. resol.* 106. Bassæ. *loc. cit. num.* 11.

3. Excipe secundò: nisi alibi extra parochiam habeant sepulchrum, in quo eorum majores sepeliri consueverint; in hoc enim, si commodè possint, sepeliri debent decedentes, nullâ factâ electione sepulturæ. Laym. *n.* 8. citans Abb. *in c. 1. de sepult.* Sylv. *q.* 8. Per. de Perusio *tr. de Can. port. &c.* Bass. *loc. cit. n.* 10. Ecclesia enim, in qua est sepulchrum majorum, juxta *c. 1. de sep.* acquisivit jam jus ad sepulturam, quoties quis alibi illam non elegit, adeòque non potest privari per novam electionem sepulturæ in parochiali factam per eos, ad quos spectat cura funeris. Bass. *ibid.* citans Jo. And. & Gemin. *in c. licet. de sep. in 6.* Sylv. *V. sepultura. q. 8.* Ita etiam, ut si pater præter voluntatem suam alibi sepultus, filius adhuc in sepulchro Avorum & ascendentium sepeliendus sit; quia tunc sepulchrum illud patris esset adventitium, nec transiret ad familiam, aliàs apud patrem, dum is elegit diversum à majoribus sepulchrum, quia tunc sepulchrum illud fit familiæ, & omnes de familia acquirunt jus ad illud, sepulturáque inter mortuos comparatur domicilio inter vivos; filius autem sequitur domicilium parentum, & non aliorum ascendentium, juxta *l. assumptio. ff. ad mancip.* & *c. fraternitatem. de sep.* Bass. *cit. n.* 10. Abb. & Molin. apud Laym. *cit. n.* 8. Etiam naturalis, nisi pater in dignitate constitutus fuerit; spurius autem apud matrem, nisi ea sit illustris. Sylv. *cit. q.* 8. Sa *V. sepultura.* cum communi apud Laym. Uxor, nisi aliud habeat consuetudo, apud maritum; si plures maritos habuit, apud ultimum, cujus domicilium retinet & honorem. Abb. Sylv. Laym. *ll. cit.* Bass. *loc. cit. n.* 14. Quin & uxor præmortua, si maritus habet proprium sepulchrum, quamvis extra limites parochiæ, in qua mortua est, tumulari debet. Congreg. rituum *in Senogalliens. 15. Januar.* 1633. apud Barb. *de offic. paroch. c. 26. n.* 28. Sed hæc intelligenda, ubi uxor sibi sepulturam non elegerit alibi; quod potest de jure communi, juxta *c. de uxore. de sep.* quia, ut ait hic textus, electio sepulturæ pertinet ad eum statum, in quo uxor solvitur à lege viri. Bass. *ibid.*

4. Excipe tertiò: Novitios Religiosis, quia etiam decedentes extra monasterium, v. g. in domo paterna, sepeliri debent in monasterio; cùm Novitii gaudeant privilegio & juribus Ordinis. Laym. *cit. n.* 8. & apud illum Rodriq. *qq. reg. to. 1. q. 39. a.* 4.

5. Excipe quartò: famulos domesticos Religiosorum mendicantium, qui, dum decedunt intra septa monasterii, Collegii, residentiæ, sepeliri possunt, etiam invito parocho, ex privilegio Papæ in dictorum Religiosorum Ecclesiis vel cæmeteriis. Laym. *loc. cit.* Rodriq. *to. 2. q. 67. a. 2.* & videre est *in compendio privileg. Societ. V. familia.* §. 1. Secùs tamen est de iis, qui formaliter servientes, & ministri non sunt dictorum regularium, dum intra septa monasterii, ubi v. g. hospitalitatis gratiâ, seu aliàs accidentaliter degebant, moriuntur. C. de Luca. *de Reg. d. 1. n.* 50.

6. Excipe quintò: infirmos receptos & morientes sine electione sepulturæ in hospitali, etiam recto per regulares; his enim præbere possunt dicti regulares, aliique hospitalis Rectores in annexa hospitali Ecclesia sepulturam ex indultis Apostolicis, sicut ipsimet religiosi tales aut constitutus alius Rector sæcularis dicuntur istorum infirmorum parochi, & viventibus omnia Sacramenta ministrare possunt. C. de Luca. *ibid. n.* 51.

7. Excipe sextò: Tertiarios, qui invito etiam & irrequisito parocho, sepeliri possunt in Ecclesiis istorum Ordinum, ubi qualitates habuerint in Bulla Leonis X. præscriptas: nimirum si viri collegialiter aut claustraliter vixerint, mulieres verò virginalem, vel cœlibem, aut castitatem vidualem sub expresso voto & Tertiariatum habitu duxerint; secùs si istas qualitates non habuerint. Sic resolutum à S. Congreg. Trid. testatur Barb. *loc. cit. n.* 69. Porrò de religiosis constat: An verò & qualiter ipsi eorum Prælati jus habeant eligendi sepulturam, vide apud Laym. *loc. cit.* & Bassæ. *loc. cit. num.* 13.

Quæstio 453. Quid sit circa jus interveniendi funeribus?

1. Respondeo: parocho de jure communi competit jus interveniendi funeribus hinc inde coactivum, & ex necessitate reciproca seu activa & passiva, quo scilicet ipse tenetur, quamvis invitus, intervenire, & è converso parochiani tenentur, quamvis inviti, eum vocare. C. de Luca. *de par. d. 28. num.* 6. juxta text. *c. 1. & clem. dudum. de sepul.* ubi communiter DD. quod ita verum, ut, licèt à defuncto jussi sint advocari soli regulares ad sepeliendum cadaver, nullatenùs parochus sit excludendus. Barb. *loc. cit. n.* 62. juxta declarationem Congreg. præpositæ negot. Episc. 1518. Item ut regulares, quamvis expressè privilegiati in hoc, ut à parocho impediri nequeant, ne in Ecclesiis suis sepulturam sæcularibus concedant, adhuc sine parocho funus peragere nequeant extra suas Ecclesias, ut ad illas cadaver ducatur; quia esset exercere jurisdictionem in territorio parochi, in quo illi jus nullum habent, utpote constrictum ad territorium ipsorum proprium, quod consistit intra septa & ambitum monasterii. C. de Luca *de reg. d. 1. n. 47.* sed neque in propria Ecclesia funus peragere possunt, ac sepulturam defunctis de Clero & populo sæculari

tribuere

tribuere sine interventu seu consenso parochi proprii defunctorum, etiam dum absque dictorum regularium intervento vel facto cadaver clam ad eorum Ecclesias delatum fuisset, cùm ipsum jus funerandi dicatur parochiale ex jure privativo parochi, & privilegia concessa regularibus concernant solam remotionem illius obstaculi, seu prohibitionis, qua iis olim prohibitum, ne ulli sæcularium, quamvis id eligenti, dare sepulturam in eorum Ecclesiis possent. C. de Luca. *ibid. num.* 48. *&* 49. Quinimmò nec id possint Regulares respectu defunctorum intra sua septa sæcularium casu ibi hospitatorum, seu degentium, exceptis religiosis, qui ex instituto pauperum infirmorum hospitalitatem excercent respectu apud illos hospitantium infirmorum. Luc. *ibid.* n. 50. *&* 51. Licèt regulares extra claustra decedentes possint ad eorum Ecclesias deferri parochis inconsultis, ut declaravit S. Congreg. Conc. sub die 2. Julii 1620. apud Peytin. *to.* 2. *constit. sui ord. constit.* 7. *Pii V. n.* 2. & Barb. *loc. cit. n.* 68. ita etiam ut id regularibus prohiberi nequeat sub prætextu, quòd priùs debeant jus sepulturæ solvere, cùm ab istiusmodi prætensionibus parochos abstinere debere mandârit S. Congreg. præpos. neg. Ep. sub 22. Maji. 1615. apud Barb. *ibid.* Non tamen possint iidem regulares, dum moritur intra claustra aliquis eorum superior aut magister, funus illius portare per civitatem, plateas, & alias parochias sine interventu parochi. Ita rescripisse S. Congregationem Conc. Card. Ludovis. Archi-Episc. Bonon. testatur Barb. *ibid.* ex Lezana *in summa qq. reg. c.* 12. *n.* 41.

2. Secondò: levare domo cadavera irrequisito parocho non licet regularibus, neque aliis presbyteris sæcularibus. Barb. *loc. cit. n.* 66. citans S. Congregationem rituum *in Andriensi* 29. *Novemb.* 1631. Ugol. *de potest. Episc. c.* 17. *n.* 3. Grat. *to.* 3. *c.* 492. *n.* 59. sed neque regulares habentes privilegium sepeliendi apud se sæculares, qui apud eos sepeliri elegerunt, aut sepulchrum majorum ibi habent, cum cruce processionaliter intrare possunt parochiam aliam, & per se accipere funus, aliáque facere, contradicente Episcopo vel parocho. Barb. *loc. cit. num.* 67. citans Villalob. *in sum. p.* 2. *tr.* 31. *diffic.* 5. *num.* 3. Grat. &c. Bassæ. *to.* 2. *V. sepult. num.* 6. cùm privilegium concessum regularibus sepeliendi sæculares, utpote contra jus tertii, nempe parochorum, ut Innoc. & alii ex *c. mandatum. de rescript.* & *c. super eo. de offic. deleg.* sit strictæ interpretationis; Pontificesque Clemens IV. Clemens V. Sixtus IV. ut videre est apud Bassæ. concedentes id privilegium, usi sint verbo *recipere*, adeoque solam receptionem funeris eis concessisse videantur. Fusc. *de visit. l.* 1. *c.* 25. *n.* 8. Trull. *to.* 3. *de jure parochi. c.* 9. *d.* 1. *n.* 3. contra Rodriq. *to.* 3. *q.* 58. *a.* 3. Hieron. Rodriq. *in comp. privileg. resol.* 128. *num.* 3. Ang. Sylv. apud Bassæ. hanc dantes rationem: quia concessa est iis libera sepultura, consequenter iis concessum sit iter ad funus capiendum. Nec obstat privilegium à Sixto IV. expressè desuper datum regularibus, cùm illud revocatum sit à Leone X. Bassæ. *loc. cit.* Et licèt privilegia regularium revocata à Leone X. exceptis iis, quæ Tridentino contraria non sunt (quale est illud de adducendo funere) dicantur ab Adversariis restituta in foro exteriore per aliquos Pontifices; privilegia tamen *maris magni* quò ad hoc denuo revocata, & redacta ad terminos juris communis per Gregor. XIII. *Constit. in tanta negotiorum Anno* 1575. asserunt Auctores stantes pro nostra responsione apud Bassæ. Quòd si tamen parochus monitus & requisitus à regularibus, & exspectatus venire recuset, possunt ipsi cadavera istiusmodi ab ædibus, ubi fuerint, recto tramite deferre parocho invito: sic decisum à Congreg. Conc. testatur Barb. *num.* 70. cùm, ut etiam declaravit Congregatio rituum apud eundem *n.* 71. sepeliri mortui possint in Ecclesia, in qua sepulturam elegerunt sine præsentia parochi, si ipse requisitus interesse recuset, vel petitam licentiam neget.

3. Tertiò: ad parochum spectat tam in domo defuncti, quàm per viam, donec accedatur ad Ecclesiam regularem, in qua cadaver sepeliendum, & exequiæ peragendæ, officium peragere; quamvis oporteat per aliarum parochiarum fines transire; dum ita dicitur continuare jus suum jam inceptum in suo termino à quo usque ad terminum ad quem. C. de Luca *de reg. d.* 1. *num.* 53. Barb. *loc. cit. num.* 74. juxta declarationem S. Congregationis præpos. negot. Ep. Ac ita tenetur usque ad januam Ecclesiæ regularium, in qua sepeliendus defunctus, funerale ducere, & prosequi. Barb. *n.* 75. juxta eandem Congregationem. Sed neque, dum mortuus in hospitali elegit sepulturam in alia Ecclesia, ac propterea inde asportandum funus, possunt regulares, quorum est hospitale, se in hoc ingerere extra septa propriæ domùs regularis, sed tali casu subintrat parochus, nimirum proprius defuncti, sub cujus parochia hic vivebat, & non ille, intra cujus parochiam situm est hospitale, nisi fortè ex privilegio & consuetudine, quæ improbabilis non est, maximè in magnis urbibus, ubi causaretur confusio, & incommodum, si vocandus semper esset proprius defuncti parochus. C. de Luca *loc. cit. n.* 52. Porrò debent regulares vocati ad funus associandum accedere ad Ecclesiam parochialem, & exinde cum parocho ad domum, ex qua exportandum cadaver, se conferre, ac si illud contingat depositum esse in Ecclesia aliqua, ad illam convenire debent. Barb. *nu.* 65. juxta declarationem S. Congregationis rituum 26. *Aug. Anno* 1616. & nequaquam exspectare extra januam Ecclesiæ, multòque minùs per vias, vel ad domum defuncti; non obstante contrariâ consuetudine. Barb. *nu.* 64. juxta eandem Congregat. 12. Febr. 1633. Quamvis in hoc num sufficiat regulares invitatos reperiri in loco, in quo cadaver est, & ex inde tantùm perrecturos, an verò debeant accedere ad Ecclesiam parochialem, vel matricem seu digniorem, ex qua dirigenda processio ad accipiendum corpus in propria domo, deferendū esse consuetudini, utpote quæ in hujusmodi functionibus & ceremonialibus controversiis magnū locum habet, & consuetudine cessante servandum regularibus, quod jam dictum, utpote contra eos decisum, asserat C. de Luca *de reg. d.* 1. *n.* 61. citans Barbos. *de jure Eccl. l.* 3. *c.* 10. *n.* 65. Verùm in ingressu portæ, vel atrii Ecclesiæ regularis, aut alterius, in qua sepeliendus defunctus, parochus suum munus dimittit, illudque reassumit Prælatus istius domûs regularis vel alius regularis de ejus mandato. C. Luca *cit. n.* 53. Barb. *num.* 80. Vel alter Parochus sæcularis, si Ecclesia electa pro sepultura sit alia parochialis. Barb. *ibidem.*

4. Quartò: ad parochum spectat declarare, per quam viam exportandus defunctus. Barb. *n.* 74. juxta declarationem, ut ait, Congregationis præpos. negot. Ep. *de* 3. *Jan.* 1594. Item spectat ad parochum convocare sacerdotes alios, quos voluerit ad associandum funus, ubi hæredes defuncti aliter non disponunt, aut nullos destinârunt sacerdotes. Juxta quod censuit Congregatio rituum 7. Sept. 1640. apud Barb. *n.* 59. de cetero servanda voluntas dictorum hæredum, qui possunt convocare numerum sacerdotum sibi bene visum, & numerum ceræ sibi bene visum ad associandum funus constituere, minùs magísque pomposas culcitras, similiáque adornare, absque eò quòd parochus se opponere valeat, aut convocare alios, quàm destinatos ab hæredibus Clericos. Barb. *nu.* 57. *&* 58. Jo. Sauch. *in selectis DD. d.* 47. *n.* 24. apud eundem C. de Luca *de paroch. d.* 31. *n.* 4. juxta decisionem Congregationis præpos. neg. Ep. apud eundem; item Congregat. rituum *in Laudensi* 20. *Aug.* 1601. jus enim parochiale, quod competit parocho privativè ad omnes in funeribus, versatur solùm circa præeminentiam occupandi primum locum cum stola seu pluviali, nec non faciendi officium super cadavere, & percipiendi emolumenta; quatenus autem spectat ad eorundem funerum pro locorum consuetudine majorem pompam & solennitatem ab Ecclesiæ Catholicæ ritibus non aberrantem, neque à rituali reprobatam, jus nullum habet; quia ubi desuper in jure provisum non

est

est, pro parrium libertate judicandum est C. Luca *ibid. a n. 2.* Num autem sæcularis potest is facere possit desuper statuta, vel alias ordinationes seu reformationes, distinguit idem Card. *nu. 5.* negátque si agatur de spiritualibus concernentibus suffragia animæ defuncti, vel conservationem devotionis populi; putà circa celebrationem missarum, convocationem majoris vel minoris numeri Clericorum tam sæcularium, quàm regularium, distributionem Eleëmosynarum: concedit autem circa ea, quæ superfluam ac merè temporalem pompam respiciunt, ut sunt culcitræ pomposæ, vestes lugubres, castra doloris, cerei, præsertim extra Ecclesiam.

5. Respondeo quintò: Crux propriæ parochiæ defuncti deferenda est in funeralibus, & non crux parochiæ, ex qua parochia defuncti dismembrata fuit. Barb. *n. 79.* juxta Congregat. rituum. De cetero in funeralibus crux tantùm una deferenda. C. de Luca *cit. d. 1. de reg. num. 63.* Barb. *num. 78.* & quidem illius Ecclesiæ, ad quam corpus transfertur. Barb. *ibid.* juxta varias Congreg. rituum declarationes, sub qua omnes funus associantes incedere debent præcedentibus eam confraternitatibus (quæ nonnisi specialiter & expressè vocatæ accedere possunt ad funeralia, & dum accedunt in actu associationis funeris, nullo modo erigere possunt crucem. Barb. *n. 61.* juxta declarationem Congreg. rituum) incedentibus autem immediatè post illam personis illius Ecclesiæ, ad quam corpus defertur, & dein ceteris secundùm Ancianitatem ultimo loco incedente parocho cum superpellicio & stolâ. Barb. *cit. n. 78. & 56.* Quæ tamen intelligenda, ubi non intervenit Capitulum Cathedrale; tunc enim sub cruce illius omnes incedant, debetque pastor proprius cedere curato & sacristæ Cathedralis, etiam dum sunt amovibiles. Barb. *cit. n. 78.* juxta Congregationem rituum *in Pisaurienss. 22. Martii.* 1631. Quin & crucem hanc in Ecclesia ista, etiam regularium erectam retinere potest eodem modo, quo in via asportata, Capitulum Cathedrale interveniens. C. de Luca *num. 54.* ubi idem ait de Parocho, & Collegio Collegiatæ, & sic per modum decreti generalis decisum à Congregatione.

6. Sextò: ad parochum seu curatum, in cujus parochia defunctus obiit, & non ad regulares, ad quorum Ecclesiam defunctus portatur, spectat benedicere corpus defuncti. Barb. *n. 67.* ex decisione Congregationis rituum *in una Squilacen.* 18. *Novemb.* 1606. solusque parochus cùm ad domum defuncti pervenitur, cum Clerico deferente vas aquæ lustralis locum, in quo jacet defunctus, ingreditur, eúmque aspergit. Barb. *n. 56.*

7. Septimò: Officium supra funus jam delatum in Ecclesiam, in qua sepeliendum, facere spectat ad parochum, intra cujus parochiæ limites est Ecclesia dicta, & non ad sacerdotes talis Ecclesiæ. Barb. *n. 80.* ita ut verum id sit, etsi in ejus parochiali præsentes sint Canonici. Barb. *ibid.* Congregatio rituum *in Ostiensi. 28. April. 1607.* dum tamen tumulatur cadaver in Ecclesiis regularium, parochus ad easdem associans, ut debet, corpus in iisdem permanere potest, absque tamen eo, quòd in Officio cantando ullatenus se intromittat. Barb. *ibid.* Congregatio præpos. negot. Episc. *in Neritonensi 6. Julii* 1615. officium enim in tumulandis cadaveribus in Ecclesiis regularium non per parochum, nec per alios presbyteros sæculares, sed per eosdem regulares fieri debet, non obstante quavis consuetudine, Congregatio rituum variis decisionibus apud Barb. *nu. 82.* etiam immemoriali allegatâ (de qua tamen an sufficiat, latè Gratian. *discept. for. to. 3. c. 492.*) ut ibidem apud Barb. eadem Congregatio ad Card. S. Georg. 5. Jul. 1632. proinde officium defunctorum, psalmos, responsoria, aliásve preces recitare super funera ad solos regulares spectat. Barb. *n. 81.* Congregatio præpos. negot. Episc. *in Turritan. 24. Nov.* 1617. ceremoniasque peragit Prælatus regularis, aut alius ex ejus commissione. C. de Luca *de regul. d. 1. num. 53.* Hoc etiam jus officiandi peragendique funus, etiam solenne principis alicujus, vel magnatis competere adhuc regularibus etiam, dum intervenit Capitulum Cathedrale, non quidem repræsentando solummodò parochum ratione curæ, quæ fortè annexa est Cathedrali Ecclesiæ, sed tanquam condistinctum à parocho majoris pompæ vel solennitatis gratiâ; aut etiam Episcopus loci Ordinarius cum suo Capitulo volens illud munus peragere, tametsi S. Congregatio rituum aliquando decreverit, ut idem C. de Luca *n. 55. & 56.* ipse tamen ait, id sibi non placere, & videri sibi parum probabile, citátque seipsum *de paroch. disc. 25. & de jurisdictione d. 22. & 31.*

8. Octavò: Parochi non habent jus plus recipiendi pro tumulandis externis, quàm civibus. Barb. *loc. cit. num. 83.* ex decis. S. Congregationis Conc. de 27. Maji. 1617. imò pauperes gratis sepelire debent. Barb. *nu. 84.* Jo. Sanch. *select. DD. d. 47. num. 18.* Cavendum verò vel maximè, ne propter jus sepulturæ minimè solutum cadaver inhumatum retineatur, cùm nulla ratio patiatur, repugnetque Christianæ pietati, maximè verò ob pecuniarum interesse, cadaver insepultum manere. Neque etiam sub quovis prætextu compositionis quartæ funeralis mortuorum sepultura retardari aut impediri debet. Barb. *num. 55.* juxta decision. Congreg. *in Cassan. 5. Maji.* 1617. De cetero, cùm quod datur parocho, non sit sola merx laboris, sed emolumentum juris parochialis, in summa determinata, ubi non adest incommodum extraordinarium, præstandum est; quamvis quia parochus non tenetur hujusmodi functiones funerales facere de nocte, seu in forma pomposa cum extraordinario & magno labore, oportebit hæredes defuncti cupientes majorem funeris pompam, majorem aliquam præstare recognitionem. Luca *de paroch. d. 28. num. 7.* Qualiter verò alii Clerici ejusdem Ecclesiæ parochialis, qui invitari quoque solent ad funera associanda, non tamen cogere possint partes ad se invitandas, sicut nec invitari cogi possint ad comparendum, quique nullam partem habent in cura animarum (sicut aliàs habent alii ejusdem Ecclesiæ clerici dicti hebdomadarii, quòd per vices hebdomadarii exercent curam, adeóque repræsentantes parochum) neque sint de corpore talis Collegii parochialis, qualiter inquam hi prætendere nequeant dicti augmenti participationem, etsi pariter majorem & ipsi laborem subeant, deductum vide *ibidem* à C. de Luca potissimùm *a num. 9.*

Quæstio 454. Specialiter circa quartam parochialem seu portionem Canonicam, quid & quanta ea sit?

1. Respondeo ad primum: est certa quantitas à jure Canonico inducta, & solvi debita parocho vel Episcopo ab Ecclesia illa, in qua quis relictâ propriâ sepelitur, ex relictis eidem à parochiano defuncto, vel obvenientibus ratione funeris. Ex Barb. *de offic. paroch. c. 25.* Bass. *to. 2. V. parochia. num. 19.* Rodriq. *to. 1. qq. reg. q. 39. a. 1.* &c. Porrò qualiter hæc portio Canonica parochialis seu funeralis distinguatur à quarta Canonica Episcopali, vide apud Azor. *p. 2. l. 9. c. 12. q. 1.*

2. Respondeo ad secundum: de jure ordinario est quarta pars obventionum istarum. *c. cum super. & Clem. dudum. de sepult.* de consuetudine tamen potest esse medietas, vel tertia pars. *c. certificari. tit. eod.* Tusc. *lit. q. concl. 23.* Ugol. *de officio Episc. c. 17. num. 2.* Lavor. *vari. lucub. to. 1. tit. 2. c. 17. num. 4.* apud Barb. *loc. cit. num. 2.* debet autem consuetudo hæc esse rationabilis & legitimè præscripta spatio 40. annorum, ut vi illius solvi debeat vel ultra dimidium, vel infra quartam partem; sufficit autem consuetudo non præscripta, sed 10. annorum, ut debeatur intra dimidiam & quartam partem. Barb. *num. 2.* ex Miran. *in man. præl. to. 2. q. 48. a. 5.* & Pet. de Ubald. *de can. port. p. 2. c. 5.* eò quòd consuetudo dandi ultra dimidium, & infra quartam partem sit contra jus; consuetudo verò dandi infra dimidiam, & citra

quartam partem, sit tantùm præter jus. Bass. *loc. cit.* citans Abbat. *in c. certificari. num. 4.* Trull. *de jure paroch. c. 13. du. 1. num. 4.* &c. Porrò dum in Ecclesia parochiali non est consuetudo exigendi certam partem, debet servari ea, quæ est in Ecclesia, in qua sepelitur defunctus, seu cui legatur: si verò in hac est consuetudo talis, & alia in parochiali, servanda est consuetudo parochialis, utpote quæ prætendit titulum onerosum propter administrationem curæ, & Sacramentorum, Ecclesiâ istâ aliâ non prætendente nisi titulum lucrativum: ex his autem titulis concurrentibus potior sit conditio onerosi quàm lucrativi. Si denique in neutra harum Ecclesiarum est certa consuetudo, est autem aliqua in aliis Ecclesiis ejusdem diœcesis, hæc servanda, si uniformis; si difformis, ea servanda, quæ magis juri conformis. Barb. *num. 3.* ex Lavor. *loc. cit. nu. 8.* & Sebast. de Medices. *de sep. q. 7.*

Quæstio 455. Unde solvenda portio Canonica?

1. Respondeo: de omnibus, quæ Ecclesiæ, in qua quis relictâ propriâ eligit sepeliri, ratione & occasione funeris seu sepulturæ obveniunt. Barb. *loc. cit. n. 36.* Covar. *in c. ult. de testament. n. 7.* Bass. *loc. cit.* x2. Azor. *loc. cit. q. 2.* &c. etiam præter voluntatem morientis. Feder. de Senis *cons. 6. n. 2.* apud Barb. *n. 37.* purà quæ tali occasione legantur illi Ecclesiæ (non autem personæ certæ illius) sive res sint mobiles, sive immobiles. Azor. *loc. cit.* citans *c. in nostra. & Clem. dudum. de sepult.* Quæ deferuntur seu portantur cum funere; quæ offeruntur tempore, quo funus seu exequiæ celebrantur. Barb. citans Molin. *de just. tr. 2. d. 215. n. 4.* sive obveniant, antequam corpus in terra condatur, sive post usque ad trigesimum diem. Barb. *n. 37.* Azor. *cit. q. 13.* Bass. *nu.* x2. Et quamdiu fit memoria funeris. Barb. & Bass. *ll. cc.* v. g. dum ex causa pluribus diebus post tumulationem fiunt exequiæ magna cum pompa. Leo *in thes. fori Eccl. p.* x. *c. 14. n. 12.* Riccius *in pr. fori Eccl. resol. 571.* Sylv. *in sum. V. Canon. port.* apud Barb. *n. 37.* etiam dum parocho, jam die funeris data est candelarum, facum, similiumque quarta pars. Barb. *n. 38.* juxta respons. ut ait, Congregationis præpos. neg. Episc. hæc enim omnia dicuntur funeralia, juxta *c. cum liberum. de sepult.* Barb. *cit. nu. 37.* citans Riccium *ubi antè.* Bertach. *in repert. V. quarta portio* &c. Bass. *loc. cit.* Azor. *q. 13.* quamvis *ibid.* dicat Azor. consuetudinem non esse, nisi ut quarta solvatur de his, quæ cum funere obveniunt, ut sunt candelæ, equi, arma, vestes, vel quæ offeruntur, dum funus est in Ecclesia.

2. Porrò in particulari primò: debetur quarta funeralis de candelis, & cereis oblatis. Barb. *nu. 4.* ex Feder. de Senis; item ex iis, qui accensi afferuntur, & ponuntur circa crucem & cadaver. Barb. *ibid.* ex Per. de Ubald. *c. 4. n. 10.* Carraccia *de quarta funerali c. 3.* Nulla tamen debetur portio ex candelis, quas fratres Confraternitatum, aliique presbyteri in manibus portant, cùm hæ remaneant deferentibus. Barb. *num. 39.* juxta declarationem Benedicti XI. Piasec. *in pr. p. 2. c. 3.* Rodriq. & Carrac. *ll. cit.* contra Calder. *cons. fin. de sep.* Feder. de Senis, & Gl. *in Clem. dudum. V. funeralibus.* Uti nec de intorstiis, seu cereis confraternitatum sæcularium associantium funera. Item nec de intorstiis, quæ portantur à locis piis ad associandum funera pauperum. Barb. *n. 40.* juxta declarat. Congregat. præpos. neg. Episc. 5. Mart. 1616.

3. Secundò: ex iis, quæ legantur sive dantur pro legendis missis. Azor. *loc. cit. q. 5. & 13.* Barb. *num. 43.* citans Gl. *in Clem. dudum. V. funeralibus.* Sylv. *in sum. V. Canonica portio. num. 9.* Ubald. *de Can. port. c. 4. n. 5.* & seipsum *de off. Ep. p. 3. alleg. 86. num.* x0. contra Rodriq. *cit. q. 32. num. 2.* nisi fortè is loquatur de consuetudine vel privilegio.

4. Tertiò: de armis, libris, culcitra, pallio, pannis sericis &c. quæ in feretro deferuntur. Per. de Ubald. *loc. cit. num. 10.* Oldr. *cons. 21.* apud Barb. *num. 44.* juxta *c. in nostra. de sep.* nisi aliter sit ex consuetudine vel privilegio, ut declaravit Pius V. in Constit. *Et si mendicantium.* apud Rodriq. *loc. cit. q. 49. a.* x. uti etiam falin in equis & armis, quæ relinquuntur in subsidium terræ sanctæ. Molin. *cit. d. 215.* juxta *c. in nostra.* apud Barb. *cit. n. 44.*

5. Quartò: debetur ex bonis relictis jure institutionis, ut si defunctus instituerit hæredem Ecclesiam, in qua elegit sepulturam. Azor. *loc. cit. q. 6.* citans Abb. & Jo. And. *in c. 1. de sepult.* Barb. *num. 50.* citans Molin. *d. 215. num. 4.* Sylv. *loc. cit. num. 10.*

6. Quintò: ex iis, quæ relinquuntur Ecclesiis donatione causâ mortis factâ. Azor. *q. 7.* aut in mortis articulo donantur. Azor. *q. 13. §. quid dicendum.* Item ex ea pecunia, quam dum regularibus talis Ecclesiæ nihil legatum est, frater aliquis ex illis datus executor ad eam pro libitu suo distribuendam distribuit inter dictos regulares. Item ex eo, si qui decessit, nihil legavit iis, aliquid executoribus dandum iis mandavit, aut promittendum. Azor. *q. 13.* Barb. *num. 50.* Sylv. *num. 5.* Gl. *in Clem. dudum V. obventionibus.* Item ex iis, quæ defunctus mandavit dari singulis fratribus ad ipsorum commoda, purà ad emendos libros, vestes, aliáque hujusmodi; quia id censetur relictum monasterio, cùm religiosus proprium quid habere nequeat, adeóque solum intelligitur relictum esse fratribus ad nudum eorum usum nutu superiorum revocabilem. Azor. *q. 13.* Barb. *cit. c. 25. n. 48.* juxta Gl. *in Clem. dudum. V. indirectè.* Gemin. *cons. 46.* & Feder. de Senis, docentes perinde esse sive donatum uni ex regularibus, sive toti Monasterio. Non tamen debetur ex iis, quæ Ecclesiæ talis recepit donatione inter vivos. Barb. *num. 48.* Azor. *q. 4.* citans *c. de his. de legat.*

8. Sextò: ex omnibus legatis tali Ecclesiæ factis seu relictis in ultima voluntate. Barb. *n. 51.* citans *c. 1. & x. de sep.* Covar. *loc. cit. n. 2.* Sylv. *loc. cit. in fine.* Oldr. *cons. 225. n. 18.* Molin. *loc. cit. n. 4.* si tamen legatum relinquatur ratione loci, & non ratione personæ certæ talis loci, aut in fraudem. Barb. *ibid.* juxta Sylv. *num. 7.* & Azor. debetur item adhuc ex legatis, quæ fiunt regularibus, etiam dum legator in eorum Ecclesiis non eligit sepeliri, dum id fit fraude & dolo, nimirum si defunctus alibi sepulturam elegit consilio illorum fratrum, aut prædicti fratres curaverint, ut legatum relinqueretur sororibus v. g. S. Claræ, vel aliis amicis sperantes se ab illis talia legata habituros. Azor. *circa finem cit. q. 13.* secùs est de legatis factis illis absque tali fraude juxta Innoc. Archid. Gl. apud eundem. Azor. *ibid.* Non tamen debetur ex legatis, quæ legator, dum vivit, solvit Ecclesiæ, tunc enim legatum transit in simplicem donationem inter vivos. Azor. *ibid.* juxta Gl. *in l. legatum ff. de legatis.* quamvis dicat Abb. & Cardin. sentire contrarium apud Sylv. *cit. num. 9.* quid & circa finem dictæ *q. 13.* dicat juxta Paulum adhuc solvendam quartam, etiamsi legator talis postmodum in ista Ecclesia, in qua sepeliri elegerat, sepultus non fuerit, sentireque idem Cardin. nisi talis sepultus alibi ad tempus, transferendus postmodum ad Ecclesiam, in qua sepulturam elegerat. Nequa ex legatis Ecclesiæ relictis ad perpetuum cultûs divini obsequium v. g. ad fabricam Ecclesiæ, ad vasa & vestes sacras, ad luminaria & ceteros divinis usibus destinatos. Azor. *q. 4.* Barb. *cit. c. 25. n. 50. & 52.* citans Covar. *in c. ult. de testam. num. 8.* Carrac. Bartol. &c. quamvis Barb. *eodem num. 5.* ex Covar. dicat, quò ad fabricam id verum, si Ecclesia tunc egeat reparatione, secùs si non egeat. Item Azor. *cit. q. 13. §. quid dicendum.* dicat, deberi adhuc quartam, si defunctus reliquit aliquid huic vel illi, ut curaret in Ecclesia istorum fratrum constituendam Capellam, vel emenda ornamenta, aut vasa ad divinum cultum.

* * * * *

Quæ-

Quæstio 456. A quibus solvenda sit dicta portio parochialis?

Respondeo: Non ab hæredibus defuncti, saltem jure ordinario (quamvis & hæredes teneri, sentiat Barb. *loc. cit. num.* 17. citans Molin. *d.* 215. *n.* 5. Covar. &c. contra Carraciam) sed ab Ecclesia, in qua quis, relictâ propriâ, elegit sepeliri; sive ea sit sæcularium, sive regularium; sive aliàs exempta sit, sive non (intellige à jurisdictione ordinarii) cùm per hoc quòd ad dictam quartam solvendam non sit exempta. Bass. *V. paroch. num.* 22. Porrò in specie ad hoc tenentur jure communi etiam mendicantium Ecclesiæ. *Clem. dudum.* Barb. *cit. c.* 25. *n.* 4. etiam Monialium; cùm Trid. loquatur generaliter de quibuscumque locis piis ac Monasteriis, ubi dicta quarta solita esset persolvi. Barb. *ibid. n.* 5. contra Azor. *cit. p.* 2. *l.* 9. *c.* 13. *q.* 13. qui putat Clementinam *dudum*. loquentem de fratribus utpote pœnalem restringendam, & non extendendam ad sororum seu monialium Ecclesias.

Quæstio 457. Quænam Ecclesiæ ab hoc onere solvendi dictam quartam sint immunes?

1. Respondeo primò: Ecclesias tam religiosorum quàm sæcularium à solutione hujus quartæ exemptas per privilegia concessa ab habente potestatem. Barb. *n.* 7. modò per istiusmodi privilegia specialiter derogatum fuerit *Clem. dudum.* Barb. *n.* 8. Rota *in Granaten. quarta funeralium*; cùm sit dispositio Conciliaris, adeóque locum habeat regula; quod non censetur derogatum constitutioni Concilii generalis, nisi fiat expressa mentio his aut æquipollentibus verbis: *Non obstante aliquâ lege aut constitutione in Concilio generali edita.* Bass. *V. parochia. n.* 23. juxta *c. ex parte. de Capell. Monach.* (quamvis etiam per clausulas generales derogari eidem *Clem.* dum constat de voluntate principis derogare volentis, omnibus in contrarium non obstantibus dicat. Pet. de Ubald. apud Barb.) Ita tamen ut privilegia, in quibus etiam specialiter derogatum est dictæ *Clem.* concessa aliquibus non censeantur quoad hoc communicata aliis, etsi hi aliàs communicent cum istis in privilegiis; cùm communicatio non extendatur ad ea, quæ aliis sunt præjudicialia. Barb. *n.* 9. juxta decisionem Rotæ *in dicta Granat. & in Vallisoletana quarta funer.* 19. *April.* 1606. ubi etiam quòd per privilegium specialiter derogans dictæ *clem.* in quo apposita clausula, *salvâ justitiâ Ecclesiarum parochialium*: non censetur adhuc concessa ista exemptio à solutione quartæ funeralis. Quamvis Barb. *num.* 10. cum Coccino contrarium credat verius, eò quòd stante specificâ derogatione dicta clausula intelligi debeat quò ad alia, & non quò ad expressa in isto privilegio, ne privilegium serviret de vento, seu esset inutile. Non tamen procedunt istiusmodi privilegia, dum habentes ea ædificant monasterium aliquod, ad quod ædificandum habuerunt licentiam cum conditione, ut ædificarent sine præjudicio jurium Ecclesiarum parochialium; quia conditio hæc est valida, cùm res ad suam naturam redeat. Barb. *num.* 11. juxta Rotam *in dicta Granat.* 31. *Maji.* 1610. Atque ita hodiedum, ut ait Bass. *cit. num.* 22. parum in usu, & fermè in totum revocata per Pontificum privilegia dicta *Clem. dudum.* Ideóque dicendum, quòd nunc religiosi per sua privilegia non teneantur solvere quartam partem de funeralibus, oblationibus, sepulturis, legatis, ultimis voluntatibus, nec de aliis pro victu, ornamentis, aut aliis quomodolibet largitis; citátque Jo. de la Cruz *de statu relig. l.* 2. *c.* 9. *du.* 5. Rodriq. *qq. reg. to.* 1. *q.* 39. *a.* 2. Miran. *to.* 2. *q.* 48. *a.* 6. Tamb. *de jure Abb. to.* 1. *d.* 15. *quæsito* 17. Nec obstat Trid. *sess.* 25. *c.* 13. Cùm plerisque religiosis posteriores Concilio Pontifices ista privilegia concesserint: sed & dictum Concilium aliud non statuit, quàm quòd regulares, aliique, qui 40. annis ante confirmationem hujus Concilii soliti erant solvere dictam quartam parocho vel Episcopo, etsi deinde ex privilegio eandem quartam solverint aliis Monasteriis, aliisve locis piis, nunc, hoc est, etiam post Concilium teneantur denuò solvere eandem quartam parocho vel Episcopo, non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis quibuscunque. Barb. *num.* 2. quin potiùs ex hoc loco colligitur, ut Barb. *num.* 13. quod censuit sacra Congregatio Triden. ad dictum locum apud Gallemart, non teneri ad solvendam dictam quartam eos, quorum Ecclesiæ ædificatæ citra seu post Tridentinum, ac modò ædificantur, seu ædificabuntur, modò accedat, quòd sint exempti à sede Apostolica à solvenda dicta quarta. Ubi etiam inde colligi videtur de iis, qui à 40. annis ante Concilium consuetudinem non habuerunt solvendi dictam quartam, quòd eam solvere non teneantur, uti id ipsum in cit. Constit. declaravit Pius V. Barb. *num.* 15. citans Carrac. Rodriq &c. Et quidem absque eo, ut eadem Congregatio apud Gallemart, quòd talibus incumbat onus probandi, ante annos 40. non solitam à se solvi istam portionem; sed spectat ad prætendentes Episcopos vel parochos probare à 40. annis ab illis fuisse solitam solvi. Sed neque per unum, aut binos actus contrarios censendi sunt regulares renunciare juri quæsito de non solvendo quartam, nisi talis solutio facta ab iis sit per spatium 40. annorum, juxta dispositionem juris in *c. accedentibus.* & *c. si de terra. de privilegio.* cùm privilegium ad non faciendum non perditur uno aut bino actu. *c. cum accessissent. de constit.* ubi Gl. Barb. *cit. c.* 25. *num.* 35. Imò etiamsi per dictum spacium quadraginta annorum soluta sit quarta, adhuc præsumptio non tenet, quia contra bona & jura regularium non nisi centenaria currit præscriptio ad instar Ecclesiæ Romanæ. Barb. citans Miran. *cit. q.* 48. *a.* 13. Portell. *V. Canonica portio n.* 8.

2. Secundò: eæ personæ, seu Ecclesiæ, quæ præscripserunt dictam portionem Canonicam: hæc enim non solùm in parte, sed etiam in totum potest consuetudine vel præscriptione præscribi. Sufficit autem ad hoc consuetudo qudraginta annorum cum titulo, & sine titulo requiritur immemorialis. Azor. *loc. cit. quæst.* 3. Bass. *loc. cit. num.* 20. Barb. *num.* 16. citans Molin. *d.* 215. *num.* 7. Sylv. *in sum. V. Canonic. port. num.* 2. & 3.

3. Tertiò: Ecclesia, quam quis elegit, dum in ea sepelitur contra voluntatem eorum, quorum est Ecclesia ista, v. g. si sepeliatur in Ecclesia mendicantium tempore interdicti, eò quod portio Canonica debeatur ratione injuriæ factæ parochiali; injuria autem ei non fiat, dum Ecclesia alia accipit bona ab his, qui sepeliuntur in ea contra voluntatem eorum, quorum est Ecclesia. Azor. *loc. cit. c.* 9. *q.* 4. §. *quintus casus.*

4. Quartò: Ecclesia, in qua quis elegit, & sepultus est, quando Ecclesia parochialis suâ, & non defuncti culpâ erat interdicta; secùs si ea nullam causam interdicti dedit; cùm tunc privanda non sit jure suo. Azor. *ibidem.* §. *sextus casus.* citans Gemin. *in c.* 1. *de sepult. in* 6. Idem ait Barb. *cit. c.* 25. *n.* 31. dum defunctus jam antè elegerat sepulturam, priusquàm parochialis esset interdicta; cùm sequens interdictum non videatur tollere quartam parochialem jam deberi cœptam.

5. Quintò: Ecclesia, in qua quis quidem sepulturam elegit, in ea tamen sepultus non est, v. g. quia alibi decessit, vel hæredes eum alibi sepeliunt; cùm verba illa intelligenda sint cum effectu, juxta *l.* 1. *ff. ut quisque juraverit.* Azor. *ibidem.* §. *Octavus casus.* citans Feder. de Senis, & Per. Petusin. contra Gemin. *in c.* 1. *de sepult. in* 6. sentientem, quòd sicut in eo casu talis Ecclesia non privatur legatis causâ sepulturæ factis, ita nec parochialis portione Canonicâ.

6. Sextò: Ecclesia, in qua quis elegerat sepeliri, dum tamen revocatâ hac electione elegit aliam, aut etiam in alia, sine electione sepulturæ, sepelitur; cùm paria sint non eligere, & electionem mutare, juxta *l.* 1. & 2. *ff. de ademptione legat.* Azor. *ibidem.* §. *septimus casus.* in quo casu etiam revocari legatum destinatum illi primæ Ecclesiæ, & deberi

secundæ;

secundæ; cùm subrogatum intelligatur subrogatum cum omnibus conditionibus, oneribus, honoribus, emolumentis. *l. 1. ff. si quis test. liber esse jusserit &c.* sentit Gemin. *loc. cit.* apud Azor.

7. Septimò: juxta eundem Azor. *ibidem.* §. *decimus casus.* ubi pro hoc citat Gl. *in c. relatum. de sepult.* Ecclesia, in qua quis non elegit sepeliri tempore, quo testamentum fecit, & legatum reliquit, sed posteà adhuc ante mortem.

8. Octavò: Ecclesia, quam quis elegit in sepulturam; quia in ea solitus audire divina, & percipere Sacramenta; dum ea percipere non poterat in parochiali ob longam absentiam; cùm quatra parochialis debeatur ob Sacramentorum, & divinorum administrationem quasi in laborum compensationem, juxta *Clem. dudum;* cessante autem causâ cesset effectus. Azor. *cit. q. 4. §. undecimus casus.*

9. Nonò: Ecclesia monasterii, quod quis Ingressus animo absolutè vitam mutandi ibidem moritur; secùs est, & debetur quarta parochialis, si ingressus sine tali voluntate absoluta ibi moritur. Azor. *ibidem §. tertius casus.* citans Archidiac. & Gemin. *in c. cùm quis. de sepult.* Multò magis id tenet, si talis decesserit in monasterio, dum esset Novitius; cùm talis reverà mutaverit domicilium. Azor. *ibidem. §. quid si.* citans Goffred. Host. Abb. Etsi contrarium teneant Angel. Rosell. Innoc. Et hic generaliter dicat: si quis ingrediatur monasterium, ut ibi fiat professus, ex bonis ejus monasterio acquisitis deberi quartam parochialem. Abb. etiam *ibidem* id admittat de eo, qui æger ingressus fuit, & ex eo morbo decessit; secùs si non ex eo morbo, sed alio decessit: quod idem ait Sylv. de leproso, qui in leprosorum hospitalem domum recipimr, si ex lepra decesserit; non verò si cum lepra ex alio morbo decesserit.

10. Decimò: Ecclesia talis delecta pro sepultura, dum legatum est Ecclesiæ parochiali tantundem, quanta est pars quarta legatorum Ecclesiæ, in qua elegit sepeliri, pro hac sententia Barb. *n. 18.* citat Gregor. Lopez. Rodriq. *cit. q. 39. a. 6.* Abb. *in c. officii de testament.* Miran. *tom. 2. q. 48. a. 11. concl. 2.* Hieron. Rodriq. *in comp. qq. reg. resol. 18. num. 8.* Portell. *in dubiis reg. V. Canonica portio nu. 7.* eandem tenet Azor. *cit. q. 4. §. nonus casus.* censentque hi Auctores tale legatum jura imputari in quartam Canonicam: Et etiamsi ea minus est, tunc enim debere compleri, ait Azor. & plures ex citatis Auctoribus: quemadmodùm filius computat sibi in legitimam portionem, quidquid à patre sibi relictum. *l. si quando & omnino. c. de inoffic. testamen.* Et si institutus est in parte minore, quàm est legitima ei debita, jure petit, ut suppleatur. Nihilominùs sententiam contrariam, nimirum præter legatum tale debere adhuc solvi integram portionem Canonicam parochiali (saltem in eo casu, ubi tale legatum factum non fuit eâ conditione, ut Ecclesia parochialis sit contenta hujuscemodi legato loco portionis Canonicæ sibi debitæ, & rector id acceptaverit, in quo casu, & non aliter priorem sententiam admittunt Jo. And. *in c. officii.* Jo. Lignan. Rayner. Goffr. Feder. de Senis apud Azor.) refert Barb. *cit. num. 18.* citátque pro ea Gl. Cardin. Covar. ipséque in eam inclinat plures adducendo textus, & rationes, & inter cæteras, quòd testator ipse Ecclesiæ parochiali non debet dictam portionem, sed Ecclesia electa in sepulturam, adeóque hic compensare non possit, quod debet tertius, nempè dicta Ecclesia electa.

Quæstio 458. Cui Ecclesiæ debeatur Canonica portio?

1. Respondeo: Ecclesiæ, in qua quis audire divina, & Sacramenta percipere consuevit, & jure debuit, hoc est, patochiali. *c. cùm quis. de sepult. in 6.* Azor. *cit. c. 13. q. 8.* sive de jure (Cathedrali enim Ecclesiæ debetur non nisi ex præscriptione, vel quòd ea illam sibi reservârit, quando parochiales erectæ fuerunt, in signum superioritatis, & tunc inter Clericos illius Ecclesiæ dividenda, curâ non residente penes certam personam. Barb. *cit. c. 25. num. 22.* citans Rotam & Riccium) debetur parochialium rectoribus. *Clem. dudum.* Ugol. *de offic. Episc. c. 17. num. 11.* Barb. *num. 10.* in compensam nimirum laborum, quos subit parochus celebrando divina, & ministrando Sacramenta. Ball. *v. parochia n. 21.* citans Gl. *in cit. c. cùm quis.* Undè & parochus dictam quartam Canonicam petere potest tanquam debitum & mercedem laboris quasi actione locati, ut Feder. de Senis *cons. 3. num. 9.* apud Barb. *num. 32.* vel condictione ex Canone, vel actione ex testamento, ut Pet. de Ubald. *c. 3. num. 2.* apud eundem. Et ubi nullus Rector adesset, debetur Vicario perpetuo vel temporali, vel etiam sacerdoti conducto habenti curam parochianorum, juxta Barb. *num. 21.* ubi pro hoc citat Riccium *in pr. p. 2. resol. 299. num. 4.* & *c. reliquisti de testam.* Quinimò etiam, dum non constat ex consuetudine vel alia ratione, cui debeatur, Episcopóne, an parocho, præfertur parochus, quia habet magis specialem curam; Episcopus tantum generalem, debetur parocho ex causa onerosa, Episcopo non nisi ex causa lucrativa. Barb. *num. 25.* citans *c. 1. de sepult.* & Pet. de Ubald. *de quarta Canonica p. 2. c. 8. num. 14.* Et si presbyter parochialis negligenter se gesserit in petenda quarta parochiali, jus habet Episcopus eam exigendi pro Ecclesia parochiali. Azor. *loc. cit. q. 10.* citans Hostiens. *in c. ult. de success. ab intest.*

2. Hinc primò, si is, qui extra parochialem elegit sepeliri, decesserit extra locum domicilii sui cum animo redeundi ad illud, commoratus alibi negotii vel recreationis causâ, adhuc debetur quota Canonica parochiæ, in qua habet domicilium. Barb. *num. 26.* Rodriq. *qq. reg. tom. 3. q. 46. a. 3.* Miran. *tom. 2. q. 48. a. 9. concl. 2.* Bassæ. *loc. cit.* Idem est, dum infirmus ad aliam parochiam se deferri jubet, in qua decedit; quia debetur adhuc primæ illi parochiali quarta Canonica. Barb. *num. 27.* citans Sylv. *n. 15.*

3. Secundò: dum domicilium extra parochiam transferens moritur, antequam novum acquisivit, debetur adhuc parochiali isti quarta Canonica, juxta Archidiac. *in c. 1. de sepult. in 6.* Rayner, Goffr. &c. apud Azor. *cit. q. 8.* eò quòd in ea sepeliri deberet, si non elegisset alibi sepeliri, aut si intestatus decessisset.

4. Tertiò: dum quis dimissâ Ecclesiâ tam parochiali, quàm eâ, in qua majores illius sepeliri consueverant, elegit aliam, quarta funeralis debetur dimissæ parochiali domicilii, non verò illi dimissæ, in qua habebat sepulchrum suorum majorum. Azor. *cit. q. 8.* Barb. *num. 19.* Mitan. *loc. cit. concl. 2.*

4. Quartò: si quis jam infirmus transferat se ad monasterium, ibique habitu non assumpto, ex eadem infirmitate decesserit, & ibi sepulturam elegerit, solvenda est quarta parochiali: secùs si sanus intravit, ibique intra annum Novitiatûs decedit. Barb. Miran. Basl. *ll. cit.* nisi fortè ingressus animo exeundi. Zech. *de rep. Eccles. c. 28. num. 18.* apud Barb.

6. Quintò: dum quis æqualiter habet domicilium in diversis parochiis, ut habere potest, juxta *c. dilectus. de rescript.* & extra utramque sepeliri elegerit, quarta debetur illi parochiæ, in qua decessit, quia in hac tunc erat sepeliendus, si sepulturam non elegisset. Basl. *l. cit. num. 21.* contra Sylv. & Azor. *cit. q. 8.* censentes tunc dividendam quartam funeralem inter duas illas parochiales; qui idem censent, dum quis habet unum domicilium in confinio duarum parochiarum, vel duas domos conjunctas in confinibus duarum parochiarum. Dum verò in una parochia solitus fuit audire divina, in altera percipere Sacramenta, quartam integrè deberi Ecclesiæ, in

in qua recepit Sacramenta, cùm propriè parochialis sit, in qua quis solitus recipere sacramenta, sentiunt Bass. *cit. n.* 21. Sylv. *de Canon. port. n.* 14. *&c.* citantes pro se *c.* 1. *de sepult. c. cùm quis eod. tit. in* 6. contra Innoc. Joan. Andr. *in c. de his, de sepult.* Archid. *in c. cùm quis.* apud Azor. *l. cit. q.* 9. putantes & tunc quartam dividendam inter utramque Ecclesiam. Quòd si etiam jam infirmus in una parochia, præcipiat, ut ad alteram parochiam deferatur, & & ibi decedat, primæ parochiali deberi quartam, quia in ea morbum contraxit, ex quo etiam decessit, sentit Azor. *l. cit. q.* 12. citans Sylv. *q.* 19. Rayner. & Hostiens.

7. Sextò: dum quis sepulturam elegit in propria parochiali, nihilque ei legat, dum tamen multa legat aliis Ecclesiis, Ecclesia illa propria, non quidem jure actionis, sed implorato superioris officio, ubi consuetudine id receptum est, ut qui elegit sepulturam in propria Ecclesia, ei certum aliquid relinquat, poterit id petere ab hæredibus defuncti; ubi verò hæc consuetudo non est, nihil petere potest, sed funeralibus tantùm contenta esse debet, juxta Raynet, Sylv. apud Azor. *q.* 11.

8. Septimò: adhuc debetur parochiali quarta funeralis, dum quis nullam elegit sepulturam, sed ad parochialem deferendus erat, alibi tamen citra culpam parochi sepelitur. Barbos. *cit. c.* 25. *num.* 31. Amitteret tamen in hoc casu quartam, si culpâ vel negligentiâ parochi defunctus ad aliam Ecclesiam delatus est, & sepultus; non enim pro sepultura tantùm instituta est hæc quarta portio, sed pro onere etiam, quod incumbit curatis ministrandi non solùm subditis, quæ ad salutem pertinent; sed & procurandi, ne debitis & necessariis beneficiis fraudentur. Barb. *ibid.* juxta *c.* 1. *de his, de sepult.*

9. Denique renunciatio portionis Canonicæ facta in damnum parochialis invalida est; nisi fiat cum protestatione, quòd per hoc non fiat præjudicium juri Ecclesiæ. Barb. *num.* 34. Compositiones tamen & pacta super juribus parochialibus facta inter Prælatos, Conventuales & parochos esse valida, etiamsi celebrata sint sine licentia superiorum, Provincialium nimirùm, vel Generalium, modò licita sint, & honesta, & fiant cum consensu Conventûs, nec irritentur per subsequens Capitulum generale, vel provinciale, *ibidem* ait Barb. ex decreto Leonis X. in Concil. Lateranens. Verúmque id esse, etiamsi dictæ Conventiones repugnent. *Clem. dudum.* eò quòd per illam revocentur factæ ante illam, non verò faciendæ de novo; quin & licèt ibidem etiam Conventiones futuræ invalidarentur, adhuc vi decreti Leonis X. utpotè posterioris dictâ *Clement.* valere, citátque pro hoc Portell. *V. Canonica portio. c.* 9. 10. Hieron. Rodriq. *in comp. qq. reg. resol.* 18. *nu.* 9. occasione hujus postremi.

Quæstio 459. An in concordia super emolumentis funeralibus, aliisque juribus parochialibus inter Capitulum & Vicarium, seu alium ad exercitium curæ deputatum, aliósque ejusdem Ecclesiæ Clericos, vel etiam inter diversas Ecclesias requirantur solennitates aliàs in concordiis super bonis & juribus Ecclesiæ requiri solitæ?

1. Respondeo: ejusmodi transactiones, dum sunt inter duas Ecclesias (vel uti videtur ad summum etiam inter Ecclesiæ ejusdem duas Capellas vel beneficia, de quibus dici solet; non debet discooperiri unum altare, ut alterum cooperiatur) adeò ut agatur de privando unam aliquo jure in toto, vel in parte, ut istud alteri acquiratur; tales inquam concordiæ ut validæ, perpetuæ, & successorum obligatoriæ sint, subintrat *Extravag. Ambitiosa. de rebus Ecclesiæ non alien.* adeóque requiritur beneplacitum Apostolicum (utpotè non solùm comprehendens transactiones super bonis stabilibus, sed etiam super juribus in corporalibus, ac etiam jurisdictionibus, & præeminentiis, ut receptum in Rota, & Curia Romana apud Card. de Luc. *de paroch. d.* 26. *n.* 5.) Idem Card. *ibid. num.* 6.

2. Contrarium est, sive non intrat dispositio dictæ *Extrav. Ambitiosæ.* sed cum sola auctoritate Ordinarii transigi potest licitè & validè, juxta *c.* 1. *& fin. de pactis in* 6. utpotè quorum jurium dispositio alterata non est per dictam *Extrav.* juxta decision. Rotæ 402. *n.* 1. *p.* 5. *recent.* ubi jus habituale Ecclesiæ integrum ac salvum remanet, nullámque patitur scissuram; sed oritur discordia solùm inter ejusdem Ecclesiæ servientes ac ministros super fruitione ac distributione ac pertinentia emolumentorum, aliorúmque jurium, ità tamen ut ipsi Ecclesiæ præjudicium non resultet circa servitium & cultum; dum nimirùm adjudicando majora emolumenta aliquibus, alii servitium desererent, vel negligerent, sed immutato cultu & servitio componantur controversiæ super emolumentorum repartitione; quoniam tunc Ecclesia remanet integrè Domina, & possedertix; neque ejus principaliter interest, an uno vel alio modo ministri ejus emolumenta dividant. Idem Card. *ibid.* Porrò ex pacifica longa observantia 10. annorum resultat præsumptio utriusque requisiti; nimirùm quòd dum Episcopi ipsius non accessit auctoritas, sed Vicarii Generalis Episcopus dedisset Vicario suo hanc facultatem; vel quòd accessit ejus ratihibitio, quæ mandato æquiparatur, ejúsque vim habet; & quòd id gestum fuerit à Vicario cognitâ causâ. C. Luc. *ibid. n.* 8. dum enim non adest resistentia juris (uti ea hic adesset, si intraret prohibitio *Extrav. ambit.*) in hac materia inducendi præsumptionem ex lapsu temporis juncti cum observantia, non requiritur tempus longissimum, sed sufficit longum. de Luc. *ibid. num.* 9 citans Menoch. *l.* 3. *præsump.* 131. *& seq.* Gabriel. *de præscript. concl.* 1. *&c.* quibus addendum, quod idem Card. ait *d.* 26. *n.* 4. nimis favorabilem in jure transactionem, præsertim ubi effectum sortita est per aliquod tempus; ideóque non facilè admitti ejus annullationem, & rescissionem; cùm etiam præceptum testatoris de non transigendo sperni valeat.

PARAGRAPHUS III.

De jure percipiendi oblationes, decimas & primitias.

Quæstio 460. Quid veniat nomine oblationum?

Respondeo: oblationum nomine in genere veniunt actiones omnes, per quas, vel etiam res ipsæ, quæcunque offeruntur DEO ad exhibendum eidem cultum. Barb. *de off. paroch. c.* 24. *n.* 1. ex Soto *de justitia l.* 9. *q.* 3. *a.* 1. Magis strictè oblationes dicuntur res, quæ intuitu religionis immediatè Deo ab hominibus absque immolatione adhibentur, ut scilicet vel in usum Ecclesiæ, vel in usum ministrorum cedant. Barb. & Sot. *ll. cit.* Bass. *v. parochus nu.* 16. Tusc. *lit. C. conclus.* 11. *n.* 1. sive res sint immobiles, sive mobiles, sive restamento legentur, sive aliter donentur, Barb. *n.* 3. citans Monet. *de decim. c.* 2. *num* 9. Azor. *p.* 1. *l.* 6. *c.* 27. *&c.* cùm tres sint oblationum species. Prima donatio rei inter vivos facta DEO & Ecclesiæ. Secunda donatio causâ mortis, solita dici mortuarium. Tertia usualis, dum offerunt ad altare, vel manum Sacerdotis, juxta *c. cùm inter. de verb. signif.* Barbos. *ibidem*, quamvis usu & consuetudine receptum sit, ut solùm oblationes specialiter dicantur illæ res, quæ inter missarum solemnia, ab his, qui missæ adsunt, in altari offeruntur, Bass. *loc. cit.* Porrò videtur ad rationem oblationis requiri, ut fiat Ecclesiæ, cùm, quod privatæ personæ offertur, non tam sit obla-

oblatio, quàm donatio aut Eleëmosyna, etsi personæ Ecclesiasticæ donetur. Barb. *loc. cit. n.* 19.

Quæstio 461. An, & quo jure debeantur oblationes?

Respondeo: ad faciendas oblationes parochiani neque divino, neque humano ullo præcepto obligantur. Barb. *cit. c.* 14. *n.* 9. citans Less. *de just. l.* 2. *c.* 39. *n.* 34. Suar. *de relig. tom.* 1. *tr.* 2. *c.* 21. *n.* 143. Abb. & Anchar. *in rubric. de paroch.* contra Gl. *in c. omnis Christianus, de consecr. d.* 1. Host. *in rub. de paroch.* §. 2. Lap. *alleg.* 58. *num.* 1. & 7. *&c.* tenentes esse præcepti positivi divini & humani propter illud Exod. 16. *Non apparebis in conspectu meo vacuus*, & propter text. *cit. c. omnis Christianus*, ubi Greg. VII. *Omnis Christianus procuret ad missarum solemnia aliquid Deo offerre, & ducere ad memoriam illud Exodi, non apparebis &c.* Item *c. præter hoc. d.* 32. ubi Alexand. II. *præcipiens statuimus, ut decimæ, primitiæ, seu oblationes vivorum & mortuorum Ecclesiis Dei fideliter reddantur à laicis &c.* Item *c. statuimus* 16. *q.* 1. *statuimus, ut si quis ad oblationes Ecclesiæ, quas populus dare debet, non teneri contenderit, communione privetur;* quorum sententiam Bass. *loc. cit.* dicit, non esse improbabilem, etsi contrariam dicat esse communiorem TT. & Canonistarum, eò quòd oblationis nomine id significetur, quod quisque suâ sponte & voluntate gratis & liberaliter offert; dicaturque in Concil. Cabilon. sub Carol. M. n. 6. *Animarum salutem inquirere Sacerdos, non lucra terrena debet, quoniam fideles ad res suas dandas non sunt cogendi; oblatio namque spontanea esse debet &c.* Illud Exodi dictum sit cæremoniale. Barb. citatique ab eo AA. Textus ille *omnis Christianus*. consilium, non præceptum contineat. Bass. *l. cit.* textus cæteri intelligendi sint de uno illorum modorum, quibus deberi adhuc possunt oblationes, juxta D. Thom. 2. 2. *q.* 86. *a.* 1. nimirùm. Primò, dum debentur per modum censûs, pensionis, aut conventionis anteà factæ cum Ecclesia. Secundò, dum debentur ex testamento, legato, donatione, voto. Tertiò, dum minister Ecclesiæ non habet congruentem sustentationem; tenentur enim tunc parochiani (nisi & ipsi tam sint inopes, & tenues, ut nequeant concurrere ad sustentationem parochi. Suar. *l. cit. nu.* 8. qui etiam *n.* 7. censet non teneri ad hoc parochianos, nisi quando est necessitas orta ex eo, quòd parochiani non solvant decimas sufficientes ad sustentationem parochi) facere oblationes aliquas. Quartò dum alicubi consuetudine inductum est, ut v. g. diebus festis & Dominicis, aut in quibusdam solennitatibus offeratur aliquid, talis enim consuetudo etsi ab initio voluntaria, & minimè obligatoria, frequentata tamen deinceps quasi ex obligatione, seu animo obligationis contrahendæ per tempus legitimum (videlicet annis 10. ut Azor. Suar. Bass. *loc. cit.* Barb. *n.* 11. Navar. *in man. c.* 13. *n.* 19.) & persistente in ea toto populo, seu majore ejus parte vim legis acquirit, AA. iidem. Suar. *l. cit. n.* 12. Less. *l. cit. n.* 39. Guttier. *loc. cit. n.* 140. apud Barb. Idem est, dum ipsi Ecclesiarum Rectores longo tempore à parochianis oblationes quasi debitas bonâ fide exigunt, adeóque sibi per modum præscriptionis jus acquirunt. Bass. *loc. cit.* possúntque in his casibus singulares, non observantes hanc consuetudinem, cogi per superiorem ad illam servandam, præstandásque parocho solitas oblationes. Barb. Nav. Suar. Azor. *loc. cit.*

Quæstio 462. Ex quibus rebus, & à quibus fieri, aut admitti vetentur oblationes?

1. Respondeo ad primum: oblationes nec faciendæ, nec admittendæ ex iis rebus, quæ injustè acquisitæ restitutioni sunt obnoxiæ. Neque etiam alio illicito exercitio, v. g. meretricio acquisitis, juxta *c. cansa, de verb. signif. c. quia in omnibus, de usura. c. ex transmissa. de decim.* Barb. *cit. c.* 24. *n.* 13. Bass. *loc. cit. nu.* 18. ubi tamen etiam ait, nihil obstare, quò minùs Ecclesia oblationes accipiat ex iis, quæ inhonestè, sed non injustè, acquisita sunt, cùm id nullo jure positivo prohibitum sit, citátque D. Thom. 2. 2. *q.* 87. *a.* 2. *ad* 3. dum nimirùm ex altera parte cessat scandalum. Neque de bonis justè quidem acquisitis, sed ex lege justitiæ, pietatis vel charitatis potiore jure debitis aliis, nimirùm creditoribus, parentibus, filiis gravi necessitate, vel aliis pauperibus graviinopiâ pressis. Bass. *ibid.* cum communi ex D. Thom. 2. 2. *q.* 86. *a.* 3. *in corp.* Barb. *nu.* 20.

2. Respondeo ad secundum: faciendæ non sunt nec recipiendæ oblationes à personis, quas Gl. *in c.* 2. *d.* 90. *v. dona enumerat*: nimirùm primò ab infidelibus; item ab Ecclesia præcisis, seu excommunicatis, eò quòd offerre munera in Ecclesia, vel ad altare, eadémque accipere, sit quædam Ecclesiastica & spiritualis communicatio. Bass. *cit. n.* 18. Armilla *v. oblatio, &c.* cum communi. Secundò, à fratribus dissidentibus, juxta *c. oblationes d.* 90. Barb. *n.* 15. Tertiò, ab opprimentibus pauperes. Barb. *ibid.* citans D. Tho. *a.* 3. Suar. *de relig. tom.* 1. *loc. cit. c.* 6. *n.* 4. Fusc. *de visitatione, l.* 1. *c.* 24. *n.* 10. Quartò, sacrilegis, juxta *c. divino. q.* 2. Barb. *n.* 16. Quintò, ab extrahentibus per vim servos suos ab Ecclesiis, ad quas confugerant. *c. miror.* 17. *q.* 3. Gambar. *de immunit. Eccles. l.* 8. *c.* 1. *n.* 10. *&c.* apud Barb. *n.* 17. Sextò à raptoribus hominum. *c. super eo de raptoribus* Bass. *l. cit.* Barb. *n.* 18. Septimò ab usurariis. *c. quia in omnibus, de usuris.* Barb. *ibid.* Suar. *de cens. tom.* 5. *d.* 31. *s.* 2. *n.* 7. Regnal. *in pr. for. pœn.* Azor. &c. apud Barb. *n.* 18. Octavò, à meretricibus publicis, juxta D. Thom. *l. cit. a.* 3. Nonò, ut addit Barb. *n.* 19. citans *c. eos de consuetud. d.* 1. à pœnitentibus. Atque hæc intelligenda de dictis peccatoribus non nisi notoriis & manifestis. Bass. *cit. num.* 18. cum communi. Et ratio horum omnium est scandalum vitandum, v. g. ne Ecclesia videatur favere peccato, dum de mercede peccati accipere videtur oblationem. Undè & secluso scandalo posse ab his, etiam dum aliàs publici sunt, recipi oblationes, tradit Suar. *de relig. tom.* 1. *tr.* 2. *l.* 1. *c.* 6. *n.* 8. apud Barb. *num.* 20. qualiter v. g. secluditur scandalum, dum meretricis publicæ pœnitentia & emendatio nota est publicè. Bass. *loc. cit.* vel dum in occulto à talibus fiunt oblationes. Unde Suar. Azor. Regin. *suprà* de usurariis id intelligunt de oblationibus factis in altari ad offertorium missæ. Barb. *num.* 18. Et Suar. *cit. c.* 6. *num.* 10. apud Barb. *nu.* 21. dicit, pretium oblationum, quæ ex consuetudine debentur à talibus, accipi posse extra Ecclesiam, non tamen exigi, & eas, quæ debentur pro sustentatione, etiam exigi posse extra Ecclesiam, quamvis & *ibidem* aliam rationem addas, nimirùm ab hujusmodi peccatoribus accipiendas non esse oblationes inter missarum solemnia, & tales confundantur: ne tamen suprà enumerati de sua iniquitate mercedem recipere videantur, prohibitionem de non offerendis & acceptandis eorum oblationibus, non procedere nisi de spontè oblatis, censent Gl. Archid. Turrec. *in cit. c.* 2. *d.* 90. apud Barbos. *cit. num.* 21.

Quæstio 463. Ad quem spectent oblationes, tam quæ jure debentur, quàm quæ spontè offeruntur?

1. Respondeo primò: nullo unquàm modo aut tempore laïcos prætendere posse jus proprium in oblationes, unde dum eas auctoritate suâ percipere intendunt, pœnas incurrunt sacrilegii, juxta *c. hanc consuetudinem.* 10. *q.* 1. Bass. *v. parochus. n.* 17. §. *notand.* & apud illum Rebuff. *tract. de decimis. q.* 13. *n.* 64. Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 27. *q.* 15. *&c.*

2. Respondeo secundò: oblationes utræque de jure communi spectant ad parochum, seu presbyterum Ecclesiæ Rectorem, habétque Ecclesia parochialis post factam parochianorum divisionem de jure communi actionem suam fundatam suprà omnibus oblationibus factis intra districtum suum. Abb. *in rub. de paroch. & in c. pastoralis, de his, quæ fiunt à prælatis.*

Azor. *loc. cit. n.* 13. Fagund. *ad 5. praec. Eccl. l. 4. c. ult. n.* 2. Sylv. *v. decimae* §. 2. apud Bass. *cit. n.* 17. Hinc primò oblationes factæ in cathedrali, etiam tempore jubilæi spectant, non ad Episcopum, sed ad Archipresbyterum ejusdem Ecclesiæ, cùm is ibi habet, & exercet curam animarum administrando sacramenta; habet enim eo ipso jure communi fundatam intentionem in omnibus oblationibus ibi factis privativè ad Episcopum. Barb. *loc. cit. n.* 27. & 29. citans sic resolutum à Rota ex S. Congreg. Conc. citátque pro hoc Abb. *in c. quoniam. de decimis*. Malvet. *de oblationibus, du. 4. num.* 401. Ferret. *cons.* 143. Riccium &c.

3. Secundò, debentur parochiali & parocho oblationes, quæ fiunt in certo oratorio, capella, seu sacello sito intra parochiæ fines, iidem AA. cum & apud Bass. *loc. cit.* Barb. *loc. cit. n.* 24. citant Socinum *de oblat. libell.* 18. *n.* 9. Gurtier. *qq. can. l.* 2. *c.* 21. *n.* 139. Leon. *in thes. fori Eccles. p.* 2. *c.* 28. *n.* 19. & 31. *&c.* Idque verum, etiamsi in istiusmodi capellis erecta essent distincta beneficia, ut oblationes ibi factæ non capellis eorùmque beneficiatis, sed parochiali & parocho cederent. Barb. *num.* 25. citans Abb. *in c. pastoralis*. Socin. *ubi antè num.* 10. Fusc. *de visit. l.* 1. *c.* 14. *n.* 12. & plures Rotæ decisiones.

4. Tertiò, oblationes factæ alicui capellæ in Ecclesia existenti, non capellano, sed Ecclesiæ & Rectori ejusdem debentur. Barb. *n.* 22. citans Felin. *in c. dilectus. de off. Ordinarii n.* 1. Socinus *ubi antè quæst. fin.* Etiamsi constet factas esse intuitu ipsius capellæ non Ecclesiæ, Barb. *ibid.* citans Anton. Genuens. *in practica Archiep. Neapol.* c. 72. *num.* 14. Riccium *in pr. p.* 4. *resol.* 296. *num.* 2. Hucron. Carat. *in opusc. de juribus paroch. tit.* 3. *c.* 9. ubi etiam, quòd in dubio oblationes, quæ fiunt in altari, præsumuntur fieri Ecclesiæ.

5. Quartò, etsi oblationes, quæ fiunt imagini positæ extra omnem parochiam, debeantur Episcopo, ut Abb. *in c. dilectus. n.* 4. apud Barbos. *cit. c.* 24. *n.* 29. eæ tamen, quæ fiunt imagini positæ intra parochiam, sive ea posita aut picta sit in ipsa parochiali, sive extra, intra tamen limites parochiæ, debentur parocho, & non Episcopo. Barbos. *ibid.* dicens hanc esse sententiam veriorem, & receptissimam hodie juxta *c. pastoralis, de his, quæ fiunt à prælat.* ubi canonistæ, & *cit. c. dilectus.* ubi Abb. & citans pro ea Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 38. *q.* 13. Guttier. *qq. can. l.* 2. *c.* 21. *n.* 162. Mareschot. *var. resol. l.* 2. *c.* 42. *n.* 6. Bellet. *disquisit. Cler. p.* 1. *tit. de bonis Cler.* §. 3. *n.* 3. Riccium *in decis. curiæ Archiep. Neapol. decis.* 170. *n.* 7. D. Thom. 2. 2. *q.* 86. *a.* 2. & plures Rotæ decis. contra Pet. de Ubald. *de can. post. c.* 4. *q.* 16. Angel. Malvet. &c. stantes pro Episcopo. Cum hac tamen limitatione: nisi hæ oblationes fiant hâc intentione, ut in honorem vel ornatum imaginis, vel sacelli insumantur; nam sicut legatum semper persolvendum est juxta mentem legantis, ità & oblationes juxta mentem offerentis. Bass. *ibid.* citans Bonac. *tom.* 2. *de prac. Eccl. d. ult. q.* 5. *p. ult. n.* 5. Quin & oblationes factæ imagini depictæ in pariete domûs alicujus personæ cedunt parochiali, intra cujus fines situs est paries, nisi offerens obtulisset consideratione Domini domûs, purà, si is esset pauper, vel offerens sciret, Dominum domûs ex consuetudine convertere oblationes in suas necessitates, vel in suos usus; idque non obstante *c. hanc consuetudinem, causa* 12. *q.* 1. utpotè quod loquitur de oblatis in Ecclesia, non in loco profano. Carat. *l. cit. nu.* 11. apud Barbos. *n.* 26. Sed neque posse Episcopum vel Ordinarium imagines hujusmodi transferre ad aliam Ecclesiam, vel Capellam contradicente parocho. C. de Luca *d.* 32. *de paroch. num.* 6. decisum esse ait à Rota *Hispalen. translationis imaginis* 9. *Martii* 1598. prout referunt Mareschot. *variarum resolut.* c. 42. *num.* 10. Ventriglia *in praxi rerum Eccl. annot.* 86. §. *unico. num.* 26.

6. Quintò, debentur parocho, quæ offeruntur in monasteriis Religiosorum, & in eorum sacellis, nisi fortè per privilegium Papæ ipsis Religiosis attributæ sint, vel nisi contra Rectorem parochiæ præscripserint isti regulares. Bass. *ibid.* citans Azor. *ubi antè cit. q.* 13. & Fagund. *loc. cit.*

7. Sextò, quæ offeruntur Clerico rem divinam facienti in aliqua parochia de jure, vel etiam de ordinariè ferè & communiter recepta consuetudine spectant ad parochum, seu Rectorem illius Ecclesiæ, in qua celebrat; vel ad alium Sacerdotem, ad cujus jurisdictionem altare spectat, modò non tradantur isti Sacerdoti tanquam stipendium sui laboris; tunc enim ad illum spectant. Bass. *l. cit. ibid.* citans Regin. *l.* 19. *num.* 85. & Azor. *d. q.* 13. Barbos. *num.* 28. citans Carat. *ubi antè c.* 13. qui tamen *ibid. in fine* ait: oblationes, quæ fiunt in missa de sponso, quæ celebratur à parocho in aliena parochia, cedunt celebranti, cùm ejus contemplatione dentur. De cætero in his omnibus servanda consuetudo, si quæ in quibusdam locis est alia legitimè præscripta. Bass. remittens ad Suar. *tom.* 1. *de relig. tr.* 2. *c.* 7. Filiuc. *tr.* 27. *p.* 2. *n.* 139. Illarianum, Socinum, &c.

8. Porrò quod dictum hucusque fuit, spectare istiusmodi oblationes ad parochum, id limitandum juxta paulò antè insinuata, ut id solùm locum habeat, dum oblationes in Ecclesiis, Sacellis, vel ad imagines factæ ex piorum offerentium voluntate non destinantur ad certum usum, purà pro missis legendis, fabrica, vel ornamentis; solùm enim in dubio, seu ubi talis certa destinatio offerentis non accessit, aut de ea non constat expressè, vel adminiculariter aut conjecturaliter, spectant ad parochum, aliàs dicta voluntas præcisè servari debet, utpotè cuicunque dispositioni juris prævalens. Card. Luc. *d.* 19. *de dec. n.* 9. Barb. *n.* 30. citans Maresch. & Riccium, *ubi antè*.

9. Præterea in specie quoad oblationes factas imagini alicui, hoc ipsum ulterius sic limitandum, ut procedat in oblationibus modicis; non verò in magnis, seu etiam in minutis, quæ tamen ob nimiam frequentiam magnæ quoque dici merentur; eò quòd talis quantitas vel frequentia oblationum concursusque populi verisimilius præseferat voluntatem devotorum offerentium ea potiùs in fabricam, ornamentum vel dotem Capellæ, vel Ecclesiæ, in qua sita imago, vel ut nova construatur illius honori Ecclesia; uti praxis docet, dum ex talibus initiis sumptuosissimæ surrexerint Ecclesiæ, quàm ad impinguandum Rectorem Ecclesiæ, aut donandum ea Episcopo, atque ità supradicta regula adjudicans eas oblationes parocho non est generalis determinata, ut præcludat super his Ordinarii arbitrium, ità benè regulatum, ut in eodem loco imaginis nova construatur Ecclesia. Card. de Luca *de paroch. d.* 32. *num.* 5. *de jurep. d.* 12. *nu.* 10. *de decimis, d.* 19. *num.* 9. *& seq.* ubi tamen *num.* 11. hæc restringit ad imagines de novo repertas, aut etiam ad antiquas, ad quas ob recenter facta quædam miracula vera vel opinata populus incipit concurrere; si enim, ut inquit *num.* 13. agatur de antiquis Ecclesiis, vel imaginibus, ad quas ex longa jam consuetudine à pluribus annis populus cum eleëmosynis vel oblationibus annuatim solet concurrere, tunc istas oblationes & eleëmosynas adhuc spectare ad parochum seu Rectorem tanquam fructus, si ex eo longo usu sint quasi certæ & uniformes; de cætero, tametsi parochus non habeat intentionem fundatam ad effectum, ut tunc eas oblationes convertat in proprium, dum impendi debeant in usum à largientibus destinatum; adhuc tamen administratio earundem, dum in certum usum erogandæ sunt, spectabit ad solum parochum. Barb. *ibid.* citans Abbat. *in c. pastoralis, de his, quæ fiunt à Prælat. num.* 2. Ferret. *cons.* 143. *num.* 4. Ità tamen, ut prohibendus non sit Episcopus, sive ex dispositione juris communis, cùm dicatur parochus parochorum, sive ex dispositione Trident. *sess.* 22. *c.* 8. *&* 9. ut rationes administrationis debeant ei reddi, atque superintendentiam quandam habeat. Card. de Luca. *d.* 19. *de decim. nu.* 12. Denique in his omnibus tam quoad punctum administrationis istiusmodi oblationum, quàm quo ad jus eas percipiendi, & in tota hac oblationum materia plurimùm admittenda & observanda est consuetudo legitima & præscripta, si quæ est in diversis

locis

locis diversa. Barb. *loc. cit. n.* 31. citans Riccium; *ubi suprà n.* 9. Gratian. *discep. for. c.* 395. *n.* 25. Bass. *l. cit.* remittens ad Suar. *ubi suprà c.* 7. Filiuc. *tr.* 27. *p.* 2. *n.* 139. Socinum *de oblat. l.* 18. *n.* 17. 18. & 26.

Quæstio 464. Quid sint decimæ?

Respondeo: decimæ, de quibus jus canonicum *l.* 3. *tit.* 30. sunt pars decima fructuum, debita ministris Ecclesiæ ob ministerium spirituale. Bass. *v. decima, n.* 1. & jus decimandi est jus ab Ecclesia concessum ob ministrationem divinorum percipiendi & exigendi decimam partem fructuum. Ità ferè Barbos. *de offic. paroch. c.* 28. *num.* 5. ex D. Thom. 2. 2. *q.* 87. *a.* 3. Solet de cætero decima sumi quandòque pro ipso jure percipiendi fructus decimarum, licèt ordinariè importet ipsam perceptionem, seu ipsos fructus, qui decimarum nomine capiuntur. Barb. §. 2. *n.* 1. ex D. Thom. *loc. cit.* & hoc secundo modo acceptum constat, esse quid merè temporale, utpote formaliter consistens in ipsis rebus seu fructibus temporalibus.

Quæstio 465 Quotuplices sint decimæ?

1. Respondeo primò: decimæ, seu jus decimandi aliud est profanum & merè laicale, ortum ducens ex eo, quòd Domini merè temporales datis prædiis suis in usum fructum, feudum, vel Emphyteusin loco tributi, pensionis annuæ vel canonis imposuerunt decimam, vel aliam partem fructuum pendendam, aut per speciem collectæ seu contributionis indixerunt subditis suis. Card. de Luca *de decim. d.* 6. *n.* 8. Laym. *Theol. mor. l.* 4. *tr.* 6. *c.* 2. *n.* 3. ex Greg. Tholos. *in syntag. juris. l.* 2. *c.* 20. Aliæ sunt Ecclesiasticæ, quarum iterùm aliæ, quæ nimirùm primævam suam institutionem retinentes, Ecclesiæ ministris ob spirituales eorum functiones stipendii loco à fidelibus præstantur, ideòque propriè spirituales & Ecclesiasticæ dicuntur; aliæ verò, quæ à titulo spiritualis officii separatæ ex concessione Ecclesiæ ob justam causam laicis personis obveniunt, ideòque laicales etiam decimæ appellari solent, longè tamen à prioribus istis laicalibus distinctæ. Laym. *loc. cit.* Porrò in dubio, utrùm decimæ profanæ sint, an Ecclesiasticæ, secundùm primam originem & jus radicale præsumuntur Ecclesiasticæ & spirituales inter Christianos, adeòque intrat consuetus effectus præsumptionis transferendi, nimirùm onus probandi in adversarium. Laym. *n.* 6. C. de Luc. *l. cit. num.* 17. juxta plures Rotæ decis. ibi citatas, & Bald. *l.* 1. *consil.* 419. quamvis, ut C. de Luc. *ibid. n.* 11. & 12. ex eo, quòd possunt esse merè profanæ, hæc possibilitas sufficiat ad tollendam vehementem illam juris resistentiam (vi cujus altia non sufficit possessio sine titulo legitimo, vel saltem colorato ad manutenentiam obtinendam in judicio possessorio) & ad possessorem manutenendum. Iterùm in dubio, utrùm decimæ spirituales manserint, an verò à spirituali titulo abstractæ, & laicis in perpetuum collatæ fuerint, pro Ecclesia præsumendum est; quòd enim mutatio, sive alienatio talis acciderit, est factum, idque odiosum Ecclesiæ, quod non præsumi, sed ostendi debet. Laym. *cit. num.* 6. De cætero terminum *decimarum* æquè competere dictis merè laicalibus & temporalibus, quàm spiritualibus decimis, ostendit Card. de Luc. *d. q. de decim. n.* 10.

2. Secundò, decimæ aliæ sunt prædiales, seu reales; aliæ personales, aliæ mixtæ, juxta Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 34. *q.* 3. Fagund. *ad præcept.* 5. *l.* 1. *c.* 2. *n.* 1. Castrop. *tr.* 2. *lib.* 10. *p.* 1. *n.* 2. *&c.* vel comprehendendo sub prædialibus mixtas (ex eo, quòd sicut fructus agrorum, licèt majorem industriam requirant, quàm arborum, sub eadem tamen divisione fructuum prædialium comprehendantur, ità etiam fructus animalium, etsi industriam quoque majorem requirant, dici possunt comprehendi adhuc sub prædialibus) aliæ sunt prædiales, aliæ personales. Suar. *tom.* 1. *de relig. tr.* 2. *l.* 1. *c.* 9. *n.* 4. Barb. *l. c. n.* 10. juxta *l. pecudum. ff. de usu.* prædiales dicuntur, quæ debentur ex fructibus prædiorum, v. g. ex agris, arboribus, piscinis, molendinis, locationibus ædium &c. Castrop. *l. cit.* personales, quæ debentur ex fructibus humanæ industriæ, v. g. ex negotiatione, ludo, bello, venatione, &c. Et quales non sunt acquisitæ per donationem, hæreditatem, aut legatum, cùm non dicantur acquisita ex industria hominis. Bass. *loc. cit. num.* 4. Mixtæ, quæ debentur ex iis, quæ partim ex industria humana, v. g. in pascendis pecoribus adhibita, partim ex natura seu prædio proveniunt, v. g. ex animalium lana, lacte, butyro, &c. quamvis, ut dictum, revocentur ab aliis hi fructus ad prædiales, & fortè melius, cùm vix dentur reales seu prædiales, quorum perceptio non dependeat etiam ex industria personæ, ut Barb. *num.* 9.

Quæstio 466. Quo jure debeantur decimæ?

Respondeo: tempore legis scriptæ jure divino positivo debebantur decimæ, babuo etiam respectu ad quotam seu partem præcisè decimam, tam prædiales, quàm mixtæ, hoc est, fructibus terræ & animalium, *c.* 22. & 23. *Exodi. c.* 27. *Levitici.* personales autem etsi solvi poterant, non tamen debebantur, quia de his nihil in dictis capitibus. Barb. *l. cit. nu.* 9. Suar. *n.* 6. Castrop. *n.* 3. In lege gratiæ decimæ spectatæ in ratione congruæ sustentationis ministrorum Ecclesiæ, debentur jure divino tam naturali quàm positivo; evidens enim ratio naturalis dictat, oportere stipendium, seu sustentationem exhiberi iis, à quibus accipitur servitium necessarium, qualis est administratio rerum spiritualium & divinarum, quæ ipsa obligatio jure quoque divino positivo exprimitur illis Christi Luc. 10. *Dignus est operarius mercede sua*, & Paulus ad Cor. 9. *Nemo stipendiis suis militavit unquam, & si vobis spiritualia seminavimus, magni non est, si nos carnalia vestra metamus.* Nequaquam tamen sub hoc respectu ad quotam nimirùm decimam debentur decimæ in lege gratiæ ullo præcepto divino, non naturali; quia quòd sustentatio dictorum ministrorum sit debita, item quòd recognitio divinæ excellentiæ & supremi dominii (quamvis huic obligationi recognoscendi divini dominii per oblationem alicujus partis bonorum in lege gratiæ sit plenè satisfactum per oblationem sacrificii missæ, quod solùm in istum finem offertur. Castrop. *p.* 2. *n.* 2.) per applicationem & oblationem potiùs decimæ, quàm duodecimæ, vel octavæ, nulla ratio naturalis evincit, cùm nec in lege naturæ fuerit obligatio solvendi præcisè decimam; quòd enim Abraham obtulerit decimas Melchisedecho, id spontaneum fuit: quòd Jacob *Genes.* 28. Deo promiserit decimas cunctorum, ex voto fuit. Neque jure positivo; quia nullum hac de re præceptum à Christo latum, vel ab Apostolis promulgatum ostendi potest; lex autem antiqua de decimis & generaliter omnia præcepta, tam ceremonialia quàm judicialia, juxta Paulum *ad Gal.* 3. & Div. Thom. 1. 2. *q.* 108. *a.* 1. vivente Christo cessârunt. Adde, quòd Ecclesia uti & consuetudo eximat aliquos ab obligatione solvendi decimas, quod fieri non posset, si esset obligatio juris divini. Debentur tamen decimæ tam personales quàm prædiales sub dicta ratione jure Ecclesiastico, ut constat ex toto *titulo de dec.* & Trid. *sess.* 25. *c.* 12. quamvis ex consuetudine toto ferè Orbe Christiano legitimè præscripta decimæ personales non solvantur; eò quòd ministris Ecclesiæ aliunde provisum sit. Bass. *l. c. n.* 4. citans Reg. Nav. Castrop. *p.* 6. *n.* 10. citans Abb. *in c. cùm homines h. t. n.* 5. Sa. *v. decima. n.* 1. Valent. *d.* 6. *q.* 5. *p.* 3. Suar. &c. Hanc autem quotam seu decimam partem justè taxavit Ecclesia, tum ob imitationem legis scriptæ, tum ne fideles minùs gratos se ostenderent, utpotè majora beneficia accipientes à ministris suis. Bass. *l. c.* Castrop. *l. c. n.* 5. & quidem specialiter quoad decimas personales, ut fideles novæ legis se gratiores exhibeant ministris suis ob majora ab iis accepta beneficia, ac præcipuè quia multæ familiæ, civitates & respubl. nullum agrù habent aut pecora, ex quibus prædiales

diales decimas solverent. Castrop. *l. cit. n.* 5. citans Less. *cit. c. 39. du.* 2. & Suar. *ubi ante c.* 41.

Quæstio 467. Ex quibus rebus solvendæ decimæ personales, ubi eæ adhuc sunt in usu?

1. Respondeo primò: de jure communi non debentur hæ decimæ ex bonis adventitiis, putà, quæ donatione, legato, hæreditate, similíve titulo obveniunt. Castrop. *l. c. p.* 6. *n.* 3. citans Innoc. *in c. non est n.* 2. Suar. *l. cit. c.* 31. *n.* 6. Valent. *to. 3. d. 6. q. 5. p.* 3. Bonac. &c. Barb. *de off. paroch. c.* 28. *n.* 26. citans Sylv. *in sum. v. decima. n.* 12. Monet. *de decim. c. 4. n.* 37. Rebuff. &c. contra Azor. *l. cit. c. 15. q.* 8. quatenus hic cum Gl. *in c. decima 16. q.* 5. apud Barb. *n.* 27. tenet, deberi decimas hæreditatis provenientis ab intestato; non verò provenientis ex testamento. Item quatenus is *ibid.* cum Sylv. & Gl. *in c. pastoralis.* apud Barb. *l. cit.* tenet solvendas decimas ex hæreditate ab hærede extraneo; non verò à filio hærede: Item quatenus *ibid.* ut Castrop. *cit. n.* 2. tenet, solvendas ex rebus mobilibus hæreditariis, secùs de immobilibus. Ratio autem nostræ responsionis est, quòd decimæ non solvantur, nisi ex fructibus à terra vel hominis ministerio productis; jam verò res legatæ, donatæ hæreditariæ, non sunt fructus ex terra seu prædio, nec fructus personæ ex ejus actione, industria, labore provenientes. Unde etiam ipsa persona legatarii, donatarii &c. non tam propriè talia bona acquisivit, quàm eidem acquirantur, nempe dependenter ex alterius hominis voluntate. Barb. Castrop. *loc. cit.* qualiter etiam adhuc ex tacita defuncti voluntate (in qua lex ita statuens fundatur) censetur hæreditas ab intestato provenire. Barb. *n.* 27. Et certè congruum est Pontifices in constituendis decimis imitatos legem veterem, in qua non ex terris & possessionibus donatis Israëlitis, sed ex earum fructibus debebantur decimæ, non tam de rebus ipsis donatis, quàm de earum fructibus decimas solvendas constituisse; ne de cetero res immobiles facilè omnes devenirent ad Ecclesias. Barb. *l. cit.* Quapropter jam textus universaliter loquentes, & præcipientes de omnibus licitè acquisitis decimas solvi, intelligendi solùm de omnibus, quæ quis propriè, hoc est, propria actione, & labore acquirit. Castrop. *cit. n.* 3. Nihilominus si legatum vel donatio fiat de rebus frugiferis simul cum fructibus, sine dubio decimam (intellige ex istis fructibus) solvendam, ait Barb. *l. cit. n.* 28. juxta tex. *c. pastoralis. de decim.* eò quòd tum temporis censeantur dati, seu relinqui cum suo onere.

2. Respondeo secundò: etsi ex injustè acquisitis & possessis rebus frugiferis decimæ prædiales solvi debeant, v. g. ex agro, piscina, molendino, &c. injustè occupato & detento; Item ex animalibus captis; à quocunque enim possessore detinentur, talis prædialis decima fructuum inde provenientium solvenda, juxta *c. à nobis. de decim.* Less. *cit. c. 39. n.* 13. Barb. *loc. cit.* §. *6. n.* 29. citans Abb. *in c. pastoralis. in c. cùm homines. in c. commissum. de decim.* Rebuff. *de decim. q. 5. n.* 18. Azor. *cit. 35. q.* 13. Monet. *c. 24. n. 39. &c.* Decimæ tamen personales ex acquisitis ministerio personali, dum ea obnoxia sunt restitutioni, putà, acceptis spolio, rapina, furto, usurâ &c. solvendæ non sunt, nec recipiendæ, cùm in effectu non sint illorum detentorum, aut illis acquisita, ac consequenter hi de iis contra voluntatem Domini disponere nequeant. Barb. *n.* 30. Monet. *loc. cit. n.* 42. Castrop. *cit. p. 6. n.* 5. & apud hunc Suar. *l. cit. c. 37. n.* 7. Less. *l. cit.* qui tamen rectè addit, eum, qui fructus non decimatos accepisset, debere ex iis decimam. Ex injustè seu injusta actione & ministerio acceptis, justè tamen retentis, putà, ex fornicatione, homicidio &c. ubi peccatum est publicum, & turpis lucri causa continuatur, non debentur decimæ, uti nec Ecclesia attento jure eas recipit, ne aliàs recipiendo videatur acquirentium improbitatem approbare, eorùmque peccatis communicare. Secùs est, ubi causa lucri peccaminosa non est publica, adeoque nec scandalosa, aut jam cessavit; cùm tunc quoque cesset in Ecclesia præsumptio approbationis. Castrop. *loc. cit. n.* 6. citans D. Thom. 2. 2. *q. 87. a. 2. ad* 1. Azor. *ubi ante.* Suar. *cit. c.* 31. *num.* 7. Fagund. Bonac. Valent. &c. Barb. *num.* 31. qui tamen ait, deberi in rigore juris ex iis decimam, sed non esse recipiendam, nisi post peractam pœnitentiam: v. g. à meretrice publica, usurario, &c. vide dicta hac de re de oblationibus. Addit etiam Barb. *num.* 33. quòd etsi ex pecunia usuraria malè retenta, adeóque restituenda, quis non debeat decimas, debeat tamen illas ex fructibus prædii, quod tali pecuniâ usurariâ seu usuris parta, eò quòd citatis Covar. *c. 3. n.* 6. Soto *l. 6. de just. q. 1. a.* 4. Nav. *in man. c.* 17. n. 25. Medina &c. contra Bald. Decian. & alios teneat, talem non teneri restituere prædium illud tali pecuniâ comparatum, neque fructus, etiam dum aliundè potest, quódque fructus prædii sint reales, adeóque decimæ ex illis collectæ sint prædiales, consequenter sive hi fructus licitè, sive illicitè exinde percipiantur, decimæ ex illis sint solvendæ.

3. Resp. tertiò: ex minimis etiam justè acquisitis, præscindendo à consuetudine, quæ aliàs servanda, decimæ non debentur, eò quòd indecorum sit & rationi dissonum, ministros Ecclesiæ esse exactores minimorum, idque repugnet liberalitati, sapiátque avaritiam, sed neque appellatione *omnium* veniant minima. Argumento *l. Seio ff. de in integr. restit.* Barb. *cit. n.* 33.

4. Respond. quartò: de pretio accepto pro re vendita non debentur decimæ, nisi fortè lucrum aliquod accresceret ex venditione; cùm pretium neque sit fructus personæ, neque rei, sed res vendita æquivalenter. Castrop. *cit. p. 6. n.* 4.

5. Respondeo quintò: non debetur decima ex fructibus seu lucro parto labore personæ, si fructus isti sint res immobiles; secùs si mobiles, juxta eundem Castrop. *ibid.*

6. Respondeo sextò: solvendæ sunt decimæ ex lucro facto per militiam, intellige, non tantùm ex captis justo bello, sed etiam ex stipendiis. Rebuff. *cit. q. 8. n.* 11. apud Barb. *cit. c. 28.* §. *1. n.* 19. Item per negotium, artificium & opificium, advocaturam, &c. etsi enim istiusmodi lucra sint justa stipendia laborum, sunt tamen etiam fructus personæ. *c. transmissa de decimis. c. decima* 16. *q.* 1. Suar. *l. cit. n. 3. & seq.* Fag. *l. cit. c. 2. n.* 10. Rebuff. *l. cit. q.* 8. apud Castrop.

Quæstio 468. Ex quibus rebus solvendæ decimæ prædiales?

1. Respondeo: debentur eæ primò in genere ex omnibus fructibus & proventibus rerum mobilium & immobilium. *c. transmissa. c. tua nobis, &c.* D. Thom. *l. cit.*

2. Secundò: in specie, agendo de iis, in quibus esse posset majus dubium, debentur ex palea; undè si triticum decimetur post trituram, manet obligatio solvendi decimam paleæ. Castrop. *p. 7. n.* 1. citans Azor. *ubi ante q.* 9. Suar. *c. 34. n.* 2. Fagund. *l. cit. c. 4. n.* 2. Abb. *in c. pervenit. de decimis. n.* 3. & alii apud Barb. *cit. c. 28.* §. *1. n.* 2.

3. Tertiò: ex oleribus & leguminibus, exceptis minutis oleribus, quæ ex hortis colliguntur, non ad lucrum, sed ad quandam commoditatem & voluptatem familiæ. Castrop. *ibid.* citans D. Thom. *ubi ante a. 2. ad* 3. Sot. *l. 9. de Just. q. 4. a. 2. ad* 3. Suar. *c. 34. n. 7. &c.* Barb. *n.* 5. inquiens, servandam consuetudinem, quòd decimæ olerum solvantur in pecunia, & non in speciebus.

4. Quartò ex proventibus molendinorum vento agitatorum. Suar. *ibid. n.* 3. Fagund. *l. cit. c. 4. n.* 3. Cast. *ib.* juxta *c. pervenit. & c. ex transmissa. de dec.*

5. Quintò: in animalibus, uti & de fructibus ab iisdem provenientibus, putà lacte, lana &c. Castrop. *ibid.* etsi ex genitura animalium sylvestrium non debeantur decimæ, nisi quando capiuntur, & interficiuntur. Suar. apud eundem.

6. Sextò:

6. Sextò: ex examinibus apum, quæ de novo prodeunt, non videntur deberi decimæ; cùm habeantur quasi animalia sylvestria, & industriæ personæ tribui debeat, quòd colligantur. Azor. *l. cit. c.* 34. *n.* 4. Castrop. *cit. n.* 1. de alvearibus tamen solvendam esse decimam, ubi habet consuetudo, tenet Azor. apud Barb. *n.* 11.

7. Septimò: de lapicidinis, non quidem quòd ex 10. lapidibus detur unus, sed ex pecunia, quam quis indè lucratur. Azor. *cit. c.* 35. *quæst.* 4. Rebuff. *cit. q* 8. *n.* 23. Monet. *c.* 4. *n.* 33. apud Barb. *n.* 22. Idem & de auri fodinis.

8. Octavò ex locatione domûs, piscinæ, furni, prati, &c. Castrop. cum communi; si tamen pratum non elocetur, neque herba indè colligatur, sed animalia tua ibi pascant, non deberi ex herba decimam, cùm non videatur esse debita, antequam sit collecta, vel ratione locationis pretium datum, Azor. *l. cit.* apud Castrop. *n.* 1. Sed neque hâc ratione debetur decima duplex ex eadem re, si solvenda decima & elocanti ex pretio elocationis, & locatario ex fructibus indè collectis, nam locans solvit decimam prædialem, nimirum ex accepto pretio locationis piscinæ, v. g. conductor solvit decimam personalem ex lucro, quod habet, deducto pretio, quod dare debet pro locatione, & deductis omnibus expensis, quas facit in colligendis piscibus, adeóque decima non solvitur ex eadem re; quia pretium locationis deducitur. Castrop. ex Suar. *cit. p.* 7. *n.* 2. Porrò in quæstione, an ex rebus emptis seu acquisitis, v. g. agris pro pecunia, vel fructibus indecimatis debeatur non solùm decima ex lucro, sed etiam decima ex dicta pecunia, pro qua empti agri, utpote indecimata. Abb. *in c. pastorali. nu.* 6. cum aliquibus respondet affirmativè, ex eo, quòd *cit. c. pastoralis.* dicatur ex rebus acquisitis pecuniam decimatam non deberi, nisi decimam de lucro, &c. adeóque a contrario sequi videatur ex emptis pecuniam non decimatam deberi & aliam decimam: Respondet Castrop. *cit. p.* 7. *n.* 3. citans Suar. *dicto l.* 1. *c.* 38. *à num.* 12. nimirùm, neque in foro interno, neque externo deberi tunc decimam ex pecunia dicta indecimata, sed solùm de lucro parto per emptionem, eò quòd, sicut qui emit agrum usurariâ pecuniâ, non debet fructus solvere usuras, cùm bona empta alterius pecuniâ (nempè illius, cui pecunia illa debebat restitui) non sunt illius, cujus est pecunia, ita etiam ager emptus pecuniâ indecimatâ non sit Ecclesiæ, nempè pro rata istius decimi correspondente decimæ pecuniæ illius indecimatæ, pro qua emptus.

Quæstio 469. Quando & qualiter solvendæ decimæ personales?

1. Respondeo ad primum: has decimas (ubi adhuc sunt in usu, sicut eas esse in usu in multis Hispaniæ partibus, testantur Nav. & Guttier apud Barb. *cit.* §. *n.* 27.) deberi nonnisi in fine anni, & in aliquibus locis nonnisi in fine vitæ; unde si quis lucrum ex negotiatione, militia, ludo, &c. acquisitum perdat intra annum, non tenetur solvere decimam, nec ratione rei, quam non habet, nec ratione injustæ acceptionis, quia pars ista decima non erat debita, priusquam annus vel vita terminaretur. Castrop. *cit. p.* 6. *n.* 6. citans Sa. *v. decima. nu.* 1. Azor. *cit. c.* 35. Abb. *in c. pervenit. de decim. n.* 3. Suar. *cit. c.* 37. *n.* 3. ubi ait, computationem anni faciendam secundùm communem cursum, vel assignandam communi conventione.

2. Resp. ad secundum: non nisi prius deductis expensis decimæ solvendæ ex lucro negotiationis & similium, juxta *c. pastoralis.* per quod tanquam jus posterius derogatum est. *cap. non est. &c.* in quo aliàs præcipiebat Pontifex, integrè solvere decimas, antequam ex bonis ibi notatis (inter quæ numerantur ibidem non solùm fructus prædiales, sed & personales) deducerentur ullæ expensæ. Ita Gl. Innoc. Abb. &c. *in c. pastoralis.* Suar. *de relig. l.* 1. *c.* 33. *n.* 2. & Fagund. *l. cit. c.* 2. *n.* 18. apud Castrop. *p.* 6. *n.* 7. ubi etiam, cur potiùs id fiat in negotiatione & similibus, quàm in fructibus prædialibus, hanc inter alias dat rationem, quòd non reputetur lucrum, nisi quod remanet deductis expensis; in fructibus autem prædialibus omne, quod nascitur ex terra & animalibus, dicatur fructus, pro cujus majore declaratione vide Barb. *cit.* §. 1. *n.* 36. & 37. ubi ex S. Th. 2. 2. *q.* 87. *a.* 2. quòd fructus sumatur dupliciter, nempè primò naturaliter, hoc est, secundùm naturam & veritatem rei, prout à parte rei provenit ex re frugifera DEI Auctoris beneficio absque ulla expensarum deductione, & sic accipitur fructus in decimis prædialibus, utpote quas Deus in Lege veteri instituit absque reflexione ad jus civile, ejúsque interpretationem, quam institutionem dein imitata Ecclesia in persolvendis decimis prædialibus hos fructus voluit, prout naturaliter in fundo percipiuntur & proveniunt, solvi: Dein civiliter, nimirùm secundùm censuram & interpretationem juris civilis, secundùm quam acceptus fructus non intelligitur aliter, quàm deductis expensis factis gratiâ eorundem fructuum; eò quòd iis deductis lex civilis interpretetur in reliquo consistere utilitatem. *l. fructus. & l.* 1. *c. de fructibus & litium expen. & l. fundus qui. ff. familiæ herciscundæ.* Unde, cùm decimæ fructuum personalium institutæ ab Ecclesia, absque eo, quòd solvendæ fuerint in lege veteri jure merè humano, verbum *fructus* meritò non accipitur in iis naturaliter, sed civiliter, sive secundùm juris civilis interpretationem, hoc est, deductis expensis, citátque Barb. pro hoc præter jam citatos à Castr. Filiuc *tr.* 27. *p.* 2. *c.* 10. *q.* 8. Trull. *l.* 3. *c.* 3. *dub.* 3. *n.* 3. Less. *cit. c.* 39. *du.* 3. *n.* 16. Tiraq. &c. Porrò nomine *expensarum* computanda veniunt omnia illa, quæ ad vendendum, negotiandum vel lucrandum expenduntur, aliàs non expendenda. Suar. *l. c. n.* 6. Fagun. *l. c. n.* 20. Castr. *l. c. n.* 8. quin & probabiliter sustentatio propriæ personæ & servorum, quæ absque illa negotiatione non fieret, cum absolutè sint expensæ factæ in negotiatione & lucro acquirendo, & sine sustentatione propria & familiæ non potest fieri lucrum. Castro. *ibid.* dicens, videri idipsum approbari à Rebuff. *de decimis. q.* 11. *n.* 4. & hoc ipsum, quod Suar. *l. cit.* in contrarium objicit, nimirùm hâc ratione paucos, & non nisi mercatores copiosos teneri ad has decimas, cùm in victu & vestitu ferè omne lucrum necesse sit absumi, ait non esse magni momenti, cùm potiùs rationi sit consonum, non nisi deductâ conveniente sustentatione sui ex lucro, quod reliquum est, deberi decimas, dum illud reliquum propriè reputetur & dicatur lucrum; sed neque solùm priùs deduci posse expensas utiliter factas, sed & voluntarias seu voluptuarias, modò factæ non sint in fraudem, tenet Monet. *de dec. c.* 6. *n.* 33. apud Barb. *cit.* §. 1. *n.* 37.

Quæstio 470. Quando & qualiter solvendæ decimæ prædiales?

1. Resp. ad primum: decimæ hæ debent solvi statim, ac fructus collecti. *c. cùm homines. h. t.* Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 16. Suar. *l. cit. c.* 37. *n.* 1. & 5. & alii apud Pirbing *ad tit. de decim. n.* 93. Barb. *cit.* §. 2. *n.* 21. citans quamplurim. cum communi, juxta illud Exod. 22. *Decimas tuas ne tarderis reddere.* Idque, sive ager pluries in anno ferat fructus, sive semel. Bass. *tit.* 1. *v. decima. n.* 13. Imò teneri parochianos monere parochum de recipiendis decimis, docent Fagund. *ad prac.* 5. *l.* 1. *c.* 4. *n.* 11. Guttier. *can. qq. l.* 2. *c.* 41. *n.* 43. Suar. &c. apud Barb. *cit. n.* 21. Unde sufficit, esse perceptos, quamvis non sint perfectè collecti, ita ut terra desinat illos continere, v. g. si segetes demessæ, uvæ sectæ, oleæ excussæ, etsi necdum factum indè vinum, servatâ tamen in omnibus loci consuetudine. Castrop. *p.* 8. *nu.* 4. cum communi. In fœtibus animalium solvendæ decimæ non priùs, quàm fœtus sine matre vivere valeat, quia usque tunc nullius censetur utilitatis. Castrop. *ibid.* Barb. citans Rebuff. *q.* 6. *n.* 3. Suar. *d. c.* 37. *n.* 6. Fagund. *l. cit. c.* 5. *q.* 2. Monet,

c. 6. n. 14. Riccium *in pr. aurea resol.* 252. *&c.* lana, cùm oves tondentur, lac, butyrum, caseus, quia tractu temporis colligi debent, in fine illius de iis solvenda decima. Castrop. *ibid.* Pith. *n.* 83.

2. Atque ita hinc sequitur, jure communi probabilius debere has decimas solvi, antequam petantur, cùm debeant solvi statim, & debitæ sint eo ipso, quòd fructus sint collecti. Castrop. *l. cit.* Abb. & Anchar. *in c. pervenit.* Covar. *var. resol. l.* 1. *c.* 17. *num.* 8. Bonac. *d. ult. de prac. Eccles. q. unica. p.* 4. *n.* 2. Azot. *d. c.* 35. *q.* 17. contra Card. *in c. pervenit.* Archid. Paris. &c. requirentes monitionem: quod tamen ab iis requiri, ne excommunicatio incurratur, non autem ne culpa vitetur, ait Castrop. juxta communem aliorum interpretationem: adeóque jam peccetur mortaliter, si sine justa causa solutio decimarum notabiliter differatur, præsertim ubi à parocho petitæ sint, cùm ipse dies seu tempus solutionis pro creditore interpellet, præcipuè cum fructus ipsi realiter obligati sint ad decimas ex juris dispositione. Barb. *n.* 21. Pith. *n.* 93. citans Abb. *in c. pervenit. h. t. n.* 3. Suar. *d. c.* 37. *n.* 2. Unde etiam, si ob culpabilem moram solvendi decimæ ablatæ fuerint, seu perierint, aut damnum passæ sint, tenetur talis morosus decimarum debitor ad præstandam ei, cui debebantur, satisfactionem, nisi fuissent pari modo perituræ apud creditorem, v. g. parochum, juxta *l. cùm res. ff. de legatis.* Secùs si dominus vel colonus paratus erat solvere decimas parocho, vel eum monuerit, ut eas reciperet, isque sine justa causa eas recipere recusavit, vel neglexit; tum enim periculum & interitus rei ad ipsum parochum spectat, ipsiúsque damno res perit, juxta *l. qui decem ff. de solut.* & Gl. *in c. cùm homines. v. fructibus collectis.* Pith. *n.* 93. citans Suar. *cit. c.* 37. *n.* 20.

3. Respondeo ad secundum: decimæ prædiales solvendæ ex omnibus supra dictis integris, non deductis ante pensione, tributo, expensis, v. g. seminis æstimatione, pretio pro colendo agro, colligendis fructibus, reparatione domûs &c. etiamsi postmodùm vix proferatur vel colligatur tantum, quantum seminatum fuit, quia omnia, quæ ex semine prodeunt, sunt fructus terræ, & de manu Dei proveniunt. *c. cùm non sit. c. tua nobis. c. non est. c. cùm homines. c. pastoralis. h. t.* qui textus omnes accipiunt fructus naturaliter secundùm quod dictum *q. praced.* Suar. *l. cit. c.* 35. *n.* 4. Less. *l. cit. c.* 39. *num.* 16. Fagund. *l. cit. c.* 4. *n.* 6. Bonac. *l. cit. q.* 5. *p.* 3. *&c.* apud Castrop. *n.* 1. undè jam colonus, qui colit agrum pro aliqua parte fructuum data, seu relicta sibi in pretium laboris, etsi de tali parte fructuum tanquam lucro personali debeat decimam, quatovis hoc videatur non esse ampliùs in usu, Dominus tamen ipse tenetur de integris fructibus, & non detractâ illâ parte relictâ colono, solvere decimam prædialem, quâ solutâ, neque colonus neque mercenarius ex re sibi contingente tenetur solvere ampliùs decimam, ne aliàs de eadem re bis solveretur decima. Castrop. *ibid. n.* 2. peccabit itaque graviter peccato injustitiæ & sacrilegii, & subjacebit pœnis impositis fraudatoribus decimarum, qui decimam debitam solveret ex fructibus notabiliter deterioribus; quamvis etiam meliora eligere non teneatur, sed possit bonâ fide mediocria tribuere. Less. *l. cit.* Fagund. *n.* 6. Sylv. *v. decima. n.* 15. apud Castrop. *n.* 2.

Quæstio 471. Ubi solvendæ decimæ personales?

Respondeo: jure communi ibi sunt solvendæ, ubi quis habet domicilium, & Sacramenta suscipere debet. *c. ad Apostolica de decim.* Idque tametsi alia adsit Ecclesia baptismalis, ad quam tanquam matricem & primariam baptizandi deferendi sint. Ideò autem in SS. Canonibus quandoque dicitur, decimas Ecclesiæ baptismali solvendas esse, ut *c. de decimis. c. statuimus* 16. *q.* 1. quia cùm fideles plerúmque in eadem Ecclesia & baptismum, & reliqua Sacramenta, atque divina percipiant, Ecclesiæ, quibus debentur decimæ, modò parochiales, modò baptismales vocantur. Layio. *l. c. n.* 3. *in fine.* Pith. *n.* 90. *& seq.* contra Abb. *in c. cùm contingat. h. t. num.* 6. in quantum putat aliquam partem decimarum personalium dandam Ecclesiæ baptismali ob collatum in ea baptismum, & in recognitionem subjectionis erga Ecclesiam matricem. Dum quis habens duo domicilia, de hyeme habitat in una parochia, de æstate in altera, decima est dividenda. Castrop. *cit. p.* 6. *n.* 9. Si quis præter domicilium principale habet plura accessoria, solvendæ hæ decimæ illi parochiæ, in qua habet domicilium principale. Barb. *cit. §.* 2. *n.* 29. Quòd si artifex habet domicilium in confinio duarum parochiarum, decimæ debentur parochiæ illi, in qua est pars domicilii, in qua semper laborat. *ibid.* ex Fagund. *ad prac.* 5. *l.* 1. *c.* 3. *n.* 6. *ubi n.* 7. subdit, si dubitetur, de qua parochia sit domicilium, inspiciendam esse januam, seu partem illius principalem, ità ut hoc semper sit attendendum, nimirùm domicilium principale, & si parochianus toto ferè anno extra parochiam laboret. Castrop. *ibid.* cùm ibi, ubi habet domicilium, per se & de jure percipere debeat sacramenta, & audire divina, licèt per accidens ratione absentiæ & peregrinationis ea alibi percipiat. Pith. *n.* 84. Barb. *cit. §.* 2. *nu.* 28. citans Fagund. Si nullibi habet domicilium, ibi solvendæ hæ decimæ, ubi majore parte habitat, & quasi domicilium habet. Castrop. *ibid.* pro his omnibus citans Azor. *ubi antè q.* 15. Suar. *d. l.* 1. *c.* 21. *n.* 1. *&c.*

Quæstio 472. Ubi solvendæ decimæ prædiales?

1. Respondeo: jure communi isti Ecclesiæ parochiali, in qua, seu in cujus jurisdictione situm est prædium, seu res frugifera, etiamsi possessor prædii habitet, quin & sacramenta recipiat alibi. *c. cùm contingat. c. ad Apostolica. c. cùm sint homines. h. t.* & expressè *c. ult. de restit. spol. in* 6. Idque ut jura Ecclesiarum, & decimæ firma permaneant, & ex mutatione personarum non varientur. Castrop. *p.* 8. *n.* 6. Sunt enim decimæ prædiales onera realia inhærentia ipsis prædiis, adeóque attendendum non est, num possessor aut colonus prædii, seu fundi sit subditus Ecclesiæ, seu parochianus; sed num res seu prædium sit situm intra parochiam. Pith. *n.* 85.

2. Decimæ fructuum perceptorum ex novalibus (quale v. g. dicitur ager, qui nunquam seminatus fuit, nec fructus produxit, & nunc producit fructus, juxta *c. quid per novale. de verb. signif.*) si in nullius Ecclesiæ parochialis territorio situm est novale, spectant ad Episcopum. *c. quoniam. de decim.* si intra terminos alicujus Ecclesiæ parochialis situm, ad illam spectant. Et quòd si istius Ecclesiæ decimæ applicatæ sint alteri Ecclesiæ sub verbis generalibus non clarè continentibus etiam novalia, sed possibilibus explicari de terris hucusque coli consuetis, spectabunt decimæ adhuc ad Ecclesiam parochialem, in qua situm novale, cùm privilegium exigendi decimas ex prædiis alterius parochiæ, utporè contra jus, non sit ampliandum, juxta *c. ult. de decim.* Castrop. *cit. p.* 8. *num.* 12. (ubi etiam solvit, quæ objici poterant ex *c. ex parte. de decimis.*) citans Covar. *l.* 1. *c.* 17. *num.* 15.

3. Similiter decimæ ex fructibus animalium solvendæ ibi, ubi animalia pascunt, accubant, seu morantur, tametsi eorum Dominus moretur alibi. Gl. *in c.* 1. *de decim.* Suar. *cit. c.* 21. *n.* 8. Fagund. *loc. cit. c.* 5. *num.* 5. apud Castrop. *n.* 7. (tametsi is *num.* 9. ex Navar. *consil.* 1. *de decim. num.* 20. dicat probabile, aliquam partem istius decimæ deberi parochiæ, in qua Dominus habitat, & recipit Sacramenta, istamque partem à Nav. statui quartam) Barbos. *cit. §.* 1. *num.* 12. mixtæ enim decimæ magis prædiales quàm personales censentur, & sub illis simpliciter comprehenduntur, adeóque prædialium naturam & conditionem sequuntur. Et cùm decimæ ex pascuis debeantur Ecclesiæ, in qua pascua sunt sita, ei solvendæ sunt decimæ ex fructibus pecorum, dum pecora in illis pascunt. Pith. *num.* 88. quamvis apud eundem *num.* 89. Navar. *l.* 3. *consil.* 1. *de decim. n.* 3. quia existimat has decimas ex parte esse personales, velit quar-

tam

tam partem earum solvendam esse parochiæ Domini, etsi ejus pecora neque pascant, neque morentur per ullam anni partem in ista parochia. Unde etiam, si de hyeme pascant in una parochia, de æstate in alia, dividendæ sunt decimæ, semper pro rata seu proportione temporis, quo pascua fuerunt in hac vel illa parochia. Ita etiam, ut, si greges nullâ parte anni morentur in parochia, ubi Dominus assistit, illi nihil earum debeatur. Gloss. *ad c. ad Apostolica.* D. Thom. *loc. cit.* Azor. *cit. c. 35. q. 15.* Fagund. *c. 5. n. 6.* Castrop. *cit. n. 7.* Barb. *cit. num. 12.* Suar. *cit. c. 21. n. 7.* Parochiis quoque iis, per quas hujusmodi greges transeunt, etiamsi aliquo temporis spatio ibi morentur, nihil debeantur ex his decimis. Castrop. *loc. cit.* quia talia pascua respectu singularum parochiarum sunt parvi momenti, & moraliter fieri nequit, ut decimæ æqualiter dividantur inter omnes illas Ecclesias cum proportione. Pirh. *num. 89.* Quòd si in una parochia pascant, in altera verò accubent, seu suam caulam habeant; dividendæ decimæ, etsi major pars competat parochiæ, in qua pascunt, eò quòd ad sustentationem animalis & productionem fœtûs non solùm pastua, sed & accubitus requiésque sit necessaria, adeóque parochia, quæ hunc accubitum præstat, non debeat defraudari fructu inde proveniente. Castrop. *num. 8.* citans Rebuff. *de decim. q. 6. n. 16.* dicensque, in hoc inclinare Suar. *cit. c. 21. num. 10.* Divo Thom. *loc. cit.* & cum eo Fagund. *cit. c. 5. nu. 10.* Soto. *de just. l. 4. q. 4. a. 3. ad 2.* & aliis sentientibus deberi in hoc casu decimas has integrè parochiæ, in qua pascunt. Quòd si animalia fugiant de una parochia ad aliam, ibique pariant, decimæ deberi parochiæ, ad quam fugerunt, tenet Barb. *cit. n. 12. & §. 2. nu. 37.* citans plures. Porò hæc omnia non nisi de jure communi ita se habent, consuetudine namque, præscriptione aut privilegio induci potest, ut decimæ prædiales & mixtæ non debeantur Ecclesiæ extraneæ, aut etiam ei, in qua Dominus prædii aut gregis habitat. Pirh. *n. 86. & 87.* Castrop. *n. 10.* ubi etiam ait, probabiliorem habere, quòd ad hanc consuetudinem, ut nempè una Ecclesia præscribat, quoad exigendas decimas contra aliam, cui eæ de jure sunt debitæ, requiratur 40. anni cum titulo, & tempus immemoriale sine titulo, cùm hæc præscriptio sit contra jus, juxta *c. ad aures. de præscrip. & c. 1. tit. eodem in 6.* & remittit ad Molin. *de Just. d. 71. & 75.* & quod contra objici potest, solvit *n. 11.* Quod si tamen una Ecclesia contra aliam Ecclesiam possidentem decimas Ecclesiæ tertiæ sitæ intra territorium utriusque velit impetere, sufficient Ecclesiæ possidenti, ut à præscriptione seu possessione non removeatur anni 40. eò quòd titulus requiratur, cùm licèt in hoc casu jus resistat præscribenti, non tamen facit propetente. Gl. *in c. 1. de præscrip. in 6.* quod approbat Castrop. *ibid.* In casu, ubi dubium, ad quam Ecclesiam prædium pertineret, sufficere consuetudinem 10. annorum, ait Suar. *cit. c. 21. n. 7.* apud Castrop. *l. c.* Idem dicit, quoad decimas mixtas, cùm non sit ita expressum in jure, ad quam Ecclesiam hæ decimæ pertineant, adeóque talis præscriptio non sit ita contra jus. Verùm de ista præscriptione ex professo infrà.

4. Denique quod spectat ad locum, ubi recipiendæ sunt decimæ, licèt fructus indecimati tritici, vini & similium non sint mittendi in horrea propria, & aliis miscendi sine consensu illorum, quibus decimæ debentur, si tamen moniti illi noluerint decimam recipere, possunt recondi, neque tenetur quis expectare. Gutt. *c. 25. nu. 43.* & Suar. apud Castrop. *p. 8. n. 5.* Sed neque est obligatio ex jure, seu præscindendo à consuetudine (cui aliàs standum est, & ad quam sufficerent 10. anni, utpote de jure non prohibita. Less. *l. 2. c. 6. n. 46.* Suar. *l. cit. c. 37. n. 8.* apud Castrop. *cit. n. 5.*) deferendi decimam ad propriam domum eorum, quibus debetur. Gl. *in c. cùm homines. v. fructibus.* Suar. Bonac. &c. apud Castrop. *ibid.* Pirh. *n. 94.*

Quæstio 473. An & qualiter laici capaces sint juris decimandi?

1. Respondeo primò: potest competere laico jus illud decimandi, de quo suprà in divisione decimarum, merè profanum & laicale nullatenùs ortum ducens ex illo spirituali; sed ex eo, quòd Domini temporales dans prædiis suis in usumfructum vel Emphiteusin, loco pensionis annuæ imposuerint decimam. Verùm de hoc non quæritur. Unde

2. Respondeo secundò: jus decimandi primarium & proprium, hoc est, jus percipiendi decimas jure & nomine proprio, ratione officii & ministerii Ecclesiastici exhibiti nullâ ratione laico competere potest, cùm sic spectatum hoc jus sit quid merè spirituale, fundatum & inseparabiliter connexum cum officio sacro & ministerio Ecclesiastico spirituali, ut est sacrificare, administrare Sacramenta, quod, ut patet, per laicum nullatenùs exerceri potest, constat *ex c. quoniam. c. ad hæc. c. decimis. c. prohibemus. & c. de decim.* S. Thom. *loc. cit.* Castrop. *p. 9. n. 1.* Barb. *de off. paroch. c. 28. §. 2. n. 2.* citans Guttier. *qq. can. l. 2. c. 21. n. 64.* Menoch. Covar. &c. Unde nec ipsæ decimæ, prout sunt fructus Ecclesiastici & stipendium ministerii spiritualis, per se deberi possunt laicis. Pirh. *num. 135.* Barb. *num. 3.* Hinc sequitur primò, non posse etiam per Sedem Apostolicam hoc jus decimandi primarium seu ut fundatum in dicto titulo spirituali concedi ulli laico, non secùs ac nequit à Pontifice concedi laico ministerium spirituale saltem dependens necessariò ab Ordine. Pirh. *num. 137.* citans Suar. *tom. 2. l. 1. c. 25. num. 5.* Etsi de cætero non excedat vires Papæ, laicum ad jus spirituale habilitare, & secundùm quid Clericis æquiparare, sicut de facto ad jus patronatûs, quod spirituale est, laici habilitati sunt. Engels *ad tit. de decim. num. 22.* Secundò, non posse laicum hoc jus ullatenùs præscribere, ut constat ex cit. textibus, & expressè ex *c. causam quæ. de præscrip.* utpote qui intelligi debent secundùm hanc rationem, secundùm quam laicus incapax est præscriptionis, utpote persona, quæ titulum illum spiritualem nequaquam habere potest. Castrop. *loc. cit. num. 2.* quamvis Barb. *loc. cit. num. 2.* textum illum *c. causam*, quæ dicat, non posse intelligi de dicta ratione omninò spirituali istius juris, cùm par non sit credere, laicum ibidem contendisse decimas ad se pertinere tanquam proprium stipendium pro spirituali ministerio. Unde sostinent plures, non posse quoad titulum dominii directi ullâ præscriptione acquirere laicum decimas; eò quòd sub hac ratione dominii directi sit incapax possessionis, sine qua non currit præscriptio, adeóque dari quidem posse immemorialem detentionem decimarum sub ratione dominii directi earum, non autem præscriptionem immemorialem. Similiter nullâ consuetudine generali alicujus provinciæ induci posse, ut laici decimas jure dominii directi sibi vendicent: & consequenter quidquid in hac parte præscribi potest, vel consuetudine acquiri, esse jus tantùm utile, & sic nihil de dominio juris spiritualis in illos transire. Vide Engels *n. 23. & seq.* His tamen non obstantibus, ait Pirh. *cit. num. 137.* laicos religiosos, ut sunt Hospitalarii, professi Ordinum militarium Melitenses & Teutonici, item conversi Religiosorum Ordinum, utpote qui propter tria vota substantialia religionis ab ipsis edita non merè laici, gaudent privilegiis Clericorum, adeóque capaces sunt juris spiritualis absque eo, quòd aliàs ullo Clericorum Ordine sint initiati, posse habere Ecclesias & jus spirituale decimandi, ita tamen, ut non per se ipsos, sed per Clericos Ecclesias regant & administrent, citátque pro hoc Abbat. *in c. quamvis. h. t. num. 3.*

3. Respondeo secondò, posse tamen laico competere jus aliquod decimandi secundarium, ortum ducens (nimirùm mediante emptione, locatione, donatione, &c. quia sæpè videmus, Ecclesiam vendere decimas, illas locare, aut pro serviciis sibi factis aut faciendis donare laico, cùm, qui jus illud proprium decimandi habet, etsi non possit hoc ipsum in

laicum

laicum conferre, potest tamen ex eo illi aliud jus ad fructus tribuere, v. g. donatione fructuum) ab illo primario spirituali, remanente penes Clericum vel Ecclesiam, ab eo tamen distinctum, quod proinde in se spirituale non est, utpote abstractum à titulo illo spirituali, & immediatè ortum ex contractu humano: In quo casu laicus non exigit decimas ratione personæ propriæ sibi debitas priùs Ecclesiæ, & ratione alicujus temporalis ministerii sibi applicatas, ita ut tamen eas percipiat, ut sibi quoad dominium acquirantur. Bass. *v. decima. num.* 12. Pirh. *num.* 138. Less. *lib.* 2. *c.* 39. *num.* 19. Castrop. *cit. p.* 9. *num.* 3. citans prætereà Covar. *c.* 17. *num.* 5. Azor. *p.* 1. *lib.* 7. *c.* 36. *quæst.* 11. Suar. *loc. cit. c.* 27. *num.* 4. Quamvis Cardin. de Luca *loc. cit. num.* 13. jus illud decimandi juxta capacitatem, quæ etiam in spiritualibus dari potest in laico, reducatur ad solam perceptionem seu commoditatem percipiendi fructus, prout meri facti est absque mixtura juris, uti contingit quotidie in laicis circa commoditatem pensionum Ecclesiasticarum, & in privatis circa capacitatem obtinendi jura regalia, non obstante strictissimâ prohibitione & incapacitate obtinendi illa sine assensu principis.

Quæstio 474. *Qualiter igitur hoc jus secundarium percipiendi decimas Ecclesiasticas obvenire possit laicis?*

1. Respondeo primò: etsi igitur jus decimarum Ecclesiasticarum propriè, formaliter & secundùm primariam institutionem sumptum, quatenùs nimirùm in dicto titulo spirituali fundatum, vendi aut permutari nequeat pro re temporali absque simonia, Argumento *c. ult. de rerum permut.* Laym. *Theol. moral. l.* 4. *tr.* 6. *c.* 6. *num.* 2. citans Rebuff. *quæst.* 10. *num.* 1. Sed neque gratuitò, etiam ex privilegio concedi laicis. *c. causam quæ. de præscrip. c. quamvis. c. prohibemus. h. t.* S. Th. Laym. *ll. cit.* quin nec ipsum hoc jus seu dominium utile decimarum, cùm sit spirituale, in laicum transferri. Pirh. *cit. num.* 138. Jus tamen decimarum materialiter somptum pro sola utilitate fructuum percipiendorum præcisa à spirituali jure & titulo vendi, locari, aliterve concedi, ex natura rei prohibitum non est; cùm jus percipiendi reditus temporales, hâc præcisâ consideratione, temporale sit, æstimationémque recipere possit. S. Thom. *loc. cit. in corp.* Gloss. *in cit. c. quamvis. v. concesserit.* Suar. *de relig. t.* 2. *l.* 1. *c.* 25. *num.* 6. apud Laym. *loc. cit. nu.* 3. Quantum verò ad jus humanum Canonicum attinet,

2. Respondeo secundò: primò potest Prælatus Ecclesiæ, parochus vel beneficiatus, ad quem jure proprio spectat jus decimandi, commoditatem illam fructuum decimalium elocare laico (ita tamen, ut hic decimas percipiat jure & nomine elocantis, acquirendo tamen dominium earum sibi. Pirh. *cit. num.* 138.) auctoritate propriâ ad breve tempus. *c.* 2. *de locato.* Gl. *in c. quamvis.* Abb. *in c. quamvis.* Pirh. *ibidem.* Castrop. *p.* 9. *num.* 4. Suar. *loc. cit. num.* 9. Covar. *c.* 15. *num.* 6. *&c.* apud Laym. *loc. cit.* Intelligendo hîc per tempus breve, quod est intra decennium, juxta Abb. *in c. quamvis.* vel etiam tempus vitæ hominis, juxta Gl. *ibidem.* Ita ut hæ decimæ locari possint ad vitam, ut probabile censet Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 36. *q.* 14. apud Castrop. *p.* 9. *num.* 4. quamvis ubi recepta est *Extrav.* Pii II. *ambitiosa. de rebus Eccles. non alienandis.* nulla conductio aut locatio fieri possit ultra triennium; quod ipsum tamen non extenditur ad decimas, quæ conferuntur in stipendium pro præstito Ecclesiæ obsequio, cùm in hoc contractu Ecclesia non conducat decimas, sed potiùs alterius operas pro decimis Ecclesiæ, quod prohibitum non est, etiamsi fiat ad vitam. Ita Suar. *loc. cit. n.* 20. apud Castrop. *num.* 5.

3. Secundò: pari ratione eodémque modo dictam commoditatem seu jus acceptum materialiter percipiendi decimas vendere possunt. Iidem Castrop. Laym. aliique AA. & textus ab iis citati; ita tamen, ut Laym. *cit. n.* 3. *in fine*, jus sive dominium utile decimarum non censeatur ab Ecclesia alienatum.

4. Tertiò: potest Episcopus aliùsve Ecclesiæ Prælatus adhuc hodie adhibitâ juris solennitate donare dictum jus laico ad tempus, vel ejus vitam exigendi decimas ob aliquod magnum obsequium vel beneficium exhibitum Ecclesiæ sub ratione stipendii vel remunerationis; nam jure antiquo id erat licitum: & neque posteà ab Urbano II. in Concilio Turon. anno 1096. neque ab Alexandro III. in Concil. Lateran. anno 1178. vel 1180. id revocatum fuit; sed solùm vetitum, ne decimæ in feudum perpetuum laicis concederentur. Laym. *l. cit. n.* 5. Castrop. *cit. n.* 5. citans Suar. *c.* 26. *n.* 1. Covar. *l.* 1. *variarum resol. c.* 17. *n.* 5. Engels *de decim. n.* 36. dicens, sic sentire plurimos DD. contra Pirh. *num.* 81. ubi ait, non tantùm concessionem decimarum in feudum, sed etiam quamcunque aliam donationem vel alienationem ab inferiore Papa ultra vitam locantis factam esse irritam ipso jure, saltem post dictum Conc. Later. & Decreta Alex. III. in eo facta.

5. Quartò: multò magis potest Pontifex tanquam summus bonorum Ecclesiasticorum administrator ex justa causa, pertinente ad bonum Ecclesiæ, (qualis etiam est ipsa remuneratio, cùm ea ad bonum universale Ecclesiæ sit necessaria, vel etiam subsidium præstandum pugnanti contra hostes Ecclesiæ. Pirh. *cit. n.* 138) reditus decimarum liberaliter, vel etiam cum annexo onere fundandi aut dotandi Ecclesias, in perpetuum, vel etiam in feudum perpetuum, cum recognitione alicujus obsequii Ecclesiæ præstandi, concedere principibus laicis. Pirh. *l. cit.* citans Azor. *c.* 25. *q.* 11. Suar. *cit. c.* 25. *n.* 11. Laym. *cit. n.* 3. citans Abb. *in c. causam. n.* 3. Canis. *de decim. c.* 15. *n.* 3. Necessè tamen est, in eo casu ministris Ecclesiæ, cui adimuntur decimæ, aliundè de reditibus necessariis ad decentem sustentationem provideri, AA. iidem. Porrò dum decimæ legitimâ auctoritate concessæ sunt, ea concessio ad novalia extendenda non est; sed intelligitur tantùm de prædiis illis, quæ tunc existunt, non autem de iis, quæ posteà fient, seu de novo excolentur. *c. tua. de decim.* Pirh. *n.* 42. quia concessio hæc odiosa est, & derogans juri communi, Gl. *in c. tua.* Suar. *l. cit. c.* 23. *n.* 4. apud Pirh.

6. Quintò: non tamen possunt hodie Episcopi aliìve Prælati Papâ inferiores absque auctoritate Pontificis, (prout aliàs jure antiquo poterant ante Decretum Urbani II. *in c. decimas* 16. *q.* 7. putat enim Barb. *cit. c.* 28. §. 3. *n.* 61. per Urban. II. etiam ante Concilium Lateran. fuisse prohibitum Episcopis concedere titulo feudi, vel alio temporali laicis decimas) etiam ex gravi causa concedere in feudum perpetuum, ablatâ eis hac in parte in dicto Concilio Lateran. per Alex. III. si non antè per Urban. II. in Concilio Turon. ob nimiam in hoc genere prodigalitatem & abusum aliquorum Prælatorum, potestate. Argumento *c. quamvis.* ubi Gl. & DD. communiter. Castrop. *p.* 9. *n.* 6. Pirh. *n.* 140. Laym. *l. c. n.* 4. putat tamen Engels *n.* 35. hunc Canonem Concilii Lateran. cùm non sit juris naturalis, aut divini, per consuetudinem abrogari posse. Argumento *c. fin. de consuetud.* & *l. de quibus. ff. de ll.* quia non videtur irrationabile, quòd laicis decimæ concedantur in feudum, etiam perpetuum, ex auctoritate Episcopi, si ipsarum necessitas & Ecclesiæ utilitas id exigat. Unde, præscindendo à tali consuetudine, laicus possidens decimas, quas constat sibi, majoribúsve suis post dictum Concilium citra Pontificis auctoritatem concessas in feudum perpetuum, restituere tenetur Ecclesiæ, ad quam spectant. Quamvis aliàs vi *c. Apostolica.* concessum fuerit, ut quæ ad illud tempus injustè à laico detinebantur, dum is induci non potest, ut restituat Ecclesiæ, ad quam spectant, alteri Ecclesiæ vel Conventui Religioso, cum consensu Ordinarii, (laici enim de rebus Ecclesiasticis disponendi facultatem nullam habent) assignare firmissimâ donatione licuit. Laym. *cit. c.* 4. Pirh. *n.* 145. Secùs autem est de decimis, quas post dictum Concil. Lateran. laicus sine justo titulo habet;

hæ

hæ enim nequidem cum consensu Episcopi aliis Ecclesiis Regularibus vel sæcularibus applicari queunt, sed illi præcisè Ecclesiæ, ad quam pertinebant restituendæ. Pith. *num.* 146. citans Suar. c. 26. *in fine*, redditque istius disparitatis rationem, quòd jus soleat quandoque illicitè jam facta tolerare, & modo meliore in utilitatem Ecclesiarum convertere, quæ tamen in futurum solet prohibere. Porrò dum laicus titulo feudi possidet decimas à tempore immemoriali, eique constare nequit, num ante dictum Concilium Lateran. sit concessa Majoribus suis, aliisve, à quibus eas accepit, præsumptio est pro illo, cùm possessio temporis immemorialis faciat præsumptionem juris ac tituli, dum illius capacitas est in possidente, adeóque in possessione relinquendus. Laym. *loc. cit. num.* 5. dicens, esse communem Doctorum *in c. cùm Apost.* citátque in specie Abbatem *ibidem. num.* 12. Covar. *loc. cit. num.* 5. Suar. *c.* 27. *num.* 4.

7. Sextò: potest laicus jus decimarum explicato modo acceptum contra Ecclesiam præscribere non nisi annis 40. cum titulo, & immemoriali tempore sine titulo. Covar. Suar. *ll. cc.* Less. *c.* 39. *n.* 19. Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 36. *q.* 11. apud Castrop. *p.* 9. *nu.* 3. Sunt enim laici juris istius sic accepti capaces, adeóque privilegio id eis competere potest; jam verò præscriptio immemorialis eandem vim habet cum privilegio in persona capaci, juxta *c. quibusdam. de verb. signif.* & Gl. *ibi.* Sed neque in defectum tituli requiritur adesse famam & opinionem saltem justi tituli, ut Suar. cùm ex sola immemoriali pacifica possessio sufficienter colligatur, & probetur, illas justo titulo possideri: quare licèt in vi possessionis exigendi & recipiendi decimas laicus nunquam decimas præscribere possit, (juxta quod intelligendus est Pontifex c. *causam. de præscrip.*) præscribit tamen in vim facultatis & donationis vel emptionis, quæ præsumitur concessa vel facta; dum à tempore immemoriali pacificè recepit decimas. Castrop. *cit. n.* 3. citans Covar. Azor. Less. Porrò observandum hîc incidenter, possessionem immemorialem certiùs adhuc dici illam, etsi constet, quòd aliquando contrarium fuerit, v. g. quòd ante tot vel tot annos possessio decimarum non fuerit apud Antecessores moderni possessoris, sed apud alios, modò de initio præsentis possessionis non constet. Engels *loc. cit. num.* 30. citans Cravettam *de antiquitate temporis. p.* 4. *sect. absolutus diff.* & Molin. *de Justitia. tr.* 2. *d.* 76. *nu.* 3. &c. Et rectè sic describi ex Menoch. *de arb. l.* 2. *centur.* 1. *casu* 43. *nu.* 2. cujus initii memoria non est in contrarium.

8. Rectiùs tamen sentire & loqui videntur ii, qui dicunt, quòd laici non possint, etiam cum bona fide & temporis immemorialis detentione præscribere contra Ecclesiam decimas seu jus decimandi, prout etiam à titulo spirituali separatum temporale quiddam esse potest. Laym. *Theol. mor. l.* 1. *tr.* 4. *c.* 24. *nu.* 9. & *l.* 4. *tr.* 6. *c.* 6. *nu.* 8. dicens, esse sententiam Joannis Monachi *in c.* 2. *de præb. in* 6. *n.* 5. & Jo. And. *ibid. n.* 7. Glossæ *in c. causam. de præscrip.* Sylv. *V. decima. q.* 10. *dicto* 2. Rebuff. *de decim. q.* 10. *n.* 24. Henr. Canis. *c.* 13. *n.* 9. Suar. c. 27. &c. Barb. *cit. c.* 28. §. 2. *n.* 49. Pith. *de decim. num.* 149. & *de præscrip. s.* 2. §. 2. Engels *de decim. n.* 39. citato enim *c. causam.* expressè ait Pontifex: *Cùm laici decimas detinere* (intellige juridicè, & utiliter ad præscribendum) *non possint, eas nullâ valent ratione præscribere*, &c. Quod nullatenus intelligitur de jure decimandi, quatenùs spirituale, seu in spirituali titulo fundatum; cùm illud nullatenùs Nobilis iste, quem ibidem Papa decernit ad restitutionem decimarum cogendum, sibi arrogârat. Inprimis itaque possidere quidem potest laicus dictum jus decimandi, non tamen motu quasi proprio & facultate, sed non nisi per legitimam Ecclesiastici Prælati concessionem; sunt enim decimæ ex rebus istis, quæ propter legum vel Canonum expressam dispositionem possideri non possunt, nisi verus subsit titulus, seu jus habendi & detinendi, qui titulus primitùs possidendi juridicè decimas alius non est, quàm titulus privilegii seu concessionis legitimè factæ, seu factæ à Prælato Ecclesiastico habente ad hoc potestatem, utpote per quam concessionem laicus redditur capax possessionis istius juris. Ita expressè Gloss. recepta *in c. ex parte. V. commodo. de restitutione spoliator.* Abb. *in c. in literis. t. eod. n.* 24. Jam verò ubi quis ex legis constitutione est incapax possidendi absque titulo privilegii, hoc est, absque legitimè facta concessione; nullius temporis, etiam immemorialis, consuetudo aut detentio, etiam cum bona fide, præscriptionem generare potest, seu ad præscribendum sufficit; sed necessè est, præcessisse dictum privilegium seu concessionem, utpotè sine qua jam non datur possessio juridica essentialiter ad præscriptionem requisita. Sed neque immemorialis temporis consuetudo aut detentio cum bona fide hunc titulum concessionis tribuere potest, ut patet; neque ipsa loco tituli esse, ut proindè concessione vel titulo alio opus non sit; siquidem in rebus ac juribus, quorum possessionem, & consequenter præscriptionem leges vel Canones non vetant, immemorialis consuetudo cum bona fide est instar tituli, seu tribuit jus & titulum; in rebus autem, ut dictum, quarum possessionem, & consequenter præscriptionem Canones vetant, dicta immemorialis consuetudo non potest esse titulus, aut tribuere titulum; quia id per viam præscriptionis fieri deberet, quam tamen jura removent; dum enim præscriptionis beneficium à jure provenit, ideò, ubi jura præscriptioni resistunt, ea nunquam consurgere potest, juxta *l.* 24. *ff. de usucap.* ubi lex impedit usucapionem, bona fides possidenti nihil prodest. Et Abbatem *in c. causam. n.* 3. Suar. *cit. n.* 3. apud Laym. *n.* 9. In summa itaque vel datum est laici Antecessoribus laicis privilegium, hoc est, facta legitimè concessio decimarum, & jam jus seu titulum decimarum habet, nempè ex privilegio, & consequenter per præscriptionem acquiri non potest; quia cujus rei jus & velut dominium aliquis habet, id acquirere ampliùs non potest, ut rectè Alex. de Nevo. *in c. pastoral. de except. n.* 4. apud Laym. *loc. cit. n.* 8. *in fine.* ac ita præscriptioni locus non est. Vel non est facta talis concessio, & sic, ut dictum, laicus decimas possidere non potest; sine possessione autem præscriptio non procedit. *reg. jur.* 3. *in* 6. Laym. *nu.* 8. Barb. *cit. c.* 28. §. 2. *nu.* 94. ex Peregrino *de jure fisci. l.* 6. *tit.* 8. Covar. *l. c.* c. 10. *n.* 14. Felino & aliis *in cit. c. causam.* Pro salvandis itaque laicorum conscientiis & manutenendis illis in possessione, relictâ viâ præscriptionis, recurrendum ad præsumptionem; ita ut si præscriptio quà talis seu tempus immemoriale in vim præscriptionis allegetur, laicus semper succumbere debeat; si tamen allegetur privilegium summi Pontificis, quod unicum in hac materia sufficit, & ad ejus probationem tempus immemoriale, quo habitæ pacificè sunt decimæ, ostendatur, (probatâ enim immemoriali tempore præsumptione juris probatur titulus privilegii allegatus. Mascard. *de prob. concl.* 1377. *n.* 7. C. Tusc. *l. P. concl.* 550. *à n.* 4.) manutenendus sit in possessione. Mascard. *ibid n.* 32. Menoch. *de præsumpt. l.* 6. *præsump.* 86. *n.* 4. Covar. *loc. cit. n.* 5. Suar. &c. apud Barb. *loc. cit. n.* 52. qui tamen etiam ait, quòd ultra tempus immemoriale accedere debeat fama privilegii habiti à Papa, aut factæ legitimæ concessionis. Jam autem in præsente materia, ubi dicti juris decimandi possessio acquiri potest ex principis privilegio vel concessione, etsi non nisi absque ea, immemorialis consuetudo cum bona fide, dum laicus ejúsque Antecessores absque contradictione perceperunt decimas, facit præsumptionem legitimè olim iis factæ concessionis, ita ut licèt concessio & inde ortum jus ostendi non possit; quia tamen ipsa temporis vetustas facit præsumptionem existentis, & ad possidendum requisiti tituli, relinquendus est in possessione laicus, ut interim tam in foro externo, quàm interno securus esse possit laicus, quamdiu ignoratur, quo modo aut titulo decimæ ad Antecessores devenerit; cùm in dubio non sit præsumendum delictum, & in dubio quis privari non debet pacificâ, immemoriali præsertim, possessione rei, cujus, ex aliquo saltem titulo seu concessione,

capax

capax est. Quæ tamen præsumptio justitiæ ac tituli, quæ ob ignorantiam oriebatur ex temporis diuturnitate, tolleretur, cognitâ jam veritate, v. g. reperto instrumento, vi cujus pateret, decimas istas post Concilium Lateran. priùs, sine interveniente Pontificis auctoritate fuisse à Prælato Ecclesiæ in feudum, vel etiam, quod minùs fieri poterat, venditas fuisse laico ab Episcopo, Abbate, parocho; ac consequenter tunc decimæ repeti possent, & à laico restitui deberent. Unde etiam vides latam inter præsumptionem hanc & præscriptionem differentiam, quam rectè notavit Suar. *loc. cit.* Felin. *in c. accedentes. de præscrip. n. 6.* & *in c. cùm ex officii. tit. eod. n. 13.* Si enim laicus præscribere seu usucapere posset decimas, tunc etiam post repertum tale instrumentum, ex quo constaret, jus decimarum ad ipsum pervenisse modo illegitimo, nempè ipso jure irritæ alienationis, adhoc tamen defendendus esset in possessione decimarum propter jus sive titulum ex præscriptione legitima sibi comparatum, sive quia possideret eas jam justè absque alio titulo, jure & titulo præscriptionis. Quæ in contrarium objici possunt, sunt sequentia: primò: omne illud per consuetudinem aut possessionem immemorialis temporis obtineri posse, quod per privilegium principis haberi potest. Sed id verum non est, nisi solùm in iis, quorum possessionis aliquis etiam sine privilegio sive legitima concessione capax est. Vide Laym. *loc. cit. n. 9.* & *l. 3. tr. 1. c. 8. n. 7.* & *l. 1. tr. 4. q. 24. n. 9.* Secundò: quòd laici teneant illud jus decimandi, non nisi separatum à jure spirituali, seu ut laicale. Verum illa ipsa separatio & avulsio fieri nequit, nec potuit, nisi per legitimam Prælati Ecclesiastici auctoritatem & concessionem; quod quia non factum, decimas etiam etiam ut tales possidere nequit laicus. Ita ferè Laym. *cit. n. 9. in fine.* Tertiò: res immobiles etsi prohibitæ sint alienari, posse tamen præscribi, etiam à laico. Sed non prohibentur absolutè res illæ devenire in manus laicorum, sed tantùm sine solennitatibus, quas cursus temporis & bonæ fidei possessio per 40. annos continuata supplere potest; circa decimas autem est absoluta prohibitio, ne per viam etiam juris utilis ad laicos quibuscunque cum solennitatibus transferantur. Engels *n. 40. & 41. ad tit. de decim.*

Quæstio 475. An & qualiter laicus justè possidens hoc jus decimandi, v. g. ex concessione Prælatorum ante dictum Concilium Lateran. facta, vel post illud ex concessione, aut cum auctoritate Papæ, illud iterùm in alios, etiam laicos, transferre possit?

1. Respondeo primò: potest tales decimas etiam in feudum perpetuum acceptas absque consensu Episcopi retinere, vel redonare Ecclesiæ, ad quam spectabant, juxta *c. cùm Apostolica.* Pirh. *loc. cit. n. 146.*

2. Secundò: potest etiam illas donare alteri alieni loco pio, accedente & necessariò requisito consensu Episcopi diœcesani, sine quo religiosi, etiam exempti, eas recipere non possunt, juxta *c. cùm Apostolica.* Pirh. *loc. cit.* Requiri etiam in hoc casu consensum Episcopi vel Prælati, à cujus Ecclesia acceptæ decimæ, nempe ea eo, ut Less. quòd Ecclesia ista tunc in perpetuum amittat spem recuperandi illas decimas; non tamen esse necessarium consensum Capituli, aut tractatum, juxta *c. cùm Apostolica. de iis, quæ fiunt à Præl.* tenent Less. *cit. c. 39. num. 20.* Castrop. *cit. p. 9. num. 6.* citans Azor. *cit. l. 7. c. 36. q. 13.*

3. Tertiò: potest quoque probabiliter justè obtinens & possidens in feudum decimas laicus, accedente Episcopi consensu, (obtento etiam Ecclesiæ ejusdem, à qua acceptæ erant in feudum, consensu, ut habet Laym. *loc. cit. n. 6.*) easdem concedere in feudum alteri, etiam laico. Gl. *in c. prohibemus. de decimis. ibid.* Card. Jo. And. *in c. 1. de præscrip. n. 6.* Sylv. *cit. q. 10.* Covar. *c. 17. n. 5.* Suar. *loc. cit. c. 26. n. 7.* quos citat & sequitur Castrop. *cit. n. 5.* Pirh. *n. 144.* Laym. *cit. n. 6.* contra Abb. *in c. prohibemus.* & alios ab illo & Covarruvia citatos, quos sequitur Less. *loc. cit. n. 21.* ubi ex Abb. quòd illud cederet in maximum damnum Ecclesiæ, si is, qui eas transfert, caret liberis seu successore; cùm tunc, utpote feudo caduco, deberent necessariò reverti ad Ecclesiam tanquam dominam directam. Item quòd Episcopus ipse consentiens, utpote sine cujus consensu nihil fieret, censeatur tunc eas dare in feudum; cùm, qui eas à laico accepit, non hujus, sed Ecclesiæ feudatarius efficiatur. Ac denique quòd *c. prohibemus.* prohibeant expressè, quòd, qui cum periculo animæ suæ eas possident, non possint in alios laicos illas transferre; ordinariè autem laici, etsi eas habeant ex aliquo consensu Ecclesiæ, præsumantur eas habere cum periculo animæ suæ; eò quòd vel non sint concessæ prudenter, aut in commodum Ecclesiæ, aut quia in iis concedendis intervenit aliqua coactio; vel quia laici postmodum non præstant Ecclesiæ ea obsequia, quæ debuerunt. Ita ferè Less. Rationes tamen in contrarium sunt, quòd in Concil. Lateran. solùm prohibitum, ne decimæ laicis concedantur in feudum perpetuum, adeóque alienentur; hæc autem non est nova concessio feudi, seu alienatio dominii utilis, sed alienationis legitimè jam factæ continuatio. Castrop. Laym. *ll. cit.* Item etiamsi mortuo sine successore feudatario reverterentur decimæ ad Ecclesiam; antequam tamen eidem incorporentur denuò, potest eas Episcopus vel Ecclesiæ Prælatus ex causa justa concedere iterùm laico in feudum, juxta *c. 2. de feudo.* non obstante etiam juramento facto ab Episcopo de non infeudandis bonis Ecclesiæ. Laym. Pirh. Castrop. ex Suar. *cit. c. 26. n. 9.* Felin. *in c. causam. de præscrip. n. 3.* Ac denique ex una parte Vasallus possit feudum sibi concessum seu rem feudalem subinfeudare, seu in feudum alteri concedere, ut constat ex *c. unic. de feud.* Ex altera parte in jure nullus exstat textus, in quo prohibeantur laicus justè in feudum possidens decimas subinfeudare alterum. Sed & rationes in contrarium allatæ facilè diluuntur; nam primò: dicta præsumptio Lessii est contra suppositum; quia in quæstione supponitur laicus verè justè possidere decimas; quamvis aliàs verè timendum sit, ne plures decimas possideant in damnum animarum suarum, præsertim in Germania, ubi post turbatum per hæreses ordinem Ecclesiæ eò temeritatis perventum, ut plures Ecclesiarum advocati & patroni reditus Ecclesiarum liberè tanquam proprietarii in suas utilitates convertunt. Nec satis firmatur per hoc, aut etiam evincitur, quòd tales decimæ ab initio non fuerint per modum juris utilis concessæ ex eo, quòd nulla pro iis servitia aut fidelitatem secundùm naturam feudorum præstent Ecclesiæ; cùm præstatio servitiorum & juramentum fidelitatis non sit substantiale, sed tantùm connaturale contractui feudali; onde pacto, & consequenter etiam præscriptione illa obligatio tolli potest; sicut contingit in feudo franco, & sicut in feudo concesso Ecclesiæ non præstatur dictum juramentum. Engels *de decim. n. 37.* ubi etiam in fine addit, inter res feudales & emphyteuticas profanas, & inter decimas esse differentiam, quòd illæ per præscriptionem transire possint in alodium, decimæ non, ea eo, quòd juris directi decimarum incapax sit laicus. Secundò: non ipse Episcopus, sed reverà talis laicus de consensu Episcopi est infeudans, ut rectè Castrop. *loc. cit.* Quid contra tertium quoque dici possit, vide apud Pirh. *loc. cit. n. 147.*

4. Quartò: potest laicus justè possidens decimas etiam in feudum, oppignorare eas aliis, etiam laicis. Sic sentire videtur Pirh. *n. 148.* dum enim Greg. IX. *c. interdicimus. de decimis.* vetat ab Ecclesiasticis recipi in pignus decimas detentas à laicis, quæ ad alienas Ecclesias pertinent, loquitor de decimis injustè detentis, cùm res, quæ in bonis nostris non sunt, in pignus dare non possimus. *l. filios. c. quæ res pign. oblig. possint.* quas decimas injustè detentas etiam cum consensu Episcopi dare non potest in pignus alteri Ecclesiæ; ne Ecclesia iniquitatem laici eas injustè detinentis approbare videatur. Abb. *in cit. c. interdicimus.*

decimus. Vel etiam, si loquitur de decimis justè habitis, subintelligi videtur, eas sine consensu Episcopi dari non posse in pignus; si enim eas cum consensu Episcopi donare potest Ecclesiæ vel Clerico, juxta *c. cum Apostolicu de his, quæ fiunt à Prœl.* poterit etiam cum eodem consensu, quod minus est, nempè oppignorare. Pirh. *loc. cit.* ubi etiam quòd talis consensus Episcopi requiratur, si Episcopus tanquam Dominus directus eas decimas in feudum concesserat; nam sine consensu domini directi res feudalis oppignorari nequit. De cætero non esse in usu, ut requiratur ille consensus ad oppignorandum tales decimas, intelligendum tamen videtur, alteri Clerico vel Ecclesiæ.

5. Quintò: per consuetudinem induci potest, ut laïci de istiusmodi decimis sicut de bonis patrimonialibus possint liberè disponere, & non tantùm in feudum illas concedere, sed etiam vendere, permutare, donare, in dotem dare, inter hæredes dividere. Guttier. *practic. qq. l. 1. q. 15. num. 7.* Barb. *in collectan. ad c. prohibemus, nu. 7.* testantes talem consuetudinem existere in Hispania & Gallia. Pirh. *n. 149.* idem testans de Germania; addénsque ex Guttier. sine ingenti animarum damnatione, innumerorum contractuum eversione non posse talem consuetudinem damnari vel rejici; cùm tales decimæ legitimâ sedis Apostolicæ auctoritate penitùs à titulis Clericalibus sint abstractæ & concessæ laïcis in feudum, v. g. principi alicui, ut illas tanquam bona patrimonialia possideant; vel etiam à tempore immemoriali cum bona fide sine ullius contradictione tali modo possideantur, & hinc in possessione sint relinquendi, donec liquidè constet, hujusmodi decimas non legitimè, vel non tali modo ad ipsos pervenisse. Consuetudo siquidem, seu possessio immemorialis vim habet præsumpti privilegii, vel alterius concessionis legitimæ, seu inducit præsumptionem tituli, & sufficientem ejus probationem, etiamsi nunc probari aut exhiberi nequeat, juxta quod docet Covar. *l. 1. c. 17. n. 5.* Suar. *loc. cit. l. 1. c. 27. n. 3.* Sylv. & alii ex *l. ult ff. de aqu. & aqua pluv. arcend.* ita Pirhing. Idque verum, ut pergit, etiamsi laïci recognoscant decimas sibi datas in feudum ab Ecclesia; eò quòd licèt spectato aliàs jure communi, vasallus non possit res in feudum concessas alienare sine consensu domini directi sub pœna amissionis feudi, si tamen laïcus quisquam ab immemoriali tempore bonâ fide sine contradictione decimas non solum subinfeudavit, sed etiam quovis modo liberè alienavit sine consensu domini directi, nempè Ecclesiæ vel Episcopi, à quo illas in feudum recognoscit, hâc suâ possessione non debeat privari, donec de contrario liquidè constet.

6. Denique potest laïcus contra laïcum legitimè obtinentem has decimas, v. g. infeudatum ante memoratum Concilium Lateran. vel post illud ex Pontificia concessione habentem illas, præscribere decimas. Engels. *loc. cit. n. 39.* Barb. *loc. cit. n. 54.* citans Felin. *in c. causam, quæ n. 4.* Velasc. *de jure Emphyt. q. 17. nu. 15.* Menoch. *de præsump. l. 6. præs. 86. n. 3.* quanquam dicat hos omnes intelligere, illud procedere in decimis, quæ titulo perpetuo feudi, seu simili sont penes laïcos: non ità, si ad tempus fuissent concessæ; atque ità respectu solius juris ad laïcos spectantis datur hæc præscriptio laïci contra laïcum, non verò ut cedat aliquo modo in præjudicium Ecclesiæ. Porrò ad præscribendum etiam à laïco contra laïcum decimas videntur sufficere 10. anni inter præsentes, & 20. inter absentes, & 30. sine titulo; quia hîc nec præsumptio juris adest, nec favor Ecclesiæ, ob quam requiritur quadragenaria præscriptio. Engels *n. 22.* citans Rebuff. *de decimis, q. 13. num. 100.*

Quæstio 476. Quibus modis jus decimandi obvenire possit Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis?

Respondeo: præter titulum acquirendi jus decimandi maximè juri conformem, qui est collatio beneficii parochialis, sunt modi alii plures, nempè per transactionem, compromissum, permutationem, liberalem concessionem, privilegium, consuetudinem, præscriptionem. Laym. *l. 4. tr. 6. c. 6. n. 1.*

Quæstio 477. Qualiter obveniat iis per transactionem, compromissum, & permutationem?

1. Respondeo: obvenit illis per transactionem factam inter Ecclesiasticos, *c. 2. & c. veniens de transact. c. ex multiplici. de decim.* nempè dum plura sunt prædia, de quorum jure decimandi litigatur inter Ecclesiasticos, componi, seu transigi potest, ut uni parti hæc, alteri alia prædia assignentur; vel si unicum sit prædium litigiosum, decimæ inter partes dividantur; vel etiam decimæ non solvantur integrè, vel etiā de aliquibus rebus non solvantur, ut Pirh. *n. 152.* Fagund. *ad præc. 9. l. 3. c. 2. n. 19.* Item, ut etiam cum laïcis possit fieri compositio super tempus & locum solvendarum decimarum. Fagund. *ibid. n. 14* apud Barb. *cit. c. 28. §. 4. n. 24.* Modò in talibus transactionibus nullum pactum simoniacum, seu pretium extrinsecum interveniat, pro quo jus decimarum, quod spirituale est, ematur: ut Gl. *in cit. c. 2.* Laym. *loc. cit. n. 1.* Pirh. *n. 150.* Si compositio dicta fiat interveniente auctoritate & consensu Papæ, vel Episcopi, vel Superioris (appellatione autem superioris in hac materia venit quilibet Prælatus Episcopo inferior, modò habeat jurisdictionem quasi Episcopalem; item Vicarius Generalis Episcopi. Rebuff. *q. 13. n. 23.* Fagund. *loc. cit. n. 5.* & 6. apud Barb. *n. 25.* & 26.) erit perpetua, argumento *cit. c. 2. & c. veniens*, si verò privata tantùm transactio fiat, rata hæc tantùm erit inter paciscentes, successores tamen non obligabit. Argumento *c. ex multiplici.* & *ibid.* Abb. *n. 2.* Laym. *loc. cit.* Rebuff. Fagund. Barb. *ll. cit.* & apud hunc plures Rotæ decisiones. Transactio facta absolutè & indefinitè intelligenda est, non tantùm de solvendis decimis præteritis, & præsentibus, sed etiam de futuris, ut si v. g. monasterium, quod de iis transegit cum parocho, alia postmodùm acquirat prædia, de iis quoque teneatur solvere decimas, argumento *c. quia circa. de privil.* Pirh. *n. 151.* Porrò conventioni seu transactioni, quæ intercessit priùs inter partes, non derogatur per privilegium exemptionis à solvendis decimis, nisi in eo de illa fiat mentio. Argumento *c. ex multiplici. h. t.* Pirh. *n. 157.* tum quia princeps non censetur velle derogare juri quæsito per transactionem parti, nisi id exprimat. Argumento *c. mandatum de rescrip.* Tum quia Papa verisimiliter tale privilegium non concessisset, cùm, quæ inter partes transacta, non facilè sint rescindenda, juxta *l. causas. c. de transact.* Undè Gl. *in cit. c. ex multiplici.* infert, impetrationem talis privilegii, in qua nulla facta mentio transactionis, subreptitium ob tacitam veritatem exprimendam necessariò, ideóque invalidam. Pirh. *n. 152.* Et hæc de transactione super decimis in futurum solvendis; de præteritis namque non solùm cum Ecclesiasticis, sed etiam cum laïcis sine auctoritate Episcopi aut superioris posse fieri compositionem, tenet Gl. & DD. communiter *in c. ut super. de reb. Eccl. non alien.* teste Barb. *loc. cit. n. 28.* Rebuff. *loc. cit. n. 25.* & 33. Fag. *n. 7.* & 17. Monet. *de decimis, c. 5. n. 128.* apud eundem Barb. eò quòd tunc non agitur de tollendo vel remittendo aliquo jure Ecclesiæ, sed solùm de commodo illius v. g. parochi, ad quem illæ decimæ jam spectant. Monet. *l. cit.* Trull. *in decal. l. 3. c. 3. du. 11. n. 13.* apud Barb. *ibid.*

2. Secundò: per compromissum super jure decimarum in unum vel plures (quorum arbitrio seu sententia standum sit à partibus) potest illud uni litigantium parti auferri & alteri adjudicari, sive totum, sive ex parte. *c. Apostolicæ. de his, quæ fiunt à Prœl.* Laym. *l. cit.* Pirh. *n. 153.* Hi arbitri debent esse clerici; laïcus enim de spiritualibus uti judicare, ità arbitrari nequit, *c. contingit. de arb. juncta Gl.* ex commissione tamen judicis Ecclesiastici laïcus unus vel plures cum clerico esse possunt compromissarii. Gl *in c. c. contingit.* Abb.

in c. per tuas. de arb. num. 6. Laym. *loc. cit.* Necessè etiam est in compromisso super jure decimarum intervenire consensum legitimi superioris, aliásque solennitates ad alienationem jurium Ecclesiasticorum requiri solitas. Abb. *in c. dilectis.* prohibitâ enim alienatione, tacitè etiam prohiberi censetur omnis actus voluntarius, per quem ad alienationem perveniri potest, qualiter per compromissum indirectè pervenitur ad alienationem, quæ directè prohibita est circa jura Ecclesiæ, non adhibitis solennitatibus. Laym. *loc. cit.*

3. Tertiò: per permutationem jus unius Ecclesiæ cum jure decimarum alterius Ecclesiæ permutando, ducto argumento à contrario ex *c. ad quæstiones,* & *c. ult. de rerum permutat.* Necesse est autem intervenire auctoritatem Episcopi; cùm permutatio sit alienationis species, *c. nulli. de reb. Eccl. non alien.* Laym. *ibid.* Pirh. *num.* 154. de cætero jus decimandi sumptum propriè & formaliter, quatenùs fundatum in titulo spirituali, sine simonia pro re temporali permutari aut vendi nequit, ut dictum. Laym. *ibid. num. 3.* qualiter parochus vendens decimas, quæ provenient proximâ messe, non vendit illud, sed solùm jus percipiendi decimas, ut sunt fructus temporales pretio æstimabiles. Vide Pirh. *n.* 155.

Quæstio 478. Qualiter obveniat illis jus decimandi per donationem, seu concessionem?

1. Respondeo: obvenit illis per concessionem, in primis Papæ; potest enim hic tanquam supremus jurium etiam spiritualium Ecclesiæ dispensator jus decimandi, etiam ut fundatum in titulo spirituali, ex causâ adimere uni Ecclesiæ vel Ecclesiastico, & donare, seu concedere alteri juris istius qua talis capaci; sic quoque potest per incorporationem parochiarum factam monasteriis vel Canonicatibus eisdem dictum jus concedere. Engels *n. 20. de decim.*

2. Dein per concessionem Episcopi, in quantum is potest decimas, quas nunquam possedit, post earum recuperationem, vel ad opus suum retinere, vel secundùm discretionem sibi à Deo datam alteri Ecclesiæ concedere, juxta *c. quoniam. de decim.* Barb. *de offic. paroch. c. 28. §. 3. n.* 52. citans Rotam *in Sabinensi decimarum 1. Jun. 1609.* qui etiam *num. 54.* absolutè ait, posse Episcopum decimas concedere aliis Ecclesiis cum aliqua causa, juxta *c. statuimus.* & *c. final. ibid. q. 1.* citátque pro hoc Monet. *de decimis. c. 5. nu. 60.* Verall. *p. 3. decis. 340.* & Rotam *in Conchensi decimarum 5. Maji 1602.* quamvis, ut idem Barb. *n. 53.* decimas illas, quas aliquando habuit, si revertantur ad mensam Episcopalem, non possit transferre in personam, quæ nunquam moritur, ne spes revolutionis adimatur, juxta decisionem Rotæ *in Taurin. decimarum 12. Jan. 1607.* quam citat.

3. Denique etiam per donationem factam à laïco, legitimè hoc jus (intellige ut separatum à titulo suo spirituali) possidente; potest enim ille illud non tantùm Ecclesiæ, à qua accepit, redonare, seu restituere, etiam sine consensu Episcopi. *c. cum Apostolica;* sed & alteri, etiam non parochiali, putà monasterio &c. accedente consensu solius Episcopi, juxta *c. cùm Apostolica, de his, quæ fiunt à prœl.* Engels *cit. n. 20* Pirh. *n.* 146. Quin &, si consuetudine induci potest, ut laïcus legitimè habens istiusmodi jus decimandi de eo disponat liberè tanquam de bono patrimoniali, ut dictum suprà, ideóque illud vendere, donare possit etiam laïco absque consensu Episcopi; multò magis idem poterit respectu Ecclesiæ, vel personæ Ecclesiasticæ. Etsi autem laïcus decimas illegitimè illi concessas ante dictum Concilium Lateran. (putà per Prælatos inferiores Papâ in feudum perpetuum; censet enim Barb. *cit. loc.* post citando *n. 63.* hoc ipsum & solum, & non alias concessiones ab istis Prælatis factas laïcis, jam ante Concil. Lateran. ab Urbano II. fuisse prohibitum) si induci non possit, ut restituat Ecclesiis, à quibus avulsæ, restituat aliis Ecclesiis, vel aliis Clericis, præcipuè religiosis, quibuscunque voluerit, accedente Episcopi consensu, id ipsum tantùm de concessis, & non de concedendis imposterùm illegitimè decimis, permittente dicto Concilio Lateran. ut sic utilitati Ecclesiarum consuleretur, & vitarentur scandala. Pirh. *cit. n.* 146. Barb. *cit. c. 28. §. 3. nu. 6.* citans Gilchen. *de præscrip. p. 3. c. 8. num. 7.* Rebuff. &c. Obtentas etiam post dictum Concilium decimas etiam cum consensu Episcopi nequit donare aliis Ecclesiis etiam regularibus aut Clericis, sed tenetur restituere illi præcisè Ecclesiæ, ad quam anteà pertinebant. Barb. *loc. cit. n. 6. & seq.* Pirh. *loc. cit.*

4. De reliquo laïcus, in quacunque dignitate constitutus, non poterit donare seu concedere jus illud spirituale decimandi, etiam Clerico; cùm quod quis non habet, quin & habere seu possidere nequit, dare non possit, & pro non dato habeatur, quod ab illo donatur, qui non potest de jure donare, *c. 5. de jurep.* Pirh. *n.* 151. Ità ut donatio juris decimandi vel alterius similis juris spiritualis à laïco facta ità ut sit nulla, ut nec legitimum, nec coloratum titulum, & justam causam præscribendi tribuat, adeò, ut etiam personæ Ecclesiasticæ possidentes decimas, simileve jus spirituale nullo unquam tempore præscribere possint, si fundent se super donatione vel concessione laïci, etiam regis, juxta *c. dudum. de decim.* Pirh. *nu. 150.* Idque non obstante bonâ fide recipientis, eò quòd qui jus illud decimandi accepit à laïco, credens talem concessionem esse validam & justam, erret in jure, error autem juris in præscriptione non prosit. *l. nunquam de usucap.* neque manifestus error juris cum bona fide consistere possit; qui enim contra jura mercatur, bonam fidem non habere præsumitur. *reg. Juris 22. in 6.* Pirh. *n.* 152. Quod ipsum tamen limitat Rebuff. *de decim. c. 3. n. 91.* apud Engels *cit. n.* 20. ità ut illi, qui receperunt decimas de manu laïci, quamdiu vivunt, nequeant præscribere; eorum tamen successores in bona fide existentes, saltem tempore immemoriali, id possint. Neque in dignitate vel beneficio successori noceat mala fides Antecessoris; quia non ab ipso, sed à superioris institutione causam habet, juxta Gl. *in c. curam de jurepat. in fine.* videtúrque ipse titulus successionis in dignitate vel beneficio, (ex quo beneficiatus vel Prælatus plerúmque etiam sub juramento tenetur defendere, seu conservare jura suæ Ecclesiæ vel beneficii) sicut est justus ad possessionem talium decimarum (supposito quòd aliundè nesciatur vitiosa) adipiscendam vel retinendam; ità etiam sufficiens ad præscriptionem ordinarii temporis, nempè 40. annorum, adeóque immemoriale tempus non requiratur. Insuper Clericus, qui illud à laïco recipit, committit sacrilegium; cùm rem sacram sine legitima auctoritate usurpet. *cit. c. dudum.* Abb. *ibid* & est ipso jure excommunicatus, juxta *c. generalis. de elect.* Pirh. *ibid.*

5. Sed neque laïcus jus decimandi abstractum à titulo spirituali, seu acceptum prout à laïco possideri potest, concedere illud potest; dum illud injustè obtinuit. *c. prohibemus. h. t.* Pirh. *n.* 143. citans Covar. *l. 1. c. 17. n. 5.* Suar. *cit. c. 26. n. 7.* quia nemo potest plus juris in alterum transferre, quàm sibi competebat. *reg. Juris 79. in 6.* injustè autem possidenti nullum in decimis jus erat.

Quæstio 479. Qualiter obveniat dictum jus Ecclesiasticis per consuetudinem, & præscriptionem?

1. Respondeo ad primum: possunt per consuetudinem decimæ uni Ecclesiæ alias debitæ alteri adscribi & solvi. *cùm sint,* & *c. ad Apostolica, de decim.* Barb. *loc. cit. §. 3. n.* 68. citans Covar. *l. 1 c. 17. n. 8.* Guttier. *practic. qq. l. 1. q. 17. n. 2.* & 5. Fag. *ad præc. 5. l. 3. c. 1. n. 4.* Sic per consuetudinem induci potest, ut Ecclesia aliqua, monasterium, vel persona Ecclesiastica jus acquirat percipiendi decimas ex prædiis intra alienam parochiam sitis, quæ aliàs jure communi ad istam Ecclesiam parochialem pertinent. Pirh. *num.* 126. citans Suar. *l. 1. c. 22. n. 1.* consuetudo

tudo enim legitimè præſcripta derogare poteſt juri communi humano. *c. ult. de conſuetud.*, adeoque jus competens uni Eccleſiæ in aliam transferre, c. *cum dilecti. tit. eod.* abſolutè namque neceſſarium non eſt, decimas prædiales ſolvi Eccleſiæ parochiali, in qua ſita ſunt prædia, ſed ſufficit eas ſolvi Deo, & in uſum quorumcunque Clericorum, qui ex conſuetudine, privilegio, alióve juſto titulo jus decimandi acquiſiverunt. Pirh. *loc. cit.* citans Caniſ. *de decim.* c. *9. n. 3.* Nihilominùs hæc non procedere in decimis, quæ limitibus adhærent, hoc eſt, prædiis, quæ limitibus proxima ſunt, tenet apud Barb. *loc. cit.* Rebuff. *q.* 13. *nu.* 48. quem ſequitur Monet. *cit. c. 5. n. 97.* Porrò in hoc caſu, dum nimirùm agitur inter duas parochiales Eccleſias, ſufficere conſuetudinem 100. annorum; cùm ea non ſit contra, ſed præter jus, poſt Covar. docet Monet. *n.* 101. & Barb. *loc. cit. n.* 71. citans Mareſchot. *var. reſol. l. 2. c. 95. n.* 19. & expreſsè Rota *deciſ. 333. n.* 18. apud eundem Barb. quòd conſuetudo in materia decimarum ad favórem Eccleſiæ Sacramentalis contra Eccleſiam prædialem, ut inducatur, requiratur poſſeſſio decennalis, & *n.* 19. quòd Eccleſia prædialis, ſi quoad decimas probaverit particularem conſuetudinem ad ſui favorem, tunc non ſufficiat conſuetudo decennalis contraria, ſed opus ſit formali præſcriptione; etſi in aliis caſibus, dum nimirùm ageretur inter Eccleſiam parochialem, & alteram, cui jus reſiſtit, conſuetudo, quæ circa decimas obſervanda eſt, debeat eſſe 40. annorum, (intellige ut Barb. *cit. §. 2. nu.* 35. cum titulo, alias immemorialis) Monet. *loc. cit. n.* 103. cum Covar. ubi etiam, quòd textus *c. de præſcrip. in 6.* qui videtur contrarius, procedat in præſcriptione, non in conſuetudine: Et dum agitur ad effectum excludendi parochum à decima jure debita, conſuetudo non ſolvendi eam, aut non integrè, debeat probari cum requiſitis ad immemorialem, & legitimam præſcriptionem. Barb. *n.* 69. citans Rebuff. *ubi ante n. 53.* Gratian. *diſcept. for. c. 399. n. 16. &c.*

2. Reſpondeo ad ſecundum: jus decimarum à quibuſcunque Clericis, aut Conventu Religioſo non ſolùm contra alios Clericos vel Conventus, ſed etiam contra parochum proprium præſcribi poteſt, & ſic in vi præſcriptionis obvenire uni Eccleſiæ vel Clerico, quod prius erat alterius. Laym. *cit. c. 6. n. 7.* Barb. *de off. paroch. c. 28.* citans Abb. & Gl. *in c. penult. de decimis.* Covar. *d. c.* 17. *n. 8.* Guttier. *dicto c. 21. n. 6.* Monet. *c. 5. n.* 107. & plures textus juris, uti & Rotæ deciſiones, etſi dicat contrarium teneri à S. Antonino *p. 2. tit. 4. c. 3. §.* 3. quin & à S. Tho. 2. 2. *q.* 87. *a. 3. ad 3.* neque enim jus decimas exigendi à parochianis ſine parochia poſſideri ab Eccleſiaſtico non parocho vetitum eſt uſpiam in jure, nam *c. pervenit ibid. q.* 1. & ſimilibus textibus ſolùm prohibetur Monachis jura parochialia uſurpare, non tamen negatur tempore habili ad præſcribendum poſſidentes mediante illo poſſe acquirere. Barb. *loc. cit.* ex Guttier. *nu.* 60. ſed neque vetitum à tali eas præſcribi, quin & lex dum particulariter non prohibuit præſcribi hoc jus, voluit, ut tale jus mediante præſcriptione in non-parochum tranſiret. Barb. *ibid.* ergò cùm à tali poſſit acquiri per privilegium, poterit etiam acquiri per præſcriptionem. Barb. *ibid.* fusè. Nec obſtat jus percipiendi decimas neceſſariò annexum eſſe miniſterio adminiſtrandi Sacramenta; nam adhuc inconveniens non eſt, ut præſcribatur, manente congruâ parochi ſuſtentatione, in qua principaliter, immediatè, & inſeparabiliter jus percipiendi decimas fundatur, & contra quam congruam ſuſtentationem, utpotè juris naturalis ac divini, præſcribi non poteſt; ſed neque, manente congruâ ſuſtentatione, ex ſe mediante præſcriptione tollitur aut minuitur Sacramentorum adminiſtratio; uti fieret, ſi præſcriptio congruam parochi ſuſtentationem auferret. Barb. *loc. cit.*

3. Ad præſcriptionem, quâ Conventus Religioſus aut Clericalis non habentes curam animarum, (vel etiam in genere, ut indicare videtur Pirh. quoties Eccleſia, quæ non eſt parochialis propria) præſcribunt contra proprium parochum (idem eſt de monaſteriis, quibus pleno jure incorporatæ ſunt parochiæ, quia per iſtam incorporationem monaſterium habetur loco parochi. Engels *n.* 21. citans Tamb. & Rotam) ſufficiunt anni 40. cum titulo. *c. ad aures de præſcrip.* Barb. *loc. cit. n. 54.* Pith. *n.* 117. Laym. *loc. cit.* citans Covar. *d. c.* 17. *n. 7.* Caniſi. *cit. c. 9.* Vaſq. *in mor. tr. de benef. c. 2. n. 36.* &c. ſine autem titulo requiritur & ſufficit tempus immemoriale. AA. iidem. Ratio quòd alterutrum requiratur neceſſariò, ſumitur ex generali regula: ad præſcribendum contra Eccleſiam requiruntur 40. anni cum titulo, vel ſine titulo tempus immemoriale; quando jus commune vel præſumptio eſt contra præſcribentem. Abb. *in c. ſi diligenti. de præſcrip. n.* 1. quemadmodùm jus non tantùm præſumit decimas ad Eccleſiam parochialem, ejúſque miniſtros ſpectare, ſed etiam ſeverè prohibet eas ab aliis perſonis Eccleſiaſticis percipi; cùm ſint inſtitutæ, ut ſolvantur à plebe in alimenta, & congruam ſuſtentationem Clericorum eidem plebi miniſtrantium Sacramenta. Covar. *loc. cit.* Laym. & Pith. *ll. cit.* ex *c. cùm contingit.* & c. *ad Apoſtolica. de decim.* ex c. ult. *de parochiis*, aliiſque text. quos iidem citant. Ratio autem, quòd ſufficiat immemorialis præſcriptio ſine titulo (quod ipſum adhuc negant cum Sanch. plures alii apud Laym.) petitur ex alia generali regula: poſſeſſio immemorialis bonâ fide facit præſumptionem tituli, ſi eſt capacitas in poſſidente & præſcribente. Laym. *ibid.*

4. Ad præſcriptionem (idem eſt de conſuetudine ut Pith.) quâ parochia, in qua Sacramenta recipiuntur, præſcribit contra parochiam (ejuſdem tamen diœceſis, ut addit Laym.) in qua ſita ſunt prædia, probabiliter ſufficiunt 10. anni inter præſentes, & 20. inter abſentes cum titulo; quia jus tali præſcriptioni aut conſuetudini inducendæ non reſiſtit, nec præſumptionem injuſtæ uſurpationis inducit, ſed potiùs favet, dum c. *cùm ſint.* & *c. ad Apoſtolica*, ait, in hoc caſu ſequendam eſſe conſuetudinem diu (10. anni autem ſunt longum tempus) obtentam, adeóque dicta præſcriptio ſit tantùm præter jus; nimirùm quatenùs hoc ipſum, nimirùm ad quam illarum Eccleſiarum pertineant decimæ, non diſcernat; ità ſentit Abb. *in c. cùm ſint hoc tit. in fine.* Covar. *loc. cit. nu.* 8. Guttier. *cit. c.* 21. *num. 58.* apud Laym. *loc. cit.* Card. de Luca *in ſumma de decimis*, *n.* 17. remittens *ad d.* 1. & 5. *de decimis.* Pith. &c. contra Gl. *in cit. c. cùm ſint.* & Suar. *cit. c. 22.*

5. Ad præſcriptionem parochi contra parochum, dum dubium eſt, ad cujus parochiæ limites pertineat prædium, ſufficiunt anni 10. Suar. *ibid.* apud Laym. & Pith. *ll. cit.* Ut Eccleſia aliqua præſcribat decimas Epiſcopo de jure communi debitas, quas tamen Epiſcopus nunquam poſſedit, cùm non agatur de jure quæſito, ſufficit præſcriptio ſola quadragenaria cum ſcientia & patientia Epiſcopi. Barb. *nu.* 57. citans Felin. *in c. ſi diligenter de præſcrip. n. 7.* Abb. *in c. ad decimas num. 46.*

6. Ad præſcriptionem contra Eccleſiam, cui tantùm ex privilegio vel præſcriptione competunt decimæ, ſufficit quadragenaria poſſeſſio cum bona fide. Barb. *loc. cit. n. 56.* Engels *cit. n.* 21.

7. Ad præſcribendum contra privatum Clericum ſufficiunt anni 10. inter præſentes, & 20 inter abſentes cum titulo, & ſine illo 30. Engels *ibid.* citans Rebuff. *q.* 13. *n.* 100.

8. Porrò, qui præſcripſit jus percipiendi decimas in certa terra ſeu fundo, cenſetur præſcripſiſſe decimas ex omnibus fructibus, qui in fundo iſto naſcuntur. *c. cùm in tua. de decim.* Pith. *n.* 118. Barb. *n.* 60. jus enim decimandi per ſe refertur ad ipſam terram ſeu fundum, qui abſolutè fit obnoxius decimis ei, qui jus illud decimandi in eo præſcripſit; ad certos autem fructus, qui ibi naſcuntur, non niſi per accidens, & occaſionaliter refertur; undè ſi in fundo aliquo per annos 20. percepti ſunt certi fructus, v. g. triticum ſub generali ratione juris decimandi; eadem ratio etiã in aliis fructibus, v. g. hordeo, avena, dum illi poſtmodùm ſeminati fuerint, procedere debet, adeóque quò ad illos etiam præſcriptum eſſe cenſetur; dum autem

una eadémque ratio militat, una eadémque res non debet diverso jure censeri, ut nimirùm fundus idem quò ad aliquos fructus sit obnoxius decimis, & quò ad alterius generis fructus non; nisi fortè decimæ ea ex certis fructibus ab antiquo solutæ fuerint Ecclesiæ parochiali, v.g. decimæ minores, olerum, lupulorum, lini &c. aliæ verò decimæ majores ex iisdem prædiis alteri Ecclesiæ alicui, v.g. Conventuali; tunc enim hæc non poterit decimas minores aliorum fructuum sub universali ratione præscribere, cùm has Ecclesia parochialis solita sit percipere.

9. Dum quis præscripsit decimas personales parochianorum habitantium in aliquo loco, & aliquis de novo adveniens in illo loco domicilium fixerit, contra illum quoque eædem decimæ præscriptæ censebuntur; in quo casu non dicitur præscriptio in una persona extendi ad aliam, sed jam facta respectu generis comprehendi speciem, quæ offertur, quamvis adversùs illam specificè præscriptum non fuerit. Barb. *cit. c.* x8. *§. 3. num.* 62. citans Guttier. *c.* 21. *num.* 112.

10. Ac denique, dum parochus vel alius ex alienæ parochiæ prædiis jus percipiendi decimas legitimo tempore præscripsit, non ideò etiam censendus est acquisivisse jus percipiendi decimas ex novalibus, si ea nullos anteà fructus tulerunt; cùm in iis, quæ contra jus sunt, non extendenda, sed potiùs restringenda licentia & præscriptio (quam regulam tradit Abb. *in c. olim de præscrip. n. ult.*) non extenditur à casu ad casum; quia non plus præscribitur, quàm possidetur, juxta *c. sine possessione. de reg. juris in* 6. Gl. *in c. cùm contingat. de decim. V. Novalium.* Covar. *loc. cit. n.* 13. Guiner. *qq. canon. l.* 2. *c.* 21. *n.* 78. Barb. *n.* 59. Verùm hæc intelligenda de penitùs incultis, seu nullos anteà reddentibus fructus, si redigantur ad culturam; etiam si fundus, ex quo sylvæ cæduæ, fœni aut herbæ reditus percipiantur, & ex his decima præscribenti solvebatur, redactus fuerit ad ferenda frumenta, decimæ pariter ex his præscriptæ censebuntur, juxta dicta ante. Barb. *ibid.*

Quæstio 480. Quibus personis Ecclesiasticis jure communi debeantur decimæ?

1. Respondeo primò in genere: Ex prima Ecclesiæ ordinatione ante divisionem diœcesium in parochias, & erectionem beneficiorum in titulos, totius diœcesis decimæ debitæ erant cœtui Clericorum in genere ministrantium populo spiritualia, aut in hoc ministerio juvantium, & pro populo orantium; ità ut distributio earum pro qualitate & mensura laboris aut necessitatis cuique facienda spectaret ad Prælatum, teste Clem. Romano. *l.* 2. *constitut. c.* 25. *c.* 1. & *c. pervenit. de decimis.* Castrop. *de decimis, p.* 10. *n.* 1. Less. *l.* 2. *de Justit. c.* 39. *n.* 17. Pirh. *n.* 78. post factam verò divisionem diœcesium in parochias, erectionémque beneficiorum in titulos, singulis ea debetur decimarum portio, quæ cujusque titulo attributa, & annexa est. Less. *ibid.* vel etiam, quæ crescente dein decimarum cumulo, Clericorúmque numero eorum quoque pluribus absque ratione beneficii ex gratia seu privilegio applicata fuit. Castrop. *loc. cit.* Atque ità licèt seposito omni Ecclesiæ præcepto & taxatione, solis fortè iis, qui curam animarum habent, debeantur, ex justitia decimæ, uti hoc insinuat D. Th. *loc. cit. a.* 3. & Cajet. *ibid.* non enim præscindendo ab Ecclesiæ præcepto tenetur populus ex justitia præter hos, eorúmque necessarios adjutores alere alios, sed ad summum ad aliorum quoque Ecclesiæ ministrorum sustentationem contribuere ex lege religionis vel charitatis; positâ tamen Ecclesiæ taxatione, & præcepto de solvendis decimis debentur eæ ex justitia non solùm habentibus curam animarum, sed & aliis; eò quòd Ecclesia primitùs imperaverit decimas intuitu totius cœtûs seu omnium ministrorum suorum, quos omnes indè ali voluit. Less. *loc. cit.* ubi etiam *num.* 8. ait solutionem decimarum esse actum justitiæ & religionis, quatenùs Ecclesia, etiam in recognitionem supremi dominii divini & excellentiæ imperavit fidelibus solutionem decimarum, adeóque ut hinc infert Castrop. *p.* x. *n.* 10. non solventem decimas peccare & contra justitiam, & contra religionem. Supposito itaque Ecclesiæ præcepto

2. Secundò: Clericis omnibus, quibus concessum est beneficium Ecclesiasticum propriè dictum, sive illud curatum sit sive simplex omnino, debentur decimæ ex justitia de jure communi; non enim eæ debentur Clericis, tenentúrque eos alere laici eò solùm, quòd Sacramenta administrent, sed etiam quia ab Ecclesia ad cultum divinum, ad sacrificium, & orationes offerendas ex officio sub speciali titulo & obligatione tanquam proprii, & publici ejus ministri (quales sunt omnes & soli Clerici beneficiati, ratione collati illis ab Ecclesia beneficii) deputantur, juxta *c. ex parte de decimis.* Castrop. *p.* 10. *num.* 2. ex Suar. *cit. c.* x8. *n.* 12. & *c.* 29. *n.* 4. Undè jam religiosis aliisque Clericis beneficium Ecclesiasticum non habentibus decimæ non debentur ex jure communi, & jus proprium ad percipiendas decimas non habent, cùm hoc ipso non sint ministri ejus proprii, & publici ab ea deputati specialiter; sed ex privata devotione vel voto populo deserviant. Pirh. *n.* 81. Castrop. *n.* 2. Et si quandoque inserviant in spiritualibus populo ex pacto cum eis inito, vi istius pacti debetur eis necessaria sustentatio, seu stipendium, sive illud detur ex decimis, sive ex bonis aliis Ecclesiasticis vel sæcularibus; & si detur ex decimis, id est, per accidens. Pirh. *loc. cit.* Vi autem Ordinis seu characteris Clericalis capaces solùm redduntur juris percipiendi decimas, si illud ipsis aliquo titulo legitimo obveniat. Pirh. *ibid.* Undè nec populus obligatur ex justitia religiosos quâ tales sustentare, sed solùm ex gratitudine, charitate, misericordiâ vel religione. Pirh. *ibid.* secùs est, dum religiosis assignantur decimæ ratione beneficii Ecclesiastici ipsis concessi; ut si Ecclesia vel beneficium parochiale aut etiam simplex uniatur alicui monasterio, vel conferantur alicui particulari Clerico religioso; tum enim de iis, sicut de aliis beneficiatis sæcularibus loquendum; sed debentur iis decimæ vi privilegii eis concessi, licèt quandóque sub obligatione exercendi ministerium aliquod spirituale. Castrop. *cit. num.* 2. quamvis & obtinere possint jus decimandi per consuetudinem, & possessionem bonâ fide continuatam, (quæ tamen & ipsa esse non potest, nisi præsumatur privilegium aliquod desuper iis concessum; uti illud actu præsumitur in foro externo; ubi decimæ à tempore immemoriali ab iis exiguntur) non quidem in vi possessionis, sed tituli præsumpti seu præscripti. Castrop. *n.* 2. citans Rebuff. *q.* 13. *n.* 63. Guttier. *c.* 21. *n.* 6. Non minùs tamen debentur iis in utroque casu ex justitia; cùm Ecclesia, cui post factam taxationem ex justitia debentur decimæ, hoc ipsum jus, quod habet ad illas exigendas, transferat in religiosos, sicque illius juris possidendi sint capaces. Castrop. *nu.* x. ex Abb. & Suar. *supra.* Porrò applicationem decimarum factam cuicunque loco pio vel religioso modo quocunque, si beneficiatus exindè privetur debitâ sustentatione (uti sæpè contingit parochianos abundantes solvere decimas, quæ tamen quia à Pontifice applicatæ sunt Canonicatui vel alteri alicui loco pio, vel etiam laïco, Clericus eis inserviens cogitur tenui stipendio vivere, & hinc cùm docti & idonei nolint tam tenui stipendio vivere, sæpè indocti & improbi, qui aliter vivere nequeunt, cum maximo animarum damno præficiuntur) esse nullam, eò quòd Papa non sit omnium decimarum dominus, sed dispensator; foret autem iniqua decimarum dispensatio, quæ beneficiatum privans debito stipendio vellet gratis servire, docet Castrop. *n.* 3. & 4. ex Suar. *cit. l.* 1. *c.* 15. *n.* 7. & *seq.* Adeóque non obstante tali applicatione, pensionarium, v.g. seu eum, cui per modum pensionis applicatæ, teneri adhuc ex justitia beneficiatum congruenter sustentare. Quòd si præstare nequiret pensionarius talis, teneri Papam à pensionario avocare decimas, aut dicto beneficiato pensionem aliam aut beneficium ad sustentationem assignare, absque eo, quòd is beneficium illud tenue dimittere teneatur, etiam dum sciens ejus penuriam illud acceptâsset; cùm Ecclesia nolit

quem-

quempiam obligare ad inserviendum gratis. Castrop. n. 4. Less. l. 2. c. 34. num. 164. contra Suar. loc. cit. censentem, in eo casu talem teneri servire gratis. Quin & absque eo, quòd dum neque dictus pensionarius, neque Papa tali beneficiato sufficiens stipendium relinquunt, neque parochiani possunt ex decimis detrahere, ut beneficiato illi tribuant, tenentur iidem parochiani isti beneficiato alias pensiones aut decimas tribuere; cùm populus pro exhibito sibi ministerio non teneatur duas vel bis solvere decimas; uti nec tenetur sustentare Vicarium, dum decimas integrè solvit parocho. Neque populus ipse gravet istum suum ministrum; sed Papa vel dicti pensionarii, subtrahentes ei congruens stipendium. Castrop. num. 6. citans Less. c. 39. n. 17. Suar. c. 15. n. 10. Covar. &c. Posse quoque parochianos ipsos, dum beneficiatus per Vicarios inserviens eis debitam sustentationem non tribuit (cùm tamen sub hoc onere recipiat decimas) easdem denegare beneficiato, ut vicecurato detur congrua sustentatio; cùm in hoc gerant partes ipsius curati, & adimpleant obligationem, quam ipse deberet implere. Similiter in isto casu posse illos dicto tali pensionario detrahere de decimis, & applicare curato, tenet Castrop. n. 5.

3. Respondeo igitur secundò in particulari: primò, non solùm Capitulis Ecclesiarum Cathedralium vel collegiatarum, eorùmque membris, ut sunt Præpositi, Decani, Canonici, debentur de jure communi, & ex justitia decimæ Ecclesiæ suæ secundùm illas portiones, quæ eorum mensis, dignitatibus, aut beneficiis sunt applicatæ in eorum fundatione, juxta *c. ex parte h. t.* sed & Clericis omnibus aliis verè beneficiatis; hi enim omnes jure proprio spirituali ad se pertinente percipiunt decimas; quia per se & directè competit illis jus ad portionem decimarum suo beneficio correspondentem & assignatam in beneficii fundatione pro eorum sustentatione. Pith. *cit. n.* 8.

4. Secundò spectato jure communi, præcipuè ac primariò debentur decimæ Ecclesiarum parochialium rectoribus, seu parochis (non tamen solis, etiam post divisionem parochiarum, ut ait Barb. *de off. paroch. c. 28. §. 2. n. 3. & seq.*) ex fructibus prædiorum, quæ intra fines cujusque sita sunt. *c. contingit. c. cùm in tua. h. t.* Laym. *l. 4. tr. 6. c. 4. num.* 2. cum communi; cùm parochis præcipuè cura & onus spiritualis ministerii incumbat, ad quod ex officio & speciali titulo tenentur. Pith. *num.* 80. Undè & parochus loci intentionem pro se fundatam in jure habet respectu omnium decimarum intra fines parochiæ suæ existentium contra quemcumque, qui fructus percipit, videlicet dominum prædii, aut Colonum, nisi is jure specialis privilegii, aut consuetudinis præscriptæ se immunem ab iis probaverit. *c. a nobis hoc tit.* Abb. *ibidem num.* 2. Pith. *cit. num.* 80. Barb. *loc. cit. n.* 8. citam Riccium *in pr. p. 4. resolut.* 294. *num.* 2. Item contra quemcunque possessorem juris decimandi etiam Episcopum, utpotè cui in concursu parochi lex non assistit, sed potiùs resistit, & illud emolumentum decimarum defert parocho præ Episcopo, etsi hic dicatur & sit primus pastor, & omnium parochorum diœcesanorum parochus. C. de Luca *de decimis in summa num.* 11. citans seipsum *d. 1. & 18. de decim.* (quamvis tamen etiam, ut ait Lott. *de re benef. l. 1. q. 2. n. 76.* jus illud parochi molliùs procedat respectu Episcopi tanquam ab Episcopo in parochum connexivè ad animarum curam defluens.) Item contra Vicarium curatum perpetuum, (jus enim decimandi sequitur parochiam, etiamsi curam exerceant Vicarii perpetui) cùm huic sola congrua debeatur, quod verum etiam, dum cura animarum habitu est penes Capitulum. Lott. *ibid. num. 75. & seq.* vel etiam penes aliam dignitatem aut beneficiatum. C. Luca *in sum. de decim.* Atque ità, ut non teneatur parochus probare jus decimandi ad se pertinere, sed contrarium asserenti incumbat onus probandi. Laym. Pirh. Barb. *ll. cit.* juxta varias Rotæ decisiones; quamvis Barb. *n.* 15. dicat in regnis Hispaniarum, ubi Ecclesiæ Cathedrales, dignitates & nonnulla alia beneficia fundata sunt super decimas, ideò parochos ibi non posse dici habere intentionem fundatam contra hujusmodi beneficiatos, sed teneantur probare. Addit Barbos. *num.* 8. hanc juris assistentiam suffragari non tantùm ipsis parochis, sed & aliis, quos iidem ad participandum de decimis admittunt. Similiter, dum parochia incorporata est monasterio, monasterium, quantùm ad decimas, censeri loco parochi, & tam contra parochianos, quàm etiam contra Episcopum & Vicarium curam exercentem fundatam intentionem habere, ait Engels *ad tit. de decimis, num.* 5. juxta decis. Rotæ apud Tamb. *de jure Abb.* Adeóque tunc possunt religiosi curam populi gerentes, & dictas parochias monasterio incorporatas administrantes decimas prædiales & personales exigere, perindè ac parochi & sæculares curati. Pith. *n.* 55. citans Gl. *in c. ex parte h. t.* & Abb. *in c. suggestum h. t.* Verùm hæc omnia de assistentia juris pro parocho intelligenda ait Lott. *loc. cit. n. 97. & seq.* nisi dicta assistentia reddatur turbida, uti vel maximè fit, ubi limites parochiæ non sunt liquidi; ad quos etiam malè infertur ex limitibus alicujus territorii vel jurisdictionis, juxta Host. *in c. super eo. de paroch. n. 3. & c. querimoniam. de jurep. num.* 2. cujus ratio est, quòd actio ipsa ad decimas hinc qualificatur, ut eatenùs debeantur, quatenùs petantur intra limites parochiæ. Lott. *loc. cit. n.* 101. Undè neque Episcopo, præterquam respectu quartæ jus defert in hac actione; nisi vel pro decimis suæ Cathedralis, si parochialis ea sit, vel pro decimis positis in territorio nullius parochiæ. Lott. *n.* 102. & 103. Sed neque suffragari dictam juris assistentiam parochis absque probata possessione, ad effectum obtinendi manutentionem, utpotè quæ ex sola juris assistentia non datur, nisi in jurisdictionalibus; uti nec dandam parochis hanc manutentionem in perceptione decimarum ex sola juris assistentia, quando constat de possessione alterius, aut allegatur & justificatur ex adverso privilegium: secùs tamen ubi validitas privilegii in controversiam deducta discutitur, tenet Barbos. *n.* 16. citans plures Rotæ decis. Nihilominùs in tantum suffragatur, ut licèt alias spoliatus ante omnia, seu antequam de causa & titulo possidendi agatur, restitui debeat, spoliatus tamen, etiam dum hic est Ecclesia alia, à parocho super decimis non restituatur, nisi plenè de jure suo docuerit, & sic justificet possessionem, vel probândo immemorialem, vel proferendo titulum coloratum, juxta *c. 2. de restit. spol. in 6.* Laym. *loc. cit. n.* 3. citans Covar. *cit. c. 47. n. 6.* Canis. *de decim. c. 10. n. 7.* Nav. &c. Lott. *l. 1. q. 20. nu.* 92. & 93. citans Pitt. *l. 1. decis.* 361. Ægid. *decis.* 455. Addit etiam Lott. *n.* 94. eandem difficultatem subiturum Episcopum, si non tanquam Episcopus, sed nomine alterius, putà, Ecclesiæ unitæ vel aliàs concessæ sibi ageret contra parochialem, propter juris communis resistentiam in *c. ad decimas de restit. spoliat.* nisi talis Ecclesia unita esset itidem parochialis; in hoc enim casu tota controversia reduceretur ad factum, in statuendis videlicet limitibus parochiæ. Putat tamen Engels *n.* 4. id non procedere nisi in circumstantiis casus, de quo *cit. c.* 2. dum nimirùm spoliatus modico tantùm tempore fuisset in possessione; ne aliàs detur ansa parochis, aliorum jura invadendi, excitandi lites & violentias, sitque juri consonum & regulare, verum etiam dominum non licere violenter possessionem rei suæ apud alium existentem invadere. Sed nec ex *cit. c.* 2. hanc posse à regula aliàs generali deduci exceptionem generalem: spoliatus ante omnia restituendus, nisi ubi spoliato resistit, & spoliatori assistit jus.

5. Tertiò spectato jure communi, quarta pars decimarum parochialium debetur Episcopo ordinario. *c. conquerente. de off. ordinarii. c. de quarta. de præscript. c. cùm olim de censib.* Barb. *loc. cit. num.* 10. Laym. *loc. cit. n. 6.* citans Abb. *in c. cùm contingat. n. 7.* Canis. *c. 12.* Sum. *c. 28. n. 9.* factâ enim parochiarum divisione, applicatisque prædiorum decimis singulis parochiis, jure proprio reservata Episcopo hæc quarta portio, visa necessariò ad congruentem sustentationem, tanquam superiori Ordinario pastori fidelium; quamvis, dum in plerisque locis Episcopi ex propriis fundationibus, aliisque titulis congruentem susten-

sustentationem habeant, quarta illa decimarum in pluribus diœcesibus omninò in desuetudinem abiit, ut ait Laym. *loc. cit.* Posse etiam hanc quartam, ubi adhuc est in usu, recipere augmentum ex consuetudine præscripta, dum id per Episcopum probetur, ait Lott. *l. 1. q. 20. nu.* 88. *& seq.* quo probato, pro ipso educitur clarum jus reale vel etiam decrementum. Card. *in sum. de decim. n.* 12. Porrò licèt super ista quarta Episcopus intentionem fundatam habeat in jure communi, vel saltem de consuetudine (quam tamen sententiam Glossæ *in cap. conquerente, de off. Ordinar. V. decimationem.* volentis hanc quartam Episcopo magis deberi ex consuetudine, quàm de jure, communiter damnatam esse dicat Lott. *l. c. n.* 85. citans Seraphin. *decis.* 1449. *n.* 4. & Bertram. *ad Greg. decis.* 519. *n.* 4.) non tamen nisi probatâ quasi possessione illi debetur, aut datur manutentio. Sed neque quartam illam sibi debitam Episcopus exigere potest immediatè à laïcis, sed ab ipsis parochis, nempè ex toto cumulo decimarum obvenientium parochiali Ecclesiæ. Barb. *n.* 11. citans Abb. *in c. quoniam. de decim. num.* 2. & *in c. cùm contingat. n.* 7. cum communi. Quod tamen ipsum majoris solùm commoditatis gratiâ respectu Episcopi inductum esse, intelligi debere, ait Lott. *l. cit. num.* 81. cùm non propterea, quòd parochus stante divisione parochiarum non teneatur ampliùs recipere decimam de manu Episcopi sicut priùs, sed eam sibi proprio jure vendicet, possit etiam idem parochus, prohibente Episcopo, illam integrè auferre, & sic Episcopus debeat suam quartam ab ipso percipere; siquidem Episcopus eodem jure reali cum parocho concurrit ad dictam quartam, ratione conjunctionis & universalis curæ, quam habet in Ecclesiis sibi subjectis. Lott. *loc. cit. à n.* 82. citans Monet. *de decimis, c. 7. nu.* 14. Undè etiam Episcopum & parochum ad decimas per laïcum dimissas, ait, pro sua quota concurrere æqualiter, & tanquam partarios & portionarios ad invicem, juxta Host. *in c. quoniam h. t. n.* 2. Jo. And. & Butr. *ibid.* & Rotam *decis.* 520. *n. 1. p. 1. recent.*

6. Quod hucusque dictum de quarta, idem dicendum de certa specie decimarum, quam Episcopus consuevisset decimarum nomine percipere, nempè eum eodem jure coæquali cum parocho ad illam concurrere (etiamsi excedat quartam, in cujus locum videtur subrogata, cùm hæc augeri possit secundùm dicta) præsumitur enim Episcopus, uti procul dubio potuit, reservâsse eam ab initio sibi in constitutione parochialis, censet Lott. *loc. cit. à n.* 86. qui etiam *à n.* 77. ostendit, ex eo, quòd primitùs ante parochiarum divisionem Episcopus intentionem fundatam habuerit contra omnes pro consecutione decimarum, ità ut omnes decimæ essent sub ejus manu, nec ad alium pertineret earum distributio, factum esse, ut dein assignatis parochiis non propterea jus illud abdicaverit, sed solùm communicaverit, principaliùs decimas semper penes se retinendo, citátque pro hoc Innoc. *in c. requisivisti. de testam. n.* 3. & ait ex Archidiacon. *in c. cùm contingat. n.* 4. in signum hujus rei sibi retinuisse jus novorum fructuum casu incidentium.

7. De cætero casus, in quibus adhuc hodie decimæ integrè immediatè ad Episcopum pertinere possunt jure communi, sunt sequentes apud Abb. *in c. cùm contingat. n.* 7. Rebuff. *q. 7. n.* 7. Suar. *c.* 29. *nu.* 1. quos citat Laym. *n.* 6. Primus, isque indubitatus, ut ait Laym. si ipsemet Episcopus sit immediatus curatus Ecclesiæ suæ Cathedralis, vel alterius parochialis, quam saltem per Vicarium administrat. Secundus, dum prædia intra ejus diœcesim nulli parochiæ assignata sunt, decimæ eorum ad mensam Episcopi spectant, juxta *c. quoniam h. t.* vel etiam, ut Barbos. *n.* 14. tanquam ad proprium & immediatum parochum spectare dicuntur. Tertius, si adhuc hodie diœcesis aliqua in parochias distincta non est, sed omnis cura immediatè ad Episcopum spectat, ità tamen, ut tunc ex decimis Capellanis seu Vicariis suis congruentem sustentationem tribuere teneatur, sicut apud nos solent parochi. Vide de hoc ultimo C. de Luc. *in sum. de decimis n.* 14. citantem seipsum *ibid. d.* 15. *& seq.* qui etiam ait, *cit. n.* 14. sicut in hoc casu unica dicitur totius diœcesis parochialis Ecclesia Cathedralis, & Episcopus parochus universalis, ità eandem Episcopum tunc habere assistentiam, quæ factâ divisione singulis parochis competit, & ex hac Episcopi participatione Capitulum habere eandem assistentiam, utporè quod cum Episcopo Ecclesiæ Cathedralis corpus efformat. Denique cessante jure parochi particularis decimandi, utporè cujus sustentationi aliundè satis consultum est, improbam non esse consuetudinem, quæ decimas Episcopo tanquam primo parocho defert, ait C. de Luca *in sum. de decimis, num.* 13. citans se *d.* 6. 7. 17. *de decimis.*

8. Quartò Papæ ex omnibus bonis Ecclesiasticis à Clericis omnibus, etiam Episcopis, debent solvi decimæ, dum eas exigit. D. Thom. 2. 2. *q.* 27. *a.* 4. *ad* 3. Less. *cit. c.* 39. *num.* 28. Bass. *tom.* 1. *v. decima nu.* 6. citans Bonac. Fagund. &c. est enim imprimis omnium bonorum Ecclesiasticorum administrator, adeóque dum bonum Ecclesiæ postulat, potest ex omnibus partem aliquam, prout convenientiùs judicabitur, ad hunc finem applicare, neque astringitur ad unam decimam, sed potest pluries exigere. Dein est etiam supremus princeps in spiritualibus, adeóque non solùm ab Ecclesiasticis, sed etiam ab omnibus Christianis potest exigere eam contributionem, quæ necessaria est ad bonum spirituale Ecclesiæ tuendum; non enim minus potestatis habet Papa in omnes Christianos ad bonum spirituale Ecclesiæ tuendum, quàm sæcularis princeps ad tuendum bonum temporale sui regni, ad quem finem imponere potest tributa. Less. *loc. cit.* inquiens, non tamen solere id facilè facere Papam; sed loco decimæ quot annis pendendæ solere ex beneficiis majoribus exigere fructus unius anni pro toto vitæ tempore, quas anoatas vocant.

Quæstio 481. *Quid sit circa jus decimandi respectu Ecclesiarum de novo erectarum intra fines parochiæ?*

1. Respondeo: attento jure communi jus decimandi, & perceptionem decimarum pertinere ad capellam, quæ assignato ei vero ac proprio parocho intra fines alterius parochiæ erigitur noviter. Barbos. *cit. §. 2. nu.* 16. citans Abb. *in c. cùm contingat. h. t. num.* 8. & ibi DD. communiter. Legitimè tamen, hoc est, interveniente præter auctoritatem Episcopi justâ & necessariâ causâ, utporè sine qua nequit Episcopus capellæ noviter erectæ deputare certam parochiam, cum præjudicio Ecclesiæ baptismalis, cujus in hoc consensus est necessarius. Lambert. *de jurep. l.* 1. *q. 4. a.* 8. Rebuff. *q. 6. n.* 9. apud Barb. *loc. cit. n.* 16. quodque solùm volunt textus *c. Ecclesia.* & *c. quicunque* 16. *q.* 1. vetantes construi novas Ecclesias cum præjudicio Ecclesiarum antiquarum, maximè quoad decimas, ut Barbos. *l. cit.* quæ tamen causa justa & necessaria deputationis novæ parochiæ, reliquæque solennitates intervenisse præsumuntur, dum de iis non constat, Felin. *in c. nemo. de consecrat. d. 1. n.* 3. interveniente saltem diuturnitate temporis, putà 10. annorum. Barb. *l. cit.* citans Boërium *decis.* 54. *num.* 2. Secus est, dum talis capella, ut fieri sæpè solet, erigitur cum quadam transactione inter eam & Ecclesiam antiquam, non constituendo in ea Vicarium, sed mercenarium deputandum per parochum Ecclesiæ antiquæ; pertinent enim tunc decimæ ad Ecclesiam matricem ejúsque Rectorem, qui dein ex iis justum stipendium capellano vel cooperatori suo præbere cogitur. Laym. *l. cit. n.* 4. Barbos. *cit. n.* 16.

2. Nihilominùs decimas pertinentes ad Ecclesiam matricem non transire ipso jure in Ecclesiam parochialem noviter erectam, sed remanere apud matricem, nisi factâ prædictâ dismembratione per Episcopum, is illas novo parocho ad præscriptum Concilii Tridentini *sess.* 21. c. 4. assignavit, censuisse sacram Cong. Concil. sub die 11. Martii 1617. testatur Barbos. *l. cit. n.* 19. Lott. *l. cit. n.* 109. Quòd si verò Ec-

Ecclesia

clesia matrix (quæ de cætero de jure communi fundata est quoad decimas prædiales suæ parochiæ, ut Gl. *in c. cùm contingat.* Rebuff. *q.* 6. *num.* 12. Suar. *de relig. tom.* 1. *l.* 1. *c.* 28. apud Barbos. *num.* 17. quin & cui pro titulo justo contra filialem aliàs servire potest, quod potuerit sibi decimas reservâsse ab initio in signum matricitatis. Lott. *l. cit. num.* 107. juxta decis. Rotæ *in Mediolan. decimarum de Varisio* 12. *Jun.* 1618. *coram Pirovano*, nullâque sit juris resistentia, ut novâ seu filiali Ecclesiâ aliundè sufficienter provisâ, matrix jura parochialia pro suæ dignitatis conservatione retineat, adeóque etiam hæc plerumque sit quæstio facti potiùs quàm juris, non habens certam regulam. C. de Luc. *in sum. de decim. num.* 16) consenserit assignari limitem & fundationem novæ parochiæ, censetur remisisse jus decimandi, uti & alia jura parochialia, quoad illam portionem limitum assignatorum novæ Ecclesiæ. Barbos. *num.* 18. citans Rebuff. *num.* 20. Monet. c. 7. *n.* 30. Rotam *decis.* 313. *num.* 6. *p.* 2. *recentiss.* etiamsi in nova erectione id minimè cautum. Gratian. *discep. for. to.* 2. c. 458. *n.* 14. apud Barb. *n.* 19. ità ut in hoc casu Ecclesia noviter erecta intentionem fundatam super decimis habeat contra matricem. Barb. *nu.* 9. citans Abb. *in c. cùm contingat. nu.* 8. & *in c. ad audientiam. de Eccl. ædif. n.* 14. Paris. *cons.* 73. *n.* 3. Menoch. *cons.* 39. *nu.* 20. *&c.* pluréſque Rotæ decis. in quarum una, nempè *Mediolan. decimar. S. Julian.* 16. Jan. 1615. *coram Pamphil.* vult hoc procedere, ubi dismembratio facta est simpliciter, non autem, quando facta est cum clausula: *Sine præjudicio alterius.*

Quæstio 482. Cui Ecclesiæ parochiali pendendæ sint decimæ?

Respondeo: ibi solvendæ decimæ personales jure communi, ubi quis habet domicilium, & Sacramenta percipere debet. Vide de hoc dicta suprà q. 471. per totam.

Quæstio 483. A quibus pendendæ decimæ, seu quæ personæ ad decimas solvendas obligentur debito personali?

1. Respondeo primò: pro explicatione terminorum, supponendo cum Laym. *cit. l.* 4. *tr.* 6. *c.* 3. *ad initium.* Suar. *to.* 1. *de relig. tr.* 2. *l.* 1. *c.* 17. *num.* 8. apud Pirh. *n.* 53. duobus modis posse aliquem ad hoc obligari. Primò per se & directè, seu ratione personæ, ità ut obligatio hæc immediatè oriatur ex conditione ipsiusmet personæ, nimirùm ex illius subjectione, quâ ea in spiritualibus, seu quoad percipienda divina subjecta est alicui, & exindè in res & fructus rerum talis personæ derivetur. Undè hæc dicitur obligatio personalis seu debitum personale. Secundò per accidens & indirectè, seu ratione rei tantùm, quia nimirùm persona per se seu ratione sui alioquin non obligata ad decimas possidet rem frugiferam, aut ejus fructus percipit, quibus incumbit onus decimarum; undè & hæc dicitur obligatio realis, seu debitum reale. Hoc supposito

2. Respondeo secundò in genere: omnes & solæ istæ personæ obligantur ad præstationem decimarum per se, & debito propriè personali, quæ ad recipienda spiritualia & divina subjiciuntur Ecclesiæ alicui, aut proprio sacerdoti, cujus spirituali ministerio & curâ egent, cùm decimæ dictæ curæ & ministerii sint stipendium. Barbos. *de off. paroch. c.* 28. §. 3. *num.* 1. Laym. & Pirh. *ll. cit.* ex D. Thom. *l. cit.* juxta c. *ex transmissa. de decim.* Hinc

3. Respondeo tertiò: in specie non teneri hoc debito, primò Judæos, aliósque infideles, (aut etiam, ut addit Castrop. *de decim. p.* 10. *n.* 1. catechumenos) non baptizatos; cùm quoad personas suas Ecclesiæ legibus (qualis est illa de decimis solvendis) non subjiciantur; adeóque sacerdotes vel ministros Ecclesiæ nullos habeant, à quibus divina percipiant, aut sacrificium pro illis offeratur, quod est fundamentum seu causa dictæ obligationis solvendi decimas. Gl. *in c. de terris. h. t. V. persolvendas.* Pirh *ad tit. de dec. n.* 37. citans Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 3. Suar. *loc. cit. n.* 16. *nu.* 3. Laym. *loc. cit.* citans Sotum contra Abb. *in c. de terris. n.* 6. cum communi. Licèt autem Ecclesia posset hujusmodi infideles cogere, ut ministros necessarios ad docendam fidem & conferendum baptismum alerent, cùm sicut ex jure naturæ & divino tenentur audire veritatem & fidem veram recipere, ità eodem jure teneantur sustentare ministros ad hoc necessarios; nunquàm tamen hâc potestate suâ utitur Ecclesia, sed gratis remittit, à solis baptizatis exigens dictorum ministrorum sustentationem. Castrop. *loc. cit.* ex Suar. *c.* 16. *num.* 12. Sed neque ex eo, quòd Ecclesiæ non desit cura de iis in conferendo baptismo aliisque Sacramentis, adeóque pertinacia illorum non sit imputanda Ecclesiæ, ut ea sic per eam defraudetur suis decimis. Nam etsi, ut dictum, teneantur recipere fidem infideles, donec tamen illam profiteantur, non tenentur nostris legibus, neque nostris Prælatis obedire, quando præceptum in illos directè dirigitur. Barbos. *loc. cit. num.* 5. ex Soto. *l.* 4. *de just. q.* 4. *a.* 2. Posse tamen etiam Judæos per accidens & indirectè cogi, prout in quibusdam locis fit, ut in defectum personalium decimarum & oblationum, quos alioquin ministris Ecclesiæ penderent fideles inhabitantes ædes, quas modò incolunt Judæi, ad faciendam compensationem aliquam damni hujus illati, seu cessantis interesse, improbabile non esse ait Pirh. *num.* 38. argumento *c. de terris*, & *c. quanto. de usuris.* citans Abbat. *in c. de terris. n.* 6. & Gl. *in c. tua. de decim. V. prætextu.*

4. Secundò Papa, cùm is non habeat in terris pastorem, nemo autem per se obligetur ad decimas nisi ordinario pastori suo, cui in spiritualibus subjicitur. Laym. *loc. cit. coroll.* 2. citans Suar. *c.* 17. *n.* 8. & Abulens. *in c.* 23. *Matth. q.* 193. contra Rebuff. *de decim. q.* 5. *num.* 26.

5. Tertiò pauperes, non solùm extremâ necessitate, in qua omnia sunt communia, sed etiam gravi paupertate pressi, ità ut solutis decimis non habeant necessaria ad se suósque congruè alendos, (sed, ut Castrop. *n.* 2. debeant postmodùm mendicato illas, nempè decimas, postulare) probabiliter non tenentur ad eas solvendas, usque dum ad meliorem statum redeant. Castrop. *ibid.* Laym. *nu.* 6. Pirh. *nu.* 46. citans Suar. *c.* 16. *n.* 26. contra Abb. *in c. cùm homines n.* 5. Rebuff. *n.* 34. Canis. *de decim. c.* 5. qui solam necessitatem extremam excipiunt. Non enim est credibile hoc præceptum Ecclesiæ cum tanto rigore obligare, & Ecclesiam velle tanto cum rigore à fidelibus exigi decimas, præcipuè, cùm antiquo jure pars decimarum & fructuum Ecclesiasticorum applicata sit pauperibus, & adhuc hodiedum Clerici teneantur illis ex suis reditibus subvenire, adeóque ægrè ferre non possint parochi, si, quod iis à se tribuendum, ipsi retineant. Ad hæc, loquendo generaliter, solutio debiti differri possit, dum debitor ipse aut ejus familia est in gravi necessitate. Laym. & Castrop. *loc. cit.* qui posterior etiam tenet, in gravi necessitate non secùs ac in extrema omnia esse communia; quin & non solùm differri solutionem posse, sed & debitum extingui, si durante necessitate dives tenetur facere eleëmosynam, adeóque egenum uti jure suo proprio, dum rem ipsam consumit. Idem extendit Pirh. *nu* 42. ad moniales aliósque regulares, quorum reditus adeò tenues, ut de iis sustentari nequeant, sed in hunc finem mendicare debeant, (intellige, si vi statuti aliàs mendicare non soleant,) juxta *Extrav. declarationes. h. t.* quamvis dicat, ibi sermonem esse de decima Papali imposita personis Ecclesiasticis. Secùs tamen est de pressis communi paupertate, ità ut licèt tenues habeant reditus, solutis tamen decimis, sufficientes ad necessariam sui suorúmque sustentationem; eò quòd, licèt decimæ aliique reditus Ecclesiastici, si sint superflui, in pauperes aliósve pios usus sint erogandi, distributio tamen ista relicta sit ipsis Clericis; adeóque dicti pauperes suæ priùs obligationi satisfacere debent, cùm speciale aliquod jus non habeant ad superfluos reditus Ecclesiasticos. Laym. *n.* 5. Pirh. *n.* 45. D. Th. & Suar. *ll. cit.*

6. Quartò Episcopi & parochi non tenentur ex debito personali solvere decimas, spectato jure communi Ecclesiastico. Castrop. *n. 6.* Pirh. *num.* 40. Laym. *n. 1. coroll. 3.* citans D. Th. & Suar. eò quòd talis obligatio neque ex jure Canonico, neque ex consuetudine ostendi possit, decimæque hoc debito non debeantur nisi ordinario parocho vel proprio sacerdoti, à quo quis recipit Sacramenta & spiritualia, quique ad ea ministranda tenentur ex officio, qualis non est respectu Episcopi vel parochi. Pirh. *cit. n. 40.* Et licèt parochi subjecti sint Episcopo tanquam parocho parochorum, à quo diriguntur, adeòque ex hoc adsit sufficiens fundamentum solvendi decimas Episcopo, jus tamen iis istam obligationem non imposuit. Undè nec Episcopi talibus decimas similiáque tributa imponere possunt parochis. Laym. Pirh. Castrop. *ll. cit.*

7. Respondeo tertiò: ècontra tenentur hoc debito, primò hæretici, cùm, utpotè baptizati, Ecclesiæ subjiciantur, adeòque teneantur hoc illius præcepto, & ab ejus obligatione non eximantur ob contumaciam suam, ne ex iniquitate sua commodum recipiant. Et licèt de facto spiritualia à ministris Ecclesiæ non recipiant, ad hoc tamen teneantur. Pirh. *n. 36.* citans Abb. *in c. de terris. h. t. in fine.* Suar. *c. 16. n. 3.*

8. Secundò Clerici non curati obligantur per se & debito personali ad solvendas decimas; Clerici enim, qui parochi non sunt, tenentur recognoscere pastorem proprium, & ab eo Sacramenta recipere, & hic ea illis ex officio ministrare, adeòque non minùs sunt illius parochiani quàm laïci, quæ est ratio, ob quam laïci tenentur solvere decimas. Castrop. *n. 3.* Laym. *n. 2.* Pirh. *n. 41.* & apud illos Suar. *l. c. c. 17. n. 21.* Covar. *l. c. c. 17. n. 8. &c.* juxta *c. 2. de decimis*, ubi dicitur: *Illi profectò Clerici, qui a Clericis spiritualium ministeriorum labores accipiunt, decimas eis debent.* Hoc ipsum autem intelligitur non tam de decimis merè personalibus, utporè quæ hodiedum per consuetudinem ferè communem abrogatæ, ne quidem à laïcis penduntur, quàm de prædialibus. Pirh. *n. 42.* Laym. *loc. cit.* non quidem solvendis ex prædiis & redditibus, seu fructibus Ecclesiasticis, quos possident, & percipiunt titulo merè spirituali, v. g. beneficiorum suorum Ecclesiasticorum, aut quæ lucrantur actione spirituali, seu ut Clerici sunt; voluit siquidem Ecclesia hos reditus illis sine diminutione obvenire; cùmque ea censeantur stipendium laboris seu operis spiritualis, censentur ea integrè, & libera ab omni onere Ecclesiastico accipere. Et de his intelligendum est *c. novum. de decim.* ubi dicitur: novum (hoc est, insolitum & non ferendum) genus exactionis esse, ut Clerici à Clericis decimas exigant, & illud vulgare dictum: Clericus Clericum non decimat; AA. iidem, (quamvis id limitet Pirh. *num. 42. & 43.* ad bona seu prædia, ex quibus fructus ratione suorum beneficiorum percipiunt, si ea sita sunt intra eandem seu parochiam dictorum beneficiatorum seu Clericorum propriam: eò quòd, cum Abb, *in c. 2. de decim. n. 6.* Suar. *cit. c. 17. n. 70.* Covar. *l. c. n. 8. &c.* contra D. Th. veriorem de jure censeat sententiam, quòd Ecclesia habens prædia in aliena parochia, debeat alteri Ecclesiæ inde solvere decimas. Verùm tunc saltem illi Clerici de fructibus beneficiorum suorum non tenebuntur adhuc dictæ parochiæ solvere decimas ex debito personali sed reali) sed ex fructibus prædiorum sæcularium ac patrimonialium, quæ possident jure hæreditatis, emptionis, aut quovis alio titulo sæculari. Quin & spectato jure communi (cui tamen, ut dictum alignoties, consuetudine ferè ubique derogatum) tales Clerici obligantur per se & debito personali solvere decimas personales ex lucris ac reditibus temporali titulo acquisitis; quia respectu horum bonorum seu redituum ac lucrorum temporalium per accidens est, quòd talis persona sit Clericus & beneficiatus, adeòque percipit ea, non ut Clericus, sed ut civis. Barb. *cit. §. 3. n. 20. & 21.* Pirh. *n. 42.* cæterique AA. citati. Et de horum bonorum decimis intelligendâ est altera *cit. c. novum.* pars juxta probabiliorem ejus interpretationem apud Barbos. *in collectan. ibid. n. 2.* Pirh. *n. 41.*

9. Tertiò idem dicendum de religiosis; spectato nimirùm jure communi antiquo, & seclusis privilegiis, & contrariâ consuetudine, argumento *c. ex multiplici. c. commissum. c. ex parte. h. t.* Laym. *n. 4.* Pirh. *n. 44.* Suar *loc. cit. n. 25.* quia etiam hujusmodi personæ, nisi privilegio vel consuetudine eximantur, subjectæ sunt parochis. Laym. *loc. cit.*

10. Denique quoad laïcos, etiam supremos Principes ac Reges dubium non est, eos hoc debito personali obligatos esse solvere decimas, præscindendo pariter à privilegio. Barb. *cit. §. 3. n. 2.*

Quæstio 484 *Quænam personæ obligantur debito tantùm reali ad solvendas decimas?*

1. Respondeo: omnes omninò, cujuscunque Ordinis, religionis, status & dignitatis fuerint, nisi vel præscriptione, consuetudine, vel Pontificiâ dispensatione seu privilegio eximantur. S. Thom. *cit. a. 4.* Abb. *in c. quanto. de Judæis. n. 4.* Laym. *nu. 5.* cum communi DD. *in c. de terris*, postquam enim diœceses in parochias divisæ, prædia intra quamlibet parochiam sita obligationem acquisiverunt inferendæ decimæ partis fructuum eorundem prædiorum Ecclesiæ, intra cujus fines prædia sita sunt, eamque obligationem secum ad quemcunque possessorem deferunt; quia res transit cum suo onere. Laym. *loc. cit.*

2. Sic itaque in specie tenentur hoc debito reali, primò Papa ipse, nimirùm ratione bonorum patrimonialium, vel alio titulo non spirituali propriorum, quæ jam anteà erant obnoxia decimis. Licèt enim sit supremus decimarum & jurium istorum dispensator, non tamen est absolutus dominus; & hinc non potest de illis pro arbitrio suo disponere. Pirh. *n. 39.* citans Suar. *c. 17. n. 10.* cum communi.

3. Secundò Episcopi & parochi (intellige juxta dicta ex bonis titulo sæculari acquisitis; nam quæ Episcopo vel parocho specialiter applicata sunt ad ejus sustentationem ratione ministerii & officii, quod fidelibus exhibent, decimis obnoxia non sunt) siquidem jus Ecclesiæ, quod habet in iis bonis sibi obnoxiis in ratione decimabilium, lædi non debet, eò quòd ad temporale dominium Episcopi vel parochi ea prædia devenerint. Pirh. *n. 40.* Fagund. *ad præc. 5. l. 1. c. 7. num. 8.* Suar. *c. 17. num. 16.* Castrop. *num. 6.* juxta *c. si quis laïcus vel Clericus. 16. q. 1.* ubi dicitur: *Si quis laïcus vel Clericus, vel utriusque sexûs persona proprietates sua loca, vel res alicubi dare delegaverit, decimationum proventum priori Ecclesiæ abstrahere nullam habet potestatem; quod si facere tentaverit, talis traditio irrita prorsus dicitur &c.* Idem esse respectu bonorum suorum in aliena parochia, donatorum Episcopo vel parocho tanquam personæ privatæ titulo spirituali, dicit Castrop. *p. 11. n. 6.* ut ait, cum communi. Quin etiam ex fundis & prædiis jam antecedenter obnoxiis ratione decimarum parochiali Ecclesiæ, v. g. S. Petri, in qua sita, dum ea dein non donantur parocho tanquam privatæ personæ, sed obveniunt ipsi Ecclesiæ, v. g. S. Joannis titulo fundationis, donationis, legati, &c. ac ita fiunt quasi patrimonium illius Ecclesiæ, deberi adhuc à parocho hujus Ecclesiæ S. Joannis debito reali decimas Ecclesiæ S. Petri, docent cum communiore, Laym. *cit. c. 3. n. 5.* & apud illum & Castrop. Robuff. *q. 5. n. 20.* Gutier. *qq. can. l. 1. c. 21. n. 54.* Covar. *l. 1. c. 29. n. 8.* Abb. *in c. 2. de decim.* Nihilominùs contrarium, nempè ex prædiis donatis Ecclesiæ in sustentationem ministrorum illius non esse obligationem solvendi decimas alteri Ecclesiæ, in qua sita sunt, esse probabile & placere sibi, ait Castrop. *cit. n. 6. in fine*, citans pro hoc D. Tho. *cit. a. 4. ad* 1. Suar. *cit. c.* 17. *num.* 29. & 31. Cajet. Sot. Aragon. Et licèt censeat citatum supra canonem *si quis laïcus*: nec esse Pontificis alicujus, aut Concilii generalis approbati; hanc tamen tanquam exceptionem ab ista regula generali locum habere, nisi fortè in casu, quo grave detrimentum per hoc sequeretur Ecclesiæ isti, in qua sita prædia; tunc autem debere Episcopum impedire, ne decimæ tollerentur, ac ità sentire AA. à se citatos, favet quoque huic sententiæ Pirh. *num. 43.*

4. Ter-

4. Tertiò: religiosi tam exempti quàm non exempti ex terris & possessionibus suis acquisitis & acquirendis decimas illis Ecclesiis solvere debent, quibus eædem terræ & possessiones, priusquam ad illos pervenirent, fuerunt decimales, nisi super hoc speciali jure, v. g. præscriptione vel privilegio sint muniti. Sic expressè *c. statuto. de decim. in 6.* Pirh. *nu. 44.* citans Suar. *c. 17. n. 25.* Less. c. *39. n.* 23. *&c.*

5. Quartò: Judæi (idem est de Paganis, Turcis, &c. ut Azor. *p.* 1. *l.* 7. c. 24. *q.* 1. Barbos. *de off. paroch. c.* 28. §. 2. *n.* 3. 4. & alii apud illum) obligati sunt hoc debito reali, & cogi possunt ac debent ad solvendas decimas prædiales, (non quidem quatenùs formaliter sunt decimæ, sed prout onus sunt annexum ipsi rei. Suar. *c.* 16. *n.* 6. apud Pirh. *num.* 37. contra Abb. *in c. de terris. num.* 5. & Oldr. *cons.* 91. apud Barb. *lo. cit.*) ministris Ecclesiæ ex iis fundis seu prædiis, quæ decimis fuerunt obnoxia, antequam ad eorum manus pervenirent. c. *de terris. h. t. c. quanto. de usuris.* Barb. Pirh. *ll. cit.* cum communi; qui tamen *n.* 38. notat, non posse Judæos cogi præcisè ad solvendas has decimas, sed alternativè vel ad illas solvendas, vel ad prædia relinquenda, ut habetur *cit.* c. *de terris*; cùm gravatus onere reali possit se liberare à debito, relinquendo rem oneratam. Sed & absolutè non tenentur Judæi aliique infideles solvere has decimas ex fundis ac prædiis, quæ nunquam antè fuerunt possessa à Christianis, utpote in quibus nullum unquam jus quæsitum Ecclesiæ, argumento. *c. de terris. & c. quanto.* Pirh. *n.* 38. citans Suar. *ubi antè.* & Barbos. *in collectan. ad c. de terris. num.* 2. Sed neque ad id tenentur jure divino naturali; nam licèt omnes homines teneantur hoc jure Deum agnoscere, & colere ut Deum; non tamen tenentur vi hujus juris ad hoc per oblationem decimarum. Jus verò divinum, quoad hoc obligabantur Judæi, abolitum sit per legem Evangelicam. Pirh. *lo. cit.* Suar. *c.* 16. *n.* 11. Barbos. *num.* 4. Ac denique licèt infideles injusto bello occupantes terras Christianorum, si eæ ad Ecclesiam revertantur, de rigore juris obligantur satisfacere, etiam pro decimis præteritis, quas non solverunt, quia Ecclesia nunquam fuit privata jure acquisito ad illas; neque ab infidelibus præscribi contra hoc jus potuit: Ecclesia tamen id exigere non solet, cùm onus sit intolerabile & magnum fidei impedimentum, ad quod etiam moraliter infideles obligari non possunt. Pirh. *loc. cit.* ex Suar. *n.* 9.

Quæstio 485. Specialiter circa dominum seu locatorem prædii, & circa colonum seu conductorem, quis eorum solvere debeat decimas?

Respondeo: si dominus conduxit solam operam coloni pro sola pensione pecuniaria, ita ut fructus omnes pertineant ad dominum, hic integras decimas, & non deductâ priùs pensione, quam dat colono, solvere tenetur. *c. non est. & c. cùm non sit. de decim.* Si colonus ipse conduxit prædium pro pensione pecuniaria seu fructuaria pendenda domino, colonus debet integras decimas solvere ex omnibus fructibus, qui proveniunt, & non deductâ priùs pensione dictâ. *c. cùm non sit.* nec in hoc nimiùm gravatur colonus, cùm propter hoc onus minorem pensionem proportionatam, nempe novem partibus fructuum, exigere debet; adeóque nec tunc tenetur dominus ad decimas solvendas ex dicta pensione accepta; quia illa jam virtualiter decimata est hoc ipso, quòd minor fuerit imposita colono pensio intuitu istius oneris decimarum. Si dominus partem fructuum, & colonus etiam partem recipit, uterque ex parte sua absque diminutione impensarum solvere tenetur decimas, juxta *c. à nobis. & c. tua. h. t.* Ita ferè Pirh. *num.* 48. citans Abb. *in c. tua. n.* 14. Azor. *loc. cit. c.* 24. *q.* 4. Suar. *c.* 35. *n.* 13.

Quæstio 486. An dari possit exemptio ab obligatione solvendi decimas, & qualiter?

1. Respondeo ad primum affirmativè; cùm enim hæc obligatio non sit ex jure divino naturali, vel etiam positivo, ut dictum, modò relinquatur ministris Ecclesiæ necessaria & congrua sustentatio, tolli omninò potest, multóque magis quoad aliquos, quæ est propriè exemptio.

2. Respondeo ad secundum: hæc exemptio fieri potest tribus modis: privilegio, consuetudine, præscriptione. Castrop. *disp. unica. p.* 12. *num.* 1. Ac primò quidem per privilegium circa quod.

Quæstio 487. Quid in hoc possit Papa aliusve Prælatus inferior?

1. Respondeo ad primum: potest Papa de potestate absoluta validè obligationem solvendi decimas omninò quoad omnes fideles tollere & abrogare, modò ministris Ecclesiæ aliundè suppeditetur necessaria & congrua sustentatio. Azor. *loc. cit. q.* 6. Less. *l.* 2. c. 39. *dub.* 5. Suar. *loc. cit. c.* 14. *nu.* 10. Pirh. *n.* 51. Castrop. *loc. cit. p.* 2. *n.* 2.

2. Secundo: de facto tamen ac simpliciter id non potest licitè; cùm id cederet in grave damnum temporale & spirituale Ecclesiæ totius, essetque dissipatio redituum Ecclesiæ. Pirh. *loc. cit.*

3. Tertiò: potest validè & licitè per speciale privilegium quibusdam in particulari concessum obligationem solvendi decimas in totum vel in partem remittere, ac ita illos à communi aliàs obligatione ista eximere. Barbos. *de off. paroch. c.* 28. §. 3. *num.* 12. citans quamplur. Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 37. *q.* 6. Castrop. Pirh. *ll. cit.* cum communi. Ratio; quia etsi de jure divino ac naturali sit, ut ministri Ecclesiæ habeant à fidelibus, quibus divina ac spiritualia ministrant, congruam sustentationem, ad summum, procedendo in hoc collectivè, ita ut in parochia aliqua parochus ab omnibus constituentibus illam collectivè sumptis habeat sustentationem suam; non tamen est de jure divino, ne quidem positivo, ut procedatur in hoc distributivè, hoc est, ut singuli parochianorum ad dictam sustentationem contribuere debeant. Barb. Pirh. *ll. cit.* Sed neque per dictam exemptionem gravantur alii solventes decimas, cùm non plus solvant, quàm si nullus esset exemptus, sed solùm stipendium ministri minuitur, quod ab Ecclesia sicut augeri, ita & minui potest ex justa causa, seu prout ad bonum commune expedire judicaverit. Pirh. *loc. cit.*

4. Quartò: licitè id non potest Papa sine causa, juxta probabiliorem; cùm sine causa à lege communi & regula omnibus præscripta aliquem eximere sit abuti potestate; quamvis dum id fit citra scandalum ac damnum notabile alterius, (quale foret, v. g. dum ob exemptionem unius gravarentur notabiliter magis alii) non sit nisi peccatum veniale. Castrop. *cit. p.* 2. *num.* 3. citans Sanch. *de matrim. l.* 8. *d.* 18. *nu.* 3. De cætero præsumendum semper, principem sine legitima causa non moveri ad dispensandum in lege, præsertim dum id facit motu proprio. Suar. *de cens. to.* 5. *d.* 41. *s.* 3. Sanch. *loc. cit. d.* 17. *num.* 14. Quin & certum esse in exemptione decimarum facta per sonæ Ecclesiasticæ intervenire semper causam legitimam, cùm illa exemptio sit quasi applicatio debita sustentationis, eò quòd sint ministri Ecclesiæ ad communem utilitatem ordinati, ait Castrop. *loc. cit. num.* 4. Potest etiam Papa decimas non secùs ac fructus alios uni Ecclesiæ applicatos applicare alteri, prout sibi visum fuerit, absque eo, quòd ulli faciat injuriam; cùm non nisi dependenter à voluntate illius fuerint applicati. Unde per exemptionem factam regularibus Ecclesiæ parochiales allegare nequeunt factam sibi injuriam. Castrop. *loc. cit. num.* 5. Porrò duplicis generis sunt privilegia à decimis solvendis exemptiva. Quædam generalia, nimirùm juri Canonico inserta; unde & à jure communi concessa dicuntur. Quædam particularia extra jus commune, sive in scriptis concessa, sive sine scripto. Pirh. *num.* 52. citans Suar. *c.* 18. *num.* 2.

5. Respondeo ad secundum: non posse ullum Prælatum Papâ inferiorem hoc privilegium exemptionis concedere; cùm non possint tales relaxare legem supe-

superioris; seu in ea dispensare aut remittere & mutare, quæ Pontifices in jure communi statuerunt, nisi in casibus ipsis concessis, cujusmodi facultas relaxandi obligationem solvendi decimas concessa Episcopis nullibi in jure reperitur. Solommodò itaque in specialibus quibusdam casibus committitur Episcopis, uti & per Tridens. pluribus in locis iis conceditur, ut tanquam sedis Apostolicæ Legati disponere possint de decimis, eas vel earum partem, aut beneficia ex iis erecta ad aliqua opera vel loca pia applicare possint uniendo, dividendo, uti & ex justa causa unius Ecclesiæ decimas alteri Ecclesiæ vel personis Ecclesiasticis applicando, &c. quod ipsum non est dispensare aut relaxare jus commune; sed debitè decimas administrare. *c. plures. c. statuimus*, *h. t.* Barbos. *num.* 49. *& seq.* Pirh. *loc. cit.* Castrop. *loc. cit. p.* 2. *num.* 5. Rebuff. *de decim. q.* 5. *num.* 32. Multóque minùs jam poterit quis solvi ab obligatione solvendi decimas Ecclesiasticas per potestatem sæcularem, juxta *c. ina. h. t.* cùm princeps sæcularis neque in specie, neque in genere disponere possit de rebus Ecclesiasticis; adeóque nec concedere immunitatem à juribus spiritualibus, quale est illud decimarum solvendarum. Unde si diceret: concedimus tibi bona hæc sine omni onere reali præstando, minimè liberaret à solvendis decimis Ecclesiasticis. Pirh. *num.* 134. cum comm.

Quæstio 488. *Quinam de facto à solvendis decimis eximantur jure communi; diversissima enim plurimorum in particulari desuper privilegia corpori juris non inserta singulariter examinare huc non spectat. Videant singuli propria sibi privilegia, & inferant, ut benè monet Castrop.* p. 12. n. 3. *ex generali doctrina, quæ privilegium sibi concessum comprehendat?*

1. Respondeo primò: Religiosi omnes utriusque sexûs, tam Clerici vel Canonici Regulares, quàm monachi (qui olim, dum ad Clericatum promoveri non solebant, ex prædiis & laboribus suis decimas debebant parocho, in cujus Ecclesia divina audiebant, & Sacramenta percipiebant sicut laici. Argumento *c. alia causa. c. Ecclesia. c. interdicimus.* Pirh. *nu.* 55.) in communi viventes, præterquam quòd vi desuetudinis, in qua ferè ubique venit solutio decimarum personalium, non minùs quàm laici immunes sint ab his solvendis ex lucris proprii laboris & industriæ, jure Canonico communi exempti adhuc hodiedum sunt ab obligatione tam personali, quàm reali solvendi decimas prædiales ex novalibus, (hoc est, de cultis de novo prædiis aut fundis, qui, antequam ad illos pervenirent, ob non culturam supra hominum memoriam nullos aut exiguos fructus afferebant, ideóque vel nullis vel valdè modicis decimis Ecclesiæ obnoxii erant; unde & consequenter præjudicium grave non infertur Ecclesiæ parochiali, si postquam ad culturam redacti nullas pendant eidem decimas; secùs est de iis, quæ postmodum à Religiosis magis exculta majores fructus ferant, dum tamen anteà fructus non modicos ferrent. Pirh. *num.* 55. Laym. *cit. num.* 4.) quæ propriis manibus vel sumptibus excolunt. Item de nutrimentis animalium suorum, (hoc est, de animalibus, quæ ipsi nutriunt. Barbos. *num.* 46.) & de hortis suis. Sic expressè *in c. ex parte. de decim.* Uti idipsum simili ratione indultum est leprosis. *c.* 2. *de Eccl. ædif.* ubi in communi viventes permittuntur habere propriam Ecclesiam cum cæmiterio, propriúmque presbyterum. Laym. & Pirh. *ll. cit.* Barbos. *num.* 48. ubi etiam ait, hoc privilegium, cùm sit speciale, non extendendum ad hospitale commune leprosis & aliis infirmis; cùm in eo casu leprosi, etsi ab aliis infirmis separati, non constituant corpus separatum; quia talis separatio fit tantùm ad evitandum contagium. Hujus autem privilegii utilitas non tantùm in eo consistit, quòd vi illius eximantur Religiosi à solvendis decimis personalibus, utpote à quibus per consuetudinem liberi, quàm quòd vi illius liberentur à prædialibus dictorum novalium. Turrecrem. apud Castrop. *num.* 3. Laym. *num.* 4. Porrò manet hoc ipsum privilegium ab Hadrian. IV. & Alexand. III. concessum Religiosis omnibus in communi viventibus, ab Innoc. III. in Concil. Later. minimè revocatum per *c. nuper*, utpote in quo nec verbo fit mentio de decimis perceptis ex novalibus, adhuc hodie in vigore suo. Pirh. *n.* 55. *&* 58. Laym. *n.* 4. Barb. *cit.* §. 3. *n.* 17. & supponit Castrop. *n.* 4. cum communi.

2. Limitandum tamen hoc ipsum, ut locum non habeat, ubi novalia ab istis Religiosis traduntur aliis excolenda; (intellige, horum aliorum sumptibus) colonus enim tunc, cui elocata talia novalia, solvere debet decimas. Laym. *loc. cit.* Barbos. *l. cit.* citans Rebuff. *q.* 14. *num.* 17. Monet. *de decim. c.* 4. *num.* 58. Item si animalia ab iis dentur aliis nutrienda, nisi his dentur nutrienda sumptibus ipsorum Religiosorum. Pirh. *n.* 55. citans Abb. *in c. ex parte. in fine.* Barbos. *n.* 46. ubi etiam quòd datum privilegium procedat tantùm in animalibus, quæ deserviunt pro usu monasterii, citátque pro hoc Monet. *c.* 5. *n.* 17. Rebuff. &c. Item locum habeat non nisi de iis hortis, quos Religiosi colunt ad proprium usum duntaxat. Pirh. *loc. cit.* ubi addit: Si ex agro ab antiquo, & supra hominum memoriam obnoxio decimis Religiosi facerent hortum, dictum privilegium non habiturum locum; quia fraudulenter possent prædia reducere ad hortos. Ac demùm ut locum non habeat, ubi pacto expresso speciali ad solvendas etiam istorum decimas teneantur. Barb. *l. cit.* & apud eundem Monet. *c.* 4. *n.* 59. Rebuff. *loc. cit. n.* 53.

3. Privilegio quoque in jure communi expresso, nempè *cit. c. ex parte.* exempti sunt Cistercienses, Templarii & Hospitalarii à solvendis decimis, etiam ex aliis prædiis suis, (hoc est, quæ jure proprietario possident, & non solùm conduxerunt, ut Castrop. *cit. n.* 3.) etsi hæc novalia non sint, dum ex propriis manibus vel sumptibus excolunt, (secùs est, dum ea aliis colenda tradunt, ut dictum paulò antè de novalibus; privilegium enim exemptionis à solvendis decimis est personale, & non reale, adeóque non transit ad colonos, conductores, emptores prædiorum istorum. Barbos. *cit.* §. 3. *n.* 39. citans Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 27. *q.* 7. Suar. *de Relig. to.* 1. *tr.* 2. *l.* 1. *c.* 29. *n.* 13. Tamb. *de jure Abb. tom.* 1. *d.* 15. *q.* 18. *n.* 5.) & acquisita fuerunt jam ante Concil. Lateran. sub Innoc. III. Barbos. *loc. cit. n.* 18. manétque illis adhuc hodie illæsum hoc privilegium juris communis; cùm quoad dicta bona constitutio illa *c. nuper. h. t.* desumpta ex Concil. Later. nihil immutârit. Abb. *in cit. c. nuper. num.* 2. Pirh. *n.* 57.

4. Atque hæc sunt, præter quæ Religiosi nullam aliam exemptionem à decimis de jure communi contentam habent. Nam generale amplúmque illud privilegium concessum à Paschali II. *in c. decimas.* 16. *q.* 1. Religiosis omnibus, ut de laboribus seu nutrimentis suis propriis, adeóque etiam de prædiis, quæ propriis manibus vel sumptibus pro vitæ suæ sustentatione colunt, decimas solvere non cogantur, revocatum est ab Alex. III. *in c. ex parte*, & restrictum *ibidem* ad solos Cistercienses, Templarios & Hospitalarios. Quin & hoc ipsum quoad hos limitatum posteà ulteriùs ab Innoc. III. *cit. c. nuper. h. t.* ad ea solùm prædia, quæ ante istam constitutionem, seu ante Concilium illud Lateranense ab illis acquisita. Unde hodiedum tam Cistercienses, quàm Regulares cæteri omnes, quantùm est de jure communi, vi nimirùm *cit. c. nuper.* de prædiis omnibus acquisitis post dictum Concil. Lateran. solvere tenentur decimas iis Ecclesiis, quibus jam antè, priusquam nimirùm ad Religiosos pervenirent, decimæ eæ ex dictis prædiis solvebantur ab eorum Dominis, nisi aliter cum iisdem Ecclesiis componant. *cit. c. nuper.* Barb. *n.* 20. Pirh. *n.* 57. Proceditque idipsum, etiam si ea prædia pro dote, fundatione seu sustentatione monasterii aut Ecclesiæ ejus, vel alterius Ecclesiæ sæcularis fuissent assignata, donata vel empta. Pirh. *loc. cit.*

Abb.

Abb. *in c. nuper.* & Fagn. *ibid. n.* 10. Quare manutenendus parochus in possessione exigendi decimas ratione prædiorum acquisitorum per Regulares, donec doceant de sufficiente privilegio, juxta Decis. S. Congr. *in Pisaurensi* 13. *April.* 1630. Barb. *n.* 48.

5. Quapropter Religiosi in hac parte favore ulteriore juris communis destituti, omnes ferè hodiedum, ut ait Barb. *cit. n* 20. per specialia privilegia à Pontificibus obtinere hanc exemptionem à solvendis decimis ex prædiis suis quibuscunque, quæ propriis manibus vel sumptibus colunt; de quorum multis videri possunt, quos ibidem citat Barbos. Mirand. *tom.* 2. *q.* 49. *a.* 12. Suar. *cit. l.* 1. *c.* 18. 19. 20. Rodriq. *qq. regul. tom.* 2. *q.* 44. *a.* 4. Fagond. *ad præcept.* 5. *l.* 2. *c* 4. Lege & Barbos. ipsum *cit.* §. 3. *n.* 36. de privilegiis hac in parte concessis Societati JEsu à variis Pontificibus, uti & limitatis vel revocatis.

Quæstio 489. *Qualiter concessio hujusmodi specialis privilegii valeat, & extendenda vel restringenda sit?*

1. Respondeo ad primum: ut valeat, esse derogandum in eo expressè. *c. nuper.* hoc enim, cùm sit constitutio Concilii generalis, censetur adjunctam habere derogatoriam clausulam etiam futuris seu sequentibus dispositionibus ob defectum intentionis ex parte concedentis, adeóque necessariò requiri expressam ejus derogationem. Barbos. *n.* 37. & 38. citans Campanil. & plures Rotæ decis. Pith. *n.* 59. citans Fagn. *in c. nuper. n.* 2. & 29. non obstante, quòd dicta constitutio *c. nuper.* relata sit in corpus juris; adeóque Papa censeatur habere plenam ejus notitiam; quia adhuc defectus intentionis concedentis adest propter clausulam derogatoriam, quam dicta Conciliaris Constitutio includit. Fagn. Pith. *ll. cit.* Sufficienter autem ei derogatum censeretur, ubi diceretur in privilegio dato in vel à Concilio generali cum clausula: *Non obstante constitutione alia Concilii alterius generalis.* Pith. *l. cit.* ex Fagn. *n.* 31.

2. Respondeo ad secundum primò: quòd Papa communicando privilegia alicujus Religionis specialiter exemptæ à solutione decimarum alteri Religioni, huic eo ipso non censeatur communicata eadem exemptio; cùm hoc privilegium non soleat concedi, nisi cum magna difficultate, (& ut Pith. *n.* 62. cum cognitione causæ) idque verum, etiamsi in literis communicationis privilegiorum facta sit mentio de decimis; cùm id intelligi debeat de decimis extraordinariis, non autem de ordinariis seu prædialibus. Barb. *n.* 41. citans Felin. *in c. sedes. de rescript.* Trull. &c. Pith. *n.* 62. citans Fagnanum, *ubi antè. n.* 33.

3. Secundò: quòd dum hodiedum conceditur aliquibus à Papa exemptio à decimis his similibúsve verbis: ut non solvant decimas de prædiis suis, vel ex prædiis, quæ habent, vel ex bonis possessis, &c. privilegium hoc non ad sola novalia se extendat, sed & ad prædia alia possessa tempore concessi privilegii, nisi fortè deberentur ex iis decimæ Ecclesiæ alicui aut privatæ personæ particulari titulo, scilicet præscriptione, consuetudine aut privilegio: non enim censendus est Papa tali jure derogare, nisi ubi conceditur privilegium talibus verbis, quibus quodlibet jus censetur derogatum, sicuti modò Religiosis solet dari tale privilegium. Castrop. *cit. p.* 12. *nu.* 5. citans Azor. *cit. l.* 7. *q.* 6. Suar. c. 19. *num.* 13. Covar. *c.* 17. *num.* 4. &c. Pith. *num.* 71. eò quòd licèt privilegium tale ex parte eorum, quibus datur, favorabile censeri possit, sit tamen potiùs absolutè odiosum, adeóque sit strictè interpretandum: verba tamen illius in rigore salvari debeant & ampliari secundùm rigorosam suam significationem, qualiter per prædia non veniunt novalia, ita ut ex eo verba illa restringenda sint tantùm ad novalia, quòd per tale privilegium derogatur juri alterius, nempè Ecclesiæ parochialis; nam Papa concedens istiusmodi exemptionem, tacitè parochiæ, cui jure communi, non autem speciali aliquo debebantur, derogat, tollitque debitum solvendi illas illi; nec opus est, ad hunc effectum aliam expressiorem facere mentionem. Castrop. *l. cit.*

4. Tertiò; quòd privilegium dictis verbis concessum extendatur quoque ad prædia deinceps post illud datum acquirenda. Castrop. *l. cit. num.* 6. citans Azor. & Suar. *ubi antè.* Pith. *n.* 60. Argumento *cap. quocirca. de privileg.* ubi dicitur, quòd qui indefinitè remisit decimas, intellexisse videtur, non tantùm de decimis bonorum istius temporis, sed & futuri, cùm nihil exceperit, potuit tamen excipere; nec debeat una eadémque substantia diverso jure censeri, &c. Pith. *loc. cit.* Nec obstat, quòd res transeat cum suo onere, cùm id intelligendum, quando persona tantùm est privilegiata, non autem quando ejus bonis privilegium est concessum, hoc est, quando privilegium hujusmodi onus rei impositum tullit; tunc enim non transit cum suo onere, quia illud sublatum. Castrop. *l. cit.* quamvis tamen *num.* 10. *in fine* dicat: non tam prædia Religiosorũ propriè dici exempta, quàm Religiosos: unde si dicta prædia vendant aut alienent, non transferunt cum privilegio non solvendi decimas: sed dici posset tunc ea reassumere iterùm hoc onus.

5. Quartò à fortiore: quòd tale privilegium conceptum dictis verbis extendat se etiam ad novalia post concessum privilegium coli cœpta; quia & veniunt propriè nomine prædiorum propriorum; adeóque comprehenduntur sub illa indefinita non solvendi decimas ex prædiis propriis. Pith. *num.* 103. citans Zoës. *de decim. num.* 54. Castrop. *num.* 6. citans Azor. Suar. Rebuff. *q.* 14. *num.* 29. Gutrier. *c.* 21. *num.* 130. apud eundem Castrop.

6. Quintò: ut privilegium sub dictis verbis datum non extendatur ad bona, quæ Religiosi habent locata, conducta vel in Emphyteusin; quia agri conducti vel accepti in Emphyteusin non sunt proprii nec sui: & licèt dicantur haberi, hoc ipsum dicitur, non nisi secundùm quid, seu ad tempus, non autem absolutè; cùm non dicat habere absolutè domum, sed usum illius ad inhabitandum: contractus etiam Emphyteuticus vix distinguatur à locato & conducto, nisi in majore vel minore tempore; privilegium autem vergens in præjudicium tertii sit strictè intelligendum salvâ verborum proprietate. Pith. *num.* 64. & 65. citans Suar. c. 19. *num.* 9. Castrop. *l. cit. num* 8. citans Abb. *in c. dilecti.* Rebuff. *quæst.* 14. *num.* 52. contra Azor. *cit. lib.* 7. *q.* 6. sentientem contrarium, tam de conductitiis, quam habitis in Emphyteusin, & Suar. sentientem idem sub opinione probabili de habitis in Emphyteusim.

7. Sextò: dum diceretur in concesso privilegio: eximimus Religiosos & eorum prædia à solvendis decimis, &c. quin & si diceretur: eximimus Religionem aliquam à solvendis decimis prædiorum suorum, non additâ ullâ restrictione, si illa propriis manibus vel sumptibus colant; neque etiam additâ illâ ampliatione: etiamsi per colonos excolant; neque etiam diceretur: eximimus religionem & eorum prædia: adhuc tale privilegium se extendere ad colonos, etiam talium prædiorum, ita ut & hi liberentur à solvendis decimis, ad quas aliàs de jure communi tenentur, probabiliùs censent Castrop. *loc. cit. num.* 10. Pith. *nu.* 69. eò quòd probabiliùs sit esse privilegium reale, & non personale, & immunitas data ipsis prædiis, etsi intuitu Religiosorum, seu propter illos: privilegium autem reale eximat à debito decimarum illorum prædiorum, quæ per alios coluntur, juxta Gloss. & alios communiter *in clem.* 2. *de decimis*, nam & hi fiunt participes illius privilegii & liberi à decimis, non propter se, sed propter Religiosos illos. Ratio etiam est: quòd si tunc coloni deberent solvere decimas, ipsa Religio eas solveret de prædiis suis, (coloni enim nunquam eximuntur à debito decimarum, etiam cùm est privilegium reale concessum Religiosis, sed solvunt explicitè vel implicitè, solvendo majorem pensionem, v. g. dictis Religiosis, quàm solverent, si deberent Ecclesiæ solvere decimas) quod est contra privilegium. Castrop. & Pith. *ll. cit.*

8. Septimò; quòd concessum privilegium sub hac similive forma: *Ut non solvant decimas laborum suorum*, (hoc est, agrorum suorum; ita enim intelligi debet, ut constat ex sequentibus verbis: *Quos colunt*; cùm solùm agri & non labores colantur. Castrop. *l. cit. num.* 8.) *quos propriis manibus vel sumptibus colunt:*

lum: extendatur adhuc ad prædia, quæ aliis colenda tradunt tanquam nudis ministris seu famulis, qui ea sumptibus Domini colunt pro mercede illis constituta, sive in pecunia, sive in fromento, vel etiam pro concesso illis usu fructuum inde provenientium; non tamen extendatur ad prædia, quę colenda tradunt aliis pro certa annua pensione pecuniaria, cùm tunc nec propriis manibus, nec propriis sumptibus ea colant Religiosi, sub qua tamen concessum est privilegium. Et hæc fit propriè locatio, vel si ultra decennium sic tradantur, fit emphyteusis, ipseque tunc conductor vel Emphyteuta solvere teneatur decimas. Item est propter eandem rationem, si tradantur colenda aliis pro pensione fructuaria; cùm & hic contractus æquiparetur locationi, soleatque appellari locatio, etsi solùm impropriè sit locatio, & in hoc casu iterum coluntur prædia sumptibus talis coloni censualis. Item si tradantur aliis tanquam colonis partiariis colenda communibus sumptibus monasterii & coloni; cùm tunc adhuc decimæ sint solvendæ ex ea solùm parte fructuum, quam colonus percipit. Ita ferè Pirh. *num. 68.*

9. Octavò: quòd idem privilegium concessum pluribus, v. g. Ordinibus, dum quoad unum revocatur, non censeatur etiam revocatum quoad alios similiter privilegiatos. Pirh. *num.* 63. citans Abb. *in c. nuper. num. 3.* nisi tamen privilegium quibusdam sit concessum primò ac principaliter, aliis autem solùm adinstar seu per communicationem, non tamen æquè principaliter. Pirh. *loc. cit.* citans Rodriq. *qq. regular. quæst.* 8. *num.* 5.

Quæstio 490. *Quibus modis privilegium non solvendi decimas amittatur?*

1. Respondeo sequentibus: primò, si privilegium concessum progressu temporis evaderet enormis læsio, seu abiret in grave præjudicium parochialis Ecclesiæ, vel eorum, ad quos tales decimæ aliàs secluso privilegio pertinebant, ita ut scandalum & querelæ justæ inde oriantur, v. g. dum privilegiatus plura & plura acquirit prædia; non enim est intentio concedentis immunitatem illam à decimis concedere in istis circumstantiis, dum evadit enormis læsio alterius; esset enim concessio injusta. *cap. suggestum. h. t.* & Argumento *c. penult. de Cleric. non resid.* Barbos. *cit.* §. 3. *n.* 44. citant Menoch. *cons.* 156. *num. 9. volum. 3.* Rebuff. *q.* 14. *num.* 55. Castrop. *p.* 13. *num.* 1. Pirh. *num.* 73. citans Suar. *c.* 20. *num.* 1. cum communi. Proinde in eo casu cessat privilegium ipso facto seu jure, nec potest privilegiatus eo ampliùs uti, dum notorium sit, & privilegiato evidenter constat, quòd privilegium cedat in enormem læsionem aliorum. Castrop. *loc. cit.* Pirh. *num.* 74. Quamvis adhuc in eo casu Ecclesia sic læsa propriâ auctoritate cogere non possit privilegiatum ad decimas solvendas, sed opus sit auctoritate Judicis compellentis, qualis esset Ordinarius, vel quilibet alius, apud quem causæ decimarum tractari solent. Castrop. *loc. cit.* citans Abbat. *in c. suggestum.* Felin. *in c. cùm accessissent. de constitut.* De cætero, dum de enormitate læsionis non constat, recurrendum est ad Pontificem, ut declaret, num privilegium factum sit graviter læsivum. Pirh. *cit. num.* 74. Castrop. *loc. cit.* cùm nullus alius præter Papam privilegium Pontificium interpretari aut moderari possit, ut Castrop. nisi fortè ubi Papa id alteri, putà Rotæ, commisisset Barbos. *nu.* 45. Porrò dum gravamen vel læsio dicta est notoria & indubitata, ita revocatur privilegium, (intellige auctoritate Judicum inferiorum) ut non possit ab iis reduci ad debitam & justam moderationem, sed totum cesset. Papa autem potest illud moderari, ut per moderationem redeat iterùm ad Justitiam, nec opus est, ut omninò tollat illud. Pirh. *loc. cit.* Interim suadetur in jure, nempe *c. suggestum.* ut ad vitandas lites, & ne privilegium in totum exponatur periculo, ut petitâ dictâ moderatione, desuper fiat compositio, quæ in eo casu non censetur renonciatio privilegii, cùm non fiat ex mera liberalitate, sed ob dictas causas. Castrop. *num.* 2. Atque ita per talem compositionem justam & rationabilem tolli potest, vel limitari privilegium absque eo, quòd dici possit ei renunciatum expressè. Pirh. *num.* 76.

2. Secundo, per viam tacitæ renunciationis, sive per non usum, seu potiùs per usum contrarium, hoc est, per solutionem decimarum factam ab exemptis. Pirh. *num.* 75. Castrop. *num.* 3. de quo etiam Hieron. Rodriq. *resol.* 50. *num.* 5. citatus à Barbos. *num.* 45. scilicet per annos 40. ut Pirh. seu tempus sufficiens, ut Ecclesia adversùs Religionem præscriberet, ut Castrop. *num.* 4. Quamvis breviore tempore amitti potest, dum privilegiatus est persona privata; siquidem adversùs privatas personas breviore tempore præscribitur. Castrop. *loc. cit.* De cætero privilegium illud, cùm sit in favorem Ecclesiæ vel Religionis integræ concessum, probabilius remitti nequit per renunciationem expressam & absolutam, saltem à privatis domibus, vel Prælatis. AA. iidem. Etsi tota Religio, cui datum est privilegium, illi ex justa causa expressè validè possit renunciare, ut Pirh. citans Suar. *c.* 20. *num.* 3. de quo tamen dubitat Castrop. Quin etiamsi dictum privilegium concessum privatæ personæ, hæc illi validè renunciare possit expressè. Castrop. *num.* 4.

3. Tertiò, per alienationem prædiorum, quæ ratione privilegii concessi Religiosis, v. g. exempta erant ab onere decimarum; hoc ipso namque, quòd prædium aliquod desinat esse sub dominio Religionis, vel monasterii, & transit in dominium alterius non privilegiati, desinit esse exemptum ab onere decimarum; cùm hoc privilegium directè & principaliter concessum Religiosis, & intuitu illorum, & non in commodum alterius, cui id concessum non est, adeòque non transit cum prædio vendito in emptorem. Neque etiam potest monasterium dictam immunitatem cum re alienata transferre in alium, cùm ad hoc potestatem non habeat. Pirh. *num.* 77. Suar. *cit. c.* 20. *nu.* 6. Quòd si tamen monasterium habens privilegium non solvendi decimas prædium suum cum alio commutaret, vel venderet, ut pecuniâ istâ emeret aliud, prædium illud emptum statim ac transit in dominium monasterii, foret quoque exemptum, juxta tenorem privilegii; cùm sit subrogatum prædii exempti, cujus proinde naturam & conditiones sequitur, non obstante Concilio Lateran. per textum *cit.* c. *nuper.* vetantis privilegia transire ad prædia deinceps acquirenda; cùmque tale prædium emptum seu commutatum pro alio non sit prædium simpliciter de novo acquisitum, sed subrogatum loco alterius; neque per hoc notabiliter crescant bona talis Ecclesiæ cum gravamine alterius, ob quæ emanavit principaliter dicta constitutio. Pirh. & Suar. *ll. cit.*

Quæstio 491. *An & qualiter obligati ad decimas, ab illis solvendis liberari possint per consuetudinem?*

1. Respondeo ad primum: obligationem solvendi decimas, sive reales, sive personales, per contrariam consuetudinem communitatis alicujus tolli & abrogari posse tam à laicis, iisque etiam parochianis, non solùm ut vel hoc vel illo modo solvantur, vel non nisi petitæ à parocho; Item ut non solùm ex parte, ut nimirùm solvatur, v. g. tantùm vigesima, vel alia pars quæcumque minor, vel solvatur ex certis tantùm fructibus, v. g. ligno, fœno, &c. & non ex aliis; sed & in totum, ita ut nihil nomine decimarum pendatur, modò ministris Ecclesiæ aliundè, quàm ex decimis, v. g. ex redditibus, fundis Ecclesiæ, oblationibus, piis Legatis provisum sit de congrua sustentatione; tunc enim iis solvendæ sunt decimæ, non nisi ex lege Ecclesiastica, quæ per consuetudinem legitimè inductam & præscriptam omninò tolli potest. Barbos. *de off. paroch. c.* 28. §. 2. *num.* 64. citans pro singulis hujus responsionis partibus quàm plurimos. Pirh. *ad tit. de decim. num.* 126. citans Navar. *l. 3. cons. 2. de decim.* Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 26. *q.* 4. Suar. *l.* 1. *c.* 12. *num.* 8. Less. *l.* 2. *c.* 39. *num.* 25. Canis. *de decim. c.* 17. *num.* 8. &c. Castrop. *p.* 2. *num.* 3. contra Covar. *c.* 17. *num.* 10. Guttier. *c.* 21. *num.* 35. Aragon. *2. 2. q.* 78. *c.* 1. apud Laym. *Theol. moral. l.* 4. *tr.* 6 *c.* 6. *num.* 10. censentes, quòd licèt lex decimarum sit Ecclesiastica, in totum tamen non possit abrogari per consuetudinem,

nem, sed tantùm secundùm aliquotam. Verùm ut benè Pirh. si potest tolli quoad aliquotam, quia lex est humana, etiam in totum potest tolli; quare Auctores illos Laym. intelligendos censet sub hac conditione: si ministri aliundè non habeant sustentationem. Sed neque consuetudo illa irrationabilis est ex eo etiam, quòd via sic videantur ministri Ecclesiæ communitati inservire gratis; nam dum reliquus populus non magis inde gravatur, dictíque ministri sufficientem sustentationem & ornatum habeant, etsi non tantæ æstimationis, cùm etiam quandóque convenientius sit experiri paupertatem aliquam, consuetudo hæc aliundè satis honestatur, & vel ex hoc, quòd populi ac civitates minùs graventur solutione decimarum, præsertim ubi multi sunt carentes prædiis & animalibus. Sed neque gratis per hoc serviunt ministri, cùm illis ab aliis satis provideatur de sustentatione; quam & non plus exigere possunt ex rigore. Castrop. *l. cit. n. 5.* Neque argumentatio valet à tributo, à cujus solutione Regi facienda eximere nequit consuetudo, juxta *l. comperimus. c. de præscrip. 30. annor.* Cùm Pontifex noluerit vires auferre consuetudini respectu decimarum etiam sibi solvendarum, sicut Princeps abstulit respectum tributi sibi pendendi, præterquàm, quòd juxta Felin. & Abb. *in c. ad audientiam. de præscrip.* tributa dentur immediatè in recognitionem Regiæ Dignitatis, & secundariò in Regis sustentationem; decimæ verò primariò in sustentationem ministrorum, & secundariò in recognitionem divinæ Excellentiæ. Castrop. *l. cit.*

2. Respondeo ad secundum: ut tota communitas aliqua eximat se ab obligatione solvendi decimas per consuetudinem inductam contra legem decimarum, sciente & tolerante Papâ non solutionem decimarum (quamvis in hoc casu abrogetur lex decimarum non tam à communitate viâ consuetudinis præscriptæ, quam viâ conniventiæ, seu per tacitam revocationem Legislatoris, accedente prætereà consensu illorum, quorum interest solvi decimas, & eas tamen non exigunt, censentur eas remittere) non requirit certum tempus, sed sufficiunt tot actus legi contrarii, ex quibus præsumi possit tacitus consensus Legislatoris, & quòd actus illi vel omissiones actuum pervenerint ad ejus notitiam. Laym. *l. cit. n. 11.* & ex eo Pirh. *n. 131.* Ut verò eximat à dicta obligatione, dum non solutionem ignoravit Papa, sufficit per se quidem loquendo tempus 40. annorum (imò secundùm aliquos, quorum sententiam probabilem censet Castrop. minùs probabilem & juri consonam, indicat Pirh. annorum decem) quo populus fuit in possessione immunitatis à solvendis decimis cum bona fide continuata, etiam sine alio titulo (secùs est de præscriptione, utpotè quæ titulum requirit, præcipuè dum jus resistit. Castrop. *l. cit.*) re ipsâ tamen requiritur tempus longius, eò quòd cùm populus ab initio non solvendo decimas, dum sciret se ad hoc teneri, peccârit, immediati illius successores non potuerint inchoare consuetudinem bonâ fide, sed priùs illi successores, qui jam scientes ab antecessoribus suis per longissimum tempus non fuisse solutas decimas, ac proindè putare possunt, ipsos justam habuisse causam non solvendi, vel propter privilegium, vel tacitam Legislatoris revocationem, similémve causam ipsis incognitam; adeóque reverà populus re ipsâ legem decimarum abrogare non potest per consuetudinem, Pontifice ignorante, sine titulo, nisi decimas non solverit immemoriali tempore, quod ipsum tribuit præsumptionem juris. Pirh. *n. 132.* ex Suar. Quâ tamen consuetudine immemoriali non obstante, manet Pontifici integra potestas (utpotè, quæ cùm sit divina, & necessaria ad bonam gubernationem Ecclesiæ, per nullam consuetudinem tolli aut minui potest. Suar. *cit. c. 12. nu. 20.* Pirh. *cit. n. 132.*) præcipiendi, ut decimæ iterùm integrè solvantur. Idque non tantùm ob egentiam ministrorum Ecclesiæ, sed & ob alias causas concernentes bonum Ecclesiæ. AA. iidem.

Quæstio 492. An, & qualiter per præscriptionem (intellige, propriè talem, hoc est, quæ fit à particularibus personis, vel respectu particularium prædiorum, cujusmodi præscriptione lex decimarum non simpliciter abrogatur; quia lex est commune præceptum universim obligans, sed interdùm aliquæ personæ particulares liberentur à dicta legis obligatione) detur exemptio à solvendis decimis?

1. Respondeo ad primum: posse quoque aliquos eximi præscriptione (ad quam requiritur possessio saltem civilis, titulus probabilis, vetus seu præsumptus, bona fides continuata toto tempore ad præscribendum requisito, & hoc ipsum tempus, quod pro varietate rerum, quæ præscribuntur, varium est, ut compendio videre est apud Castrop. *l. c. p. 5. num. 1.* ubi &, in quo differat à consuetudine præscriptio) à solvendis decimis. Castrop. *ibid.* Laym. *n. 11.* cum comuni. Ratio ferè est eadem, quæ de consuetudine.

2. Respondeo ad secundum: ad hanc præscriptionem requiruntur anni 40. cum titulo, vel tempus immemoriale sine titulo, juxta *c. 1. de præscrip.* cùm jus commune resistat præscribenti decimas. Pirh. *n. 129.* citans Molin.... *d. 25. n. 5.* Suar. *l. 1. c. 13. n. 1.* Less. *loc. cit. n. 26.* Castrop. *loc. cit. n. 2.* intercedente enim tempore immemoriali credendum non est, antecessores justum aliquod privilegium secutos non fuisse, vel pacto aliquo hanc obligationem non redemisse; dum è contra deficiente hoc tempore immemoriali semper præsumatur mala fides, quamdiù titulus non ostenditur, cùm jus semper resistat præscriptioni. Castrop. *loc. cit.* Jam verò præscriptio multò magis vim habet circa decimarum circumstantias, ut dictum de consuetudine, v. g. ut solvantur ex his rebus, & non ex aliis, hâc mensurâ, hoc tempore, huic Ecclesiæ, & non illi, &c. Castrop. *loc. cit.*

3. Denique præscriptio non solvendi decimas se non extendit ad prædia acquirenda; cùm præscriptio requirat possessionem; undè de solis illis prædiis potest eximere, de quibus est legitimè præscripta possessio, secùs ac privilegium, quod cùm non requirat possessionem, ad omnia etiam in futurum possidenda potest extendere. Castrop. *p. 12. in fine.*

Quæstio 493. An transactione, commutatione, similíve pacto eximi quis possit à decimis?

Respondet affirmativè Pirh. *n. 133.* Castrop. *loc. cit. nu. 4.* Fagund. *ad præcept. 5. l. 3. c. 2. nu. 2. &c.* modò tamen similia pacta muniantur sufficiente auctoritate, hoc est, pontificiâ, dum inter Clericos & laicos facienda compositio de futuris decimis in perpetuum, vel ad longum tempus; Episcopali tamen auctoritate sufficiente, dum inter unam & aliam Ecclesiam facienda compositio. Argumento *c. ex multiplici. h. t.* AA. iidem. Et licèt auctoritate Episcopi fieri nequeat, ut Clericus paciscatur cum laico, sic, ut hic ab omni decimarum debito solvatur, ità ut hæc pactio sit perpetua, transeátque ad successores; fieri tamen hâc auctoritate potest pactio, ut decimæ solvantur, ex talibus rebus, in hac mensura, in hoc loco, non integrè; concessa siquidem est ob utilitatem Ecclesiæ hæc potestas Episcopis, hujusmodi pacta, dum hæc ad circumstantias decimarum pertinere videntur, quin & in tantum relaxandi jus commune solvendi integrè decimas, si partes inter se consentiant. Castrop. *nu. 5.* citans Hostiens. *in c. statuimus. 2. de transact.* & Suar. *ubi antè n. 15.* Porrò dum compositio fit, non super jure decimandi, sed super fructibus, quos vel Rector Ecclesiæ percipere debet, validè & licitè fit, etiam pro tota vita Rectoris absque consensu superioris; cùm tunc non alienentur bona Ecclesiæ, sed propria. *c. veniens. de transact.* Abb. *ibid.* Fagund. *l. cit. num. 18.* Castrop. *cit. num. 4.* Undè jam consequens est, posse sic fieri à quolibet particulari compositionem de decimis jam debitis pro aliis fructibus; quemadmodùm ex à tali remitti possunt ex rationabili causa. Bonac. *d. ult. de præc. Eccl. q. unica*

n. 96. Castrop. *nu.* 5. citans Suar. *c.* 38. *n.* 2. Fagund. *l.* 4. *c.* 1. *n.* 8. Covar. *c.* 17. *n.* 3. Recurrendum proindè erit ad Episcopum aliúmve Judicem competentem, de quo, quis sit, paulò post, ut is compellat solvi, vel restitui decimas.

Quæstio 496. Quâ actione Ecclesia, aut ejus loco parochus vel Episcopus exigere possit decimas sibi debitas?

1. Respondeo primò: si quæstio sit super ipso jure decimandi, ad quem pertineat, Ecclesia instituere potest actionem confessoriam realem, per quam petitur à Judice declarari, hoc jus sibi competere; sicut enim rei vindicatio actio est realis, & competit Domino pro rebus corporalibus obtinendis, ità dicta actio confessoria realis conceditur Domino pro juribus incorporalibus consequendis. Pirh. *ad tit. de decim. n.* 156. citans Gl. & Abb. *in c. tua. h. t.* Suar. *c.* 36. *n.* 9.

2. Secundò: si quæstio est de ipsis decimis, seu fructibus decimalibus nondum separatis à fundo, vel reliquis fructibus injustè detentis, agere potest Ecclesia ad separationem & solutionem, non quidem strictè dictâ vindicatione, utpotè quæ soli Domino competit, sed condictione ex lege seu canone; vel si decimæ debeantur ex consuetudine, condictione ex lege consuetudinaria approbata per legem canonicam, quæ licèt sit actio personalis, est tamen simul etiam in rem scripta, seu rei persecutoria, ità ut contra quemvis fructuum non decimatorum possessorem institui possit (undè etiam, non quidem directa, sed utilis rei vindicatio appellari potest, quæ datur quasi Domino, sive utile dominium in re habenti. Suar. *loc. cit.*) Pirh. *n.* 157. juxta *c. pastoralis: h. t.* & Gl. *in c. moderamine v. sibi vendicant.* Porrò hæc condictio ex canone competit quoque Ecclesiæ contra illum, qui fructus, sive adhuc hærentes solo, & à reliquis fructibus nondum separatos, sive jam separatos & decimatos, per dolum vel notabilem culpam seu negligentiam destruxit; cùm tunc agi possit ad æstimationem fructuũ decimalium, nempè ad id, quod spectatis aliis annis Ecclesia solebat ac poterat percipere. Pirh. *num.* 158. citans Innoc. *in c. commissum. h t.* D.Tho. 2. 2. *q.* 87. *a.* 2. *ad* 4. Quin & contra Dominum prædii decimis obnoxii, dum is illud vendit vel elocat colono tali pacto, ut Ecclesia ab emptore, vel conductore consequi nequeat decimas, ut dictus Dominus damnum Ecclesiæ illatum resarciat, & solvat æstimationem decimarum. Pirh. *n.* 159. & 60. citans D. Thom. *ubi antè.* Suar. *c.* 36. *n.* 15. cùm dominus prædii teneatur id tali modo vendere, vel locare, ut Ecclesia decimis ex ea debitis non fraudetur. *c. in aliquibus h. t.* Ecclesiâ, ut ex *cit. c.* colligitur, Abb. *ibid. n.* 3. habente veluti jus quoddam in ipso fundo ratione decimarum, ob quod compellere possit dominum fundi, ut talibus colonis locet illum, qui fideliter & utiliter eum colant, ne decimis fraudetur. Pirh. *loc. cit.* Undè & patet hanc condictionem rei prosecutoriam esse utiliorem Ecclesiæ, quàm directa & propria rei vindicatio.

3. Probabilius tamen videtur, non posse conveniri emptorem, seu novum possessorem prædii, & ab eo exigi decimas præteriti temporis, non solutas ab ejus domino seu venditore; eò quòd obligatio per se non inhæreat fundo, ex quo solvuntur decimæ (secùs ac tributa, quæ per se ex speciali juris dispositione ipsos fundos afficiunt, & ad novum possessorem transeunt, etiam cum obligatione præterita tributa non soluta solvendi) sed solùm respectivè, seu in ordine ad fructus, quibus per se & immediatè inest onus decimarum. Sed neque, ut dictum paulò suprà, fundi sint jure pignoris obligati; adeóque antiquus possessor, seu venditor conveniri possit & debeat; utpotè qui fructus fundi præteritis annis percepit; non verò emptor, utpotè ad quem dicti fructus non pervenerunt. Quibus si qui textus obstare videntur, intelligendi hi sunt, & loquuntur de onere præstandi decimas ex fructibus in futurum percipiendis, ad quos obligabitur emptor seu possessor novus, ad quem fundus pervenit. Pirh. *nu.* 161. citans Suar. *c.* 38. *nu.* 9. Laym. *Theol. mor. l.* 4. *tr.* 4. *c.* 2. *n.* 5. Canis. *de decim. c.* 4. *num* 3. *contra* Abb. *in c. cùm homines. h. t. num.* 6. Gigas *de pens. q.* 39. *num.* 12. Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 2. Rebuff. *q.* 9. *n.* 9. Monet. *de decim. c.* 6 *n.* 18. Tiraq. Cenedo, & plures alios, quos citat & sequitur Barbos. *cit. c.* 28. §. 4. *à n.* 11. censentes in optione esse Ecclesiæ, quem velit convenire, novum, an antiquum prædii possessorem; eò quòd onus solvendi decimas sit reale, & quòd pro decimis tacitè fundus sit hypothecatus.

Quæstio 497. Quis sit Judex competens in causa decimarum?

1. Respondeo: si causa decimarum est facti, & non non juris; eò quòd non agatur, an decimæ debeantur, sed an decimæ debitæ solutæ sint, an non, potest Ecclesia, prout maluerit, tam coram Judice Ecclesiastico, quàm laïco debitorem laïcum, non verò Ecclesiasticum convenire; cùm hæc causa sit fori mixti. Castrop. *cit. n.* 5. citans Suar. *de relig. tom.* 1. *tr.* 2. *l.* 2. *c.* 38. *n.* 16. Fagund. *ad* 5. *precept. l.* 3. *c.* 5. *nu.* 2. Covar. *qq. pract. c.* 35. *n.* 1. Barb. *cit. c.* 28. §. 4. *n.* 1. citans quamplur. contra Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 36. *q.* 5. & Homobon. de Bonis. *de exam. p.* 2. *tr.* 8. *c.* 8. *q.* 24. (in quorum sententiam inclinat Pirh. *n.* 162. etsi probabiliorem dicat responsionem nostram) existimantes & tunc solum Ecclesiasticum esse Judicem competentem, eò quòd quæstio facti decimarum ex quæstione juris decimarum, quæ spiritualis est, videatur inseparabiliter dependere, ità ut qui de ista, etiam de hac cognoscere debeat, quod solùm Judici ecclesiastico competit, quod ipsum tamen rectè negat Barbos. *n.* 2. cùm constet, harum quæstionum unam ab altera distinctam esse, solùmque controvertitur, an solverit, aut pepercerit decimas; non autem an sint solvendæ.

2. Secundò, si causa seu quæstio est juris, quia tractatur nimirùm de jure, quo decimæ debentur, de expensis, quibus solvendæ, de loco, quantitate, qualitate, &c. solus Judex Ecclesiasticus est competens; eò quòd causa illa sit spiritualis. AA. iidem.

3. Tertiò, causa decimarum datarum in feudum laïcis cognoscenda & discutienda est coram Judice ecclesiastico; eò quòd licet dominium hujusmodi decimarum, seu potiùs fructuum decimalium spectet ad laïcos, & feudum censeatur sæcularе, oriatur tamen & dependeat à jure spirituali & ecclesiastico, ut Pirh. *n.* 163. & Barb. *n.* 2. cum hac tamen limitatione, dum nimirùm non in perpetuum, sed limitato tempore, vel limitatis personis feudum concessum esset, ex eo, quòd tunc Ecclesia non videatur rem integrè alienâsse, & quasi profanam fecisse. Azor. *l. cit. c.* 39. *q.* 3. Fagund. *l. cit. n.* 5. Castrop. *n.* 6. Barb. *cit. n.* 2. Dum verò hoc decimarum feudum à Pontifice concessum esset alicui ejúsque hæredibus & successoribus in perpetuum, causa decimarum agitari & cognosci à Judice sæculari potest; eò quòd causa illa ob dictam concessionem perpetuam factam laïcis jam desinat esse spiritualis, & fit temporalis, & tanquam temporalis transmittitur & alienatur inconsulto Ordinario. Castrop. cæterique AA. *ll. cit.* & plurimi alii, quos citat Barb. *loc. cit.* Posse quoque laïcos adire Judices sæculares, ut hi eos defendant, dum Ecclesia ab eis exigit decimas non solutas, eò quòd existimet, eos non habere privilegium vel præscriptionem, censet Covar. *cit. c.* 35. *num.* 2. Guttier. *pract. qq. l.* 1. *c.* 14. *n.* 5. quorum sententiam sanè probabilem judicat Castrop. *num* 7. eò quòd, dum solùm tractatur, an privilegium habeant, vel præscripserint, an non, sit quæstio facti, non juris, cùm habere privilegium, aut præscripsisse ad factum spectet, non ad jus. Secùs tamen esse ait, si Ecclesia prætendat à laïcis decimas; eò quòd judicet præscriptionem non esse legitimam, vel privilegium non esse validum; eò quòd jam non sit quæstio facti, sed juris, eáque de re spirituali, vel annexa spirituali.

4. Quartò in causa possessoria decimarum, seu dum controversia est de causa possessionis, seu de jure possidendi decimas, dum lis agitatur contra laïcum, is conveniendus est, & lis agitanda coram solo Judice Ecclesiastico juxta probabiliorem; eò quòd possessio sumpta non pro nuda detentione rei, sed pro jure possidendi seu detinendi in jure spirituali sit spiritualis. Pirh. *cit. n.* 163. Castrop. *n.* 8. citans Covar. *ubi antè.*

n. 1. Barb. remittens ad quamplurimos à se citatos, & pro probatione adducens, quòd possessio rei spiritualis, licèt sit merè temporalis & laïcalis, judex tamen ecclesiasticus de sola possessione non minùs cognoscat, quàm de proprietate; cùm qualitas spiritualis qualitatem temporalem absorbeat, & ad se trahat, pro hoc ipso citans Monachum, Covar. &c.

5. Quintò conductorem laïcum decimarum ratione non soluti pretii conductionis conveniri posse tam coram Judice laïco, quàm ecclesiastico; eò quòd sit quæstio facti, tenet Fagund. *l. cit. num.* 11. apud Castrop. *n.* 9. qui tamen ipse censet, necessariò conveniendum coram Judice laïco; cùm ista causa neque sit ecclesiastica de jure, neque de facto; dum neque est super jure decimandi, neque super decimis solvendis ab iis, qui eas debent; sed sit causa omninò profana & sæcularis, nimirùm implere contractum, & promissis stare de solvendo pretio, quo decimæ conductæ. Quòd si tamen conductor in contractu conductionis se submittat Judici ecclesiastico, posse tunc coram illo conveniri, citátque pro se Covar. *cit. c.* 35. *n.* 2.

Quæstio 498. Veluti pro clausula materiæ decimarum, quale jus habeat Ecclesia, seu ejus Rectores in decimis.

1. Respondeo primò: Ecclesia non habet dominium perfectum, aut etiam propriè dictum & rigorosum, etiam pro indiviso decimarum seu fructuum decimalium, dum hi nondum à fundo, aut à reliquis fructibus sunt separati; quousque enim facta non est dicta separatio, sed durat adhuc ista permixtio, Ecclesia non habet jus plenum utendi aliqua parte illorum fructuum; cùm non sit major ratio de una quàm de altera parte, sed omnes adhuc sint in bonis & dominio ejus, cujus sunt prædia, cùm fructus sequantur dominium rei frugiferæ. Pirh. *n.* 54. citans Suar. *c.* 36. *n.* 8. Castrop. *d. unica de decimis, p.* 2. *n.* 3.

2. Secundò habet tamen non solùm jus personale, sed etiam reale in illa decima parte fructuum eo modo, seu quale jus habet usufructuarius in fructibus nondum collectis & perceptis, v. g. usufructuarius, cui legato relicta est pars decima fructuum alicujus hæreditatis. Pirh. & Castrop. *l. cit.* & apud hunc Less. *de Just. c.* 39. *nu.* 15. Fagund. *cit. c.* 6. *nu.* 4. Suar. *cit. c.* 36. *n.* 8. Vocatur autem hoc dominium imperfectum jus utile, & in re, & non solùm ad rem, cùm Dominus fundi nequeat tales fructus in præjudicium usufructuarii alienare, potéstque illos usufructuarius recipere, ad quemcunque deveniant; uti in præsente potest Ecclesia decimam eorum partem recuperare sibi, etiamsi non sint ampliùs in potestate parochiani; sed alterius, qui bonâ fide titulo donationis, v. g. vel emptionis eos fructus possidet. AA. iidem. Undè jam

3. Infertur primò, iniquum possessorem debere parochiano, tanquam eorum fructuum domino eos in integrum restituere; quia sunt ejus præcipuè ac principaliter; neque posse decimam detrahere, & reddere Ecclesiæ, nisi dum ei constaret, dominum directum negligentem esse, & non traditurum illam Ecclesiæ. Castrop. *num.* 5. ex Suar. ubi etiam subdit contra Fagund. *loc. cit. num.* 9. iniquo raptore non restituente fructus, parochianum, etiam dum non fuit in mora solvendi, & citrà ejus culpam rapti sunt fructus, teneri adhuc restituere Ecclesiæ decimas; cùm illæ decimæ non essent Ecclesiæ propriè & perfectè, quousque separatæ à cumulo, & aliquo modo traditæ Ecclesiæ; adeóque non Ecclesiæ, sed Domino pereant; hunc autem non teneri nec ex re accepta, nec ex injusta acceptione, sed ratione debiti contracti ex collectione fructuum, ut contingit in mutuo.

4. Infertur secundò, ementem fructus indecimatos bonâ fide teneri reddere Ecclesiæ decimas, cùm fructus indecimati cum illo onere transeant; potest tamen agere contra venditorem, qui tenetur eum servare indemnem. Castrop. *num.* 7. cum D. Thom. *l. cit.* & Less. *n.* 13. Fagund. *cit. c.* 6. *n.* 2. Suar. *c.* 36. *num.* 13. &c.

5. Infertur tertiò, Ecclesiam adhuc habere jus contra venditorem decimarum, ratione debiti, quod ille contraxit propter collectionem fructuum, solvendi decimas, etsi vendens explicâsset, fructus non esse decimatos, & emptor hoc onus in se suscepisset; eò quòd sine consensu Ecclesiæ fructus alienavit, & alteri obligationem solvendi imposuit. Item contra ipsum emptorem, tum ob injustam acceptionem, tum ob rem acceptam, quæ est Ecclesiæ quoad decimam partem. Castrop. ex Suar. & Less. & Bonacin. *d. ult. de præcep. Eccles. q.* 5. *p.* 3. *num.* 10.

6. Infertur quartò, devastantem injustè aliorum segetes, impedientem à piscatione, non teneri restituere decimam illorum partem Ecclesiæ (etsi contrarium teneat Fagund. *cit. c.* 6. *n.* 8.) quia Ecclesiæ solùm debentur decimæ de fructibus collectis, non colligendis. Castrop. *n.* 9. citans Less. Covar. Molin. &c. addénsque non teneri ad hoc, qui in metendis segetibus, in conservandis pecoribus recenter natis incurius & negligens fuit; cùm non teneatur, nec ratione rei acceptæ, quæ nulla est, nec ratione injustæ acceptionis, cùm non commiserit injustitiam adversùs Ecclesiam, utpotè cui non debebantur fructus nisi collecti, nec ratione debiti contracti ratione collectorum fructuum, utpotè quos neglexit colligere. Posse tamen Ecclesiam compellere dominum, ut fructus debitè colligat, fundúmque colat, quòd si noluerit, posse eam constituere colonum.

7. Denique postquam fructus decimales à reliquis fructibus sint separati & designati, eorum dominium directum & utile spectare ad Ecclesiam, etiamsi actualis traditio, sive realis apprehensio nondum sit secuta, tradit Pirh. *n.* 155. juxta *l. ut inter.* & *l. ult. c. de SS. Ecclesiis*, ubi dicitur, quòd dominium rerum Ecclesiis, vel aliis locis piis venditarum, donatarum, vel alio hujusmodi titulo debitarum, statim etiam ante traditionem ipsis acquiratur ob speciale privilegium. Vide Gl. *in c. ex moderamine.* Laym. *Theol. moral. l.* 3. *tr.* 1. *c.* 5. *n.* 8.

Quæstio 499. Quid sint primitiæ, & quo jure debitæ?

1. Respondeo: primitiæ, ut in præsente accipiuntur, sunt primi fructus, (intellige tempore, non bonitate, id est, optimi. Pirh. *n.* 169.) agrorum, vinearum, hortorum, arborum (dum in animalibus dicuntur primogenita) immediatè oblati Deo in gratiarum actionem pro frugibus terræ, & in recognitionem illius tanquam summi benefactoris, quamvis dein cedant in usus & alimenta Sacerdotum & ministrorum Ecclesiæ; cùm interim decimæ sint certa pars fructuum, & immediatè dentur ministris Ecclesiæ tanquam stipendium ob spiritualia ministeria, & mediatè in recognitionem supremi dominii divini. Castrop. *l. cit. p.* 16. *num.* 1. Pirh. *loc. cit.* & apud hunc Less. *cit. c.* 39. *num.* 30. Azor. *p.* 1. *l.* 7. *c.* 27. *q.* 6.

2. Respondeo ad secundum: nullum est præceptum juris naturalis, obligans ad colendum Deum per oblationem primitiarum, cùm is aliis modis & oblationibus coli possit, & exhiberi erga illum gratitudo. Pirh. *num.* 7. Suar. *c.* 8. *nu.* 4. Azor. *loc. cit. q.* 5. Less. *num.* 31. Olim in Lege veteri debebantur jure divino positivo, ut constat ex *c.* 18. *Numeror.* & 33. *Exod.* & *Malach.* 3. In Lege nova vi præcepti merè humani debebantur olim Sacerdotibus & ministris Ecclesiæ. Argumento *c. præter d.* 32. *c. revertimini* 16. *q.* 1. & *c. decimis.* 16. *q.* 1. apud Pirh. *num.* 172. & Castrop. *loc. cit. n.* 2. Ità tamen, ut semper liberum fuerit, in qua quantitate dare vellent. Less. *num.* 23. Azor. *q.* 4. Hodiè verò obligatio solvendi primitias in plerisque locis per desuetudinem seu contrariam consuetudinem est abolita. Suar. *loc. cit. num.* 16. Pirh. & Castrop. *ll. cit.* De cætero, spectato jure communi, ubi adhuc solvi debent, debentur illi parochiæ, in qua sita sunt prædia; sunt enim, uti & decimæ onus reale prædiorum, non personale, adeóque & solvendæ à Clericis. Vide Barbos. *de offic. parochi. c.* 27. *num* 8. & 9.

INDEX

INDEX
ACCURATUS ET COPIOSUS
RERUM OMNIUM IN HAC PRIMA PARTE CONTENTARUM.

Numerus Quæstionem significat; ubi duo sunt numeri, secundus Paragraphum quæstionis indicat.

Accusatus.

Actio.

Ætas.

Ætas

Alienatio.

Altare.

Altarista.

Appellatio.

Bene-

Bene-

Beneficiatus.

Bigamia.

Bona.

Canonicatus.

Cano-

Canonicus.

Capella, Capellania, Cappellanus.

Ordi-

Capitulum.

Cardinalatus, Cardinalis.

Censura.

Citatio.

Clausula.

Clericatus, Clericus.

Vide *Tonsura prima*.

Coadjutor.

Collatio, Collator.

Collegiata.

Compromissum.

Concilium.

Concubinarius, Concubinatus.

Concursus.

Vide *Examinatores*, *Appellatio*, *Episcopus*.

Con-

Confessio.

Congrua.

Conjectura.

Consuetudo.

Cura.

Curia.

Dataria.

Decanatus.

Deca-

Decimæ.

nibus

Decretum.

Defectus.

Diœcesis.

Dignitas.

Dismembratio.

Dispensare, Dispensatio, Dispensatus.

Distributiones.

Doctoratus. Doctor.

Vide *Gradus.*

Dos.

Dubium.

Ecclesia.

Electio, Eligi.

Enuntiativa.

Episcopatus.

Episcopus.

Vide *Ordinarius.*

Episco-

Epi-

Eucharistia.

Examen.

Examinatores.

Exa-

Excommunicatio, Excommunicatus.

Executio.

Exemptio, Exemptus.

Fama.

Feudum.

Filius.

Fructus.

Fructus

Fundatio, Fundator.

Fundus.

Funus, Funeralia.

Gradus.

Gratia.

Illiteratus.

Impetrans.

Incompatibilitas.

Infamia, Infamis.

Infans, Infantia.

Infidelis.

Infirmitas.

Institutio.

Interdictus, Interdictum.

Irregularis, Irregularitas.

Irre-

Judæus.

Judex.

Jurisdictio.

Jus.

Juspatronatus.

Laicus.

Legatus.

Legitimatio, Legitimatus.

Legitimus.

Vide *Illegitimus*.

Lex.

Liber.

Locatio, Locator.

Mansus.

Manualitas.

Manua-

Papa, Papatus.

Parochia.

Vide *Parochialis.*

Parochialis Ecclesia.

Parochus.

Paro-

Patronus.

Pauperes.

Pensio, Pensionarius.

Permutatio, Permutare.

Personatus.

Pœna pœnalis.

Pœnitentia.

Pæ-

Privilegium.

Probatio.

Processio.

Professio.

Rector.

Regressus.

Regulæ:

Regulare, Regulares.

Ubi

Religiosus.

Rescriptum.

Reservatio.

Residentia.

Vide V. *Abesse*.

Non

Limi-

Vica-

Vicarius generalis Episcopi.

Visitatio, Visitare.

Vitium.

Vide *Infirmitas.*

Unctio extrema.

Unio.

Voti.

Uxor.

F I N I S.